။ နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

ဝိနယပိဋကေ

သာရတ္ထဒီပနီ-ဋီကာ (ဒုတိယော ဘာဂေါ)

၁. ပာရာဇိကကဏ္ဍံ

၁. ပဌမပာရာဇိကံ

သုဒိန္နဘာဏဝါရဝဏ္ဏနာ

၂၄. **အနုပဒဝဏ္ဏနန္တိ** ပဒံ ပဒံ ပဋိဝဏ္ဏနံ, ပဒာနုက္ကမေန ဝဏ္ဏနံ တ။ **ဘဏ္ဍပ္ပယောဇနဥဒ္ဓာရသာရဏာဒိနာ ကိစ္စေနာ**တိ တွေ ဝိက္ကာယိကဘဏ္ဍဿ ဝိက္ကိဏနံ **ဘဏ္ဍပ္ပယောဇနံ,** အတုံ သင်္ကေတိတေ ဒိဝသေ ဂန္တွာ ဂဟဏံ **ဥဒ္ဓာရော,** ''အသုကသ္မိံ ဒိဝသေ အာတဗ္ဗ''န္တိ သတုပ္ပာဒနံ **သာရဏံ။ စတုဗ္ဗိဓာယာ** တိ ခတ္တိယဗ္ရာဟ္မဏဂဟပတိသမဏာနံ ဝသေန စတုဗ္ဗိဓာယ, ဘိက္ခုဘိက္ခုနီဥပာသကဥပာသိကာနံ ဝသေန တ။ **ဒိသ္ဝတနဿ တေဒဟောသီ** တိ ဟေတုအတ္ထော အယံ ဒိသ္ဝတန-သဒ္ဒော အသမာနကတ္တုကော ယထာ ''ဃတံ ပိဝိတွတ ဗလံ ဟောတိ, သီဟံ ဒိသွတ ဘယံ ဟောတီ''တိ။ ဒဿနကာရဏာ ဟိ ဧဝံ ပရိဝိတက္ကနံ အဟောသိ။ ကိဉ္စာပိ တွေ ''ဘဗ္ဗကုလပုတ္တဿာ''တိ ဝုတ္တံ, တထာပိ ဥပနိဿယသမ္ပန္နဿပိ အဇာတသတ္တုနော ဝိယ အန္တရာယော ဘဝိဿတီတိ ဣမဿ ထေရဿပိ ကတပာပကမ္မမူလဝိပ္ပဋိသာရဝသေန အဓိဂမန္တရာယော အဟောသီတိ ဝဒန္တိ။

ကိံ ပန ယေသံ မဂ္ဂဖလာနံ ဥပနိဿယော အတ္ထိ, ဗုဒ္ဓာနံ သမ္မုခီဘာဝေပိ တေသံ အန္တရာယော ဟောတီတိ? အာမ ဟောတိ, န ပန ဗုဒ္ဓေ ပဋိစ္စ။ ဗုဒ္ဓါ ဟိ ပရေသံ မဂ္ဂဖလာဓိဂမာယ ဥဿာဟဇာတာ တတ္ထ နိရန္တရံ ယုတ္တပယုတ္တာ ဧဝ ဟောန္တိ, တသ္မာ တေ ပဋိစ္စ တေသံ အန္တရာယော န ဟောတိ, အထ ခေါ ကိရိယာပရိဟာနိယာ တ ပာပမိတ္တတာယ တ ဟောတိ, ကိရိယာပရိဟာနိ စ ဒေသကဿ တဿေဝ တ ပုဂ္ဂလဿ တဇ္ဇပယောဂဘာဝတော ဝေဒိတဗ္ဗာ, ဒေသကဝသေန ပနေတ္ထ ပရိဟာနိ သာဝကာနံ ဝသေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ, န ဗုဒ္ဓါနံ ဝသေန။ တထာ ဟိ သစေ ဓမ္မသေနာပတိ ဓနဉ္စာနိယဿ ဗြာဟ္မဏဿ အာသယံ ဉတွာ ဓမ္မံ ဒေသယိဿ, ဗြာဟ္မဏော သောတာပန္နော အဘဝိဿ။ ဧဝံ တာဝ ဒေသကဿ ဝသေန ကိရိယာပရိဟာနိယာ အန္တရာယော ဟောတိ။ သစေ ပေဿော ဟတ္ထာရောဟပုတ္တော ဘဂဝတော သမ္မုခါ ဓမ္မံ သုဏန္တော မုဟုတ္တံ နိသီဒေယျ, ယာဝ တဿ ဘဂဝါ အတ္တန္တပာဒိ ကေ စတ္တာရော ပုဂ္ဂလေ ဝိတ္ထာရေန ဝိဘဇိတွာ ဒေသေတိ, သောတာပတ္တိဖလေန သံယုတ္တော အဘဝိဿ။ ဧဝံ ပုဂ္ဂလဿ ဝသေန ကိရိယာပရိဟာနိယာ အန္တရာယော ဟောတိ နာမ။ ဣမဿ ဟိ ဥပာသကဿ ကိရိယာပရိဟာနိ ဇာတာ အပရိနိဋ္ဌိတာယ ဒေသနာယ ဥဋ္ဌဟိတွာ ပက္ကန္တတ္တာ။ သစေ အဇာတသတ္တု ဒေဝဒတ္တဿ ဝစနံ ဂဟေတွာ ပိတုဃာတကမ္မံ နာကရိဿ, သာမညဖလသုတ္တကထိတဒိဝသေ သောတာပန္နော အဘဝိဿ, တဿ ဝစနံ ဂဟေတွာ ပိတုဃာတကမ္မဿ ကတတ္တာ ပန နာဟောသိ။ ဧဝံ ပာပမိတ္တတာယ အန္တရာယော ဟောတိ။ သုဒိန္နဿပိ ပာပမိတ္တဝသေန အန္တရာယော အဟောသီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ယဒိ ဟိ တေန မာတာပိတူနံ ဝစနံ ဂဟေတွာ ပုရာဏဒုတိယိကာယ မေထုနဓမ္မော ပဋိသေဝိတော နာဘဝိဿ, န တံမူလဝိပ္ပဋိသာရဝသေန အဓိဂမန္တရာယော အဘဝိဿ။

ယန္နူနာ တိ ပရိဝိတက္ကနတ္ထေ နိပာတောတိ အာဟ **''ပရိဝိတက္ကဒဿနမေတ''** န္တိ။ ''ဓမ္မံ သုဏေယျ''န္တိ ကိရိယာပဒေန ဝုစ္စမာနော ဧဝ ဟိ အတ္ထော ''ယန္နူနာ''တိ နိပာတပဒေန ဇောတီယတိ။ အဟံ ယန္နူန ဓမ္မံ သုဏေယျန္တိ ယောဇနာ။ **ယန္နူနာ** တိ စ ယဒိ ပနာတိ အတ္ထော။ ယဒိ ပနာတိ ဣဒမ္ပိ ဟိ တေန သမာနတ္ထမေဝ။ ယံ ဓမ္မံ သုဏာတီ တိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဥဇ္ဇာရုဇ္ဇာရဇနာ**တိ ခတ္တိယမဟာသာလာဒိဥဇ္ဇာရုဇ္ဇာရဇနာကိဏ္ဏာ ။ သစေ အယမ္ပိ ပဌမံ အာဂစ္ဆေယျ, ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ နိသီဒိတုံ အရဟရူပေတိ အာဟ **''ပစ္ဆာ အာဂတေနာ''** တိ။ **သိက္ခတ္တယူပသံဟိတ** န္တိ အ

ဓိသီလအဓိစိတ္တအဓိပညာသင်္ခါတသိက္ခတ္တယယုတ္တံ။ ထောကံ ဓမ္မကထံ သုတွာ အပဟောသီတိ သမ္ဗန္ဓော။ ဣဓာပိ သုတွာ-သဒ္ဒော ဟေတုအတ္ထောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော, သဝနကာရဏာ တေဒဟောသီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ယဒိ ဧဝံ အထ ကသ္မာ "ဧကမန္တံ နိသိန္နဿ။ပေ။ တေဒဟောသီ"တိ ဝုတ္တန္တိ အာဟ **"တံ ပနဿ ယသ္မာ"** တိအာဒိ။ တတ္ထ **တန္**တိ ပရိဝိတက္ကနံ။

သင်္ခေပကထာ တိ ဝိသုံ ဝိသုံ ပဒုဒ္ဓာရံ အကတွာ သမာသတော အတ္ထဝဏ္ဏနာ။ **ယေန ယေန အာကာရေနာ**တိ ယေန ယေန ပကာရေန။ **တေန တေန မေ ဥပပရိက္ခတော** တိ "ကာမာ နာမေတေ အနိစ္စာ ဒုက္ခာ ဝိပရိဏာမဓမ္မာ အဋ္ဌိကင်္ကလူပမာ"တိ (မ. နိ. ၁.၂၃၄; ၂.၄၂; ပါစိ. ၄၁၇; မဟာနိ. ၃; စူဠနိ. ခဂ္ဂဝိသာဏသုတ္တနိဒ္ဒေသ ၁၄၇) စ အာဒိနာ ယေန ယေန အာကာရေန ကာမေသု အာဒီနဝံ ဩကာရံ သံကိလေသံ, တဗ္ဗိပရိယာယတော နေက္ခမ္မေ အာနိသံသံ ဂုဏံ ပကာသေန္တော ဘဂဝတာ ဓမ္မံ ဒေသိတံ အာဇာနာမိ အဝဗုဇ္ဈာမိ, တေန တေန ပကာရေန ဥပပရိက္ခတော ဝီမံသန္တဿ မယှံ ဧဝံ ဟောတိ ဧဝံ ဥပဋ္ဌာတိ။ **သိက္ခတ္တယဗြဟ္မစရိယ** န္တိ အဓိသီလသိက္ခာဒိသိက္ခတ္တယသင်္ဂဟံ သေဋ္ဌစရိယံ။ **ဧကမ္ပိ ဒိဝသ** န္တိ ဧကဒိဝသမတ္တမ္ပိ။ **အခဏ္ဍံ ကတွာ** တိ ဒုက္ကဋမတ္တဿပိ အနာပဇ္ဇနေန အခဏ္ဍိတံ ကတွာ, အခဏ္ဍအစ္ဆိဒ္ဒာဒိဘာဝါပါဒနေန တ။ အခဏ္ဍလက္ခဏဝစနဉ္စေတံ။ **စရိမကစိတ္တ** န္တိ စုတိစိတ္တံ။ ကိဉ္စိပိ ဧကဒေသံ အသေသေတွာ ဧကန္တေနေဝ ပရိပူရေတဗ္ဗတာယ **ဧကန္တပရိပုဏ္ဏံ။ ကိလေသမလေန အမလီနံ ကတွာ** တိ တဏှာသံကိလေသာဒိနာ အသံကိလိဋ္ဌံ ကတွာ, စိတ္တုပ္ပာဒမတ္တမ္ပိ သံကိလေသမလံ အနုပ္ပာဒေတွာ။ အစ္စန္တမေဝ ဝိသုဒ္ဓံ ကတွာ ပရိဟရိတဗ္ဗတာယ **ဧကန္တပရိသုဒ္ဓံ** ။ တတော ဧဝ သင်္ခံ ဝိယ လိခိတန္တိ **သင်္ခလိခိတံ** ။ တေနာဟ **"လိခိတသင်္ခသဒိသ"** န္တိ။ ပရိယောဒာတဋ္ဌေန နိမ္မလဘာဝေန သင်္ခံ ဝိယ လိခိတံ ဓောတန္တိ သင်္ခလိခိတန္တိ အာဟ **"ဓောတသင်္ခသပ္ပဋိဘာဂ"** န္တိ။ "အဇ္ဈာဝသတာ"တိ ပဒပ္ပယောဂေန **အဂါရ**န္တိ ဘုမ္မတ္ထေ ဥပယောဂဝစနန္တိ အာဟ **"အဂါရမဇ္ဈေ"** တိ။ ဒါဌိကာပိ မဿုဂ္ဂဟဏေနေဝ ဂဟေတွာ **"မဿု"** တွေဝ ဝုတ္တံ, ဥတ္တရာဓရမဿုန္တိ အတ္ထော။ ကသာယေန ရတ္တာနီတိ **ကာသာယာနီ**တိ အာဟ **"ကသာယရသပီတတာယာ"**တိ။ **ပရိဒဟိတွာ**တိ နိဝါသေတွာ စေဝ ပါရုပိတွာ စ။ **အဂါရသ္မာ ဟိတ** န္တိ အဂါရတော အဂါရံ ဥတ္တရပဒလောပေန, တဿ ဝုဍ္ဎိအာဝဟံ အဂါရဿ ဟိတံ။

၂၅. **ဉာတိသာလောဟိတာ**တိအာဒီသု "အယံ အဇ္ဈတ္တိကော"တိ ဇာနန္တိ, ဉာယန္တိ တတိ **ဉာတီ,** လောဟိတေန သမ္ဗန္ဓာတိ **သာလောဟိတာ**။ ပိတုပက္ခိကာ ဉာတီ, မာတုပက္ခိကာ သာလောဟိတာ။ မာတုပက္ခိကာ ပိတုပက္ခိကာ တ ဉာတီ , သဿုသသုရပက္ခိကာ သာလောဟိတာ။ မိတ္တာယန္တီတိ **မိတ္တာ,** မိနန္တိ တ သဗ္ဗဂုယှေသု အန္တော ပက္ခိပန္တီတိ **မိတ္တာ** ။ ကိစ္စကရဏီယေသု သဟဘာဝဋ္ဌေန အမာ ဟောန္တီတိ **အမစ္စာ** ။ မမာယတီတိ **မာတာ,** ပိယာယတီတိ **ပိတာ။ သရီရကိစ္စလေသေနာ**တိ ဥစ္စာရပဿာဝါဒိသရီရကိစ္စလေသေန။ **အနနုညာတံ ပုတ္တံ န ပဗ္ဗာဇေတီ** တိ "မာတာပိတူနံ လောကိယမဟာဇနဿ စ စိတ္တညထတ္တံ မာ ဟောတူ"တိ န ပဗ္ဗာဇေတိ။ တတောယေဝ စ သုဒ္ဓောဒနမဟာရာဇဿ တထာ ဝရော ဒိန္နော။

၂၆. **ခုရနိက္ခေပေနာ** တိ ဘဏ္ဍုပ္ပယောဇနာဒိသု ခုရနိက္ခေပေန။ တေနာဟ **"န ဟိ"**တိအာဒိ။ ပိယာယိတဗ္ဗောတိ **ပိယော**တိ အာဟ **"ပီတိဇနနကော"**တိ။ မနဿ အပ္ပာယနတော **မနာပော**တိ အာဟ **"မနဝဍ္ဎနကော"** တိ။ **သုခေဓိတော** တရုဏဒါရကကာလေ, တတော ပရဉ္စ သပ္ပိခီရာဒိသာဒုရသမနုညဘောဇနာဒိအာဟာရသမ္ပတ္တိယာ **သုခပရိဟတော**။ အထ တ ဒဋ္ဌုပ္ပဘာတတ္တိကဓာတိဇနာဒိပရိဇနသမ္ပတ္တိယာ စေဝ ပရိစ္ဆေဒသမ္ပတ္တိယာ စ ဥဠာရပဏီတသုခပစ္စယူပဟာရေဟိ စ **သုခေဓိတော,** အကိစ္ဆေနေဝ ဒုက္ခပစ္စယဝိနောဒနေန **သုခပရိဟတော**။ အဇ္ဈတ္တိကင်္ဂသမ္ပတ္တိယာ တ **သုခေဓိတော,** ဗာဟိရင်္ဂသမ္ပတ္တိယာ **သုခပရိဟတော**။

ကိဉ္စိ တိ ဧတဿ ဝိဝရဏံ **"အပ္ပမတ္တကမ္ပိ ကလဘာဂ"** န္တိ။ ယဒာ ဇာနာတိ-သဒ္ဒော ဗောဓနတ္ထော န ဟောတိ, တဒာ တဿ ပယောဂေ "သပ္ပိနော ဇာနာတိ, မဓုနော ဇာနာတီ"တိအာဒီသု ဝိယ ကရဏတ္ထေ သာမိဝစနံ သဒ္ဒဝိဒူ ဣစ္ဆန္တီတိ အာဟ **"ကိဉ္စိ ဒုက္ခေန နာနုဘောသီ"** တိ။ တေနာဟ **"ကရဏတ္ထေ သာမိဝစနံ, အနုဘဝနတ္ထေ စ ဇာနနာ"**တိ။ ဧတ္ထ စ **ကိဉ္စိ ဒုက္ခေန နာနုဘောသီ** တိ ကေနစိ ဒုက္ခေန ကရဏဘူတေန ဝိသယံ နာနုဘောသီတိ ဧဝမတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ "ကိဉ္စိ"တိ ဧတ္ထာပိ ဟိ ကရဏတ္ထေ သာမိဝစနဿ လောပေ ကတော။ တေနေဝ စ ဝက္ခတိ "ဝိကပ္ပဒွယေပိ ပုရိမပဒဿ ဥတ္တရပဒေန သမာနဝိဘတ္တိလောပေ ဒဋ္ဌဗ္ဗော"တိ။ ယဒာ ပန ဇာနာတိ-သဒ္ဒော သရဏတ္ထ

ထော ဟောတိ, တအာ သရဏတ္တာနံ ဓာတုသဒ္ဒာနံ ပယောဂေ “မာတု သရတိ, ပိတု သရတိ, ဘာတု ဇာနာတီ”တိအာဒီသု ဝိယ ဥပယောဂတ္ထေ သာမိဝစနံ သဒ္ဒသတ္ထဝိဒူ ဝဒန္တီတိ အာဟ **“အထ တ ကိဉ္စိ ဒုက္ခံ နဿရသီတိ အတ္ထော”**တိ, ကဿစိ ဒုက္ခဿ အနနုဘူတတ္တာ အတ္တနာ အနုဘူတံ အပ္ပမတ္တကမ္ပိ ဒုက္ခံ ပရိယေသမာနောပိ အဘာဝတော ယေဝ နဿရသီတိ အတ္ထော ။ **ဝိကပ္ပဒွယေပီ** တိ အနုဘဝနသရဏတ္ထဝသေန ဝုတ္တေ ဒုတိယတတိယဝိကပ္ပဒွယေ။ **ပုရိမပဒဿာ** တိ “ကိဉ္စိ”တိ ပဒဿ။ **ဥတ္တရပဒေနာ**တိ “ဒုက္ခဿာ”တိ ပဒေန။ **သမာနဝိဘတ္တိလောပေ** တိ ဥတ္တရပဒေန သမာနဿ သာမိဝစနဿ လောပေ။ “ကဿစိ ဒုက္ခဿာ”တိ ဝတ္တဗ္ဗေ ဝိကပ္ပဒွယေပိ ပုရိမပဒေ သာမိဝစနဿ လောပံ ကတွာ “ကိဉ္စိ ဒုက္ခဿာ”တိ နိဒ္ဒေသော ကတော။ **အနိဋ္ဌကာ** တိ အနိဋ္ဌာ။ **ဇဝံ သန္တော**တိ နနု မယံ သုဒိန္န သာမာဒီသု ကေနစိပိ ဥပာယေန အပ္ပဋိသာခနေန အပ္ပဋိကာရေန မရဏေနပိ တယာ အကာမကာပိ ဝိနာ ဘဝိဿာမ, ဇဝံ သတိ။ **ယေနာ**တိ ယေန ကာရဏေန။ **ကိံ ပနာ**တိ ဧတ္ထ **ကိ**န္တိ ကာရဏေ ပစ္စတ္တဝစနန္တိ ဒဿေန္တော အာဟ **“ကေန ပန ကာရဏေနာ”**တိ။

၂၈. **ဂန္ဓဗ္ဗနဋ္ဋနာဋကာဒီနိ** တိ ဧတ္ထ **ဂန္ဓဗ္ဗာ** နာမ ကယနကာ, **နဋ္ဋာ** နာမ ရင်္ဂနဋ္ဋာ, **နာဋကာ** လင်္ဃနကာဒယော။ **ပရိစာရေဟီ**တိ ဧတ္ထ ပရိတော တတ္ထ တတ္ထ ယထာသကံ ဝိသယေသု စာရေဟီတိ အတ္ထောတိ အာဟ **“ဣန္ဒြိယာနိ စာရေဟီ”**တိအာဒိ။ **ပရိစာရေဟီ**တိ တ သုခူပကရဏေဟိ အတ္တာနံ ပရိစာရေဟိ အတ္တနော ပရိစရဏံ ကာရေဟိ။ တထာဘူတော စ ယသ္မာ လဠန္တော ကီဠန္တော နာမ ဟောတိ, တသ္မာ **“လဠာ”**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗတော ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗတော ဝိသေသတော ပဉ္စ ကာမဂုဏာ ဘောဂ နာမာတိ အာဟ **“ဘောဂေ ဘုဉ္ဇန္တော”** တိ။ **အနပ္ပအနာနီ** တိ ဧတ္ထ နိစ္စအနံ **အနံ** နာမ, ဥပောသထဒိဝသာဒီသု အတဗ္ဗံ အတိရေကအနံ **ပအနံ** နာမ။ ပဝေဏီရက္ခဏဝသေန တ ဒီယမာနံ **အနံ** နာမ, အတ္တနာဝ ပဋ္ဌပေတွာ ဒီယမာနံ **ပအနံ** နာမ။ ပစုရဇနသာဓာရဏံ တ နာတိဥဠာရံ **အနံ** နာမ, အနညသာဓာရဏံ အတိဥဠာရံ **ပအနံ** နာမ။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန သီလာဒီနိ သင်္ဂဏှာတိ။ နတ္ထိ ဧတဿ ဝစနပ္ပဋိဝစနသင်္ခါတော အာလာပသလ္လာ ဟောတိ **နိရာလာပသလ္လာပော** ။

၃၀. **ဗလံ ကဟေတွာ**တိ ဧတ္ထ ဗလဂ္ဂဟဏံ နာမ ကာယဗလဿ ဥပ္ပာဒနမေဝာတိ အာဟ **“ကာယဗလံ ဇနေတွာ”**တိ။ **အဿုမုခ** န္တိ အဿူနိ မုခေ ဧတဿာတိ အဿုမုခော, တံ အဿုမုခံ, အဿုကိလိန္နမုခန္တိ အတ္ထော။ ကမောယေဝ **ကမန္တသေနာသနံ** ကမပရိယာပန္နတ္တာ ကမန္တသေနာသနဿ။ **အတိရေကလာဘပဋိက္ခေပေနာ** တိ “ပိဏ္ဍိယာလောပဘောဇနံ နိဿာယာ”တိ (မဟာဝ. ၁၂၈) ဧဝံ ဝုတ္တဘိက္ခာဟာရလာဘတော အဓိကလာဘော သင်္ဃဘတ္တာဒိအတိရေကလာဘော, တဿ ပဋိက္ခေပေနာတိ အတ္ထော။ တေနာဟ **“စုဒ္ဒသ ဘတ္တာနိ ပဋိက္ခိပိတွာ”**တိ။ သင်္ဃဘတ္တံ ဥဒ္ဒေသဘတ္တံ နိမန္တနဘတ္တံ သလာကဘတ္တံ ပက္ခိကံ ဥပောသထိကံ ဟဋိပဒိကံ အာဂန္တုကဘတ္တံ ဂမိကဘတ္တံ ဂိလာနဘတ္တံ ဂိလာနုပဋ္ဌာကဘတ္တံ ဝိဟာရဘတ္တံ ဓုရဘတ္တံ တရဘတ္တန္တိ ဣမာနိ စုဒ္ဒသ ဘတ္တာနိ။ တတ္ထ သကလဿ သင်္ဃဿ အတဗ္ဗံ ဘတ္တံ **သင်္ဃဘတ္တံ** ။ ကတိပယေ ဘိက္ခူ ဥဒ္ဒိသိတွာ အတဗ္ဗံ ဘတ္တံ **ဥဒ္ဒေသဘတ္တံ** ။ ကေသ္မိံ ပက္ခေ ကေဒိဝသံ အတဗ္ဗံ ဘတ္တံ **ပက္ခိကံ** ။ ဥပောသထေ အတဗ္ဗံ ဘတ္တံ **ဥပောသထိကံ**။ ဟဋိပဒိဝသေ အတဗ္ဗံ ဘတ္တံ **ဟဋိပဒိကံ**။ ဝိဟာရံ ဥဒ္ဒိဿ အတဗ္ဗံ ဘတ္တံ **ဝိဟာရဘတ္တံ** ။ ဓုရဂေဟေယေဝ ဌပေတွာ အတဗ္ဗံ ဘတ္တံ **ဓုရဘတ္တံ** ။ ကမဝါသီအာဒီဟိ တရေန အတဗ္ဗံ ဘတ္တံ **တရဘတ္တံ** ။

အထ **“ဂဟပတိစီဝရံ ပဋိက္ခိပိတွာ”** တိ ကသ္မာ ဝုတ္တံ။ ဂဟဏေ ဟိ သတိ ပဋိက္ခေပော ယုဇ္ဇေယျ, န စ ပဌမ ဗောဓိယံ ဂဟပတိစီဝရဿ ပဋိဂ္ဂဟဏံ အနုညာတံ ပရတော **ဇီဝကဝတ္ထုသ္မိံ** အနုညာတတ္တာ။ တေနေဝ ဝက္ခတိ **ဇီဝကဝတ္ထုသ္မိံ** (မဟာဝ. ၃၃၇) “ဘဂဝတော ဟိ ဗုဒ္ဓဘာဝပ္ပတ္တိတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ ဣဒံ ဝတ္ထုံ, ဧတ္ထန္တရေ ဝီသတိ ဝဿာနိ န ကောစိ ဂဟပတိစီဝရံ သာဒိယိ, သဗ္ဗေ ပံသုကူလိကာဝ အဟေသု”န္တိ။ သုဒိန္နော စ ပဌမဗောဓိယံ ယေဝ ပဗ္ဗဇိတော။ တေနေဝ ဝက္ခတိ “သုဒိန္နော ဟိ ဘဂဝတော ဒွတဒသမေ ဝဿေ ပဗ္ဗဇိတော, ဝီသတိမေ ဝဿေ ဉာတိကုလံ ပိဏ္ဍာယ ပဝိဋ္ဌော, သယံ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ အဋ္ဌဝဿိကော ဟုတွာ”တိ။ တသ္မာ “ဂဟပတိစီဝရံ ပဋိက္ခိပိတွာ”တိ ကသ္မာ ဝုတ္တန္တိ? ဝုစ္စတေ – အနနုညာတေပိ ဂဟပတိစီဝရေ ပံသုကူလိကင်္ဂသမာအာနဝသေန ဂဟပတိစီဝရံ ပဋိက္ခိတ္တံ နာမ ဟောတီတိ ကတွာ ဝုတ္တံ “ဂဟပတိစီဝရံ ပဋိက္ခိပိတွာ”တိ။

လောလုပ္ပစာရံ ပဋိက္ခိပိတွာ တိ ကုသလဘဏ္ဍဿ ဘုသံ ဝိလုမ္ပနဋ္ဌေန လောလုပ္ပံ ဝုစ္စတိ တဏှာ, လောလုပ္ပေန စရဏံ လောလုပ္ပစာရော, တဏှာဝသေန ဃရပဋိဟဋိံ အတိက္ကမိတွာ ဘိက္ခာယ စရဏံ, တံ ပဋိက္ခိပိတွာတိ

အတ္ထော။ တေနာဟ **“ဃရပဋိပါဋိယာ ဘိက္ခာယ ပဝိသတီ”** တိ။ ဧတ္ထ စ အာရညိကင်္ဂါဒိပဓာနင်္ဂဝသေန သေသဓုတင်္ဂါနိပိ ဂဟိတာနေဝ ဟောန္တီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ဝဇ္ဇီန**န္တိ ရာဇာနော အပေက္ခိတွာ သာမိဝစနံ ကတံ, ဝဇ္ဇီရာဇူနန္တိ အတ္ထော။ ဇနပဒ-သဒ္ဒဿ တံနိဝါသီသုပိ ပဝတ္တနတော **“ဝဇ္ဇီသူ”** တိ ဇနပဒအပေက္ခံ ဘုမ္မဝစနံ, ဝဇ္ဇီနာမကေ ဇနပဒေတိ အတ္ထော။

ဥပဘောဂပရိဘောဂူပကရဏမဟန္တတာယာ တိ ပဉ္စကာမဂုဏသင်္ခါတာနံ ဥပဘောဂါနဉ္စေဝ ဟတ္ထိအဿရထဣတ္ထိယာဒိဥပဘောဂူပကရဏာနဉ္စ မဟန္တတာယ။ ဥပဘောဂူပကရဏာနေဝ ဟိ ဣဓ ပရိဘောဂူပကရဏသဒ္ဒေန ဝုတ္တာနိ။ တေနေဝါဟ **“ယေ ဟိ တေသံ ဥပဘောဂါ, ယာနိ စ ဥပဘောဂူပကရဏာနိ, တာနိ မဟန္တာနီ”** တိ။ “ဥပဘောဂါ ဟတ္ထိအဿရထဣတ္ထိအာဒယော, ဥပဘောဂူပကရဏာနိ တေသမေဝ သုဝဏ္ဏာဒိဥပကရဏာနီ”တိပိ ဝဒန္တိ။ **သာရကာနီ**တိ သာရဘူတာနိ။ **နိဓေတွာ**တိ နိဒဟိတွာ, နိဓာနံ ကတွာတိ အတ္ထော။ **ဒိဝသပရိဗ္ဗယသင်္ခါတဘောဂမဟန္တတာယာ**တိ ဒိဝသေ ဒိဝသေ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗသင်္ခါတဘောဂါနံ မဟန္တတာယ။ **ဇာတရူပရဇတဿေဝ ပဟူတတာယာ**တိ ပိဏ္ဍပိဏ္ဍဝသေန စေဝ သုဝဏ္ဏမာသကရဇတမာသကာဒိဝသေန စ ဇာတရူပရဇတဿေဝ ပဟူတတာယ။ **ဝိတ္တီ**တိ တုဋ္ဌိ, ဝိတ္တိယာ ဥပကရဏံ ဝိတ္တူပကရဏံ, ပဟူတံ နာနာဝိဓာလင်္ကာရဘူတံ ဝိတ္တူပကရဏမေတေသန္တိ **ပဟူတဝိတ္တူပကရဏာ**။ တေနာဟ **“အလင်္ကာရဘူတဿာ”** တိအာဒိ။ **ဝေါဟာရဝသေနာ**တိ ဝဏိဇ္ဇာဝသေန ဝဍ္ဎိကတာဒိဝသေန။ **ဓနဓညဿ ပဟူတတာယာ** တိ သတ္တရတနသင်္ခါတဿ ဓနဿ သဗ္ဗပုဗ္ဗဏ္ဏာပရဏ္ဏသင်္ဂဟိတဿ ဓညဿ စ ပဟူတတာယာတိ အတ္ထော။ တတ္ထ “သုဝဏ္ဏရဇတမဏိမုတ္တာဝေဠုရိယဝဇိရပဝါဠာနိ သတ္တ ရတနာနီ”တိ ဝဒန္တိ။ သာလိဝီဟိအာဒိ **ပုဗ္ဗဏ္ဏံ** ပုရက္ခတံ သဿဖလန္တိ ကတွာ, တဗ္ဗိပရိယာယတော မုဂ္ဂမာသာဒိ **အပရဏ္ဏ**န္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ဥက္ကဋ္ဌပိဏ္ဍပါတိကတ္တာ** တိ သေသဓုတင်္ဂပရိဝါရိတေန ဥက္ကဋ္ဌပိဏ္ဍပါတဓုတင်္ဂေန သမန္နာဂတတ္တာ။ တေနာဟ **“သပဒါနစာရံ စရိတုကာမော”**တိ။

၃၁. အန္တောဇာတတာယ ဝါ ဉာတိသဒိသီ ဒါသီတိ **ဉာတိဒါသီ**။ ပူတိဘာဝေနေဝ လက္ခိတဗ္ဗဒေါသော ဝါ **အာဘိဒေါသိကော,** အဘိဒေါသံ ဝါ ပစ္စူသကာလံ ဂတော ပတ္တော အတိက္ကန္တောတိ **အာဘိဒေါသိကော**။ တေနာဟ **“ဧကရတ္တာတိက္ကန္တဿ ဝါ”**တိအာဒိ။ ပူတိဘူတဘာဝေန ပရိဘောဂံ နာရဟတီတိ **အပရိဘောဂါရဟော**။ ဆဍ္ဍနီယသဘာဝေ နိစ္ဆိတေပိ ပုစ္ဆာကာလေ သန္ဒေဟဝေါဟာရဝသေနေဝ ပုစ္ဆိတုံ ယုတ္တန္တိ အာဟ **“သစေ”**တိ။ **အရိယဝေါဟာရေနာ**တိ အရိယသမုဒါစာရေန။ အရိယာ ဟိ မာတုဂါမံ ဘဂိနိဝါဒေန သမုဒါစရန္တိ။ **နိဿဋ္ဌပရိဂ္ဂဟ**န္တိ ပရိစ္စတ္တာလယံ။

“အာကိရာ”တိ ဝုတ္တတ္တာ **“ဝိညတ္တိ ဝါ”** တိ ဝုတ္တံ, “သစေ တံ ဆဍ္ဍနီယဓမ္မ”န္တိ ပရိယာယံ အမုဉ္စိတွာ ဝုတ္တတ္တာ **“ပယုတ္တဝါစာ ဝါ”** တိ ဝုတ္တံ, ပစ္စယပဋိသံယုတ္တာ ဝါစာ ပယုတ္တဝါစာ။ **ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတီ** တိ နိရပေက္ခဘာဝတော ဝုတ္တံ, ဣဓ ပန ဝိသေသတော အပရိဘောဂါရဟတ္တာဝ ဝတ္တုန္တော။ **အဂ္ဂအရိယဝံသိကော** တိ အရိယဝံသပဋိပတ္တိပူရကာနံ အဂ္ဂေ ဥတ္တမော။ နိမိယတိ သညာယတီတိ **နိမိတ္တံ,** ယထာသလ္လက္ခိတော အာကာရောတိ အာဟ **“ဂိဟိကာလေ သလ္လက္ခိတပုဗ္ဗံ အာကာရ”** န္တိ။ ဟတ္ထပိဋ္ဌိအာဒီနိ ဩလောကယမာနာ “သာမိပုတ္တဿ မေ သုဒိန္နဿ ဝိယ သုဝဏ္ဏကစ္ဆပပိဋ္ဌိသဒိသာ ဣမာ ဟတ္ထပါဒပိဋ္ဌိယော, ဟရိတာလဝဋ္ဋိယော ဝိယ သုဝဋ္ဋိတာ အင်္ဂုလိယော, မဓုရော သရော”တိ ဂိဟိကာလေ သလ္လက္ခိတပုဗ္ဗံ အာကာရံ အဂ္ဂဟေသိ သဉ္ဇာနိ သလ္လက္ခေသိ။ ကသ္မာ ပန သာ ဉာတိဒါသီ ဒိသွာဝ န သဉ္ဇာနီတိ အာဟ **“သုဒိန္နော ဟိ”** တိအာဒိ။ **ပဗ္ဗဇ္ဇူပဂတေနာ** တိ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ဥပဂတေန, ပဗ္ဗဇိတေနာတိ အတ္ထော။ **ဃရံ ပဝိသိတွာ**တိ ဂေဟသာမိနိယာ နိသီဒိတဗ္ဗဋ္ဌာနဘူတံ အန္တောဂေဟံ ပဝိသိတွာ။ **ယဂ္ဃေ**တိ ဇာနာဟီတိ အတ္ထောတိ အာဟ **“အာရောစနတ္ထေ နိပါတော”** တိ။ “ယဂ္ဃေ ဇာနေယျာသီတိ သုဋ္ဌု ဇာနေယျာသီ”တိပိ အတ္ထံ ဝဒန္တိ။ **အာလပနေ**တိ ဒါသိဇနဿ အာလပနေ။ တေနာဟ **“ဝေဥ္ပဟီ”**တိအာဒိ။

၃၂. **ဃရေသု သာလာ ဟောန္တိ** တိ ဃရေသု ဧကမန္တေ ဘောဇနသာလာ ဟောန္တိ ပါကာရပရိက္ခိတ္တာ သုသံဝိဟိတဒွါရဗန္ဓာ သုသမ္မဋ္ဌဝါလိကင်္ဂဏာ။ **ဥဒကကဉ္ဇိယ**န္တိ ဥဒကဉ္စ ကဉ္ဇိယဉ္စ။ ကသ္မာ ပန ဤဒိသာယမေဝ သာလာယ အညတရံ ကုဋ္ဋမူလန္တိ အတ္ထော ဝုတ္တောတိ အာဟ **“န ဟိ ပဗ္ဗဇိတာ”** တိအာဒိ။ **အသာရုပ္ပေ ဌာနေ** တိ ဘိက္ခူနံ အနနုစ္ဆဝိကေ ပဒေသေ။ **အတ္ထိ နု ခေါ** တိ **နု**-သဒ္ဒော ပုစ္ဆနတ္ထော, **ခေါ**-သဒ္ဒော ဝစနသိလိဋ္ဌတာယ ဝုတ္

တော။ **နုခောတိ** တ နိပာတသမုဒာယော ပုစ္ဆနတ္ထော။ တေန နာမ-သဒ္ဒဿ ပုစ္ဆနတ္ထတံ ဒဿေတိ။ **ယေသံ နော တွ**န္တိ ယေသံ နော ပုတ္တော တွံ။ **ဤဒိသေ ဌာနေ**တိ ကိဉ္စာပိ တံ ဌာနံ ဘိက္ခူနံ အနနုရူပံ န ဟောတိ, တထာပိ မာဒိသာနံ မဟာဘောဂကုလာနံ ပုတ္တဿ ပရကုလေ အာသနသာလာယံ နိသီဒိတွာ ဘောဇနံ နာမ အယုတ္တရူပန္တိ မညမာနော အာဟ။ တေနေတဟ ''နနု နာမ, တာတ သုဒိန္န, သကံ ဂေဟံ ဂန္တဗ္ဗ''န္တိ။ အညေနပိ ပကာရေန နာမသဒ္ဒဿ ပုစ္ဆနတ္ထတမေဝ ဒဿေန္တော အာဟ **''တထာ အတ္ထိ နု ခော တာတာ''** တိအာဒိ။ **တထာ**တိ သမုစ္စယတ္ထော။ ဣဓာနိ နာမသဒ္ဒဿ မညနတ္ထတံ ဒဿေန္တော အာဟ **''တထာ အတ္ထိ မညေ''** တိအာဒိ။

ဒုက္ခာဘိတုန္နတာယာ တိ မာနသိကေန ဒုက္ခေန အဘိပီဠိတတ္တာ။ **တေမတ္ထ** န္တိ ''အတ္ထိ နု ခော, တာတ သုဒိန္န, အမှာကံ ခနေ''န္တိအာဒိနာ ယထာဝုတ္တမတ္ထံ။ **အနောကပ္ပနာမရိသနတ္ထဝသေနာ** တိ ဧတ္ထ **အနောကပ္ပနံ** အသဒ္ဒဟနံ။ **အမရိသနံ** အသဟနံ။ **အနာဂတဝစနံ** အနာဂတသဒ္ဒပ္ပယောဂေ, အတ္ထော ပန ဝတ္တမာနကာလိကောဝ။ တေနာဟ **''ပစ္စက္ခမ္ပိ''** တိ။ **န မရိသယာမီ**တိ န ဝိသဟာမိ။ **တံ န သုန္ဒရ** န္တိ ''တအာယ''န္တိ ဟဒ္ဒံ သန္ဓာယာဟ။ **အလံ, ဂဟပတိ, ကတံ မေ အဇ္ဇ ဘတ္တကိစ္စ**န္တိ ထေရော ဥက္ကဋ္ဌကောသနိကတာယ ပဋိက္ခိပန္တော ဝေမာဟ။ **ဥက္ကဋ္ဌကောသနိကတာယာ**တိ စ ဣဒံ ဘူတကထနဝသေန ဝုတ္တံ ထေရဿ တထာဘာဝဒီပနတ္ထံ။ မုဒုကဿပိ ဟိ ကောသနိကဿ ယာယ နိသဇ္ဇာယ ကိဉ္စိမတ္တမ္ပိ ဘောဇနံ ဘုတ္တံ, ဝတ္တသီသေနပိ တတော ဝုဋ္ဌိတဿ ပုန ဘုဉ္ဇိတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ တေနာဟ **တိပိဋကစူဠာဘယတ္ထေရော** ''အာသနံ တ ရက္ခေယျ ဘောဇနံ တ''တိ။ **ဥက္ကဋ္ဌပိဏ္ဍပာတိကောပိ သမာနော**တိ နိဒဿနမတ္တမိဒံ, ထေရော သပဒါနစာရိကောပိ ဥက္ကဋ္ဌောယေဝ။ ဥက္ကဋ္ဌသပဒါနစာရိကောပိ ဟိ ပုရတော စ ပစ္ဆတော စ အာဟဋဘိက္ခမ္ပိ အဂ္ဂဟေတွာ ဃရဒ္ဝါရေ ဌတွာ ပတ္တဝိဿဇ္ဇနမေဝ ကရောတိ, တသ္မာ ထေရော ဥက္ကဋ္ဌသပဒါနစာရိကတ္တာပိ သွာတနာယ ဘိက္ခံ နာဓိဝာသေတိ။ အထ ကသ္မာ ''အဓိဝာသေသီ''တိ အာဟ **''သစေ ဧကဘတ္တမ္ပိ န ဂဟေဿာမီ''**တိအာဒိ။ ပဏ္ဍိတာ ဟိ မာတာပိတူနံ အာစရိယုပဇ္ဈာယာနံ တ ကာတဗ္ဗံ အနုဂ္ဂဟံ အဇ္ဈုပေက္ခိတွာ ဓုတင်္ဂဝိသုဒ္ဓိကာ န ဘဝန္တိ။

၃၃. **မဇ္ဈိမပ္ပမာဏော** တိ စတုဟတ္ထော ပုရိသော မဇ္ဈိမပ္ပမာဏော။ ''ဆဟတ္ထော''တိပိ ကေစိ။ တိရော ကရောန္တိ တောယာတိ တိရောကရဏီတိ သာဏိပာကာရဝစနော အယံ **တိရောကရဏီ**-သဒ္ဒောတိ အာဟ **''တိရောကရဏိယန္တိ ကရဏတ္ထေ ဘုမ္မ''**န္တိ။ ''တိရောကရဏိယာ''တိ ဝတ္တဗ္ဗေ ''တိရောကရဏိယ''န္တိ ကရဏတ္ထေ ဘုမ္မံ ဝုတ္တံ။ **တိရောကရဏီယ**-သဒ္ဒော တ အယံ သာဏိပာကာရပရိယာယောတိ ဒဿေန္တော အာဟ **''အထ တ''**တိအာဒိ။ **တံ ပရိက္ခိပိတွာ**တိ တံ သမန္တတော ခိပိတွာ, ပရိတော ဗန္ဓိတွာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ တေနာဟ **''သမန္တတော ကတွာ''** တိ။ ဝိဘတ္တိပတိရူပကောပိ နိပာတော ဟောတီတိ အာဟ **''တေနာတိ အယမ္ပိ တ''** တိအာဒိ။

၃၄. ''အထ ခော အာယသ္မတော သုဒိန္နဿ ပိတာ သကေ နိဝေသနေ ပဏီတံ ခာဒနီယံ ဘောဇနီယံ ပဋိယာဒာပေတွာ အာယသ္မတော သုဒိန္နဿ ကာလံ အာရောစေသိ – 'ကာလော, တာတ သုဒိန္န, နိဋ္ဌိတံ ဘတ္တ'န္တိ'' ဧဝံ ကာလာရောစနဿ ဟဋ္ဌိယံ အနာရုဠှတ္တာ အာဟ – **''ကိဉ္စာပိ ဟဋ္ဌိယံ ကာလာရောစနံ န ဝုတ္တ''**န္တိ။ **အာရောစိတေယေဝ ကာလေ**တိ ''ကာလော, တာတ သုဒိန္န, နိဋ္ဌိတံ ဘတ္တ''န္တိ ကာလေ အာရောစိတေယေဝ။ **ဒွေဝ ပုဉ္ဇေ** တိ ကဟာပဏပုဉ္ဇေ သုဝဏ္ဏပုဉ္ဇေ။

ပေတ္တိက န္တိ ပိတိတော အာဂတံ ပေတ္တိကံ။ **နိဟိတ**န္တိ ဘူမိဂတံ။ **ပယုတ္တ** န္တိ ဝဍ္ဎိဝသေန ပယောဇိတံ။ **တဒ္ဓိတလောပံ ကတွာ ဝေဒိတဗ္ဗ**န္တိ ယထာ အညတ္ထာပိ ''ပိတာမဟံ ဓနံ လဒ္ဓာ, သုခံ ဇီဝတိ သဉ္ဇယော''တိ ဝုတ္တံ, ဧဝံ တဒ္ဓိတလောပံ ကတွာ ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ပိတာမဟတော အာဂတံ, ပိတာမဟဿ တ ဣဒံ **ပေတာမဟံ**။ **ပဗ္ဗဇိတလိင်္ဂ**န္တိ သမဏဝေသံ။ **န ရာဇဘီတော**တိ အပရာဓကာရဏာ န ရာဇကုလာ ဘီတော။ ယေသံ သန္တကံ ဓနံ ဂဟိတံ, တေ **ဣဏာယိကာ**။ **ပလိဗုဒ္ဓေါ** ပီဠိတော။

ဝိဘတ္တိပတိရူပကော တိ ''တေနာ''တိ ပဒံ သန္ဓာယာဟ။ **တံနိဒါန**န္တိ တံ ဓနံ နိဒါနံ ကာရဏမဿာတိ တံနိဒါနံ။ **အဿာ** တိ ပစ္စတ္တဝစနဿ, ပဒဿ တ။ **ဘယ**န္တိ စိတ္တဿ ဥတ္ရသ္တာကာရေန ပဝတ္တဘယံ အဓိပ္ပေတံ, န ဉာဏဘယံ, နာပိ ''ဘာယတိ ဧတသ္မာ''တိ ဧဝံ ဝုတ္တံ အာရမ္မဏဘယန္တိ အာဟ **''စိတ္တုတြာသောတိ အတ္ထော''**တိ။ **ဆမ္ဘိတတ္တ** န္တိ တေနေဝ စိတ္တုတြာသဘာဝေန သကလသရီရဿ ဆမ္ဘိတဘာဝော။ ဝိသေသတော

ပန ဟဒယမံသစလနန္တိ အာဟ **"ကာယကမ္မော ဟဒယမံသစလန"** န္တိ၊ **လောမဟံသောတိ** တေန ဘယေန တေန ဆမ္ဘိတတ္တေန သကလသရီရလောမာနံ ဟဌ္ဌဘာတေ, သော ပန နေသံ ဘိတ္တိယံ နာဂဒန္တာနံ ဝိယ ဥဒ္ဓံမုခတာတိ အာဟ **"လောမာနံ ဟံသနံ ဥဒ္ဓဂ္ဂဘာတော"** တိ။

၃၅. **အတ္တနာ**တိ ပစ္စတ္တေ ကရဏဝစနံ, သယန္တိ အတ္ထော။ **ဒေဝစ္ဆရာန** န္တိ အနစ္စန္တိယော သန္ဓာယာဟ။ **ဒေဝနာဋကာန**န္တိ နစ္စန္တိယော, ပရိယာယဝစနံ တ ဇတံ ဒေဝကညာနံ။ **သမုပ္ပန္နဗလဝသောကာ ဟုတ္ဝတ** တိ အယံ လောကော နာမ အတ္တာနံဝ စိန္တေတိ, တသ္မာ သာပိ "က္လအနိ အပာံ အနာထ ဇာတာ"တိ အတ္တာနံဝ စိန္တယမာနာ "အယံ အဇ္ဇ အာဂမိဿတိ, အဇ္ဇ အာဂမိဿတီ"တိ အဌ ဝဿာနိ ဗဟိ န နိက္ခန္တာ ဇတံ နိဿာယ မယာ အရ ကောပိ န လဒ္ဓော, ယဿ အာနုဘာဝေန ဇီဝေယျာမိ, က္လတော စာမ္ဗဟိ ပရိဟီနာ အညတော စာတိ သမုပ္ပန္နဗလဝသော ကာ ဟုတ္ဝတ။ ကုလရုက္ခပတိဋ္ဌာပနေ ဗီဇသဒိသတ္တာ ကုလဝံသပ္ပတိဋ္ဌာပကော ပုတ္တော က္လမ ဗီဇကောတိ အဓိပ္ပေ တောတိ အာဟ **"ကုလဝံသဗီဇကံ ဇော် ပုတ္တ"** န္တိ၊ သံ နာမ ခနံ, တဿ ပတီတိ သံပတိ, ခနတ ဝိဘာဝသမ္ဗန္ဓော။ ဒိဋ္ဌခ မ္မိကသမ္ပရာယိကဟိတာဝဟတ္တာ တဿ ဟိတန္တိ သာပတေယျံ, တဒေဝ ခနံ ဝိဘာတေတိ အာဟ – **"က္လမံ သာပ တေယျံ ဓဝံ မဟန္တံ အမ္ဗဟာကံ ဝိဘဝ"**န္တိ၊

၃၆. က္လတ္တီနံ ကုမာရိဘာဝပ္ပတ္တိတော ပဋ္ဌာယ ပစ္ဆိမဝယတော ဩရံ အသတိ ဝိဗန္ဓေ အဌမေ အဌမေ သတ္တ တာဟေ ဂဗ္ဘာသယသညိတေ တတိယေ အာဝတ္တေ ကတိပယာ လောဟိတပီဠကာ သဏ္ဌဟိတ္ဝတ အဂ္ဂဟိတပုဗ္ဗာ ဧဝ ဘိဇ္ဇန္တိ, တတော လောဟိတံ ပဃ္ဃရတိ, တတ္ထ ဥတုသမညာ ပုပ္ဖသမညာ စာတိ အာဟ – **"ပုပ္ဖန္တိ ဥတုကာလေ ဥပ္ပန္နလောဟိတဿ နာမ"**န္တိ၊ **ဂဗ္ဘပတိဋ္ဌာနဋ္ဌာနေ** တိ ယသ္မိံ ဩကာသေ အရကော နိဗ္ဗတ္တတိ, တသ္မိံ ပဒေ သေ။ **သဏ္ဌဟိတ္ဝတ** တိ နိဗ္ဗတ္တိတ္ဝတ။ **ဘိဇ္ဇန္တီ** တိ အဂ္ဂဟိတပုဗ္ဗာ ဧဝ ဘိဇ္ဇန္တိ၊ အယဉ္စဟိ တာသံ သဘာဝေ။ **အဒေသေနာ**တိ လောဟိတမလေန။ **သုဒ္ဓေ ဝတ္ထုမ္ဟိ** တိ ပဃ္ဃရိတလောဟိတတ္တာ အနာမယတ္တာ စ နဟာနတော ပရံ စတုတ္ထဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ သုဒ္ဓေ ဂဗ္ဘာသယေ။ သုဒ္ဓေ ပန ဝတ္ထုမ္ဟိ မာတာပိတူသု ဧကတရံ သန္နိပတိတေသု ယာဝ သတ္တ ဒိဝသာနိ ခေတ္တမေဝ ဟောတိ ဂဗ္ဘသဏ္ဌဟနဿ ပရိတ္တဿ လောဟိတလေပဿ ဝိဇ္ဇမာနတ္တာ။ ဧကေစိ ပန "အဓုမာသမတ္တမ္ပိ ခေတ္တမေဝ"တိ ဝဒန္တိ၊ **ဗဟာယန္တိ** အဓိကရဏေ ဘုမ္မန္တိ အာဟ **"ပုရာဏဒုတိယိကာယ ယာ ဗဟာ, တတ္ထ နံ ဂဟေတ္ဝတ"**တိ၊ ဥပယောဂတ္ထေ ဘုမ္မဝစနမ္ပိ ယုဇ္ဇတိယေဝ ယထာ "သုဒိန္နဿ ဟဒေသု ဂ ဟေတ္ဝတ"တိ။

ပုဗ္ဗေပိ ပညတ္တသိက္ခာပဒာနံ သဗ္ဘာဝတော **အပညတ္တေ သိက္ခာပဒေ** တိ ဟာရာဇိကံ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ အာဟ – **"ပဌမပာရာဇိကသိက္ခာပဒေ အဋ္ဌပိတေ"** တိ။ ဝုတ္တမေဝတ္ထံ ဝိဘာဝေန္တော အာဟ – **"ဘဂဝတော ကိရ ပဌမဗောဓိ ယ"**န္တိအာဒိ။ **ဝေရူပန္တိ** ဟာရာဇိကပညတ္တိယာ အနုရူပံ။ နိဒဿနမတ္တဥ္စေတံ, သင္ဃာဒိသေသပညတ္တိယာ အနုရူ ပမ္ပိ အဇ္ဈာစာရံ နာကံသုယေဝ။ တေနေဝတဟ – **"အဝသေသေ ပဉ္စ ခုဒ္ဒကာပတ္တိက္ခန္ဓေ ဧဝ ပညပေသီ"** တိ။ က္လဒ္ဒ ထုလ္လစ္စယာဒီနံ ပဉ္စန္နံ လဟုကာပတ္တိက္ခန္ဓာနံ သဗ္ဘာဝမတ္တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, န ပဥ္စာပတ္တိက္ခန္ဓာနံ အနဝသေ သတော ပညတ္တတ္တာဝ။ ပဌမဗောဓိယံ ပဉ္စန္နံ လဟုကာပတ္တီနံ သဗ္ဘာဝဝစနေနေဝ ဓမ္မဒေသနာပတ္တိဿ သိက္ခာပဒပ ညတ္တိယာစနာ ဝိသေသတော ဂရုကာပတ္တိပညတ္တိယာ ဟတိမောက္ခုဒ္ဒေသဿ စ ဟေတုဘူတာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ ဧကေ စိ ပန "တသ္မိံ တသ္မိံ ပန ဝတ္ထုသ္မိံ အဝသေသပဉ္စခုဒ္ဒကာပတ္တိက္ခန္ဓေ ဧဝ ပညပေသီတိ က္လဒံ ဒ္ဒတဒသမေ ဝဿေ ဝေရဉ္စာယံ ဝုတ္တဝဿေန ဘဂဝတာ တတော ပဋ္ဌာယ အဌဝဿဗ္ဘန္တရေ ပညတ္တသိက္ခာပဒံ သန္ဓာယ ဝုတ္ တ"န္တိ ဝဒန္တိ, တံ န သုန္ဒရံ တတော ပုဗ္ဗေပိ သိက္ခာပဒပညတ္တိယာ သဗ္ဘာဝတော။ တေနေဝ ဝေရဥ္စကဏ္ဍေ "ဧေ ဘိက္ခုနာပိ ရတ္တိစ္ဆေဒော တ ပစ္ဆိမိကာယ တတ္ထ ဝဿံ ဥပဂစ္ဆာမာတိ ဝဿစ္ဆေဒော တ န ကတော"တိ စ "သာမမ္ပိ ပစနံ သမဏသာရုပ္ပံ န ဟောတိ, န စ ဝဋ္ဋတီ"တိ စ ဝုတ္တံ။ **အာရာဓယိံသူ**တိ စိတ္တံ ဂဏှိံသု, အဇ္ဈာသယံ ပူရယိံသု, ဟဒယကဟိနိံ ပဋိပတ္တိံ ပဋိပဇ္ဇိံသူတိ အတ္ထော။ **ဇော် သမယန္တိ** ဧကသ္မိံ သမယေ, ပဌမဗောဓိယန္တိ အတ္ ထော။

ယံ အာဒီနဝန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **သိက္ခာပဒံ ပညပေန္တော** တိ ပဌမပာရာဇိကသိက္ခာပဒံ ပညပေန္တော။ **အာဒီနဝံ ဒဿ သေဿတီ**တိ "ဝရံ တေ, မောဃပုရိသ, အာသီဝိသဿ ဃောရဝိသဿ မုခေ အင်္ဂဇာတံ ပက္ခိတ္တံ, န တွေဝ မာတု ကမဿ အင်္ဂဇာတေ အင်္ဂဇာတံ ပက္ခိတ္တ"န္တိအာဒိနာ ယံ အာဒီနဝံ ဒဿေဿတိ။ **အဘိဝိညာပေသီ**တိ က္လမဿ

“ပဝတ္တေသီ”တိ အယမတ္ထော ကထံ လဗ္ဘတီတိ အာဟ **“ပဝတ္တနာပိ ဟီ”** တိအာဒိ။ **ကာယဝိညတ္တိစောပနတော** တိ ကာယဝိညတ္တိဝသေန ပဝတ္တစလနတော။ ကသ္မာ ပနေသ မေထုနဓမ္မေန အနတ္ထိကောပိ သမာနော တိက္ခတ္တုံ အဘိ ဝိညာပေသီတိ အာဟ – **“တိက္ခတ္တုံ အဘိဝိညာပနဉ္စေသာ”** တိအာဒိ။ တတ္ထ **တိက္ခတ္တုံ အဘိဝိညာပန** န္တိ မုတ္တိ ဟာပနဝသေန တီသု တရေသု မေထုနဓမ္မဿ ပဝတ္တနံ။

သဗ္ဗေသမ္ပိ ပဒါနံ အဝဓာရဏဖလတ္တာ ဝိနာပိ ဧဝကာရံ အဝဓာရဏတ္ထော ဝိညာယတီတိ အာဟ **“တေနေဝ အဋ္ဌကထာစရိယေနာ”**တိ။ အဋ္ဌ ဟိ ဂဗ္ဘကာရဏာနိ။ ဝုတ္တဉ္ဟေတံ –

“မေထုနစောဠဂ္ဂဟဏံ၊ တနုသံသဂ္ဂေ စ နာဘိအာမသနံ။
ဟာနံ ဒဿနသဝနံ၊ ဃာယနမိတိ ဂဗ္ဘဟေတဝေါ အဋ္ဌာ”တိ။

ဣဒါနိ အဝဓာရဏေန နိဝတ္တိတမတ္ထံ ဒဿေတုကာမော အာဟ – **“ကိံ ပန အညထာပိ ဂဗ္ဘဂ္ဂဟဏံ ဟောတီ”**တိအာဒိ။ နနု စ နာဘိပရာမသနမ္ပိ ကာယသံသဂ္ဂေယေဝ, ကသ္မာ နံ ဝိသုံ ဝုတ္တန္တိ? ဥဘယေသံ ဆန္ဒရာဂဝသေန ကာယသံသဂ္ဂေ ဝုတ္တော, ဣတ္ထိယာ ဆန္ဒရာဂဝသေန နာဘိပရာမသနံ, ဝတ္ထုဝသေန တ တံ ဝိသုံ ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ကထံ ပန ကာယသံသဂ္ဂေန ဂဗ္ဘဂ္ဂဟဏံ ဟောတိ, ကထဉ္စ တတ္ထ သုက္ကသောဏိတဿ သမ္ဘဝေါတိ အာဟ **“ဣတ္ထိယော ဟီ”** တိအာဒိ ။ ဆန္ဒရာဂုပ္ပတ္တိဝသေန ဣတ္ထိယာ သုက္ကကောဋ္ဌာသော စလိတော ဟောတိ, သောပိ ဂဗ္ဘသဏ္ဌာနဿ ပစ္စယော ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော။ ဣတ္ထိသန္တာနေပိ ဟိ ရသာဒိသတ္တဓာတုယော လဗ္ဘန္တိယေဝ။ တေနာဟ – **“အင်္ဂပစ္စင်္ဂပရာမသနံ သာဒိယန္တိယောပိ ဂဗ္ဘံ ဂဏှန္တီ”** တိ။ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ပန “ကာယသံသဂ္ဂါဒိနာ သတ္တပ္ပကာရေန ဂဗ္ဘဂ္ဂဟဏေ ပိတု သုက္ကကောဋ္ဌာသံ ဝိနာ ဆန္ဒရာဂဝသေန မာတု ဝိကာရုပ္ပတ္တံ လောဟိတမေဝ ဂဗ္ဘသဏ္ဌာနဿ ပစ္စယော ဟောတီ”တိ ဝုတ္တံ။ “ယဿ အင်္ဂပစ္စင်္ဂပရာမသနံ သာဒိယိတွာ မာတာ ပုတ္တံ ပဋိလဘတိ, သစေ သော အပရေန သမယေန ပရိပုဏ္ဏိန္ဒြိယော ဟုတွာ တာဒိသံ ပိတရံ မနုဿဓာတိကံ ဇီဝိတာ ဝောရောပေတိ, ပိတုဃာတကော ဝ ဟောတီ”တိ ဝဒန္တိ။

တံ အသုစိံ ဧကဒေသံ မုခေန အဂ္ဂဟေသီ တိ ပုရာဏစီဝရံ ဓောဝန္တီ တတ္ထ ယံ အသုစိံ အဒ္ဒသ, တံ အသုစိံ ဧကဒေသံ ပိဝိ။ “ဝဋ္ဋတိ တုမှာကံ မေထုနဓမ္မော”တိ ပုဋ္ဌော “ကပ္ပတု တ မာ တ ကပ္ပတု, မယံ တေန အနတ္ထိကာ”တိ ဒဿေန္တော အာဟ **“အနတ္ထိကာ မယံ တေနာ”**တိ။ ကိဉ္စာပိ နာဘိပရာမသနေ မေထုနရာဂေ နတ္ထိ, တထာပိ နာဘိပရာမသနကာလေ ဖဿသာဒိယနဝသေန အဿာဒမတ္တံ တဿာ အဟောသီတိ ဂဟေတဗ္ဗံ, အညထာ ဂဗ္ဘသဏ္ဌဟနံ န သိယာ။ ဒိဋ္ဌမင်္ဂလိကာယ နာဘိပရာမသနေန မဏ္ဍဗျဿ နိဗ္ဗတ္တိ အဟောသိ, စဏ္ဍပဇ္ဇောတမာတု နာဘိယံ ဝိစ္ဆိကာ ဖရိတွာ ဂတာ, တေန စဏ္ဍပဇ္ဇောတဿ နိဗ္ဗတ္တိ အဟောသီတိ အာဟ **“တေနေဝ နယေနာ”**တိအာဒိ။ **ပုရိသံ ဥပနိဇ္ဈာယတီ**တိ တတဟနာဒိနာ ဒိသွာ တ ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗံ တ ပုရိသံ ဥပနိဇ္ဈာယတိ။ **ရာဇောရောဓာ ဝိယာ**တိ သီဟဠဒီပေ ကိရ ဧကိဿာ ဣတ္ထိယာ တထာ အဟောသိ, တသ္မာ ဧဝံ ဝုတ္တံ။

ဣဏတိ ဣဏမဿိ ဝတ္ထုဿိံ။ **အယန္တိ သုဒိန္နဿ ပုရာဏဒုတိယိကာ**။ **ယံ သန္ဓာယာ** တိ ယံ အဇ္ဈာစာရံ သန္ဓာယ။ သုက္ကံ သန္ဓာယ **“မာတာပိတရော စ သန္နိပတိတာ ဟောန္တီ”** တိ ဝုတ္တံ, **မာတာ စ ဥတုနီ ဟောတီ**တိ လောဟိတံ သန္ဓာယ။ တတ္ထ **သန္နိပတိတာ ဟောန္တီ** တိ အသဒ္ဓမ္မဝသေန ဧကသ္မိံ ဌာနေ သမာဂတာ သင်္ဂတာ ဟောန္တိ။ **မာတာ စ ဥတုနီ ဟောတီ**တိ ဣဒံ ဥတုသမယံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, န လောကသမညာကရဇဿ လဂ္ဂနဒိဝသမတ္တံ။ **ဂန္ဓဗ္ဗော** တိ တတ္ရူပဂသတ္တော, ဂန္တဗ္ဗောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ တ-ကာရဿ ဓ-ကာရော ကတောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ အထ တ ဂန္ဓနတော ဥပ္ပဇ္ဇနဂတိယာ နိမိတ္တုပဋ္ဌာနေန သူစနတော ဒီပနတော ဂန္ဓောတိ လဒ္ဓနာမေန ဘဝကမိကမ္မုနာ အဗ္ဗတိ ပဝတ္တတီတိ ဂန္ဓဗ္ဗော, တတ္ထ ဥပ္ပဇ္ဇနကသတ္တော။ **ပစ္စုပဋ္ဌိတော ဟောတီ** တိ ဥပဂတော ဟောတိ။ ဧတ္ထ စ န မာတာပိတူနံ သန္နိပာတံ ဩလောကယမာနော သမီပေ ဌိတော နာမ ဟောတိ, ကမ္မယန္တယန္တိတော ပန ဧကော သတ္တော တသ္မိံ ဩကာသေ နိဗ္ဗတ္တနကော ပုရိမဇာတိယံ ဌိတောယေဝ ဂတိနိမိတ္တာဒိအာရမ္မဏကရဏဝသေန ဥပပတ္တာဘိမုခော ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော။

သန္နိဟိတာ တိ သမောဓာနေန သမာဂမေန။ **ဂဗ္ဘဿ** တိ ဂဗ္ဘေ နိဗ္ဗတ္တနကသတ္တဿ။ ဂဗ္ဘေ နိဗ္ဗတ္တနကသတ္တောပိ ဟိ ဂဗ္ဘောတိ ဝုစ္စတိ။ ယထာဟ – ''ယထာ ခေါ ပနာနန္ဒ, အညာ ဣတ္ထိကာ နဝ ဝါ ဒသ ဝါ မာသေ ဂဗ္ဘံ ကုစ္ဆိနာ ပရိဟရိတွာ ဝိဇာယန္တီ''တိ (မ. နိ. ၃.၂၀၅)။ ကတ္ထစိ ပန ဂဗ္ဘောတိ မာတုကုစ္ဆိ ဝုတ္တော။ ယထာဟ –

> ''ယမေကရတ္တိံ ပဌမံ, ဂဗ္ဘေ ဝသတိ မာဏဝေါ။
> အဗ္ဘုဋ္ဌိတောဝ သော ယာတိ, သ ဂစ္ဆံ န နိဝတ္တတီ''တိ။ (ဇာ. ၁.၁၅.၃၆၃)။ –

ဧတ္ထေ စ ဂဗ္ဘတိ အတ္တဘာဝဘာဝေန ပဝတ္တတီတိ ဂဗ္ဘော, ကလလာဒိအဝတ္ထော ဓမ္မပ္ပဗန္ဓော, တံနိဿိတတ္တာ ပန သတ္တသန္တာနော ''ဂဗ္ဘော''တိ ဝုတ္တော ယထာ ''မဉ္စာ ဥက္ကုဋ္ဌိံ ကရောန္တီ''တိ။ တံနိဿယဘာဝတော မာတုကုစ္ဆိ ''ဂဗ္ဘော''တိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဂဗ္ဘော ဝိယာတိ ဝါ။ ယထာ ဟိ နိဝါသဋ္ဌာနတာယ သတ္တာနံ သြဝရကော ''ဂဗ္ဘော''တိ ဝုစ္စတိ, ဧဝံ ဂဗ္ဘသေယ္ယကာနံ သတ္တာနံ ယာဝ အဘိဇာတိ နိဝါသဋ္ဌာနတာယ မာတုကုစ္ဆိ ''ဂဗ္ဘော''တိ ဝုတ္တောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **အဝက္ကန္တိ ဟောတီ** တိ နိဗ္ဗတ္တိ ဟောတိ။

အာရက္ခဒေဝတာ တိ တဿ အာရက္ခတ္ထာယ ဌိတာ ဒေဝတာ။ အဿ တံ အဇ္ဈာစာရန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **တထာ နိစ္ဆာရေသုန္တိ** တထာ မဟန္တံ သဒ္ဒံ ကတွာ နိစ္ဆာရေသုံ။ ကိဉ္စာပိ ဣမေ ဟဋ္ဌိယံ အာကာသဋ္ဌဒေဝတာ ဝိသုံ န အာဂတာ, တထာပိ သဒ္ဒဿ အနုဿာဝနေ အယမနုက္ကမောတိ ဒဿေတုံ စာတုမဟာရာဇိကဒေဝတာယော ဒ္ဝိဓာ ကတွာ အာကာသဋ္ဌဒေဝတာ ဝိသုံ ဝုတ္တာ။ တေနေတ္ထ အာကာသဋ္ဌကာနံ ဝိသုံ ဂဟိတတ္တာ စာတုမဟာရာဇိကာတိ ပရိဘဏ္ဍပဗ္ဗတဋ္ဌကာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **ဣတိဟာ**တိ နိပါတသမုဒာယော ဧဝံသဒ္ဒဿ အတ္ထေ ဒဋ္ဌဗ္ဗောတိ အာဟ **''ဧဝ''**န္တိ။ **ခဏေန မုဟုတ္တေနာ**တိ ပဒဒ္ဝယံ ဝေဝစနဘာဝတော သမာနတ္ထမေတန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ကောကောလာဟလမဟောသီ**တိ ဒေဝဗ္ရဟ္မလောကေသု ကောကောလာဟလမဟောသိ။ ကိဉ္စာပိ ဟိ သော သဒ္ဒော ယာဝ ဗြဟ္မလောကာ အဗ္ဘုဂ္ဂစ္ဆိ, တထာပိ န သော မနုဿာနံ ဝိသယော တေသံ ရူပံ ဝိယ, တေနေဝ ဘိက္ခူ ပုစ္ဆိံသု – ''ကစ္စိ နော တွံ, အာဝုသော သုဒိန္န, အနဘိရတော''တိ။

၃၇. **''ဧဝံ မာတာပုတ္တာနံ ပဗ္ဗဇ္ဇာ သဖလာ အဟောသိ, ပိတာ ပန ဝိပ္ပဋိသာရာဘိဘူတော ဝိဟာသီ''** တိ ဝစနတော သုဒိန္နဿ တသ္မိံ အတ္တဘာဝေ အရဟတ္တာဓိဂမော နာဟောသီတိ ဝိညာယတိ။ ကေစိ ပန ''ပုဗ္ဗေကတပုညတာယ စောဒိယမာနဿ ဘဗ္ဗကုလပုတ္တဿာတိ ဝုတ္တတ္တာ သုဒိန္နော တံ ကုက္ကုစ္စံ ဝိနောဒေတွာ အရဟတ္တံ သစ္ဆာကာသိ, တေနေဝ ပဗ္ဗဇ္ဇာ အနုညာတာ''တိ ဝဒန္တိ။ တံ ဟဋ္ဌိယာ အဋ္ဌကထာယ စ န သမေတိ။ ပုဗ္ဗေကတပုညတာ စ အပ္ပမာဏံ တာဒိသဿပိ အန္တရာကတဟာပကမ္မဿ ဝသေန အဇာတသတ္တုနော ဝိယ အဓိဂမန္တရာယဒဿနတော။ ကတာကတာနုသောစနလက္ခဏံ ကုက္ကုစ္စံ ဣဓာဓိပ္ပေတန္တိ အာဟ **''အဇ္ဈာစာရဟေတုကော ပစ္ဆာနုတာပေါ''** တိ။ ကတံ အဇ္ဈာစာရံ ပဋိစ္စ အနုသောစနဝသေန ဝိရူပံ သရဏံ စိန္တနံ **ဝိပ္ပဋိသာရော** တိ အာဟ **''ဝိပ္ပဋိသာရောတိပိ တဿေဝ နာမ''**န္တိ။ ကုစ္ဆိတံ ကတံ ကိရိယာတိ ကုကတံ, ကုကတမေဝ **ကုက္ကုစ္စန္တိ** အာဟ **''ကုစ္ဆိတကိရိယာဘာဝတော ကုက္ကုစ္စ''**န္တိ။ **ပရိယာဒိန္နမံသလောဟိတတ္တာ** တိ ပရိက္ခီဏမံသလောဟိတတ္တာ။ **အဝိပ္ပဝရိကော** တိ ဥဒ္ဒေသာဒီသု ဗျာပာရရဟိတော, အဗျာဝဋ္ဋောတိ အတ္ထော။ **ဝဟာစ္ဆိန္နော** တိ ဆိန္နဝဟော, ဘာရဝဟနေန ဆိန္နက္ခန္ဓောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **တံ တံ စိန္တယီ** တိ ''ယဒိ အဟံ တံ ဟာပံ န ကရိဿံ, ဣမေ ဘိက္ခူ ဝိယ ပရိပုဏ္ဏသီလော အဿ''န္တိအာဒိနာ တံ တံ စိန္တယိ။

၃၈. **ဧဝံဘူတန္တိ** ကိသလူခာဒိဘာဝပ္ပတ္တံ။ **ဂဏာသင်္ဂဏိကာပပဥ္စေနာ** တိ ဂဏေ ဇနသမာဂမေ သန္နိပတနံ ဂဏာသင်္ဂဏိကာ, ဂဏာသင်္ဂဏိကာယေဝ ပပဥ္စော ဂဏာသင်္ဂဏိကာပပဥ္စော, တေန။ **ယဿ** တိ ယေ အဿ။ **ကထာဖာသုကာ**တိ ဝိဿာသိကဘာဝေနေဝ ကထာကရဏေ ဖာသုကာ, သုခေန ဝတ္တုံ သက္ကုဏေယျာ, သုခသမ္ဘာသာတိ အတ္ထော။ ပသာဒဿ ပမာဏတော ဉီနာဓိကတ္တံ သဗ္ဗအ သဗ္ဗေသံ နတ္ထီတိ အာဟ **''ပသာဒပတိဋ္ဌာနောကာသဿ သမ္ပုဏ္ဏတ္တာ''**တိ။ **အနီ**တိ ဣမသ္မိံ အတ္ထေ ဧတရဟိ-သဒ္ဒော အတ္ထီတိ အာဟ **''အနီတိ နိပါတော''**တိ။ **နော**-သဒ္ဒောပိ နု-သဒ္ဒော ဝိယ ပုစ္ဆနတ္ထောတိ အာဟ **''ကစ္စိ နု တွံ''**န္တိ။ **တမေဝ အနဘိရတိန္တိ** တေဟိ ဘိက္ခူဟိ ပုစ္ဆိတံ တမေဝ ဂိဟိဘာဝပတ္ထနာကာရံ အနဘိရတိံ။ ''တမေဝ''တိ အဝဓာရဏေန နိဝတ္တိတမတ္ထံ ဒဿေန္တော အာဟ

“အဓိကုသလာန”န္တိအာဒိ။ အဓိကုသလာ ဓမ္မာ သမထဝိပဿနာဒယော။ **အတ္ထီ** တိ ဝိသယဘာဝေန စိတ္တေ ပရိဝတ္တနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, န ဟပဿ ဝတ္တမာနတံ သန္ဓာယ, အတ္ထိ ဝိသယဘာဝေန စိတ္တေ ပရိဝတ္တတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ တေနာဟ – **“နိစ္စကာလံ အဘိမုခံ ဝိယ မေ တိဋ္ဌတီ”** တိ။

ယံ တတ္ထ တိ တေသု **ယန္တိ** ဟေတုအတ္ထေ နိပါတော, ကရဏတ္ထေ တ ပစ္စတ္တဝစနန္တိ အာဟ **“ယေန ဟာပေနာ”**တိ။ **အနေကပရိယာယေနာ**တိ ဧတ္ထ **ပရိယာယ**-သဒ္ဒော ကာရဏဝစနောတိ အာဟ **“အနေကကာရဏေနာ”**တိ။ **ဝိရာဂတ္ထာယာ**တိ ဘဝဘောဂေသု ဝိရဇ္ဇနတ္ထာယ။ **နော ရာဂေန ရဇ္ဇနတ္ထာယာ** တိ ဘဝဘောဂေသုယေဝ ရာဂေန အရဇ္ဇနတ္ထာယ။ တေနာဟ **“ဘဂဝတာ ဟိ”**တိအာဒိ။ **သေ နယော သဗ္ဗပဒေသူ**တိ အဓိပ္ပာယိကမတ္တံ သဗ္ဗပဒေသု အတိဒိသ္သတိ။ **ဣဒံ ပနေတ္ထ ပရိယာယဝစနမတ္တ** န္တိ “ဝိသံယောဂာယာ”တိအာဒီသု သဗ္ဗပဒေသု “ကိလေသေဟိ ဝိသံယုဇ္ဇနတ္ထာယာ”တိအာဒိနာ ပဒတ္ထဝိဘာဝနဝသေန ဝုတ္တပရိယာယဝစနံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **န သံယုဇ္ဇနတ္ထာယာ** တိ ကိလေသေဟိ န သံယုဇ္ဇနတ္ထာယ။ **အဂ္ဂဟဏတ္ထာယာ** တိ ကိလေသေ အဂ္ဂဟဏတ္ထာယ, ဘဝဘောဂေ တ တဏှာဟာဒိဋ္ဌိဝသေန အဂ္ဂဟဏတ္ထာယ။ **န သဂ္ဂဟဏတ္ထာယာ** တိ ဧတ္ထာပိ ဣမိနာဝ နယေန အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

နိဗ္ဗတ္တိတလောကုတ္တရနိဗ္ဗာနမေတ တိ သင္ခာရေဟိ နိက္ခန္တံ ဝိဝိတ္တံ, တတောယေဝ လောကတော ဥတ္တိဏ္ဏတ္တာ လောကုတ္တရံ နိဗ္ဗာနံ။ **မဒနိမ္မဒနာယာတိ တ** တိ ဧတ္ထ အဝုတ္တသမုစ္စယတ္ထေန **တ**-သဒ္ဒေန အာဒိအတ္ထေန **ဣတိ**-သဒ္ဒေန တ “ပိပါသဝိနယာယာ”တိအာဒိ သင်္ဂဟိတန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ နိဗ္ဗာနံ အာရမ္မဏံ ကတွာ ပဝတ္တမာနေန အရိယမဂ္ဂေန ပဟီယမာနာ ရာဂမာနမဒဒယော တံ ပတွာ ပဟီယန္တိ နာမာတိ အာဟ **“ယသ္မာ ပန တံ အာဂမ္မာ”**တိအာဒိ။ တတ္ထ **တံ အာဂမ္မာ** တိ နိဗ္ဗာနံ အာဂမ္မ ပဋိစ္စ အရိယမဂ္ဂဿ အာရမ္မဏပစ္စယဘာဝဟေတု။ **မာနမဒပုရိသမဒဒယော**တိ ဧတ္ထ ဇာတိအာဒိံ နိဿာယ သေယျဿ “သေယျောဟမသ္မီ”တိအာဒိနာ ဥပ္ပဇ္ဇနကမာနောယေဝ မဒဇနနဋ္ဌေန မဒေ ာတိ **မာနမဒေ**။ **ပုရိသမဒေ** ဝုစ္စတိ ပုရိသမာနော, “အဟံ ပုရိသော”တိ ဥပ္ပဇ္ဇနကမာနော။ “အသဒ္ဓမ္မသေဝနသမတ္ထတံ နိဿာယ ပဝတ္တော မာနော, ရာဂေ ဧဝ တ ပုရိသမဒေ”တိ ကေစိ။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဗလမဒယောဗ္ဗနမဒာဒိံ သင်္ဂဏှာတိ ။ **မဟာဂဏ္ဌိပဒေ** ပန **မဇ္ဈိမဂဏ္ဌိပဒေ** စ “ပုရိသမဒေ နာမ သမ္ဘတော”တိ ဝုတ္တံ, တံ ဣမေ ယုတ္တံ ဝိယ န ဒိဿတိ။ န ဟိ “ဘဂဝတာ သမ္ဘဝဿ ဝိနာသာယ ဓမ္မော ဒေသိတော”တိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ။ **နိမ္မဒာ** တိ ဝိဂတမဒဘာဝါ။ ဣမမေဝ ဟိ အတ္ထံ ဒဿေတုံ **“အမဒာ”**တိ ဝုတ္တံ။ မဒာ နိမ္မဒီယန္တိ ဧတ္ထ အမဒဘာဝံ ဝိနာသံ ဂစ္ဆန္တီတိ **မဒနိမ္မဒနော** ။ သေ နယော သေသပဒေသုပိ။

ကာမပိပါသာတိ ကာမာနံ ပာတုကမျတာ, ကာမတဏှာတိ အတ္ထော။ အာလီယန္တိ အဘိရမိတဗ္ဗဋ္ဌေန သေဝီယန္တီတိ အာလယာ, ပဉ္စ ကာမဂုဏာတိ အာဟ **“ပဉ္စ ကာမဂုဏာလယာ”**တိ။ ပဉ္စသု ဟိ ကာမဂုဏေသု ဆန္ဒရာဂပ္ပဟာနေနေဝ ပဉ္စ ကာမဂုဏာပိ ပဟီနာ နာမ ဟောန္တိ, တေနေဝ “ယော, ဘိက္ခဝေ, ရူပေသု ဆန္ဒရာဂေ”တိအာဒိ (သံ. နိ. ၃.၃၂၃) ဝုတ္တံ။ ပဉ္စကာမဂုဏေသု တ အာလယာ **ပဉ္စကာမဂုဏာလယာ**။ အာလီယန္တိ အလ္လီယန္တိ အဘိရမနဝသေန သေဝန္တီတိ အာလယာတိ ဟိ တဏှာဝိစရိတာနံ အဓိဝစနံ။ **တေဘူမကဝဋ္ဋ** န္တိ တီသု ဘူမီသု ကမ္မကိလေသဝိပါကာ ဝဋ္ဋနဋ္ဌေန ဝဋ္ဋံ။ **ဝိရဇ္ဇတီ** တိ ပလုဇ္ဇတိ။ **“ဝိရဇ္ဇတီ** တိ ကာမဝိနာသော ဝုတ္တော, **နိရုဇ္ဈတီ** တိ ကေပ္ပဟာရေန ဝိနာသော”တိ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ။ **ဝိရာဂေ နိရောဓော**တိ သာမညဇောဒနာယပိ “တဏှာက္ခယော”တိ အဓိကတတ္တာ တဏှာယ ဧဝ ဝိရဇ္ဇနံ နိရုဇ္ဈနဉ္စ ဝုတ္တံ။

စတဿော ယောနိယော တိ ဧတ္ထ **ယောနီ**တိ ခန္ဓကောဋ္ဌာသဿပိ ကာရဏဿပိ ပဿာဝမဂ္ဂဿပိ နာမံ။ “စတဿော နာဂယောနိယော (သံ. နိ. ၃.၃၄၂-၃၄၃) စတဿော သုပဏ္ဏယောနိယော”တိ ဧတ္ထ ဟိ ခန္ဓကောဋ္ဌာသော ယောနိ နာမ။ “ယောနိ ဟေသာ ဘူမိဇ ဖလဿ အဓိဂမာယာ”တိ (မ. နိ. ၃.၂၂၆) ဧတ္ထ ကာရဏံ။ “န စာဟံ ဗြာဟ္မဏံ ဗြူမိ, ယောနိဇံ မတ္တိသမ္ဘဝ”န္တိ (မ. နိ. ၂.၄၅၇; ဓ. ပ. ၃၉၆) ဧတ္ထ ပဿာဝမဂ္ဂေါ။ ဣဓ ပန ခန္ဓကောဋ္ဌာသော “ယောနီ”တိ အဓိပ္ပေတော။ ယဝန္တိ တာယ သတ္တာ အမိဿိတာပိ သမာနဇာတိတာယ မိဿိတာ ဟောန္တီတိ **ယောနိ**။ သာ ပန အတ္ထတော အဏ္ဍာဒိဥပ္ပတ္တိဋ္ဌာနဝိသိဋ္ဌော ခန္ဓာနံ ဘာဂသော ပဝတ္တိဝိသေသော, သာ စ အဏ္ဍဇဇလာဗုဇသံသေဒဇဩပပါတိကဝသေန စတုဗ္ဗိဓာ။ ဝုတ္တဉ္စေဟတံ “စတဿော ခေါ ဣမာ, သာရိပုတ္တ, ယောနိယော။ ကတမာ စတဿော? အဏ္ဍဇာ ယောနိ ဇလာဗုဇာ ယောနိ သံသေဒဇာ ယောနိ ဩပပါတိကာ ယောနီ”တိ (မ. နိ. ၁.၁၅၂)။

တတ္ထ အဏ္ဍေ ဇာတာ **အဏ္ဍဇာ**။ ဇလာဗုမှိ ဇာတာ **ဇလာဗုဇာ**။ သံသေဒေ ဇာတာ **သံသေဒဇာ**။ ဝိနာ ဧတေဟိ ကာရဏေဟိ ဥပ္ပတိတွာ ဝိယ နိဗ္ဗတ္တာတိ **ဩပပာတိကာ**။ ဧတ္ထ စ ပေတလောကေ တိရစ္ဆာနေ မနုဿေသု စ အဏ္ဍဇာဒယော စတဿောပိ ယောနိယော သမ္ဘဝန္တိ, မနုဿေသု ပနေတ္ထ ကေစိဒေဝ ဩပပာတိကာ ဟောန္တိ မဟာပဒုမကုမာရာဒယော ဝိယ။ အဏ္ဍဇာပိ ကောန္တပုတ္တာ ဒွေဝဘာတိယထေရာ ဝိယ, သံသေဒဇာပိ ပဒုမဂဗ္ဘေ နိဗ္ဗတ္တပေါက္ခရသာတိဗြာဟ္မဏပဒုမဝတီဒေဝီအာဒယော ဝိယ ကေစိဒေဝ ဟောန္တိ, ယေဘုယျေန ပန မနုဿာ ဇလာဗုဇာဝ။ ပေတေသုပိ နိဇ္ဈာမတဏှိကပေတာနံ နိစ္စဒုက္ခာတုရတာယ ကာမသေဝနာ နတ္ထိ, တသ္မာ တေ ဂဗ္ဘသေယျကာ န ဟောန္တိ။ ဇာလာဝန္တတာယ န တာသံ ကုစ္ဆိယံ ဂဗ္ဘော သဏ္ဌာတိ, တသ္မာ တေ ဩပပာတိကာယေဝ သံသေဒဇတာယပိ အသမ္ဘဝတော, အဝသေသပေတာ ပန စတုယောနိကာပိ ဟောန္တိ။ ယထာ စ တေ, ဧဝံ ယက္ခာပိ သဗ္ဗစတုပ္ပဒပက္ခိဇာတိဒီဃဇာတိအာဒယောပိ သဗ္ဗေ စတုယောနိကာယေဝ။ သဗ္ဗေ နေရယိကာ စ စတုမဟာရာဇိကတော ပဋ္ဌာယ ဥပရိဒေဝါ စ ဩပပာတိကာယေဝ, ဘုမ္မဒေဝါ ပန စတုယောနိကာဝ ဟောန္တိ။ တတ္ထ ဒေဝမနုဿေသု သံသေဒဇဩပပာတိကာနံ အယံ ဝိသေသော – သံသေဒဇာ မန္ဒာ ဒဟရာ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တန္တိ, ဩပပာတိကာ သောဠသဝဿုဒ္ဒေသိကာ ဟုတွာ။

ပဉ္စ ဂတိယောတိ ဧတ္ထ သုကတဒုက္ကဋကမ္မဝသေန ဂန္တဗ္ဗာ ဥပပဇ္ဇိတဗ္ဗာတိ ဂတိယော။ ယထာ ဟိ ကမ္မဘဝေါ ပရမတ္ထတော အသတိပိ ကာရကေ ပစ္စယသာမဂ္ဂိယာ သိဒ္ဓေါ, တံသမင်္ဂိနာ သတ္တာနလက္ခဏေန သတ္တေန ကတောတိ ဝေါဟရီယတိ, ဧဝံ ဥပပတ္တိဘဝလက္ခဏဂတိယော ပရမတ္ထတော အသတိပိ ဂမကေ တံတံကမ္မဝသေန ယေသံ တာနိ ကမ္မာနိ တေဟိ ဂန္တဗ္ဗာတိ ဝေါဟရီယန္တိ။ အပိစ ဂတိဂတိ နိဗ္ဗတ္တိဂတိ အဇ္ဈာသယဂတိ ဝိဘဝဂတိ နိပ္ဖတ္တိဂတီတိ ဗဟုဝိဓာ ဂတိ နာမ။ တတ္ထ “တံ ဂတိံ ပေစ္စ ဂစ္ဆာမီ”တိ (အ. နိ. ၄.၁၈၄) စ “ယဿ ဂတိံ န ဇာနန္တိ, ဒေဝါ ဂန္ဓဗ္ဗမာနုသာ”တိ (ဓ. ပ. ၄၂၀; သု. နိ. ၆၄၉) စ အယံ **ဂတိဂတိ** နာမ။ “ဣမေသံ ခေါ ပနာဟံ ဘိက္ခူနံ သီလဝန္တာနံ နေဝ ဇာနာမိ အာဂတိံ ဝါ ဂတိံ ဝါ”တိ (မ. နိ. ၁.၅၀၈) အယံ **နိဗ္ဗတ္တိဂတိ** နာမ။ “ဧဝမ္ပိ ခေါ တေ အဟံ ဗြဟ္မေ ဂတိဉ္စ ပဇာနာမိ စုတိဉ္စ ပဇာနာမီ”တိ (မ. နိ. ၁.၅၀၃) အယံ **အဇ္ဈာသယဂတိ** နာမ။ “ဝိဘဝေါ ဂတိ ဓမ္မာနံ, နိဗ္ဗာနံ အရဟတော ဂတီ”တိ (ပရိ. ၃၃၉) အယံ **ဝိဘဝဂတိ** နာမ။ “ဒွေဝယေဝ ဂတိယော သမ္ဘဝန္တိ အနညာ”တိ (ဒီ. နိ. ၁.၂၅၈; ၂.၃၄; ၃.၂၀၀) အယံ **နိပ္ဖတ္တိဂတိ** နာမ။ တာသု ဣဓ ဂတိဂတိ အဓိပ္ပေတာ, သာ ပန နိရယတိရစ္ဆာနယောနိပေတ္တိဝိသယမနုဿဒေဝါနံ ဝသေန ပဉ္စဝိဓာ ဟောတိ။ ဝုတ္တဉ္ဟေတံ – “ပဉ္စ ခေါ ဣမာ, သာရိပုတ္တ, ဂတိယော။ ကတမာ ပဉ္စ? နိရယော တိရစ္ဆာနယောနိ ပေတ္တိဝိသယော မနုဿာ ဒေဝါ”တိ (မ. နိ. ၁.၁၅၃)။

တတ္ထ ယဿ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တံ ဗျူဟေန္တောယေဝ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ အယော, သုခံ။ နတ္ထိ ဧတ္ထ အယောတိ **နိရယော,** တတော ဧဝ ရမိတဗ္ဗံ အဿာဒေတဗ္ဗံ တတ္ထ နတ္ထီတိ နိရတိအတ္ထေန နိရဿာဒဋ္ဌေန စ နိရယောတိ ဝုစ္စတိ။ တိရိယံ အဉ္စိတာတိ **တိရစ္ဆာနာ,** ဒေဝမနုဿာဒယော ဝိယ ဥဒ္ဓံ ဒီဃာ အဟုတွာ တိရိယံ ဒီဃာတိ အတ္ထော။ ပကဋ္ဌတော သုခတော အယနံ အပဂမော ပေစ္စဘာဝေါ, တံ ပေစ္စဘာဝံ ပတ္တာနံ ဝိသယောတိ **ပေတ္တိဝိသယော,** ပေတယောနိ။ မနဿ ဥဿန္နတာယ **မနုဿာ,** သတိသူရဘာဝဗြဟ္မစရိယယောဂ္ယတာဒိဂုဏဝသေန ဥပစိတမာနသတာယ ဥက္ကဋ္ဌဂုဏစိတ္တတာယ မနုဿာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ, အယံ ပနတ္ထော နိပ္ပရိယာယတော ဇမ္ဗုဒီပဝါသီဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗော။ ယထာဟ – “တီဟိ, ဘိက္ခဝေ, ဌာနေဟိ ဇမ္ဗုဒီပကာ မနုဿာ ဥတ္တရကုရုကေ စ မနုဿေ အဓိဂ္ဂဏှန္တိ ဒေဝေ စ တာဝတိံသေ။ ကတမေဟိ တီဟိ? သူရာ သတိမန္တော ဣဓ ဗြဟ္မစရိယဝါသော”တိ (အ. နိ. ၉.၂၁)။ တထာ ဟိ ဗုဒ္ဓါ စ ဘဂဝန္တော ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အဂ္ဂသာဝကာ မဟာသာဝကာ စက္ကဝတ္တိနော အညေ စ မဟာနုဘာဝါ သတ္တာ တတ္ထေဝ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, တေဟိ သမာနရူပာဒိတာယ ပန သဒ္ဓိံ ပရိတ္တဒီပဝါသီဟိ ဣတရမဟာဒီပဝါသိနောပိ မနုဿာ တွေဝ ပညာယိံသု။

အပရေ ပန ဘဏန္တိ “လောဘာဒီဟိ အလောဘာဒီဟိ စ သဟိတဿ မနဿ ဥဿန္နတာယ မနုဿာ။ ယေ ဟိ သတ္တာ မနုဿဇာတိကာ, တေသု ဝိသေသတော လောဘာဒယော အလောဘာဒယော စ ဥဿန္နာ။ တေ လောဘာဒိဥဿန္နတာယ အပါယမဂ္ဂံ, အလောဘာဒိဥဿန္နတာယ သုဂတိမဂ္ဂံ နိဗ္ဗာနဂါမိမဂ္ဂဉ္စ ပရိပူရေန္တိ, တသ္မာ လောဘာဒီဟိ အလောဘာဒီဟိ စ သဟိတဿ မနဿ ဥဿန္နတာယ ပရိတ္တဒီပဝါသီဟိ သဒ္ဓိံ စတုမဟာဒီပဝါသိနော သတ္တဝိသေသာ မနုဿာတိ ဝုစ္စန္တီ”တိ။ လောကိယာ ပန “မနုနော အပစ္စဘာဝေန မနုဿာ”တိ ဝဒန္တိ။ မနု နာမ ပဌမကပ္ပိကော လောကမရိယာဒါယ အာဒိဘူတော သတ္တာနံ ဟိတာဟိတဝိဓာယကော ကတ္တဗ္ဗာကတ္တဗ္ဗတာဝသေန ပိတုဋ္ဌာနိယော, ယော သာသနေ မဟာသမ္မတောတိ ဝုစ္စတိ အမှာကံ ဗောဓိသတ္တော, ပစ္စက္ခတော ပရမ္ပရာယ စ တဿ ဩ

တအနုသာသနိယံ ဠိတာ သတ္တာ ပုတ္တသဒိသတာယ “မနုဿာ, မာနုသာ”တိ စ ဝုစ္စန္တိ။ တတော ဧဝ ဟိ တေ “မာန
တ မနုဇာ”တိ စ ဝေါဟရီယန္တိ။

ပဉ္စဟိ ကာမဂုဏေဟိ အတ္တနော အတ္တနော ဒေဝတာနုဘာဝသင်္ခါတေဟိ ဣဒ္ဓိဝိသေသေဟိ စ ဒိဗ္ဗန္တိ ကီဠန္တိ လဠန္
တိ ဇောတန္တီတိ **ဒေဝါ**။ တတ္ထ ကာမဒေဝါ ကာမဂုဏေဟိ စေဝ ဣဒ္ဓိဝိသေသေဟိ စ, ဣတရေ ဣဒ္ဓိဝိသေသေဟေဝ ဒိ
ဗ္ဗန္တီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သရဏန္တိ တ ဂမိယန္တိ အဘိတ္ထဝီယန္တီတိ တ ဒေဝါ။ တ္ထေ စ နိရယဂတိဒေဝဂတိမနုဿဂ
တီဟိ သဒ္ဒိံ ဩကာသေန ခန္ဓာ ဝုတ္တာ။ တိရစ္ဆာနယောနိပေတ္တိဝိသယဂ္ဂဟဏေန ခန္ဓာနံ ဧဝ ဂဟဏံ ဝေဒိတဗ္ဗံ တေ
သံ တာဒိသဿ ပရိစ္ဆိန္နဿ ဩကာသဿ အဘာဝတော။ ယတ္ထ ယတ္ထ တ တေ အရညသမုဒ္ဒပဗ္ဗတပဟာအာဒိ
ကေ နိဗဒ္ဓတသံ ဝသန္တိ, တာဒိသဿ ဌာနဿ ဝသေန ဩကာသောပိ ဂဟေတဗ္ဗော။ **သတ္တ ဝိညာဏဋ္ဌိတိယော နဝ**
သတ္တာတသာ စ ဟေဋ္ဌာ သံဝဏ္ဏိတနယာ ဧဝ။ **အပရာပရဘာဝတာယာ**တိ အပရာပရံ ယောနိအာဒိတော ယောနိအာဒိဘာ
တာယ။ **အာဗန္ဓနံ** ဂဏ္ဍိကရဏံ, **သံသိဗ္ဗနံ** တုန္နကရဏံ။ **တဏ္ဟာယ နိက္ခန္တံ** တတ္ထ တဿာ သဗ္ဗသော အဘာဝ
တော, နိက္ခမနဥ္စဿ တဏှာယ ဝိသံယောဂေ တေတိ အာဟ **“ဝိသံယုတ္တ”** န္တိ။

ကာမာနံ ပဟာနန္တိ တ္ထေ ကာမဂ္ဂဟဏေန ကာမီယတီတိ ကာမော, ကာမေတီတိ ကာမောတိ ဒုဝိဓောပိ ကာမသ္
သ သင်္ဂဟော ကတောတိ အာဟ **“ဝတ္ထုကာမာနံ ကိလေသကာမာနဥ္စ ပဟာန”** န္တိ။ ဝတ္ထုကာမပ္ပဟာနဥ္စေတ္ထ တေ
သု ဆန္ဒရာဂပ္ပဟာနေနာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ကာမသညာန**န္တိ ကာမေသု, ကာမသဟဂတာနံ တ သညာနံ။ **ပရိညာ**တိ တိဝိဓာပိ
ပရိညာ ဣဓာဓိပ္ပေတာတိ အာဟ **“ဉာတတီရဏပဟာနဝသေန တိဝိဓာ ပရိညာ”**တိ။ တတ္ထ ကတမာ ဉာတပရိညာ? သဗ္
ဗံ တေဘူမကံ နာမရူပံ “ဣဒံ ရူပံ, တ္တကံ ရူပံ, န ဣတော ဘိယ္ယော, ဣဒံ နာမံ, တ္တကံ နာမံ, န ဣတော ဘိယ္
ယော”တိ ဘူတုပဟာအယဘေဒံ ရူပံ ဖဿာဒိဘေဒံ နာမဥ္စ လက္ခဏရသပစ္စုပဋ္ဌာနပဒဋ္ဌာနတော ဝဝတ္ထပေတိ, ကမ္မာ
ဝိဇ္ဇာဒိကဥ္စဿ ပစ္စယံ ပရိဂ္ဂဏှာတိ, အယံ **ဉာတပရိညာ**။

ကတမာ တီရဏပရိညာ? ဧဝံ ဉာတံ ကတ္ွာ တံ သဗ္ဗံ တီရေတိ အနိစ္စတော ဒုက္ခတော ရောဂတောတိ ဒ္ွာစတ္တာလီ
သာယ အာကာရေဟိ, အယံ **တီရဏပရိညာ** နာမ။ ကတမာ ပဟာနပရိညာ? ဧဝံ တီရယိတ္ွာ အဂ္ဂမဂ္ဂေန သဗ္ဗသ္မိံ ဆန္ဒ
ရာဂံ ပဇဟတိ, အယံ **ပဟာနပရိညာ**။ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိကင်္ခာဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိယော တ ဉာတပရိညာ, မဂ္ဂာမဂ္ဂပဋိပဒါဉာဏဒ
ဿနဝိသုဒ္ဓိအာဒယော, ကလာပသမ္မသနာဒိအနုလောမပရိယောသာနာ တ ပညာ တီရဏပရိညာ, အရိယမဂ္ဂေ ဉာဏံ နိပ္
ပရိယာယေန ပဟာနပရိညာ။ ဣဓ ပန ကာမသညာနံ သဘာဝလက္ခဏပဋိဝေဓဝသေန အနိစ္စာဒိသာမညလက္ခဏဝသေန
စ ပဝတ္တမာနာနံ ဉာတတီရဏပရိညာနမ္ပိ ကိစ္စနိပ္ဖတ္တိယာ မဂ္ဂေနေဝ ဣဇ္ဈနတော မဂ္ဂက္ခဏံယေဝ သန္ဓာယ တိဝိ
ဓာပိ ပရိညာ ဝုတ္တာ။ တေနေဝ “ဣမေသု ပဉ္စသု ဌာနေသု ကိလေသက္ခယကရော လောကုတ္တရမဂ္ဂောဝ ကထိ
တော”တိ ဝုတ္တံ။

ကာမေသု, ကာမေ တ ပဟတုမိစ္ဆာ ကာမပိပာသာတိ အာဟ – **“ကာမေသု ပာတဗ္ဗတာနံ, ကာမေ တ ပာတုမိစ္ဆာန”** န္
တိ။ **ဣမေသု ပဉ္စသု ဌာနေသူ**တိ “ကာမာနံ ပဟာနံ အက္ခာတ”န္တိအာဒိနာ ဝုတ္တေသု ပဉ္စသု ဌာနေသု။ **တီသု ဌာနေသူ**တိ
“ဝိရာဂယ ဓမ္မော ဒေသိတော, နော သရာဂယ, ဝိသံယောဂယ ဓမ္မော ဒေသိတော, နော သံယောဂယ, အနုပာဒါနာယ
ဓမ္မော ဒေသိတော, နော သဥပာဒါနာယာ”တိ ဧဝံ ဝုတ္တေသု ဌာနေသု။ **ဝိပ္ပဋိသာရံ ကရောတီ** တိ ဧဝံ တံ ဟပံ ဝိပ္ပဋိသာ
ရံ ဥပ္ပာဒေတိ။ ကီဒိသံ ဝိပ္ပဋိသာရံ ကရောတီတိ အာဟ **“ဤဒိသေပိ နာမာ”**တိအာဒိ။

၃၉. နေဝ ပိယကမ္ယတာယာ တိ အတ္တနိ သတ္တူ နေဝ ပိယဘာဝကာမတာယ။ **န ဘေဒပုရေက္ခာရတာယာ** တိ န သ
တ္ထု တေန ဘိက္ခုနာ ဘေဒနာဓိပ္ပာယပုရေက္ခာရတာယ။ **န ကလိသာသနာရောပနတ္ထာယာ** တိ န ဒေသာရောပနတ္ထာ
ယ။ **ကလီ**တိ ကောဓဿေတံ အဓိဝစနံ, တဿ သာသနံ ကလိသာသနံ, ကောဓဝသေန ဝုစ္စမာနော ဂရဟာဒေသော။
ဝေလန္တိ သိက္ခာပဒဝေလံ။ **မရိယာဒ**န္တိ တဿေဝ ဝေဝစနံ။ သိက္ခာပဒဉှိ အနတိက္ကမနီယဋ္ဌေန “ဝေလာ, မရိယာ
ဒာ”တိ စ ဝုစ္စတိ။

အဇ္ဈာစာရဝီတိက္ကမော တိ မေထုနဝသေန ပဝတ္တအဇ္ဈာစာရသင်္ခါတော ဝီတိက္ကမော။ **ပကရဏေ**တိ တ္ထေ
ပ-သဒ္ဒော အာရမ္ဘဝစနောတိ အာဟ **“ကတ္တုံ အာရဘတီ”** တိ။ ကတ္တုံ ဥပသင်္ကေ ဓာတုအတ္ထမေဝ ဝဒတိ, န ဝိ

သေသတ္တဓောတကောတိ အာဟ **“ကရောတိယေဝ တ”**တိ။ **ဇာတိယာ**တိ ခတ္တိယာဒိဇာတိယာ။ **ကေတ္တေနာ** တိ ကေတမကဿပါဒိကေတ္တေန။ **ကောလပုတ္တိယေနာ** တိ ခတ္တိယာဒိဇာတီသုယေဝ သက္ကကုလသောတ္ထိယကုလာဒိဝိသိဋ္ဌကုလာနံ ပုတ္တဘာဝေန။ **ယသဿီ** တိ မဟာပရိဝါရော။ **ပေသလ**န္တိ ပိယသီလံ။ **အဝိကမ္ပမာနေနာ** တိ ပဋိဃာနုနယေဟိ အကမ္ပမာနေန။ ယဿ တသ္မိံ အတ္တဘာဝေ ဥပ္ပန္နေနာရဟာနံ မဂ္ဂဖလာနံ ဥပနိဿယော နတ္ထိ, တံ ဗုဒ္ဓာ “မောဃပုရိသာ”တိ ဝဒန္တိ အရိဋ္ဌလာဠုဒါယိအာဒိကေ ဝိယ။ ဥပနိဿယေ သတိပိ တသ္မိံ ခဏေ မဂ္ဂေ တ ဖလေ တ အသတိ “မောဃပုရိသာ”တိ ဝဒန္တိယေဝ ဓနိယဥပသေနတ္ထေရာဒိကေ ဝိယ။ သုဒိန္နဿ ပန တသ္မိံ အတ္တဘာဝေ မဂ္ဂဖလာနံ ဥပနိဿယော သမုစ္ဆိန္နောယေဝ, တေန နံ “မောဃပုရိသာ”တိ အာဟ။

သမဏကရဏာနံ ဓမ္မာန န္တိ ဟိရောတ္တပ္ပာဒီနံ။ **မဂ္ဂဖလနိဗ္ဗာန** ဂ္ဂဟဏေန ပဋိဝေဓသာသနဿ ဂဟိတတ္တာ **သာသနာ**န္တိ ပဋိပတ္တိပရိယတ္တိသာသနာနံ ဂဟဏံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ဆဝိ**န္တိ တေသံ ပဘဿရကရဏံ ဆဝိံ။ ကိံ တန္တိ အာဟ **“ဆာယ”**န္တိ, တေသံ ပကာသကံ ဩဘာသန္တိ အတ္ထော။ ကိံ တန္တိ အာဟ **“သုန္ဒရဘာဝ”** န္တိ။ ဆဝိမနုဂတံ **အနုစ္ဆဝိကံ** ။ **ပတိရူပ**န္တိအာဒီသုပိ “တေသ”န္တိ အာနေတ္ဝာ သမ္ဗန္ဓိတဗ္ဗံ။ သမဏာနံ ကမ္မံ သာမဏကံ, န သာမဏကံ **အဿာမဏကံ** ။ ကထံ-သဒ္ဒယောဂေန “န သက္ခိဿသီ”တိ အနာဂတဝစနံ ကတံ။ “နာမ-သဒ္ဒယောဂေနာ”တိ စ ဝဒန္တိ။

ဒယာလုကေနာတိ အနုကမ္ပာယ သဟိတေန။ **ပရိဘာသန္တော** တိ ဂရဟန္တော။ နိရုတ္တိနယေန အာသီဝိသ-သဒ္ဒဿ အတ္ထံ ဒဿေန္တော အာဟ **“အာသု သီဃ”**န္တိအာဒိ။ **တေဿာ** တိ အာသီဝိသဿ။ **အာဂစ္ဆတီ** တိ ယောတေန ဒဋ္ဌော, တံ ပတိအာဂစ္ဆတိ။ အာသိတ္တဝိသောတိပိ **အာသီဝိသော,** သကလကာယေ အာသိဉ္စိတ္ဝာ ဝိယ ဌပိတဝိသော ပရဿ စ သရီရေ အာသိဉ္စနဝိသောတိ အတ္ထော။ အသိတဝိသောတိပိ **အာသီဝိသော**။ ယံ ယဉ္ဟိ တေန အသိတံ ဟောတိ ပရိဘုတ္တံ, တံ ဝိသမေဝ သမ္ပဇ္ဇတိ, တသ္မာ အသိတံ ဝိသံ ဧတဿာတိ အသိတဝိသောတိ ဝတ္တဗ္ဗေ “အာသီဝိသော”တိ နိရုတ္တိနယေန ဝုတ္တံ။ အသိသဒိသဝိသောတိပိ **အာသီဝိသော,** အသိ ဝိယ တိခိဏံ ပရဿ မမ္မစ္ဆေဒန သမတ္ထံ ဝိသံ ဧတဿာတိ အာသီဝိသောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ အာသီတိ တ အဌာ ဝုစ္စတိ, တတ္ထ သန္နိဟိတဝိသောတိ **အာသီဝိသော**။ သေသသပ္ပေဟိ ကဏှသပ္ပဿ မဟာဝိသတ္တာ အာသီဝိသဿာနန္တရံ ကဏှသပ္ပော ဝုတ္တော။ သပ္ပမုခမ္ပိ အင်္ဂါရကာသု ဝိယ ဘယာဝဟတ္တာ အကုသလုပ္ပတ္တိယာ ဌာနံ န ဟောတီတိ အကုသလကမ္မတော နိတရဏာဓိပ္ပာယေန သီလဘေဒတောပိ သုဒ္ဓသီလေ ဌိတဿ မရဏမေဝ ဝရတရန္တိ ဒဿေတုံ “အာသီဝိသဿ ကဏှသပ္ပဿ မုခေ အင်္ဂဇာတံ ပက္ခိတ္တံ ဝရ”န္တိ ဝုတ္တံ။ ပဗ္ဗဇိတေန ဟိ ကတဟပကမ္မံ ဘဂဝတော အာဏာတိက္ကမနတော ဝတ္တုမဟန္တတာယ မဟာသာဝဇ္ဇံ။ **ကာသု**န္တိ အာတဋ္ဌောပိ ဝုစ္စတိ ရာသိပိ။

“ကိန္နု သန္တရမာနောဝ, ကာသုံ ခဏသိ သာရထိ။
ပုဋ္ဌော မေ သမ္မ အက္ခာဟိ, ကိံ ကာသုယာ ကရိဿသီ”တိ။ (ဇာ. ၂.၂၂.၃) –

ဧတ္ထ ဟိ အာတဋ္ဌော ကာသု နာမ။

“အင်္ဂါရကာသုံ အပရေ ဖုဏန္တိ၊ နရာ ရုဒန္တာ ပရိဒဍ္ဎဂတ္တာ”တိ (ဇာ. ၂.၂၂.၄၆၂) –

ဧတ္ထ ရာသိ။ ဣဓ ပန ဥဘယမ္ပိ အဓိပ္ပေတန္တိ အာဟ **“အင်္ဂါရပုဏ္ဏကူပေ အင်္ဂါရရာသိမှိ တ”** တိ။ ကဿတိ ခဏီယတီတိ ကာသု, အာတဋ္ဌော။ ကာသီယတိ စီယတီတိ ကာသု, ရာသိ။ **ပဒိတ္တာယာ** တိ ဒိပ္ပမာနာယ။ သံ-သဒ္ဒော ဧတ္ထ သမန္တပရိယာယောတိ အာဟ **“သမန္တတော ပဇ္ဇလိတာယာ”** တိ။

ဣဒံ မာတုကမဿ အင်္ဂဇာတေ အင်္ဂဇာတပက္ခိပနံ နိဒာနံ ကာရဏမဿ နိရယုပပတ္တိနဿာတိ **ဣတောနိဒာနံ,** ဘာဝနပုံသကဉ္စေတံ။ ပစ္စတ္တဝစနဿ တော-အာဒေသော ကတော, တဿ စ သမာသေပိ အလောပေါ။ **တတ္ထ နာမ တွံ**န္တိ ဧတ္ထ တွံ-သဒ္ဒော “သမာပဇ္ဇိဿသီ”တိ ဣမိနာ သမ္ဗန္ဓမုပဂစ္ဆမာနော အတ္ထီတိ အာဟ **“တွံ**န္တိ **တံသဒ္ဒဿ ဝေဝစန”**န္တိ။ “ယံ တန္တိ ပန ဟဒ္ဒော ယုတ္တရူပေ”တိ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ။ ယံ တန္တိ နာယံ ဥဒ္ဒေသနိဒ္ဒေသော, ယထာ လောကေ ယံ တ တံ တတိ အဝညာတဝစနံ, ဧဝံ ဒဋ္ဌဗ္ဗန္တိ အာဟ – **“ယံ တ တံ တ ဟီဠိတံ အဝညာတန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတီ”**တိ။ **နီစဇနာန**န္တိ နိဟီနဂုဏာနံ သတ္တာနံ။ **ကာမဓမ္မ**န္တိ ဧတ္ထ ကာမ-သဒ္ဒေန ကာမတာသိန္နော ဝုတ္တ

တာ အဘေဒူပစာရေနာတိ အာဟ **“ကမတာသိကမနုဿာန”** န္တိ။ **ကိလေသပဋ္ဌရဏကံ ဓမ္မ** န္တိ ရာဂါဒိကိလေသဝိဿနုကဓမ္မံ ။ မေထုနဓမ္မော ဟိ ရာဂံ ပဋ္ဌရတိ။ မေထုနဓမ္မဿ မဟာသာဝဇ္ဇတာယ ဩဠာရိကတ္တာ ဝုတ္တံ **“အသုခုမ”**န္တိ။ **အနိပုဏ**န္တိ တဿေဝ ဝေဝစနံ။ ဥဒကေ ဘဝံ ဩဒကံ။ ကိံ တံ? ဥဒကကိစ္စန္တိ အာဟ – **“ဥဒကကိစ္စံ အန္တိကံ အဝသာနံ အဿာ”**တိ။ **သမာပဇ္ဇိဿတီ** တိ အနာဂတဝစနံ နာမ-သဒ္ဒယောဂေန ကတန္တိ အာဟ – **“သမာပဇ္ဇိဿတီတိ။ပေ။ နာမ-သဒ္ဒေန ယောဇေတဗ္ဗ”** န္တိ။ လောကေ မေထုနဓမ္မဿ အာဒိကတ္တာ ကောစိ ပဌမကပ္ပိကော, န ပနာယန္တိ အာဟ – **“သာသနံ သန္ဓာယ ဝဒတိ”** တိ။ **ဗဟူန**န္တိ ပုဂ္ဂလာပေက္ခံ, န ပန အကုသလာပေက္ခန္တိ အာဟ **“ဗဟူနံ ပုဂ္ဂလာန”** န္တိ။

ယံ အသံဝရံ ပဋိစ္စ ဒုက္ကရတာဒုပ္ပောသတာဒိ ဟောတိ, သော အသံဝရော ဒုဗ္ဘရတာဒိ-သဒ္ဒေန ဝုတ္တော ကာရဏေ ဖလူပစာရေနာတိ အာဟ – **“ဒုဗ္ဘရတာဒီနံ ဝတ္ထုဘူတဿ အသံဝရဿာ”** တိ။ **ဝတ္ထုဘူတဿာ** တိ ကာရဏဘူတဿ။ ဝသတိ ဧတ္ထ ဖလံ တဒာယတ္တဝုတ္တိတာယာတိ ဟိ ကာရဏံ ဝတ္ထု။ **အတ္တာ** တိ စိတ္တံ သရီရဉ္စ, စိတ္တမေဝ ဝါ။ **ဒုဗ္ဘရတဉ္စေဝ ဒုပ္ပောသတဉ္စ အာပဇ္ဇတီ** တိ အတ္တနာ ပစ္စယဒာယကေဟိ စ ဒုက္ခေန ဘရိတဗ္ဗတံ ပောသေတဗ္ဗတဉ္စ အာပဇ္ဇတိ။ အသံဝရေ ဌိတော ဟိ ဧကစ္စော အတ္တနော ဒုဗ္ဘရော ဟောတိ ဒုပ္ပောသော, ဧကစ္စော ဥပဋ္ဌာကာနမ္ပိ။ ကထံ? ယော ဟိ အမ္ဗိလာဒီနိ လဒ္ဓာ အနမ္ဗိလာဒီနိ ပရိယေသတိ, အညဿ ဃရေ လဒ္ဓံ အညဿ ဃရေ ဆဍ္ဍေန္တော သဗ္ဗံ ကမံ စရိတွာ ရိတ္တပတ္တော ဝိဟာရံ ပဝိသိတွာ နိပဇ္ဇတိ, အယံ **အတ္တနော ဒုဗ္ဘရော** ။ ယော ပန သာလိမံသောဒနာဒီနံ ပတ္တေ ပူရေတွာ ဒိန္နေပိ ဒုမ္မုခဘာဝံ အနတ္တမနဘာဝမေဝ ဒဿေတိ, တေသံ ဝါ သမ္မုခါဝ တံ ပိဏ္ဍပါတံ “ကိံ တုမှေဟိ ဒိန္န”န္တိ အပသာဒေန္တော သာမဏေရဂဟဋ္ဌာဒီနံ ဒေတိ, အယံ **ဥပဋ္ဌာကာနံ ဒုဗ္ဘရော** ။ ဧတံ ဒိသွာ မနုဿာ ဒူရတောဝ ပရိဝဇ္ဇေန္တိ “ဒုဗ္ဘရော ဘိက္ခု န သက္ကာ ပောသေတု”န္တိ။

မဟိစ္ဆတာ န္တိ ဧတ္ထ မဟန္တာနိ ဝတ္ထူနိ ဣစ္ဆတိ, မဟတီ ဝါ ပနဿ ဣစ္ဆာတိ မဟိစ္ဆော, တဿ ဘာဝေါ မဟိစ္ဆတာ, သန္တဂုဏဝိဘာဝနတာ ပဋိဂ္ဂဟဏေ အမတ္တညုတာ စ။ မဟိစ္ဆော ဟိ ဣစ္ဆာစာရေ ဌတွာ အတ္တနိ ဝိဇ္ဇမာနသီလဓုတဓမ္မာဒိဂုဏေ ဝိဘာဝေတိ, တာဒိသဿ ပဋိဂ္ဂဟဏေ အမတ္တညုတာပိ ဟောတိ။ ယံ သန္ဓာယ ဝဒန္တိ “သန္တဂုဏသမ္ဘာဝနတာ ပဋိဂ္ဂဟဏေ စ အမတ္တညုတာ, ဧတံ မဟိစ္ဆတာလက္ခဏ”န္တိ။ သာ ပနေသာ မဟိစ္ဆတာ “ဣဓေကစ္စော သဒ္ဓော သမာနော ‘သဒ္ဓောတိ မံ ဇနော ဇာနာတူ’တိ ဣစ္ဆတိ, သီလဝါ သမာနော ‘သီလဝါတိ မံ ဇနော ဇာနာတူ’တိ” ဣမိနာ နယေန အာဂတာယေဝ, တာယ သမန္နာဂတော ပုဂ္ဂလော ဒုဿန္တပ္ပိယော ဟောတိ, ဝိဇာတမာတာပိဿ စိတ္တံ ဂဟေတုံ န သက္ကောတိ။ တေနေတံ ဝုစ္စတိ –

> “အဂ္ဂိက္ခန္ဓော သမုဒ္ဒော စ၊ မဟိစ္ဆော စာပိ ပုဂ္ဂလော။
> သကဋေန ပစ္စယံ ဒေန္တု၊ တယောပေတေ အတပ္ပိယာ”တိ။ (မ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၂၅၂; အ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၁.၆၃; ဝိဘ. အဋ္ဌ. ၈၅၀; ဥဒါ. အဋ္ဌ. ၃၁; မဟာနိ. အဋ္ဌ. ၈၅)။

သတ္တေဟိ ကိလေသေဟိ စ သင်္ဂဏနံ သမောဓာနံ **သင်္ဂဏိကာ** တိ အာဟ – **“ဂဏသင်္ဂဏိကာယ စေဝ ကိလေသသင်္ဂဏိကာယ စာ”**တိ။ **ကောသဇ္ဇာနုဂတော စ ဟောတီ** တိ ကုသီတဘာဝေန အနုဂတော ဟောတိ, ကုသီတဿ ဘာဝေါ ကောသဇ္ဇံ။ **အဋ္ဌကုသီတဝတ္ထုပာရိပူရိယာ** တိ ဧတ္ထ ကုစ္ဆိတံ သီဒတီတိ ကုသီတော ဒ-ကာရဿ တ-ကာရံ ကတွာ။ ယဿ ဓမ္မဿ ဝသေန ပုဂ္ဂလော “ကုသီတော”တိ ဝုစ္စတိ, သော ကုသီတဘာဝေါ ဣဓ ကုသီတ-သဒ္ဒေန ဝုတ္တော။ ဝိနာပိ ဟိ ဘာဝဇောတနသဒ္ဒံ ဘာဝတ္ထော ဝိညာယတိ ယထာ “ပဋဿ သုက္က”န္တိ, တသ္မာ ကုသီတဘာဝဝတ္ထူနီတိ အတ္ထော, ကောသဇ္ဇကာရဏာနီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ တထာ ဟိ –

> “ကမ္မံ ခော မေ ကတ္တဗ္ဗံ ဘဝိဿတိ, ကမ္မံ ခော ပန မေ ကရောန္တဿ ကာယော ကိလမိဿတိ, ဟန္ဒာဟံ နိပဇ္ဇာမီတိ သော နိပဇ္ဇတိ, န ဝီရိယံ အာရဘတိ အပ္ပတ္တဿ ပတ္တိယာ အနဓိဂတဿ အဓိဂမာယ အသစ္ဆိကတဿ သစ္ဆိကိရိယာယ, ဣဒံ ပဌမံ ကုသီတဝတ္ထု။ အဟံ ခော ကမ္မံ အကာသိံ, ကမ္မံ ခော ပန မေ ကရောန္တဿ ကာယော ကိလန္တော, ဟန္ဒာဟံ နိပဇ္ဇာမိ။ပေ။ မဂ္ဂော ခော မေ ဂန္တဗ္ဗော ဘဝိဿတိ, မဂ္ဂံ ခော ပန မေ ဂစ္ဆန္တဿ ကာယော ကိလမိဿတိ, ဟန္ဒာဟံ နိပဇ္ဇာမိ။ပေ။ အဟံ ခော မဂ္ဂံ အဂမာသိံ, မဂ္ဂံ ခော ပန မေ ဂစ္ဆန္တဿ ကာယော ကိလန္တော, ဟန္ဒာဟံ နိပဇ္ဇာမိ။ပေ။ အဟံ ခော ကာမံ တ နိဂမံ တ ပိ

ဏ္ဍာယ စရန္တော နာလတ္ထံ လူခသ္သ တ ပဏီတသ္သ တ ဘောဇနဿ ယာဝဒတ္ထံ ဟရိပူရိံ, တဿ မေ ကာယော ကိလန္တော အကမ္မညော, ဟန္ဒာဟံ နိပဇ္ဇာမိ။ပေ.။ အဟံ ခေါ ကမံ တ နိဂမံ တ ပိဏ္ဍာယ စရန္တော အလတ္ထံ လူခဿ တ ပဏီတဿ တ ဘောဇနဿ ယာဝဒတ္ထံ ဟရိပူရိံ, တဿ မေ ကာယော ဂရုကော အကမ္မညော မာသာစိတံ မညေ, ဟန္ဒာဟံ နိပဇ္ဇာမိ။ပေ.။ ဥပ္ပန္နော ခေါ မေ အယံ အပ္ပမတ္တကော အာဗာဓော, အတ္ထိ ကပ္ပော နိပဇ္ဇိတုံ, ဟန္ဒာဟံ နိပဇ္ဇာမိ။ပေ.။ အဟံ ခေါ ဂိလာနာ ဝုဋ္ဌိတော အစိရဝုဋ္ဌိတော ဂေလညာ, တဿ မေ ကာယော ဒုဗ္ဗလော အကမ္မညော, ဟန္ဒာဟံ နိပဇ္ဇာမီတိ သော နိပဇ္ဇတိ, န ဝီရိယံ အာရဘတိ အပ္ပတ္တဿ ပတ္တိယာ အနဓိဂတဿ အဓိဂမာယ အသစ္ဆိကတဿ သစ္ဆိကိရိယာယ။ ဣဒံ အဋ္ဌမံ ကုသီတဝတ္ထု''န္တိ (ဒီ. နိ. ၃.၃၃၄; အ. နိ. ၈.၈၀) –

ဝေမာဂတာနိ ''ဟန္ဒာဟံ နိပဇ္ဇာမီ''တိ ဇံ ပဝတ္တသြသီဒနာနိ ဥပရူပရိ ကောသဇ္ဇကာရဏတ္တာ အဋ္ဌ ကုသီတဝတ္ထူနိ နာမ, တေသံ ဟရိပူရိယာ သံဝတ္တတီတိ အတ္ထော။

သုဘရော ဟောတိ သုပေါသောတိ အတ္တနော ဥပဋ္ဌာကေဟိ စ သုခေန ဘရိတဗ္ဗော ပေါသေတဗ္ဗောတိ အတ္ထော။ သံဝရေ ဌိတော ဟိ ကေစ္စော အတ္တနောပိ သုဘရော ဟောတိ သုပေါသော, ကေစ္စော ဥပဋ္ဌာကာနမ္ပိ။ ကထံ? ယော ဟိ ယံ ကိဉ္စိ လူခံ တ ပဏီတံ တ လဒ္ဓာ တုဋ္ဌစိတ္တောဝ ဘုဉ္ဇိတွာ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ အတ္တနော ကမ္မံ ကရောတိ, အယံ **အတ္တနော သုဘရော**။ ယော ပန ပရေသမ္ပိ အပ္ပံ တ ဗဟုံ တ လူခံ တ ပဏီတံ တ အနံ အဟီဠေတွာ အတ္တမနော ဝိပ္ပသန္နမုခော ဟုတွာ တေသံ သမ္မုခာဝ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ ယာတိ, အယံ **ဥပဋ္ဌာကာနံ သုဘရော**။ တံ ဒိသွာ မနုဿာ အတိဝိယ ဝိဿတ္ထာ ဟောန္တိ, ''အမှာကံ ဘဒန္တော သုဘရော, ထောကထောကေနပိ တုဿတိ, မယမေဝ နံ ပေါသေဿာမာ''တိ ပဋိညံ ကတွာ ပေါသေန္တိ။ **အပ္ပိစ္ဆတ**န္တိ ဣစ္ဆာဝိရဟိတတ္တံ။ ဧတ္ထ ဟိ ဗျဉ္ဇနံ သာဝသေသံ ဝိယ, အတ္ထော ပန နိရဝသေသော။ အပ္ပ-သဒ္ဒေါ ဟေတ္ထ အဘာဝတ္ထောတိ သက္ကာ ဝိညာတုံ ''အပ္ပာဗာဓတဉ္စ သဉ္ဇာနာမီ''တိအာဒီသု (မ. နိ. ၁.၂၂၅) ဝိယ။ တေနေတဟ **''နိတ္တဏှာဘာဝ''**န္တိ။

တိပ္ပဘေအာယ သန္တုဋ္ဌိယာတိ ယထာလာဘာဒိသန္တောသသာမညေန ဝုတ္တံ, စတူသု ပန ပစ္စယေသု တယော တယော သန္တောသာတိ ဒွါဒသဝိဓော ဟောတိ သန္တောသော။ ကထံ? စီဝရေ ယထာလာဘသန္တောသော ယထာဗလ သန္တောသော ယထာသာရုပ္ပသန္တောသောတိ တိဝိဓော ဟောတိ သန္တောသော။ ဇံ ပိဏ္ဍပာတာဒီသု။ တဿာယံ ပဘေဒသံဝဏ္ဏနာ (မ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၂၅၂; သံ. နိ. အဋ္ဌ. ၂.၂.၁၄၄; အ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၁.၆၅) – ဣဓ ဘိက္ခု စီဝရံ လဘတိ သုန္ဒရံ တ အသုန္ဒရံ တ, သော တေနေဝ ယာပေတိ အညံ န ပတ္ထေတိ, လဘန္တောပိ န ဂဏှာတိ။ အယမဿ **စီဝရေ ယထာလာဘသန္တောသော**။ အထ ပန ပကတိဒုဗ္ဗလော တ ဟောတိ အာဗာဓဇရာဘိဘူတော တ, ဂရုစီဝရံ ဟရုပန္တော ကိလမတိ, သော သဘာဂေန ဘိက္ခုနာ သဒ္ဓိံ တံ ပရိဝတ္တေတွာ လဟုကေန ယာပေန္တောပိ သန္တုဋ္ဌောယေဝ ဟောတိ။ အယမဿ **စီဝရေ ယထာဗလသန္တောသော**။ ပကတိဒုဗ္ဗလာဒီနဉ္ဇာဟိ ဂရုစီဝရာနိ န ဖာသုဘာဝတဝဟာနိ သရီရခေဒာဝဟာနိ စ ဟောန္တီတိ ပယောဇနဝသေန အနတ္ရိစ္ဆတာဒိဝသေန တာနိ ပရိဝတ္တေတွာ လဟုကစီဝရပရိဘောဂေ န သန္တောသဝိရောဓီတိ။ အပရော ပဏီတပစ္စယလာဘီ ဟောတိ, သော ပဋ္ဋစီဝရာဒီနံ အညတရံ မဟဂ္ဃစီဝရံ ဗဟူနိ တ ပန စီဝရာနိ လဘိတွာ ''ဣဒံ ထေရာနံ စိရပဗ္ဗဇိတာနံ, ဣဒံ ဗဟုဿုတာနံ အနုရူပံ, ဣဒံ ဂိလာနာနံ, ဣဒံ အပ္ပလာဘာနံ ဟောတူ''တိ ဒတွာ တေသံ ပုရာဏစီဝရံ တ သင်္ကာရကူဋာဒိတော တ နန္တကာနိ ဥစ္စိနိတွာ တေဟိ သင်္ဃာဋိံ ကတွာ ဓာရေန္တောပိ သန္တုဋ္ဌောဝ ဟောတိ။ အယမဿ **စီဝရေ ယထာသာရုပ္ပသန္တောသော**။ မဟဂ္ဃဉှိ စီဝရံ ဗဟူနိ တ စီဝရာနိ လဘိတွာပိ တာနိ ဝိဿဇ္ဇေတွာ တဒညဿ ဂဟဏံ ယထာသာရုပ္ပနယေ ဌိတတ္တာ န သန္တောသဝိရောဓီတိ။

ဣဓ ပန ဘိက္ခု ပိဏ္ဍပာတံ လဘတိ လူခံ တ ပဏီတံ တ, သော တေနေဝ ယာပေတိ အညံ န ပတ္ထေတိ, လဘန္တောပိ န ဂဏှာတိ။ အယမဿ **ပိဏ္ဍပာတေ ယထာလာဘသန္တောသော**။ ယော ပန အတ္တနော ပကတိဝိရုဒ္ဓံ တ ဗျာဓိဝိရုဒ္ဓံ တ ပိဏ္ဍပာတံ လဘတိ, ယေနဿ ပရိဘုတ္တေန အဖာသု ဟောတိ, သော သဘာဂဿ ဘိက္ခုနော တံ ဒတွာ တဿ ဟတ္ထတော သပ္ပာယဘောဇနံ ဘုဉ္ဇိတွာ သမဏဓမ္မံ ကရောန္တောပိ သန္တုဋ္ဌောဝ ဟောတိ။ အယမဿ **ပိဏ္ဍပာတေ ယထာဗလသန္တောသော**။ အပရော ဗဟုံ ပဏီတံ ပိဏ္ဍပာတံ လဘတိ, သော တံ စီဝရံ ဝိယ စိရပဗ္ဗဇိတဗဟုဿုတအပ္ပလာဘဂိလာနာနံ ဒတွာ တေသံ တ သေသကံ ပိဏ္ဍာယ တ စရိတွာ မိဿကာဟာရံ ဘုဉ္ဇန္တောပိ သန္တုဋ္ဌောဝ ဟောတိ။ အယမဿ **ပိဏ္ဍပာတေ ယထာသာရုပ္ပသန္တောသော**။

ဣဓ ပန ဘိက္ခု သေနာသနံ လဘတိ မနာပံ ဝါ အမနာပံ ဝါ, သော တေန နေဝ သောမနဿံ, န ပဋိဃံ ဥပ္ပါဒေတိ, အန္တမသော တိဏသန္ထရကေနပိ ယထာလဒ္ဓေနေဝ တုဿတိ။ အယမဿ **သေနာသနေ ယထာလာဘသန္တောသော** ။ ယော ပန အတ္တနော ပကတိဝိရုဒ္ဓံ ဝါ ဗျာဓိဝိရုဒ္ဓံ ဝါ သေနာသနံ လဘတိ, ယတ္ထဿ ဝသတော အဖာသု ဟောတိ, သော တံ သဘာဂဿ ဘိက္ခုနော ဒတွာ တဿ သန္တကေ သပ္ပာယသေနာသနေ ဝသန္တောပိ သန္တုဋ္ဌောဝ ဟောတိ။ အယမဿ **သေနာသနေ ယထာဗလသန္တောသော** ။ အပရော မဟာပုညော လေဏမဏ္ဍပကူဋာဂါရာဒီနိ ဗဟူနိ ပဏီတသေနာသနာနိ လဘတိ, သော တာနိ စီဝရာဒီနိ ဝိယ စိရပဗ္ဗဇိတဗဟုဿုတအပ္ပလာဘဂိလာနာနံ ဒတွာ ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဝသန္တောပိ သန္တုဋ္ဌောဝ ဟောတိ။ အယမဿ **သေနာသနေ ယထာသာရုပ္ပသန္တောသော** ။ ယောပိ “ဥတ္တမသေနာသနံ နာမ ပမာဒဋ္ဌာနံ, တတ္ထ နိသိန္နဿ ထိနမိဒ္ဓံ ဩက္ကမတိ, နိဒ္ဒါဘိဘူတဿ ပုန ပဋိဗုဇ္ဈတော ပါပဝိတက္ကာ ပါတုဘဝန္တီ”တိ ပဋိသဉ္စိက္ခိတွာ တာဒိသံ သေနာသနံ ပတ္တမ္ပိ န သမ္ပဋိစ္ဆတိ, သော တံ ပဋိက္ခိပိတွာ အဗ္ဘောကာသရုက္ခမူလာဒီသု ဝသန္တောပိ သန္တုဋ္ဌောဝ ဟောတိ။ အယမ္ပိဿ **သေနာသနေ ယထာသာရုပ္ပသန္တောသော**။

ဣဓ ပန ဘိက္ခု ဘေသဇ္ဇံ လဘတိ လူခံ ဝါ ပဏီတံ ဝါ, သော ယံ လဘတိ, တေနေဝ တုဿတိ အညံ န ပတ္ထေတိ, လဘန္တောပိ န ဂဏှာတိ။ အယမဿ **ဂိလာနပစ္စယေ ယထာလာဘသန္တောသော** ။ ယော ပန တေလေန အတ္ထိကော ဖာဏိတံ လဘတိ, သော တံ သဘာဂဿ ဘိက္ခုနော ဒတွာ တဿ ဟတ္ထတော တေလံ ဂဟေတွာ အညဒေဝ ဝါ ပရိယေသိတွာ ဘေသဇ္ဇံ ကရောန္တောပိ သန္တုဋ္ဌောဝ ဟောတိ။ အယမဿ **ဂိလာနပစ္စယေ ယထာဗလသန္တောသော**။ အပရော မဟာပုညော ဗဟုံ တေလမဓုဖာဏိတာဒိပဏီတဘေသဇ္ဇံ လဘတိ, သော တံ စီဝရံ ဝိယ စိရပဗ္ဗဇိတဗဟုဿုတအပ္ပလာဘဂိလာနာနံ ဒတွာ တေသံ အာဘတေန ယေန ကေနစိ ယာပေန္တောပိ သန္တုဋ္ဌောဝ ဟောတိ။ ယော ပန ဧကသ္မိံ ဘာဇနေ မုတ္တဟရီတကံ ဌပေတွာ ဧကသ္မိံ စတုမဓုရံ “ဂဏှ, ဘန္တေ, ယဒိစ္ဆသီ”တိ ဝုစ္စမာနော သစဿ တေသု အညတရေနပိ ရောဂေါ ဝူပသမ္မတိ, အထ “မုတ္တဟရီတကံ နာမ ဗုဒ္ဓါဒီဟိ ဝဏ္ဏိတ”န္တိ စတုမဓုရံ ပဋိက္ခိပိတွာ မုတ္တဟရီတကေနေဝ ဘေသဇ္ဇံ ကရောန္တော ပရမသန္တုဋ္ဌောဝ ဟောတိ။ အယမဿ **ဂိလာနပစ္စယေ ယထာသာရုပ္ပသန္တောသော**။ ဧဝံ ယထာလာဘာဒိဝသေန တိပ္ပဘေဒေ သန္တောသော စတုန္နံ ပစ္စယာနံ ဝသေန ဒွါဒသဝိဓော ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ကာမဝိတက္ကဗျာပါဒဝိတက္ကဝိဟိံသာဝိတက္ကာနံ ဝသေန **အကုသလဝိတက္ကတ္တယံ** ။ နေက္ခမ္မဝိတက္ကအဗျာပါဒဝိတက္ကအဝိဟိံသာဝိတက္ကာနံ ဝသေန **ကုသလဝိတက္ကတ္တယံ** ။ **သဗ္ဗကိလေသာပစယဘူတာယ ဝိဝဋ္ဋာယ** တိ ရာဂါဒိသဗ္ဗကိလေသာနံ အပစယဟေတုဘူတာယ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ။ **အဋ္ဌဝီရိယာရမ္ဘဝတ္ထုပါရိပူရိယာ** တိ အဋ္ဌန္နံ ဝီရိယာရမ္ဘကာရဏာနံ ပါရိပူရိယာ။ ယထာ တထာ ပဌမံ ပဝတ္တအဗ္ဘုဿဟနေဟိ ဥပရိ ဝီရိယာရမ္ဘဿ ကာရဏံ ဟောတိ။ အနုရူပပစ္စဝေက္ခဏာသဟိတာနိ ဟိ အဗ္ဘုဿဟနာနိ တမ္မူလကာနိ ဝါ ပစ္စဝေက္ခဏာနိ အဋ္ဌ ဝီရိယာရမ္ဘဝတ္ထူနီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ တထာ ဟိ –

“ကမ္မံ ခေါ မေ ကတ္တဗ္ဗံ ဘဝိဿတိ, ကမ္မံ ခေါ ပန မေ ကရောန္တေန န သုကရံ ဗုဒ္ဓါနံ သာသနံ မနသိ ကာတုံ, ဟန္ဒာဟံ ဝီရိယံ အာရဘာမိ အပ္ပတ္တဿ ပတ္တိယာ အနဓိဂတဿ အဓိဂမာယ အသစ္ဆိကတဿ သစ္ဆိကိရိယာယ။ အဟံ ခေါ ကမ္မံ အကာသိံ, ကမ္မံ ခေါ ပနာဟံ ကရောန္တော နာသက္ခိံ ဗုဒ္ဓါနံ သာသနံ မနသိ ကာတုံ, ဟန္ဒာဟံ ဝီရိယံ အာရဘာမိ။ပေ။ မဂ္ဂေါ ခေါ မေ ဂန္တဗ္ဗော ဘဝိဿတိ, မဂ္ဂံ ခေါ ပန မေ ဂစ္ဆန္တေန န သုကရံ ဗုဒ္ဓါနံ သာသနံ မနသိ ကာတုံ, ဟန္ဒာဟံ ဝီရိယံ အာရဘာမိ။ပေ။ အဟံ ခေါ မဂ္ဂံ အဂမာသိံ, မဂ္ဂံ ခေါ ပနာဟံ ဂစ္ဆန္တော နာသက္ခိံ ဗုဒ္ဓါနံ သာသနံ မနသိ ကာတုံ, ဟန္ဒာဟံ ဝီရိယံ အာရဘာမိ။ပေ။ အဟံ ခေါ ဂါမံ ဝါ နိဂမံ ဝါ ပိဏ္ဍာယ စရန္တော နာလတ္ထံ လူခဿ ဝါ ပဏီတဿ ဝါ ဘောဇနဿ ယာဝဒတ္ထံ ပါရိပူရိံ, တဿ မေ ကာယော လဟုကော ကမ္မညော, ဟန္ဒာဟံ ဝီရိယံ အာရဘာမိ။ပေ။ အဟံ ခေါ ဂါမံ ဝါ နိဂမံ ဝါ ပိဏ္ဍာယ စရန္တော အလတ္ထံ လူခဿ ဝါ ပဏီတဿ ဝါ ဘောဇနဿ ယာဝဒတ္ထံ ပါရိပူရိံ, တဿ မေ ကာယော ဗလဝါ ကမ္မညော, ဟန္ဒာဟံ ဝီရိယံ အာရဘာမိ။ပေ။ ဥပ္ပန္နော ခေါ မေ အယံ အပ္ပမတ္တကော အာဗာဓော, ဌာနံ ခေါ ပနေတံ ဝိဇ္ဇတိ, ယံ မေ အာဗာဓော ပဝဍ္ဎေယျ, ဟန္ဒာဟံ ဝီရိယံ အာရဘာမိ။ပေ။ အဟံ ခေါ ဂိလာနာ ဝုဋ္ဌိတော အစိရဝုဋ္ဌိတော ဂေလညာ, ဌာနံ ခေါ ပနေတံ ဝိဇ္ဇတိ, ယံ မေ အာဗာဓော ပစ္စုဒာဝတ္တေယျ, ဟန္ဒာ

ယံ ဝီရိယံ အာရဘာမိ အပ္ပတ္တဿ ပတ္တိယာ အနဓိဂတဿ အဓိဂမာယ အသစ္ဆိကတဿ သစ္ဆိကိရိယာယာ''တိ (ဒီ. နိ. ၃.၃၃၅; အ. နိ. ၈.၈၀) –

ဧဝံ ပဝတ္တအနုရူပပစ္စဝေက္ခဏာသဟိတာနိ အဗ္ဘုဿဟနာနိ တမ္မူလကာနိ တ ပစ္စဝေက္ခဏာနိ အဋ္ဌ ဝီရိယာရမ္ဘဝတ္ထူနိ နာမ။

တဒနုစ္ဆဝိကံ တဒနုလောမိက န္တိ ဧတ္ထ **တ**-သဒ္ဒေါ ဝက္ခမာနာပေက္ခော စ အတီတာပေက္ခော စ ဟောတီတိ အာဟ **"ယံ ဣအနိ သိက္ခာပဒံ ပညပေဿတီ"** တိအာဒိ။ သဗ္ဗနာမာနိ ဟိ ဝက္ခမာနဝစနာနိပိ ဟောန္တိ ပက္ကန္တဝစနာနိပိ။ **သံဝရပ္ပဟာနပဋိသံယုတ္တ** န္တိ ပဉ္စသံဝရေဟိ စေဝ ပဉ္စပဟာနေဟိ စ ပဋိသံယုတ္တံ။ ပဉ္စဝိဓော ဟိ သံဝရော သီလသံဝရော သတိသံဝရော ဉာဏသံဝရော ခန္တိသံဝရော ဝီရိယသံဝရောတိ။ ပဟာနမ္ပိ ပဉ္စဝိဓံ တဒင်္ဂပ္ပဟာနံ ဝိက္ခမ္ဘနပ္ပဟာနံ သမုစ္ဆေဒပ္ပဟာနံ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိပ္ပဟာနံ နိဿရဏပ္ပဟာနန္တိ။

တတ္ထ ''ဣမိနာ ပါတိမောက္ခသံဝရေန ဥပေတော ဟောတိ သမုပေတော''တိ (ဝိဘ. ၅၁၁) ဧဝမာဂတော ပါတိမောက္ခသံဝရော **သီလသံဝရော** နာမ, သော စ အတ္ထတော ကာယိကဝာစသိကော အဝီတိက္ကမော။ ''ရက္ခတိ စက္ခုန္ဒြိယံ, စက္ခုန္ဒြိယေ သံဝရံ အာပဇ္ဇတီ''တိ (ဒီ. နိ. ၁.၂၁၃; မ. နိ. ၁.၂၉၅; သံ. နိ. ၄.၂၃၉; အ. နိ. ၃.၁၆) ဧဝမာဂတာ ဣန္ဒြိယာရက္ခာ **သတိသံဝရော,** သာ စ အတ္ထတော တထာပဝတ္တာ သတိ ဧဝ။ ''သောတာနံ သံဝရံ ဗြူမိ, ပညာယေတေ ပိဓီယရေ''တိ (သု. နိ. ၁၀၄၁; နေတ္တိ. ၁၁) ဧဝမာဂတော **ဉာဏသံဝရော**။ ဧတ္ထ ဟိ ''သောတာနံ သံဝရံ ဗြူမီ''တိ ဝတွာ ''ပညာယေတေ ပိဓီယရေ''တိ ဝစနတော သောတသင်္ခာတာနံ တဏှာဒိဋ္ဌိဒုစ္စရိတအဝိဇ္ဇာဒိကိလေသာနံ သမုစ္ဆေဒက ဉာဏံ ပိဒဟနဋ္ဌေန သံဝရောတိ ဝုတ္တံ။ ''ခမော ဟောတိ သီတဿ ဥဏှဿာ''တိဧဝမာဂတာ (မ. နိ. ၁.၂၄; မ. နိ. ၃.၁၅၉; အ. နိ. ၄.၁၁၄) အဓိဝါသနာ **ခန္တိသံဝရော,** သာ စ အတ္ထတော တထာပဝတ္တာ ခန္ဓာ အဒေါသော ဝါ။ ပညာတိ ဧကေ, တံ န ဂဟေတဗ္ဗံ။ ''ဥပ္ပန္နံ ကာမဝိတက္ကံ နာဓိဝါသေတီ''တိ (မ. နိ. ၁.၂၆) ဧဝမာဂတံ ကာမဝိတက္ကာဒီနံ ဝိနောဒနဝသေန ပဝတ္တံ ဝီရိယမေဝ **ဝီရိယသံဝရော**။ သဗ္ဗော စာယံ သံဝရော ယထာသကံ သံဝရိတဗ္ဗာနံ ဒုဿီလျသင်္ခာတာနံ ကာယဝစီဒုစ္စရိတာနံ မုဋ္ဌဿစ္စသင်္ခါတဿ ပမာဒဿ အဘိဇ္ဈာဒီနံ တ အက္ခန္တိ အညာဏကောသဇ္ဇာန ဥ သံဝရဏတော ပိဒဟနတော ဆာဒနတော ''သံဝရော''တိ ဝုစ္စတိ။ သံဝရတီတိ သံဝရော, ပိဒဟတိ နိဝါရေတိ ပဝတ္တိတုံ န ဒေတီတိ အတ္ထော။ ပစ္စယသမဝါယေ ဥပ္ပဇ္ဇနာရဟာနံ ကာယဒုစ္စရိတာဒီနံ တထာ တထာ အနုပ္ပာဒနမေဝ ဟိ ဣဓ သံဝရဏံ နာမ။ ဧဝံ တာဝ ပဉ္စဝိဓော သံဝရော ဝေဒိတဗ္ဗော။

တေန တေန ဂုဏင်္ဂေန တဿ တဿ အဂုဏင်္ဂဿ ပဟာနံ **တဒင်္ဂပ္ပဟာနံ**။ နာမရူပပရိစ္ဆေဒာဒီသု ဟိ ဝိပဿနာဉာဏေသု ပဋိပက္ခဘာဝတော ဒီပါလောကေနေဝ တမဿ နာမရူပဝဝတ္ထာနေန သက္ကာယဒိဋ္ဌိယာ, ပစ္စယပရိဂ္ဂဟေန အဟေတုဝိသမဟေတုဒိဋ္ဌီနံ, တဿေဝ အပရဘာဂေ ဥပ္ပန္နေန ကင်္ခါဝိတရဏေန ကထံကထီဘာဝဿ, ကလာပသမ္မသနေန ''အဟံ မမာ''တိ ဂဟဿ, မဂ္ဂါမဂ္ဂဝဝတ္ထာနေန အမဂ္ဂေ မဂ္ဂသညာယ, ဥဒယဒဿနေန ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိယာ, ဝယဒဿနေန သဿတဒိဋ္ဌိယာ, ဘယဒဿနေန သဘယေ အဘယသညာယာတိအာဒိနာ နယေန တေန တေန ဝိပဿနာဉာဏေန တဿ တဿ အဂုဏင်္ဂဿ ပဟာနံ **တဒင်္ဂပ္ပဟာန** န္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ယံ ပန ဥပစာရပ္ပနာဘေဒေန သမာဓိနာ ပဝတ္တိနိဝါရဏတော ဃဋပ္ပဟာရေနေဝ ဥဒကပိဋ္ဌေ သေဝာလဿ တေသံ တေသံ နီဝရဏာဒိဓမ္မာနံ ပဟာနံ, ဣဒံ **ဝိက္ခမ္ဘနပ္ပဟာနံ** နာမ။ ဝိက္ခမ္ဘနမေဝ ပဟာနံ ဝိက္ခမ္ဘနပ္ပဟာနံ။ ယံ စတုန္နံ အရိယမဂ္ဂါနံ ဘာဝိတတ္တာ တံတံမဂ္ဂဝတော အတ္တနော သန္တာနေ ''ဒိဋ္ဌိဂတာနံ ပဟာနာယာ''တိအာဒိနာ (ဓ. သ. ၂၇၇) နယေန ဝုတ္တဿ သမုဒယပက္ခိယဿ ကိလေသဂဏဿ အစ္စန္တံ အပ္ပဝတ္တိဘာဝေန ပဟာနံ, ဣဒံ **သမုစ္ဆေဒပ္ပဟာနံ** နာမ။ ယံ ပန ဖလက္ခဏေ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓတ္တံ ဝူပသန္တတာ ကိလေသာနံ, ဣဒံ **ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိပ္ပဟာနံ** နာမ။ ယံ သဗ္ဗသင်္ခတနိဿဋတ္တာ ပဟီနသဗ္ဗသင်္ခတံ နိဗ္ဗာနံ, ဣဒံ **နိဿရဏပ္ပဟာနံ** နာမ။ သဗ္ဗမ္ပိ စေတံ စာဂဋ္ဌေန ပဟာနန္တိ ဝုစ္စတိ။ ဧဝမိမေဟိ ယထာဝုတ္တသံဝရေဟိ စေဝ ပဟာနေဟိ စ ပဋိသံယုတ္တာ ဓမ္မဒေသနာ ''သံဝရပ္ပဟာနပဋိသံယုတ္တာ''တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

အသုတ္တန္တဝိနိဗဒ္ဓ န္တိ သုတ္တန္တေသု အနိဗဒ္ဓံ, ဟဋ္ဌိအနာရုဠှန္တိ အတ္ထော။ ပကိဏ္ဏကဓမ္မဒေသနာ ဟိ သင်္ဂဟံ န အာရောဟတိ။ ဝုတ္တမေဝတ္ထံ ပကာသေန္တော အာဟ **"ဟဋ္ဌိဝိနိမုတ္တ"**န္တိ။ အထ တ **အသုတ္တန္တဝိနိဗဒ္ဓ** န္တိ

သုတ္တာဘိဓမ္မဟဋ္ဌိ အနာရုဠှဘာဝံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, **ဟဋ္ဌိဝိနိမုတ္တန္တိ** ဝိနယဟဋ္ဌိ အနာရုဠှဘာဝံ သန္ဓာယ။ **ဩက္ကန္တိကဓမ္မဒေသနာ** နာမ ဉာဏေန အနုပဝိသိတ္ဝာ အန္တရာ ကထိယမာနာ ဓမ္မဒေသနာ, **ပဋိုက္ခိပနာဓိပ္ပာယာ** ဘဒ္ဒာလိတ္ထေရသဒိသာ။ သမ္ပရေတဗ္ဗတော ပေစ္စ ဂန္တဗ္ဗတော သမ္ပရာယော, ပရလောကော။ တတ္ထ ဘဝံ **သမ္ပရာယိကံ** ။ **ဝဋ္ဋဘယေန တဇ္ဇေန္တော** တိ "ဧဝံ ဒုဿီလာ နိရယာဒီသု ဒုက္ခံ ဟပုဏန္တီ"တိ တဇ္ဇေန္တော။ **ဒီဃနိကာယပ္ပမာဏမ္ပိ မဇ္ဈိမနိကာယပ္ပမာဏမ္ပိ ဓမ္မဒေသနံ ကရောတီ**တိ "တေန ခဏေန တေန မုဟုတ္တေန ကထံ ဘဂဝတာ တာဝမဟန္တံ ဓမ္မဒေသနံ ကရောတီ"တိ န ဝတ္တဗ္ဗံ။ ယာဝတာ ဟိ လောကိယမဟာဇနော ဧကံ ပဒံ ကထေန္တိ, တာဝ အာနန္ဒတ္ထေရော အဋ္ဌ ပဒါနိ ကထေတိ။ အာနန္ဒတ္ထေရေ ပန ဧကံ ပဒံ ကထေန္တေယေဝ ဘဂဝတာ သောဠသ ပဒါနိ ကထေတိ။ ကသ္မာ? ဘဂဝတော ဟိ ဇိဝှာ မုဒု, ဒန္တာဝရဏံ သုဖုသိတံ, ဝစနံ အဂဠိတံ, ဘဝင်္ဂပရိဝတ္တံ လဟုကံ, တသ္မာ သစေ ဧကော ဘိက္ခု ကာယာနုပဿနံ ပုစ္ဆတိ, အညော ဝေဒနာနုပဿနံ, အညော စိတ္တာနုပဿနံ, အညော ဓမ္မာနုပဿနံ, "ကိမိနာ ပုဋ္ဌေ အဟံ ပုစ္ဆိဿာမီ"တိ ဧကော ဧကံ န ဩလောကေတိ, ဧဝံ သန္တေပိ တေသံ ဘိက္ခူနံ "အယံ ပဌမံ ပုစ္ဆိ, အယံ ဒုတိယ"န္တိ အာဒိနာ ပုစ္ဆနတရော တာဒိသဿ ပဉ္စဝတော ပညာယတိ သုခုမဿ အန္တရဿ လဗ္ဘနတော။ ဗုဒ္ဓါနံ ပန ဒေသနာ တရော အညေသံ န ပညာယတေဝ အစ္ဆရာသင်္ဃာတမတ္တေ ခဏေ အနေကကောဋိသဟဿစိတ္တပ္ပဝတ္တိသမ္ဘဝတော။ ဒဋ္ဌဟဓမ္မေန ဓနုဂ္ဂဟေန ခိတ္တသရဿ ဝိဒတ္ထိစတုရင်္ဂုလံ တာလစ္ဆာယံ အတိက္ကမနတော ပုရေတရံယေဝ ဘဂဝတာ စုဒ္ဒသဝိဓေန ကာယာနုပဿနံ, နဝဝိဓေန ဝေဒနာနုပဿနံ, သောဠသဝိဓေန စိတ္တာနုပဿနံ, ပဉ္စဝိဓေန ဓမ္မာနုပဿနံ ကထေတိ။ တိဋ္ဌန္တု တ ဧတေ စတ္တာရော, သစေ ဟိ အညေ စတ္တာရော သမ္မပ္ပဓာနေသု, အညေ ဣဒ္ဓိပါဒေသု, အညေ ပဉ္စိန္ဒြိယေသု, အညေ ပဉ္စဗလေသု, အညေ သတ္တဗောဇ္ဈင်္ဂေသု, အညေ အဋ္ဌမဂ္ဂင်္ဂေသု ပဉှေ ပုစ္ဆေယျုံ, တမ္ပိ ဘဂဝတာ ကထေယျ။ တိဋ္ဌန္တု တ ဧတေ အဋ္ဌ, သစေ အညေ သတ္တတိံသ ဇနာ ဗောဓိပက္ခိယေသု ပဉှေ ပုစ္ဆေယျုံ, တမ္ပိ ဘဂဝတာ တာဝဒေဝ ကထေယျ။

မူလံ နိဿယော ပတိဋ္ဌာ တိ ပစ္ဆိမံ ပစ္ဆိမံ ပဌမဿ ပဌမဿ ဝေဝစနန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ တတ္ထ **ပတိဋ္ဌာ** တိ သမ္ပယောဂဝသေန ဥပနိဿယဝသေန စ ဩကာသဘာဝေါ။ သိက္ခာသင်္ခာတာနဉှိ အဝသေသကုသလဓမ္မာနံ မေထုနဝိရတိသမ္ပယောဂဝသေန တ ပတိဋ္ဌာ သိယာ ဥပနိဿယဘာဝေန တ။ တေနေတဟ **"မေထုနသံဝရော ဟိ"**တိအာဒိ။ **ဝုတ္တတ္ထဝသေနာ**တိ ပတိဋ္ဌာအဓိဂမူပာယဝသေန။ သိက္ခာပဒဝိဘင်္ဂေ နိဒ္ဒိဋ္ဌဝိရတိစေတနာ တံသမ္ပယုတ္တဓမ္မာ စ သိက္ခာပဒန္တိ ဒဿေတုကာမော အာဟ – **"အယဉ္စ အတ္ထော သိက္ခာပဒဝိဘင်္ဂေ ဝုတ္တနယေန ဝေဒိတဗ္ဗော"** တိ။ သိက္ခာပဒဝိဘင်္ဂေ ဟိ ဝိရတိအာဒယော ဓမ္မာ နိပ္ပရိယာယတော ပရိယာယတော စ "သိက္ခာပဒ"န္တိ ဝုတ္တာ။ ဝုတ္တဉှေတံ –

"တတ္ထ ကတမံ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ ဝေရမဏီ သိက္ခာပဒံ? ယသ္မိံ သမယေ ကာမာဝစရံ ကုသလံ စိတ္တံ ဥပ္ပန္နံ ဟောတိ သောမနဿသဟဂတံ ဉာဏသမ္ပယုတ္တံ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ ဝိရမန္တဿ, ယာ တသ္မိံ သမယေ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ အာရတိ ဝိရတိ ပဋိဝိရတိ ဝေရမဏီ အကိရိယာ အကရဏံ အနဇ္ဈာပတ္တိ ဝေလာအနတိက္ကမော သေတုဃာတော, ဣဒံ ဝုစ္စတိ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ ဝေရမဏီ သိက္ခာပဒံ။ အဝသေသာ ဓမ္မာ ဝေရမဏိယာ သမ္ပယုတ္တာ။

"တတ္ထ ကတမံ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ ဝေရမဏီ သိက္ခာပဒံ? ယသ္မိံ သမယေ ကာမာဝစရံ ကုသလံ စိတ္တံ ဥပ္ပန္နံ ဟောတိ သောမနဿသဟဂတံ ဉာဏသမ္ပယုတ္တံ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ ဝိရမန္တဿ, ယာ တသ္မိံ သမယေ စေတနာ သဉ္စေတနာ စေတယိတတ္တံ, ဣဒံ ဝုစ္စတိ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ ဝေရမဏီ သိက္ခာပဒံ။ အဝသေသာ ဓမ္မာ စေတနာယ သမ္ပယုတ္တာ။

"တတ္ထ ကတမံ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ ဝေရမဏီ သိက္ခာပဒံ? ယသ္မိံ သမယေ ကာမာဝစရံ ကုသလံ စိတ္တံ ဥပ္ပန္နံ ဟောတိ သောမနဿသဟဂတံ ဉာဏသမ္ပယုတ္တံ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ ဝိရမန္တဿ, ယော တသ္မိံ သမယေ ဖဿော။ပေ။ ပဂ္ဂါဟော အဝိက္ခေပေါ, ဣဒံ ဝုစ္စတိ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ ဝေရမဏီ သိက္ခာပဒ"န္တိ (ဝိဘ. ၇၀၆)။

ဧတ္ထ ဟိ ယသ္မာ န ကေဝလံ ဝိရတိယေဝ သိက္ခာပဒံ, စေတနာပိ သိက္ခာပဒမေဝ, တသ္မာ တံ ဒဿေတုံ ဒုတိယနယော ဝုတ္တော။ ယသ္မာ စ န ကေဝလံ ဧတေယေဝ ဒွေ ဓမ္မာ သိက္ခာပဒံ, စေတနာသမ္ပယုတ္တာ ပန ပရေပဏ္ဏာသ ဓမ္မာပိ သိက္ခိတဗ္ဗကောဋ္ဌာသတော သိက္ခာပဒမေဝ, တသ္မာ တတိယနယော ဒဿိတော။ ဒုဝိဓေဟိ သိက္ခာပဒံ နိပ္ပရိယာယသိက္ခာပဒံ ပရိယာယသိက္ခာပဒန္တိ။ တတ္ထ ဝိရတိ **နိပ္ပရိယာယသိက္ခာပဒံ** ။ သာ ဟိ ''ဟဏာတိပာတာ ဝေရမဏီ''တိ ပာဠိယံ အာဂတာ, နော စေတနာ။ ဝိရမန္တော စ တာယ ဧဝ တတော တတော ဝိရမတိ, န စေတနာယ, စေတနမ္ပိ ပန အာဟရိတွာ ဒဿေတိ, တထာ သေသစေတနာသမ္ပယုတ္တဓမ္မေ။ တသ္မာ စေတနာ စေဝ အဝသေသသမ္ပယုတ္တဓမ္မာ စ **ပရိယာယသိက္ခာပဒန္တိ** ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဣဓာနိ န ကေဝလံ ဣဓ ဝိရတိအာဒယော ဓမ္မာဝ သိက္ခာပဒံ, အထ ခော တဒတ္ထဇောတိကာ ပညတ္တိပိတိ ဒဿေန္တော အာဟ **''အပိစာ''**တိအာဒိ။ **''ယော တတ္ထ နာမကာယော ပဒကာယော** တိ ဣဒံ မဟာအဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တ''န္တိ ဝဒန္တိ။ **နာမကာယော**တိ နာမသမူဟော နာမပဏ္ဏတ္တိယေဝ။ ပဒနိရုတ္တိဗျဉ္ဇနာနိ နာမဝေဝစနာနေဝ ''နာမံ နာမကမ္မံ နာမနိရုတ္တိ''တိအာဒီသု (ဓ. သ. ၁၃၁၃-၁၃၁၅) ဝိယ။ **သိက္ခာကောဋ္ဌာသော** တိ ဝိရတိအာဒယောဝ ဝုတ္တာ, တဒတ္ထဇောတကံ ဝစနမ္ပိ သိက္ခာပဒန္တိ ဣဒမ္ပိ ဧတ္ထ လဗ္ဘတေဝ။

အတ္ထဝသေ တိ ဝုဒ္ဓိဝိသေသေ အာနိသံသဝိသေသေ။ တေသံ ပန သိက္ခာပဒပညတ္တိကာရဏတ္တာ အာဟ **''ဒသ ကာရဏဝသေ''**တိ, ဒသ ကာရဏဝိသေသေတိ အတ္ထော။ တေနာဟ **''ဟိတဝိသေသေ''**တိ။ အတ္ထောယေဝ တ **အတ္ထဝသော,** ဒသ အတ္ထေ ဒသ ကာရဏာနီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ အထ တ အတ္ထော ဖလံ တဒဓိနဝုတ္တိတာယ ဝသော ဧတဿာတိ **အတ္ထဝသော,** ဟေတုပိတိ ဧဝမ္ပေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **သုဋ္ဌု ဒေဝ** တိ ဣဒံ **ရာဇန္တေပုရပ္ပဝေသန သိက္ခာပဒေ** (ပာစိ. ၄၉၄ အာဒယော) ဝုတ္တံ။ ''ယေ မမ သောတဗ္ဗံ သဒ္ဒဟာတဗ္ဗံ မညိဿန္တိ, တေသံ တံ အဿ ဒီဃရတ္တံ ဟိတာယ သုခာယာ''တိ ဝုတ္တတ္တာ **''ယော စ တထာဂတဿ ဝစနံ သမ္ပဋိစ္ဆတိ, တဿ တံ ဒီဃရတ္တံ ဟိတာယ သုခာယ ဟောတီ''**တိ ဝုတ္တံ။ **အသမ္ပဋိစ္ဆနေ အာဒီနဝ** န္တိ **ဘဒ္ဒာလိသုတ္တေ** (မ. နိ. ၂.၁၃၄ အာဒယော) ဝိယ အသမ္ပဋိစ္ဆနေ အာဒီနဝံ ဒဿေတွာ။ သုခဝိဟာရာဘာဝေ သဟဇီဝမာနဿ အဘာဝတော သဟဇီဝိတာပိ သုခဝိဟာရောဝ ဝုတ္တော။ သုခဝိဟာရော နာမ စတုန္နံ ဣရိယာပထဝိဟာရာနံ ဖာသုတာ။

မင္ကုတ န္တိ နိတ္တေဇဘာဝံ။ **ဓမ္မေနာ** တိအာဒီသု **ဓမ္မော** တိ ဘူတံ ဝတ္ထု။ **ဝိနယော**တိ စောဒနာ စေဝ သာရဏာ စ။ **သတ္ထုသာသန** န္တိ ဉတ္တိသမ္ပဒာ စေဝ အနုဿာဝနသမ္ပဒာ စ။ **ပိယသီလာန**န္တိ သိက္ခာကာမာနံ။ တေသဉှိ သီလံ ပိယံ ဟောတိ။ တေနေဝာဟ **''သိက္ခတ္တယပာရိပူရိယာ ဃဋမာနာ''** တိ။ **သန္ဒိဋ္ဌမာနာ** တိ သံသယံ အာပဇ္ဇမာနာ။ **ဥဗ္ဗာဠ္ဟာ ဟောန္တီ**တိ ပီဠိတာ ဟောန္တိ။ **သင်္ဃကမ္မာနီ** တိ သတိပိ ဥပောသထပဝါရဏာနံ သင်္ဃကမ္မဘာဝေ ကေဗလိဗဒ္ဓညာယေန ဥပောသထံ ပဝါရဏဉ္စ ဌပေတွာ ဥပသမ္ပဒာဒိသေသသင်္ဃကမ္မာနံ ဂဟဏံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ သမဂ္ဂါနံ ဘာဝေါ **သာမဂ္ဂီ**။

''န ဝေါ အဟံ, စုန္ဒ, ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာနံယေဝ အာသဝါနံ သံဝရာယ ဓမ္မံ ဒေသေမီ''တိ (ဒီ. နိ. ၃.၁၈၂) ဧတ္ထ ဝိဝါဒမူလဘူတာ ကိလေသာ အာသဝါတိ အာဂတာ။

''ယေန ဒေဝူပပတျဿ၊ ဂန္ဓဗ္ဗော ဝါ ဝိဟင်္ဂမော။
ယက္ခတ္တံ ယေန ဂစ္ဆေယျံ၊ မနုဿတ္တဉ္စ အဗ္ဗဇေ။
တေ မယှံ အာသဝါ ခီဏာ၊ ဝိဒ္ဓဿ္တာ ဝိနဠီကတာ''တိ။ (အ. နိ. ၄.၃၆) –

ဧတ္ထ တေဘူမကံ ကမ္မံ အဝသေသာ စ အကုသလာ ဓမ္မာ။ ဣဓ ပန ပရူပဝါဒဝိပ္ပဋိသာရဝဓဗန္ဓာဒယော စေဝ အပါယဒုက္ခဘူတာ စ နာနပ္ပကာရာ ဥပဒ္ဒဝါ **အာသဝါ**တိ အာဟ – **''အသံဝရေ ဌိတေန တသ္မိံယေဝ အတ္တဘာဝေ ပတ္တဗ္ဗာ''**တိအာဒိ။ ယဒိ ဟိ ဘဂဝါ သိက္ခာပဒံ န ပညပေယျ, တတော အသဒ္ဓမ္မပဋိသေဝနအဒိန္နာဒါနပါဏာတိပါတာဒိဟေတု ယေ ဥပ္ပဇ္ဇေယျုံ ပရူပဝါဒာဒယော ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာ နာနပ္ပကာရာ အနတ္ထာ, ယေ စ တံနိမိတ္တမေဝ နိရယာဒီသု နိဗ္ဗတ္တဿ ပဉ္စဝိဓဗန္ဓနကမ္မကာရဏာဒိဝသေန မဟာဒုက္ခာနုဘဝနနာနပ္ပကာရာ အနတ္ထာ, တေ သန္ဓာယ ဣဒံ ဝုတ္တံ ''ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာနံ အာသဝါနံ သံဝရာယ သမ္ပရာယိကာနံ အာသဝါနံ ပဋိဃာတာယာ''တိ။ ဒိဋ္ဌဓမ္မော ဝုစ္စတိ ပစ္စက္ခော

အတ္တဘာဝေ , တတ္ထ ဘဝ **ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာ** ။ ဝေန ဝုတ္တံ **“တသ္မိံယေဝ အတ္တဘာဝေ ပတ္တဗ္ဗာ”** တိ။ သမ္မုခါ ဂရဟဏံ **အကိတ္တိ,** ပရမ္မုခါ ဂရဟဏံ **အယသော**။ အထ ဝါ သမ္မုခါ ပရမ္မုခါ စ ဂရဟဏံ **အကိတ္တိ,** ပရိဝါရဟာနိ **အယသော**တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **အာဂမနမဂ္ဂထကနာယာ** တိ အာဂမနဒ္ဒါရပိဒဟနတ္ထာယ။ သမ္ပရေတဗ္ဗော ပေစ္စ ဂန္တဗ္ဗော **သမ္ပရာယော,** ပရလောကောတိ အာဟ **“သမ္ပရာယေ နရကာဒီသူ”** တိ။ မေထုနာဒီနိ **ရဇ္ဇနဋ္ဌာနာနိ,** ဟဏာတိပာတာဒီနိ **ဒုဿနဋ္ဌာနာနိ**။

စုဒ္ဒသ ခန္ဓကဝတ္တာနိ နာမ ဝတ္တက္ခန္ဓကေ ဝုတ္တာနိ အာဂန္တုကဝတ္တံ အာဝါသိကဂမိကအနုမောဒနဘတ္တဂ္ဂပိဏ္ဍစာရိကအာရညိကသေနာသနဇန္တာဃရဝစ္စကုဋိဥပဇ္ဈာယသဒ္ဓိဝိဟာရိကအာစရိယအန္တေဝါသိကဝတ္တန္တိ ဣမာနိ စုဒ္ဒသ ဝတ္တာနိ။ ဝတော အညာနိ ပန ကဒာစိ ဝဇ္ဇနီယကမ္မကတာဒိကာလေယေဝ စရိတဗ္ဗာနိ **ဒွေဝအသီတိ မဟာဝတ္တာနိ,** န သဗ္ဗာသု အဝတ္ထာသု စရိတဗ္ဗာနိ, တသ္မာ စုဒ္ဒသခန္ဓကဝတ္တေသု အဂဏိတာနိ, တာနိ ပန ‘‘ပါရိဝါသိကာနံ ဘိက္ခူနံ ဝတ္တံ ပညပေဿာမိ’’တိ (စူဠဝ. ၇၅ အာဒယော) အာရဘိတွာ ‘‘န ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗံ။ပေ.။ န ဆမာယံ စင်္ကမန္တေ စင်္ကမေ စင်္ကမိတဗ္ဗ’’န္တိ (စူဠဝ. ၇၆) ဝုတ္တာဝသာနာနိ ဆသဋ္ဌိ, တတော ပရံ ‘‘န, ဘိက္ခဝေ, ပါရိဝါသိကေန ဘိက္ခုနာ ပါရိဝါသိကဝုဍ္ဍတရေန ဘိက္ခုနာ သဒ္ဓိံ, မူလာယပဋိကဿနာရဟေန, မာနတ္တာရဟေန, မာနတ္တစာရိကေန, အဗ္ဘာနာရဟေန ဘိက္ခုနာ သဒ္ဓိံ ဧကစ္ဆန္နေ အာဝါသေ ဝတ္ထဗ္ဗ’’န္တိအာဒိနာ (စူဠဝ. ၈၂) ဝုတ္တဝတ္တာနိ ပကတတ္တစရိတဗ္ဗေဟိ အနညတ္တာ ဝိသုံ အဂဏေတွာ ပါရိဝါသိကဝုဍ္ဍတရာဒီသု ပုဂ္ဂလန္တရေသု စရိတဗ္ဗတ္တာ တေသံ ဝသေန သမ္ပိဏ္ဍေတွာ ဧကေကံ ကတွာ ဂဏိတာနိ ပဉ္စာတိ ဧကသတ္တတိ ဝတ္တာနိ, ဥက္ခေပနီယကမ္မကတဝတ္တေသု ဝုတ္တံ ‘‘န ပကတတ္တဿ ဘိက္ခုနော အဘိဝါဒနံ ပစ္စုဋ္ဌာနံ။ပေ.။ နဟာနေ ပိဋ္ဌိပရိကမ္မံ သာဒိတဗ္ဗ’’န္တိ (စူဠဝ. ၇၅) ဣမံ အဘိဝါဒနာဒီနံ အသာဒိယနံ ဧကံ, ‘‘န ပကတတ္တော ဘိက္ခု သီလဝိပတ္တိယာ အနုဒ္ဓံသေတဗ္ဗော’’တိအာဒီနိ (စူဠဝ. ၅၁) ဒသာတိ ဧဝမေတာနိ ဒွာသီတိ ဝတ္တာနိ။ ဧတေသွေဝ ပန ကာနိစိ ဝဇ္ဇနီယကမ္မာဒိဝတ္တာနိ, ကာနိစိ ပါရိဝါသိကာဒိဝတ္တာနီတိ အဂ္ဂဟိတဂ္ဂဟဏေန ဒွာသီတိ ဧဝ, အညတ္ထ ပန အဋ္ဌကထာပဒေသေ အပ္ပကံ ဦနမဓိကံ ဝါ ဂဏနူပဂံ န ဟောတီတိ ‘‘အသီတိ ခန္ဓကဝတ္တာနီ’’တိ ဝုတ္တံ။

သံဝရဝိနယောတိ သီလသံဝရော သတိသံဝရော ဉာဏသံဝရော ခန္တိသံဝရော ဝီရိယသံဝရောတိ ပဉ္စဝိဓောပိ သံဝရော ယထာသကံ သံဝရိတဗ္ဗာနံ ဝိနေတဗ္ဗာနဉ္စ ကာယဒုစ္စရိတာဒီနံ သံဝရဏတော သံဝရော, ဝိနယနတော ဝိနယောတိ ဝုစ္စတိ။ **ပဟာနဝိနယော**တိ တဒင်္ဂပ္ပဟာနံ ဝိက္ခမ္ဘနပ္ပဟာနံ သမုစ္ဆေဒပ္ပဟာနံ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိပ္ပဟာနံ နိဿရဏပ္ပဟာနန္တိ ပဉ္စဝိဓမ္ပိ ပဟာနံ ယသ္မာ စာဂဋ္ဌေန ပဟာနံ , ဝိနယနဋ္ဌေန ဝိနယော, တသ္မာ ပဟာနဝိနယောတိ ဝုစ္စတိ။ **သမထဝိနယော**တိ သတ္တ အဓိကရဏသမထာ။ **ပညတ္တိဝိနယော** တိ သိက္ခာပဒမေဝ။ သိက္ခာပဒပညတ္တိယာ ဟိ ဝိဇ္ဇမာနာယ ဧဝ သိက္ခာပဒသမ္ဘဝတော ပညတ္တိဝိနယောပိ သိက္ခာပဒပညတ္တိယာ အနုဂ္ဂဟိတော ဟောတိ။

ဣာအာနိ –

‘‘ယံ သင်္ဃသုဋ္ဌု, တံ သင်္ဃဖာသု, ယံ သင်္ဃဖာသု, တံ ဒုမ္မင်္ကူနံ ပုဂ္ဂလာနံ နိဂ္ဂဟာယ, ယံ ဒုမ္မင်္ကူနံ ပုဂ္ဂလာနံ နိဂ္ဂဟာယ, တံ ပေသလာနံ ဘိက္ခူနံ ဖာသုဝိဟာရာယ, ယံ ပေသလာနံ ဘိက္ခူနံ ဖာသုဝိဟာရာယ, တံ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာနံ အာသဝါနံ သံဝရာယ, ယံ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာနံ အာသဝါနံ သံဝရာယ, တံ သမ္ပရာယိကာနံ အာသဝါနံ ပဋိဃာတာယ, ယံ သမ္ပရာယိကာနံ အာသဝါနံ ပဋိဃာတာယ, တံ အပ္ပသန္နာနံ ပသာဒာယ, ယံ အပ္ပသန္နာနံ ပသာဒာယ, တံ ပသန္နာနံ ဘိယျောဘာဝါယ, ယံ ပသန္နာနံ ဘိယျောဘာဝါယ, တံ သဒ္ဓမ္မဋ္ဌိတိယာ, ယံ သဒ္ဓမ္မဋ္ဌိတိယာ, တံ ဝိနယာနုဂ္ဂဟာယ။

‘‘ယံ သင်္ဃသုဋ္ဌု, တံ သင်္ဃဖာသု, ယံ သင်္ဃသုဋ္ဌု, တံ ဒုမ္မင်္ကူနံ ပုဂ္ဂလာနံ နိဂ္ဂဟာယ, ယံ သင်္ဃသုဋ္ဌု, တံ ပေသလာနံ ဘိက္ခူနံ ဖာသုဝိဟာရာယ, ယံ သင်္ဃသုဋ္ဌု, တံ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာနံ အာသဝါနံ သံဝရာယ, ယံ သင်္ဃသုဋ္ဌု, တံ သမ္ပရာယိကာနံ အာသဝါနံ ပဋိဃာတာယ, ယံ သင်္ဃသုဋ္ဌု, တံ အပ္ပသန္နာနံ ပသာဒာယ, ယံ သင်္ဃသုဋ္ဌု, တံ ပသန္နာနံ ဘိယျောဘာဝါယ, ယံ သင်္ဃသုဋ္ဌု, တံ သဒ္ဓမ္မဋ္ဌိတိယာ, ယံ သင်္ဃသုဋ္ဌု, တံ ဝိနယာနုဂ္ဂဟာယ။

“ယံ သင်္ဃဖာသု, တံ ဒုမ္မင်္ကူနံ ပုဂ္ဂလာနံ နိဂ္ဂဟာယ, ယံ သင်္ဃဖာသု, တံ ပေသလာနံ ဘိက္ခူနံ ဖာသုဝိဟာရာယ, ယံ သင်္ဃဖာသု, တံ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာနံ အာသဝါနံ သံဝရာယ, ယံ သင်္ဃဖာသု, တံ သမ္ပရာယိကာနံ အာသဝါနံ ပဋိဃာတာယ, ယံ သင်္ဃဖာသု, တံ အပ္ပသန္နာနံ ပသာဒါယ, ယံ သင်္ဃဖာသု, တံ ပသန္နာနံ ဘိယျောဘာဝါယ, ယံ သင်္ဃဖာသု, တံ သဒ္ဓမ္မဋ္ဌိတိယာ, ယံ သင်္ဃဖာသု, တံ ဝိနယာနုဂ္ဂဟာယ, ယံ သင်္ဃဖာသု, တံ သင်္ဃသုဋ္ဌုတာယ။

“ယံ ဒုမ္မင်္ကူနံ ပုဂ္ဂလာနံ နိဂ္ဂဟာယ။ပေ.။ ယံ ပေသလာနံ ဘိက္ခူနံ ဖာသုဝိဟာရာယ။ပေ.။ ယံ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာနံ အာသဝါနံ သံဝရာယ။ပေ.။ ယံ သမ္ပရာယိကာနံ အာသဝါနံ ပဋိဃာတာယ။ပေ.။ ယံ အပ္ပသန္နာနံ ပသာဒါယ။ပေ.။ ယံ ပသန္နာနံ ဘိယျောဘာဝါယ။ပေ.။ ယံ သဒ္ဓမ္မဋ္ဌိတိယာ။ပေ.။ ယံ ဝိနယာနုဂ္ဂဟာယ, တံ သင်္ဃသုဋ္ဌုတာယ , ယံ ဝိနယာနုဂ္ဂဟာယ, တံ သင်္ဃဖာသုတာယ, ယံ ဝိနယာနုဂ္ဂဟာယ, တံ ဒုမ္မင်္ကူနံ ပုဂ္ဂလာနံ နိဂ္ဂဟာယ, ယံ ဝိနယာနုဂ္ဂဟာယ, တံ ပေသလာနံ ဘိက္ခူနံ ဖာသုဝိဟာရာယ, ယံ ဝိနယာနုဂ္ဂဟာယ, တံ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာနံ အာသဝါနံ သံဝရာယ, ယံ ဝိနယာနုဂ္ဂဟာယ, တံ သမ္ပရာယိကာနံ အာသဝါနံ ပဋိဃာတာယ, ယံ ဝိနယာနုဂ္ဂဟာယ, တံ အပ္ပသန္နာနံ ပသာဒါယ, ယံ ဝိနယာနုဂ္ဂဟာယ, တံ ပသန္နာနံ ဘိယျောဘာဝါယ, ယံ ဝိနယာနုဂ္ဂဟာယ, တံ သဒ္ဓမ္မဋ္ဌိတိယာ (ပရိ. ၃၃၄)။

“အတ္ထသတံ ဓမ္မသတံ, ဒွေ စ နိရုတ္တိသတာနိ။
စတ္တာရိ ဉာဏသတာနိ, အတ္ထဝသေ ပကရဏေ”တိ (ပရိ. ၃၃၄) –

ယံ ဝုတ္တံ **ပရိဝါရေ,** တံ ဒဿေန္တော **“အပိစေတ္ထာ”** တိအာဒိမာဟ။

တတ္ထ “ယံ သင်္ဃသုဋ္ဌု, တံ သင်္ဃဖာသု, ယံ သင်္ဃဖာသု, တံ ဒုမ္မင်္ကူနံ ပုဂ္ဂလာနံ နိဂ္ဂဟာယာ”တိ ကမိနာ အနုက္ကမေန ယံ ဝုတ္တံ, တံ သန္ဓာယ အာသန္နာသန္နပဒါနံ ဥပရူပရိပဒေဟိ သဒ္ဓိံ ယောဇိတတ္တာ သင်္ခလိကဗန္ဓနသဒိသတ္တာ **“သင်္ခလိကနယ”** န္တိ ဝုတ္တံ။ သင်္ခလိကနယံ ကတွာတိ သမ္ဗန္ဓော။ “ယံ သင်္ဃသုဋ္ဌု, တံ သင်္ဃဖာသု, ယံ သင်္ဃသုဋ္ဌု, တံ ဒုမ္မင်္ကူနံ ပုဂ္ဂလာနံ နိဂ္ဂဟာယာ”တိ ဧဝမာဒိနာ ဒသသု ပဒေသု ဧကမေကံ ပဒံ တဒဝသေသေဟိ နဝနဝပဒေဟိ ယောဇေတွာ ယံ ဝုတ္တံ, တံ သန္ဓာယ **“ဧကေကပဒမူလိကံ ဒသက္ခတ္တုံ ယောဇနံ ကတွာ”** တိ ဝုတ္တံ။

အတ္ထသတ န္တိအာဒီသု သင်္ခလိကနယေ တာဝ ပုရိမပုရိမပဒါနံ ဝသေန ဓမ္မသတံ ဝေဒိတဗ္ဗံ, ပစ္ဆိမပစ္ဆိမာနံ ဝသေန အတ္ထသတံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ကထံ? ကိဉ္စာပိ **ပရိဝါရေ** “ယံ သင်္ဃသုဋ္ဌု, တံ သင်္ဃဖာသူ”တိအာဒိနာ သင်္ခလိကနယေ ဧကံ ဧဝ စက္ကမေဝ ဝုတ္တံ, တထာပိ တေနေဝ နယေန ဗဒ္ဓစက္ကသ္သပိ နယော ဒိန္နော, တသ္မာ “ယံ သင်္ဃသုဋ္ဌု, တံ သင်္ဃဖာသူ”တိအာဒိံ ဝတွာ “ယံ ဝိနယာနုဂ္ဂဟာယ, တံ သင်္ဃသုဋ္ဌူ”တိ ယောဇေတွာ ဗဒ္ဓစက္ကံ ကာတဗ္ဗံ။ ဧဝံ “ယံ သင်္ဃဖာသု, တံ ဒုမ္မင်္ကူနံ ပုဂ္ဂလာနံ နိဂ္ဂဟာယာ”တိအာဒိံ ဝတွာပိ “ယံ ဝိနယာနုဂ္ဂဟာယ, တံ သင်္ဃသုဋ္ဌု, ယံ သင်္ဃသုဋ္ဌု, တံ သင်္ဃဖာသူ”တိ ယောဇေတွာ ဗဒ္ဓစက္ကံ ကာတဗ္ဗံ။ ကမိနာ အနုက္ကမေန သေသပဒေသုပိ ယောဇိတေသု သင်္ခလိကနယေန ဒသ ဗဒ္ဓစက္ကာနိ ဟောန္တိ။ တေသု ဧကေကသ္မိံ စက္ကေ ပုရိမပုရိမပဒါနံ ဝသေန ဒသ ဒသ ဓမ္မာ, ပစ္ဆိမပစ္ဆိမပဒါနံ ဝသေန ဒသ ဒသ အတ္ထာတိ သင်္ခလိကနယေ အတ္ထသတံ ဓမ္မသတဉ္စ သမ္ပဇ္ဇတိ။ ဧကမူလကနယေ ပန “ယံ သင်္ဃသုဋ္ဌု, တံ သင်္ဃဖာသု, ယံ သင်္ဃသုဋ္ဌု, တံ ဒုမ္မင်္ကူနံ ပုဂ္ဂလာနံ နိဂ္ဂဟာယာ”တိ ဧဝမာဒိနာ ဧကမေဝ ပဒံ သေသေဟိ နဝဟိ ပဒေဟိ ယောဇိတန္တိ ပုရိမပဒဿ ဧကတ္တာ ဧကမေဝ ဓမ္မပဒံ နဝဝေ အတ္ထပဒါနိ ဟောန္တိ, တသ္မာ ဧကမူလကနယေ ဒသသု ပဒေသု ဧကမေကံ မူလံ ကတွာ ဒသက္ခတ္တုံ ယောဇနာယ ကတာယ ဓမ္မပဒါနံ ဝသေန ဓမ္မပဒါနိ ဒသ, အတ္ထပဒါနိ နဝုတီတိ အတ္ထသတံ ဓမ္မသတဉ္စ န သမ္ပဇ္ဇတိ, တသ္မာ ဧကမူလကနယေ သင်္ခလိကနယေ ဝုတ္တနယေန အတ္ထသတံ ဓမ္မသတဉ္စ အဂ္ဂဟေတွာ ယံ တတ္ထ ဒသဓမ္မပဒါနံ နဝုတိအတ္ထပဒါနဉ္စ ဝသေန ပဒသတံ ဝုတ္တံ, တံ သဗ္ဗံ ဓမ္မသတန္တိ ဂဟေတွာ တဒတ္ထဇောတနဝသေန အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တာနိ သင်္ဃသုဋ္ဌုဘာဝါဒီနိ အတ္ထပဒါနိ အတ္ထသတန္တိ ဧဝံ ဂဟိတေ အတ္ထသတံ ဓမ္မသတဉ္စ သမ္ပဇ္ဇတိ။ ဧဝံ တာဝ အတ္ထသတံ ဓမ္မသတဉ္စ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ဒွေ စ နိရုတ္တိသတာနီ** တိ ဧတ္ထ ပန အတ္ထဇောတိကာနံ နိရုတ္တီနံ ဝသေန နိရုတ္တိသတံ, ဓမ္မဘူတာနံ နိရုတ္တီနံ ဝသေန နိရုတ္တိသတန္တိ ဒွေ နိရုတ္တိသတာနိ စ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ **စတ္တာရိ ဉာဏသတာနီ** တိ အတ္ထသတေ ဉာဏသတံ, ဓမ္မသတေ ဉာဏသတံ, ဒွီသု နိရုတ္တိသတေသု ဒွေ ဉာဏသတာနီတိ စတ္တာရိ ဉာဏသတာနိ။

ဧဝဉ္စ ပန, ဘိက္ခဝေ တိ ဧတ္ထ **စ**-သဒ္ဒော ဘိန္နက္ကမေန ယောဇေတဗ္ဗောတိ အာဟ **“ဥဒ္ဒိသေယ္ယာထ စာ”**တိ။ ကထံ ပနေတ္ထ “ဥဒ္ဒိသေယ္ယာထာ”တိ ဝုတ္တေ ပရိယာပုဏေယ္ယာထာတိအာဒိ အတ္ထသမ္ဘဝေတိ အာဟ **“အတိရေကာနယနတ္ထော ဟိ ဧတ္ထ စ-သဒ္ဒော”**တိ။ ဝုတ္တတ္ထတော အတိရေကဿ အတ္ထဿ အာနယနံ အတိရေကာနယနံ, သော အတ္ထော ဧတဿာတိ **အတိရေကာနယနတ္ထော,** အဝုတ္တသမုစ္စယတ္ထောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ “အသံတသော”တိ ဝုတ္တတ္တာ **“ဒဠှံ ကတွာ”**တိ ဝုတ္တံ။

ဣတိ သမန္တပါသာဒိကာယ ဝိနယဋ္ဌကထာယ သာရတ္ထဒီပနိယံ

ပဉ္စမပညတ္တိကထာ နိဋ္ဌိတာ။

သုဒိန္နဘာဏဝါရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

မက္ကဋိဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၄၀. အနုတ္တာနပဒဝဏ္ဏနာ တိ ဥတ္တာနံ ဝုစ္စတိ ပါကဋံ, တပ္ပဋိပက္ခေန အနုတ္တာနံ အပါကဋံ အပ္ပစုရံ ဒုဝိညေယ္ယဉ္စ, အနုတ္တာနာနံ ပဒါနံ ဝဏ္ဏနာ အနုတ္တာနပဒဝဏ္ဏနာ။ ဥတ္တာနပဒဝဏ္ဏနာယ ပယောဇနာဘာဝတော အနုတ္တာနဂ္ဂဟဏံ။ **ပစုရပဋိသေဝနော ဟောတီ**တိ ဗဟုလပဋိသေဝနော ဟောတိ, ဒိဝသေ ဒိဝသေ နိရန္တရံ ပဋိသေဝတီတိ အတ္ထော။ **ပစုရတ္ထေ ဟိ ဝတ္တမာနဝစန**န္တိ သဗ္ဗဒာ ပဋိသေဝနာဘာဝေပိ “ဣဓ မလ္လာ ယုဇ္ဈန္တီ”တိအာဒီသု ဝိယ ဗာဟုလ္လဝုတ္တိံ ဥပါဒါယ ဝတ္တမာနဝစနံ။ **အာဟိဏ္ဍန္တာ** တိ ဝိစရန္တာ။ **အဒေသုပီ**တိ အဒေသုပိ ဘိက္ခူသု။

၄၁. သဟောဍ္ဍဂ္ဂဟိတော တိ သဟ ဘဏ္ဍေန ဂဟိတော။ အတ္တနော မိစ္ဆာဂါဟေန လေသဩဍ္ဍနေန တံ ပရိပုဏ္ဏတ္တမ္ပိ ပဉ္စမပညတ္တိံ အညထာ ကရောန္တော “တဉ္စ ခော မနုဿိတ္ထိယာ, နော တိရစ္ဆာနဂတာယာ”တိ အာဟ။ **ဒဿန**န္တိ သာနုရာဂဒဿနံ။ **ဂဟဏ**န္တိ အနုရာဂဝသေနေဝ ဟတ္ထေန ဂဟဏံ။ **အာမသနံ** အတ္တနော သရီရေန တဿာ သရီရဿ ဥပရိ အာမသနမတ္တံ, **ဖုသနံ** တတော ဒဠှတရံ ကတွာ သံဖုသနံ, **ဃဋ္ဋနံ** တတောပိ ဒဠှတရံ ကတွာ သရီရေန သရီရဿ ဃဋ္ဋနံ။ **တံ သဗ္ဗမ္ပီ** တိ ဒဿနာဒိ သဗ္ဗမ္ပိ။

၄၂. ဒဠှတရံ သိက္ခာပဒမကာသီတိ ဣမသ္မိံ အဓိကာရေ အနုပညတ္တိယာ သိက္ခာပဒဿ ဒဠှီကရဏံ သိထိလကရဏဉ္စ ပသင္ဂတော အာပန္နံ ဝိဘဇိတွာ ဒဿေတုကာမော **“ဒုဝိဓဉှိ သိက္ခာပဒ”**န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ယဿ သစိတ္တကဿ သိက္ခာပဒဿ စိတ္တံ အကုသလမေဝ ဟောတိ, တံ လောကဝဇ္ဇံ။ ယဿ သစိတ္တကာစိတ္တကပက္ခသဟိတဿ အစိတ္တကဿ စ သစိတ္တကပက္ခေ စိတ္တံ အကုသလမေဝ ဟောတိ, တမ္ပိ သုရာပါနာဒိ လောကဝဇ္ဇန္တိ ဣမမတ္ထံ သမ္ပိဏ္ဍေတွာ ဒဿေတုံ **“ယဿ သစိတ္တကပက္ခေ စိတ္တံ အကုသလမေဝ ဟောတိ, တံ လောကဝဇ္ဇံ နာမာ”**တိ ဝုတ္တံ။ “သစိတ္တကပက္ခေ”တိ ဟိ ဣဒံ ဝစနံ အစိတ္တကံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ န ဟိ ဧကံသတော သစိတ္တကဿ “သစိတ္တကပက္ခေ”တိ ဝိသေသနေ ပယောဇနံ အတ္ထိ။ သစိတ္တကပက္ခေတိ စ ဝတ္ထုဝီတိက္ကမဝိဇာနနစိတ္တေန “သစိတ္တကပက္ခေ”တိ ဂဟေတဗ္ဗံ, န ပဏ္ဏတ္တိဝိဇာနနစိတ္တေန။ ယဒိ ဟိ “န ဝဋ္ဋတီ”တိ ပဏ္ဏတ္တိဝိဇာနနစိတ္တေနပိ ယဿ သိက္ခာပဒဿ သစိတ္တကပက္ခေ စိတ္တံ အကုသလမေဝ, တမ္ပိ လောကဝဇ္ဇန္တိ ဝဒေယ္ယ, သဗ္ဗေသံ ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇသိက္ခာပဒါနမ္ပိ လောကဝဇ္ဇတာ အာပဇ္ဇေယ္ယ ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇာနမ္ပိ “န ဝဋ္ဋတီ”တိ ဇာနိတွာ ဝီတိက္ကမေ အကုသလစိတ္တဿေဝ သမ္ဘဝတော။ န ဟိ ဘဂဝတော အာဏံ ဇာနိတွာ မဒ္ဒန္တဿ ကုသလစိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ အနာဒရိယဝသေန ပဋိဃစိတ္တဿေဝ ဥပ္ပဇ္ဇနတော။

အပိစေတ္ထ “သစိတ္တကပက္ခေ စိတ္တံ အကုသလမေဝါ”တိ ဝစနတော အစိတ္တကဿ ဝတ္ထုအဇာနနဝသေန အစိတ္တကပက္ခေ စိတ္တံ အကုသလမေဝါတိ အယံ နိယမော နတ္ထီတိ ဝိညာယတိ။ ယဒိ ဟိ အစိတ္တကဿ အစိတ္တကပက္ခေပိ စိတ္တံ အကုသလမေဝ သိယာ, “သစိတ္တကပက္ခေ”တိ ဣဒံ ဝိသေသနံ နိရတ္ထကံ သိယာ။ “ယဿ စိတ္တံ အကုသလမေဝ ဟောတိ, တံ လောကဝဇ္ဇ”န္တိ ဧတ္တကေ ဝုတ္တေ သုရာတိ အဇာနိတွာ ပိဝန္တဿ ဂန္ဓဝဏ္ဏကာဒိဘာဝံ အဇာနိတွာ တာနိ လိမ္ပန္တီနံ ဘိက္ခုနီနဉ္စ ဝိနာပိ အကုသလစိတ္တေန အာပတ္တိသမ္ဘဝတော ဧကန္တာကုသလံ သစိတ္တကသိက္ခာပဒံ ဌပေတွာ သုရာပါနာဒိအစိတ္တကသိက္ခာပဒါနံ လောကဝဇ္ဇတာ န သိယာတိ တေသမ္ပိ သင္ဂဏှ

ဟတ္ထံ ''ယသ္မာ သစိတ္တကပက္ခေ စိတ္တံ အကုသလမေဝ ဟောတိ, တံ လောကဝဇ္ဇ''န္တိ ဝုတ္တံ။ တေနေဝ **စူဠဂဏ္ဌိပဒေ မဇ္ဈိမဂဏ္ဌိပဒေ** စ ဝုတ္တံ ''တံ သတ္တံ မာရေဿာမီတိ တသ္မိံယေဝ ပဒေသေ နိပန္နံ အညံ မာရေန္တဿ ပါဏသာမညဿ အတ္ထိတာယ ယထာ ပါဏာတိပါတော ဟောတိ, ဧဝံ တံ မဇ္ဇံ ပိဝိဿာမီတိ အညံ မဇ္ဇံ ပိဝန္တဿ မဇ္ဇသာမညဿ အတ္ထိတာယ အကုသလမေဝ ဟောတိ။ ယထာ ပန ကဋ္ဌသညာယ သပ္ပံ ဃာတေန္တဿ ပါဏာတိပါတော န ဟောတိ, ဧဝံ နာဠိကေရပါနသညာယ မဇ္ဇံ ပိဝန္တဿ အကုသလံ န ဟောတီ''တိ။

ကေစိ ပန ဝဒန္တိ ''သာမဏေရဿ သုရာတိ အဇာနိတွာ ပိဝန္တဿ ပါရာဇိကော နတ္ထိ, အကုသလံ ပန ဟောတီ''တိ, တံ တေသံ မတိမတ္တံ။ ''ဘိက္ခုနော အဇာနိတွာပိ ဗီဇတော ပဋ္ဌာယ မဇ္ဇံ ပိဝန္တဿ ပါစိတ္တိယံ, သာမဏေရော ဇာနိတွာ ပိဝန္တော သီလဘေဒံ အာပဇ္ဇတိ, န အဇာနိတွာ''တိ ဧတ္တကမေဝ ဟိ အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တံ, ''အကုသလံ ပန ဟောတီ''တိ န ဝုတ္တန္တိ။ အပရေ ပန ဝဒန္တိ ''အဇာနိတွာ ပိဝန္တဿပိ သောတာပန္နဿ မုခံ သုရာ န ပဝိသတိ ကမ္မပထပ္ပတ္တအကုသလစိတ္တေနေဝ ပာတဗ္ဗတော''တိ, တမ္ပိ န သုန္ဒရံ။ ဗောဓိသတ္တော ကုစ္ဆိဂတော ဗောဓိသတ္တမာတု သီလံ ဝိယ ဟိ ဣဒမ္ပိ အရိယသာဝကာနံ ဓမ္မတာသိဒ္ဓန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တေနေဝ ဒီဃနိကာယေ **ကူဋဒန္တသုတ္တဋ္ဌကထာယံ** (ဒီ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၃၅၂) ဝုတ္တံ –

> ''ဘဝန္တရေပိ ဟိ အရိယသာဝကော ဇီဝိတဟေတုပိ နေဝ ပါဏံ ဟနတိ, န သုရံ ပိဝတိ။ သစေပိဿ သုရဉ္စ ခီရဉ္စ မိဿေတွာ မုခေ ပက္ခိပန္တိ, ခီရမေဝ ပဝိသတိ, န သုရာ။ ယထာ ကိံ? ယထာ ကောဉ္စသကုဏာနံ ခီရမိဿကေ ဥဒကေ ခီရမေဝ ပဝိသတိ, န ဥဒကံ။ ဣဒံ ယောနိသိဒ္ဓန္တိ စေ? ဣဒမ္ပိ ဓမ္မတာသိဒ္ဓန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗ''န္တိ။

ယဒိ ဧဝံ **သုရာပါနသိက္ခာပဒဋ္ဌကထာယံ** (ပါစိ. အဋ္ဌ. ၃၂၉) ''ဝတ္ထုအဇာနနတာယ စေတ္ထ အစိတ္တကတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ, အကုသလေနေဝ ပာတဗ္ဗတာယ လောကဝဇ္ဇတာ''တိ ကသ္မာ ဝုတ္တံ? နာယံ ဒေါသော။ အယဉ္ဟေတ္ထ အဓိပ္ပါယော – သစိတ္တကပက္ခေ အကုသလစိတ္တေနေဝ ပာတဗ္ဗတာယ လောကဝဇ္ဇတာတိ။ ဣမိနာယေဝ ဟိ အဓိပ္ပါယေန အညေသုပိ လောကဝဇ္ဇေသု အစိတ္တကသိက္ခာပဒေသု အကုသလစိတ္တတာယေဝ ဝုတ္တာ, န ပန သစိတ္တကတာ။ တေနေဝ **ဘိက္ခုနီဝိဘင်္ဂဋ္ဌကထာယံ** (ပါစိ. အဋ္ဌ. ၁၂၂၇) ဝုတ္တံ –

> ''ဂိရဂ္ဂသမဇ္ဇံ စိတ္တာဂါရသိက္ခာပဒံ သင်္ဃာဏိ ဣတ္ထာလင်္ကာရော ဂန္ဓဝဏ္ဏကော ဝါသိတကပိညာကော ဘိက္ခုနီအာဒီဟိ ဥမ္မဒ္ဒနပရိမဒ္ဒနာတိ ဣမာနိ ဒသ သိက္ခာပဒါနိ အစိတ္တကာနိ လောကဝဇ္ဇာနိ အကုသလစိတ္တာနီ''တိ,

အယံ ပနေတ္ထ အဓိပ္ပါယော – ဝိနာပိ စိတ္တေန အာပဇ္ဇိတဗ္ဗတ္တာ အစိတ္တကာနိ, စိတ္တေ ပန သတိ အကုသလေနေဝ အာပဇ္ဇိတဗ္ဗတ္တာ လောကဝဇ္ဇာနိ စေဝ အကုသလစိတ္တာနိ စာတိ။ တသ္မာ **ဘိက္ခုဝိဘင်္ဂေ** အာဂတာနိ သုရာပါနဥယျုတ္တဥယျောဓိကသိက္ခာပဒါနိ တီဏိ, **ဘိက္ခုနီဝိဘင်္ဂေ** အာဂတာနိ ဂိရဂ္ဂသမဇ္ဇာဒီနိ ဒသာတိ ဣမေသံ တေရသန္နံ အစိတ္တကသိက္ခာပဒါနံ လောကဝဇ္ဇတာဒဿနတ္ထံ ''သစိတ္တကပက္ခေ''တိ ဣဒံ ဝိသေသနံ ကတန္တိ နိဋ္ဌမေတ္ထ ဂန္တဗ္ဗံ။ ယသ္မာ ပန ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇဿ ဝတ္ထုဝီတိက္ကမဝိဇာနနစိတ္တေန သစိတ္တကပက္ခေ စိတ္တံ သိယာ ကုသလံ, သိယာ အကုသလံ, သိယာ အဗျာကတံ, တသ္မာ တဿ သစိတ္တကပက္ခေ စိတ္တံ အကုသလမေဝါတိ အယံ နိယမော နတ္ထီတိ သေသံ ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇန္တိ ဝုတ္တံ။

ရုန္ဓန္တီတိ ဝီတိက္ကမံ ရုန္ဓန္တိ။ **ဒွါရံ ပိဒဟန္တီ**တိ ဝီတိက္ကမလေသဿ ဒွါရံ ပိဒဟန္တိ။ **သောတံ ပစ္ဆိန္ဒမာနာ**တိ ဥပရူပရိ ဝီတိက္ကမသောတံ ပစ္ဆိန္ဒမာနာ။ အထ ဝါ **ရုန္ဓန္တီ**တိ အနာပတ္တိလေသံ ရုန္ဓန္တိ။ **ဒွါရံ ပိဒဟန္တီ**တိ အနာပတ္တိလေသဿ ဒွါရံ ပိဒဟန္တိ။ **သောတံ ပစ္ဆိန္ဒမာနာ**တိ အနာပတ္တိသောတံ ပစ္ဆိန္ဒမာနာ, အာပတ္တိမေဝ ကုရုမာနာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ နနု စ လောကဝဇ္ဇေ ကာစိ အနုပညတ္တိ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ သိထိလံ ကရောန္တီ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တသ္မာ **''လောကဝဇ္ဇေ အနုပညတ္တိ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ။ပေ။ ကဋ္ဌတရံ ကရောန္တီ ဥပ္ပဇ္ဇတီ''**တိ ဣဒံ ကသ္မာ ဝုတ္တန္တိ အာဟ **''အညတြ အဓိမာနာ အညတြ သုပိနန္တာ''**တိအာဒိ။ ''အညတြ အဓိမာနာ''တိ ဣမိဿာ အနုပညတ္တိယာ ''ဝီတိက္ကမာဘာဝတော''တိ ကာရဏံ ဝုတ္တံ, ''အညတြ သုပိနန္တာ''တိ ဣမိဿာ ''အဗ္ဗောဟာရိကတ္တာ''တိ

ကာရဏံ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **ဝီတိက္ကမာဘာဝတ** တိ ဟပိဓ္ဓော ကူဋ္ဌာပကဓောတိအာဒိဝီတိက္ကမာဘာဝတ။ ဥတ္တရိမနုဿ ဓမ္မေ ဟိ "ဟပိဓ္ဓော ကူဋ္ဌာပကဓော ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မံ ဥလ္လပတီ"တိ (မဟာဝ. ၁၂၉) ဝစနတော ဝိသံတဒနာ မိပ္ပာယေန မုသာ ဘဏန္တော ဟရာဇိကော ဟောတိ။ အယံ ပန အဓိမာနေန အဓိဂတသညီ ဟုတ္ဝာ ဥလ္လပတိ, န သိက္ခာ ပဒံ ဝီတိက္ကမိတုကာမော, တသ္မာ "အညတြ အဓိမာနာ"တိ အယံ အနုပညတ္တိ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ ဝီတိက္ကမာဘာဝတ အနာ ပတ္တိကရာ ဇာတာ။ **အဗ္ဗောဟာရိကတ္တာ** တိ သုပိနန္တေ ဝိဇ္ဇမာနာယပိ စေတနာယ ဝီတိက္ကမိစ္ဆာယ စ အဗ္ဗောဟာရိ ကတ္တာ။ ကိဉ္စာပိ ဟိ သုပိနန္တေ မောစနဿာဒစေတနာ သံဝိဇ္ဇတိ, ကအာစိ ဥပက္ကမနမ္ပိ ဟောတိ, တထာပိ ထိနမိဒ္ဓေ န အဘိဘူတတ္တာ တံ စိတ္တံ အဗ္ဗောဟာရိကံ, စိတ္တဿ အဗ္ဗောဟာရိကတ္တာ ဥပက္ကမကိရိယာသံဝတ္တနိကာပိ စေတနာ အဗ္ဗောဟာရိကာ။ တေနေဝ "အတ္ထေသာ ဘိက္ခဝေ စေတနာ, သာ စ ခေါ အဗ္ဗောဟာရိကာ"တိ (ပာရာ. ၂၃၅) ဘဂဝတာ ဝုတ္တာ, တသ္မာ "အညတြ သုပိနန္တာ"တိ အယံ အနုပညတ္တိ အဗ္ဗောဟာရိကတ္တာ အနာပတ္တိက ရာ ဇာတာ။

အကတေ ဝီတိက္ကမေ တိ "ကုက္ကုစ္စာယန္တာ န ဘုဉ္ဇိံသု"တိအာဒီသု ဝိယ ဝီတိက္ကမေ အကတေ။ **သိထိလံ က ရောန္တီ**တိ ပဌမံ သာမညတော ဗဒ္ဓသိက္ခာပဒံ မောစေတ္ဝာ အတ္တနော အတ္တနော ဝိသယေ အနာပတ္တိကရဏဝသေန သိ ထိလံ ကရောန္တိ။ **ဒွတရံ ဒဒမာနာ**တိ အနာပတ္တိယာ ဒွတရံ ဒဒမာနာ။ တေနေတဟ **"အပရာပရမ္ပိ အနာပတ္တိံ ကုရုမာ နာ"**တိ။ နနု စ သဥ္စရိတ္တသိက္ခာပဒေ "အန္တမသော တင်္ခဏိကာယပိ"တိ အနုပညတ္တိ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ အာပတ္တိမေဝ ကရောန္တီ ဥပ္ပန္နာ, အထ ကသ္မာ "အနာပတ္တိံ ကုရုမာနာ ဥပ္ပဇ္ဇတီ"တိ ဝုတ္တန္တိ အာဟ **"အန္တမသော တင်္ခဏိ ကာယပီ"**တိအာဒိ။ ဥဒာယိနာ ဘိက္ခုနာ တင်္ခဏိကာယ သဉ္စရိတ္တံ အာပန္နဝတ္ထုသ္မိံ ပညတ္တတ္တာ **"ကတေ ဝီတိက္က ကမေ"**တိ ဝုတ္တံ။ **ပညတ္တိဂတိကာဝ ဟောတီ** တိ မူလပညတ္တိယံယေဝ အန္တောဂဓာ ဟောတိ။

မက္ကဋ္ဋိဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သန္ထတဘာဏဝါရော

ဝဇ္ဇိပုတ္တကဝတ္ထုဝဏ္ဏနာ

၄၃. ဝေသာလီ နိတသော ဓောသန္တိ **ဝေသာလိကာ**တိ အာဟ **"ဝေသာလိတသိနော"**တိ။ ဝဇ္ဇီသု ဇနပဒေ ဝသန္တာ ဝ ဇ္ဇိနော, ဝဇ္ဇီနံ ပုတ္တကာ **ဝဇ္ဇိပုတ္တကာ** တိ အာဟ **"ဝဇ္ဇိရဋ္ဌေ ဝေသာလိယံ ကုလာနံ ပုတ္တာ"** တိ။ **ဉာတီနံ ဗျသန** န္တိ ဉာတီနံ ဝိနာသော။ သော ပန ဉာတီနံ ဝိနာသော ရာဇဒဏ္ဍာဒိကာရဏေန ဟောတီတိ အာဟ **"ရာဇဒဏ္ဍဗျာဓိမရဏဝိ ပ္ပတာသနိမိတ္တေနာ"**တိ။ ဘောဂါနံ ဗျသနံ ဝိနာသော **ဘောဂဗျသနံ** ။ တတ္ထ ဟိရညသုဝဏ္ဏအာသိအာဒီနံ ဥပ ဘောဂပရိဘောဂဝတ္ထူနံ ရာဇဒဏ္ဍာဒိနာ ဝိနာသောတိ အာဟ **"သေ နယော ဒုတိယပဒေပီ"**တိ။ **န ဗုဒ္ဓံ ဂရဟာမာ**တိ "အ သဗ္ဗညူ ဗုဒ္ဓော"တိအာဒိနာ ဗုဒ္ဓံ န ဂရဟာမ။ **န ဓမ္မဂရဟိနော**တိ "အနိယျာနိကော ဓမ္မော"တိအာဒိနာ ဓမ္မံ န ဂရဟာမ။ **န သင်္ဃဂရဟိနော**တိ "ဒုပ္ပဋိပန္နော သင်္ဃော"တိအာဒိနာ သင်္ဃံ န ဂရဟာမ။ **အဥ္စတိံသာရမ္မဏေသု** တိ ဒသ ကသိဏာ ဒသ အသုဘာ ဒသာနုဿတိယော စတ္တာရော ဗြဟ္မဝိဟာရာ စတ္တာရော အာရုပ္ပာ စတုဓာတုဝဝတ္ထာနံ အာဟာရေ ပဋိကူလသညာတိ ကမ္မေသု စတ္တာလီသကမ္မဋ္ဌာနေသု ဟဋ္ဌိယံ အနာဂတတ္တာ အာလောကာကာသကသိဏဒွယံ ဌပေ တ္ဝာ အဝသေသာနိ ဂဟေတွာ ဝုတ္တံ။ **ဝိဘတ္တာ ကုသလာ ဓမ္မာ** တိ "ကမ္မသ္မိံ အာရမ္မဏေ ကုဒံ ဟောတီ"တိ ဧဝံ ဝိ ဘတ္တာ ဥပစာရဇ္ဈာနေန သဒ္ဓိံ ပဌမဇ္ဈာနာဒယော မဟဂ္ဂတကုသလာ ဓမ္မာ ။ **တေဝ ဓမ္မေ** တိ တေ ဧဝ ကုသလေ ဓမ္ မေ။ မဇ္ဈိမယာမော ဘိက္ခူနံ နိဒ္ဒာကိလမထဝိနောဒနောကာသတ္တာ န ဂဟိတောတိ အာဟ **"ပဌမယာမဥ္စ ပစ္ဆိမယာမဥ္စ စာ"**တိ။ သစ္စာနိ ဗုဇ္ဈတိ ပဋိဝိဇ္ဈတီတိ ဗောဓိ, အရဟတ္တမဂ္ဂဉာဏံ။ ဥပကာရကတ္တေန တဿ ပက္ခေ ဘတ **ဗောဓိပ က္ခိယာ**တိ အာဟ **"ဗောဓိဿ ပက္ခေ ဘတာနံ, အရဟတ္တမဂ္ဂဉာဏဿ ဥပကာရကာန"** န္တိ။ စတ္တာရော သတိပ ဋ္ဌာနာ, စတ္တာရော သမ္မပ္ပဓာနာ, စတ္တာရော ဣဒ္ဓိပာဒာ, ပဉ္စိန္ဒြိယာနိ, ပဉ္စ ဗလာနိ, သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ, အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါတိ ကမ္မေ သတ္တတိံသ ဗောဓိပက္ခိယဓမ္မာ။ **"ဂိဟိပလိဗောဓံ အာတသပလိဗောဓဥ္စ ပဟာ ယာ"**တိ ကမ္မေသံယေဝ ဒွိန္နံ ပလိဗောဓာနံ ဥပစ္ဆေဒဿ သုဒုက္ကရဘာဝတော ဝုတ္တံ။ **ယုတ္တပယုတ္တာ** တိ သမ္မ ဒေဝ ယုတ္တာ။

အာသယန္တိ အဇ္ဈာသယံ။ သိက္ခံ အပ္ပစ္စက္ခာယ ဘိက္ခုဘာဝေ ဌတ္ဝာ ပဋိသေဝိတမေထုနာနံ တေသံ ဝဇ္ဇိပုတ္တကာနံ ဥပသမ္ပဒံ အနုဇာနန္တော ဘဂဝါ ''ဟရာဇိကော ဟောတိ အသံဝါသော''တိ ဧဝံ ပညတ္တသိက္ခာပဒံ သမူဟနတိ နာမာတိ အာဟ – **''ယဒိ ဟိ ဘဂဝါ။ပေ။ ပညတ္တံ သမူဟနေယ္ယာ''** တိ။ ''ယော ပန ဘိက္ခူ''တိ ဝုတ္တတ္တာ ပန သိက္ခံ ပစ္စက္ခာယ ပဋိသေဝိတမေထုနဿ ဥပသမ္ပဒံ အနုဇာနန္တော န သမူဟနတိ နာမ။ န ဟိ သော ဘိက္ခု ဟုတွာ ပဋိသေဝတိ။ ''သော အာဂတော န ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗော''တိ ဝစနတော သာမဏေရဘူမိ အနုညာတာတိ အာဟ **''သာမဏေရဘူမိယံ ပန ဌိတော''**တိအာဒိ။ **ဥတ္တမတ္ထ** န္တိ အရဟတ္တံ နိဗ္ဗာနမေဝ ဝါ။

ဝဇ္ဇိပုတ္တကဝတ္ထုဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

စတုဗ္ဗိဓဝိနယကထာဝဏ္ဏနာ

၄၅. နီဟရိတ္ဝာတိ သာသနတော နီဟရိတွာ။ တထာ ဟိ ''ပဉ္စဟုပာလိ အင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတေန ဘိက္ခုနာ နာနုယုဉ္ဇိတဗ္ဗံ။ ကတမေဟိ ပဉ္စဟိ? သုတ္တံ န ဇာနာတိ, သုတ္တာနုလောမံ န ဇာနာတီ''တိ (ပရိ. ၄၄၂) ဧဝမာဒိပရိယတ္တိသာသနတော သုတ္တံ သုတ္တာနုလောမဉ္စ နီဟရိတ္ဝာ ပကာသေသုံ, ''အနာပတ္တိ ဧဝံ အမှာကံ အာစရိယာနံ ဥဂ္ဂဟော ပရိပုစ္ဆာတိ ဂဏှာတီ''တိ ဧဝမာဒိပရိယတ္တိသာသနတော အာစရိယဝါဒံ နီဟရိတ္ဝာ ပကာသေသုံ, **ဘာရုကစ္ဆကဝတ္ထုသ္မိံ** (ပာရာ. ၇၈) ''အာယသ္မာ ဥပါလိ ဧဝမာဟ အနာပတ္တိ အာဝုသော သုပိနန္တေနာ''တိ ဧဝမာဒိပရိယတ္တိသာသနတော ဧဝ အတ္တနောမတိံ နီဟရိတ္ဝာ ပကာသေသုံ။ တာယ ဟိ အတ္တနောမတိယာ ထေရော ဧတဒဂ္ဂဋ္ဌာနံ လဘိ။

ဝုတ္တာ န္တိ နာဂသေနတ္ထေရေန ဝုတ္တံ။ ပဇ္ဇတေ အနေန အတ္ထောတိ ပဒံ, ဘဂဝတာ ကဏ္ဍာဒိဝဏ္ဏပ္ပဝတ္တိဋ္ဌာနံ အာဟစ္စ ဝိသေသေတွာ ဘာသိတံ ပဒံ **အာဟစ္စပဒံ,** ဘဂဝတောယေဝ ဝစနံ။ တေနာဟ **''အာဟစ္စပဒန္တိ သုတ္တံ အဓိပ္ပေတ''**န္တိ။ ''ကပ္ပတိ, န ကပ္ပတီ''တိ ဧဝံ အဝိသေသေတွာ ''ယံ, ဘိက္ခဝေ, မယာ 'ဣဒံ န ကပ္ပတီ'တိ အပ္ပဋိက္ခိတ္တံ, တဉ္စေ အကပ္ပိယံ အနုလောမေတိ, ကပ္ပိယံ ပဋိဗာဟတိ, တံ ဝော န ကပ္ပတီ''တိအာဒိနာ (မဟာဝ. ၃၀၅) ဝုတ္တံ သာမညလက္ခဏံ ဣဓ ''ရသော''တိ အဓိပ္ပေတန္တိ အာဟ **''ရသောတိ သုတ္တာနုလောမ''** န္တိ။ ဓမ္မသင်္ဂါဟကပဘုတိအာစရိယပရမ္ပရတော အာနီတာ အဋ္ဌကထာတန္တိ ဣဓ ''အာစရိယဝံသော''တိ အဓိပ္ပေတာတိ အာဟ **''အာစရိယဝံသောတိ အာစရိယဝါဒော''**တိ။

ဣဓ ဝိနယဝိနိစ္ဆယဿ အဓိကတတ္တာ တဒနုစ္ဆဝိကမေဝ သုတ္တံ ဒဿေန္တော အာဟ – **''သုတ္တံ နာမ သကလေ ဝိနယပိဋကေ ပါဠိ''**တိ။ **မဟာပဒေသာ**တိ မဟာဩကာသာ, မဟန္တာနိ ဝိနယဿ ပတိဋ္ဌာပနဋ္ဌာနာနိ ယေသု ပတိဋ္ဌာပိတော ဝိနယော ဝိနိစ္ဆယတိ အသန္ဒေဟတော။ မဟန္တာနိ ဝါ ကာရဏာနိ **မဟာပဒေသာ,** မဟန္တာနိ ဝိနယဝိနိစ္ဆယကာရဏာနီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ''အတ္ထတော ပန 'ယံ, ဘိက္ခဝေ'တိအာဒိနာ ဝုတ္တာ သာဓိပ္ပာယာ ပါဠိယေဝ မဟာပဒေသာ''တိ ဝဒန္တိ။ တေနေဝါဟ **''ယေ ဘဂဝတာ ဧဝံ ဝုတ္တာ''** တိအာဒိ။ ဣမေ စ မဟာပဒေသာ ခန္ဓကေ အာဂတာ, တသ္မာ တေသံ ဝိနိစ္ဆယကထာ တတ္ထေဝ အာဝိ ဘဝိဿတီတိ ဣဓ န ဝုစ္စတိ။ ယဒိပိ တတ္ထ တတ္ထ ဘဂဝတာ ပဝတ္တိတာ ပကိဏ္ဏကဒေသနာဝ အဋ္ဌကထာ, သာ ပန ဓမ္မသင်္ဂါဟကေဟိ ပဌမံ တီဏိ ပိဋကာနိ သင်္ဂါယိတွာ တဿ အတ္ထဝဏ္ဏနာနုရူပေနေဝ ဝါစနာမဂ္ဂံ အာရောပိတတ္တာ ''အာစရိယဝါဒော''တိ ဝုစ္စတိ အာစရိယာ ဝဒန္တိ သံဝဏ္ဏေန္တိ ပါဠိံ ဧတေနာတိ ကတွာ။ တေနာဟ – **''အာစရိယဝါဒော နာမ။ပေ။ အဋ္ဌကထာတန္တီ''** တိ။ တိဿော သင်္ဂီတိယော အာရုဠှောယေဝ စ ဗုဒ္ဓဝစနဿ အတ္ထသံဝဏ္ဏနာဘူတော ကထာမဂ္ဂေါ မဟာမဟိန္ဒတ္ထေရေန တမ္ဗပဏ္ဏိဒီပံ အာဘတော, ပစ္ဆာ တမ္ဗပဏ္ဏိယေဟိ မဟာထေရေဟိ သီဟဠဘာသာယ ဌပိတော နိကာယန္တရလဒ္ဓိသင်္ကရပရိဟရဏတ္ထံ။ ကိဉ္စာပိ အတ္တနောမတိ သုတ္တာဒီဟိ သံသန္ဒိတွာဝ ပရိကပ္ပီယတိ, တထာပိ သာ န သုတ္တာဒီသု ဝိသေသတော နိဒ္ဒိဋ္ဌာတိ အာဟ **''သုတ္တသုတ္တာနုလောမအာစရိယဝါဒေ မုဉ္စိတွာ''** တိ။ **အနုဗုဒ္ဓိယာ**တိ သုတ္တာဒီနိယေဝ အနုဂတဗုဒ္ဓိယာ။ **နယဂ္ဂါဟေနာ** တိ သုတ္တာဒိတော လဒ္ဓနယဂ္ဂဟဏေန။

အတ္တနောမတိံ သာမညတော ပဌမံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ တမေဝ ဝိသေသေတွာ ဒဿေန္တော **''အပိစာ''**တိအာဒိမာဟ။ ဣဒါနိ တတ္ထ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗာကာရံ ဒဿေန္တော အာဟ – **''တံ ပန အတ္တနောမတိံ ဂဟေတွာ ကထေန္တေနာ''**တိအာဒိ။ **အတ္ထေနာ** တိ အတ္တနာ သလ္လက္ခိတေန အတ္ထေန။ **အာစရိယဝါဒေ ဩတာရေတဗ္ဗာ** တိ အာစရိယဝါ

ဒေ ဉာဏေန အနုပ္ပဝေသေတဗ္ဗာ။ **သဗ္ဗဒုဗ္ဗလာ** တိ ပုဂ္ဂလဿ သယံ ပဋိဘာနဘာဝတော။ ပမာဒဟဠဝသေန အာစရိယ တဒဿ ကအစိ သုတ္တာနုလောမေန အသံသန္ဒနာပိ သိယာ, သော န ဂဟေတဗ္ဗောတိ ဒဿေန္တော အာဟ –
"အာစရိယတအောပိ။ပေ.။ သမေန္တော ဧဝ ဂဟေတဗ္ဗော" တိ။ **သမေန္တမေဝ ဂဟေတဗ္ဗ** န္တိ ယထာ သုတ္တေန သံ သန္ဒတိ, ဧဝံ မဟာပဒေသတော အတ္ထာ ဥဒ္ဓရိတဗ္ဗာတိ ဒဿေတိ။ သုတ္တာနုလောမဿ သုတ္တေကဒေသတ္တေပိ သုတ္တေ ဝိယ "က္လာဒံ ကပ္ပတိ, က္လာဒံ န ကပ္ပတီ"တိ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ အာဟစ္စဘာသိတံ ကိဉ္စိ နတ္ထီတိ အာဟ – **"သုတ္တာနုလောမတော ဟိ သုတ္တမေဝ ဗလဝတရ"**န္တိ။ **အပ္ပဋိဝတ္တိယ** န္တိ အပ္ပဋိဗာဟိယံ။ **ကာရကသင်္ဃသဒိသ** န္တိ ပမာဏတ္တာ သင်္ဂီတိကာရကသင်္ဃသဒိသံ။ **ဗုဒ္ဓာနံ ဌိတကာလသဒိသ**န္တိ က္လမိနာ ဗုဒ္ဓေဟေဝ ကထိတတ္တာ ဓရမာနဗုဒ္ဓသဒိ သန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ သုတ္တေ ဟိ ပဋိဗာဟိတေ ဗုဒ္ဓေဝ ပဋိဗာဟိတော ဟောတိ။ **သကတဒီ သုတ္တံ ဂဟေတ္ဝတ က ထေတီ**တိ သကတဒီ အတ္တနော သုတ္တံ ဂဟေတွတ တေဟရတိ။ **ပရတဒီ သုတ္တာနုလောမ** န္တိ အညနိကာယတဒီ အတ္တ နော နိကာယေ သုတ္တာနုလောမံ ဂဟေတွတ ကထေတိ။ **ခေပံ တ ဂရဟံ တ အကတ္ဝတ**တိ "ကိံ က္လမိနာ"တိ ခေပံ တ "ကိ မေသ ဗာလော ဝဒတီ"တိ ဂရဟံ တ အကတွတ။ **သုတ္တာနုလောမ** န္တိ ပရတဒိနာ ဝုတ္တံ အညနိကာယေ သုတ္တာနုလော မံ။ **သုတ္တေ ဩတာရေတဗ္ဗ** န္တိ သကတဒိနာ အတ္တနော သုတ္တေ ဩတာရေတဗ္ဗံ။ **သုတ္တသ္မိံယေဝ ဌာတဗ္ဗ** န္တိ အတ္တနော သုတ္တေယေဝ ဌာတဗ္ဗံ။ ဧဝံ သေသတရေသုပိ အတ္တယောဇနာ ကာတဗ္ဗာ။ **အယ**န္တိ သကတဒီ။ **ပရော**တိ အညနိကာယတဒီ။ ဧဝံ သေသေသုပိ။

နနု စ "သုတ္တာနုလောမတော သုတ္တမေဝ ဗလဝတရ"န္တိ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တံ, က္လခ ပန "သုတ္တာနုလောမေ သုတ္တံ ဩတာရေတဗ္ဗ"န္တိအာဒိ ကသ္မာ ဝုတ္တန္တိ? နာယံ ဝိရောဓော။ "သုတ္တာနုလောမတော သုတ္တမေဝ ဗလဝတ ရ"န္တိ ဟိ က္လာဒံ သကမတေယေဝ သုတ္တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ဟိ သကမတိပရိယာပန္နမေဝ သုတ္တာဒိံ သန္ဓာယ "အတ္တနောမတိ သဗ္ဗဒုဗ္ဗလာ, အတ္တနောမတိတော အာစရိယတအော ဗလဝတရော, အာစရိယတဒတော သုတ္တာနုလောမံ ဗလဝတရံ, သုတ္တာနုလောမတော သုတ္တမေဝ ဗလဝတရ"န္တိ စ ဝုတ္တံ။ က္လခ ပန ပရတဒိနာ အာနီတံ အညနိကာယေ သုတ္တံ သန္ဓာယ "သုတ္တာနုလောမေ သုတ္တံ ဩတာရေတဗ္ဗ"န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တသ္မာ ပရတဒိနာ အာနီတံ သုတ္တာဒိံ အတ္တနော သုတ္တာနုလောမအာစရိယတဒအတ္တနောမတီသု ဩတာရေတွတ သမေန္တံယေဝ ဂဟေတဗ္ဗံ, က္လတရံ န ဂဟေတဗ္ဗန္တိ အယံ နယော က္လခ ဝုစ္စတီတိ န ကောစိ ပုဗ္ဗာပရဝိရောဓော။

ဗာဟိရကသုတ္တ န္တိ တိဿော သင်္ဂီတိယော အနာရုဠှဂုဠှဟဝေဿန္တရာဒီနိ မဟာသင်္ဃိကနိကာယတသိနံ သုတ္တာနိ။ **ဝေဒလ္လာဒီန** န္တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဂုဠှဟဥမ္မဂ္ဂါဒိဂ္ဂဟဏံ ဝေဒိတဗ္ဗံ, က္လတရံ ကရယှဟသုတ္တံ န ဂဟေတ ဗ္ဗံ။ **အတ္တနောမတိယမေဝ ဌာတဗ္ဗ** န္တိ က္လမိနာ အညနိကာယတော အာနီတသုတ္တတောပိ သကနိကာယေ အတ္တနောမတိ ယေဝ ဗလဝတရာတိ ဒဿေတိ။ သကတဒီ သုတ္တံ ဂဟေတွတ ကထေတိ, ပရတဒီပိ သုတ္တမေတတိဝေမာဒိနာ သမာန ဇာတိကာနံ ဝသေန တရော န ဝုတ္တော, သုတ္တဿ သုတ္တေယေဝ ဩတာရဏံ ဘိန္နံ ဝိယ ဟုတွတ န ပညာယတိ, ဝုတ္တ နယေနေဝ စ သက္ကာ ယောဇေတုန္တိ။

က္လအနိ သကတဒီပရတဒီနံ ကပ္ပိယာကပ္ပိယာဒိဘာဝံ သန္ဓာယ ဝိတဒေ ဥပ္ပန္နေ တတ္ထ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗဝိဓိံ ဒဿေန္တ တော အာဟ – **"အထ ပနာယံ ကပ္ပိယန္တိ ဂဟေတွတ ကထေတီ"** တိအာဒိ။ တတ္ထ **သုတ္တေ စ သုတ္တာနုလောမေ စ ဩတာရေတဗ္ဗ**န္တိ သကတဒိနာ အတ္တနောယေဝ သုတ္တေ စ သုတ္တာနုလောမေ စ ဩတာရေတဗ္ဗံ။ **ပရော ကာရဏံ န ဝိန္ဒတီ**တိ ပရတဒီ ကာရဏံ န လဘတိ။ **သုတ္တတော ဗဟုံ ကာရဏဉ္စ ဝိနိစ္ဆယဉ္စ ဒဿေတီ** တိ ပရတဒီ အတ္တနော သု တ္တတော ဗဟုံ ကာရဏံ ဝိနိစ္ဆယဉ္စ အာဟရိတွတ ဒဿေတိ။ **သာဓူတိ သမ္ပဋိစ္ဆိတ္ဝတ အကပ္ပိယေဝ ဌာတဗ္ဗ** န္တိ က္လမိနာ အတ္တနော နိကာယေ သုတ္တာဒီနိ အလဘန္တေန သကတဒိနာ ပရတဒီဝစနေယေဝ ဌာတဗ္ဗန္တိ ဝဒတိ။ **ဒ္ဝိန္နမ္ပိ ကာရဏစ္ဆာယာ ဒိဿတီ**တိ သကတဒီပရတဒီနံ ဥဘိန္နမ္ပိ ကပ္ပိယာကပ္ပိယဘာဝသာဓကံ ကာရဏပတိရူပကံ ဒိဿတိ။ ယဒိ ဒ္ဝိန္နမ္ပိ ကာရဏစ္ဆာယာ ဒိဿတိ, ကသ္မာ "အကပ္ပိယေဝ ဌာတဗ္ဗ"န္တိ အာဟ **"ဝိနယဉ္ဟိ ပတ္ဝတ"**တိအာဒိ။ "ဝိနယံ ပတွတ"တိ ဝုတ္တမေဝတ္ထံ ပာကဋွတရံ ကတွတ ဒဿေန္တော အာဟ **"ကပ္ပိယာကပ္ပိယဝိစာရဏမာဂမ္မ မာ"**တိ။ **ရုန္ဓိတဗ္ဗ** န္တိအာဒီသု ဒုဗ္ဗိညေယျဝိနိစ္ဆယေ ကပ္ပိယာကပ္ပိယဘာဝေ သတိ ကပ္ပိယန္တိ ဂဟဏံ ရုန္ဓိတဗ္ဗံ, အ ကပ္ပိယန္တိ ဂဟဏံ **ဂဠှံ ကာတဗ္ဗံ** ။ အပရာပရံ ပဝတ္တကပ္ပိယဂဟဏ **သောတံ ပစ္ဆိန္ဒိတဗ္ဗံ,** ဂရုကဘာဝသင်္ခာတေ အကပ္ပိယဘာဝေယေဝ ဌာတဗ္ဗန္တိ အတ္တော။

ဗဟူဟိ သုတ္တဝိနိစ္ဆယကာရဏေဟီတိ ဗဟူဟိ သုတ္တေဟိ စေဝ တတော အာနီတဝိနိစ္ဆယကာရဏေဟိ စ။ **အတ္တနော ဂဟဏံ န ဝိဿဇ္ဇေတဗ္ဗ**န္တိ သကဝါဒိနာ အတ္တနော အကပ္ပိယန္တိ ဂဟဏံ န ဝိဿဇ္ဇေတဗ္ဗံ။ ဣဒါနိ ဝုတ္တမေဝတ္ထံ နိဂမေန္တော **"ဧဝ"**န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ယော**တိ သကဝါဒီပရဝါဒီသု ယော ကောစိ။ ကေစိ ပန "သကဝါဒီသုယေဝ ယော ကောစိ ဣဓာဓိပ္ပေတော"တိ ဝဒန္တိ, ဧဝံ သန္တေ "အထ ပနာယံ ကပ္ပိယန္တိ ဂဟေတွာ ကထေတီ"တိအာဒီသု သဗ္ဗတ္ထ ဥဘောပိ သကဝါဒိနောယေဝ သိယုံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တဿေဝ နိဂမနဝသေန "ဧဝ"န္တိအာဒိနံ ဝုတ္တတ္တာ, တသ္မာ တံ န ဂဟေတဗ္ဗံ။ **အတိရေကကာရဏံ လဘတီ**တိ ဧတ္ထ သုတ္တာဒီသု ပုရိမံ ပုရိမံ အတိရေကကာရဏံ နာမ, ယော ဝါ သုတ္တာဒီသု စတူသု ဗဟုတရံ ကာရဏံ လဘတိ, သော အတိရေကကာရဏံ လဘတိ နာမ။

သုဋ္ဌု ပဝတ္တိ ဧတဿာတိ သုပ္ပဝတ္တိ, သုဋ္ဌု ပဝတ္တတိ သီလေနာတိ ဝါ သုပ္ပဝတ္တိ။ တေနာဟ **"သုပ္ပဝတ္တီတိ သုဋ္ဌု ပဝတ္တ"**န္တိ။ ဝါစာယ ဥဂ္ဂတံ **ဝါစုဂ္ဂတံ,** ဝစသာ သုဂ္ဂဟိတန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **သုတ္တတော** တိ ဣမဿ ဝိဝရဏံ **"ပါဠိတော"**တိ။ ဧတ္ထ စ "သုတ္တံ နာမ သကလံ ဝိနယပိဋက"န္တိ ဝုတ္တတ္တာ **ပါဠိတော**တိ တဒတ္ထဒီပိကာ အညာယေဝ ပါဠိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **အနုဗျဉ္ဇနသော** တိ ဣမဿ ဝိဝရဏံ **"ပရိပုစ္ဆတော စ အဋ္ဌကထာတော စာ"** တိ။ ပါဠိံ အနုဂန္တွာ အတ္ထဿ ဗျဉ္ဇနတော ပကာသနတော **အနုဗျဉ္ဇန**န္တိ ဟိ ပရိပုစ္ဆာ အဋ္ဌကထာ စ ဝုစ္စတိ။ ဧတ္ထ စ အဋ္ဌကထာယ ဝိသုံ ဂဟိတတ္တာ **ပရိပုစ္ဆာ**တိ ထေရဝါဒော ဝုတ္တော။ သင်္ဃဘေဒဿ ပုဗ္ဗဘာဂေ ပဝတ္တကလဟဿေတံ အဓိဝစနံ **သင်္ဃရာဇီ** တိ။ **ကုက္ကုစ္စကော**တိ အဏုမတ္တေသုပိ ဝဇ္ဇေသု ဘယဒဿနဝသေန ကုက္ကုစ္စံ ဥပ္ပာဒေန္တော။ **တန္တိံ အဝိသံဝါဒေတွာ** တိ ပါဠိံ အညထာ အကတွာ။ **အဝေါက္ကမန္တော** တိ အနတိက္ကမန္တော။

ဝိတ္ထုနတီ တိ အတ္ထံ အဒိသွာ နိတ္ထုနတိ။ **ဝိပ္ဖန္ဒတီ** တိ ကမ္ပတိ။ **သန္တိဋ္ဌိတုံ န သက္ကောတီ** တိ ဧကသ္မိံယေဝ အတ္ထေ ပတိဋ္ဌာတုံ န သက္ကောတိ။ တေနာဟ **"ယံ ယံ ပရေန ဝုစ္စတိ, တံ တံ အနုဇာနာတီ"** တိ။ **ပရဝါဒံ ဂဏှာတီ** တိ "ဥစ္ဆုမှိ ကသဋ္ဋံ ယာဝဇီဝိကံ, ရသော သတ္တာဟကာလိကော, တဒုဘယဝိနိမုတ္တော စ ဥစ္ဆု နာမ ဝိသုံ နတ္ထိ, တသ္မာ ဥစ္ဆုပိ ဝိကာလေ ဝဋ္ဋတီ"တိ ပရဝါဒိနာ ဝုတ္တေ တမ္ပိ ဂဏှာတိ။ **ဧကေကလောမ**န္တိ ပလိတံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ယမှီ**တိ ယသ္မိံ ပုဂ္ဂလေ။ **ပရိက္ခယံ ပရိယာဒာန** န္တိ အတ္ထတော ဧကံ။

အာစရိယပရမ္ပရာ ခော ပနဿ သုဂ္ဂဟိတာ ဟောတီ တိ ဧတ္ထ **အာစရိယပရမ္ပရာ** တိ အာစရိယာနံ ဝိနိစ္ဆယပရမ္ပရာ။ တေနေဝ ဝက္ခတိ "ယထာ အာစရိယော စ အာစရိယာစရိယော စ ပါဠိဉ္စ ပရိပုစ္ဆဉ္စ ဝဒန္တိ, တထာ ဉာတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ။ **ပုဗ္ဗာပရာနုသန္ဓိတော** တိ "ဣဒံ ပုဗ္ဗဝစနံ, ဣဒံ ပရဝစနံ, အယမနုသန္ဓီ"တိ ဧဝံ ပုဗ္ဗာပရာနုသန္ဓိတော။ **အာစရိယပရမ္ပရ**န္တိ ဣမဿေဝ ဝေဝစနံ **ထေရဝါဒင်္ဂ** န္တိ, ထေရပဋိပါဋိန္တိ အတ္ထော။ **ဒွေဝ တယော ပရိဝဋ္ဋာ** တိ ဒွေဝ တိဿော ပရမ္ပရာ။

ဣမေဟိ စ ပန တီဟိ လက္ခဏေဟီ တိ "သုတ္တမဿ သွာဂတံ ဟောတီ"တိအာဒိနာ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တေဟိ တီဟိ လက္ခဏေဟိ။ ဧတ္ထ စ ပဌမေန လက္ခဏေန ဝိနယဿ သုဋ္ဌု ဥဂ္ဂဟိတဘာဝေါ ဝုတ္တော, ဒုတိယေန ဥဂ္ဂဟိတေန အစလတာ သုပ္ပတိဋ္ဌိတတာ ဝုတ္တာ, တတိယေန ယံ ပါဠိယာ အဋ္ဌကထာယ စ နတ္ထိ, တမ္ပိ အာစရိယဝစနေန ဝိနိစ္ဆိနိတုံ သမတ္ထတာ ဝုတ္တာ။ **ဩတိဏ္ဏေ ဝတ္ထုသ္မိ** န္တိ စောဒနာသင်္ခါတေ ဝီတိက္ကမသင်္ခါတေ ဝါ ဝတ္ထုသ္မိံ သင်္ဃမဇ္ဈေ ဩတိဏ္ဏေ, ဩသဋေတိ အတ္ထော။ ဝုတ္တမေဝ ဝိဘာဝေန္တော **"စောဒကေန စ စုဒိတကေန စ ဝုတ္တေ ဝတ္တဗ္ဗေ"**တိ အာဟ။ ကေစိ ပန "စောဒကေန ဩတိဏ္ဏေ ဝတ္ထုသ္မိံ စုဒိတကေန စ ဝုတ္တေ ဝတ္တဗ္ဗေ"တိ ဧဝံ ယောဇေန္တိ။ အပရေ ပန "စောဒကေန စ စုဒိတကေန စ ဝုတ္တေ ဝိနယဓရေန စ ဝတ္တဗ္ဗေ"တိ ဧဝမ္ပိ ယောဇေန္တိ။ "စောဒကေန စ စုဒိတကေန စ ဝုတ္တေ ဝတ္တဗ္ဗေ"တိ အယမေဝ ပန ယောဇနာ သုန္ဒရတရာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **ဝတ္ထု ဩလောကေတဗ္ဗ**န္တိ တဿ တဿ သိက္ခာပဒဿ ဝတ္ထု ဩလောကေတဗ္ဗံ။ "တိဏေန ဝါ ပဏ္ဏေန ဝါ။ပေ။ ယော အာဂစ္ဆေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ"တိ (ပါရာ. ၅၁၇) ဟိ ဣဒံ နိဿဂ္ဂိယေ အညာတကဝိညတ္တိသိက္ခာပဒဿ ဝတ္ထုသ္မိံ ပညတ္တံ, ထုလ္လစ္စယဒုဗ္ဘာသိတာပတ္တီနံ မာတိကာယ အနာဂတတ္တာ **"ပဉ္စန္နံ အာပတ္တီနံ အညတရ"** န္တိ ဝုတ္တံ။ **အညတရံ ဝါ အာပတ္တိ** န္တိ "ကာလေ ဝိကာလသညီ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ, ကာလေ ဝေမတိကော အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ"တိ ဧဝမာဒိနာ (ပါစိ. ၂၅၀) အာဂတံ ဒုက္ကဋံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **သိက္ခာပဒန္တရေသူ** တိ ဝိနီတဝတ္ထုံ အန္တောကတွာ ဧကေကသ္မိံ သိက္ခာပဒန္တရေ။

သုခုမာတိ အတ္တနောပိ ဒုဝိညေယျသဘာဝဿ လဟုပရိဝတ္တိနော စိတ္တဿ သီဃပရိဝတ္တိတာယ ဝုတ္တံ။ တေနာဟ **“စိတ္တလဟုကာ”** တိ။ စိတ္တံ လဟု သီဃပရိဝတ္တိ ဧတေသန္တိ **စိတ္တလဟုကာ။ တေ** တိ တေ ဝိတိက္ကမေ။ **တံဝတ္ထုကန္တိ** တေ အဒိန္နာဒါနမနုဿဝိဂ္ဂဟာဝီတိက္ကမာ ဝတ္ထု အဓိဋ္ဌာနံ ကာရဏမေတဿာတိ တံဝတ္ထုကံ။ **သီလာနိ သောဓေတ္ဝာ**တိ ယံဝတ္ထုကံ ကုက္ကုစ္စံ ဥပ္ပန္နံ, တံ အမနသိကရိတွာ အဝသေသသီလာနိ သောဓေတွာ။ ဟာကဋ္ဌဘာဝတော သုခဝဋ္ဋဍ္ဍနတာယ စ **“ဒွတ္တိံသာကာရံ တာဝ မနသိ ကရောဟီ”** တိ ဝုတ္တံ။ အညသ္မိံ ပန ကမ္မဋ္ဌာနေ ကတပရိစယေန တဒေဝ မနသိ ကာတဗ္ဗံ။ **ကမ္မဋ္ဌာနံ ဃဋ္ဋယတီ** တိ အန္တရန္တရာ ခဏ္ဍံ အဒဿေတွာ စိတ္တေန သဒ္ဓိံ အာလမ္ဗနဘာဝေန စိရကာလံ ဃဋ္ဋယတိ။ **သင်္ခါရာ ပာကဋာ ဟုတွာ ဥပဋ္ဌဟန္တိ** တိ ဝိပဿနာကမ္မဋ္ဌာနိကော စေ, တဿ သင်္ခါရာ ပာကဋာ ဟုတွာ ဥပဋ္ဌဟန္တိ။ သစေ ကတပာရာဇိကဝီတိက္ကမော ဘဝေယျ, တဿ သတိပိ အသရိတုကာမတာယ ဝိပ္ပဋိသာရဝတ္ထုဝသေန ပုနပ္ပုနံ တံ ဥပဋ္ဌဟတီတိ စိတ္တေကဂ္ဂတံ န ဝိန္ဒတိ။ တေန ဝုတ္တံ **“ကမ္မဋ္ဌာနံ န ဃဋ္ဋယတီ”**တိအာဒိ။ **အတ္တနာ ဇာနာတီ**တိ သယမေဝ ဇာနာတိ။ ပစ္စတ္တေ စေတံ ကရဏဝစနံ, အတ္တာ ဇာနာတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **အညာ စ ဒေဝတာ ဇာနန္တိ** တိ အာရက္ခဒေဝတာဟိ အညာ ပရစိတ္တဝိဒုနိယော ဒေဝတာ စ ဇာနန္တိ။

နိဋ္ဌိတာ စတုတ္ထပါရာဇိကဝဏ္ဏနာ

ဝိနယဝိနိစ္ဆယေ စ လက္ခဏာဒိကထာဝဏ္ဏနာ။

ဘိက္ခုပဒဘာဇနီယဝဏ္ဏနာ

တသ္မာ တိ ယသ္မာ ပန-သဒ္ဒံ အပနေတွာ အနိယမေန ပုဂ္ဂလဒီပကံ ယော-သဒ္ဒမေဝ အာဟ, တသ္မာ။ **တတ္ထ** တိ ကမသ္မိံ ယော-သဒ္ဒေ။ ပန-သဒ္ဒဿ နိပါတမတ္တတ္တာ ယော-သဒ္ဒဿေဝ အတ္ထံ ပကာသေန္တော **“ယော ကောစီတိ ဝုတ္တံ ဟောတီ”**တိ အာဟ။ **ယော ကောစိ နာမာ**တိ ယော ဝါ သော ဝါ ယော ကောစီတိ ဝုတ္တော။ **တသဓုရယုတ္တော တ**တိ ဝိပဿနာဓုရယုတ္တော ဝါ။ **သီလေသူ**တိ ပကတိသု။

ဘိက္ခတီ တိ ယာစတိ။ **လဘန္တော ဝါ အလဘန္တော ဝါ** တိ ယော ကောစိ ဘိက္ခတိ ဘိက္ခံ သေတိ ဂဝေသတိ, သော တံ လဘတု ဝါ မာ ဝါ, တထာပိ ဘိက္ခတီတိ ဘိက္ခူတိ အယမေတ္ထ အဓိပ္ပာယော။ **အရိယာယ ယာစနာယာ**တိ “ဥဒ္ဒိဿ အရိယာ တိဋ္ဌန္တိ, ဧသာ အရိယာန ယာစနာ”တိ ဧဝံ ဝုတ္တာယ အရိယယာစနာယ, န ကပဏဒ္ဓိကဝဏိဗ္ဗကယာစကာနံ ဝိယ “ဒေဟိ ဒေဟီ”တိ ဧဝံ ပဝတ္တယာစနာယ။ **ဘိက္ခာစရိယ** န္တိ ဥဉ္ဆာစရိယံ။ **အဇ္ဈုပဂတတ္တာ** တိ အနုဋ္ဌိတတ္တာ။ **ကာဇဘတ္တ** န္တိ ကာဇေဟိ အာနီတံ ဘတ္တံ။ **အဂ္ဃဖဿဝဏ္ဏဘေဒေနာ** တိ အဂ္ဃာဒီနံ ပုရိမပကတိဝိဇဟေန။ ပုရိမပကတိဝိဇဟနညေဟတ္ထ ဘေဒေါတိ အဓိပ္ပေတံ။ ဓောဝိတွာ အပနေတုံ အသက္ကုဏေယျသဘာဝံ **မလံ,** တထာ အပနေတုံ သက္ကုဏေယျသဘာဝတ **ဇလ္လိကာ** ။ **ဘိန္နပဋ္ဋဓရော** တိ နိဗ္ဗစနံ ဘိန္နပဋ္ဋဓရေ ဘိက္ခု-သဒ္ဒဿ နိရုဋ္ဌဟတ္တာ ကတံ။

ဥပနိဿယသမ္ပန္န န္တိ ပုဗ္ဗေ အဋ္ဌပရိက္ခာရအနုပနိဿယသမ္ပန္နံ။ ယော ဟိ စီဝရာဒိကေ အဋ္ဌ ပရိက္ခာရေ ပတ္တစီဝရမေဝ ဝါ သောတာပန္နာဒိအရိယဿ ပုထုဇ္ဇနဿေဝ ဝါ သီလသမ္ပန္နဿ ဒတွာ “ကြဒံ ပရိက္ခာရအနံ အနာဂတေ ဧဟိဘိက္ခုဘာဝာယ ပစ္စယော ဟောတူ”တိ ပတ္ထနံ ပဋ္ဌပေသိ, တဿ တံ သတိ အဓိကာရသမ္ပတ္တိယံ ဗုဒ္ဓါနံ သမ္မုခီဘာဝေ ဣဒ္ဓိမယပရိက္ခာရလာဘာယ သံဝတ္တတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ဗြဟ္မဃောသ** န္တိ ဥတ္တမဃောသံ, ဗြဟ္မုနော ဃောသသဒိသံ ဝါ ဃောသံ။ **ဗြဟ္မစရိယ** န္တိ သာသနဗြဟ္မစရိယံ မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယဉ္စ။ ဒုက္ခဿ သမ္မာ အန္တကိရိယာယာတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **ဘဏ္ဍု** တိ မုဏ္ဍော။ **တသီ**တိ ဒန္တကဋ္ဌစ္ဆေဒနတသိ။ **ဗန္ဓန** န္တိ ကာယဗန္ဓနံ။ ယုတ္တော ဘာဝနာနုယောဂေ အဿာတိ **ယုတ္တယောဂေ,** တဿ ယုတ္တယောဂဿ, ဘာဝနာနုယောဂမနုယုတ္တဿ ဘိက္ခုနောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ကြိယာပဒသမ္ဗန္ဓတာဝိဘာဝနတ္ထံ **“သင်္ဃဝသိကတွေရော ဝိယာ”** တိ ဝုတ္တံ။ ဗုဒ္ဓေဝ ပဗ္ဗဇ္ဇာစရိယော ဥပသမ္ပဒါစရိယော စ အဿာတိ **ဗုဒ္ဓါစရိယကော**။ ပဌမဗောဓိယမ္ပိ ပဌမကာလေယေဝ သေသဥပသမ္ပဒါနံ အဘာဝတောတိ အာဟ **“ပဌမဗောဓိယံ ဧကသ္မိံ ကာလေ”** တိ။ **ပဉ္စ ပဉ္စဝဂ္ဂိယတ္ထေရာ** တိ ပဉ္စဝဂ္ဂိယတ္ထေရာ

ပဋ္ဌ။ **တီဏိ သတဏ္ဍိ** တီဏိ သတာနိ, ကထာဗန္ဓသုခတ္ထံ ဝစနဝိပလ္လာသော ကတော။ **ဧကော စ ထေရောတိ** အင်္ဂုလိမာလတ္ထေရံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **န ဝုတ္တာ** တိ အဋ္ဌကထာယံ န ဝုတ္တာ။ **တတ္ထာ** တိ ဝိနယဟာဋ္ဌိယံ။

ဝေဠုဝနမဟာဝိဟာရေ ဂန္ဓကုဋိယံ နိသိန္နော်ယေဝ ဘဂဝတာ မဟာကဿပတ္ထေရဿ အတ္တာနံ ဥဒ္ဒိဿ ပဗ္ဗဇိတဘာဝံ ဝိဒိတ္ဝာ တဿ ပစ္စုဂ္ဂမနံ ကရောန္တော တိကဝုတံ မဂ္ဂံ ဧကကော ဂန္တ္ဝာ ဗဟုပုတ္တနိဂြောဓမူလေ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတ္ဝာ နိသိန္နော အတ္တနော သန္တိကံ အာဂန္တ္ဝာ ပရမနိပစ္စကာရံ ဒဿေတ္ဝာ "သတ္ထာ မေ ဘန္တေ ဘဂဝတ, သာဝကောဟမသ္မိ, သတ္ထာ မေ ဘန္တေ ဘဂဝတ, သာဝကောဟမသ္မီ"တိ တိက္ခတ္တုံ အတ္တနော သာဝကတ္တံ သာဝေတ္ဝာ ဌိတဿ မဟာကဿပတ္ထေရဿ နိပစ္စကာရမဟတ္တတံ အတ္တနော စ မဟာနုဘာဝတံ ဒီပေတုံ ယဿ သ အညဿ အဇာနံယေဝ "ဇာနာမီ"တိ ပဋိညဿ ဗာဟိရကဿ သတ္ထုနော ဧဝံ သဗ္ဗစေတသာ သမန္နာဂတော ပသန္နစိတ္တော သာဝကော ဧဝရူပံ ပရမနိပစ္စကာရံ ကရေယျ, တဿ ဝဏ္ဍစ္ဆိန္နတာလပက္ကံ ဝိယ ဂီဝတော မုဒ္ဓာပိ ဝိပတေယျ, သတ္တဓာ တ ဖလေယျာတိ ဒဿေန္တော "ယော ခေါ, ကဿပ, ဧဝံ သဗ္ဗစေတသာ သမန္နာဂတံ သာဝကံ အဇာနံယေဝ ဝဒေယျ 'ဇာနာမီ'တိ, အပဿံယေဝ ဝဒေယျ 'ပဿာမီ'တိ, မုဒ္ဓာပိ တဿ ဝိပတေယျ, သတ္တဓာ တ ဖလေယျ, အဟံ ခေါ, ကဿပ, ဇာနံယေဝ ဝဒာမိ 'ဇာနာမီ'တိ, ပဿံယေဝ ဝဒာမိ 'ပဿာမိ'" (သံ. နိ. ၂.၁၅၄) တိ ဝတ္ဝာ ဇာတိမဒမာနမဒရူပမဒပ္ပဟာနတ္ထံ တီဟိ ဩဝါဒေဟိ မဟာကဿပတ္ထေရံ ဩဝဒန္တော **"တသ္မာတိဟ တေ ကဿပ"**တိအာဒိမာဟ။

တတ္ထ (သံ. နိ. အဋ္ဌ. ၂.၂.၁၅၄) **တသ္မာတိဟာ** တိ တသ္မာ ဣစ္စေဝ ဝုတ္တံ ဟောတိ, ယသ္မာ အဟံ ဇာနန္တောဝ "ဇာနာမီ"တိ ပဿန္တော ဧဝ စ "ပဿာမီ"တိ ဝဒာမိ, တသ္မာတိ အတ္ထော။ **တိ**-ကာရ **ဟ**-ကာရာ နိပါတာ။ **ဣဟာ**တိ တ ဣမသ္မိံ သာသနေ, **တ**-ကာရော ပဒသန္ဓိဝသေန အာဂတော။ **ဧဝံ သိက္ခိတဗ္ဗ** န္တိ ဣဒါနိ ဝုစ္စမာနာကာရေန သိက္ခိတဗ္ဗံ။ **တိဗ္ဗ** န္တိ ဗဟလံ မဟန္တံ။ **ဟိရောတ္တပ္ပဉ္စာ** တိ ဟိရီ စ ဩတ္တပ္ပဉ္စ။ **ပစ္စုပဋ္ဌိတံ ဘဝိဿတီ** တိ ဥပသင်္ကမနတော ပဌမတရမေဝ ဥပဋ္ဌိတံ ဘဝိဿတိ။ တထာ ဟိ သတိ တေသံ ပုရတော အဿ သကရဝသပ္ပတ္တိဿဝတာ သဏ္ဌာတိ။ ယော စ ထေရာဒီသု ဟိရောတ္တပ္ပံ ဥပဋ္ဌပေတ္ဝာ ဥပသင်္ကမတိ, ထေရာဒယောပိ တံ သဟိရိကာ သဩတ္တပ္ပာ စ ဟုတ္ဝာ ဥပသင်္ကမန္တီတိ အယမေတ္ထ အာနိသံသော။ **ကုသလူပသံဟိတ**န္တိ ကုသလနိဿိတံ, အနဝဇ္ဇဓမ္မနိဿိတန္တိ အတ္ထော။ **အဋ္ဌိံ ကတ္ဝာ** တိ အတ္တာနံ တေန ဓမ္မေန အဋ္ဌိကံ ကတ္ဝာ, တံ တ ဓမ္မံ "သေ မယှံ ဓမ္မော"တိ အဋ္ဌိံ ကတ္ဝာ။ **မနသိ ကတ္ဝာ**တိ စိတ္တေ ဌပေတ္ဝာ။ **သဗ္ဗစေတသာ သမန္နာဟရိတ္ဝာ** တိ စိတ္တဿ ထောကမ္ပိ ဗဟိဂန္တုံ အဒေန္တော သဗ္ဗေန သမန္နာဟာရစိတ္တေန သမန္နာဟရိတ္ဝာ။ **ဩဟိတသောတောတော**တိ ဌပိတသောတော, ဓမ္မေ နိဟိတသောတောတိ အတ္ထော။ **ဝေဥဟိ တေ သိက္ခိတဗ္ဗ** န္တိ ဉာဏသောတဉ္စ ပသာဒသောတဉ္စ ဩဒဟိတ္ဝာ "မယာ ဒေသိတံ ဓမ္မံ သက္ကစ္စမေဝ သုဏိဿာမီ"တိ ဝေဥဟိ တေ သိက္ခိတဗ္ဗံ။ **သာတသဟဂတာ စ မေ ကာယဂတာသတီ** တိ အသုဘေသု စေဝ အာနာပါနေ စ ပဌမဇ္ဈာနဝသေန သုခသမ္ပယုတ္တာ ကာယဂတာသတိ။ ယော စ ပနာယံ တိဝိဓော ဩဝါဒေ, ထေရဿ အယမေဝ ပဗ္ဗဇ္ဇာ စ ဥပသမ္ပဒာ စ အဟောသိ။

ကသိဏာရမ္မဏံ ရူပာဝစရဇ္ဈာနံ ရူပသညာ။ သညာသီသေန ဟေတ္ထ ဈာနံ ဝုတ္တံ, တဒေဝ စ ဥဒ္ဓုမာတကပဋိဘာဂာရမ္မဏတ္တာ **"ဥဒ္ဓုမာတကသညာ"** တိ ဝုတ္တံ။ သောဟကသာမဏေရော ဘဂဝတာ ပုဋ္ဌော "ဧတေ ဒွေဝ ရူပာဝစရဘာဝေန ဧကတ္ထာ, ဗျဉ္ဇနမေဝ နာန"န္တိ အာဟ။ **အာရဒ္ဓစိတ္တော** တိ အာရာဓိတစိတ္တော။ ဂရုဓမ္မပဋိဂ္ဂဟဏာဒိဥပသမ္ပဒာ ဥပရိ ဝိတ္ထာရတော သယမေဝ အာဝိ ဘဝိဿတိ။

ကလျာဏပုထုဇ္ဇနာဒယော တိ ဧတ္ထ ဗဟူနံ နာနပ္ပကာရာနံ သက္ကာယဒိဋ္ဌိအာဒီနံ အဝိဟတတ္တာ ဇနေတိ, တာဟိ တ ဇနိတောတိ ပုထုဇ္ဇနော, ကလျာဏော စ သော ပုထုဇ္ဇနော စာတိ ကလျာဏပုထုဇ္ဇနော, သော အာဒိ ယေသံ သောတာပန္နာဒီနံ တေ ကလျာဏပုထုဇ္ဇနာဒယော။ ကလျာဏဂ္ဂဟဏေန စေတ္ထ အန္ဓပုထုဇ္ဇနံ နိဝတ္တေတိ။ ဒုဝိဓာ ဟိ ပုထုဇ္ဇနာ အန္ဓပုထုဇ္ဇနော ကလျာဏပုထုဇ္ဇနောတိ။ ဝုတ္တဉ္စေဟတံ –

> "ဒုဝေ ပုထုဇ္ဇနာ ဝုတ္တာ၊ ဗုဒ္ဓေနာဒိစ္စဗန္ဓုနာ။
> အန္ဓော ပုထုဇ္ဇနော ဧကော၊ ကလျာဏေကော ပုထုဇ္ဇနော"တိ။ (ဒီ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၇; မ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၂; သံ. နိ. အဋ္ဌ. ၂.၂.၆၁; အ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၁.၅၁)။

ဘဒ္ဒာယ ပညာယ ဘဒ္ဒာယ ဝိမုတ္တိယာတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **သီလေနာ**တိအာဒီသု **သီလ**န္တိ စတုပာရိသုဒ္ဓိသီလံ။ **သမာဓီ**တိ ဝိပဿနာပာဒကာ အဋ္ဌ သမာပတ္တိယော။ **ပညာ**တိ လောကိယလောကုတ္တရဉာဏံ။ **ဝိမုတ္တီ** တိ အရိယဖလဝိမုတ္တိ။ **ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿန** န္တိ ဧကူနဝီသတိဝိဓံ ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏံ။ ယထာသမ္ဘဝေန စေတ္ထ ယောဇနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ကလျာဏပုထုဇ္ဇနဿ ဟိ သီလာဒယော တယော ဧဝ သမ္ဘဝန္တိ, အရိယာနံ ပန သဗ္ဗေပိ သီလာဒယော။ သာရော ဘိက္ခူတိပိ ကလျာဏပုထုဇ္ဇနာဒယော ဝုတ္တာတိ အာဟ **"တေဟိယေဝ သီလသာရာဒီဟီ"**တိအာဒိ။ အထ ဝါ နိပ္ပရိယာယတော ခီဏာသဝေဝ သာရော ဘိက္ခု နာမာတိ အာဟ **"ဝိဂတကိလေသဖေဂ္ဂုဘာဝတော ဝါ"** တိအာဒိ။

ယောပိ ကလျာဏပုထုဇ္ဇနော အနုလောမပဋိပဒာယ ပရိပူရကာရီ သီလသမ္ပန္နော ဣန္ဒြိယေသု ဂုတ္တဒွါရော ဘောဇနေ မတ္တညူ ဇာဂရိယာနုယောဂမနုယုတ္တော ပုဗ္ဗရတ္တာပရရတ္တံ ဗောဓိပက္ခိယာနံ ဓမ္မာနံ ဘာဝနာနုယောဂမနုယုတ္တော ဝိဟရတိ "အဇ္ဇ ဝါ သွေ ဝါ အညတရံ သာမညဖလံ အဓိဂမိဿာမီ"တိ, သောပိ ဝုစ္စတိ သိက္ခတီတိ သေခောတိ အာဟ **"ပုထုဇ္ဇနကလျာဏကေန သဒ္ဓိ"** န္တိ။ **သတ္တ အရိယာ**တိ စတ္တာရော မဂ္ဂဋ္ဌာ, ဟေဋ္ဌိမာ စ တယော ဖလဋ္ဌာတိ ဣမေ သတ္တ အရိယာ။ **တိဿော သိက္ခာ** တိ အဓိသီလာဒိကာ တိဿော သိက္ခာ။ သိက္ခာသု ဇာတောတိ ဝါ **သေခော**။ အရိယပုဂ္ဂလော ဟိ အရိယာယ ဇာတိယာ ဇာယမာနော သိက္ခာသု ဇာယတိ, န ယောနိယံ။ သိက္ခနသီလောတိ ဝါ **သေခော,** ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာနာယ ဝါ ကထာယ သေခဿ အယန္တိ အနညသာဓာရဏာ မဂ္ဂဖလတ္တယဓမ္မာ သေခပရိယာယေန ဝုတ္တာ။ **အသေခော**တိ စ ယတ္ထ သေခဘာဝါသင်္ကာ အတ္ထိ, တတ္ထာယံ ပဋိသေဓောတိ လောကိယနိဗ္ဗာနေသု အသေခဘာဝါနာပတ္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ သီလသမာဓိပညာသင်္ခာတာ ဟိ သိက္ခာ အတ္တနော ပဋိပက္ခကိလေသေဟိ ဝိမုတ္တတ္တာ ပရိသုဒ္ဓာ, ဥပက္ကိလေသာနံ အာရမ္မဏဘာဝမ္ပိ အနုပဂမနတော ဝါ သိက္ခာတိ ဝတ္တုံ ယုတ္တာ, အဋ္ဌသုပိ မဂ္ဂဖလေသု ဝိဇ္ဇန္တိ, တသ္မာ စတုမဂ္ဂဟေဋ္ဌိမဖလတ္တယသမင်္ဂိနော ဝိယ အရဟတ္တဖလသမင်္ဂိပိ တာသု သိက္ခာသု ဇာတောတိ တံသမင်္ဂိနော အရဟတော ဣတရေသံ ဝိယ သေခတ္တေ သတိ သေခဿ အယန္တိ, သိက္ခာ သီလံ ဧတဿ သာတိ စ သေခောတိ ဝတ္တဗ္ဗော သိယာတိ တံ နိဝတ္တနတ္ထံ "အသေခော"တိ ယထာဝုတ္တသေခဘာဝပဋိသေဓော ကတော။ အရဟတ္တဖလေဟိ ပဝတ္တမာနာ သိက္ခာ ပရိနိဋ္ဌိတသိက္ခာကိစ္စတ္တာ န သိက္ခာကိစ္စံ ကရောန္တိ, ကေဝလံ သိက္ခာဖလဘာဝေနေဝ ပဝတ္တန္တိ, တသ္မာ တာ န သိက္ခာဝစနံ အရဟန္တိ, နာပိ တံသမင်္ဂီ သေခဝစနံ, န စ သိက္ခနသီလော, သိက္ခာသု ဇာတောတိ စ ဝတ္တဗ္ဗတံ အရဟတိ, ဟေဋ္ဌိမဖလေသု ပန သိက္ခာ သကဒာဂါမိမဂ္ဂဝိပဿနာဒီနံ ဥပနိဿယဘာဝတော သိက္ခာကိစ္စံ ကရောန္တီတိ သိက္ခာဝစနံ အရဟန္တိ, တံသမင်္ဂိနော စ သေခဝစနံ သိက္ခနသီလာ, သိက္ခာသု ဇာတာတိ စ ဝတ္တဗ္ဗတံ အရဟန္တိ "သိက္ခန္တီတိ သေခါ"တိ အပရိယောသိတသိက္ခာနံ ဒဿိတတ္တာ, "န သိက္ခတီတိ အသေခော"တိ ဣမိနာ ပရိယောသိတသိက္ခော ဒဿိတော, န သိက္ခာယ ရဟိတောတိ အာဟ – **"သေက္ခဓမ္မေ အတိက္ကမ္မ ။ပေ။ ခီဏာသဝေ အသေခောတိ ဝုစ္စတီ"** တိ။ ဝုဒ္ဓိပ္ပတ္တသိက္ခော ဝါ အသေခောတိ ဧတသ္မိံ အတ္ထေ သေခဓမ္မေသု ဧဝ ဌိတဿ ကဿစိ အရိယဿ အသေခဘာဝပတ္တီတိ အရဟတ္တမဂ္ဂဓမ္မာ ဝုဒ္ဓိပ္ပတ္တာ စ ယထာဝုတ္တေဟိ အတ္တေဟိ သေခါတိ ကတွာ တံသမင်္ဂိနော အဂ္ဂမဂ္ဂဋ္ဌဿ အသေခဘာဝေ အာပန္နောတိ? န, တံသဒိသေသု တဗ္ဗောဟာရတော။ အရဟတ္တမဂ္ဂတော ဟိ နိန္နာနာကရဏံ အရဟတ္တဖလံ ဌပေတွာ ပရိညာကိစ္စကရဏံ ဝိပာကဘာဝဉ္စ, တသ္မာ တေ ဧဝ သေခါ အဂ္ဂဖလဓမ္မဘာဝံ အာပန္နာတိ သက္ကာ ဝတ္တုံ။ ကုသလသုခတော စ ဝိပာကသုခံ သန္တတရတာယ ပဏီတတရန္တိ ဝုဒ္ဓိပ္ပတ္တာ စ တေ ဓမ္မာ ဟောန္တီတိ တံသမင်္ဂီ အသေခောတိ ဝုစ္စတီတိ။

သဗ္ဗန္တိမေန ပရိယာယေနာ တိ သဗ္ဗန္တိမေန ပရိစ္ဆေဒေန။ ဥပသမ္ပဒာကမ္မဿ အဓိကာရတ္တာ **"ပဉ္စဝဂ္ဂကရဏီယေ"**တိ ဝုတ္တံ။ ပဉ္စန္နံ ဝဂ္ဂေါ သမူဟောတိ ပဉ္စဝဂ္ဂေါ, ပဉ္စပရိမာဏယုတ္တော ဝါ ဝဂ္ဂေါ ပဉ္စဝဂ္ဂေါ, တေန ကတ္တဗ္ဗံ ကမ္မံ **ပဉ္စဝဂ္ဂကရဏီယံ။ ယာဝတိကာ ဘိက္ခူ** တိ ယတ္တကာ ဘိက္ခူ။ **ကမ္မပ္ပတ္တာ** တိ ကမ္မာရဟာ ဟာရာဇိကံ အနာပန္နာ အနုက္ခိတ္တာ စ။ ဥပသမ္ပဒာကမ္မဿ ပဉ္စဝဂ္ဂကရဏီယတ္တာ ပဉ္စေဝ ဘိက္ခူ ကမ္မပ္ပတ္တာ တေ့ ကေဟိပိ ကမ္မသိဒ္ဓိတော, ဣတရေ ဆန္ဒာရဟာ။ **ဥတ္တိစတုတ္ထေနာ** တိ တေ့ ကိဉ္စာပိ ဉတ္တိ သဗ္ဗပဌမံ ဝုစ္စတိ, တိဿန္နံ ပန အနုဿာဝနာနံ အတ္ထဗျဉ္ဇနဘေဒါဘာဝတော အတ္ထဗျဉ္ဇနဘိန္နာ ဉတ္တိ တာသံ စတုတ္ထာတိ ကတွာ "ဉတ္တိစတုတ္ထ"န္တိ ဝုစ္စတိ။ ဗျဉ္ဇနာနုရူပမေဝ အဋ္ဌကထာယံ **"တီဟိ အနုဿာဝနာဟိ ဧကာယ စ ဉတ္တိယာ"**တိ ဝုတ္တံ, အတ္ထပ္ပဝတ္တိက္ကမေန ပန "ဧကာယ ဉတ္တိယာ တီဟိ အနုဿာဝနာဟီ"တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ **ဝတ္ထုဉတ္တိအနုဿာဝနသီမာပရိသသမ္ပတ္တိသမ္ပန္နတ္တာ**တိ ဧတ္ထ **ဝတ္ထူ** တိ ဥပသမ္ပဒာပေက္ခော ပုဂ္ဂလော, သော ဌပေတွာ ဦနဝီသတိဝဿံ အန္တိမဝတ္ထုံ အဇ္ဈာပန္နပုဗ္ဗံ ပဏ္ဍကာဒယော စ ဧကာဒသ အဘဗ္ဗပုဂ္ဂလေ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဦနဝီ

သတိဝသ္သာဒယော ဟိ တေရသ ပုဂ္ဂလာ ဥပသမ္ပဒာယ အဝတ္ထု, ဣမေ ပန ဌပေတွာ အညသ္မိံ ဥပသမ္ပဒာပေက္ခေ သတိ ဥပသမ္ပဒာကမ္မံ **ဝတ္ထုသမ္ပတ္တိသမ္ပန္နံ** နာမ ဟောတိ။

ဝတ္ထုသင်္ဃပုဂ္ဂလဉတ္တီနံ အပရာမသနာနိ ပဏ္ဏာ ဉတ္တိဋ္ဌပနဥ္စာတိ ဣမေ တာဝ ပဥ္စ ဉတ္တိဒေါသာ။ တတ္ထ ''အယံ ဣတ္ထန္နာမော''တိ ဥပသမ္ပဒာပေက္ခဿ အကိတ္တနံ **ဝတ္ထုအပရာမသနံ** နာမ။ ''သုဏာတု မေ, ဘန္တေ, သင်္ဃော''တိ ဧတ္ထ ''သုဏာတု မေ, ဘန္တေ''တိ ဝတွာ ''သင်္ဃော''တိ အဘဏနံ **သင်္ဃအပရာမသနံ** နာမ။ ''ဣတ္ထန္နာမဿ ဥပသမ္ပဒာပေက္ခော''တိ ဥပဇ္ဈာယဿ အကိတ္တနံ **ပုဂ္ဂလအပရာမသနံ** နာမ။ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ ဉတ္တိယာ အနုစ္စာရဏံ **ဉတ္တိအပရာမသနံ** နာမ။ ပဌမံ ကမ္မဝါစံ နိဋ္ဌာပေတွာ ''ဧသာ ဉတ္တီ''တိ ဝတွာ ''ခမတိ သင်္ဃဿ''တိ ဧဝံ ဉတ္တိကိတ္တနံ **ပစ္ဆာ ဉတ္တိဋ္ဌပနံ** နာမ။ ဣတိ ဣမေဟိ ဒေါသေဟိ ဝိမုတ္တာယ ဉတ္တိယာ သမ္ပန္နံ ဉ**တ္တိသမ္ပတ္တိသမ္ပန္နံ** နာမ။

ဝတ္ထုသင်္ဃပုဂ္ဂလာနံ အပရာမသနာနိ သာဝနာယ ဟာပနံ အကာလေ သာဝနန္တိ ဣမေ ပဉ္စ အနုဿာဝနဒေါသာ။ တတ္ထ **ဝတ္ထာ** ဒီနံ အပရာမသနာနိ ဉတ္တိယံ ဝုတ္တသဒိသာနေဝ။ တီသု ပန အနုဿာဝနာသု ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဧတေသံ အပရာမသနံ အပရာမသနမေဝ, သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ ပန ကမ္မဝါစံ အဝတွာ စတုက္ခတ္တုံ ဉတ္တိကိတ္တနမေဝ။ အထ ဝါ ပန ကမ္မဝါစာဗ္ဘန္တရေ အက္ခရဿ ဝါ ပဒဿ ဝါ အနုစ္စာရဏံ ဝါ ဒုရုစ္စာရဏံ ဝါ **သာဝနာယ ဟာပနံ** နာမ။ သာဝနာယ အနောကာသေ ပဌမံ ဉတ္တိံ အဋ္ဌပေတွာ အနုဿာဝနကရဏံ **အကာလေ သာဝနံ** နာမ။ ဣတိ ဣမေဟိ ဒေါသေဟိ ဝိမုတ္တာယ အနုဿာဝနာယ သမ္ပန္နံ **အနုဿာဝနသမ္ပတ္တိသမ္ပန္နံ** နာမ။

ဝိပတ္တိသီမာလက္ခဏံ သမတိက္ကန္တာယ ပန သီမာယ ကတံ **သီမာသမ္ပတ္တိသမ္ပန္နံ** နာမ။ ယာဝတိကာ ဘိက္ခူ ကမ္မပ္ပတ္တာ, တေသံ အနာဂမနံ, ဆန္ဒာရဟာနံ ဆန္ဒဿ အနာဟရဏံ, သမ္မုခီဘူတာနံ ပဋိက္ကောသနန္တိ ဣမေ ပန တယော ပရိသဒေါသာ, တေဟိ ဝိမုတ္တာယ ပရိသာယ ကတံ **ပရိသသမ္ပတ္တိသမ္ပန္နံ** နာမ။

ဥပသမ္ပဒာကမ္မတစာသင်္ခါတံ ဘဂဝတော ဝစနံ ဥပသမ္ပဒာကမ္မကရဏဿ ကာရဏတ္တာ ဌာနံ, ယထာ စ တံ ကတ္တဗ္ဗန္တိ ဘဂဝတာ အနုသိဋ္ဌံ, တထာ ကတတ္တာ တဒနုစ္ဆဝိကံ ယထာဝုတ္တံ အနူနံ ဉတ္တိအနုဿာဝနံ ဥပပ္ပဋိဟဒ္ဓိ ယာ စ အဝုတ္တံ **ဌာနာရဟံ**။ ယထာ ကတ္တဗ္ဗန္တိ ဟိ ဘဂဝတာ ဝုတ္တံ, တထာ အကတေ ဥပသမ္ပဒာကမ္မဿ ကာရဏံ န ဟောတီတိ န တံ ဌာနာရဟံ။ တေနာဟ **''ကာရဏာရဟေန သတ္ထုသာသနာရဟေနာ''** တိ။ ဣမိနာ ဉတ္တိအနုဿာဝနသမ္ပတ္တိ ကထိတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ''သမဂ္ဂေန သင်္ဃေနာ''တိ ဣမိနာ ပန ပရိသသမ္ပတ္တိ ကထိတာဝ။ ''အကုပ္ပေနာ''တိ ဣမိနာ ဟာရိသေသတော ဝတ္ထုသီမာသမ္ပတ္တိယော ကထိတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ အဋ္ဌကထာယံ ပန အကုပ္ပလက္ခဏံ ကေဝလံ သမ္ပိဏ္ဍေတွာ ဒဿေတုံ **အကုပ္ပေနာ** တိ ဣမဿ ''ဝတ္ထုဉတ္တိအနုဿာဝနသီမာပရိသသမ္ပတ္တိသမ္ပန္နတ္တာ အကောပေတဗ္ဗတံ အပ္ပဋိက္ကောသိတဗ္ဗတံ ဥပဂတေနာ''တိ အတ္ထော ဝုတ္တော။ ကေစိ ပန ''ဌာနာရဟေနာတိ ဧတ္ထ 'န ဟတ္ထစ္ဆိန္နော ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော'တိအာဒိ (မဟာဝ. ၁၁၉) သတ္ထုသာသနံ ဌာန''န္တိ ဝဒန္တိ။

''ဉတ္တိစတုတ္ထေန ကမ္မေနာ''တိ ဣမသ္မိံ အဓိကာရေ ပသင်္ဂတော အာဟရိတွာ ယံ ကမ္မလက္ခဏံ သဗ္ဗံ အဋ္ဌကထာသု ပပဉ္စိတံ, တံ ယထာအာဂတဋ္ဌာနေယေဝ ဒဿေတုကာမော ဣဓ တဿ အဝစနေ တတ္ထ ဝစနေ စ ပ ယောဇနံ ဒဿေတုံ **''ဣမသ္မိံ ပန ဌာနေ ဌတွာ''** တိအာဒိမာဟ။

အဋ္ဌသု ဥပသမ္ပဒာသု ဧဟိဘိက္ခူပသမ္ပဒာ သရဏဂမနူပသမ္ပဒာ ဩဝါဒပဋိဂ္ဂဟဏူပသမ္ပဒာ ပဉှဗျာကရဏူပသမ္ပဒာတိ ဣမာဟိ ဥပသမ္ပဒာဟိ ဥပသမ္ပန္နာနံ လောကဝဇ္ဇသိက္ခာပဒဝီတိက္ကမေ အဘဗ္ဗတ္တာ ဂရုဓမ္မပဋိဂ္ဂဟဏူပသမ္ပဒာ ဒူတေနူပသမ္ပဒာ အဋ္ဌဝါစိကူပသမ္ပဒာတိ ဣမာသဉ္စ တိဿန္နံ ဥပသမ္ပဒာနံ ဘိက္ခုနီနံယေဝ အနုညာတတ္တာ ဉတ္တိစတုတ္ထေနေဝ ကမ္မေန ဥပသမ္ပန္နော ဂဟိတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ တထာ ဟိ ဧဟိဘိက္ခူပသမ္ပဒာ အန္တိမဘဝိကာနံယေဝ, သရဏဂမနူပသမ္ပဒာ ပရိသုဒ္ဓာနံ, ဩဝါဒပဋိဂ္ဂဟဏပဉှဗျာကရဏူပသမ္ပဒာ မဟာကဿပသောပာကာနံ, န စ တေ ဘဗ္ဗာ ပာရာဇိကာဒိလောကဝဇ္ဇံ အာပဇ္ဇိတုံ, ဂရုဓမ္မပဋိဂ္ဂဟဏာဒယော စ ဘိက္ခုနီနံယေဝ အနုညာတာ, အယဉ္စ ဘိက္ခု, တသ္မာ ဧတ္ထ ဉတ္တိစတုတ္ထေန ဥပသမ္ပန္နောဝ ဂဟိတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇေသု ပန သိက္ခာပဒေသု အညေပိ ဖေဟိဘိက္ခုူပသမ္ပဒာယ ဥပသမ္ပန္နာဒယော သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆန္တိ။ တေပိ ဟိ သဟသေယျာဒိပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇန္တိယေဝ။ ယဒိ ဧဝံ ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇေသုပိ သိက္ခာပဒေသု "အယံ ဣမသ္မိံ အတ္ထေ အဓိပ္ပေတော ဘိက္ခူ"တိ ဉတ္တိစတုတ္ထေနေဝ ကမ္မေန ဥပသမ္ပန္နော ကသ္မာ ဝုတ္တောတိ? သဗ္ဗသိက္ခာပဒဝီတိက္ကမာရဟတ္တာ သဗ္ဗကာလိကတ္တာ စ။ ဖေဟိဘိက္ခုူပသမ္ပဒာဒယော ဟိ န သဗ္ဗသိက္ခာပဒဝီတိက္ကမာရဟာ အသဗ္ဗကာလိကာ စ။ တထာ ဟိ အဋ္ဌသု ဥပသမ္ပဒာသု ဉတ္တိစတုတ္ထကမ္မူပသမ္ပဒာ ဒူတေနူပသမ္ပဒာ အဋ္ဌဝါစိကူပသမ္ပဒာတိ ဣမာ တိဿောယေဝ ထာဝရာ, သေသာ ဗုဒ္ဓေ ဓရမာနေယေဝ အဟေသုံ။ တေနေဝ စ **ဘိက္ခုနီဝိဘင်္ဂေပိ** (ပာစိ. ၆၅၈) "တတြ ယာယံ ဘိက္ခုနီ သမဂ္ဂေန ဥဘတောသင်္ဃေန ဉတ္တိစတုတ္ထေန ကမ္မေန အကုပ္ပေန ဌာနာရဟေန ဥပသမ္ပန္နာ, အယံ ဣမသ္မိံ အတ္ထေ အဓိပ္ပေတာ ဘိက္ခုနီ"တိ ဒူတေနူပသမ္ပဒာယ အဋ္ဌဝါစိကူပသမ္ပဒာယ စ ဥပသမ္ပန္နံ အန္တောကတွာ ဥဘတောသင်္ဃေန ဉတ္တိစတုတ္ထေနေဝ ကမ္မေန ဥပသမ္ပန္နာ ဘိက္ခုနီ ဝုတ္တာ, န ဂရုဓမ္မပဋိဂ္ဂဟဏူပသမ္ပဒာယ ဥပသမ္ပန္နာ တဿာ ဥပသမ္ပဒာယ ပုဂ္ဂလိကဘာဝတော အသဗ္ဗကာလိကတ္တာ။ ဂရုဓမ္မပဋိဂ္ဂဟဏူပသမ္ပဒာ ဟိ မဟာပဇာပတိယာ ဧဝ အနုညာတတ္တာ ပုဂ္ဂလိကာတိ, တသ္မာ သဗ္ဗသိက္ခာပဒဝီတိက္ကမာရဟံ သဗ္ဗကာလိကာယ ဉတ္တိစတုတ္ထကမ္မူပသမ္ပဒာယ ဥပသမ္ပန္နမေဝ ဂဟေတွာ သဗ္ဗသိက္ခာပဒာနိ ပညတ္တာနီတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ယဒိ ဧဝံ ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇေသု သိက္ခာပဒေသု စ ဖေဟိဘိက္ခုူပသမ္ပန္နာဒီနမ္ပိ သင်္ဂဟော ကထံ ဝိညာယတီတိ? အတ္ထတော အာပန္နတ္တာ။ တထာ ဟိ "ဒွေ ပုဂ္ဂလာ အဘဗ္ဗာ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇိတုံ ဗုဒ္ဓာ စ ပစ္စေကဗုဒ္ဓာ စ, ဒွေ ပုဂ္ဂလာ ဘဗ္ဗာ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇိတုံ ဘိက္ခူ စ ဘိက္ခုနိယော စာ"တိ (ပရိ. ၃၂၂) သာမညတော ဝုတ္တတ္တာ ဖေဟိဘိက္ခုူပသမ္ပန္နာဒယောပိ အသဉ္စိစ္စ အဿတိယာ အစိတ္တကံ ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ သဟသေယျာဒိအာပတ္တိံ အာပဇ္ဇန္တီတိ အတ္ထတော အာပန္နန္တိ အယမေတ္ထ သာရော။ ယံ ပနေတ္ထ ဣတော အညထာ **ကေနစိ** ပပဉ္စိတံ, န တံ သာရတော ပစ္စေတဗ္ဗံ။

နိရုတ္တိဝသေနာတိ နိဗ္ဗစနဝသေန။ **အဘိလာပဝသေနာ**တိ ဝောဟာရဝသေန။ **အနုပ္ပန္နာယ ကမ္မဝါစာယာ**တိ အနုပ္ပန္နာယ ဉတ္တိစတုတ္ထကမ္မဝါစာယ။ **ဂုဏဝသေနာ**တိ သီလာဒိတံတံဂုဏယောဂတော။ ဇ္ဈေ စ ဘိန္ဒတိ ဟာပကေ အကုသလေ ဓမ္မေတိ ဘိက္ခူတိ နိဗ္ဗစနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဘိက္ခုပဒဘာဇနီယဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သိက္ခာသာဇီဝပဒဘာဇနီယဝဏ္ဏနာ

သိက္ခိတဗ္ဗာတိ အာသေဝိတဗ္ဗာ။ **ဥတ္တမန္တိ** ဝိသိဋ္ဌံ။ အဓိသီလာဒီသု ဝိဇ္ဇမာနေသု သီလာဒီဟိပိ ဘဝိတဗ္ဗံ။ ယထာ ဟိ ဩမကတရပ္ပမာဏံ ဆတ္တံ ဝာ ဓဇံ ဝာ ဥပာဒါယ အတိရေကပ္ပမာဏံ "အတိဆတ္တံ အတိဓဇော"တိ ဝုစ္စတိ, ဧဝမိဓာပိ "အနုက္ကဋ္ဌသီလံ ဥပာဒါယ အဓိသီလေန ဘဝိတဗ္ဗံ, တထာ အနုက္ကဋ္ဌံ စိတ္တံ ပညဉ္စ ဥပာဒါယ အဓိစိတ္တေန အဓိပညာယ စ ဘဝိတဗ္ဗ"န္တိ မနသိ ကတွာ သီလာဒိံ သရူပတော ဝိဘာဝေတုကာမော **"ကတမံ ပနေတ္ထ သီလ"**န္တိ အာဒိမာဟ။ အဋ္ဌင်္ဂသီလံ ဒသင်္ဂသီလေသွေဝ အန္တောဂဓတ္တာ ဝိသုံ အဂ္ဂဟေတွာ **"ပဉ္စင်္ဂဒသင်္ဂသီလ"**န္တိ ဧတ္တကမေဝ ဝုတ္တံ။ **ပာတိမောက္ခသံဝရသီလ**န္တိ စာရိတ္တဝါရိတ္တဝသေန ဒုဝိဓံ ဝိနယပိဋကပရိယာပန္နံ သိက္ခာပဒသီလံ။ တဉ္ဟိ ယော နံ ပာတိ ရက္ခတိ, တံ မောက္ခေတိ မောစေတိ အာပာယိကာဒီဟိ ဒုက္ခေဟီတိ ပာတိမောက္ခန္တိ ဝုစ္စတိ။ သံဝရဏံ သံဝရော, ကာယဝါစာဟိ အဝီတိက္ကမော။ ပာတိမောက္ခမေဝ သံဝရော ပာတိမောက္ခသံဝရော။ သော ဧဝ သီလနဋ္ဌေန သီလန္တိ ပာတိမောက္ခသံဝရသီလံ။

အပရော နယော (ဥဒါ. အဋ္ဌ. ၃၁; ဣတိဝု. အဋ္ဌ. ၉၇) – ကိလေသာနံ ဗလဝဘာဝတော ပာပကိရိယာယ သုကရဘာဝတော ပုညကိရိယာယ စ ဒုက္ကရဘာဝတော ဗဟုက္ခတ္တုံ အပာယေသု ပတနသီလောတိ ပာတီ, ပုထုဇ္ဇနော။ အနိစ္စတာယ ဝါ ဘဝါဘဝါဒီသု ကမ္မဝေဂက္ခိတ္တော ဃဋီယန္တံ ဝိယ အနဝဋ္ဌာနေန ပရိဗ္ဘမနတော ဂမနသီလောတိ ပာတီ, မရဏဝသေန ဝါ တမှိ တမှိ သတ္တနိကာယေ အတ္တဘာဝဿ ပတနသီလောတိ ပာတီ, သတ္တသန္တာနော, စိတ္တမေဝ ဝါ။ တံ ပါတိနံ သံသာရဒုက္ခတော မောက္ခေတီတိ ပာတိမောက္ခံ။ စိတ္တဿ ဟိ ဝိမောက္ခေန သတ္တော ဝိမုတ္တောတိ ဝုစ္စတိ။ ဝုတ္တဉှိ "စိတ္တဝေါဒာနာ ဝိသုဇ္ဈန္တီ"တိ (သံ. နိ. ၃.၁၀၀), "အနုပါဒါယ အာသဝေဟိ စိတ္တံ ဝိမုတ္တ"န္တိ (မဟာဝ. ၂၈) စ။

အထ တ အဝိဇ္ဇာဒိနာ ဟေတုနာ သံသာရေ ပတတိ ဂစ္ဆတိ ပဝတ္တတီတိ ဟတိ။ ''အဝိဇ္ဇာနီဝရဏာနံ သတ္တာနံ တဏှာသံယောဇနာနံ သန္ဓာဝတံ သံသရတ''န္တိ (သံ. နိ. ၂.၁၂၄) ဟိ ဝုတ္တံ။ တဿ ဟတိနော သတ္တဿ တဏှာဒိသံကိလေသတ္တယတော မောက္ခော ဧတေနာတိ ဟတိမောက္ခော။ ''ကဏ္ဍေကကာရော''တိအာဒီနံ ဝိယဿ သမာသသိဒ္ဓိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

အထ တ ဟတေတိ ဝိနိဟတေတိ ဒုက္ခေဟီတိ ဟတိ, စိတ္တံ။ ဝုတ္တဥ္ဟိ ''စိတ္တေန နီယတိ လောကော, စိတ္တေန ပရိကဿတီ''တိ (သံ. နိ. ၁.၆၂)။ တဿ ဟတိနော မောက္ခော ဧတေနာတိ ဟတိမောက္ခော။ ပတတိ တ ဧတေန အပာယဒုက္ခေ သံသာရဒုက္ခေ စာတိ ဟတိ, တဏှာသံကိလေသော။ ဝုတ္တဥ္ဟိ ''တဏှာ ဇနေတိ ပုရိသံ (သံ. နိ. ၁.၅၅-၅၇), တဏှာဒုတိယော ပုရိသော''တိ (အ. နိ. ၄.၉; ဣတိဝု. ၁၅, ၁ဝ၅) စ အာဒိ။ တတော ဟတိတော မောက္ခောတိ ဟတိမောက္ခော။

အထ တ ပတတိ ဧတ္ထာတိ ဟတိ, ဆ အဇ္ဈတ္တိကဗာဟိရာနိ အာယတနာနိ။ ဝုတ္တဥ္ဟိ ''ဆသု လောကော သမုပ္ပန္နော, ဆသု ကုဗ္ဗတိ သန္ထဝ''န္တိ (သံ. နိ. ၁.၇ဝ; သု. နိ. ၁၇၁)။ တတော ဆအဇ္ဈတ္တိကဗာဟိရာယတနသင်္ခာတတော ဟတိတော မောက္ခောတိ ဟတိမောက္ခော။

အထ တ ဟတော ဝိနိပတော အဿ အတ္ထီတိ ဟတီ, သံသာရော။ တတော မောက္ခောတိ ဟတိမောက္ခော။

အထ တ သဗ္ဗလောကာဓိပတိဘာဝတော ဓမ္မိဿရော ဘဂဝါ ပတီတိ ဝုစ္စတိ, မုစ္စတိ ဧတေနာတိ မောက္ခော, ပတိနော မောက္ခော တေန ပညတ္တတ္တာတိ ပတိမောက္ခော, ပတိမောက္ခော ဧဝ ဟတိမောက္ခော။ သဗ္ဗဂုဏာနံ တမူလဘာဝတော ဥတ္တမဋ္ဌေန ပတိ စ သော ယထာဝုတ္တေန အတ္ထေန မောက္ခော စာတိ ပတိမောက္ခော, ပတိမောက္ခော ဧဝ ဟတိမောက္ခော။ တထာ ဟိ ဝုတ္တံ ''ဟတိမောက္ခန္တိ မုခမေတံ ပမုခမေတ''န္တိ (မဟာဝ. ၁၃၅) ဝိတ္ထာရော။

အထ တ ပ-ဣတိ ပကာရေ, **အတီ**တိ အစ္စန္တတ္ထေ နိပာတော, တသ္မာ ပကာရေဟိ အစ္စန္တံ မောက္ခေတီတိ ဟတိမောက္ခော။ ဣဒဥ္ဟိ သီလံ သယံ တဒင်္ဂဝသေန သမာဓိသဟိတံ ပညာသဟိတဉ္စ ဝိက္ခမ္ဘနဝသေန သမုစ္ဆေဒဝသေန စ အစ္စန္တံ မောက္ခေတိ မောစေတီတိ ဟတိမောက္ခော။

ပတိ ပတိ မောက္ခောတိ တ ပတိမောက္ခော, တမ္ဟာ တမ္ဟာ ဝီတိက္ကမဒောသတော ပစ္စေကံ မောက္ခေတီတိ အတ္ထော, ပတိမောက္ခော ဧဝ ဟတိမောက္ခော။ မောက္ခော တ နိဗ္ဗာနံ, တဿ မောက္ခဿ ပဋိဗိမ္ဗဘူတောတိ ပတိမောက္ခော။ သီလသံဝရော ဟိ သူရိယဿ အရုဏုဂ္ဂမနံ ဝိယ နိဗ္ဗာနဿ ဥဒယဘူတော တပ္ပဋိဘာဂေ စ ယထာရဟံ ကိလေသနိဗ္ဗာပနတော, ပတိမောက္ခောယေဝ ဟတိမောက္ခော။ ပတိဝတ္တတိ မောက္ခာဘိမုခန္တိ တ ပတိမောက္ခံ, ပတိမောက္ခမေဝ ဟတိမောက္ခန္တိ ဧဝံ တာဝေတ္ထ ဟတိမောက္ခသဒ္ဒဿ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

သံဝရတိ ပိဒဟတိ ဧတေနာတိ သံဝရော, ဟတိမောက္ခမေဝ သံဝရော ဟတိမောက္ခသံဝရော။ သော ဧဝ သီလံ **ဟတိမောက္ခသံဝရသီလံ,** အတ္ထတော ပန တတော တတော ဝီတိက္ကမိတဗ္ဗတော ဝိရတိယော စေဝ စေတနာ စ။

အဓိသီလန္တိ ဝုစ္စတီ တိ အနဝသေသတော ကာယိကဝါစသိကသံဝရဘာဝတော စ မဂ္ဂသီလဿ ပဒဋ္ဌာနဘာဝတော စ ဟတိမောက္ခသံဝရသီလံ အဓိကံ ဝိသိဋ္ဌံ သီလံ အဓိသီလန္တိ ဝုစ္စတိ။ **ပစ္စေကဗုဒ္ဓါန** န္တိ အာလောကာနံ။ နနု စ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါပိ ဓမ္မတာဝသေန ဟတိမောက္ခသံဝရသီလေန သမန္နာဂတာ ဟောန္တိ, ဧဝံ သတိ ကသ္မာ ''ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေယေဝ ပဝတ္တတိ, န ဝိနာ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒာ''တိ နိယမေတွာ ဝုတ္တန္တိ အာဟ – **''န ဟိ တံ ပညတ္တိံ ဥဒ္ဓရိတွာ''** တိအာဒိ။ ကိဥ္စာပိ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ ဟတိမောက္ခသံဝရသမ္ပန္နာ ဟောန္တိ, န ပန တေသံ ဝသေန ဝိတ္ထာရိတံ ဟုတွာ ပဝတ္တတီတိ အဓိပ္ပာယော။ ''ဣမသ္မိံ ဝတ္ထုသ္မိံ ဣမသ္မိံ ဝီတိက္ကမေ ဣဒံ နာမ ဟောတီ''တိ ပညပနံ အညေသံ အဝိသယော, ဗုဒ္ဓါနံယေဝ ဧသ ဝိသယော, ဗုဒ္ဓါနံ ဗလန္တိ အာဟ – **''ဗုဒ္ဓါယေဝ ပနာ''**တိအာဒိ။ လောကိယသီလဿ အဓိသီလဘာဝေ ပရိယာယေနာတိ နိပ္ပရိယာယမေဝ တံ ဒဿေတုံ **''ဟတိမောက္ခသံဝရတောပိ စ မဂ္ဂဖလသမ္ပယုတ္တမေဝ သီလံ အဓိသီလ''**န္တိ ဝုတ္တံ။ **န ဟိ တံ သမာပန္နော ဘိက္ခု** တိ ဂဟဋ္ဌေသု သောတာပန္နာနံ သအာရဝီတိက္ကမသမ္ဘဝတော ဝုတ္တံ။ တထာ ဟိ တေ သပုတ္တအာရာ အကာရံ အဇ္ဈာဝသန္တိ။

သမာအပန္နံ သမာအနုဋ္ဌာ တိ အသေသံ သမာအပန္နံ သဃံ သမာအနုဋ္ဌ။ **အခိစိတ္တန္တိ ဝုစ္စတီ** တိ မဂ္ဂသမာခိသ္သ အခိဌာနဘာဝတော အခိစိတ္တန္တိ ဝုစ္စတိ။ **န ဝိနာ ဗုဒ္ဓုပ္ပာအာ** တိ ကိဉ္စာပိ ပစ္စေကဗုဒ္ဓာနံ ဝိပသ္သနာပာဒကံ အဋ္ဌသမာပတ္တိစိတ္တံ ဟောတိယေဝ, န ပန တေ တတ္ထ အသေ သမာအပေတုံ သက္ကောန္တီတိ န တေသံ ဝသေန ဝိတ္ထာရိတံ ဟုတ္ဝာ ပဝတ္တတီတိ အခိပ္ပာယော။ ဝိပသ္သနာပညာယပိ အခိပညတာသာခနေ "န ဝိနာ ဗုဒ္ဓုပ္ပာအာ"တိ ဝစနံ ဣမိနာဝ အခိပ္ပာယေန ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ လောကိယစိတ္တသ္သ အခိစိတ္တတာ ပရိယာယေနာတိ နိပ္ပရိယာယမေဝ တံ ဒဿေတုံ **"တတောပိ စ မဂ္ဂဖလစိတ္တမေဝ အခိစိတ္တ"** န္တိ အာဟ။ **တံ ပန ဣဓ အနခိပ္ပေတ** န္တိ ဣမိနာ အဋ္ဌကထာဝစနေန လောကိယစိတ္တသ္သ ဝသေန အခိစိတ္တသိက္ခာပိ ဣဓ အခိပ္ပေတာတိ ဝိညာယတိ။ **န ဟိ တံ သမာပန္နော ဘိက္ခု မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိသေဝတီ**တိ စ ဣမိနာ လောကိယအခိစိတ္တံ သမာပန္နော မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိသေဝတီတိ အာပန္နံ။ အခိပညာနိဒ္ဒေသေ စ "တတောပိ စ မဂ္ဂဖလပညာဝ အခိပညာ"တိ ဝတ္ဝာ "သာ ပန ဣဓ အနခိပ္ပေတာ။ န ဟိ တံ သမာပန္နော ဘိက္ခု မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိသေဝတီ"တိ ဝုတ္တတ္တာ လောကိယပညာဝသေန အခိပညာသိက္ခာယပိ ဣဓာခိပ္ပေတဘာဝေ တံ သမာပန္နသ္သ မေထုနဓမ္မပဋိသေဝနဉ္စ အဋ္ဌကထာယံ အနုညာတန္တိ ဝိညာယတိ။ ဣဒဉ္စ သဗ္ဗံ "တတြ ယာယံ အခိသီလသိက္ခာ, အယံ ဣမသ္မိံ အတ္ထေ အခိပ္ပေတာ သိက္ခာ"တိ ဣမာယ ပာဠိယာ န သမေတိ။ အယဉ္ဟိ ပာဠိ အခိသီလသိက္ခာဝ ဣဓ အခိပ္ပေတာ, န ဣတရာတိ ဒီပေတိ, တသ္မာ ပာဠိယာ အဋ္ဌကထာယ စ ဝေမတိပ္ပာယော ဝေဒိတဗ္ဗော – လောကိယအခိစိတ္တအခိပညာသမာပန္နသ္သ တတထာရူပပစ္စယံ ပဋိစ္စ "မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိသေဝိသ္သာမီ"တိ စိတ္တေ ဥပ္ပန္နေ တတော အခိစိတ္တတော အခိပညတော စ ပရိဟာနိ သမ္ဘဝတီတိ တံ ဒ္ဝယံ သမာပန္နေန န သက္ကာ မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိသေဝိတုန္တိ ဟာဠိယံ အခိသီလသိက္ခာဝ ဝုတ္တာ။ အခိသီလသိက္ခာဉ္ဟိ ယာဝ ဝီတိက္ကမံ န ကရောတိ, တာဝ သမာပန္နောဝ ဟောတိ။ န ဟိ စိတ္တုပ္ပာဒမတ္တေန ဟာတိမောက္ခသံဝရသီလံ ဘိန္နံ နာမ ဟောတီတိ။ အဋ္ဌကထာယံ ပန လောကိယအခိစိတ္တတော အခိပညတော စ ပရိဟာယိတ္ဝာပိ ဘိက္ခုနော မေထုနဓမ္မပဋိသေဝနံ ကအာစိ ဘဝေယ္ယာတိ တံ ဒ္ဝယံ အပ္ပဋိက္ခိပိတ္ဝာ မဂ္ဂဖလဓမ္မာနံ အကုပ္ပသဘာဝတ္တာ တံ သမာပန္နသ္သ ဘိက္ခုနော တတော ပရိဟာယိတ္ဝာ မေထုနဓမ္မပဋိသေဝနံ နာမ န ကအာစိ သမ္ဘဝတီတိ လောကုတ္တရာခိစိတ္တအခိပညာနံယေဝ ပဋိက္ခေပော ကတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

အတ္ထိ ဒိန္နံ အတ္ထိ ယိဋ္ဌန္တိအာဒိနယပ္ပဝတ္တ န္တိ ဣမိနာ –

"တတ္ထ ကတမံ ကမ္မသ္သကတညာဏံ? 'အတ္ထိ ဒိန္နံ, အတ္ထိ ယိဋ္ဌံ, အတ္ထိ ဟုတံ, အတ္ထိ သုကတဒုက္ကဋာနံ ကမ္မာနံ ဖလံ ဝိပာကော, အတ္ထိ အယံ လောကော, အတ္ထိ ပရော လောကော, အတ္ထိ မာတာ, အတ္ထိ ပိတာ, အတ္ထိ သတ္တာ ဩပပာတိကာ, အတ္ထိ လောကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ သမ္မဂ္ဂတာ သမ္မာ ပဋိပန္နာ, ယေ ဣမဉ္စ လောကံ ပရဉ္စ လောကံ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတ္ဝာ ပဝေဒေန္တီ'တိ ယာ ဧဝရူပါ ပညာ ပဇာနနာ။ပေ.။ အမောဟော ဓမ္မဝိစယော သမ္မာဒိဋ္ဌိ, ဣဒံ ဝုစ္စတိ ကမ္မသ္သကတညာဏံ။ ဌပေတ္ဝာ သစ္စာနုလောမိကံ ဉာဏံ သဗ္ဗာပိ သာသဝ ကုသလာ ပညာ ကမ္မသ္သကတညာဏ"န္တိ (ဝိဘ. ၇၉၃) –

ဣမံ ဝိဘင်္ဂပါဠိံ သင်္ဂဏှာတိ။

တတ္ထ (ဝိဘ. အဋ္ဌ. ၇၉၃) **အတ္ထိ ဒိန္န** န္တိအာဒီသု ဒိန္နပစ္စယာ ဖလံ အတ္ထီတိ ဣမိနာ ဥပာယေန အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ဒိန္န** န္တိ စ ဒေယ္ယဓမ္မသီသေန ဒာနံ ဝုတ္တံ။ **ယိဋ္ဌ** န္တိ မဟာယာဂေါ, သဗ္ဗသာဓာရဏံ မဟာဒာနန္တိ အတ္ထော။ **ဟုတ**န္တိ ပဟောနကသက္ကာရော အခိပ္ပေတော။ **အတ္ထိ မာတာ, အတ္ထိ ပိတာ** တိ မာတာပိတူသု သမ္မာပဋိပတ္တိမိစ္ဆာပဋိပတ္တိအာဒီနံ ဖလသမ္ဘဝေ ဝုတ္တော။ **ဣဒံ ဝုစ္စတီ** တိ ယံ ဉာဏံ "ဣဒံ ကမ္မံ သကံ, ဣဒံ နော သက"န္တိ ဇာနာတိ, ဣဒံ ကမ္မသ္သကတညာဏံ နာမ ဝုစ္စတီတိ အတ္ထော။ တတ္ထ တိဝိဓံ ကာယဒုစ္စရိတံ စတုဗ္ဗိဓံ ဝစီဒုစ္စရိတံ တိဝိဓံ မနောဒုစ္စရိတန္တိ ဣဒံ **န သကကမ္မံ** နာမ, တီသု ဒ္ဝါရေသု ဒသဝိဓမ္ပိ သုစရိတံ **သကကမ္မံ** နာမ။ အတ္တနော ဝါပိ ဟောတု ပရသ္သ ဝါ, သဗ္ဗမ္ပိ အကုသလံ **န သကကမ္မံ** နာမ။ ကသ္မာ? အတ္ထဘဉ္ဇနတော အနတ္ထဇနနတော စ။ အတ္တနော ဝါ ဟောတု ပရသ္သ ဝါ, သဗ္ဗမ္ပိ ကုသလံ **သကကမ္မံ** နာမ။ ကသ္မာ? အနတ္ထဘဉ္ဇနတော အတ္ထဇနနတော စ။ ဧဝံ ဇာနနသမတ္ထေ ဣမသ္မိံ ကမ္မသ္သကတညာဏေ ဌတ္ဝာ ဗဟုံ အာနံ ဒတ္ဝာ သီလံ ပူရေတ္ဝာ ဥပောသထံ သမာဒိယိတ္ဝာ သုခေန သုခံ သမ္ပတ္တိယာ သမ္ပတ္တိံ အနုဘဝိတ္ဝာ နိဗ္ဗာနံ ပတ္တာနံ သတ္တာနံ ဂဏနပရိစ္ဆေဒော နတ္ထိ။ **ဌပေတ္ဝာ သစ္စာနုလောမိကံ ဉာဏ**န္တိ မဂ္ဂသစ္စသ္သ ပရမတ္ထသစ္စသ္သ စ အနုလောမနတော သစ္စာနုလောမိကန္တိ လ

ဒ္ဓနာမံ ဝိပဿနာဉာဏံ ဌပေတွာ အဝသေသာ သဗ္ဗာပိ သာသတ ကုသလာ ပညာ ကမ္မဿကတဉာဏမေဝါတိ အတ္ထော။

တိလက္ခဏာကာရပရိစ္ဆေဒကန္တိ အနိစ္စာဒိလက္ခဏတ္တယဿ ဟုတွာ အဘာဝါဒိအာကာရပအစ္ဆိန္ဒနကံ။ **အဓိပညာတိ ဝုစ္စတီ**တိ မဂ္ဂပညာယ အဓိဋ္ဌာနဘာဝတော ဝိပဿနာဉာဏံ အဓိပညာတိ ဝုစ္စတိ။

> ''ကလျာဏကာရီ ကလျာဏံ၊ ပာပကာရီ စ ပာပကံ။
> အနုဘောတိ ဒွယမေတံ၊ အနုဗန္ဓတိ ကာရက''န္တိ။ (သံ. နိ. ၁.၂၅၆)။

ဧဝံ အတီတေ အနာဂတေ စ ဝဋ္ဋမူလကဒုက္ခသလ္လက္ခဏဝသေန သံဝေဂဝတ္ထုတာယ ဝိမုတ္တိအာကင်္ခာယ ပစ္စယဘူတာ ကမ္မဿကတပညာ အဓိပညာတိပိ ဝဒန္တိ။ လောကိယပညာယ အဓိပညာဘာဝေ ပရိယာယေနာတိ နိပ္ပရိယာယမေဝ တံ ဒဿေတုံ **''တတောပိ စ မဂ္ဂဖလပညာဝ အဓိပညာ''** တိ ဝုတ္တံ။

သဟ အာဒိဝန္တိ တ္ထောတိ **သာဒီတေ**တိ သဗ္ဗသိက္ခာပဒံ ဝုတ္တန္တိ အာဟ – **''သဗ္ဗမ္ပိ။ပေ။ တသ္မာ သာဒီဝန္တိ ဝုစ္စတီ''**တိ။ တတ္ထ **သိက္ခာပဒန္တိ** ''နာမကာယော ပဒကာယော နိရုတ္တိကာယော ဗျဉ္ဇနကာယော''တိ ဝုတ္တံ ဘဂဝတော ဝစနသင်္ခာတံ သိက္ခာပဒံ။ **သဘာဂဝုတ္တိနော** တိ သမာနဝုတ္တိကာ, သဒိသပ္ပဝတ္တိကာတိ အတ္ထော။ **တသ္မိံ သိက္ခတီ**တိ တ္ထေ အာဓေယ္ယာပေက္ခတ္တာ အဓိကရဏဿ ကိမာဓေယျမပေက္ခိတွာ ''တသ္မိ''န္တိ အဓိကရဏံ နိဒ္ဒိဋ္ဌန္တိ အာဟ – **''တံ သိက္ခာပဒံ စိတ္တဿ အဓိကရဏံ ကတွာ''** တိ, တံ သာဒီဝသင်္ခာတံ သိက္ခာပဒံ ''ယထာသိက္ခာပဒံ နု ခော သိက္ခာမိ, န သိက္ခာမိ''တိ ဧဝံ ပဝတ္တိဝသေန သိက္ခာပဒဝိသယတ္တာ တဒာဓေယ္ယဘူတဿ စိတ္တဿ အဓိကရဏံ ကတွာတိ အတ္ထော။ နနု စ ''သိက္ခာသာဒီဝသမာပန္နော''တိ ဣမဿ ပဒဘာဇနံ ကရောန္တေန ''ယံ သိက္ခံ သာဒီဝဉ္စ သမာပန္နော, တဒုဘယံ ဒဿေတွာ တေသု သိက္ခတိ, တေန ဝုစ္စတိ သိက္ခာသာဒီဝသမာပန္နော''တိ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ, ဧဝမဝတွာ ''တသ္မိံ သိက္ခတိ, တေန ဝုစ္စတိ သာဒီဝသမာပန္နော''တိ တ္ထေကမေဝ ကသ္မာ ဝုတ္တန္တိ အန္တောလီနစောဒနံ သန္ဓာယာဟ **''န ကေဝလဉ္စာယမေတသ္မိ''** န္တိအာဒိ။

တသ္သာ စ သိက္ခာယာ တိ တဿာ အဓိသီလသင်္ခာတာယ သိက္ခာယ။ **သိက္ခံ ပရိပူရေန္တော** တိ

သီလသံဝရံ ပရိပူရေန္တော, တရိတ္တသီလဝသေန ဝိရတိသမ္ပယုတ္တံ စေတနံ စာရိတ္တသီလဝသေန ဝိရတိဝိပ္ပယုတ္တံ စေတနဉ္စ အတ္တနိ ပဝတ္တေန္တောတိ အတ္ထော။ **တသ္မိဉ္စ သိက္ခာပဒေ အဝီတိက္ကမန္တော သိက္ခတီ** တိ ''နာမကာယော ပဒကာယော နိရုတ္တိကာယော ဗျဉ္ဇနကာယော''တိ ဧဝံ ဝုတ္တံ ဘဂဝတော ဝစနသင်္ခာတံ သိက္ခာပဒံ အဝီတိက္ကမန္တော ဟုတွာ တသ္မိံ ယထာဝုတ္တသိက္ခာပဒေ သိက္ခတီတိ အတ္ထော။ သီလသံဝရပူရဏံ သာဒီတနတိက္ကမနဉ္စာတိ ဣဒမေဝ စ ဒွယံ ဣဓ သိက္ခနံ နာမာတိ အဓိပ္ပာယော။ တတ္ထ သာဒီတနတိက္ကမော သိက္ခာပာရိပူရိယာ ပစ္စယော။ သာဒီတနတိက္ကမတော ဟိ ယာဝ မဂ္ဂာ သိက္ခာပာရိပူရီ ဟောတိ။ အပိစေတ္ထ ''သိက္ခံ ပရိပူရေန္တော သိက္ခတီ''တိ ဣမိနာ ဝိရတိစေတနာသင်္ခာတဿ သီလသံဝရဿ ဝိသေသတော သန္တာနေ ပဝတ္တနကာလောဝ ဂဟိတော, ''အဝီတိက္ကမန္တော သိက္ခတီ''တိ ဣမိနာ ပန အပ္ပဝတ္တနကာလောပိ။ သိက္ခဉ္ဟိ ပရိပူရဏဝသေန အတ္တနိ ပဝတ္တေန္တောပိ နိဒ္ဒါဒိဝသေန အပ္ပဝတ္တေန္တောပိ ဝီတိက္ကမာဘာဝတ ''အဝီတိက္ကမန္တော သိက္ခတီ''တိ ဝုစ္စတီတိ။

သိက္ခာသာဒီဝပဒဘာဇနီယဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သိက္ခာပစ္စက္ခာနဝိဘင်္ဂဝဏ္ဏနာ

''အပ္ပစ္စက္ခာယ အပ္ပစ္စက္ခာတာယာ''တိ ဥဘယထာပိ ဟဒ္ဒေ တီသုပိ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တော။ **ဒုဗ္ဗလျေ အာဝိကတေပီ**တိ ''ယံနူနာဟံ ဗုဒ္ဓံ ပစ္စက္ခေယျ''န္တိအာဒိနာ ဒုဗ္ဗလဘာဝေ ပကာသိတေပိ။ **သိက္ခာယ ပန ပစ္စက္ခာတာယာ**တိ ''ဗုဒ္ဓံ ပစ္စက္ခာမီ''တိအာဒိနာ သိက္ခာယ ပစ္စက္ခာတာယ။ ယသ္မာ ဒိရတ္တဝစနေ ဂဟိတေ တေန ပုရိမပစ္ဆိမပ အနိ သံသိလိဋ္ဌာနိ ဟောန္တိ, န တသ္မိံ အဂ္ဂဟိတေ, တသ္မာ ဒိရတ္တဝစနေန ဗျဉ္ဇနသိလိဋ္ဌတာမတ္တမေဝ ပယောဇန

န္တိ အာဟ **“ဗ္ယဥ္ဇနသိလိဋ္ဌတာယာ”** တိ။ **မုခါရုဠ္ဟတာယာ**တိ ယသ္မာ ဝေရူပံ ဝစနံ လောကဿ မုခမာရုဠ္ဟံ, တသ္မာတိ အတ္ထော။

ဗ္ယဥ္ဇနံ သမ္ပာဒေတီ တိ တဿ ဝိသုံ အတ္ထာဘာဝတော ဝုတ္တမေဝတ္ထံ အညပဒေန ဒီပေန္တော ဗ္ယဥ္ဇနံ သမ္ပာဒေတိ။ ဝုတ္တမေဝတ္ထံ ကာရဏေန ဝိဘာဝေန္တော အာဟ **“ပရိတရကပဒဝိရဟိတဥ္ဟိ”**တိအာဒိ။ အတ္ထဒီပကံ ပဒံ **အတ္ထပဒံ** ။

သိက္ခာပစ္စက္ခာနဿာ တိ “ဗုဒ္ဓံ ပစ္စက္ခာမီ”တိအာဒိသိက္ခာပစ္စက္ခာနဝစနဿ။ “ဗုဒ္ဓံ ပစ္စက္ခာမီ”တိအာဒီသု “ဇဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဒုဗ္ဗလျာဝိကမ္မဥ္စေဝ ဟောတိ သိက္ခာ စ ပစ္စက္ခာတာ”တိ ဝုတ္တတ္တာ ဥဘယမ္ပိ ဟောတီတိ အာဟ – **“ကေစိ ဒုဗ္ဗလျာဝိကမ္မံ အတ္ထော ဟောတီ”** တိ။ ကိဥ္စာပိ “ဗုဒ္ဓံ ပစ္စက္ခာမီ”တိအာဒိသိက္ခာပစ္စက္ခာနဝစနဿ ဒုဗ္ဗလျာဝိကမ္မပဒတ္ထော န ဟောတိ, တထာပိ “ဗုဒ္ဓံ ပစ္စက္ခာမီ”တိ ဝုတ္တေ သိက္ခာပရိပူရဏေ ဒုဗ္ဗလျာဝိဘာဝဿပိ ဂမျမာနတ္တာ “သိက္ခာပစ္စက္ခာနဿ ကေစိ ဒုဗ္ဗလျာဝိကမ္မံ အတ္ထော ဟောတီ”တိ ဝုတ္တံ။ **နံ သန္ဓာယာ**တိ နံ အတ္ထဘူတံ ဒုဗ္ဗလျာဝိကမ္မံ သန္ဓာယ။

ဝိသေသာဝိသေသန္တိ ဧတ္ထ ယေန ဒုဗ္ဗလျာဝိကမ္မမေဝ ဟောတိ, န သိက္ခာပစ္စက္ခာနံ, တတ္ထ သိက္ခာပစ္စက္ခာနဒုဗ္ဗလျာဝိကမ္မာနံ အတ္ထိ ဝိသေသော။ ယေန ပန သိက္ခာပစ္စက္ခာနဉ္စေဝ ဒုဗ္ဗလျာဝိကမ္မဉ္စ ဟောတိ, တတ္ထ နေဝတ္ထိ ဝိသေသောတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ကဏ္ဍကိစ္စဇိဝနေတိ ခါတုသု ပဌိတတ္တာ ဝုတ္တံ **“ကိစ္စဇိဝိကပ္ပတ္တော”**တိ။ ဥက္ကဏ္ဌာနံ ဥက္ကဏ္ဌာ, ကိစ္စဇိဝိကာ, တံ ဣတော ပတ္တောတိ **ဥက္ကဏ္ဌိတော**။ **ဣတော** တိ ဣတော ဌာနတော, ဣတော ဝိဟာရတော တ။ **ဧတ္ထ** တိ ဂန္တုမိစ္ဆိတံ ပဒေသံ ဝဒတိ။ အနဘိရတိယာ ပီဠိတော ဝိက္ခိတ္တစိတ္တတော ဟုတွာ သီသံ ဥက္ခိပိတွာ ဥဒ္ဓံမုခော ဣတော စိတော စ ဩလောကေန္တော အာဟိဏ္ဍတီတိ အာဟ **“ဥဒ္ဓံ ကဏ္ဌံ ကတွာ ဝိဟရမာနော”**တိ။

အဇ္ဈိယမာနော တိ ဧတ္ထ အဇ္ဈမိဝ အတ္တာနမာစရတိ အဇ္ဈိယတီတိ အဇ္ဈိယသဒ္ဒဿ အန္တောဂဓဥပမာနဘူတကမ္မတ္တာ ဥပမေယျဘူတေန အတ္တနာဝ သကမ္မကတ္တံ, န ဘိက္ခုဘာဝေနာတိ အာဟ **“ဘိက္ခုဘာဝန္တိ ဘိက္ခုဘာဝေနာ”**တိ။ န ဟိ သော ဘိက္ခုဘာဝံ အဇ္ဈမိဝ အာစရတိ, ကိဉ္စရဟိ အတ္တာနံ တသ္မာ ဘိက္ခုဘာဝေန ကရဏဘူတေန အတ္တာနံ အဇ္ဈိယမာနောတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗောတိ အာဟ **“ကရဏတ္ထေ ဥပယောဂဝစနံ”** န္တိ။ **ကဏ္ဌေ အာသတ္တေန အဇ္ဈိယေယျာ**တိ ဧတ္ထ ပန ကရဏတ္ထေယေဝ ကရဏဝစနန္တိ အာဟ – **“ယထာလက္ခဏံ ကရဏဝစနေနေဝ ဝုတ္တ”**န္တိ။ ကတ္တုအတ္ထေ တ ဥပယောဂဝစနံ ဒဋ္ဌဗ္ဗန္တိ အာဟ – **“တေန တ ဘိက္ခုဘာဝေနာ”**တိအာဒိ, တေန ကတ္တုဘူတေန ဘိက္ခုဘာဝေနာတိ အတ္ထော။ ဣမသ္မိံ ပနတ္ထေ အဇ္ဈံ ကရောတီတိ အဇ္ဈိယတီတိ အဇ္ဈိယ-သဒ္ဒံ နိပ္ဖာဒေတွာ တတော ကမ္မနိ မာန-သဒ္ဒေ ကတေ “အဇ္ဈိယမာနော”တိ ပဒသိဒ္ဓိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တေနေတဟ – **“အဇ္ဈံ ကရိယမာနော ပီဠိယမာနော”**တိ။ **ဇိဂုစ္ဆမာနော** တိ ဣမိနာ ပန သမ္ဗန္ဓေ ကရိယမာနေ ဘိက္ခုဘာဝန္တိ ဥပယောဂေ ဧဝ ဥပယောဂဝစနန္တိ အာဟ – **“အသုစိံ ဝိယ တံ ဇိဂုစ္ဆန္တော”** တိ, တံ ဘိက္ခုဘာဝံ ဇိဂုစ္ဆန္တောတိ အတ္ထော။ **သစာဟ**န္တိ သစေ အဟံ။

ပစ္စက္ခာနာကာရေန ဝုတ္တာနီ တိ “ပစ္စက္ခေယျံ ပစ္စက္ခေယျ”န္တိ ဝုတ္တတ္တာ ပစ္စက္ခာနာကာရသမ္ဗန္ဓေန ဝုတ္တာနိ။ **ဘာဝဝိကပ္ပာကာရေနာ** တိ “အဿံ အဿ”န္တိ အာဂတတ္တာ ယံ ယံ ဘဝိတုကာမော, တဿ တဿ ဘာဝဿ ဝိကပ္ပာကာရေန, ဘိက္ခုဘာဝတော အညဘာဝဝိကပ္ပာကာရေနာတိ အဓိပ္ပာယော။

၅၀. **န ဥဿဟာမီ** တိ အတ္တနော တတ္ထ တတ္ထ ဥဿဟာဘာဝံ ဒဿေတိ။ **န ဝိသဟာမီ**တိ ကေဘတ္တာဒီနံ အသယှဘာဝံ ဒဿေတိ။ **န ရမာမီ**တိ “ပဗ္ဗဇ္ဇာမူလကံ နတ္ထိ မေ သုခ”န္တိ ဒဿေတိ။ **နာဘိရမာမီ**တိ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ အတ္တနော သန္တောသာဘာဝံ ဒဿေတိ။

ဣအနိ သိက္ခာပစ္စက္ခာနတရေ ဌတွာ အယံ ဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိတဗ္ဗော – တတ္ထ “သာမညာ စဝိတုကာမော”တိ အာဒီဟိ ပဒေဟိ စိတ္တနိယမံ ဒဿေတိ။ “ဗုဒ္ဓံ ဓမ္မ”န္တိအာဒီဟိ ပဒေဟိ ခေတ္တနိယမံ ဒဿေတိ။ ယထာ ဟိ လောကေ သဿာနံ ရုဟနဋ္ဌာနံ “ခေတ္တ”န္တိ ဝုစ္စတိ, ဧဝမိဒမ္ပိ သိက္ခာပစ္စက္ခာနဿ ရုဟနဋ္ဌာနတ္တာ “ခေတ္တ”န္တိ ဝုစ္စတိ။

‘‘ပစ္စက္ခာမိ ဓာရေဟီ’’တိ ဧတေန ကာလနိယမံ ဒဿေတိ။ ‘‘ဝဒတီ’’တိ က္ကမိနာ ပယောဂနိယမံ ဒဿေတိ။ ‘‘အလံ မေ ဗုဒ္ဓေန, ကိန္နု မေ ဗုဒ္ဓေန, န မမတ္ထော ဗုဒ္ဓေန, သုမုတ္တာဟံ ဗုဒ္ဓေနာ’’တိအာဒီဟိ အနာမဋ္ဌကာလဝသေနပိ ပစ္စက္ခာနံ ဟောတီတိ ဒဿေတိ။ ‘‘ဝိညာပေတီ’’တိ က္ကမိနာ ဝိဇာနနနိယမံ ဒဿေတိ။ ‘‘ဥမ္မတ္တကော သိက္ခံ ပစ္စက္ခာတိ, ဥမ္မတ္တကဿ သန္တိကေ သိက္ခံ ပစ္စက္ခာတီ’’တိအာဒီဟိ ပုဂ္ဂလနိယမံ ဒဿေတိ။ ‘‘အရိယကေန မိလက္ခဿ သန္တိကေ သိက္ခံ ပစ္စက္ခာတိ, သော စ နပ္ပဋိဝိဇာနာတိ, အပ္ပစ္စက္ခာတာ ဟောတိ သိက္ခာ’’တိအာဒီဟိ ပုဂ္ဂလာဒိနိယမေ သတိပိ ဝိဇာနနနိယမာသမ္ဘဝံ ဒဿေတိ ။ ‘‘ဒဝါယ သိက္ခံ ပစ္စက္ခာတိ, အပ္ပစ္စက္ခာတာ ဟောတိ သိက္ခာ’’တိအာဒီဟိ ခေတ္တာဒိနိယမေ သတိပိ စိတ္တနိယမာဘာဝေန န ရုဟတီတိ ဒဿေတိ။ ‘‘သာဝေတုကာမော န သာဝေတိ, အပစ္စက္ခာတာ ဟောတိ သိက္ခာ’’တိ က္ကမိနာ စိတ္တနိယမေပိ သတိ ပယောဂနိယမာဘာဝေန န ရုဟတီတိ ဒဿေတိ။ ‘‘အဝိညုဿ သာဝေတိ, ဝိညုဿ န သာဝေတီ’’တိ ဧတေဟိ စိတ္တခေတ္တကာလပယောဂပုဂ္ဂလဝိဇာနနနိယမေပိ သတိ ယံ ပုဂ္ဂလံ ဥဒ္ဒိဿ သာဝေတိ, တဿေဝ သဝနေန ရုဟတိ, န အညဿာတိ ဒဿေတိ။ ‘‘သဗ္ဗသော ဝါ ပန န သာဝေတိ, အပ္ပစ္စက္ခာတာ ဟောတိ သိက္ခာ’’တိ က္ကဒံ ပန စိတ္တာဒိနိယမေနေဝ သိက္ခာ ပစ္စက္ခာတာ ဟောတိ, န အညထာတိ ဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ တသ္မာ စိတ္တခေတ္တကာလပယောဂပုဂ္ဂလဝိဇာနနနိယမဝသေန သိက္ခာယ ပစ္စက္ခာနံ ဉတွာ တဒဘာဝေန အပ္ပစ္စက္ခာနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ကထံ? ဥပသမ္ပန္နဘာဝတော စဝိတုကာမတာစိတ္တေနေဝ ဟိ သိက္ခာပစ္စက္ခာနံ ဟောတိ, န ဒဝါ ဝါ ရဝါ ဝါ ဘဏန္တဿ။ ဧဝံ **စိတ္တဝသေန** သိက္ခာပစ္စက္ခာနံ ဟောတိ, န တဒဘာဝေန။

တထာ ‘‘ဗုဒ္ဓံ ပစ္စက္ခာမိ, ဓမ္မံ ပစ္စက္ခာမိ, သင်္ဃံ ပစ္စက္ခာမိ, သိက္ခံ, ဝိနယံ, ပါတိမောက္ခံ, ဥဒ္ဒေသံ, ဥပဇ္ဈာယံ, အာစရိယံ, သဒ္ဓိဝိဟာရိကံ, အန္တေဝါသိကံ, သမာနုပဇ္ဈာယကံ, သမာနာစရိယကံ, သဗြဟ္မစာရိံ ပစ္စက္ခာမီ’’တိ ဧဝံ ဝုတ္တာနံ ဗုဒ္ဓါဒီနံ စတုဒ္ဒသန္နံ, ‘‘ဂိဟီတိ မံ ဓာရေဟိ, ဥပါသကော, အာရာမိကော, သာမဏေရော, တိတ္ထိယော, တိတ္ထိယသာဝကော, အဿမဏော, အသကျပုတ္တိယောတိ မံ ဓာရေဟီ’’တိ ဧဝံ ဝုတ္တာနံ ဂိဟိအာဒီနံ အဋ္ဌန္နဉ္စာတိ က္ကမေ သံ ဒွါဝီသတိယာ ခေတ္တပဒာနံ ယဿ ကဿစိ သဝေဝစနဿ ဝသေန တေသု စ ယံကိဉ္စိ ဝတ္တုကာမဿ ယံကိဉ္စိ ဝဒတောပိ သိက္ခာပစ္စက္ခာနံ ဟောတိ, န ရုက္ခာဒီနံ အညတရဿ နာမံ ဂဟေတွာ သိက္ခံ ပစ္စက္ခန္တဿ။ ဧဝံ **ခေတ္တဝသေန** သိက္ခာပစ္စက္ခာနံ ဟောတိ, န တဒဘာဝေန။

တတ္ထ ယဒေတံ ‘‘ပစ္စက္ခာမီ’’တိ စ ‘‘မံ ဓာရေဟီ’’တိ စ ဝုတ္တံ ဝတ္တမာနကာလဝစနံ, ယာနိ စ ‘‘အလံ မေ ဗုဒ္ဓေန, ကိန္နု မေ ဗုဒ္ဓေန, န မမတ္ထော ဗုဒ္ဓေန, သုမုတ္တာဟံ ဗုဒ္ဓေနာ’’တိအာဒိနာ နယေန အာချာတဝသေန ကာလံ အနာမသိတွာ ပုရိမေဟိ စုဒ္ဒသဟိ ပဒေဟိ သဒ္ဓိံ ယောဇေတွာ ဝုတ္တာနိ ‘‘အလံ မေ’’တိအာဒီနိ စတ္တာရိ ပဒါနိ, တေသံယေဝ စ သဝေဝစနာနံ ဝသေန ပစ္စက္ခာနံ ဟောတိ, န ‘‘ပစ္စက္ခာသိ’’န္တိ ဝါ ‘‘ပစ္စက္ခိဿ’’န္တိ ဝါ ‘‘မံ ဓာရေသီ’’တိ ဝါ ‘‘ဓာရေဿသီ’’တိ ဝါ ‘‘ယန္နူနာဟံ ပစ္စက္ခေယျ’’န္တိ ဝါတိအာဒီနိ အတီတာနာဂတပရိကပ္ပဝစနာနိ ဘဏန္တဿ။ ဧဝံ **ဝတ္တမာနကာလဝသေန** စေဝ **အနာမဋ္ဌကာလဝသေန** စ ပစ္စက္ခာနံ ဟောတိ, န တဒဘာဝေန။

ပယောဂေ ပန ဒုဝိဓော ကာယိကော ဝါစသိကော။ တတ္ထ ‘‘ဗုဒ္ဓံ ပစ္စက္ခာမီ’’တိအာဒိနာ နယေန ယာယ ကာယစိ ဘာသာယ ဝစီဘေဒံ ကတွာ ဝါစသိကပယောဂေနေဝ ပစ္စက္ခာနံ ဟောတိ, န အက္ခရလိခနံ ဝါ ဟတ္ထမုဒ္ဒါဒိဒဿနံ ဝါ ကာယပယောဂံ ကရောန္တဿ။ ဧဝံ **ဝါစသိကပယောဂေနေဝ** ပစ္စက္ခာနံ ဟောတိ, န တဒဘာဝေန။

ပုဂ္ဂလော ပန ဒုဝိဓော ယော စ ပစ္စက္ခာတိ, ယဿ စ ပစ္စက္ခာတိ။ တတ္ထ ယော ပစ္စက္ခာတိ, သော သစေ ဥမ္မတ္တကခိတ္တစိတ္တဝေဒနာဋ္ဋာနံ အညတရော န ဟောတိ။ ယဿ ပန ပစ္စက္ခာတိ, သော သစေ မနုဿဇာတိကော ဟောတိ, န စ ဥမ္မတ္တကာဒီနံ အညတရော, သမ္မုခီဘူတော စ သိက္ခာပစ္စက္ခာနံ ဟောတိ။ န ဟိ အသမ္မုခီဘူတဿ ဒူတေန ဝါ ပဏ္ဏေန ဝါ အာရောစနံ ရုဟတိ။ ဧဝံ **ယထာဝုတ္တပုဂ္ဂလဝသေန** ပစ္စက္ခာနံ ဟောတိ, န တဒဘာဝေန။

ဝိဇာနနမ္ပိ နိယမိတာနိယမိတဝသေန ဒုဝိဓံ။ တတ္ထ ယဿ ယေသံ ဝါ နိယမေတွာ ‘‘က္ကမဿ က္ကမေသံ ဝါ အာရောစေမီ’’တိ ဝဒတိ, သစေ တေ ယထာ ပကတိယာ လောကေ မနုဿာ ဝစနံ သုတွာ အာဝဇ္ဇနသမယေ ဇာနန္တိ, ဧဝံ တဿ ဝစနာနန္တရမေဝ တဿ ‘‘အယံ ဥက္ကဏ္ဌိတော’’တိ ဝါ ‘‘ဂိဟိဘာဝံ ပတ္ထယတီ’’တိ ဝါ ယေန ကေနစိ အာကာ

ရေန သိက္ခာပစ္စက္ခာနဘာဝံ ဇာနန္တိ, ပစ္စက္ခာတာ ဟောတိ သိက္ခာ။ အထ အပရဘာဂေ “ကိံ ဣမိနာ ဝုတ္တ”န္တိ စိန္တေတွာ ဇာနန္တိ, အညေ ဝါ ဇာနန္တိ, အပ္ပစ္စက္ခာတာဝ ဟောတိ သိက္ခာ။ အနိယမေတွာ အာရောစေန္တဿ ပန သစေ ဝုတ္တနယေန ယော ကောစိ မနုဿဇာတိကော ဝစနတ္ထံ ဇာနာတိ, ပစ္စက္ခာတာဝ ဟောတိ သိက္ခာ။ ဧဝံ **ဝိဇာနနဝသေန** ပစ္စက္ခာနံ ဟောတိ, န တဒဘာဝေန။ ဣတိ ဣမေသံ ဝုတ္တပ္ပကာရာနံ စိတ္တာဒီနံ ဝသေနေဝ သိက္ခာပစ္စက္ခာနံ ဟောတိ, န အညထာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

၅၁. “ဝဒတိ”တိ ဝစီဘေဒပ္ပယောဂံ ဒဿေတွာ တဒနန္တရံ “ဝိညာပေတိ”တိ ဝုတ္တတ္တာ တေနေဝ ဝစီဘေဒေန အဓိပ္ပာယဝိညာပနံ ဣဓာဓိပ္ပေတံ, န ယေန ကေနစိ ဥပာယေနာတိ အာဟ **“တေနေဝ ဝစီဘေဒေနာ”**တိ။ **ပဒပစ္စာဘဋ္ဌံ ကတွာ**တိ ပဒဝိပရာဝုတ္တိံ ကတွာ။ ဣဒဉ္စ ပဒပ္ပယောဂဿ အနိယမိတတ္တာ ဝုတ္တံ။ ယထာ ဟိ လောကေ “အာဟရ ပတ္တံ, ပတ္တံ အာဟရာ”တိ အနိယမိတေန ပဒပ္ပယောဂေန တဒတ္ထဝိညာပနံ ဒိဋ္ဌံ, ဧဝမိဓာပိ “ဗုဒ္ဓံ ပစ္စက္ခာမိ, ပစ္စက္ခာမိ ဗုဒ္ဓ”န္တိ အနိယမိတေန ပဒပ္ပယောဂေန တဒတ္ထဝိညာပနံ ဟောတိယေဝါတိ အဓိပ္ပာယော။ ဗုဒ္ဓံ ပစ္စက္ခာမီတိ အတ္ထပ္ပဓာနော အယံ နိဒ္ဒေသော, န သဒ္ဒပ္ပဓာနောတိ အာဟ **“မိလက္ခဘာသာသု ဝါ အညတရဘာသာယ တမတ္ထံ ဝဒေယျာ”**တိ။ မာဂဓဘာသတော အဝသိဋ္ဌာ သဗ္ဗာပိ အန္ဓဒမိဠာဒိဘာသာ မိလက္ခဘာသာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ခေတ္တပဒေသု ဧကံ ဝတ္တုကာမော သစေပိ အညံ ဝဒေယျ, ခေတ္တပဒန္တောဂဓတ္တာ ပစ္စက္ခာတာဝ ဟောတိ သိက္ခာတိ ဒဿေန္တော အာဟ **“ဗုဒ္ဓံ ပစ္စက္ခာမီတိ ဝတ္တုကာမော”** တိအာဒိ။ ယဒိပိ “ဗုဒ္ဓံ ပစ္စက္ခာမီ”တိ ဝတ္တုံ အနိစ္ဆန္တော စိတ္တေန တံ ပဋိက္ခိပိတွာ အညံ ဝတ္တုကာမော ပုန ဝိရဇ္ဈိတွာ တမေဝ ဝဒေယျ, တထာပိ သာသနတော စဝိတုကာမတာစိတ္တေ သတိ ခေတ္တပဒဿေဝ ဝုတ္တတ္တာ အင်္ဂပရိပူရိသမ္ဘဝတော ဟောတွေဝ သိက္ခာပစ္စက္ခာနန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ခေတ္တမေဝ ဩတိဏ္ဏ**န္တိ သိက္ခာပစ္စက္ခာနဿ ရုဟနဋ္ဌာနဘူတံ ခေတ္တမေဝ ဩတိဏ္ဏံ။

“ပစ္စက္ခာမိ ဓာရေဟီ”တိ ဝတ္တမာနကာလဿ ပဓာနဘာဝေန ဝတ္တုမိစ္ဆိတတ္တာ အတီတာနာဂတပရိကပ္ပဝစနေဟိ နေဝတ္ထိ သိက္ခာပစ္စက္ခာနန္တိ ဒဿေန္တော အာဟ **“သစေ ပန ဗုဒ္ဓံ ပစ္စက္ခိန္တိ ဝါ”** တိအာဒိ။ **ဝဒတိ ဝိညာပေတီ**တိ ဧတ္ထ **ဝဒတီ**တိ ဣမိနာ ပယောဂဿ နိယမိတတ္တာ ဧကဿ သန္တိကေ အတ္တနော ဝစီဘေဒပ္ပယောဂေနေဝ သိက္ခာပစ္စက္ခာနံ ဟောတိ, န ဒူတသာသနာဒိပ္ပယောဂေနာတိ ဒဿေန္တော အာဟ **“ဒူတံ ဝါ ပဟိဏာတီ”**တိအာဒိ။ တတ္ထ “မမ သိက္ခာပစ္စက္ခာနဘာဝံ ကထေဟီ”တိ မုခသာသနဝသေန “ဒူတံ ဝါ ပဟိဏာတီ”တိ ဝုတ္တံ။ ပဏ္ဏေ လိခိတွာ ပဟိဏနဝသေန **“သာသနံ ဝါ ပေသေတီ”**တိ ဝုတ္တံ။ ရုက္ခာဒီသု အက္ခရာနိ လိခိတွာ ဒဿနဝသေန **“အက္ခရံ ဝါ ဆိန္ဒတီ”**တိ ဝုတ္တံ။ **ဟတ္ထမုဒ္ဒာယ ဝါ တမတ္ထံ အာရောစေတီ** တိ ဟတ္ထေန အဓိပ္ပာယဝိညာပနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ အဓိပ္ပာယဝိညာပကော ဟိ ဟတ္ထဝိကာရော ဟတ္ထမုဒ္ဒါ။ ဟတ္ထ-သဒ္ဒော စေတ္ထ တဒေကဒေသေသု အင်္ဂုလီသု ဒဋ္ဌဗ္ဗော “န သဗ္ဗံ ဟတ္ထံ မုခေ ပက္ခိပိဿာမီ”တိအာဒီသု (ပါစိ. ၆၁၈) ဝိယ။ တသ္မာ အဓိပ္ပာယဝိညာပကေန အင်္ဂုလိသင်္ကောစနာဒိနာ ဟတ္ထဝိကာရေန တမတ္ထံ အာရောစေတီတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

စိတ္တသမ္ပယုတ္တန္တိ ပစ္စက္ခာတုကာမတာစိတ္တသမ္ပယုတ္တံ။ ဣဒါနိ ဝိဇာနနဝသေန သိက္ခာပစ္စက္ခာနံ နိယမိတာနိယမိတဝသေန ဒုဝိဓံ ဝေဒိတဗ္ဗန္တိ ဒဿေန္တော အာဟ – **“ယဒိ အယမေဝ ဇာနာတူ”**တိအာဒိ။ အယဉ္စ ဝိဘာဂေါ “ဝဒတိ ဝိညာပေတီတိ ဧကဝိသယတ္တာ ယဿ ဝဒတိ, တဿေဝ ဝိဇာနနံ အဓိပ္ပေတံ, န အညဿာ”တိ ဣမိနာ နယေန လဗ္ဘတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ န ဟိ ယဿ ဝဒတိ, တတော အညံ ဝိညာပေတီတိ အယမတ္ထော သမ္ဘဝတိ။ **သော ယေဝ ဇာနာတီ**တိ အဝဓာရဏေန တသ္မိံ အဝိဇာနန္တေယေဝ အညဿ ဇာနနံ ပဋိက္ခိပတိ။ တေနေဝါဟ – **“အထ သော န ဇာနာတိ, အညော သမီပေ ဌိတော ဇာနာတိ, အပစ္စက္ခာတာ ဟောတိ သိက္ခာ”**တိ။ တသ္မာ “အယမေဝ ဇာနာတူ”တိ ဧကံ နိယမေတွာ အာရောစိတေ ယဒိပိ သောပိ ဇာနာတိ အညောပိ, နိယမိတဿ ပန နိယမိတဝသေန ဝိဇာနနသမ္ဘဝတော သိက္ခာပစ္စက္ခာနံ ဟောတိယေဝါတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ “အညော မာ ဇာနာတူ”တိ အနိယမိတတ္တာ။ **ဒွိန္နမ္ပိ နိယမေတွာ**တိ ဣဒံ “ဒွေဝ ဝါ ဇာနန္တု, ဧကော ဝါ, ဣမေသံယေဝ ဒွိန္နံ အာရောစေမီ”တိ ဧဝံ နိယမေတွာ အာရောစနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ တေနေဝါဟ – **“ဧကသ္မိံ ဇာနန္တေပိ ဒွီသု ဇာနန္တေသုပိ”** တိ။ တသ္မာ “ဒွေဝယေဝ ဇာနန္တု, ဧကော မာ ဇာနာတူ”တိ ဧဝံ ဒွိန္နံ နိယမေတွာ အာရောစိတေ ဒွီသုယေဝ ဇာနန္တေသု သိက္ခာပစ္စက္ခာနံ ဟောတိ, န ဧကသ္မိံ ဇာနန္တေတိ ဝဒန္တိ။

သဘာဂေတိ ဝိသဘာဂေ။ **ပရိသင်္ကမာနော** တိ “သစေ တေ ဇာနေယျုံ, မံ တေ တရေယျုန္တိ”တိ အာသင်္
ကမာနော။ **သမယညူ**တိ သာသနာစာရကုသလော, ဣဓ ပန တဒဓိပ္ပါယဇာနနမတ္တေနပိ သမယညူ နာမ ဟောတိ။ တေနေ
ဝ အာဟ – **“ဥက္ကဏ္ဌိတော အယံ။ပေ။ သာသနတော စုတောတိ ဇာနာတီ”** တိ။ တဿာ “ဗုဒ္ဓံ ပစ္စက္ခာမီ”တိ ဣမဿ
သ အတ္ထံ ဉတွာပိ သစေ “အယံ ဘိက္ခုဘာဝတော စဝိတုကာမော, ဂိဟီ ဝ ဟောတုကာမော”တိ န ဇာနာတိ, အပ္ပစ္စက္
ခါတာဝ ဟောတိ သိက္ခာ။ သစေ ပန “ဗုဒ္ဓံ ပစ္စက္ခာမီ”တိ ဝဒန္တဿ အတ္ထံ အဇာနိတွာပိ “ဥက္ကဏ္ဌိတော ဂိဟီ ဟော
တုကာမော”တိ အဓိပ္ပါယံ ဇာနာတိ, ပစ္စက္ခာတာဝ ဟောတိ သိက္ခာ။ အညသ္မိံ ခဏေ သောတဝိညာဏဝီထိယာ သဒ္ဒဂ္ဂ
ဟဏံ, အညသ္မိံယေဝ စ မနောဝိညာဏဝီထိယာ တဒတ္ထဝိဇာနနန္တိ အာဟ – **“တင်္ခဏညေဝ ပန အပုဗ္ဗံ အစရိမံ ဒုဇ္ဇ
ဇာန”**န္တိ။ န ဟိ ဧကသ္မိံယေဝ ခဏေ သဒ္ဒသဝနံ တဒတ္ထဝိဇာနနဉ္စ သမ္ဘဝတိ။ တထာ ဟိ “ဃဋော”တိ ဝ “ပ
ဋော”တိ ဝ ဧကေနစိ ဝုတ္တေ တတ္ထ ဃ-သဒ္ဒံ ပစ္စုပ္ပန္နံ ဂဟေတွာ ဧကာ သောတဝိညာဏဝီထိ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ နိရုဇ္ဈ
တိ, တဒနန္တရံ ဧကာ မနောဝိညာဏဝီထိ တမေဝ အတီတံ ဂဟေတွာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဧဝံ တေန ဝုတ္တဝစနေ ယတ္တကာနိ
အက္ခရာနိ ဟောန္တိ, တေသု ဧကမေကံ အက္ခရံ ပစ္စုပ္ပန္နမတီတဉ္စ ဂဟေတွာ သောတဝိညာဏဝီထိယာ မနောဝိညာဏ
ဝီထိယာ စ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ နိရုဒ္ဓါယ အဝသာနေ တာနိ အက္ခရာနိ သမ္ပိဏ္ဍေတွာ အက္ခရသမူဟံ ဂဟေတွာ ဧကာ မနော
ဝိညာဏဝီထိ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ နိရုဇ္ဈတိ။ တဒနန္တရံ “အယမက္ခရသမူဟော ဧတဿ နာမ”န္တိ နာမပညတ္တိဂ္ဂဟဏဝ
သေန အပရာယ မနောဝိညာဏဝီထိယာ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ နိရုဒ္ဓါယ တဒနန္တရံ ဥပ္ပန္နာယ မနောဝိညာဏဝီထိယာ “အယမေ
တဿ အတ္ထော”တိ ပကတိယာ တဒတ္ထဝိဇာနနံ သမ္ဘဝတိ။

အာဝဇ္ဇနသမယေနာ တိ ဘုမ္မတ္ထေ ကရဏဝစနံ, အတ္ထာဘောဂသမယေတိ အတ္ထော။ ဣဒါနိ တမေဝ အာဝဇ္ဇ
နသမယံ ဝိဘာဝေန္တော အာဟ – **“ယထာ ပကတိယာ။ပေ။ ဇာနန္တိ”** တိ။ တေနေဝ ဝစီဘေဒေန အဓိပ္ပါယဝိညာပနဿ
သ ဣဓာဓိပ္ပေတတ္တာ အပရဘာဂေ “ကိံ ဣမိနာ ဝုတ္တ”န္တိ တံ ကင်္ခတွာ စိရေန အဓိပ္ပါယဝိဇာနနံ အညေနပိ
ဧကေနစိ ဥပါယန္တရေန သမ္ဘဝတိ, န ကေဝလံ ဝစီဘေဒမတ္တေနာတိ အာဟ – **“အထ အပရဘာဂေ။ပေ။ အပ္ပစ္စက္
ခါတာ ဟောတိ သိက္ခာ”**တိ။ “ဂိဟီ ဘဝိဿာမီ”တိ ဝုတ္တေ အတ္ထဘေဒေ ကာလဘေဒေ စ ဟောတီတိ အပ္ပစ္စက္
ခါတာ ဟောတိ သိက္ခာ။ “ဓာရေဟီ”တိ ဟိ ဣမဿ ယော အတ္ထော ကာလော စ, န သော “ဘဝိဿာမီ”တိ ဧတဿ။
“ဂိဟီ ဟောမီ”တိ ဝုတ္တေ ပန အတ္ထဘေဒါဘာဝေယေဝ, န ကာလဘေဒေ “ဟောမီ”တိ ဝတ္တမာနကာလဿေဝ ဝုတ္
တတ္တာ။ “ဂိဟီ ဇာတောမှိ, ဂိဟီမှိ”တိ ဧတ္ထာပိ အတ္ထဿ စေဝ ကာလဿ စ ဘိန္နတ္တာ အပ္ပစ္စက္ခာတာ
ဟောတိ သိက္ခာ။ “အဇ္ဇ ပဋ္ဌာယာ”တိ ဣဒံ တထာ ဝုတ္တေပိ အသေဘာဝတော ပရိပုဏ္ဏံ ကတွာ ဝုတ္တံ။ “ဓာရေ
ဟီ”တိ အတ္ထုပ္ပဓာနတ္တာ နိဒ္ဒေသဿ ပရိယာယဝစနေဟိပိ သိက္ခာပစ္စက္ခာနံ ဟောတိယေဝါတိ ဒဿေန္တော
အာဟ **“ဇာနာဟီ”**တိအာဒိ။ ဓာရေဟိ ဇာနာဟိ သဉ္ဇာနာဟိ မနသိ ကရောဟီတိ ဟိ ဧတာနိ ပဒါနိ အတ္ထတော ကာလ
တော စ အဘိန္နာနိ။

၅၂. **ပုရိမာနေဝ စုဒ္ဒသာ** တိ ဗုဒ္ဓါဒိသဗြဟ္မစာရီပရိယန္တာနိ။ ဟောတု ဘဝတူတိ ဣဒမ္ပိ ပဋိက္ခေပမတ္တမေဝါတိ
အာဟ **“ဟောတု, ပရိယတ္တန္တိ အတ္ထော”** တိ။

၅၃. **ဝဏ္ဏပဋ္ဌာန** န္တိ မဟာသင်္ဂီတိကာနံ ဗုဒ္ဓဂုဏပရိဒီပကံ ဧကံ သုတ္တန္တိ ဝဒန္တိ။ **ဥပါလိဂါထာသူ**တိ (မ. နိ.
၂.၇၆) –

“ဓီရဿ ဝိဂတမောဟဿ၊
ပဘိန္နခိလဿ ဝိဇိတဝိဇယဿ။
အနီဃဿ သုသမစိတ္တဿ။
ဝုဒ္ဓသီလဿ သာဓုပညဿ။
ဝေသမန္တရဿ ဝိမလဿ။
ဘဂဝတော တဿ သာဝကောဟမသ္မိ။

“အကထံကထိဿ တုသိတဿ။
ဝန္တလောကာမိသဿ မုဒိတဿ။

ကတသမဏဿ မနုဇဿ။
အန္တိမသာရီရဿ နရဿ။
အနောပမဿ ဝိရဇဿ။
ဘဂဝတော တဿ သာဝကောဟမသ္မိ။

“အသံသယဿ ကုသလဿ။
ဝေနယိကဿ သာရထိဝရဿ။
အနုတ္တရဿ   ရုစိရဓမ္မဿ။
နိက္ကင်္ခဿ ပဘာသကဿ။
မာနစ္ဆိဒဿ ဝီရဿ။
ဘဂဝတော တဿ သာဝကောဟမသ္မိ။

“နိသဘဿ အပ္ပမေယျဿ။
ဂမ္ဘီရဿ မောနပ္ပတ္တဿ။
ခေမင်္ကရဿ ဝေဒဿ။
ဓမ္မဋ္ဌဿ သံဝုတတ္တဿ။
သင်္ဂါတိဂဿ မုတ္တဿ။
ဘဂဝတော တဿ သာဝကောဟမသ္မိ။

“နာဂဿ ပန္တသေနဿ။
ခီဏသံယောဇနဿ မုတ္တဿ။
ပဋိမန္တကဿ ဓောနဿ။
ပန္နဓဇဿ ဝီတရာဂဿ။
ဒန္တဿ နိပ္ပပဉ္စဿ။
ဘဂဝတော တဿ သာဝကောဟမသ္မိ။

“ဣသိသတ္တမဿ   အကုဟဿ။
တေဝိဇ္ဇဿ ဗြဟ္မပ္ပတ္တဿ။
နှာတကဿ ပဒကဿ။
ပဿဒ္ဓဿ ဝိဒိတဝေဒဿ။
ပုရိန္ဒဒဿ သက္ကဿ။
ဘဂဝတော တဿ သာဝကောဟမသ္မိ။

“အရိယဿ ဘာဝိတတ္တဿ။
ပတ္တိပတ္တဿ ဝေယျာကရဏဿ။
သတိမတော ဝိပဿိဿ။
အနဘိနတဿ နော အပနတဿ။
အနေဇဿ   ဝသိပ္ပတ္တဿ။
ဘဂဝတော တဿ သာဝကောဟမသ္မိ။

“သမုဂ္ဂတဿ ဈာယိဿ။
အနနုဂတန္တရဿ သုဒ္ဓဿ။
အသိတဿ ဟိတဿ။
ပဝိဝိတ္တဿ အဂ္ဂပ္ပတ္တဿ။

တိဏ္ဏသ္သ တာရယန္တဿ။
ဘဂဝတော တဿ သာဝကောဟမသ္မိ။

''သန္တဿ ဘူရိပညဿ။
မဟာပညဿ ဝီတလောဘဿ။
တထာဂတဿ သုဂတဿ။
အပ္ပဋိပုဂ္ဂလဿ အသမဿ။
ဝိသာရဒဿ နိပုဏဿ။
ဘဂဝတော တဿ သာဝကောဟမသ္မိ။

''တဏှစ္ဆိဒဿ ဗုဒ္ဓဿ။
ဝီတဓူမဿ အနုပလိတ္တဿ။
အာဟုနေယျဿ ယက္ခဿ။
ဥတ္တမပုဂ္ဂလဿ အတုလဿ။
မဟတော ယသဂ္ဂပ္ပတ္တဿ။
ဘဂဝတော တဿ သာဝကောဟမသ္မီ''တိ။ –

ဧဝံ ဥပါလိဂဟပတိနာ ဝုတ္တာသု ဥပါလိသုတ္တေ အာဂတကထာသု။

ယထာရုတမေဝတိ ယထာဝုတ္တမေဝ, ဟဋ္ဌိယံ အာဂတမေဝတိ အဓိပ္ပာယော။ ယသ္မာ ''သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ အနန္တဗုဒ္ဓိံ အနောမဗုဒ္ဓိံ ဗောဓိပညာဏ''န္တိ ဣမာနိ ဝဏ္ဏပဒါနေ အာဂတနာမာနိ, ''ဓီရ''န္တိအာဒီနိ ပန ဥပါလိကထာသု အာဂတနာမာနိ။ တတ္ထ ဗောဓိ ဝုစ္စတိ သဗ္ဗညုတညာဏံ, တံ သဉ္ဇာနနဟေတုတ္တာ ပညာဏံ ဧတဿာတိ **ဗောဓိပညာဏော,** ဘဂဝါ။ ဓိယာ ပညာယ ရာတိ ဂဏှာတိ , သေဝတီတိ ဝါ **ဓီရော**။ သမုစ္ဆိန္နသဗ္ဗစေတောခီလတ္တာ **ပဘိန္နခီလော** ။ သဗ္ဗပုထုဇ္ဇနေ ဝိဇိနိံသု ဝိဇယန္တိ ဝိဇိနိဿန္တိ စာတိ ဝိဇယာ။ ကေ တေ? မစ္စုမာရကိလေသမာရဒေဝပုတ္တမာရာ။ တေ ဝိဇိတာ ဝိဇယာ ဧတေနာတိ **ဝိဇိတဝိဇယော,** ဘဂဝါ။ ကိလေသမာရမစ္စုမာရဝိဇယေနေဝ ပနေတ္ထ အဘိသင်္ခါရက္ခန္ဓမာရာပိ ဝိဇိတာဝ ဟောန္တီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

သွာက္ခာတ န္တိအာဒီသု (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၁၄၇) သာတ္ထသဗျဉ္ဇနကေဝလပရိပုဏ္ဏပရိသုဒ္ဓဗြဟ္မစရိယဿ ပကာသနတော **သွာက္ခာတော** ဓမ္မော, အတ္ထဝိပလ္လာသာဘာဝတော ဝါ သုဋ္ဌု အက္ခာတောတိ **သွာက္ခာတော** ။ ယထာ ဟိ အညတိတ္ထိယာနံ ဓမ္မဿ အတ္ထော ဝိပလ္လာသံ အာပဇ္ဇတိ ''အန္တရာယိကာ''တိ ဝုတ္တဓမ္မာနံ အန္တရာယိကတ္တာဘာဝတော, ''နိယျာနိကာ''တိ စ ဝုတ္တဓမ္မာနံ နိယျာနိကတ္တာဘာဝတော, တေန တေ အညတိတ္ထိယာ ဒုရက္ခာတဓမ္မာယေဝ ဟောန္တိ, န တထာ ဘဂဝတော ဓမ္မဿ အတ္ထော ဝိပလ္လာသံ အာပဇ္ဇတိ ''ဣမေ ဓမ္မာ အန္တရာယိကာ နိယျာနိကာ''တိ ဧဝံ ဝုတ္တဓမ္မာနံ တထာဘာဝါနတိက္ကမနတောတိ။ ဧဝံ တာဝ ပရိယတ္တိဓမ္မော သွာက္ခာတော ဓမ္မော။

လောကုတ္တရဓမ္မော ပန နိဗ္ဗာနာနုရူပါယ ပဋိပတ္တိယာ ပဋိပဒါနုရူပဿ စ နိဗ္ဗာနဿ အက္ခာတတ္တာ သွာက္ခာတော။ ယထာဟ –

''သုပညတ္တာ ခော ပန တေန ဘဂဝတာ သာဝကာနံ နိဗ္ဗာနဂါမိနီ ပဋိပဒါ သံသန္ဒတိ နိဗ္ဗာနဉ္စ ပဋိပဒါ စ။ သေယျထာပိ နာမ ဂင်္ဂေါဒကံ ယမုနောဒကေန သံသန္ဒတိ သမေတိ, ဧဝမေဝ သုပညတ္တာ တေန ဘဂဝတာ သာဝကာနံ နိဗ္ဗာနဂါမိနီ ပဋိပဒါ သံသန္ဒတိ နိဗ္ဗာနဉ္စ ပဋိပဒါ စာ''တိ (ဒီ. နိ. ၂.၂၉၆)။

အရိယမဂ္ဂေါ စေတ္ထ အန္တဒွယံ အနုပဂမ္မ မဇ္ဈိမာပဋိပဒာဘူတောဝ ''မဇ္ဈိမာ ပဋိပဒါ''တိ အက္ခာတတ္တာ သွာက္ခာတော။ သာမညဖလာနိ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓကိလေသာနေဝ ''ပဋိပ္ပဿဒ္ဓကိလေသာနီ''တိ အက္ခာတတ္တာ သွာတ

က္ခာတာနိ။ နိဗ္ဗာနံ သင်္ခတာမတတာဏလေဏာဒိသဘာဝမေဝ သင်္ခတာဒိသဘာဝဝသေန အက္ခာတတ္တာ သင်္ခတက္ခာတန္တိ ဧဝံ လောကုတ္တရဓမ္မောပိ သင်္ခတက္ခာတော။

အရိယမဂ္ဂေ အတ္တနော သန္တာနေ ရာဂါဒီနံ အဘာဝံ ကရောန္တေန အရိယပုဂ္ဂလေန သာမံ ဒဋ္ဌဗ္ဗော "အရိယမဂ္ဂေန မမ ရာဂါဒယော ပဟီနာ"တိ သယံ အတ္တနာ အနညနေယျေန ပဿိတဗ္ဗောတိ သန္ဒိဋ္ဌိ, သန္ဒိဋ္ဌိ ဧဝ **သန္ဒိဋ္ဌိကော**။ အပိစ နဝဝိဓော လောကုတ္တရဓမ္မော ယေန ယေန အဓိဂတော ဟောတိ, တေန တေန အရိယသာဝကေန ပရသဒ္ဓာယ ဂန္တဗ္ဗတံ ဟိတွာ ပစ္စက္ခညာဏေန သယံ ဒဋ္ဌဗ္ဗောတိ **သန္ဒိဋ္ဌိကော**။ အထ ဝါ ပသတ္ထာ ဒိဋ္ဌိ သန္ဒိဋ္ဌိ, သန္ဒိဋ္ဌိယာ ဇယတီတိ **သန္ဒိဋ္ဌိကော**။ တထာ ဟေတ္ထ အရိယမဂ္ဂေ သမ္ပယုတ္တာယ, အရိယဖလံ ကာရဏဘူတာယ, နိဗ္ဗာနံ ဝိသယိဘူတာယ သန္ဒိဋ္ဌိယာ ကိလေသေ ဇယတိ, တသ္မာ ယထာ ရထေန ဇယတီတိ ရထိကော, ဧဝံ နဝဝိဓောပိ လောကုတ္တရဓမ္မော သန္ဒိဋ္ဌိယာ ဇယတီတိ သန္ဒိဋ္ဌိကော။ အထ ဝါ ဒိဋ္ဌန္တိ ဒဿနံ ဝုစ္စတိ, ဒိဋ္ဌမေဝ သန္ဒိဋ္ဌံ, ဒဿနန္တိ အတ္ထော။ သန္ဒိဋ္ဌံ အရဟတီတိ **သန္ဒိဋ္ဌိကော**။ လောကုတ္တရဓမ္မော ဟိ ဘာဝနာဘိသမယဝသေန သစ္ဆိကိရိယာဘိသမယဝသေန စ ဒိဿမာနောယေဝ ဝဋ္ဋဘယံ နိဝတ္တေတိ, တသ္မာ ယထာ ဝတ္ထမရဟတီတိ ဝတ္ထိကော, ဧဝံ သန္ဒိဋ္ဌံ အရဟတီတိ သန္ဒိဋ္ဌိကော။

အတ္တနော ဖလဒါနံ သန္ဓာယ နာဿ ကာလော အတ္ထီတိ အကာလော။ ယထာ ဟိ လောကိယကုသလဿ ဥပပဇ္ဇအပရာပရိယာယဝေဒနီယာဒိဘေဒံ ဖလဒါနံ ပတိ အာဂမေတဗ္ဗော ကာလော အတ္ထိ, န ဧဝမေတဿာတိ အတ္ထော။ အကာလောယေဝ **အကာလိကော,** န ပဉ္စာဟသတ္တာဟာဒိဘေဒံ ကာလံ ခေပေတွာ ဖလံ ဒေတိ, အတ္တနော ပန ပဝတ္တိသမနန္တရမေဝ ဖလဒောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ အထ ဝါ အတ္တနော ဖလပ္ပဒါနေ ဝိပ္ပကဋ္ဌော ဒူရော ကာလော ပတ္တော ဥပနီတော အဿာတိ ကာလိကော, ကာလန္တရဖလဒါယီ။ ကော သော? လောကိယော ကုသလဓမ္မော။ အယံ ပန သမနန္တရဖလဒါယကတ္တာ န ကာလိကောတိ **အကာလိကော**။ မဂ္ဂမေဝ ဟိ သန္ဓာယ "အကာလိကော"တိ ဣဒံ ဝုတ္တံ။

"ဧဟိ ပဿ ဣမံ ဓမ္မံ"န္တိ ဧဝံ ပဝတ္တံ ဧဟိပဿဝိဓိံ အရဟတီတိ **ဧဟိပဿိကော**။ ကသ္မာ ပနေသ တံ ဝိဓိံ အရဟတီတိ? ပရမတ္ထတော ဝိဇ္ဇမာနတ္တာ ပရိသုဒ္ဓတ္တာ စ။ ရိတ္တမုဋ္ဌိယဉှိ ဟိရညံ ဝါ သုဝဏ္ဏံ ဝါ အတ္ထီတိ ဝတွာပိ "ဧဟိ ပဿ ဣမ"န္တိ န သက္ကာ ဝတ္တုံ။ ကသ္မာ? အဝိဇ္ဇမာနတ္တာ။ ဝိဇ္ဇမာနမ္ပိ စ ဂူထံ ဝါ မုတ္တံ ဝါ မနုညဘာဝပ္ပကာသနေန စိတ္တသမ္ပဟံသနတ္ထံ "ဧဟိ ပဿ ဣမ"န္တိ န သက္ကာ ဝတ္တုံ, အပိစ ခော နံ တိဏေဟိ ဝါ ပဏ္ဏေဟိ ဝါ ပဋိစ္ဆာဒေတဗ္ဗမေဝ ဟောတိ။ ကသ္မာ? အပရိသုဒ္ဓတ္တာ။ အယံ ပန နဝဝိဓောပိ လောကုတ္တရဓမ္မော သဘာဝတော စ ဝိဇ္ဇမာနော ဝိဂတဝလာဟကေ စ အာကာသေ သမ္ပုဏ္ဏစန္ဒမဏ္ဍလံ ဝိယ ပဏ္ဍုကမ္ဗလေ နိက္ခိတ္တဇာတိမဏိ ဝိယ စ ပရိသုဒ္ဓေါ, တသ္မာ ဝိဇ္ဇမာနတ္တာ ပရိသုဒ္ဓတ္တာ စ ဧဟိပဿဝိဓိံ အရဟတီတိ ဧဟိပဿိကော။

ဥပနေတဗ္ဗောတိ **ဩပနေယျိကော**။ အယံ ပနေတ္ထ ဝိနိစ္ဆယော – ဥပနယနံ ဥပနယော, အာဒိတ္တံ စေလံ ဝါ သီသံ ဝါ အဇ္ဈုပေက္ခိတွာပိ ဘာဝနာဝသေန အတ္တနော စိတ္တေ ဥပနယနံ ဥပဟာဒနံ အရဟတီတိ ဩပနေယျိကော။ ဣဒံ သင်္ခတေ လောကုတ္တရဓမ္မေ ယုဇ္ဇတိ, အသင်္ခတေ ပန အတ္တနော စိတ္တေ အာရမ္မဏဘာဝေန ဥပနယနံ အရဟတီတိ ဩပနေယျိကော, သစ္ဆိကိရိယာဝသေန အလ္လီယနံ အရဟတီတိ အတ္ထော။ အထ ဝါ နိဗ္ဗာနံ ဥပနေတီတိ အရိယပုဂ္ဂလန္တိ အရိယမဂ္ဂေါ ဥပနေယျော, သစ္ဆိကာတဗ္ဗတံ ဥပနေတဗ္ဗောတိ ဖလနိဗ္ဗာနဓမ္မော ဥပနေယျော, ဥပနေယျော ဧဝ **ဩပနေယျိကော**။

သဗ္ဗေဟိ ဥဂ္ဃဋိတညူအာဒီဟိ ဝိညူဟိ "ဘာဝိတော မေ မဂ္ဂေါ, အဓိဂတံ ဖလံ, သစ္ဆိကတော နိရောဓော"တိ အတ္တနိ အတ္တနိ ဝေဒိတဗ္ဗောတိ **ပစ္စတ္တံ ဝေဒိတဗ္ဗော ဝိညူဟိ**။ န ဟိ ဥပဇ္ဈာယေန ဘာဝိတေန မဂ္ဂေန သဒ္ဓိဝိဟာရိကဿ ကိလေသာ ပဟီယန္တိ, န သော တဿ ဖလသမာပတ္တိယာ ဖာသု ဝိဟရတိ, န တေန သစ္ဆိကတံ နိဗ္ဗာနံ သစ္ဆိကရောတိ, တသ္မာ န ဧသ ပရဿ သီသေ အာဘရဏံ ဝိယ ဒဋ္ဌဗ္ဗော, အတ္တနော ပန စိတ္တေယေဝ ဒဋ္ဌဗ္ဗော, အနုဘဝိတဗ္ဗော ဝိညူဟီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

အသင်္ခတန္တိ သင်္ဂမ္မ သမာဂမ္မ ပစ္စယသမောဓာနလက္ခဏေန သင်္ဂမေန သန္နိပတိတွာ အနုရူပေဟိ ပစ္စယေဟိ အကတံ အနိဗ္ဗတ္တိတန္တိ အသင်္ခတံ။ နတ္ထိ ဧတ္ထ မတန္တိ **အမတံ,** ဧတသ္မိံ ဝါ အဓိဂတေ နတ္ထိ ပုဂ္ဂလဿ မတံ မရဏန္တိ အမတံ။ ကိဉ္စာပိ ဧတ္ထ ''သွာက္ခာတံ ဓမ္မံ ပစ္စက္ခာမိ''တိအာဒိနာ သဗ္ဗတ္ထ ဓမ္မ-သဒ္ဒပ္ပယောဂေ ဒဿိတော, တထာပိ ဓမ္မ-သဒ္ဒေန အယောဇေတွာ ဝုတ္တော ဝေဝစနေ န ပစ္စက္ခာနံ နာမ န ဟောတီတိ ''သွာက္ခာတံ ပစ္စက္ခာမိ''တိအာဒိနာ ဝုတ္တေပိ သိက္ခာပစ္စက္ခာနံ ဟောတိယေဝါတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ''သွာက္ခာတံ ဓမ္မ''န္တိအာဒိနာ ပန ဓမ္မ-သဒ္ဒပ္ပယောဂေ သွာက္ခာတာ-ဒိသဒ္ဒာနံ ဓမ္မ-ဝိသေသနဘာဝဒဿနတ္ထံ ကတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ကေဓမ္မက္ခန္ဓေသု သပိ နာမ**န္တိ ဧတ္ထ ''ပဌမဓမ္မက္ခန္ဓံ ဒုတိယဓမ္မက္ခန္ဓံ ပုဏ္ဏာဓမ္မက္ခန္ဓံ ဝိသုဒ္ဓနာဓမ္မက္ခန္ဓ''န္တိအာဒိနာ ဓမ္မက္ခန္ဓနာမာနိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

သုပ္ပဋိပန္နန္တိ သွာက္ခာတေ ဓမ္မဝိနယေ ယထာနုသိဋ္ဌံ ပဋိပန္နတ္တာ သုပ္ပဋိပန္နံ။ မဇ္ဈိမာယ ပဋိပဒာယ အန္တဒွယံ အနုပဂမ္မ ပဋိပန္နတ္တာ ကာယဝစီမနောဝင်္ကကုဋိလဇိမှဟအောသပ္ပဟာနာယ ပဋိပန္နတ္တာ စ **ဥဇုပ္ပဋိပန္နံ** ။ ဉာယော ဝုစ္စတိ နိဗ္ဗာနံ အရိယမဂ္ဂါဒီဟိ ဉာယတိ ပဋိဝိဇ္ဈီယတိ သစ္ဆိကရီယတီတိ ကတွာ, တဒတ္ထာယ ပဋိပန္နတ္တာ **ဉာယပ္ပဋိပန္နံ** ။ ယထာ ပဋိပန္နာ ဂုဏသမ္ဘာဝနာယ ပရေဟိ ကရိယမာနံ ပစ္စုဋ္ဌာနာဒိသာမီစိကမ္မံ အရဟန္တိ, တထာ ပဋိပန္နတ္တာ **သာမီစိပ္ပဋိပန္နံ** ။

ယုဂဠဝသေန ပဌမမဂ္ဂဋ္ဌော ဖလဋ္ဌောတိ ဣဒမေကံ ယုဂဠန္တိ ဧဝံ စတ္တာရိ ပုရိသယုဂါနိ ဟောန္တိ။ ဧတ္ထ ပန ''စတုပုရိသယုဂံ သင်္ဃ''န္တိ ဝတ္တဗ္ဗေ ''စတ္တာရိ''တိ ဝိဘတ္တိလောပံ အကတွာ နိဒ္ဒေသော ကတောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ စတ္တာရိ ပုရိသယုဂါနိ ဧတ္ထာတိ **စတုပုရိသယုဂေ**တိ ဟိ သင်္ဃော ဝုစ္စတိ။ **အဋ္ဌပုရိသပုဂ္ဂလ**န္တိ ပုရိသပုဂ္ဂလဝသေန ဧကော ပဌမမဂ္ဂဋ္ဌော, ဧကော ဖလဋ္ဌောတိ ဣမိနာ နယေန အဋ္ဌေဝ ပုရိသပုဂ္ဂလာ ဟောန္တိ။ အဋ္ဌ ပုရိသပုဂ္ဂလာ ဧတ္ထာတိ **အဋ္ဌပုရိသပုဂ္ဂလော,** သင်္ဃော။ ဧတ္ထ စ ပုရိသောတိ ဝါ ပုဂ္ဂလောတိ ဝါ ဧကတ္ထာနေဝေတာနိ ပဒါနိ, ဝေနေယျဝသေန ပနေတံ ဝုတ္တံ။

အာဟုနေယျန္တိအာဒီသု (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၁၅၆) အာနေတွာ ဟုနိတဗ္ဗန္တိ အာဟုနံ, ဒူရတောပိ အာနေတွာ သီလဝန္တေသု ဒါတဗ္ဗာနံ စတုန္နံ ပစ္စယာနမေတံ အဓိဝစနံ။ တံ အာဟုနံ ပဋိဂ္ဂဟေတုံ ယုတ္တော တဿ မဟပ္ဖလဘာဝကရဏတောတိ **အာဟုနေယျော,** သင်္ဃော။ အထ ဝါ ဒူရတောပိ အာဂန္တွာ သဗ္ဗသာပတေယျမ္ပိ ဧတ္ထ ဟုနိတဗ္ဗန္တိ အာဟဝနီယော, သက္ကာဒီနမ္ပိ ဝါ အာဟဝနံ အရဟတီတိ အာဟဝနီယော။ ယော စာယံ ဗြာဟ္မဏာနံ အာဟဝနီယော အဂ္ဂိ, ယတ္ထ ဟုတံ မဟပ္ဖလန္တိ တေသံ လဒ္ဓိ။ သစေ ဟုတဿ မဟပ္ဖလတာယ အာဟဝနီယော, သင်္ဃောဝ အာဟဝနီယော။ သင်္ဃေ ဟုတဉှိ မဟပ္ဖလံ ဟောတိ။ ယထာဟ –

> ''ယော စ ဝဿသတံ ဇန္တု၊ အဂ္ဂိံ ပရိစရေ ဝနေ။
> ဧကဉ္စ ဘာဝိတတ္တာနံ၊ မုဟုတ္တမပိ ပူဇယေ။
> သာယေဝ ပူဇနာ သေယျော၊ ယဉ္စေ ဝဿသတံ ဟုတ''န္တိ။ (ဓ. ပ. ၁၀၇)။

တဒေတံ နိကာယန္တရေ ''အာဟဝနီယော''တိ ပဒံ ဣဓ ''အာဟုနေယျော''တိ ဣမိနာ ပဒေန အတ္ထတော ဧကံ, ဗျဉ္ဇနတော ပနေတ္ထ ကိဉ္စိမတ္တမေဝ နာနံ။

ပါဟုနေယျန္တိ ဧတ္ထ ပန ပါဟုနံ ဝုစ္စတိ ဒိသာဝိဒိသတော အာဂတာနံ ပိယမနာပါနံ ဉာတိမိတ္တာနံ အတ္ထာယ သက္ကာရေန ပဋိယတ္တံ အာဂန္တုကဒါနံ။ တမ္ပိ ဌပေတွာ တေ တထာရူပေ ပိယမိတ္တာဒိကေ ပါဟုနကေ သင်္ဃဿေဝ ဒါတုံ ယုတ္တံ, သင်္ဃောဝ တံ ပဋိဂ္ဂဟေတုံ ယုတ္တော။ သင်္ဃသဒိသော ဟိ ပါဟုနကော နတ္ထိ။ တထာ ဟေသ ဧကဗုဒ္ဓန္တရေ ဝီတိဝတ္တေယေဝ ဒိဿတိ, အဗ္ဗောကိဏ္ဏဉ္စ ပိယမနာပတ္တကရေဟိ သီလာဒိဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတောတိ ဧဝံ ပါဟုနမဿ ဒါတုံ ယုတ္တံ, ပါဟုနဉ္စ ပဋိဂ္ဂဟေတုံ ယုတ္တောတိ **ပါဟုနေယျော** ။

ဒက္ခိဏာတိ ပရလောကံ သဒ္ဒဟိတွာ ဒါတဗ္ဗဒါနံ။ တံ ဒက္ခိဏံ အရဟတိ, ဒက္ခိဏာယ ဝါ ဟိတော ယသ္မာ နံ မဟပ္ဖလကရဏတာယ ဝိသောဓေတီတိ **ဒက္ခိဏေယျော**။ ဥဘော ဟတ္ထေ သိရသိ ပတိဋ္ဌာပေတွာ သဗ္ဗလောကေန ကရိယမာနံ အဉ္ဇလိကမ္မံ အရဟတီတိ **အဉ္ဇ**

လိကရဏီယော။ အနုတ္တရံ ပုညက္ခေတ္တန္တိ သဗ္ဗလောကဿ အသဒိသံ ပုညဝိရုဟနဋ္ဌာနံ ။ ယထာ ဟိ ရညော ဝါ အမစ္စဿ ဝါ သာလီနံ ဝါ ယဝာနံ ဝါ ဝိရုဟနဋ္ဌာနံ ရညော သာလိက္ခေတ္တံ ယဝက္ခေတ္တန္တိ ဝုစ္စတိ, ဧဝံ သင်္ဃော သဗ္ဗလောကဿ ပုညာနံ ဝိရုဟနဋ္ဌာနံ။ သင်္ဃံ နိဿာယ ဟိ လောကဿ နာနပ္ပကာရဟိတသုခသံဝတ္တနိကာနိ ပုညာနိ ဝိရုဟန္တိ, တသ္မာ သင်္ဃော အနုတ္တရံ ပုညက္ခေတ္တံ လောကဿ။ ဧတ္ထာပိ "သုပ္ပဋိပန္နော သင်္ဃော"တိ အာဒိနာ သဗ္ဗတ္ထ သင်္ဃ-သဒ္ဒပ္ပယောဂေ သုပ္ပဋိပန္နာ-ဒိသဒ္ဒာနံ သင်္ဃဝိသေသနဘာဝဒဿနတ္ထံ ကတော, တသ္မာ "သုပ္ပဋိပန္နံ ပစ္စက္ခာမိ"တိအာဒိနာ ဝုတ္တေပိ သိက္ခာပစ္စက္ခာနံ ဟောတိယေဝါတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

သိက္ခာဝေဝစနေသု ပန သိက္ခာ-သဒ္ဒံ ဝိနာ ကေဝလံ ဘိက္ခု-သဒ္ဒေါ ဘိက္ခုနီ-သဒ္ဒေါ စ သိက္ခာယ အဓိဝစနံ န ဟောတီတိ **"ဘိက္ခုသိက္ခံ ဘိက္ခုနီသိက္ခ"** န္တိ ဝုတ္တေယေဝ သီသံ ဧတိ, အဓိသီလာဒယော ပန သိက္ခာ ဧဝါတိ "အဓိသီလံ ပစ္စက္ခာမိ"တိအာဒိနာ ဝုတ္တေပိ သီသံ ဧတိ။ **ပဉ္စမံ ပါရာဇိကန္တိ**အာဒိနာ သိက္ခာပဒာနံယေဝ ဂဟဏံ ဝေဒိတဗ္ဗံ, န အာပတ္တီနံ။

ဥပဇ္ဈာယဝေဝစနေသု ဥပဇ္ဈာယော ဟုတွာ ယော ပဗ္ဗာဇေသိ စေဝ ဥပသမ္ပာဒေသိ စ, တံ သန္ဓာယ **"ယော မံ ပဗ္ဗာဇေသီ"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ယဿ မူလေနာ**တိ ယဿ ပဓာနဘာဝေန ကာရဏဘာဝေန ဝါ။ ယဿ မူလံ ပဓာနဘာဝေ ကာရဏဘာဝေ ဝါ ဧတိဿာတိ **ယဿမူလိကာ,** ပဗ္ဗဇ္ဇာ ဥပသမ္ပဒါ စ။ မူလ-သဒ္ဒဿ သာပေက္ခဘာဝေပိ နိစ္စသာပေက္ခတာယ ဂမကတ္တာ တဒ္ဓိတဝုတ္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။

အာစရိယဝေဝစနေသု ပန ယော ဥပဇ္ဈံ အဒတွာ အာစရိယောဝ ဟုတွာ ပဗ္ဗာဇေသိ, ကမ္မဝါစာစရိယော ဟုတွာ ဥပသမ္ပာဒေသိ စ, တံ သန္ဓာယ **"ယော မံ ပဗ္ဗာဇေသိ, ယော မံ အနုသာဝေသီ"** တိ ဝုတ္တံ။ ဣမေဟိ ဒွီဟိ ဝစနေဟိ ပဗ္ဗဇ္ဇာစရိယော စ ဥပသမ္ပဒါစရိယော စ ဒဿိတော။ **ယာဟံ နိဿာယ ဝသာမီ** တိ နိဿယာစရိယံ ဒဿေတိ။ **ယာဟံ ဥဒ္ဒိသာပေမီ**တိအာဒိနာ ပန ဓမ္မာစရိယော ဝုတ္တော။ တတ္ထ **ဥဒ္ဒိသာပေမီ** တိ ပါဌံ ဥဒ္ဒိသာပေမိ။ **ပရိပုစ္ဆာမီ**တိ ဥဂ္ဂဟိတပါဌဿ အတ္ထံ ပရိပုစ္ဆာမိ။ သဒ္ဓိဝိဟာရိကဝေဝစနာဒီသု စ ဝုတ္တာနုသာရေနေဝ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **တဿ မူလေ**တိ ဧတ္ထ ပန တဿ သန္တိကေတိ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

ဩကလ္လကော တိ ခုပ္ပိပါသာဒိဒုက္ခပရေတာနံ ခီဏသုခါနံ နဟာနာဒိသရီရပဋိဇဂ္ဂနရဟိတာနံ ကပဏမနုဿာနမေတံ အဓိဝစနံ။ **မောဠိဗဒ္ဓေါ** တိ သိခါဗဒ္ဓေါ ဩမုက္ကမကုဋော ဝါ။ ကိဉ္စာပိ ဒွေဝါစိကော ဥပါသကော ပဉ္စမဗောဓိယံ ယေဝ သမ္ဘဝတိ, တထာပိ တဒါ လဗ္ဘမာနနာမံ ဂဟေတွာ ဝုတ္တေပိ သိက္ခာပစ္စက္ခာနံ ဟောတိယေဝါတိ ဒဿနတ္ထံ **"ဒွေဝါစိကော ဥပါသကော"**တိ ဝုတ္တံ။ "ဒွေဝါစိကော"တိ ဣဒမေဝ ပနေတ္ထ ဝေဝစနန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ, တသ္မာ "ဒွေဝါစိကောတိ မံ ဓာရေဟီ"တိ ဧတ္တကေပိ ဝုတ္တေ သီသံ ဧတိ။ ဧဝံ သေသေသုပိ။

ကုမာရကောတိ ကုမာရဝတ္တော အတိဝိယ ဒဟရသာမဏေရော။ **စေလ္လကော** တိ တတော မဟန္တတရော ခုဒ္ဒက သာမဏေရော။ **စေဋ္ဋကော**တိ မဇ္ဈိမော။ **မောဠိဂလ္လော** တိ မဟာသာမဏေရော။ **သမဏုဒ္ဒေသော** တိ ပန အဝိသေသတော သာမဏေရာဓိဝစနံ။ **နိဂဏ္ဌုပဋ္ဌာကော** တိအာဒီနိပိ တိတ္ထိယသာဝကဝေဝစနာနီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ဒုဿီလော တိ နိဿီလော သီလဝိရဟိတော။ **ပါပဓမ္မော** တိ ဒုဿီလတ္တာ ဧဝ ဟီနဇ္ဈာသယတာယ လာမကသဘာဝေါ။ **အသုစိသင်္ကဿရသမာစာရော** တိ အပရိသုဒ္ဓကာယကမ္မာဒိတာယ အသုစိ ဟုတွာ သင်္ကာယ သရိတဗ္ဗသမာစာရော။ ဒုဿီလော ဟိ ကိဉ္စိဒေဝ အသာရုပ္ပံ ဒိသွာ "ဣဒံ အသုကေန ကတံ ဘဝိဿတီ"တိ ပရေသံ အာသင်္ကနီယော ဟောတိ။ ကေနစိဒေဝ ကရဏီယေန မန္တယန္တေ ဘိက္ခူ ဒိသွာ "ကစ္စိ နု ခေါ ဣမေ မယာ ကတကမ္မံ ဇာနိတွာ မန္တေန္တီ"တိ အတ္တနောယေဝ သင်္ကာယ သရိတဗ္ဗသမာစာရော။ **ပဋိစ္ဆန္နကမ္မန္တော** တိ လဇ္ဇိတဗ္ဗတာယ ပဋိစ္ဆာဒေတဗ္ဗကမ္မန္တော။ **အဿမဏော** တိ န သမဏော။ သလာကဂ္ဂဟဏာဒီသု "အဟမ္ပိ သမဏော"တိ မိစ္ဆာပဋိညာယ **သမဏပဋိညော,** အသေဋ္ဌစာရိတာယ **အဗြဟ္မစာရီ,** ဥပေါသထာဒီသု "အဟမ္ပိ ဗြဟ္မစာရီ"တိ မိစ္ဆာပဋိညာယ **ဗြဟ္မစာရိပဋိညော,** ပူတိနာ ကမ္မေန သီလဝိပတ္တိယာ အန္တော အနုပဝိဋ္ဌတ္တာ **အန္တောပူတိ,** ဆဟိ ဒွါရေဟိ ရာဂါဒိကိလေသာနုဿဝနေန တိန္တတ္တာ **အဝဿုတော,** သဉ္ဇာတရာဂါဒိကစဝရတ္တာ သီလဝန္တေဟိ ဆဍ္ဍေတဗ္ဗတ္တာ စ **ကသမ္ဗုဇာတော။ ကောဏ္ဍော** တိ ဒုဿီလာဓိဝစနမေတံ။

''ယာနိ တ ပနညာနိပိ အတ္ထိ ဗုဒ္ဓဝေဝစနာနိ တ''တိအာဒိနာ ယံ-သဒ္ဒပရာမဋ္ဌာနံ ဗုဒ္ဓာဒိဝေဝစနာနံယေဝ တံ-သဒ္ဒေန ပရာမသနံ ဟောတီတိ အာဟ – **"တေဟိ အာကာရေဟိ။ပေ။ ဗုဒ္ဓာဒီနံ ဝေဝစနေဟီ"**တိ။ ကထံ ပန တာနိ အာကာရာဒိသဒ္ဒေဟိ တေဟရီယန္တီတိ အာဟ **"ဝေဝစနာနိ ဟီ"**တိအာဒိ။ သဏ္ဌာနဝန္တာနံ ဗုဒ္ဓာဒီနံ သဏ္ဌာနဒီပနံ တာဝ ဟောတု, သဏ္ဌာနရဟိတာနံ ပန ဓမ္မသိက္ခာဒီနံ ကထန္တိ အာဟ **"သိက္ခာပစ္စက္ခာနသဏ္ဌာနတ္တာ ဧဝ တ"** တိ။ သိက္ခာပစ္စက္ခာနရူပာနိ ဟိ ဝေဝစနာနိ **"သိက္ခာပစ္စက္ခာနသဏ္ဌာနာနီ"** တိ ဝုစ္စန္တိ။ **ဧဝံ ခေါတိ ဧတ္ထ ခေါတိ** အဝဓာရဏတ္ထေ နိပါတော တိ အာဟ **"ဧဝမေဝ"**တိ။

၅၄. **မုဋ္ဌာပရေတော** တိ မုဋ္ဌာယ အဘိဘူတော။ ဝစနတ္ထဝိဇာနနသမတ္ထံ တိရစ္ဆာနဂတံ ဒဿေတုံ **"နာဂမာဏဝကဿာ"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **တိဟေတုကပဋိသန္ဓိကာ**တိ ယေဘုယျဝသေန ဝုတ္တံ။ န ဟိ သဗ္ဗာပိ ဒေဝတာ တိဟေတုကပဋိသန္ဓိကာဝ ဟောန္တိ ဒွိဟေတုကာနမ္ပိ သမ္ဘဝတော။ **အတိခိပ္ပံ ဇာနန္တီ** တိ ဒေဝတာနံ ဘဝင်္ဂပရိတ္တတာယ မနုဿာနံ ဝိယ အဒန္ဓဘာဝတော ဝုတ္တံ။

သဘာဂဿာ တိ ပုရိသဿ။ **ဝိသဘာဂဿာ** တိ မာတုဂါမဿ။ **အနရိယကောတိ** မာဂဓဝေါဟာရတော အညော။ **ဒုတတိ** သဟသာ။ **ရတတိ** ဝိရဇ္ဇိတ္ဝာ။ အညံ ဘဏိဿာမီတိ အညံ ဘဏန္တော ဗုဒ္ဓံ ပစ္စက္ခာမီတိ ဘဏတီတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ အက္ခရသမယာနဘိညတာယ တ ကရဏသမ္ပတ္တိယာ အဘာဝတော တ ကထေတဗ္ဗံ ကထေတုံ အသက္ကောန္တော ဟုတွာ အညံ ကထေန္တော ရတ ဘဏတိ နာမ။ ဥဘယထာပိ အညံ ဘဏိတုကာမဿ အညဘဏနံ သမာနန္တိ အာဟ **"ပုရိမေန ကော ဝိသေသော"**တိ။

တစေတီတိ ဟဋ္ဌံ ကထေန္တော အညံ ဥက္ကဏ္ဌာဟာပေန္တော တ တစေတိ။ **ပရိပုစ္ဆတီ** တိ ဟဋ္ဌယာ အတ္ထံ ပရိပုစ္ဆန္တော ဟဋ္ဌံ ပရိပုစ္ဆတိ။ **ဥက္ကဏ္ဌာဟာတီ** တိ အညဿ သန္တိကေ ဟဋ္ဌံ ဥက္ကဏ္ဌာဟာတိ။ **သဇ္ဈာယံ ကရောတီ** တိ ဥဂ္ဂဟိတဟဋ္ဌံ သဇ္ဈာယတိ။ **ဝဏ္ဏေတီ** တိ ဟဋ္ဌယာ အတ္ထံ သံဝဏ္ဏေန္တော ဟဋ္ဌံ ဝဏ္ဏေတိ။ မဟာလ္လကဿ ကိဉ္စိ အဇာနနတော အဝိဒိတိန္ဒ္ရိယတာယ တ **"ဟေတ္တကရူပသဒိသဿာ"** တိ ဝုတ္တံ, မတ္တိကာယ ကတရူပသဒိသဿာတိ အတ္ထော။ **ဂရုမေဒဿာ** တိ အာရမ္မဏေသု လဟုပ္ပဝတ္တိယာ အဘာဝတော ဒန္ဓဂတိကတာယ ဂရုပညဿ, မန္ဒပညဿာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **သဗ္ဗသော တ**တိ ဣမိနာ ''ဣဒံ ပဒံ သာဝေဿာမိ 'သိက္ခံ ပစ္စက္ခာမီ'''တိ ဧဝံ ပဝတ္တစိတ္တုပ္ပာဒဿ အဘာဝံ ဒဿေတိ။ ယသ္မာ ပန အသတိ ဧဝရူပေ စိတ္တုပ္ပာဒေ ကေနစိ ပရိယာယေန တထာဝိမံ ဝစီဘေဒံ ကတွာ သာဝနံ နာမ နေဝ သမ္ဘဝတိ, တသ္မာ ဝုတ္တံ **"ဗုဒ္ဓံ ပစ္စက္ခာမီတိအာဒီသု။ပေ။ ဝစီဘေဒံ ကတွာ န သာဝေတီ"**တိ။

သိက္ခာပစ္စက္ခာနဝိဘင်္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

မူလပညတ္တိဝဏ္ဏနာ

၅၅. **နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗဿာ** တိ ဝိဝရိတဗ္ဗဿ ပကာသေတဗ္ဗဿ။ **ကိလေသေဟီ**တိ အဟိရိကာဒီဟိ ကိလေသေဟိ။ **ဣတော ပဋ္ဌာယာ** တိ ဒုဋ္ဌုလ္လ-ပဒတော ပဋ္ဌာယ။ **တဿ ကမ္မဿာ** တိ မေထုနဓမ္မပဋိသေဝနသင်္ခါတဿ ကမ္မဿ။ **ဒဿနန္တိ**အာဒိ ဝုတ္တနယမေဝ။ **အဿာ** တိ မေထုနဓမ္မဿ။

ဒွီဟိ ဒွီဟိ သမာပဇ္ဇိတဗ္ဗာ **ဒွယံဒွယသမာပတ္တီ** တိ အာဟ **"ဒွယေန ဒွယေန သမာပဇ္ဇိတဗ္ဗတော"** တိ။ ရာဂပရိယုဋ္ဌာနေန သဒိသဘာဝပ္ပတ္တိယာ မိထုနာနံ ဣဒံ မေထုနံ, မေထုနမေဝ ဓမ္မော **မေထုနဓမ္မော** တိ အာဟ **"ဥဘိန္နံ ရတ္တာန"**န္တိအာဒိ။ တတ္ထ **ရတ္တာန** န္တိ မေထုနရာဂေန ရတ္တာနံ။ **သာရတ္တာန** န္တိ တေနေဝ ရာဂေန အတိဝိယ ရတ္တာနံ။ **အဝဿုတာန** န္တိ လောကဿာဒမိတ္တသန္ထဝဝသေန ဥပ္ပန္နမေထုနရာဂေန တိန္တာနံ။ **ပရိယုဋ္ဌိတာန** န္တိ မေထုနရာဂုပ္ပတ္တိယာ ပရိယောနဒ္ဓစိတ္တာနံ။ **သဒိသာန**န္တိ ရတ္တတာဒီဟိ သဒိသာနံ။

ယသ္မာ ''ပဋိသေဝတိ နာမ''တိ ပဒံ မာတိကာယ နတ္ထိ, တသ္မာ ''ပဋိသေဝတိ နာမာတိ ကသ္မာ ဥဒ္ဓဋ''န္တိ ယော မညတိ, တဿ ကာရဏံ ဒဿေန္တော **"ပဋိသေဝေယျာတိ ဧတ္ထ။ပေ။ မာတိကာပဒ"** န္တိ အာဟ။ **ဣတ္ထိယာ နိမိတ္တေနာ**တိ ဣဒံ ''မဂ္ဂေန ဂစ္ဆတီ''တိအာဒိ ဝိယ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ယထာ ဟိ ''မဂ္ဂေန ဂစ္ဆတီ''တိ ဝုတ္တေ ''မဂ္ဂံ ဂစ္ဆတိ,

မဂ္ဂေ တ ဂစ္ဆတီ''တိ အယမတ္ထော လဗ္ဘတိ, ဧဝံ ''ဣတ္ထိယာ နိမိတ္တေန ပဝေသေတီ''တိ ဝုတ္တေ ''ဣတ္ထိယာ နိမိတ္တံ ပဝေသေတိ, နိမိတ္တေ တ ပဝေသေတီ''တိ အယမတ္ထော လဗ္ဘတိ။ ဣဒဥ္စ ယေဘုယျေန ပုရိသပယောဂဒ ဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ **နိမိတ္တံ အင်္ဂဇာတ** န္တိ အတ္ထတော ဧကံ။ ပဝေသနံ နာမ န ဗဟိ ဆုပနမတ္တန္တိ အာဟ **''တ တေန အသမ္ဘိန္ဒေ အလ္လောကာသေ''**တိ။ အဗ္ဘန္တရဥ္ဟိ ပဝေသနေ္တာ ''ပဝေသေတီ''တိ ဝုစ္စတိ, န ဗဟိ ဆုပန္တော။ **အဗ္ဘန္တရ** န္တိ စ ပကတိယာ သဗ္ဗသော ပိဟိတဿ နိမိတ္တဿ တတေန အသမ္ဘိန္ဒောကာသော ဝုစ္စတီတိ။

ဣအာနိ သဗ္ဗထာ လေသောကာသပိဒဟနတ္ထံ ဣတ္ထိနိမိတ္တေ ပုရိသနိမိတ္တေ စ လဗ္ဘမာနံ ပဝေသကာလေ အ ညမညံ ဖဿာရဟံ ပဒေသဝိသေသံ ဝိဘဇိတွာ ဒဿေနေ္တာ **''ဣတ္ထိနိမိတ္တေ စတ္တာရိ ပဿာနီ''** တိအာဒိမာ ဟ။ တတေန ဟိ အသမ္ဘိန္ဒေ အလ္လောကာသေ ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဧကေနပိ ပဒေသေန ဆုပိတွာ ပဝေသေနေ္တာ ''ပ ဝေသေတီ''တိ ဝုစ္စတိ။ **ဝေမဇ္ဈ** န္တိ ယထာ စတ္တာရိ ပဿာနိ အသမ္ဘုသနေ္တာ ပဝေသေတိ, ဧဝံ ကတဝိဝရဿ ဣ တ္ထိနိမိတ္တဿ ဟေဋ္ဌိမတလံ ဝုစ္စတိ , ပုရိသနိမိတ္တေ ပန **မဇ္ဈ** န္တိ အင်္ဂကောဋိံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **ဥပရီ**တိ အင် ကောဋိတော ဥပရိဘာဂပ္ပဒေသော။ ဣဒဥ္စ မဇ္ဈေန သမိဥ္ဇိတွာ ပဝေသေန္တဿ မဇ္ဈိမပဗ္ဗသမိဥ္ဇိတင်္ဂုလိ ကတ္ထ စိ ပဝေသေန္တဿ အင်္ဂုလိယာ မဇ္ဈိမပဗ္ဗပိဋ္ဌိသဒိသံ အင်္ဂဇာတဿ ဥပရိဘာဂဝေမဇ္ဈံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ဟေဋ္ဌာ ပဝေသေနေ္တာ**တိ ဣတ္ထိနိမိတ္တဿ ဟေဋ္ဌိမဘာဂေန ဆုပန္တံ ပဝေသေနေ္တာ။ **မဇ္ဈေန ပဝေသေနေ္တာ** တိ အဗ္ ဘန္တရတလံ ဆုပိတွာ မဇ္ဈေန ပဝေသေနေ္တာ။ ကတ္ထစိ အဆုပန္တံ ပဝေသေတွာ နီဟရန္တဿ ဟိ နတ္ထိ ဟရာဇိ ကံ, ဒုက္ကဋံ ပန ဟောတိ ဆိန္နသီသဝတ္ထုသ္မိံ ဝဏ္ဏကတေ မုခေ အဆုပန္တံ ပဝေသေတွာ နီဟရန္တဿ ဝိယ။ **မဇ္ ဈေနေဝ ဆုပန္တံ ပဝေသေနေ္တာ**တိ အင်္ဂကောဋိယာ ဆုပန္တံ ပဝေသေနေ္တာ။ မဇ္ဈိမပဗ္ဗပိဋ္ဌိယာ သမိဥ္ဇိတင်္ဂုလိန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ အထ တ သမိဥ္ဇိတင်္ဂုလိ မဇ္ဈိမပဗ္ဗပိဋ္ဌိယာ ပဝေသေနေ္တာ ဝိယာတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **သင်္ကောစေတွာ** တိ နိမိတ္တမဇ္ဈေန ဘိန္ဒိတွာ။ **ဥပရိဘာဂေနာ**တိ သင်္ကောစိတဿ ဥပရိဘာဂကောဋိယာ။ ဣအာနိ ပုရိသနိမိတ္တဿ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တေသု ဆသု ဌာနေသု ဥပရီတိ ဝုတ္တဋ္ဌာနန္တရဿ ဝသေန ဝိသုံ စတ္တာရိ ပဿာနိ ဂဟေတွာ ပုရိသနိ မိတ္တေ ဒသဓာ ဌာနဘေဒံ ဒဿေနေ္တာ **''တတ္ထာ''** တိအာဒိမာဟ။ ဟေဋ္ဌာ ပန ဝိသုံ တာနိ အင်္ဂဟေတွာ ''စတ္တာ ရိ ပဿာနီ''တိ ဝစနသာမညတောပိ ဝိသုံ ဝိသုံ လဗ္ဘမာနာနိ ဧကစ္စံ ဂဟေတွာ ဆ ဌာနာနိ ဝုတ္တာနိ။ **တုလာဒဏ္ဍသဒိ သံ ပဝေသေန္တဿာ**တိ ဥဇုကံ ပဝေသေန္တဿ။

နိမိတ္တေ ဇာတ န္တိ အတ္တနော နိမိတ္တေ ဇာတံ။ **စမ္မခီလ** န္တိ နိမိတ္တေ ဥဋ္ဌိတံ စမ္မမေဝ။ ''ဥဏ္ဏိဂဏ္ဍော''တိ ပိ ဝဒန္တိ။ နိမိတ္တေ ဇာတမ္ပိ စမ္မခီလာဒိ နိမိတ္တမေဝတိ အာဟ **''အာပတ္တိ ဟရာဇိကဿာ''** တိ။ ''ဥပဟတကာယ ပ္ပသာဒ''န္တိ အဝတွာ **''နဋ္ဌကာယပ္ပသာဒ''** န္တိ ဝစနံ ဥပဟဒိန္နဘာဝဿ နတ္ထိတာဒဿနတ္ထံ။ တေနေဝတဟ – **''မ တစမ္မံ တ သုက္ခပိဠကံ တ''**တိ။ သတိ ဟိ ဥပဟဒိန္နဘာဝေ ဥပဟတေပိ ကာယပ္ပသာဒေ ဥပဟတိန္ဒြိယဝတ္ထုသ္မိံ ဝိယ ဟရာဇိကာပတ္တိယေဝ သိယာ, မတစမ္မံ ပန သုက္ခပိဠကဥ္စ အနုပဟဒိန္နကံ ဥပဟဒိန္နကေယေဝ စ ဟရာဇိကာပတ္တိ။ တေနေဝတဟ **''အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ''** တိ။ န စ ဧဝံ ကရောန္တဿ အနာပတ္တိ သက္ကာ ဝတ္တုန္တိ ဒုက္ကဋံ ဝုတ္ တံ, ဣတ္ထိနိမိတ္တဿ ပန နဋ္ဌေပိ ဥပဟဒိန္နဘာဝေ ဟရာဇိကာပတ္တိယေဝ။ မတေ အက္ခာယိတေ ယေဘုယျေန အ က္ခာယိတေ ဟရာဇိကာပတ္တိဝစနတော **မေထုနဿာဒေနာ** တိ ဣမိနာ ကာယသံသဂ္ဂရာဂံ နိဝတ္တေတိ။ သတိ ဟိ ကာယသံသဂ္ဂရာဂေ သင်္ဃာဒိသေသောဝ သိယာ, ဗီဇာနိပိ နိမိတ္တသင်္ခံ န ဂစ္ဆန္တီတိ ဒုက္ကဋမေဝ ဝုတ္တံ။ ''နိမိ တ္တေန နိမိတ္တံ ပဝေသေတီ''တိ ဟိ ဝုတ္တံ။

ဣအာနိ ဣမိဿာ မေထုနကထာယ အသင်္ဂီရူပတ္တာ ''ဤဒိသံ ဌာနံ ကထေန္တေဟိ သုဏန္တေဟိ စ ဧဝံ ပဋိပဇ္ဇိတ ဗ္ဗ''န္တိ အနုသာသနေ္တာ **''အယဥ္စ မေထုနကထာ နာမာ''** တိအာဒိမာဟ။ မေထုနကထာယ ရာဂဝုဒ္ဓိဟေတုတ္တာ ဟာသဝိသယတ္တာ စ တဒုဘယနိဝတ္တနတ္ထံ ပဋိကူလမနသိကာရာဒီသု နိယောဇေတိ။ ပဋိကူလမနသိကာရေန ဟိ ရာ ဂေ နိဝတ္တတိ, သမဏသညာဒီသု ပစ္စုပဋ္ဌိတေသု ဟာသော နိဝတ္တတိ။ **သတ္ထာနုဒ္ဒယာယာ** တိ သတ္ထာနံ အဟယဒု က္ခာဒီဟိ အနုရက္ခဏတ္ထံ။ **လောကာနုကမ္ပာယာ** တိ သတ္တလောကဝိသယာယ အနုကမ္ပာယ။

မုခံ အပိဓာယာတိ မုခံ အပိဒဟိတွာ, ယေန ကေနစိ ပမာဒေန ကအာစိ မန္ဒဟာသော ဘဝေယျ, တအာ ဂရုတ္တံ ကုပ္ ပေယျ, တသ္မာ တာဒိသေ ကာလေ ဂရုဘာဝဿ အဝိကောပနတ္ထံ ဗီဇနေန မုခံ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ နိသီဒိတဗ္ဗန္တိ အ ဓိပ္ပာယော။ အထ တ **မုခံ အပိဓာယာ**တိ မုခံ ပိဒဟိတွာတိ အတ္ထော။ ဗီဇနေန မုခံ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ ဟာသမာနေန န နိ

သီဒိတဗ္ဗန္တိ အယမေတ္ထ အဓိပ္ပာယော။ **ဒန္တဝိဒံသက** န္တိ ဒန္တေ ဒဿေတွာ ဝိဝရိတွာ စာတိ အတ္ထော။ **ဂဗ္ဘိ တေနာ**တိ သင်္ကောစံ အနာပဇ္ဇန္တေန, ဥဿာဟဇာတေနာတိ အတ္ထော။ ယဒိ ဟိ ''ဤဒိသံ နာမ အသဗ္ဘိ ကထေမီ''တိ သင်္ကောစံ အာပဇ္ဇေယျ, အတ္ထဝိဘာဝနံ န သိယာ, တသ္မာ ''တာဒိသေန သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေနပိ တာဝ ဤဒိသံ ကထိတံ, ကိမင်္ဂ ပနာဟံ ကထေမီ''တိ ဧဝံ ဥဿာဟဇာတေန ကထေတဗ္ဗန္တိ အဓိပ္ပာယော။ **သတ္ထုပဋိဘာဂေနာ** တိ သတ္ထုကပ္ပေန, သတ္ထုသဒိသေနာတိ အတ္ထော။

မူလပညတ္တိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အနုပညတ္တိဝဏ္ဏနာ

တိရစ္ဆာနေသု ဂတာယာ တိ တိရစ္ဆာနေသု ဥပ္ပန္နာယ။ ယသ္မာ တိရစ္ဆာနဂတာ နာမ အတိခုဒ္ဒကာပိ ဟောန္တိ, ယေသံ မဂ္ဂေသု တိလဖလမတ္တမ္ပိ ပဝေသနံ နပ္ပဟောတိ, တသ္မာ န သဗ္ဗာဝ တိရစ္ဆာနဂတိတ္ထိယော ပါရာဇိကဝတ္ထုဘူတာတိ ပဝေသနပ္ပဟောနကဝသေန လဗ္ဘမာနကတိရစ္ဆာနဂတိတ္ထိယော ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ ဒဿေန္တော **''ပါရာဇိကဝတ္ထုဘူတာ ဧဝ စေတ္ထာ''**တိအာဒိမာဟ။ **အပဒါနံ အဟိမစ္ဆာ** တိအာဒိကထာ ပါရာဇိကဝတ္ထုနံ ဟေဋ္ဌိမပရိစ္ဆေဒဒဿနတ္ထံ ဟောရာဏေဟိ ဌပိတာ။ တတ္ထ **အဟီ**တိ ဇာတိနိဒ္ဒေသေန သဗ္ဗာပိ သပ္ပဇာတိ သင်္ဂဟိတာတိ အာဟ – **''အဟိဂ္ဂဟဏေန။ပေ။ ဒီဃဇာတိ သင်္ဂဟိတာ''**တိ။ တတ္ထ **ကေနသာ**တိ သပ္ပဝိသေသာ, ယေသံ ပိဋ္ဌိသု မဟန္တာနိ မဏ္ဍလာနိ သန္ဒိဿန္တိ။ **မစ္ဆ** ဂ္ဂဟဏံ ဩဒကဇာတိယာ ဥပလက္ခဏပဒန္တိ အာဟ – **''မစ္ဆဂ္ဂဟဏေန။ပေ။ ဩဒကဇာတိ သင်္ဂဟိတာ''**တိ။ တေနေဝ မဏ္ဍူကကစ္ဆပာနံ သဟဒကတ္တေပိ ဩဒကဇာတိကတ္တာ သင်္ဂဟော ကတော။

မုခသဏ္ဌာန န္တိ ဩဋ္ဌစမ္မသဏ္ဌာနံ။ **ဝဏသင်္ခေပံ ဂစ္ဆတီ** တိ ဝဏသင်္ဂဟံ ဂစ္ဆတိ နဝသု ဝဏမုခေသု သင်္ဂဟိတတ္တာတိ အဓိပ္ပာယော။ ဝဏေ ထုလ္လစ္စယဉ္စ ''အမဂ္ဂေန အမဂ္ဂံ ပဝေသေတိ, အာပတ္တိ ထုလ္လစ္စယဿာ''တိ ဣမဿ ဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တသ္မိဉှိ သုတ္တေ ဒွီသု သမ္ဘိန္နဝဏေသု ဧကေန ဝဏေန ပဝေသေတွာ ဒုတိယေန နီဟရန္တဿ ထုလ္လစ္စယံ ဝုတ္တံ။ ဝက္ခတိ စ ''ဣမဿ သုတ္တဿ အနုလောမဝသေန သဗ္ဗတ္ထ ဝဏသင်္ခေပေ ထုလ္လစ္စယံ ဝေဒိတဗ္ဗ''န္တိ (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၁.၆၆)။ **ကုက္ကုဋီ** ဂ္ဂဟဏမ္ပိ သဗ္ဗာယ ပက္ခိဇာတိယာ ဥပလက္ခဏပဒန္တိ အာဟ – **''ကုက္ကုဋိဂ္ဂဟဏေန။ပေ။ ပက္ခိဇာတိ သင်္ဂဟိတာ''** တိ။ **မဇ္ဇာရိ** ဂ္ဂဟဏမ္ပိ စတုပ္ပဒဇာတိယာ ဥပလက္ခဏပဒန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ တေနာဟ – **''မဇ္ဇာရိဂ္ဂဟဏေန။ပေ။ စတုပ္ပဒဇာတိ သင်္ဂဟိတာ''** တိ။ **ရုက္ခသုနခါ** နာမ ကလန္ဒကာတိပိ ဝဒန္တိ။ **မင်္ဂုသာ** တိ နင်္ကုလာ။

ပါရာဇိက-သဒ္ဒော ဥပသဂ္ဂဿ ဝုဒ္ဓိံ ကတွာ တ-ကာရဿ စ က-ကာရံ ကတွာ **ပါရာဇိကော**တိ နိဒ္ဒိဋ္ဌောတိ အာဟ **''ပါရာဇိကောတိ ပရာဇိတော''**တိ။ **''ကတ္ထစိ အာပတ္တီ** တိ 'ပါရာဇိကေန ဓမ္မေန အနုဒ္ဓံသေယျာ'တိအာဒီသု (ပါရာ. ၃၈၄, ၃၉၁), **ကတ္ထစိ သိက္ခာပဒ** န္တိ ဣဒံ ပန ဒိသွာ ဇာနိတဗ္ဗ''န္တိ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ။ ပရာဇယတီတိ ပါရာဇိကံ, ပါရာဇိကာတိ စ ကတ္တုသာဓနေန ပါရာဇိက-သဒ္ဒေန သိက္ခာပဒံ အာပတ္တိ စ ဝုစ္စတီတိ ဒဿေန္တော အာဟ **''ယော တံ အတိက္ကမတီ''** တိအာဒိ။ ပုဂ္ဂလော ပန ကမ္မသာဓနေန ပါရာဇိက-သဒ္ဒေန ဝုစ္စတီတိ ဒဿေန္တော အာဟ **''ပုဂ္ဂလော ယသ္မာ ပရာဇိတော''** တိအာဒိ။

တေမေဝ ဟိ အတ္ထံ သန္ဓာယာ တိ ''တံ အာပတ္တိံ အာပန္နော ပုဂ္ဂလော ပရာဇိတော ဟောတိ ပရာဇယမာပန္နော''တိ တေမတ္ထံ သန္ဓာယ။ **စုတော ပရဒ္ဓေါ** တိအာဒိနာ ဟိ တံ အာပတ္တိံ အာပန္နပုဂ္ဂလော စုတော ဟောတိ ပရာဇိတော ပရာဇယံ အာပန္နောတိ အယမတ္ထော ဝိညာယတိ, န ပန ပုဂ္ဂလော ပါရာဇိကော နာမ ဟောတီတိ တေမတ္ထံ သန္ဓာယာတိ ဧဝမတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော။ န ဟိ **ပရိဝါရေပိ** ကထာ ပုဂ္ဂလဝုတ္တိပါရာဇိကသဒ္ဒနိဗ္ဗစနဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တာ အာပတ္တိဝုတ္တီနံ ပါရာဇိကာ-ဒိသဒ္ဒါနံ နိဗ္ဗစနဝိဘာဂပ္ပသင်္ဂေ ဝုတ္တတ္တာ။ အယဉှိ ပရိဝါရကထာယ အတ္ထော (ပရိ. အဋ္ဌ. ၃၃၉) – ယဒိဒံ ပုဂ္ဂလာပတ္တိသိက္ခာပဒပါရာဇိကေသု အာပတ္တိပါရာဇိကံ နာမ ဝုတ္တံ, တံ အာပဇ္ဇန္တော ပုဂ္ဂလော ယသ္မာ ပရာဇိတော ပရာဇယမာပန္နော သဒ္ဓမ္မာ စုတော ပရဒ္ဓေါ ဘဋ္ဌော နိရင်္ကတော စ ဟောတိ, အနီဟဋ္ဌေ တသ္မိံ ပုဂ္ဂလေ ပုန ဥပေါသထပဝါရဏာဒိဘေဒေ သံဝါသော နတ္ထိ, **တေနေတံ ဣတိ ဝုစ္စတီ** တေန ကာရဏေန တေံ အာပတ္တိပါရာဇိကံ ဣတိ ဝုစ္စတီတိ။ အယံ ပနေတ္ထ သင်္ခေပတ္ထော – ယသ္မာ ပရာဇိတော ဟောတိ တေန, တ

သ္မာ တေံ ဟရာဇိကန္တိ ဝုစ္စတီတိ။ **ပရိဘဉ္ဇော** တိ သာသနတော ဘဉ္ဇော, ပရိဟီနောတိ အတ္ထော။ **ဆိန္နော** တိ အန္တရာ ခဏ္ဍိတော။

သဒ္ဒိ ယောဇနာယာ တိ ပဒယောဇနာယ သဒ္ဓိံ။ **စတုဗ္ဗိဓံ သင်္ဃကမ္မ** န္တိ အပလောကနာဒိဝသေန စတုဗ္ဗိဓံ ကမ္မံ။ **သီမာပရိစ္ဆိန္နေဟိ** တိ ဧကသီမာပရိယာပန္နေဟိ။ **ပကတတ္တာ** နာမ ဟရာဇိကံ အနာပန္နာ အနုက္ခိတ္တာ စ။ **ပဉ္စဝိဓာ ပီ**တိ နိဒါနုဒ္ဒေသာဒိဝသေန ပဉ္စဝိဓောပိ။ နဟာပိတပုဗ္ဗကာနံ ဝိယ သြမိသအနုညာတံ ဌပေတွာ အဝသေသံ သဗ္ဗမ္ပိ သိက္ခာပဒံ သဗ္ဗေဟိပိ လဇ္ဇိပုဂ္ဂလေဟိ အနတိက္ကမနီယတ္တာ ဝုတ္တံ **"သဗ္ဗေဟိပိ လဇ္ဇိပုဂ္ဂလေဟိ သမံ သိက္ခိတဗ္ဗဘာဝတော"**တိ။ **သမန္တိ** သဒ္ဓိံ, ဧကပ္ပဟာရေန ဝါ။ **သိက္ခိတဗ္ဗဘာဝတော** တိ အနတိက္ကမနဝသေန ဥဂ္ဂဟပရိပုစ္ဆာဒိနာ စ သိက္ခိတဗ္ဗဘာဝတော။ သာမညသိက္ခာပဒေသု "က္လဒံ တယာ န သိက္ခိတဗ္ဗ"န္တိ ဇဝံ အဇဟိကာတဗ္ဗတော **"န ဧကော ပိ တတော ဗဟိဒ္ဓါ သန္ဒိဿတီ"**တိ ဝုတ္တံ။ ယံ တံ ဝုတ္တန္တိ သမ္ဗန္ဓော။

၅၆. န ဧကဝလံ ကုတ္တိယာ ဝေ နိမိတ္တံ ဟရာဇိကဝတ္ထု တိ က္လမိနာ ဧကဝလံ က္လတ္တိယာ ဝေ နိမိတ္တံ ဟရာဇိကဝတ္ထု န ဟောတိ, အထ ခေါ ဥဘတောဗျဉ္ဇနကပဏ္ဍကပုရိသာနမ္ပိ နိမိတ္တံ ဟရာဇိကဝတ္ထုတိ ဒဿေတိ။ **န စ မနုဿိတ္ထိယာ ဧဝ**တိ က္လမိနာ ပန မနုဿိတ္ထိယာ ဧဝ နိမိတ္တံ ဟရာဇိကဝတ္ထု န ဟောတိ, အမနုဿိတ္ထိတိရစ္ဆာနဂတိတ္ထိအမနုဿုဘတောဗျဉ္ဇနကာဒီနမ္ပိ နိမိတ္တံ ဟရာဇိကဝတ္ထုတိ ဒဿေတိ။ **"ဝတ္ထုမေဝ န ဟောတီ**တိ အမနုဿိတ္ထိပသင်္ဂေန အာဂတံ သုဝဏ္ဏရဇတာဒိမယံ ပဋိက္ခိပတီ"တိ **တီသုပိ ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ, တံ ယုတ္တံ ဝိယ န ဒိဿတိ။ န ဟိ က္လတော ပုဗ္ဗေ အမနုဿိတ္ထိဂ္ဂဟဏံ ကတံ အတ္ထိ, ယေန တပ္ပသင်္ဂေ သိယာ။ က္လအနေဝ ဟိ "တိဿော က္လတ္ထိယော"တိအာဒိနာ အမနုဿိတ္ထိဂ္ဂဟဏံ ကတံ, န စ အမနုဿိတ္ထိဂ္ဂဟဏေန သုဝဏ္ဏရဇတာဒိမယာနံ ပသင်္ဂေ ယုတ္တော။ မနုဿာမနုဿတိရစ္ဆာနဇာတိဝသေန တိဝိဓာ ကတွာ ဟရာဇိကဝတ္ထုဘူတသတ္တာနံ နိဒ္ဒေသေန သုဝဏ္ဏရဇတာဒိမယာနံ ပသင်္ဂဿ နိဝတ္တိတတ္တာ။ တထာ ဟိ က္လတ္ထိပုရိသာဒိသု မနုဿာမနုဿာဒိသု တကဋ္ဌ အနာမသိတွာ အဝိသေသေန "မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိသေဝေယျာ"တိ တွေကမေဝ မာတိကာယံ ဝုတ္တံ။ တဿ ပဒဘာဇနေ စ "ပဋိသေဝတိ နာမာ"တိ မာတိကံ ပဒံ ဥဒ္ဓရိတွာ "ယော နိမိတ္တေန နိမိတ္တံ အင်္ဂဇာတေန အင်္ဂဇာတံ အန္တမသော တိလဖလမတ္တမ္ပိ ပဝေသေတိ, ဧသော ပဋိသေဝတိ နာမာ"တိ ပဋိသေဝနာကာရော ဝ ဒဿိတော, န ပန ဟရာဇိကဝတ္ထုဘူတနိမိတ္တနိဿယာ မနုဿာမနုဿတိရစ္ဆာနဂတာ က္လတ္ထိပုရိသပဏ္ဍကဥဘတောဗျဉ္ဇနကာ နိယမေတွာ ဒဿိတာ, တဿ္မာ "က္လတ္ထိယာ ဝေ နု ခေါ နိမိတ္တံ ဟရာဇိကဝတ္ထု, ဥဒာဟု အညေသမ္ပီ"တိ ဝေမာဒိ သန္ဒေဟော သိယာ, နိမိတ္တတေဟာရော စ သုဝဏ္ဏရဇတာဒိမယရူပကေသု စ လဗ္ဘတိယေဝ။ တေနေဝ **ဝိနီတဝတ္ထူသု** (ဟရာ. ၇၁) "လေပစိတ္တဿ နိမိတ္တံ အင်္ဂဇာတေန ဆုပိ, အရုဓိတလိကာယ နိမိတ္တံ အင်္ဂဇာတေန ဆုပီ"တိ ဝုတ္တံ, တဿ္မာ နိမိတ္တသာမညတော "သုဝဏ္ဏရဇတာဒိမယာနမ္ပိ နိမိတ္တံ ဟရာဇိကဝတ္ထု ဟောတိ, န ဟောတီ"တိ ကဿစိ အာသင်္ကာ သိယာ။ တေနေဝ "လေပစိတ္တာဒိဝတ္ထုသု တဿ ကုက္ကုစ္စံ အဟောသိ"တိ ဝုတ္တံ။ တဿ္မာ တအာသင်္ကာ နိဝတ္တနတ္ထံ ဟရာဇိကဝတ္ထုဘူတသတ္တနိယမနတ္ထဉ္စ ဇာတိဝသေန မနုဿာမနုဿာဒိတော တိဓာ ကတွာ ဟရာဇိကဝတ္ထုဘူတေ သတ္တေ ဘဂဝါ ဝိဘဇိတွာ ဒဿေတိ, တဿ္မာ "ဝတ္ထုမေဝ န ဟောတီ"တိ နိမိတ္တသာမညတော ပသင်္ဂါဂတံ သုဝဏ္ဏရဇတာဒိမယာနံ နိမိတ္တံ ပဋိက္ခိပတီတိ ဝတ္တဗ္ဗံ။

တယော မဂ္ဂေ တိ ဘုမ္မတ္ထေ ဥပယောဂဝစနန္တိ အာဟ **"တီသု မဂ္ဂေသူတိ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော"**တိ။ **ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထာ**တိ က္လမိနာ "ဒွေ မဂ္ဂေ"တိ တွေပိ ဒွီသု မဂ္ဂေသူတိ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗောတိ အတိဒိဿတိ။

အနုပညတ္တိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပဌမစတုက္ကကထာဝဏ္ဏနာ

၅၇. အဿာ တိ အာဝ္ဋာတိကပဒန္တိ တဿ အတ္ထံ ဒဿေန္တော **"ဟောတီ"**တိ အာဟ။ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ပန "အဿာတိ ပုဂ္ဂလံ ပရာမသိတွာ ဟောတီတိ ဝစနသေသော ဒဿိတော"တိပိ အတ္ထဝိကပ္ပော ဒဿိတော, န သော သုန္ဒရတရော။ ယဒိ ဟိ ဝစနသေသော အဓိပ္ပေတော သိယာ, "ဟောတီ"တိ ဝတ္တဗ္ဗံ, တေနေဝ အညသ္မိံ အတ္ထဝိကပ္ပေ ဟောတီတိ ဝစနသေသော ကတော။

၅၈. သာဒိယန္တသ္သေတ တိ ဧတ္ထ သာဒိယနံ နာမ သေဝေတုကာမတာစိတ္တဿ ဥပဋ္ဌာပနန္တိ အာဟ **“ပဋိသေဝနစိတ္တသမင်္ဂိဿာ”**တိ။ **“ပဋိပက္ခံ အတ္ထယန္တီ”** တိ သိက္ခာကာမာနံ ဘိက္ခူနံ ပဋိပက္ခံ ဒုဿီလဘာဝံ အတ္ထယန္တီ”တိ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ။ အတ္တနော ဝေရိပုဂ္ဂလဿ ပန ပဋိပက္ခဘူတံ ကဉ္စိ အမိတ္တံ အတ္ထယန္တိ ဂဝေသန္တီတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ပစ္စတ္ထိကာ ဟိ အတ္တနော ဝေရိံ နာသေတုကာမာ တဿ ပဋိပက္ခဘူတံ ကဉ္စိ အမိတ္တံ အတ္တနော သဟာယဘာဝမုပဂစ္ဆန္တံ ဣစ္ဆန္တိ။ ရာဇပစ္စတ္ထိကာဒီနံ ဥပရိ ဝက္ခမာနတ္တာ တဒနုရူပဝသေန အတ္ထံ ဒဿေန္တော **“ဘိက္ခူ ဧဝ ပစ္စတ္ထိကာ ဘိက္ခုပစ္စတ္ထိကာ”** တိ အာဟ။ “ဘိက္ခုဿ ပစ္စတ္ထိကာ ဘိက္ခုပစ္စတ္ထိကာ”တိ ဧဝံ ပန ဝုစ္စမာနေ ဘိက္ခုဿ ပစ္စတ္ထိကာ ရာဇာဒယောပိ ဧတ္ထေဝ သင်္ဂယှေယျုန္တိတိ ရာဇပစ္စတ္ထိကာဒယော ဝိသုံ န ဝတ္တဗ္ဗာ သိယုံ, အညတ္ထ ပန ဘိက္ခုဿ ပစ္စတ္ထိကာ ဘိက္ခုပစ္စတ္ထိကာတိ အယမတ္ထော လဗ္ဘတေဝ “သာသနပစ္စတ္ထိကာ”တိ ယထာ။ **ဣဿာပကတာ** တိ ပရေသံ လာဘသက္ကာရာဒိအသဟနလက္ခဏာယ ဣဿာယ အဘိဘူတာ။ **နိပ္ပရိပ္ဖန္ဒ** န္တိ ပရိပ္ဖန္ဒဝိရဟိတံ, ယထာ စလိတုံ ပရိဝတ္တိတုံ န သက္ကောတိ, တထာ ဂဟေတွာတိ အတ္ထော။ **သမ္ပယောဇေန္တီ** တိ ဝစ္စမဂ္ဂေန သဒ္ဓိံ ယောဇေန္တိ။

တသ္မိံ ခဏေ တိ တသ္မိံ ပဝေသနက္ခဏေ, အင်္ဂဇာတော ယာဝ မူလာ ပဝေသနကာလေ “ပဝေသနက္ခဏော”တိ ဝုစ္စတိ။ သာဒိယနံ နာမ သေဝနစိတ္တဿ ဥပ္ပာဒနန္တိ အာဟ **“သေဝနစိတ္တံ ဥပဋ္ဌာပေတိ”** တိ။ **ပဝိဋ္ဌကာလေ** တိ အင်္ဂဇာတဿ ယတ္တကံ ဌာနံ ပဝေသနာရဟံ, တတ္တကံ အနုပဝိဋ္ဌကာလေ။ ဧဝံ ပဝိဋ္ဌဿ ဥဒ္ဓရဏာရမ္ဘတော အန္တရာ ဌိတကာလော **ဌိတံ** နာမ။ အင်္ဂဇာတံ ပန မာတုကမဿ သုက္ကဝိဿဋ္ဌိံ ပတွာ သဗ္ဗထာ ဝါယမတော ဩရမိတွာ ဌိတကာလံ သန္ဓာယ **“သုက္ကဝိဿဋ္ဌိသမယေ”** တိ ဝုတ္တံ။ **ဥဒ္ဓရဏံ** နာမ ယာဝ အဂ္ဂါ နီဟရဏကာလောတိ အာဟ – **“နီဟရဏကာလေ ပဋိသေဝနစိတ္တံ ဥပဋ္ဌာပေတိ”** တိ။ **အင်္ဂာရကာသု** န္တိ အင်္ဂာရရာသိံ။ ဧဝရူပေ ကာလေ အသာဒိယနံ နာမ န သဗ္ဗေသံ ဝိသယောတိ အာဟ **“ဣမဉ္စ ဟိ ဝေရူပံ အာရဒ္ဓဝိပဿက”** န္တိအာဒိ ။ **ကောဒသဟိ အင်္ဂီဟီ**တိ ရာဂဒေါသမောဟဒိဋ္ဌိမာနတဏှာဘာသောကပရိဒေဝဒုက္ခဒေါမနဿုပာယာသသင်္ခါတေဟိ ကောဒသဟိ အင်္ဂီဟိ။ ရာဂါဒယော ဟိ အနုဍဟနဋ္ဌေန “အင်္ဂီ”တိ ဝုစ္စန္တိ။ တေ ဟိ ယဿ သန္တိ, တံ နိဍဟန္တိ, မဟာပရိဠာဟာ စ ဟောန္တိ ဒုန္နိဗ္ဗာပယာ စ။ ဘဂဝတာ စ ဒုမ္မင်္ကူနံ ပုဂ္ဂလာနံ နိဂ္ဂဟော ဣစ္ဆိတောယေဝါတိ အာဟ – **“ပစ္စတ္ထိကာနဉ္စဿ မနောရထဝိဃာတံ ကရောန္တော”**တိ။ **အဿာ** တိ အသာဒိယန္တဿ ယထာဝုတ္တဂုဏသမင်္ဂိဿ။

ပဌမစတုက္ကကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဧကူနသတ္တတိဒွိသတစတုက္ကကထာဝဏ္ဏနာ

၅၉-၆၀. အက္ခာယိတနိမိတ္တာ အက္ခာယိတ-သဒ္ဒေန ဝုတ္တာ ဥတ္တရပဒလောပေနာတိ အာဟ **“သောဏသိင်္ဂါလာဒီဟိ အက္ခာယိတနိမိတ္တ”**န္တိ။ အက္ခာယိတံ နိမိတ္တံ ယဿာ သာ **အက္ခာယိတနိမိတ္တာ** ။ “ဇာဂရန္တိ”န္တိ အာဒိ ဝိသေသနရဟိတတ္တာ **“သုဒ္ဓိကစတုက္ကာနိ”** တိ ဝုတ္တံ။

သမာနာစရိယကာ ထေရာတိ ဧကာစရိယဿ ဟဋ္ဌကန္တေဝါသိကာ။ **မဟာဘယေ**တိ ဗြာဟ္မဏတိဿဘယေ။ ဂင်္ဂါယ အပရဘာဂေ **အပရဂင်္ဂံ** ။ **ဝတ ရေ**တိ ဂရဟတ္ထေ နိပါတော။ အဝိဿဇ္ဇနေန ကိံ ကတ္တဗ္ဗန္တိ အာဟ **“နိစ္စကာလံ သောတဗ္ဗ”** န္တိအာဒိ။ **ဧဝံ ဝိနယဂရုကာန**န္တိ ဣမိနာ ဥပရိ တေဟိ ဝုစ္စမာနဝိနိစ္ဆယဿ ဂရုကရဏီယတာယ ကာရဏံ ဝုတ္တံ။ **သဗ္ဗံ ပရိယာဒိယိတွာ** တိ သဗ္ဗံ ဟရာဇိကက္ခေတ္တံ အနုပဝိသေသတော ဂဟေတွာ။ **သောတံ ဆိန္ဒိတွာ**တိ ဟရာဇိကက္ခေတ္တေ ဝီတိက္ကမသောတံ ဆိန္ဒိတွာ။ အပညတ္တဘာဝတော ယုတ္တိအဘာဝတော စ **“ဟရာဇိကဿာယာ ပနေတ္ထ န ဒိဿတိ”**တိ ဝုတ္တံ။ ကေစိ ပန “ဥပဟက္ခာယိတဘာဝဿ ဒုဗ္ဗိနိစ္ဆယတ္တာ တတ္ထ ဟရာဇိကံ န ပညပေသိ”တိ ဝဒန္တိ, တံ အကာရဏံ, န စ ဒုဗ္ဗိနိစ္ဆယတာ အပညတ္တိကာရဏံ ယေဘုယျက္ခာယိတာဒီသုပိ ဒုဗ္ဗိနိစ္ဆယဘာဝဿ သမာနတ္တာ။ ဥပဟက္ခာယိတတော ဟိ ကိဉ္စိဒေဝ အဓိကံ ဦနံ ဝါ ယဒိ ခါယိတံ သိယာ, တမ္ပိ ယေဘုယျေန ခါယိတံ အက္ခာယိတန္တိ သင်္ချံ ဂစ္ဆတီတိ ဥပဟက္ခာယိတမိဝ ယေဘုယျက္ခာယိတာဒီနိပိ ဒုဗ္ဗိနိစ္ဆယာနေဝ။ အပိစ ဥပဟက္ခာယိတံ ယဒိ သဘာဝတော ဟရာဇိကက္ခေတ္တံ သိယာ, န တတ္ထ ဘဂဝါ ဒုဗ္ဗိနိစ္ဆယန္တိ ဟရာဇိကံ န ပညပေတိ။

ဣအာနိ ထေရေန ကတဝိနိစ္ဆယမေဝ ဥပတ္ထမ္ဘေတုံ့တ အပရမ္ပိ တတ္ထ ကာရဏံ ဒဿေန္တော **“အပိစာ”**တိ အာဒိမာဟ။ နိမိတ္တေ အပ္ပမတ္တိကာပိ မံသရာဇိ သစေ အဝသိဋ္ဌာ ဟောတိ, တံ **ယေဘုယျက္ခာယိတ** မေဝ ဟောတိ, တတော ပရံ ပန သဗ္ဗသော ခာယိတေ နိမိတ္တေ ဒုက္ကဋမေဝါတိ ဒဿေန္တော အာဟ **“တတော ပရံ ထုလ္လစ္စယံ န တ္ထိ”**တိ။ အထ တ **ယေဘုယျေန ခာယိတံ** နာမ ဝစ္စမဂ္ဂပဿာဝမဂ္ဂမုခါနံ စတူသု ကောဋ္ဌာသေသု ဒွေဝ ကောဋ္ဌာသေ အတိက္ကမ္မ ယာဝ တတိယကောဋ္ဌာသဿ ပရိယောသာနာ ခာဒိတံ, တတော ပရံ ပန တတိယကောဋ္ဌာသံ အတိက္ကမ္မ ယာဝ စတုတ္ထကောဋ္ဌာသဿ ပရိယောသာနာ ခာဒိတံ ဒုက္ကဋဝတ္ထုတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **မတသရီရသ္မိံယေဝ ဝေဒိတဗ္ဗ** န္တိ “မတံ ယေဘုယျေန အက္ခာယိတ”န္တိအာဒိဝစနတော။ **“ယဒိပိ နိမိတ္တံ သဗ္ဗသော ခာယိတ** န္တိအာဒိ သဗ္ဗံ ဇီဝ မာနကသရီရမေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တ”န္တိ **မဟာဂဏ္ဌိပဒေ** ဝုတ္တံ။ **ကေနစိ** ပန “တံ ဝီမံသိတ္ဗ္ဗတ ဂဟေတဗ္ဗ”န္တိ လိခိတံ။ ကိမေတ္ထ ဝီမံသိတဗ္ဗံ ဇီဝမာနကသရီရဿေဝ အဓိကတတ္တာ မတသရီရေ လဗ္ဘမာနဿ ဝိနိစ္ဆယဿ ဝိသုံ ဝက္ခမာနတ္တာ စ။ တေနေဝ **မာတိကာဋ္ဌကထာယမ္ပိ** (ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. ပဌမပါရာဇိကဝဏ္ဏနာ) –

> “ဇီဝမာနကသရီရဿ ဝုတ္တပ္ပကာရေ မဂ္ဂေ သစေပိ တစာဒီနိ အနဝသေသေတွာ သဗ္ဗသော ဆိန္နေ နိမိ တ္တသဏ္ဌာနမတ္တံ ပညာယတိ, တတ္ထ အန္တမသော အင်္ဂဇာတေ ဥဋ္ဌိကံ အနဥ္ဍကာယပ္ပသာဒံ ပိဠကံ တ စမ္မခီလံ တ ပဝေသေန္တဿပိ သေဝနစိတ္တေ သတိ ပါရာဇိကံ, နဋ္ဌကာယပ္ပသာဒံ သုက္ခပိဠကံ တ မတစမ္မံ တ လောမံ တ ပဝေသေန္တဿ ဒုက္ကဋံ။ သစေ နိမိတ္တသဏ္ဌာနမတ္တမ္ပိ အနဝသေသေတွာ သဗ္ဗသော မ ဂ္ဂေ ဥပ္ပာဋိတေ, တတ္ထ ဥပက္ကမတော ဝဏသင်္ခေပဝသေန ထုလ္လစ္စယ”န္တိ –

ဇီဝမာနကသရီရသ္မိံယေဝ ယထာဝုတ္တဝိနိစ္ဆယော ဒဿိတော။

သဗ္ဗသော ခာယိတန္တိ နိမိတ္တပ္ပဒေသေ ဗဟိဋ္ဌိတံ ဆဝိစမ္မံ သဗ္ဗသော ဆိန္ဒိတ္ဗ္ဗာ သောဏသိင်္ဂလာဒီဟိ ခာယိ တသဒိသံ ကတံ။ တေနေတဟ **“ဆဝိစမ္မံ နတ္ထိ”** တိ။ နိမိတ္တမံသဿ ပန အဗ္ဘန္တရေ ဆဝိစမ္မဿ စ ဝိဇ္ဇမာနတ္တာ **“နိမိတ္တသဏ္ဌာနံ ပညာယတိ”** တိ ဝုတ္တံ။ တေနေတဟ **“ပဝေသနံ ဇာယတီ”**တိ။ **နိမိတ္တသဏ္ဌာနံ ပန အနဝ သေသေတွာ**တိ နိမိတ္တာကာရေန ဌိတံ ဆဝိစမ္မမံသာဒိံ အနဝသေသေတွာ။ ဇီဝမာနကသရီရေ လဗ္ဘမာနဝိသေသံ ဒဿ သေတွာ ဣအာနိ မတသရီရေ လဗ္ဘမာနဝိသေသံ ဒဿေန္တော အာဟ **“မတသရီရေ ပနာ”**တိအာဒိ။

မနုဿာနံ ဇီဝမာနကသရီရေ တိအာဒိနာ ပန အက္ခိအာဒယောပိ ဝဏသင်္ဂဟံ ဂစ္ဆန္တီတိ ဝဏေန ဧကပရိစ္ဆေဒံ ကတွာ အက္ခိအာဒီသုပိ ထုလ္လစ္စယံ ဝုတ္တံ။ တေသဉ္စ ဝဏသင်္ဂဟော “နဝဒွါရော မဟာဝဏော”တိ (မိ. ပ. ၂.၆.၁) ဧဝမာဒိသုတ္တာနုသာရေန ဝေဒိတဗ္ဗော။ တိရစ္ဆာနဂတာနံ အက္ခိကဏ္ဏဝဏေသု ဒုက္ကဋံ ပန အဋ္ဌကထာပ္ပမာဏေန ဂဟေတဗ္ဗံ။ ယထာ ဟိ မနုဿာမနုဿတိရစ္ဆာနဂတေသု ဝစ္စမဂ္ဂပဿာဝမဂ္ဂမုခါနံ ပါရာဇိကဝတ္ထုဘာဝေ နာနာ ကရဏံ နတ္ထိ, ဧဝံ အက္ခိအာဒီနမ္ပိ ထုလ္လစ္စယာဒိဝတ္ထုဘာဝေ နိန္နာနာကရဏေန ဘဝိတဗ္ဗံ။ ဝဏေ ထုလ္လစ္စယဉ္စ “အမဂ္ဂေန အမဂ္ဂံ ပဝေသေတိ, အာပတ္တိ ထုလ္လစ္စယဿာ”တိ (ပါရာ. ၆၆) သာမညတော ဝုတ္တံ, န ပန “မနုဿ သာန”န္တိ ဝိသေသနံ အတ္ထိ။ ယဒိ စ တိရစ္ဆာနဂတာနံ ဝဏေသု ထုလ္လစ္စယေန န ဘဝိတဗ္ဗံ, ပတင်္ဂမုခမဏ္ဍူကာ ဒ သ မုခသဏ္ဌာနေ ဝဏသင်္ခေပတော ထုလ္လစ္စယံ န ဝတ္တဗ္ဗံ, ဝုတ္တဉ္စ, တသ္မာ အဋ္ဌကထာစရိယာ ဧဝေတ္ထ ပမာ ဏံ။ ဘဂဝတော အဓိပ္ပာယညုနော ဟိ အဋ္ဌကထာစရိယာ။ တေနေဝ ဝုတ္တံ “ဗုဒ္ဓေန ဓမ္မော ဝိနယော စ ဝုတ္တော, ယော တဿ ပုတ္တေဟိ တထေဝ ဉာတော”တိအာဒိ (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၁.)။ **မနုဿာန** န္တိ ဣတ္ထိပုရိသပဏ္ဍကဥဘတောဗျ ဉ္ဇနကာနံ သာမညတော ဝုတ္တံ။ **ဝတ္ထိကောသေသု** တိ ဝတ္ထိပုဋေသု ပုရိသာနံ အင်္ဂဇာတကောသေသု။ မတသရီရံ ယာဝ ဥဒ္ဓုမာတကာဒိဘာဝေန ကုထိတံ န ဟောတိ, တာဝ အလ္လသရီရန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တေနာဟ – **“ယဒာ ပန သရီရံ ဥဒ္ဓုမာတကံ ဟောတီ”**တိအာဒိ။ **ပါရာဇိကဝတ္ထုဉ္စ ထုလ္လစ္စယဝတ္ထုဉ္စ ဝိဇဟတီ** တိ ဧတ္ထ ပါရာဇိကဝတ္ထုဘာဝံ ထု လ္လစ္စယဝတ္ထုဘာဝဉ္စ ဝိဇဟတီတိ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ မတာနံ တိရစ္ဆာနဂတာနန္တိ သမ္ဗန္ဓော။

မေထုနရာဂေန ဝတ္ထိကောသံ ပဝေသေန္တဿ ထုလ္လစ္စယံ ဝုတ္တန္တိ အာဟ **“ပတ္ထိကောသံ အပ္ပဝေသေန္တော”**တိ။ **ဣတ္ထိယာ အပ္ပဝေသေန္တော** တိ ဣတ္ထိယာ နိမိတ္တံ အပ္ပဝေသေန္တော။ **အပ္ပဝေသေန္တော** တိ စ ပဝေသ နာဓိပ္ပာယဿ အဘာဝံ ဒဿေတိ။ ပဝေသနာဓိပ္ပာယေန ဗဟိ ဆုပန္တဿ ပန မေထုနဿ ပုဗ္ဗပယောဂတ္တာ ဒုက္က ဋေနေဝ ဘဝိတဗ္ဗံ။ **နိမိတ္တေန နိမိတ္တံ ဆုပတိ, ထုလ္လစ္စယ** န္တိ ဣဒံ “န စ, ဘိက္ခဝေ, ရတ္တစိတ္တေန အင်္ဂဇာ

တံ ဆုပိတဗ္ဗံ, ယော ဆုပေယ္ယ, အာပတ္တိ ထုလ္လစ္စယဿာ''တိ (မဟာဝ. ၂၅၂) ဣမဿ သုတ္တဿ ဝသေန ဝုတ္တံ။ တတ္ထ စ ကေသဥ္စ အညထာပိ အတ္ထဝိကပ္ပဿ ဝိဓိံ ဒဿေန္တော **''မဟာအဋ္ဌကထာယံ ပနာ''**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ကိဥ္စာပိ ''ကတ္ထ မဟာအဋ္ဌကထံ သရိရ''န္တိ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၁.ဂန္ထာရမ္ဘကထာ) ဝုတ္တံ, တထာပိ သေသအဋ္ဌကထာသု ''မေထုနရာဂေန မုခေနာ''တိ ဝစနဿ အဘာဝံ ဒဿေတုံ ''မဟာအဋ္ဌကထာယံ ပနာ''တိ ဝုတ္တံ။ ''အင်္ဂဇာတေနာ''တိ အဝုတ္တတ္တာ **''အဝိသေသေနာ''**တိ ဝုတ္တံ။

ဣအာနိ မဟာအဋ္ဌကထံ ဟဥ္ဌယာ သံသန္ဒိတွာ ဒဿေန္တော **''ယံ တာဝ မဟာအဋ္ဌကထာယ''**န္တိအာဒိမာဟ။ **ဣတရထာ ဟိ ဒုက္ကဋံ့ သိယာ**တိ ပကတိမုခေန ဆုပန္တဿ ဝိသာဏာဒိဂ္ဂဟဏေ ဝိယ ဒုက္ကဋံ့ သိယာ။ ဇံ မဟာအဋ္ဌကထံ ဟဥ္ဌယာ သံသန္ဒိတွာ ဣအာနိ တတ္ထ ကေသဥ္စ အညထာ အတ္ထဝိကပ္ပံ ဒဿေန္တော **''ကေစိ ပနာ''**တိအာဒိမာဟ။ **သဥ္ဇာဒိသေသော** တိ ကာယသံသဂ္ဂသိက္ခာပဒေန သဥ္ဇာဒိသေသော။ **ဝုတ္တနယေနေတ** တိ မေထုနရာဂေနေဝ။ ''နိမိတ္တမုခေနာ''တိ ဝုတ္တတ္တာ တိရစ္ဆာနဂတိတ္ထိယာ ပဿာဝမဂ္ဂံ မေထုနရာဂေန ပကတိမုခေန ဆုပန္တဿ ဒုက္ကဋန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ကာယသံသဂ္ဂရာဂေန ဒုက္ကဋ** န္တိ နိမိတ္တမုခေန တ ပကတိမုခေန တ ကာယသံသဂ္ဂရာဂေန ဆုပန္တဿ ဒုက္ကဋမေဝ။

ဧကူနသတ္တတိဒွိသတစတုက္ကကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သန္ထတစတုက္ကဘေဒကထာဝဏ္ဏနာ

၆၁-၂. ပဋိပန္နကဿာ တိ အာရဒ္ဓဝိပဿကဿ။ **ဥပဟဒိန္နက** န္တိ ကာယိန္ဒြိယံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ဥပဟဒိန္နကေန ဖုသတီ**တိ ဥပဟဒိန္နကေန ဖုသိယတိ ဃဋ္ဋိယတီတိ ဇံ ကမ္မနိ ယ-ကာရလောပေန အတ္တော ဝေဒိတဗ္ဗော။ အထ တ ဇံ ကရောန္တော ကိဥ္စ ဥပဟဒိန္နကံ ဥပဟဒိန္နကေန န ဖုသတိ န ဃဋ္ဋေတီတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္တော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **လေသံ ဩဍ္ဍေဿန္တီ**တိ လေသံ သမုဋ္ဌာပေဿန္တိ, ပရိကပ္ပေဿန္တီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **သန္ထတာဒိဘေဒေဟိ ဘိန္ဒိတွာ**တိ သန္ထတာဒိဝိသေသနေဟိ ဝိသေသေတွာ, သန္ထတာဒီဟိ စတူဟိ ယောဇေတွာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

သန္ထတာယာ တိ ကေဒေသေ သမုအာယတောဟာရော ''ပဋော ဒမှော''တိအာဒီသု ဝိယ။ တထာ ဟိ ပဋဿ ဧကဒေသေပိ ဒမှေ ''ပဋော ဒမှော''တိ ဝောဟရန္တိ, ဇံ ဣတ္ထိယာ ဝစ္စမဂ္ဂာဒီသု ကိသ္မိဥ္စ မဂ္ဂေ သန္ထတေ ဣတ္ထီ ''သန္ထတာ''တိ ဝုစ္စတိ။ တေနာဟ **''သန္ထတာ နာမာ''** တိအာဒိ။ ဝတ္ထာဒီနိ အန္တော အပ္ပဝေသေတွာ ဗဟိ ဌပေတွာ ဗန္ဓနံ သန္ဓာယ **''ပလိဝေဌေတွာ''**တိ ဝုတ္တံ။ ကေဒေသေ သမုအာယတောဟာရဝသေနေဝ ဘိက္ခုပိ ''သန္ထတော''တိ ဝုစ္စတီတိ အာဟ **''သန္ထတော နာမာ''** တိအာဒိ။ **ယတ္တကေ ပဝိဋ္ဌေ** တိ တိလဖလမတ္တေ ပဝိဋ္ဌေ။ အက္ခိအာဒိမှဟိ သန္ထတေပိ ယထာဝတ္ထုကမေဝတိ အာဟ **''ထုလ္လစ္စယက္ခေတ္တေ ထုလ္လစ္စယံ, ဒုက္ကဋက္ခေတ္တေ ဒုက္ကဋမေဝ ဟောတီ''**တိ။

ခာဏုံ ဃဋ္ဋေန္တဿ ဒုက္ကဋ န္တိ ဣတ္ထိနိမိတ္တဿ အန္တော ခာဏုံ ပဝေသေတွာ သမတလံ အတိရိတ္တံ တ ခာဏုံ ဃဋ္ဋေန္တဿ ဒုက္ကဋံ့ ပဝေသာဘာဝတော။ သစေ ပန ဤသကံ အန္တော ပဝိသိတွာ ဌိတံ ခာဏုကမေဝ အင်္ဂဇာတေန ဆုပတိ, ပာရာဇိကမေဝ။ **တဿ တလ** န္တိ ဝေဠုနဠာဒိကဿ အန္တောတလံ။ ဝိနီတဝတ္ထူသု ''တေန ခော ပန သမယေန အညတရော ဘိက္ခု သီဝထိကံ ဂန္တွာ ဆိန္နသီသံ ပဿိတွာ ဝဋ္ဋကတေ မုခေ အစ္ဆုပန္တံ အင်္ဂဇာတံ ပဝေသေသိ။ တဿ ကုက္ကုစ္စံ အဟောသိ။ပေ.။ အနာပတ္တိ ဘိက္ခု ပာရာဇိကဿ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ''တိ ဝုတ္တတ္တာ တဿ သုတ္တဿ အနုလောမတော **''အာကာသဂတမေဝ ကတွာ ပဝေသေတွာ နီဟရတိ, ဒုက္ကဋ''** န္တိ (ဟရာ. ၇၃) ဝုတ္တံ။ **ဗဟိဒ္ဓာ ခာဏုကေ** တိ အန္တောပဝေသိတဝေဏုပဗ္ဗာဒိကဿ ဗဟိ နိက္ခန္တခာဏုကေ။ မေထုနရာဂေန ဣန္ဒြိယဗဒ္ဓအာနိန္ဒြိယဗဒ္ဓသန္တာနေသု ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဥပက္ကမန္တဿ န သက္ကာ အနာပတ္တိယာ ဘဝိတုန္တိ **''ဒုက္ကဋမေတ''** တိ ဝုတ္တံ။ တေနေဝ ဝိနီတဝတ္ထူမှဟိ အဋ္ဌိကေသု ဥပက္ကမန္တဿ ဒုက္ကဋံ့ ဝုတ္တံ။

သန္ထတစတုက္ကဘေဒကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ရာဇပစ္စတ္ထိကာဒိစတုက္ကဘေဒကထာဝဏ္ဏနာ

၆၅. သာမညဇောတနာယ ပကရဏဇော ဝိသေသဝိနိစ္ဆယောတိ အာဟ **“ခုတ္တာတိ မေထုနုပသံဟိတခိဍ္ဍာပသု တာ”**တိအာဒိ။ ဣအနိ သာမညတောပိ အတ္ထသမ္ဘံ ဒဿေန္တော **“ဣတ္ထိခုတ္တသုရာခုတ္တာဒယော တ”** တိ အာဟ။ **ဟဒယန္တိ** ဟဒယမံသံ။

သဗ္ဗာကာရေန စတုက္ကဘေဒကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အာပတ္တာနာပတ္တိတရဝဏ္ဏနာ

၆၆. **ပဋိညာကရဏံ နတ္ထီ** တိ ပုစ္ဆိတဗ္ဗာဘာဝတော။ န ဟိ ဒူသကော ‘‘ကေန စိတ္တေန ဝီတိက္ကမံ အကာသိ, ဇာ နိတ္ဝာ အကာသိ, ဥအာဟု အဇာနိတ္ဝာ’’တိ ဇဝံ ပုစ္ဆာယ အရဟတိ။ **တတ္ထေတ** တိ ဝေသာလိယံ မဟာဝနေ ဇဝ။ **သဗ္ဗငဂ တန္တိ** ၄ပေတ္ဝာ ကေသလောမဒန္တနခာနံ မံသဝိနိမုတ္တဋ္ဌာနဉ္စေဝ ထဒ္ဓသုက္ခစမ္မဥ္စ ဥဒကမိဝ တေလဗိန္ဒု အဝ သေသသဗ္ဗသရီရံ ဗျာပေတွာ ၄ိတံ။ **သရီရကမ္ပာဒီနိ** တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန အင်္ဂျနံ ပီတဝဏ္ဏာဒိ သင်္ဂဏှာတိ။ **ပိတ္တ ကောသကေ ၄ိတန္တိ** ဟဒယပပ္ဖာသာနံ အန္တရေ ယကနမံသံ နိဿာယ ပတိဋ္ဌိတေ မဟာကောသာတကီကောသသဒိ သေ ပိတ္တကောသေ ၄ိတံ။ **ကုပိတေ**တိ ပိတ္တကောသတော စလိတ္ဝာ ဗဟိ နိက္ခန္တေ။

ဝိသ္သဋ္ဌစိတ္တော တိ ဝိဿဋ္ဌပကတိစိတ္တော။ **ယက္ခုမ္မတ္တကော** တိ ယက္ခာ ကိရ ယဿ စိတ္တံ ခိပိတုကာ မာ ဟောန္တိ, တဿ သေတမုခံ နီလောဒရံ သုရတ္တဟတ္ထပာဒံ မဟာသီသံ ပဇ္ဇလိတနေတ္တံ ဘေရဝံ တ အတ္တဘာဝံ နိမ္မိနိတွာ ဒဿေန္တိ, ဘေရဝံ တ သဒ္ဒံ သာဝေန္တိ, ကထေန္တဿေဝ တ မုခေန ဟတ္ထံ ပက္ခိပိတ္ဝာ ဟဒယမံသံ မဒ္ဒန္တိ, တေန သော သတ္တော ဥမ္မတ္တကော ဟောတိ ခိတ္တစိတ္တော။ တေနေတဟ **“ဘေရဝာနိ တ အာရမ္မဏာနိ ဒ ဿေတွာ”**တိအာဒိ။ တတ္ထ **ဘေရဝာနီ**တိ ဒဿနမတ္တေနေဝ သတ္တာနံ ဘယံ ဆမ္ဘိတတ္တံ လောမဟံသံ ဥပ္ပာ ဒေတုံ သမတ္ထာနိ။ **နိစ္စမေဝ ဥမ္မတ္တကော ဟောတီ** တိ ယဿ ပိတ္တံ စလိတ္ဝာ ဗဟိ နိက္ခန္တံ ဟောတိ, တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ယဿ ပန ပိတ္တံ စလိတ္ဝာ ပိတ္တကောသေယေဝ ၄ိတံ ဟောတိ ဗဟိ အနိက္ခန္တံ, သော အန္တရန္တရာ သညံ ပဋိလဘတိ, န နိစ္စမေဝ ဥမ္မတ္တကော ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ဥတ္ဝာ**တိ သညာပဋိလာဘေန ဇာ နိတ္ဝာ။ **အဓိမတ္တာယာ** တိ အဓိကပ္ပမာဏာယ။

အာပတ္တာနာပတ္တိတရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပဒဘာဇနီယဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပကိဏ္ဏကကထာဝဏ္ဏနာ

ပကိဏ္ဏက န္တိ တေမိဿကနယံ။ **သမုဋ္ဌာန** န္တိ ဥပ္ပတ္တိကာရဏံ။ **ကိရိယာ**တိအာဒိ နိဒဿနမတ္တံ, အ ကိရိယာဒီနမ္ပိ သင်္ဂဟော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **ဝေဒနာယာ**တိ သဟယောဂေ ကရဏဝစနံ, ဝေဒနာယ သဟ ကုသလတ္တိကာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **သဗ္ဗသင်္ဂဟကဝသေနာ** တိ သဗ္ဗေသံ သိက္ခာပဒါနံ သင်္ဂဟကဝသေန။ **ဆ သိက္ခာပဒသမုဋ္ဌာနာနီ** တိ ကာ ယော တစာ ကာယတစာ ကာယစိတ္တံ တစာစိတ္တံ ကာယတစာစိတ္တန္တိ ဇဝံ ဝုတ္တာနိ ဆ အာပတ္တိသမုဋ္ဌာနာနိ။ အာပတ္တိယေဝ ဟိ သိက္ခာပဒသီသေန ဝုတ္တာ။ သမုဋ္ဌာနာဒယော ဟိ အာပတ္တိယာ ဟောန္တိ, န သိက္ခာပဒဿ, ဣမေ သု ပန ဆသု သမုဋ္ဌာနေသု ပုရိမာနိ တီဏိ အစိတ္တကာနိ, ပစ္ဆိမာနိ သစိတ္တကာနိ။ တေသု ဧကေန တ ဒွီဟိ တ တီဟိ တ စတူဟိ တ ဆဟိ တ သမုဋ္ဌာနေဟိ အာပတ္တိယော သမုဋ္ဌဟန္တိ, ပဉ္စသမုဋ္ဌာနာ အာပတ္တိ နာမ နတ္ထိ။ တတ္ထ **ဧက သမုဋ္ဌာနာ** စတုတ္ထေန စ ပဉ္စမေန စ ဆဋ္ဌေန စ သမုဋ္ဌာနေန သမုဋ္ဌာတိ, န အညေန။ **ဒွိသမုဋ္ဌာနာ** ပဌမစတုတ္ထေ ဟိ စ ဒုတိယပဉ္စမေဟိ စ တတိယဆဋ္ဌေဟိ စ စတုတ္ထဆဋ္ဌေဟိ စ ပဉ္စမဆဋ္ဌေဟိ စ သမုဋ္ဌာနေဟိ သမုဋ္ဌာတိ, န အညေ ဟိ။ **တိသမုဋ္ဌာနာ** ပဌမေဟိ စ တီဟိ, ပစ္ဆိမေဟိ စ တီဟိ သမုဋ္ဌာနေဟိ သမုဋ္ဌာတိ, န အညေဟိ။ **စတုသမုဋ္ဌာနာ** ပဌမ တတိယစတုတ္ထဆဋ္ဌေဟိ စ ဒုတိယတတိယပဉ္စမဆဋ္ဌေဟိ စ သမုဋ္ဌာနေဟိ သမုဋ္ဌာတိ, န အညေဟိ။ **ဆသမုဋ္ဌာနာ** ဆ ဟိပိ သမုဋ္ဌာတိ။

သိက္ခာပဒံ နာမ အတ္ထိ ဆသမုဋ္ဌာနန္တိ ဧတ္ထာပိ သိက္ခာပဒသီသေန အာပတ္တိ ဝုတ္တာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တေနေဝ ဝက္ခတိ ‘‘သဗ္ဗမ္ပေတံ အာပတ္တိယံ ယုဇ္ဇတိ, သိက္ခာပဒသီသေန ပန သဗ္ဗအဋ္ဌကထာသု ဒေသနာ အာရုဠှာ’’တိ။ ကာယာဒီဟိ ဆဟိ သမုဋ္ဌာနံ ဥပ္ပတ္တိ, ဆ ဝါ သမုဋ္ဌာနာနိ ဧတဿာတိ **ဆသမုဋ္ဌာနံ** ။ **အတ္ထိ စတုသမုဋ္ဌာန**န္တိ ကာယော ကာယဝါစာ ကာယစိတ္တံ ကာယဝါစာစိတ္တန္တိ ဣမာနိ စတ္တာရိ, ဝါစာ ကာယဝါစာ ဝါစာစိတ္တံ ကာယဝါစာစိတ္တန္တိ ဣမာနိ ဝါ စတ္တာရိ သမုဋ္ဌာနာနိ ဧတဿာတိ စတုသမုဋ္ဌာနံ။ **အတ္ထိ တိသမုဋ္ဌာန**န္တိ ကာယော ဝါစာ ကာယဝါစာတိ ဣမာနိ တီဏိ, ကာယစိတ္တံ ဝါစာစိတ္တံ ကာယဝါစာစိတ္တန္တိ ဣမာနိ ဝါ တီဏိ သမုဋ္ဌာနာနိ ဧတဿာတိ တိသမုဋ္ဌာနံ။ ဒွိသမုဋ္ဌာနံ ဧကသမုဋ္ဌာနဉ္စ သမုဋ္ဌာနသီသဝသေန ဒဿေန္တော **‘‘အတ္ထိ ကထိနသမုဋ္ဌာန’’**န္တိ အာဒိမာဟ။ တေရသ ဟိ သမုဋ္ဌာနသီသာနိ ပဌမပါရာဇိကသမုဋ္ဌာနံ အဒိန္နာဒါနသမုဋ္ဌာနံ သဉ္စရိတ္တသမုဋ္ဌာနံ သမနုဘာသနသမုဋ္ဌာနံ ကထိနသမုဋ္ဌာနံ ဧဠကလောမသမုဋ္ဌာနံ ပဒသောဓမ္မသမုဋ္ဌာနံ အဒ္ဓာနသမုဋ္ဌာနံ ထေယျသတ္ထသမုဋ္ဌာနံ ဓမ္မဒေသနာသမုဋ္ဌာနံ ဘူတာရောစနသမုဋ္ဌာနံ စောရိဝုဋ္ဌာပနသမုဋ္ဌာနံ အနနုညာတသမုဋ္ဌာနန္တိ။

တတ္ထ ‘‘အတ္ထိ ဆသမုဋ္ဌာန’’န္တိ ဣမိနာ သဉ္စရိတ္တသမုဋ္ဌာနံ ဝုတ္တံ။ ‘‘အတ္ထိ စတုသမုဋ္ဌာန’’န္တိ ဣမိနာ ပန အဒ္ဓာနသမုဋ္ဌာနံ အနနုညာတသမုဋ္ဌာနဉ္စ သင်္ဂဟိတံ။ ယဉ္ဟိ ပဌမတတိယစတုတ္ထဆဋ္ဌေဟိ သမုဋ္ဌာတိ, ဣဒံ အဒ္ဓာနသမုဋ္ဌာနံ။ ယံ ပန ဒုတိယတတိယပဉ္စမဆဋ္ဌေဟိ သမုဋ္ဌာတိ, ဣဒံ အနနုညာတသမုဋ္ဌာနံ။ ‘‘အတ္ထိ တိသမုဋ္ဌာန’’န္တိ ဣမိနာ အဒိန္နာဒါနသမုဋ္ဌာနံ ဘူတာရောစနသမုဋ္ဌာနဉ္စ သင်္ဂဟိတံ။ ယဉ္ဟိ သစိတ္တကေဟိ တီဟိ သမုဋ္ဌာနေဟိ သမုဋ္ဌာတိ, ဣဒံ အဒိန္နာဒါနသမုဋ္ဌာနံ။ ယံ ပန အစိတ္တကေဟိ တီဟိ သမုဋ္ဌာတိ, ဣဒံ ဘူတာရောစနသမုဋ္ဌာနံ။ ‘‘အတ္ထိ ကထိနသမုဋ္ဌာန’’န္တိအာဒိနာ ပန အဝသေသသမုဋ္ဌာနသီသေန ဒွိသမုဋ္ဌာနံ ဧကသမုဋ္ဌာနဉ္စ သင်္ဂဏှာတိ။ တထာ ဟိ ယံ တတိယဆဋ္ဌေဟိ သမုဋ္ဌာတိ, ဣဒံ ကထိနသမုဋ္ဌာနန္တိ ဝုစ္စတိ။ ယံ ပဌမစတုတ္ထေဟိ သမုဋ္ဌာတိ, ဣဒံ ဧဠကလောမသမုဋ္ဌာနံ။ ယံ ဆဋ္ဌေနေဝ သမုဋ္ဌာတိ, ဣဒံ ဓုရနိက္ခေပသမုဋ္ဌာနံ, သမနုဘာသနသမုဋ္ဌာနန္တိပိ တဿေဝ နာမံ။ အာဒိ-သဒ္ဒသင်္ဂဟိတေသု ပန ပဌမပါရာဇိကသမုဋ္ဌာနပဒသောဓမ္မထေယျသတ္ထဓမ္မဒေသနာစောရိဝုဋ္ဌာပနသမုဋ္ဌာနေသု ယံ ကာယစိတ္တတော သမုဋ္ဌာတိ, ဣဒံ ပဌမပါရာဇိကသမုဋ္ဌာနံ။ ယံ ဒုတိယပဉ္စမေဟိ သမုဋ္ဌာတိ, ဣဒံ ပဒသောဓမ္မသမုဋ္ဌာနံ။ ယံ စတုတ္ထဆဋ္ဌေဟိ သမုဋ္ဌာတိ, ဣဒံ ထေယျသတ္ထသမုဋ္ဌာနံ။ ယံ ပဉ္စမေနေဝ သမုဋ္ဌာတိ, ဣဒံ ဓမ္မဒေသနာသမုဋ္ဌာနံ။ ယံ ပဉ္စမဆဋ္ဌေဟိ သမုဋ္ဌာတိ, ဣဒံ စောရိဝုဋ္ဌာပနသမုဋ္ဌာနန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဧဝံ သမုဋ္ဌာနသီသေန သဗ္ဗသိက္ခာပဒါနိ တေရသဓာ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ ကိရိယာဝသေန ပဉ္စဓာ ဒဿေန္တော **‘‘တတ္ရာပိ ကိဉ္စိ ကိရိယတော သမုဋ္ဌာတီ’’**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ကိဉ္စီ**တိ သိက္ခာပဒသီသေန အာပတ္တိံ ဝဒတိ။ တသ္မာ ယာ ကာယေန ဝါ ဝါစာယ ဝါ ပထဝီခဏနာဒီသု ဝိယ ဝီတိက္ကမံ ကရောန္တဿ ဟောတိ, အယံ **ကိရိယတော သမုဋ္ဌာတိ** နာမ။ ယာ ကာယဝါစာယ ကတ္တဗ္ဗံ အကရောန္တဿ ဟောတိ ပဌမကထိနာပတ္တိ ဝိယ, အယံ **အကိရိယတော သမုဋ္ဌာတိ** နာမ။ ယာ ကရောန္တဿ စ အကရောန္တဿ စ ဟောတိ အညာတိကာယ ဘိက္ခုနိယာ ဟတ္ထတော စီဝရပဋိဂ္ဂဟဏာပတ္တိ ဝိယ, အယံ **ကိရိယာကိရိယတော သမုဋ္ဌာတိ** နာမ။ ယာ သိယာ ကရောန္တဿ စ သိယာ အကရောန္တဿ စ ဟောတိ ရူပိယပဋိဂ္ဂဟဏာပတ္တိ ဝိယ, အယံ **သိယာ ကိရိယတော သိယာ အကိရိယတော သမုဋ္ဌာတိ** နာမ။ ယာ သိယာ ကရောန္တဿ စ သိယာ ကရောန္တဿ စ အကရောန္တဿ စ ဟောတိ ကုဋိကာရာပတ္တိ ဝိယ, အယံ **သိယာ ကိရိယတော သိယာ ကိရိယာကိရိယတော သမုဋ္ဌာတိ** နာမ။

ဣဒါနိ သဗ္ဗသိက္ခာပဒါနိ သညာဝသေန ဒွိဓာ ကတွာ ဒဿေန္တော **‘‘တတ္ရာပိ အတ္ထိ သညာဝိမောက္ခ’’**န္တိ အာဒိမာဟ။ သညာယ အဘာဝေန ဝိမောက္ခော အဿာတိ **သညာဝိမောက္ခ**န္တိ မဇ္ဈေပဒလောပသမာသော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ယတော ဟိ ဝီတိက္ကမသညာအဘာဝေန မုစ္စတိ, ဣဒံ သညာဝိမောက္ခန္တိ ဝုစ္စတိ။ **စိတ္တင်္ဂံ လဘတိယေဝါ**တိ ကာယစိတ္တာဒိသစိတ္တကသမုဋ္ဌာနေဟေဝ သမုဋ္ဌဟနတော ။ ‘‘လဘတိယေဝါ’’တိ အဝဓာရဏေန နော န လဘတီတိ ဒဿေတိ။ တသ္မာ ယံ စိတ္တင်္ဂံ လဘတိ, န လဘတိ စ, တံ **‘‘ဣတရ’’**န္တိ ဝုတ္တံ ဣတရ-သဒ္ဒဿ ဝုတ္တပဋိယောဂဝိသယတ္တာ။

ပုန သဗ္ဗသိက္ခာပဒါနိ စိတ္တဝသေန ဒွိဓာ ဒဿေန္တော **‘‘ပုန အတ္ထိ သစိတ္တက’’**န္တိအာဒိမာဟ။ **ယံ သဟေဝ စိတ္တေန အာပဇ္ဇတီ**တိ ယံ သစိတ္တကေနေဝ သမုဋ္ဌာနေန အာပဇ္ဇတိ, နော အစိတ္တကေန။ **ဝိနာပီ**တိ **အပိ**-သဒ္ဒေန သဟာပိ စိတ္တေန အာပဇ္ဇတီတိ ဒဿေတိ။ ယဉ္ဟိ ကဒါစိ အစိတ္တကေန, ကဒါစိ သစိတ္တကေန သမုဋ္ဌာနေန သမု

ဌာတိ, တံ အစိတ္တကန္တိ ဝုစ္စတိ။ ဧတ္ထ စ သညာဒုကံ အနာပတ္တိမုခေန, သစိတ္တကဒုကံ အာပတ္တိမုခေန ဝုတ္တန္တိ ဣဒမေတေသံ နာနာကရဏန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

လောကဝဇ္ဇဒုကသ္မ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တလက္ခဏတ္တာ တံ အဝိဘဇိတွာ ဣဒါနိ သဗ္ဗသိက္ခာပဒါနိ ကမ္မဝသေန ဒုဝိဓာနိ, ကုသလာဒိဝသေန ဝေဒနာဝသေန စ တိဝိဓာနိ ဟောန္တီတိ ဒဿေန္တော **"ကမ္မကုသလဝေဒနာဝသေနာ"**တိအာဒိမာဟ။ ဧတ္ထ ပန ကိဉ္စာပိ အဋ္ဌကထာသု အာဂတနယေန ကာယကမ္မံ ဝစီကမ္မန္တိ ကမ္မဝသေန ဒုကံ ဝုတ္တံ, တိကမေဝ ပန ဒဿေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ သဗ္ဗမေဝ ဟိ သိက္ခာပဒံ ကာယဒွါရေ အာပဇ္ဇိတဗ္ဗတော ဝစီဒွါရေ အာပဇ္ဇိတဗ္ဗတော ကာယဝစီဒွါရေ အာပဇ္ဇိတဗ္ဗတော စ တိဝိဓံ ဟောတိ။ တေနေဝ **မာတိကာဋ္ဌကထာယံ** (ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. ပဌမပါရာဇိကဝဏ္ဏနာ) ဝုတ္တံ "သဗ္ဗာဝ ကာယကမ္မဝစီကမ္မတဒုဘယဝသေန တိဝိဓာ ဟောန္တိ။ တတ္ထ ကာယဒွါရေ အာပဇ္ဇိတဗ္ဗာ ကာယကမ္မန္တိ ဝုစ္စတိ, ဝစီဒွါရေ အာပဇ္ဇိတဗ္ဗာ ဝစီကမ္မန္တိ ဝုစ္စတိ, ဥဘယတ္ထ အာပဇ္ဇိတဗ္ဗာ ကာယကမ္မဝစီကမ္မ"န္တိ။ တတောယေဝ စ အဒိန္နာဒါနသိက္ခာပဒါဒီသု ကာယကမ္မဝစီကမ္မန္တိ တဒုဘယဝသေန ဒဿိတံ။

အတ္ထိ ပန သိက္ခာပဒံ ကုသလန္တိအာဒိနာ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇန္တော ကုသလစိတ္တသမင်္ဂီ ဝါ အာပဇ္ဇတိ အကုသလစိတ္တသမင်္ဂီ ဝါ အဗျာကတစိတ္တသမင်္ဂီ ဝါတိ ဒဿေတိ, န ပန ကုသလာပိ အာပတ္တိ အတ္ထီတိ။ န ဟိ ကုသလာ အာပတ္တိ နာမ အတ္ထိ "အာပတ္တာဓိကရဏံ သိယာ အကုသလံ သိယာ အဗျာကတံ, နတ္ထိ အာပတ္တာဓိကရဏံ ကုသလ"န္တိ (ပရိ. ၃၀၃) ဝစနတော။ **ဒသ ကာမာဝစရကိရိယစိတ္တာနီ**တိ ဟသိတုပ္ပာဒဝေါဋ္ဌဗ္ဗနေဟိ သဒ္ဓိံ အဋ္ဌ မဟာကိရိယစိတ္တာနိ။ ဒွိန္နံ အဘိညာစိတ္တာနံ အာပတ္တိသမုဋ္ဌာပကတ္တံ ပညတ္တိံ အဇာနန္တဿ ဣဒ္ဓိဝိကုဗ္ဗနာဒီသု ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ယံ ကုသလစိတ္တေန အာပဇ္ဇတီ**တိ ယံ သိက္ခာပဒသီသေန ဂဟိတံ အာပတ္တိံ ကုသလစိတ္တသမင်္ဂီ အာပဇ္ဇတိ။ ဣမိနာ ပန ဝစနေန တံ ကုသလန္တိ အာပတ္တိယာ ဝုစ္စမာနော ကုသလဘာဝေ ပရိယာယတောဝ, န ပရမတ္ထတောတိ ဒဿေတိ။ ကုသလစိတ္တေန ဟိ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇန္တော သဝိညတ္တိကံ အဝိညတ္တိကံ ဝါ သိက္ခာပဒဝီတိက္ကမာကာရပ္ပဝတ္တံ ရူပက္ခန္ဓသင်္ခါတံ အဗျာကတာပတ္တိံ အာပဇ္ဇတိ။ **ဣတရေဟိ ဣတရ**န္တိ ဣတရေဟိ အကုသလာဗျာကတစိတ္တေဟိ ယံ အာပဇ္ဇတိ, တံ ဣတရံ, အကုသလံ အဗျာကတဉ္စာတိ အတ္ထော။ ဣဒဉ္စ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇန္တော အကုသလစိတ္တသမင်္ဂီ ဝါ အာပဇ္ဇတိ ကုသလာဗျာကတစိတ္တသမင်္ဂီ ဝါတိ ဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ ဧဝံ သန္တေပိ သဗ္ဗသိက္ခာပဒေသု ကိဉ္စိ အကုသလစိတ္တမေဝ ကိဉ္စိ ကုသလာဗျာကတဝသေန ဒွိစိတ္တံ, ကိဉ္စိ သဗ္ဗေသံ ဝသေန တိစိတ္တန္တိ အယမေဝ ပဘေဒေါ လဗ္ဘတိ, န အညောတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

တိဝေဒနံ ဒွိဝေဒနံ ဧကဝေဒနန္တိ ဣဒဉ္စ ယထာဝုတ္တဝေဒနာဝသေနေဝ လဗ္ဘတိ, နာညထာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ နိပဇ္ဇိတွာ နိရောဓံ သမာပန္နဿ သဟသေယ္ယဝသေန တဒာကာရပ္ပဝတ္တရူပက္ခန္ဓဿေဝ အာပတ္တိဘာဝတော "အတ္ထိ အဝေဒန"န္တိပိ ဝတ္တဗ္ဗမေတံ, ကဒါစိ ကရဟစိ ယဒိစ္ဆကံ သမ္ဘဝတီတိ အဂ္ဂဟေတွာ ယေဘုယ္ယဝသေန လဗ္ဘမာနံယေဝ ဂဟေတွာ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဣဒါနိ ယထာဝုတ္တသမုဋ္ဌာနာဒီနိ ဣမသ္မိံ သံဝဏ္ဏိယမာနသိက္ခာပဒေ ဝိဘဇိတွာ ဒဿေန္တော **"ဣမံ ပကိဏ္ဏကံ ဝိဒိတွာ"**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဝိဒိတွာ**တိ ဣမဿ "ဝေဒိတဗ္ဗ"န္တိ ဣမိနာ အပရကာလကိရိယာဝစနေန သမ္ဗန္ဓော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ကိရိယသမုဋ္ဌာန**န္တိ ဣဒံ ယေဘုယ္ယဝသေန ဝုတ္တံ ပရူပက္ကမေ သတိ သာဒိယန္တဿ အကိရိယသမုဋ္ဌာနဘာဝတော။ "မနောဒွါရေ အာပတ္တိ နာမ နတ္ထီတိ ဣဒမ္ပိ ဗာဟုလ္လဝသေနေဝ ဝုတ္တ"န္တိ ဝဒန္တိ။ **စိတ္တံ ပနေတ္ထ အင်္ဂမတ္တံ ဟောတီ**တိ ပဌမပါရာဇိကံ ကာယစိတ္တတော သမုဋ္ဌာတီတိ စိတ္တမေတ္ထ အာပတ္တိယာ အင်္ဂမေဝ ဟောတိ။ **န တဿ ဝသေန ကမ္မဘာဝေါ လဗ္ဘတီ**တိ ဝိညတ္တိဇနကဝသေန ကာယဒွါရေ ပဝတ္တတ္တာ တဿ စိတ္တဿ ဝသေန ဣမဿ သိက္ခာပဒဿ မနောကမ္မဘာဝေါ န လဗ္ဘတီတိ အတ္ထော။ သိက္ခာပဒဿ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေန ပညတ္တိဘာဝတော **"သဗ္ဗဉ္စေတံ အာပတ္တိယံ ယုဇ္ဇတီ"**တိ ဝုတ္တံ။ န ဟိ ယထာဝုတ္တသမုဋ္ဌာနာဒိ ပညတ္တိယံ ယုဇ္ဇတိ။

ပကိဏ္ဏကကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဝိနီတဝတ္ထုဝဏ္ဏနာ

ဣဒံ ကိန္တိ ကထေတုကမျတာယ ပုစ္ဆတိ။ ဝိနီတာနိ ဝိနိစ္ဆိတာနိ ဝတ္ထူနိ **ဝိနီတဝတ္ထူနိ** ။ တာနိ ဟိ "အာပတ္တိံ တွံ ဘိက္ခု အာပန္နော ဟရာဇိကံ။ အနာပတ္တိ ဘိက္ခု ဟရာဇိကဿ, အာပတ္တိ သင်္ဃာဒိသေသဿ။ အနာပတ္တိ ဘိက္ခု အသာဒိယန္တဿာ"တိအာဒိနာ ဘဂဝတာယေဝ ဝိနိစ္ဆိတာနိ ။ တေနာဟ **"ဘဂဝတာ သယံ ဝိနိစ္ဆိတာန"** န္တိ။ **ဥဒ္ဒာနကထာ** တိ ဥဒ္ဒေသကထာ, သင်္ဂဟကထာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဝတ္ထုကထာ** တိ "တေန ခေါ ပန သမယေန အညတရော ဘိက္ခူ"တိအာဒိကာ နိဒာနဝတ္ထုဒီပိကာ ဝိနီတဝတ္ထုပဟင်္ဂေယေဝ တေသံ တေသံ ဝတ္ထူနံ ဂန္ထနတော "ဝတ္ထုကထာ"တိ ဝုတ္တာ, န ဆန္ဒောဝိစိတိလက္ခဏေန။ ကထာနံ ဝတ္ထု **ဝတ္ထုကထာ** တိ ဧဝံ တ တ္ထေ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **ဧတ္ထာ**တိ ဝိနီတဝတ္ထူသု။ **ဒုတိယာဒီန**န္တိ ဒုတိယဟရာဇိကာဒီနံ။ ဒုတိယာဒီနိ ဝိနိစ္ဆိနိတဗ္ဗာနီတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **သိပ္ပိကာန**န္တိ စိတ္တကာရာဒိသိပ္ပိကာနံ။ ယံ ပဿိတွတ ပဿိတွတ စိတ္တကာရာဒယော စိတ္တကမ္မာဒီနိ ဥဂ္ဂဏှန္တာ ကရောန္တိ, တံ **"ပဋိစ္ဆန္နကရူပ"** န္တိ ဝုစ္စတိ။

၆၇. **ပုရိမာနိ ဒွေဝ ဝတ္ထူနီ** တိ မက္ကဋိဝတ္ထုံ ဝဇ္ဇိပုတ္တကဝတ္ထုဉ္စ။ တာနိ ပန ကိဉ္စာပိ အနုပညတ္တိယံ အာဂတာနေဝ, တထာပိ ဘဂဝတာ သယံ ဝိနိစ္ဆိတဝတ္ထုဘာဝတော အဒိန္နာအနာဒီသု အနုပညတ္တိယံ အာဂတာနိ ရဇကာဒိဝတ္ထူနိ ဝိယ ပုန ဝိနီတဝတ္ထူသု ပက္ခိတ္တာနိ။ ယဒိ ဧဝံ "တဿ ကုက္ကုစ္စံ အဟောသိ"တိ ဣဒံ ဝိရုဇ္ဈေယျ, အနုပညတ္တိယဉှိ အညေ ဘိက္ခူ ဒိသွတ တံ ဘိက္ခုံ စောဒေသုန္တိ? သစ္စမေတံ, တေဟိ ပန ဘိက္ခူဟိ အနုပညတ္တိယံ ဝုတ္တနယေန စောဒေတွတ "နနု, အာဝုသော, တထေဝ တံ ဟောတိ"တိ ဝုတ္တေ တဿ ကုက္ကုစ္စံ အဟောသိတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ "ဘဂဝတော ဧတမတ္ထံ အာရောစေသိ"တိ ဣဒဉ္စ တေဟိ ဘိက္ခူဟိ အနုပညတ္တိယံ ဝုတ္တနယေန ဘဂဝတော အာရောစိတေ "သစ္စံ ကိရ တွံ ဘိက္ခု မက္ကဋိယာ မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိသေဝီ"တိ ဘဂဝတာ ပုဋ္ဌော သမာနော "သစ္စံ ဘဂဝါ"တိ ဘဂဝတော ဧတမတ္ထံ အာရောစေသိတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။

ဝဇ္ဇိပုတ္တကဝတ္ထုမှိ ပန သိက္ခံ အပ္ပစ္စက္ခာယ ဒုဗ္ဗလျံ အနာဝိကတွတ မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိသေဝိတွတ ဝိဟာမိတွတ ယေ အာနန္ဒတ္ထေရံ ဥပသင်္ကမိတွတ ပုန ပဗ္ဗဇ္ဇံ ဥပသမ္ပဒဉ္စ ယာစိံသု, တေ သန္ဓာယ "အဋ္ဌာနမေတံ, အာနန္ဒ, အနဝကာသော, ယံ တထာဂတော ဝဇ္ဇီနံ ဝါ ဝဇ္ဇိပုတ္တကာနံ ဝါ ကာရဏာ သာဝကာနံ ဟရာဇိကံ သိက္ခာပဒံ ပညတ္တံ သမူဟနေယျာ"တိအာဒိ အနုပညတ္တိယံ ဝုတ္တံ။ ယေ ပန အဝိဗ္ဘမိတွတ သလိင်္ဂေ ဌိတာယေဝ ဥပ္ပန္နကုက္ကုစ္စာ ဘဂဝတော ဧတမတ္ထံ အာရောစေသုံ, တေ သန္ဓာယ "အာပတ္တိံ တုမှေ, ဘိက္ခဝေ, အာပန္နာ ဟရာဇိက"န္တိ ဣဒ ဝုတ္တံ။ ကေစိ ပန ဣမံ အဓိပ္ပာယံ အဇာနန္တာဝ "အညမေဝ မက္ကဋိဝတ္ထု ဝဇ္ဇိပုတ္တကဝတ္ထု စ ဝိနီတဝတ္ထူသု အာဂတ"န္တိ ဝဒန္တိ။

ကုသေ ဂန္ထေတွတ တိ ကုသတိဏာနိ ဂန္ထေတွတ။ **ကေသေဟီ**တိ မနုဿကေသေဟိ။ **တံ ရာဂ**န္တိ ကာယသံသဂ္ဂရာဂံ။ **ဥတွတ**တိ သယမေဝ ဇာနိတွတ။ ယဒိ ကာယသံသဂ္ဂရာဂေန ကတံ, ကာယသံသဂ္ဂရာဂသိက္ခာပဒဿ ဝိနီတဝတ္ထူသု အဝတွတ ဣဓ ကသ္မာ ဝုတ္တန္တိ? ဝုစ္စတေ – ကိဉ္စာပိ တံ ကာယသံသဂ္ဂရာဂေန ကတံ, တဿ ပန ဘိက္ခုနော ဟရာဇိကကင်္ခါတ္တေ ကတုပက္ကမတ္တာ "ဟရာဇိကံ နု ခေါ အဟံ အာပန္နော"တိ ဟရာဇိကဝိသယံ ကုက္ကုစ္စံ အဟောသိတိ ဣဓ ဝုတ္တံ။ တေနေတဟ – "အနာပတ္တိ ဘိက္ခု ဟရာဇိကဿ, အာပတ္တိ သင်္ဃာဒိသေသဿာ"တိ။

၆၈. **အတိဒဿနီယာ** တိ ဒိဝသမ္ပိ ပဿန္တာနံ အတိတ္တိကရဏတော အတိဝိယ ဒဿနယောဂ္ဂါ။ **ဝဏ္ဏပောက္ခရတာယာ**တိ ဧတ္ထ ပေါက္ခရတာ ဝုစ္စတိ သုန္ဒရဘာဝတော, ဝဏ္ဏဿ ပေါက္ခရတာ ဝဏ္ဏပေါက္ခရတာ, တာယ ဝဏ္ဏပေါက္ခရတာယ, ဝဏ္ဏသမ္ပတ္တိယာတိ အတ္ထော။ ပေါရာဏာ ပန ပေါက္ခရန္တိ သရီရံ ဝဒန္တိ, ဝဏ္ဏံ ဝဏ္ဏမေဝ။ တေသံ မတေန ဝဏ္ဏော စ ပေါက္ခရဉ္စ ဝဏ္ဏပေါက္ခရာနိ, တေသံ ဘာဝေ ဝဏ္ဏပေါက္ခရတာ, တသ္မာ **ဝဏ္ဏပေါက္ခရတာယာ**တိ ပရိသုဒ္ဓေန ဝဏ္ဏေန စေဝ သရီရသဏ္ဌာနသမ္ပတ္တိယာ စာတိ အတ္ထော။ အထ တ ဝဏ္ဏသမ္ပန္နံ ပေါက္ခရံ ဝဏ္ဏပေါက္ခရန္တိ ဥတ္တရပဒလောပေ ပုဗ္ဗပဒဿ ဒဋ္ဌဗ္ဗော, တဿ ဘာဝေ ဝဏ္ဏပေါက္ခရတာ, တာယ **ဝဏ္ဏပေါက္ခရတာယ,** ဝဏ္ဏသမ္ပန္နသရီရတာယာတိ အတ္ထော။ **ပမံသေသီ**တိ အဘိဘဝီတိ အတ္ထော။ ကထံ ပန အသာဒိယန္တီ နိသီဒီတိ အာဟ – **"အသဒ္ဓမ္မာဓိပ္ပာယေန။ပေ။ ခာဏုကာ ဝိယာ"** တိ။

န လိမ္ပတီ တိ န အလ္လီယတိ။ **ကာမေသူ**တိ ဝတ္ထုကာမကိလေသကာမေသု။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ယထာ ပဒုမိနိပဏ္ဏေ ဥဒကဗိန္ဒု န သဏ္ဌာတိ, ယထာ စ သူစိမုခေ သာသပေါ န သန္တိဋ္ဌတိ, ဧဝမေဝ ယော အဗ္ဘန္တရေ ဒုဝိဓေပိ

ကာမေန န လိမ္ပတိ, တသ္မိံ ကာမော န သဏ္ဌာတိ, တမဟံ ဗ္ရူမိ ဗြာဟ္မဏံ ဝဒာမီတိ။

၆၉. ပုရိသသဏ္ဌာနံ အန္တရဟိတံ, ဣတ္ထိသဏ္ဌာနံ ဥပ္ပန္နန္တိ ဖလသ္သ ဝိနာသုပ္ပာဒဒသ္သနေန ကာရဏဿာပိ ဝိနာသုပ္ပာဒာ ဝုတ္တာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ပုရိသိန္ဒြိယေ ဟိ နဋ္ဌေ ပုရိသသဏ္ဌာနံ အန္တရဓာယတိ, ဣတ္ထိန္ဒြိယေ သမုပ္ပန္နေ ဣတ္ထိသဏ္ဌာနံ ဟောတိ။ တထာ ဟိ ''ယဿ ဣတ္ထိန္ဒြိယံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တဿ ပုရိသိန္ဒြိယံ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ? နော။ ယဿ ဝါ ပန ပုရိသိန္ဒြိယံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တဿ ဣတ္ထိန္ဒြိယံ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ? နော''တိ **ယမကပကရဏေ** (ယမ. ၃. ဣန္ဒြိယယမက.၁၈၈) ဝုတ္တတ္တာ ဣန္ဒြိယဒွယဿ ဧကသ္မိံ သန္တာနေ သဟပဝတ္တိယာ အသမ္ဘဝတော ယသ္မိံ ခဏေ ဣတ္ထိန္ဒြိယံ ဟောတိ, တတော ပုဗ္ဗေ သတ္တရသမစိတ္တတော ပဋ္ဌာယ ပုရိသိန္ဒြိယံ နုပ္ပဇ္ဇတိ။ တတော ပုဗ္ဗေ ဥပ္ပန္နေသု စ ပုရိသိန္ဒြိယေသု သဟဇရူပေဟိ သဒ္ဓိံ ကမေန နိရုဒ္ဓေသု တသ္မိံ သန္တာနေ ဣတ္ထိန္ဒြိယံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တတော ပုရိသသဏ္ဌာနာကာရေန ပဝတ္တေသု ကမ္မဇရူပေသု သေသရူပေသု စ ကဉ္စိ ကာလံ ပဝတ္တိတွာ နိရုဒ္ဓေသု ဣတ္ထိသဏ္ဌာနာကာရေန စ စတုဇရူပသန္တတိယာ ပဝတ္တာယ ပုရိသသဏ္ဌာနံ အန္တရဟိတံ, ဣတ္ထိသဏ္ဌာနံ ဟောတိ ဝုစ္စတိ။ ဣတ္ထိယာ ပုရိသလိင္ဂဟောဘာဝေပိ အယမေဝ နယော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ပုရိသလိင်္ဂံ ဥတ္တမံ, ဣတ္ထိလိင်္ဂံ ဟီနန္တိ ဣမိနာ စ ပုရိသိန္ဒြိယဿ ဥတ္တမဘာဝတော, ဣတ္ထိန္ဒြိယဿ စ ဟီနဘာဝတော ဝုတ္တောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ န ဟိ ဣန္ဒြိယဿ ဟီနုက္ကဋ္ဌဘာဝံ ဝိနာ တန္နိဿယဿ လိင်္ဂဿ ဟီနုက္ကဋ္ဌတာ သမ္ဘဝတိ။ **ပုရိသလိင်္ဂံ ဗလဝအကုသလေန အန္တရဓာယတီ**တိအာဒိနာပိ ဣန္ဒြိယဿေဝ ဝိနာသုပ္ပာဒာ ဝုတ္တာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဣန္ဒြိယေ ဟိ ဝိနဋ္ဌေ ဥပ္ပန္နေ စ တန္နိဿယဿ လိင်္ဂဿပိ အန္တရဓာနံ ပတိဋ္ဌာနဉ္စ သမ္ဘဝတိ။ ကထံ ပနေတ္ထ ပုရိသလိင်္ဂံ ဗလဝအကုသလေန အန္တရဓာယတိ, ဣတ္ထိလိင်္ဂံ ဒုဗ္ဗလကုသလေန ပတိဋ္ဌာတီတိ? ဝုစ္စတေ – ပဋိသန္ဓိယံ တာဝ ပုရိသိန္ဒြိယုပ္ပာဒကံ အနုပဟတသာမတ္ထိယံ ဗလဝကုသလကမ္မံ ယာဝတာယုကံ ပုရိသိန္ဒြိယမေဝ ဥပ္ပာဒေတိ, အန္တရာ ပန ကေနစိ လဒ္ဓပစ္စယေန ဟရအာရိကတ္တာဒိနာ ဗလဝအကုသလကမ္မေန ဥပဟတသာမတ္ထိယံ တဒေဝ ပဋိသန္ဓိအယကံ ကုသလကမ္မံ ဒုဗ္ဗလီဘူတံ ပုရိသိန္ဒြိယံ အနုပ္ပာဒေတွာ အတ္တနော သာမတ္ထိယာနုရူပံ ဣတ္ထိန္ဒြိယံ ပဝတ္တေ ဥပ္ပာဒေတိ။ ယဿ ပန ပဋိသန္ဓိအနကာလေယေဝ ကေနစိ လဒ္ဓပစ္စယေန ဟရအာရိကတ္တာဒိနာ ဗလဝအကုသလကမ္မေန ပုရိသိန္ဒြိယုပ္ပာဒနသာမတ္ထိယံ ဥပဟတံ ဟောတိ, တဿ ဒုဗ္ဗလီဘူတံ ကုသလကမ္မံ ပုရိသိန္ဒြိယံ အနုပ္ပာဒေတွာ ပဋိသန္ဓိယံယေဝ ဣတ္ထိန္ဒြိယံ ဥပ္ပာဒေတိ။ တသ္မာ ''ပုရိသလိင်္ဂံ ဗလဝအကုသလေန အန္တရဓာယတိ, ဣတ္ထိလိင်္ဂံ ဒုဗ္ဗလကုသလေန ပတိဋ္ဌာတီ''တိ ဝုစ္စတိ။

ဒုဗ္ဗလအကုသလေန အန္တရဓာယတီတိ ဟရအာရိကတ္တာဒိဗလဝအကုသလကမ္မဿ ပုရိသိန္ဒြိယုပ္ပာဒနဝိဗန္ဓကဿ ဒုဗ္ဗလဘာဝေ သတိ အန္တရဓာယန္တံ ဣတ္ထိလိင်္ဂံ ဒုဗ္ဗလအကုသလေန အန္တရဓာယတီတိ ဝုတ္တံ။ တထာ ဟိ ဟရအာရိကတ္တာဒိနာ ဗလဝအကုသလကမ္မေန ဗာဟိတတ္တာ ပုရိသိန္ဒြိယုပ္ပာဒနေ အသမတ္ထံ ပဋိသန္ဓိယံ ဣတ္ထိယာ ဣတ္ထိန္ဒြိယုပ္ပာဒကံ ဒုဗ္ဗလကုသလကမ္မံ ယဿ ပဝတ္တိယံ ဗြဟ္မစရိယတသမိဉ္စာစာရပဋိဝိရတိဝသေန ပုရိသတ္တပတ္ထနာဝသေန ဝါ ကတုပစိတဗလဝကုသလကမ္မေန အာဟိတသာမတ္ထိယံ ပုရိသိန္ဒြိယုပ္ပာဒနေ သမတ္ထံ ဣတ္ထိန္ဒြိယံ အနုပ္ပာဒေတွာ အတ္တနော သာမတ္ထိယာနုရူပံ ပုရိသိန္ဒြိယံ ဥပ္ပာဒေတိ, တဿ ပုရိသိန္ဒြိယုပ္ပာဒနဝိဗန္ဓကဿ ဗလဝအကုသလကမ္မဿ ဒုဗ္ဗလဘာဝေ သတိ တံ ဣတ္ထိန္ဒြိယံ အန္တရဟိတန္တိ ''ဣတ္ထိလိင်္ဂံ အန္တရဓာယန္တံ ဒုဗ္ဗလအကုသလေန အန္တရဓာယတီ''တိ ဝုစ္စတိ။ ယထာဝုတ္တနယေနေဝ ဗလဝတာ ကုသလကမ္မေန ပုရိသိန္ဒြိယဿ ဥပ္ပာဒိတတ္တာ ''ပုရိသလိင်္ဂံ ဗလဝကုသလေန ပတိဋ္ဌာတီ''တိ ဝုစ္စတိ။ ပုဗ္ဗေ ဣတ္ထိဘူတဿ ပဋိသန္ဓိယံ ပုရိသိန္ဒြိယုပ္ပာဒေပိ အယံ နယော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ဥဘယမ္ပိ အကုသလေန အန္တရဓာယတိ, ကုသလေန ပဋိလဗ္ဘတီ**တိ ဣဒံ သုဂတိဘဝံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, ဒုဂ္ဂတိယံ ပန ဥဘိန္နံ ဥပ္ပတ္တိ ဝိနာသော စ အကုသလကမ္မေနေဝါတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ဥဘိန္နမ္ပိ သဟသေယျာပတ္တိ ဟောတီတိ ''ယော ပန ဘိက္ခု မာတုဂါမေန သဟသေယျံ ကပ္ပေယျ, ပါစိတ္တိယံ။ ယာ ပန ဘိက္ခုနီ ပုရိသေန သဟသေယျံ ကပ္ပေယျ, ပါစိတ္တိယ''န္တိ ဝုတ္တတ္တာ ဥဘိန္နမ္ပိ သဟသေယျဝသေန ပါစိတ္တိယာပတ္တိ ဟောတိ။ **ဒုက္ခိ**တိ စေတောဒုက္ခသမင်္ဂိတာယ ဒုက္ခိ။ **ဒုမ္မနော**တိ ဒေါသေန ဒုဋ္ဌမနော, ဝိရူပမနော ဝါ ဒေါမနဿာဘိဘူတတာယ။ **''သမဿာသေတဗ္ဗော''**တိ ဝတွာ သမဿာသေတဗ္ဗဝိဓိံ ဒဿေန္တော **''ဟောတု မာ စိန္တယိတ္ထာ''**တိအာဒိမာဟ။ **အနာဝဋ္ဋော**တိ အတရိတော။ **ခမ္မော**တိ ပရိယတ္တိပဋိပတ္တိပဋိဝေဓသင်္ခာတော တိဝိဓောပိ သဒ္ဓမ္မော။ သင်္ဃော စ မင်္ဂေ စ သင်္ဂမင်္ဂေ, သင်္ဂဿ ဝါ မင်္ဂေ သင်္ဂမင်္ဂေ, သင်္ဂူပပတ္တိ

တိသာဓိကာ ပဋိပတ္တိ။ ဘိက္ခုနိယာ သဒ္ဓိံ သံဝိဓာယ အဒ္ဓာနဂမနေ အာပတ္တိ ပရိဟာရိတဗ္ဗာတိ ဒဿေန္တော **“သံဝိဒ ဟနံ ပရိမောစေတွတာ”**တိ အာဟ။ **“မယံ အသုကံ နာမ ဌာနံ ဂစ္ဆာမာ”** တိ ဝတွာ “ဧဟိ သဒ္ဓိံ ဂမိဿာမာ”တိအာဒိနာ အသံဝိဒဟိတတ္တာ အနာပတ္တိ။

ဗဟိကမေတိ အတ္တနော ဝသနကမတော ဗဟိ။ **ကမန္တရနဒီပာရရတ္တိဝိပ္ပဝာသဂဏဩဟီယနာပတ္တီဟိ အနာပ တ္တီ**တိ “ဒုတိယိကာ ဘိက္ခုနီ ပက္ကန္တာ ဝ ဟောတီ”တိအာဒိနာ (ပါစိ. ၆၉၃) ဝုတ္တအနာပတ္တိလက္ခဏေဟိ သံသန္ ဒနတော ဝုတ္တံ။ **အာရာမိကာ**တိ စိတ္တာရာမဓနေ သမတ္ထာ။ **တာ ကောပေတွတ**တိ တာ ပရိစ္စဇိတွတ။ **လဇ္ဇိနိယော။ ပေ.။ လဘ္ဘတီ**တိ “သင်္ဂဟေ အသတိ ဥက္ကဏ္ဌိတွတ ဝိဗ္ဗမေယျာပီ”တိ သင်္ဂဟဝသေနေဝ ဝုတ္တံ။ **အလဇ္ဇိနိ ယော။ပေ.။ လဘ္ဘတီ**တိ အလဇ္ဇိဘာဝတော အသန္တပက္ခံ ဘဇန္တီတိ ဝုတ္တံ။ **အညာတိကာ။ပေ.။ ဝဋ္ဋတီ** တိ ဣဒံ ပန က္ကမိဿာ အာဝေဏိကံ ကတွတ အဋ္ဌကထာယံ အနုညာတန္တိ ဝဒန္တိ။ **ဘိက္ခုဘာဝေပီ**တိ ဘိက္ခုကာလေပိ။ **ပရိသာဝစရော** တိ ဥပဇ္ဈာယော စ အာစရိယော စ ဟုတွတ ပရိသုပဋ္ဌာကော။ **အညဿ သန္တိကေ နိဿယော ဂဟေတဗ္ဗော** တိ တဿ သန္တိကေ ဥပသမ္ပန္နေဟိ သဒ္ဓိဝိဟာရိကေဟိ အညဿ အာစရိယဿ သန္တိကေ နိဿယော ဂဟေတဗ္ ဗော။ **တံ နိဿာယ ဝသန္တေဟိပီ** တိ အန္တေဝါသိကေ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **ဥပဇ္ဈာ ဂဟေတဗ္ဗာ** တိ ဥပသမ္ပဒတ္ထံ ဥပ ဇ္ဈာ ဂဟေတဗ္ဗာ, အညဿ သန္တိကေ ဥပသမ္ပဇ္ဇိတဗ္ဗန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ဝိနယကမ္မန္တိ ဝိကပ္ပနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ပုန ကာတဗ္ဗ** န္တိ ပုန ဝိကပ္ပေတဗ္ဗံ။ **ပုန ပဋိဂ္ဂဟေတွတ သတ္တာဟံ ဝဋ္ဋတီ**တိ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနီနံ သန္နိဓိ ဘိက္ခူဟိ, ဘိက္ခူနံ သန္နိဓိ ဘိက္ခုနီဟိ ပဋိဂ္ဂဟာပေတွတ ပရိဘုဉ္ ဇိတု”န္တိ (စူဠဝ. ၄၂၁) ဝစနတော ပုန ပဋိဂ္ဂဟိတံ တဒဟု သာမိသမ္ပိ ဝဋ္ဋတီတိ ဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ **သတ္တမေ ဒိဝသေ** တိ ဣဒံ တဥ္စ နိဿဂ္ဂိယံ အနာပဇ္ဇိတွတဝ ပုနပိ သတ္တာဟံ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ ယသ္မာ ပန ဘိက္ခုနိယာ နိဿဂ္ဂိယံ ဘိက္ခုဿ ဝဋ္ဋတိ, ဘိက္ခုဿ နိဿဂ္ဂိယံ ဘိက္ခုနိယာ ဝဋ္ဋတိ, တသ္မာ အဋ္ဌမေပိ ဒိဝသေ လိင်္ဂပရိဝတ္တေ သတိ အနိဿဇ္ဇိတွတဝ အန္တောသတ္တာဟေ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဝဒန္တိ။ **တံ ပကတတ္တော ရ က္ခတီ**တိ အပရိဝတ္တလိင်္ဂေ တံ ပဋိဂ္ဂဟဏဝိဇဟနတော ရက္ခတိ, အဝိဘတ္တတာယ ပဋိဂ္ဂဟဏံ န ဝိဇဟတီတိ အဓိ ပ္ပာယော။ **သာမံ ဂဟေတွတန နိက္ခိပေယျာ** တိ ပဋိဂ္ဂဟေတွတ သယံ နိက္ခိပေယျ။ **ပရိဘုဉ္ဇန္တဿ အာပတ္တီ** တိ လိင်္ဂပရိဝတ္တေ သတိ ပဋိဂ္ဂဟဏဝိဇဟနတော ပုန ပဋိဂ္ဂဟေတွတ ပရိဘုဉ္ဇန္တဿ အာပတ္တိ။

“ဟီနာယာဝတ္တနေနာ တိ ဟာရာဇိကံ အာပန္နဿ ဂိဟိဘာဝူပဂမနေနာ”တိ **တီသုပိ ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ, တံ သုဝု တ္တံ။ န ဟိ ပာရာဇိကံ အနာပန္နဿ သိက္ခံ အပ္ပစ္စက္ခာယ “ဝိဗ္ဗမိဿာမိ”တိ ဂိဟိလိင်္ဂဂ္ဂဟဏမတ္တေန ဘိက္ခု ဘာဝတေ ဝိနဿတိ။ ပါရာဇိကံ အာပန္နော စ ဘိက္ခုလိင်္ဂေ ဌိတော ယာဝ န ပဋိဇာနာတိ, တာဝ အတ္တော တဿ ဘိက္ခု ဘာဝတော, န သော အနုပသမ္ပန္နသင်္ချံ ဂစ္ဆတိ။ တထာ ဟိ သော သံဝာသံ သာဒိယန္တောပိ ထေယျသံဝာသကော န ဟောတိ, သဟသေယျာဒိအာပတ္တိံ န ဇနေတိ, ဩမသဝါဒေ ပါစိတ္တိယဥ္စ ဇနေတိ။ တေနေဝ “အသုဒ္ဓော ဟောတိ ပု ဂ္ဂလော အညတရံ ပါရာဇိကံ ဓမ္မံ အဇ္ဈာပန္နော, တဥ္စေ သုဒ္ဓဒိဋ္ဌိ သမာနော ဩကာသံ ကာရာပေတွတ အက္ကောသာ ဓိပ္ပာယော ဝဒေတိ, အာပတ္တိ ဩမသဝါဒဿာ”တိ (ပါရာ. ၃၈၉) ဩမသဝါဒေ ပါစိတ္တိယံ ဝုတ္တံ။ အသတိ ဟိ ဘိက္ခုဘာဝေ ဒုက္ကဋံ ဘဝေယျ, သတိ စ ဘိက္ခုဘာဝေ ပဋိဂ္ဂဟိတဿ ပဋိဂ္ဂဟဏဝိဇဟနံ နာမ အယုတ္တံ, တသ္မာ သဗ္ဗသော ဘိက္ခုဘာဝဿ အဘာဝတော ပါရာဇိကံ အာပဇ္ဇိတွတ ဂိဟိလိင်္ဂဂ္ဂဟဏေန ဂိဟိဘာဝူပဂမနံ ဣဓ “ဟီနာယာ ဝတ္တန”န္တိ အဓိပ္ပေတံ, န ပန ပကတတ္တဿ ဂိဟိလိင်္ဂဂ္ဂဟဏမတ္တံ။ တေနေဝ ကတ္ထစိ သိက္ခာပစ္စက္ခာနေန သမာနဂတိကတ္တာ ဟီနာယာဝတ္တနံ ဝိသုံ န ဂဏှန္တိ။ သိက္ခာပစ္စက္ခာနေန ပဋိဂ္ဂဟဏဝိဇဟနေ ဝုတ္တေ ပါရာဇိကံ အာပန္နဿ ဂိဟိဘာဝူပဂမနေန သဗ္ဗသော ဘိက္ခုဘာဝဿ အဘာဝတော ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထီတိ။ တထာ ဟိ **ဗုဒ္ဓဒတ္တ တာစရိယေန** အတ္တနော ဝိနယဝိနိစ္ဆယေ –

“အစ္ဆေဒနကဟနိရပေက္ခနိသဂ္ဂတော စ၊
သိက္ခာပ္ပဟာနမရဏေဟိ စ လိင်္ဂဘေဒာ။
အနေန တဿ စ ပရဿ အဘိက္ခုကဿ၊
သဗ္ဗံ ပဋိဂ္ဂဟဏမေတိ ဝိနာသမေဝ”န္တိ။ –

တ္တေကမေဝ ဝုတ္တံ။ တထာ **ဓမ္မသိရိတ္ထေရေန** ပိ –

> “သိက္ခာမရဏလိင်္ဂေဟိ၊ အနပေက္ခဝိသဂ္ဂတော။
> အစ္ဆေဒါနုပသမ္ပန္န-အနာ ကပေဟာပသမ္ပတီ”တိ။ –

ဝုတ္တံ ။ ယဒိ စ ပကတတ္တဿ ဂိဟိလိင်္ဂဂ္ဂဟဏမတ္တေနပိ ပဋိဂ္ဂဟဏံ ဝိဇဟေယျ, တေပိ အာစရိယာ ဝိသုံ တမ္ပိ ဝဒေယျုံ, န ဝုတ္တဉ္စ, တတော ဝိညာယတိ “ပကတတ္တဿ ဂိဟိလိင်္ဂဂ္ဂဟဏမတ္တံ ဣဓ ဟီနာယာဝတ္တနန္တိ နာဓိပ္ပေတ”န္တိ။ ဘိက္ခုနိယာ ပန သိက္ခာပစ္စက္ခာနဿ အဘာဝတော ဂိဟိလိင်္ဂဂ္ဂဟဏမတ္တေနပိ ပဋိဂ္ဂဟဏံ ဝိဇဟတိ။

အနပေက္ခဝိဿဇ္ဇနေနာ တိ အညဿ အဒတွာဝ အနတ္ထိကတာယ “နတ္ထိ ဣမိနာ ကမ္မံ, န ဣဒါနိ နံ ပရိဘုဉ္ဇိဿာမီ”တိ ဝတ္ထုသု တ “ပုန ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ပရိဘုဉ္ဇိဿာမီ”တိ ပဋိဂ္ဂဟဏေ တ အနပေက္ခဝိဿဇ္ဇနေန။ **အစ္ဆိန္ဒိတွာ ဂဟဏေနာ**တိ စောရာဒီဟိ အစ္ဆိန္ဒိတွာ ဂဟဏေန။

ထေယျ တိ ဘိက္ခုဝိဟာရေ။ **ဥပရောပကာ**တိ တေန ရောပိတာ ရုက္ခဂစ္ဆာ။ **တေရသသု သမ္မုတီသူ** တိ ဘတ္တုဒ္ဒေသကသေနာသနပညာပကဘဏ္ဍာဂါရိကစီဝရပဋိဂ္ဂါဟကစီဝရဘာဇကယာဂုဘာဇကဖလဘာဇကခဇ္ဇဘာဇကအပ္ပမတ္တကဝိဿဇ္ဇကသာဋိယဂ္ဂါဟာပကပတ္တဂ္ဂါဟာပကအာရာမိကပေသကသာမဏေရပေသကသမ္မုတိသင်္ခါတာသု တေရသသု သမ္မုတီသု။ ကာမံ ပုရိမိကာယ ပစ္ဆိမိကာယ စ သေနာသနဂ္ဂါဟော ပဋိပ္ပဿမ္ဘတိယေဝ, ပုရိမိကာယ ပန သေနာသနဂ္ဂါဟေ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓေ ပစ္ဆိမိကာယ အညတ္ထ ဥပဂန္တုံ သက္ကာတိ ပုရိမိကာယ သေနာသနဂ္ဂါဟပဋိပ္ပဿဒ္ဓိံ ဝိသုံ ဒဿေတွာ ပစ္ဆိမိကာယ သေနာသနဂ္ဂါဟေ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓေ န သက္ကာ အညတ္ထ ဥပဂန္တုန္တိ တတ္ထ ဘိက္ခုဟိ ကတ္တဗ္ဗသင်္ဂဟံ ဒဿေန္တော **“သစေ ပစ္ဆိမိကာယ သေနာသနေ ဂဟိတေ”** တိအာဒိမာဟ။

ပက္ခမာနတ္တမေဝ အာတဗ္ဗ န္တိ ဘိက္ခုနိနံ ပဋိစ္ဆန္နာယပိ အာပတ္တိယာ မာနတ္တစာရဿေဝ အနုညာတတ္တာ။ **ပုန ပက္ခမာနတ္တမေဝ အာတဗ္ဗ** န္တိ ဘိက္ခုကာလေ စိဏ္ဏမာနတ္တာဘာဝတော။ **ဘိက္ခုနီဟိ အဗ္ဘာနကမ္မံ ကာတဗ္ဗ** န္တိ ဘိက္ခုကာလေ စိဏ္ဏမာနတ္တတာယ ဘိက္ခုနီကာလေပိ စိဏ္ဏမာနတ္တာ ဣစ္စေဝ သင်္ချံ ဂစ္ဆတီတိ ကတွာ ဝုတ္တံ။ **သစေ အကုသလဝိပါကေ။ပေ။ ဆာရတ္တံ မာနတ္တမေဝ အာတဗ္ဗ** န္တိ မာနတ္တံ စရန္တဿ လိင်္ဂပရိဝတ္တာဓိကာရတ္တာ ဝုတ္တံ။ သစေ ပန ဘိက္ခုကာလေ ပဋိစ္ဆန္နာယ သာဓာရဏာပတ္တိယာ ပရိဝသန္တဿ အသမာဒိဏ္ဏပရိဝါသဿ တ လိင်္ဂံ ပရိဝတ္တတိ, တဿ ဘိက္ခုနီကာလေ ပက္ခမာနတ္တံ စရန္တဿ အကုသလဝိပါကေ ပရိက္ခီဏေ ပုန လိင်္ဂေ ပရိဝတ္တိတေ ပရိဝါသံ ဒတွာ ပရိဝုတ္ထပရိဝါသဿ ဆာရတ္တံ မာနတ္တံ အာတဗ္ဗန္တိ ဝဒန္တိ။

သဥ္ဆရိတ္တာပတ္တိ တိ သာဓာရဏာပတ္တိဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ **ပရိဝါသဒါနံ နတ္ထိ** တိ ဘိက္ခုကာလေ အပ္ပဋိစ္ဆန္နဘာဝတော။ ဘိက္ခုနီကာလေ ပန အာရောစိတာပိ သာဓာရဏာပတ္တိ သစေ ဘိက္ခုကာလေ အနာရောစိတာ, ပဋိစ္ဆန္နာဝ ဟောတီတိ ဝဒန္တိ။ **ဘိက္ခုဟိ မာနတ္တံ အာဒိန္နေ** တိ အစိဏ္ဏမာနတ္တာယ လိင်္ဂပရိဝတ္တေ သတိ။ ဘိက္ခုနီဘာဝေ ဌိတာယပိ တာ သုပ္ပဋိပ္ပဿဒ္ဓါ ဧဝါတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ယာ အာပတ္တိယော ပုဗ္ဗေ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓါ** တိ ယာ အသာဓာရဏာပတ္တိယော ပုဗ္ဗေ ဘိက္ခုဘာဝေ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓါ။ “ပါရာဇိကံ အာပန္နဿ လိင်္ဂပရိဝတ္တေ သတိ သန္တာနဿ ဧကတ္တာ န ပုန သော ဥပသမ္ပဒံ လဘတိ, တထာ ဝိဗ္ဘန္တာပိ ဘိက္ခုနီ လိင်္ဂပရိဝတ္တေ သတိ ပုန ဥပသမ္ပဒံ န လဘတီ”တိ ဝဒန္တိ။

၇၁. “အနုပါဒိန္နကေသူတိ အဓိကာရတ္တာ ဥပါဒိန္နကေပိ ဧသေဝ နယောတိ ဝုတ္တ”န္တိ **စူဠဂဏ္ဌိပဒေ မဇ္ဈိမဂဏ္ဌိပဒေ** စ ဝုတ္တံ, တံ ဒုဝုတ္တံ။ န ဟိ ဥပါဒိန္နကေသု နိမိတ္တေ ဥပက္ကမန္တဿ ဒုက္ကဋံ ဒိဿတိ။ တထာ ဟိ ဥပါဒိန္နကေသု နိမိတ္တေ အပ္ပဝေသေတွာ ဗဟိ ဥပက္ကမန္တဿ ထုလ္လစ္စယံ ဝုတ္တံ “န စ, ဘိက္ခဝေ, ရတ္တစိတ္တေန အင်္ဂဇာတံ ဆုပိတဗ္ဗံ, ယော ဆုပေယျ, အာပတ္တိ ထုလ္လစ္စယဿာ”တိ (မဟာဝ. ၂၅၂) ဝုတ္တတ္တာ။ ထေယ္ယ စ ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ, တံ သဗ္ဗံ အဋ္ဌကထာယံ ပုဗ္ဗေ ဝိစာရိတမေဝ။ **ဒုက္ကဋမေဝ** တိ မောစနရာဂဿ အဘာဝတော။ **တထေဝါ**တိ မုစ္စတု ဝါ မာ ဝါတိ ဣမမတ္ထံ အတိဒိဿတိ။

အဝိသယောတိ အသာဒိယနံ နာမ ဧဝရူပေ ဌာနေ ဒုက္ကရန္တိ ကတွာ ဝုတ္တံ။ **မာတုဂါမဿ ဝစနံ ဂဟေတွာ** တိ “အဟံ ဝါယမိဿာမိ, တွံ မာ ဝါယမီ”တိအာဒိနာ ဝုတ္တဝစနံ ဂဟေတွာ။ ဥဘယဝါယာမေနေဝ အာပတ္တီတိ သညာယ “တွံ မာ ဝါယမီ”တိ ဝုတ္တံ။

၇၃. **ဝဋ္ဋကတေ** တိ ဣမဿ အတ္ထံ ဒဿေန္တော **“ဝိဝဋ္ဋေ”**တိ အာဟ။ “ပါရာဇိကဘယေန အာကာသဂတမေဝ ကတွာ ပဝေသနာဒီနိ ကရောန္တဿ သဟသာ တာလုကံ ဝါ ပဿံ ဝါ အင်္ဂဇာတံ ဖုသတိ စေ, ဒုက္ကဋမေဝ မေထုနရာဂဿ အဘာဝတော”တိ ဝဒန္တိ, ဥပပရိက္ခိတွာ ဂဟေတဗ္ဗော။ **သုဖုသိတာ**တိ သုဋ္ဌု ပိဟိတာ။ **အန္တောမုခေ ဩကာသော နတ္ထီ**တိ ဒန္တာနံ သုပိဟိတဘာဝတော အန္တောမုခေ ပဝေသေတုံ ဩကာသော နတ္ထိ။ **ဥပ္ပာဋိတေ ပန ဩဋ္ဌမံသေ ဒန္တေသုယေဝ ဥပက္ကမန္တဿ ထုလ္လစ္စယ**န္တိ ပတင်္ဂမုခမဏ္ဍူကဿ မုခသဏ္ဌာနေ ဝိယ ဝဏသင်္ခေပဝသေန ထုလ္လစ္စယံ။ “မေထုနရာဂေန ဣတ္ထိယာ အပ္ပဝေသေန္တော နိမိတ္တေန နိမိတ္တံ ဆုပတိ, ထုလ္လစ္စယ”န္တိ ဣမိနာ ဝါ လက္ခဏေန သမာနတ္တာ ဣဓ ထုလ္လစ္စယံ ဝုတ္တံ။ **ဗဟိ နိက္ခန္တဒန္တဇိဝှာသု**ပိ ဧသေဝ နယော။

အမုစ္စန္တေ ထုလ္လစ္စယန္တိ “စေတေတိ ဥပက္ကမတိ န မုစ္စတိ, အာပတ္တိ ထုလ္လစ္စယဿာ”တိ (ပါရာ. ၂၆၂) ဝစနတော။ **နိဇ္ဈာမတဏှိကာဒီ** တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ခုပ္ပိပါသိကာဒိပေတီနံ သင်္ဂဟော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **အလ္လီယိတုမ္ပိ န သက္ကာ**တိ နိဇ္ဈာမတဏှိကာနံ လောမကူပေဟိ သမုဋ္ဌိတအဂ္ဂိဇာလာဟိ နိစ္စံ ပဇ္ဇလိတသရီရတာယ ခုပ္ပိပါသိကာဒီနံ အတိဝိယ ပဋိကူလဝိရူပဗီဘစ္ဆအင်္ဂဇ္ဈာမဝသိဋ္ဌနိစ္စာတုရသရီရတာယ အာမသိတုမ္ပိ န သက္ကာ။ **ဒေဝတာ ဝိယ သမ္ပတ္တိံ အနုဘောန္တီ**တိ ဧတ္ထ **ယာသ**န္တိ သာမိဝစနံ **ယာ**တိ ပစ္စတ္တဝစနေန ဝိပရိဏာမေတွာ ယောဇေတဗ္ဗံ “ယာ ဒေဝတာ ဝိယ သမ္ပတ္တိံ အနုဘောန္တီ”တိ။ **ဒဿနာ** ဒိသု **ဒဿနံ** နာမ ဘိက္ခုနာ တာသံ ဒဿနံ, **ဂဟဏမ္ပိ** ဘိက္ခုနာဝ တာသံ အင်္ဂပစ္စင်္ဂဂဟဏံ။ **အာမသနာ**ဒီနိ ပန တာသံ ကိစ္စာနိ။ တတ္ထ **အာမသနံ** နာမ အတ္တနော သရီရေန ဘိက္ခုနော သရီရဿ ဥပရိ အာမသနမတ္တံ, **ဖုသနံ** တတော ဒဠှတရံ ကတွာ သမ္ဖုသနံ, **ဃဋ္ဋနံ** တတောပိ ဒဠှတရံ ကတွာ သရီရေန သရီရဿ ဃဋ္ဋနံ။ **ဝိသညံ ကတွာ**တိ ယထာ သော ကတမ္ပိ ဥပက္ကမံ န ဇာနာတိ, ဧဝံ ကတွာ။ ယဒိပိ အာမသနာဒိ တဿာ ကိစ္စံ, တထာပိ တေနေဝ အနာပတ္တိံ အဝတွာ “တံ ပုဂ္ဂလံ ဝိသညံ ကတွာ”တိ ဝစနတော အကတဝိသညော ဇာနိတွာ သာဒိယတိ စေ, ပါရာဇိကမေဝ။ ဘိက္ခုနော ပန ဒဿနဂဟဏေသု သတိ အသာဒိယနံ နာမ န ဟောတီတိ ဒဿနဂဟဏေသု ပညာယမာနေသု အနာပတ္တိ န ဝုတ္တာ။ ယဒိ ပန ပဌမံ ဒဿနဂဟဏေသု သတိ ပစ္ဆာ တံ ပုဂ္ဂလံ ဝိသညံ ကတွာ အာမသနာဒီနိ ကရောန္တီ အတ္တနော မနောရထံ ပူရေတွာ ဂစ္ဆတိ, နတ္ထိ ပါရာဇိကံ။

ဥပဟတကာယပ္ပသာဒေ တိ အနဋ္ဌေပိ ကာယပ္ပသာဒေ ကာယဝိညာဏုပ္ပာဒနေ အသမတ္ထတာပါဒနဝသေန ဝါတပိတ္တာဒီဟိ ဥပဟတကာယပ္ပသာဒေ။ **သေဝနစိတ္တဝသေန အာပတ္တီ** တိ ယထာ သန္ထတနိမိတ္တဝသေန ဥပါဒိန္နေန ဖဿံ အဝိန္ဒန္တဿပိ သေဝနစိတ္တဝသေန အာပတ္တိ, ဧဝမိဓာပိ ပိတ္တဝါတာဒိနာ ဥပဟတကာယပ္ပသာဒတ္တာ အဝေဒိယန္တဿပိ သေဝနစိတ္တဝသေန အာပတ္တိ။

နနု စ ဆုပိတမတ္တဝတ္ထုသ္မိံ “မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိသေဝိဿာမီတိ ဆုပိတမတ္တေ ဝိပ္ပဋိသာရီ အဟောသီ”တိ ဝုတ္တတ္တာ မေထုနဿ ပုဗ္ဗပယောဂေ ဒုက္ကဋေန ဘဝိတဗ္ဗံ, အထ ကသ္မာ “အာပတ္တိ သင်္ဃာဒိသေသဿာ”တိ ဝုတ္တန္တိ ဣမံ အန္တောလီနစောဒနံ မနသိကတွာ တံ ပရိဟရိတုံ **“ယော မေထုန”**န္တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ တတ္ထ **သီသ**န္တိ မဂ္ဂေန မဂ္ဂပဋိပါဒနံ။ တဉှိ ပယောဂါနံ မတ္ထကဘူတတ္တာ “သီသ”န္တိ ဝုတ္တံ တတော ပရံ ပယောဂါဘာဝတော။ **ဒုက္ကဋေ တိဋ္ဌန္တီ**တိ ဒုက္ကဋံ ဇနေန္တိ။ ဒုက္ကဋဉှိ ဇနေန္တာ ဟတ္ထဂ္ဂါဟာဒယော ပယောဂါ “ဒုက္ကဋေ တိဋ္ဌန္တီ”တိ ဝုတ္တာ အညိဿာ အာပတ္တိယာ ဇနကဝသေန အပ္ပဝတ္တနတော။

၇၄. **ဇာတိပုပ္ဖဂုမ္ဗာန**န္တိ ဇာတိသုမနဂုမ္ဗာနံ။ **ဥဿန္နတာယာ** တိ ဗဟုလတာယ။ **ဥပစာရေ**တိ အာသန္နပ္ပဒေသေ။ **ဝါတုပတ္ထမ္ဘေနာ** တိ “အင်္ဂမင်္ဂါနိ ဝါတုပတ္ထဒ္ဓါနိ ဟောန္တီ”တိ ဧဝံ ဝုတ္တဝါတုပတ္ထမ္ဘေန။ ဣမိနာ နိဒ္ဒေါက္ကမနဿ ကာရဏံ ဝုတ္တံ။ **ကေရသ**န္တိ အာဝဇ္ဇနာဒိဝီထိစိတ္တေဟိ အဗ္ဗောကိဏ္ဏံ။

၇၆. **သင်္ဂါမသီသယောဓော ဘိက္ခူ** တိ ယသ္မာ ကိလေသာရီဟိ အနဘိဘူတော ဟုတွာ တေ ပရာဇေသိ, တသ္မာ သင်္ဂါမမုခေ ယောဓသဒိသော ဘိက္ခု။

၇၇. **ဥပ္ပန္နေ ဝတ္ထုသ္မိံ** န္တိ မေထုနဝတ္ထုသ္မိံ ဥပ္ပန္နေ။ **ပရိဝတ္တကဒ္ဝါရမေတ** န္တိ သံဝရဏဝိဝရဏဝသေန ဣတော စိတော စ ပရိဝတ္တနယောဂ္ဂဒ္ဝါရမေဝ။ **ရက္ခသူစိကဏ္ဋကဒ္ဝါရ** န္တိ ရက္ခသူစိဒ္ဝါရံ ကဏ္ဋကဒ္ဝါရဉ္စ။ "ရက္ခသူစိဒ္ဝါရံ ကဏ္ဋကဒ္ဝါရ"န္တိမိစ္စေဝ ဝါ ပါဌော။ ယံ ဥဘောသု ပဿေသု ရုက္ခထမ္ဘေ နိခဏိတွာ တတ္ထ ဝိဇ္ဈိတွာ မဇ္ဈေ ဒ္ဝေ တိဿော ရက္ခသူစိယော ပဝေသေတွာ ကရောန္တိ, တံ **ရက္ခသူစိဒ္ဝါရံ**။ ယံ ပဝေသနနိက္ခမနကာလေ အပနေတွာ ထကနယောဂ္ဂံ, ဧကာယ ဗဟူဟိ ဝါ ကဏ္ဋကသာခါဟိ ကတံ, တံ **ကဏ္ဋကဒ္ဝါရံ** ။ **စက္ကလကယုတ္တဒ္ဝါရ** န္တိ ဟေဋ္ဌာ ဧကံ စက္ကံ ယောဇေတွာ ကတံ မဟာဒ္ဝါရံ, ယံ န သက္ကာ ဧကေန သံဝရိတုံ ဝိဝရိတုဉ္စ။ **ဧကေပဓ္ဓေတွာ** တိ ရဇ္ဇုဟိ ဂန္ထေတွာ။ **ဧကံ ဒုဿသာဏိဒ္ဝါရမေတ** န္တိ ဧတ္ထ ကိလဉ္ဇသာဏိဒ္ဝါရမ္ပိ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆတိ။

ယတ္ထ ဒ္ဝါရံ သံဝရိတွာ နိပဇ္ဇိတုံ န သက္ကာ ဟောတိ, တတ္ထ ကတ္တဗ္ဗဝိဓိံ ဒဿေတုံ **"သစေ ဗဟူနံ ဝဠဉ္ဇနဋ္ဌာနံ ဟောတီ"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ဗဟူနံ အဝဠဉ္ဇနဋ္ဌာနေပိ ဧကံ အာပုစ္ဆိတွာ နိပဇ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိယေဝ။ **အထ ဘိက္ခူ။ပေ.။ နိသိန္နာ ဟောန္တီ**တိ ဣဒံ တတ္ထ ဘိက္ခူနံ သန္နိဟိတဘာဝသန္ဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ "နိသိန္နော တ ပန ဟောတု နိပန္နော ဝါ, ယေန ကေနစိ ဣရိယာပထေန သမန္နာဂတော သစေ တတ္ထ သန္နိဟိတော ဟောတိ, အာဘောဂံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ **တီသုပိ ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ။ ကေစိ ပန "နိသိန္နာ ဟောန္တီတိ ဝစနတော သစေ နိပန္နာ ဟောန္တိ, အာဘောဂံ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတီ"တိ ဝဒန္တိ, တံ န သုန္ဒရံ။ ယဒိ ဟိ "နိသိန္နာ ဟောန္တီ"တိ ဝစနတော နိပန္နေ အာဘောဂံ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတိ, ဌိတေပိ စင်္ကမန္တေပိ အာဘောဂံ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ န ဟိ နိသိန္နဝစနံ နိပန္နံယေဝ နိဝတ္တေတိ, တသ္မာ "နိသိန္နာ ဟောန္တီ"တိ ဣဒံ တတ္ထ တေသံ အတ္ထိတာမတ္တသန္ဒဿနတ္ထံ, န သေသဣရိယာပထသမင်္ဂိတာနိဝတ္တနတ္ထံ။ ဧဝံ သန္တေပိ နိပဇ္ဇိတွာ နိဒ္ဒါယန္တော အသန္တပက္ခေ ဌိတတ္တာ အာဘောဂါရဟော န ဟောတီတိ အမှာကံ ခန္တိ။ အသန္တပက္ခေ ဌိတတ္တာယေဝ ဟိ ရဟော နိသဇ္ဇာယ နိပဇ္ဇိတွာ နိဒ္ဒါယန္တော အနာပတ္တိံ န ကရောတီတိ ဝုတ္တံ။ ဒ္ဝါရသံဝရဏံ နာမ ဘိက္ခုနီအာဒီနံ ပဝေသနနိဝါရဏတ္ထန္တိ အာဟ – **"ဘိက္ခုနိံ ဝါ မာတုဂါမံ ဝါ အာပုစ္ဆိတုံ န ဝဋ္ဋတီ"**တိ။ "ဥက္ကဋ္ဌဉဘတောဗျဉ္ဇနကံ ဥက္ကဋ္ဌပဏ္ဍကဉ္စ အာပုစ္ဆိတုံ န ဝဋ္ဋတီ"တိ ဝဒန္တိ။ မာတုဂါမဿ အနန္တောဂဓတ္တေ ဌိတဘာဝံ ဇာနိတွာပိ ဒ္ဝါရေ ယထာဝုတ္တဝိဓိံ ကတွာ နိပဇ္ဇန္တဿ အနာပတ္တိ။ **နိဿေဏိံ အာရောပေတွာ**တိ ဥပရိတလံ အာရောပေတွာ ဝိသင္ခရိတွာ ဘူမိယံ ပာတေတွာ ဆိန္ဒိတွာ ဝါ နိပဇ္ဇိတုမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ။ **ဒ္ဝေပိ ဒ္ဝါရာနိ ဇဂ္ဂိတဗ္ဗာနီ**တိ ဧတ္ထ သစေ ဧကသ္မိံ ဒ္ဝါရေ ကဝါဋံ ဝါ နတ္ထိ, ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေန သံဝရိတုံ ဝါ န သက္ကာ, ဣတရံ ဒ္ဝါရံ အသံဝရိတွာပိ နိပဇ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ။

ဘိက္ခာစာရာ ပဋိက္ကမ္မ တိ ဘိက္ခာစာရတော နိဝတ္တိတွာ။ **ဒ္ဝါရပါလဿာ** တိ ဒ္ဝါရကောဋ္ဌကေ မဟာဒ္ဝါရေ နိဿေဏိမူလေ ဝါ ဌတွာ ဒ္ဝါရရက္ခဏကဿ။ **ပစ္ဆိမာနံ ဘာရော** တိ ဧကေနုဗန္ဓဝသေန အာဂစ္ဆန္တေ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ အသံဝုတဒ္ဝါရေ အန္တောဂဗ္ဘေ ဌိတဘိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **ဗဟိ ဝါ**တိ ဂဗ္ဘတော ဗဟိ။ **နိပဇ္ဇနကာလေပိ။ပေ.။ ဝဋ္ဋတိယေဝာ**တိ ဧတ္ထ "ဒ္ဝါရဇဂ္ဂနကဿ တဒဓီနတ္တာ တအ တဿ တတ္ထ သန္နိဟိတာသန္နိဟိတဘာဝံ အနုပဓာရေတွာပိ အာဘောဂံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိယေဝါ"တိ ဝဒန္တိ။

ယေန ကေနစိ ပရိက္ခိတ္တေ တိ ဟကာရေန ဝါ ဝတိယာ ဝါ ယေန ကေနစိ ပရိက္ခိတ္တေ။ "ပရိက္ခေပဿ ဥစ္စတော ပမာဏံ သဟသေယျပ္ပဟောနကေ ဝုတ္တနယေန ဝေဒိတဗ္ဗ"န္တိ ဝဒန္တိ။ ယဒိ ပန ဧကသ္မိံ ပဒေသေ ပရိက္ခေပေ ဟေ ဝုတ္တပ္ပမာဏတော နီစတရော ဟောတိ, ဝဋ္ဋတိ။ **မဟာပရိဝေဏံ ဟောတီ**တိ မဟန္တံ အင်္ဂဏံ ဟောတိ။ **မဟာဗောဓိယင်္ဂဏလောဟပါသာဒယင်္ဂဏသဒိသ**န္တိ ဗဟုသဉ္စာရဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ, န မဟာပရိစ္ဆေဒဒဿနတ္ထံ။ **အရုဏေ ဥဂ္ဂတေ ဥဋ္ဌဟတိ, အနာပတ္တီ**တိ သုဒ္ဓစိတ္တေန နိပန္နဿ နိဒ္ဒါယန္တဿေဝ အရုဏေ ဥဂ္ဂတေယေဝ နိဒ္ဒါဝသေနေဝ အနာပတ္တိ။ **ပဗုဇ္ဈိတွာ ပုန သုပတိ, အာပတ္တီ** တိ အရုဏေ ဥဂ္ဂတေ ပဗုဇ္ဈိတွာ အရုဏုဂ္ဂမနံ အဇာနိတွာပိ အနုဋ္ဌဟိတွာဝ သယိတသန္တာနေန သယန္တဿ အာပတ္တိ, ပုရာရုဏေ ပဗုဇ္ဈိတွာပိ အဇာနိတွာ သယိတသန္တာနေန သယန္တဿပိ အရုဏေ ဥဂ္ဂတေ အာပတ္တိယေဝ။ **ယထာပရိစ္ဆေဒမေဝ ဝုဋ္ဌာတီ** တိ အရုဏေ ဥဂ္ဂတေယေဝ ဥဋ္ဌဟတိ။ **တဿ အာပတ္တီ** တိ အသုဒ္ဓစိတ္တေနေဝ နိပန္နတ္တာ နိဒ္ဒါယန္တဿပိ အရုဏေ ဥဂ္ဂတေ ဒိဝါပဋိသလ္လာနမူလိကာ အာပတ္တိ။ **"ဧဝံ နိပဇ္ဇန္တော အနာဒရိယဒုက္ကဋာပိ န မုစ္စတီ"** တိ ဝုတ္တတ္တာ အသုဒ္ဓစိတ္တေန နိပဇ္ဇန္တော အရုဏုဂ္ဂမနတော ပုရေတရံ ဥဋ္ဌဟန္တောပိ အနုဋ္ဌဟန္တောပိ နိပဇ္ဇနကာလေယေဝ အနာဒရိယဒုက္ကဋံ အာပဇ္ဇတိ, ဒိဝါပဋိသလ္လာနမူလိကံ ပန ဒုက္ကဋံ အရုဏေ ဥဂ္ဂတေယေဝ အာပဇ္ဇတိ။

ယံ ပနေတ္ထ **တီသုပိ ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ “ရတ္တိံ ဒွါရံ သံဝရိတွာ နိပန္နော သစေ အရုဏုဂ္ဂမနဝေလာယံ ဒွါရေ ဝိဝဋေပိ နိပဇ္ဇတိ, တဿ အာပတ္တိ အခေတ္တေ သံဝရိတွာ နိပန္နတ္တာ။ အရုဏုဂ္ဂမနဝေလာယံ ဝိဝဋေပိ ဒွါရေ “နိပဇ္ဇိဿာမီ”တိ ရတ္တိံ ဒွါရံ သံဝရိတွာပိ နိပန္နဿ အခေတ္တေ ပိဟိတတ္တာ နိပဇ္ဇနကာလေ အနာဒရိယဒုက္ကဋံ, အရုဏေ ဥဂ္ဂတေ နိပဇ္ဇနမူလဒုက္ကဋဉ္စ ဟောတိ။ ရတ္တိံ ပိဟိတေပိ အပိဟိတေပိ ဒွါရေ နိပန္နဿ အရုဏုဂ္ဂမနက္ခဏေယေဝ အပိဟိတဒွါရေ ပိဟိတေ ပိဟိတဒွါရေ စ ပုန ဝိဝရိတွာ ပိဟိတေ ခေတ္တေ ပိဟိတတ္တာ အနာပတ္တီ”တိ, တံ အဋ္ဌကထာယ န သမေတိ။ ရတ္တိံ ဒွါရံ အသံဝရိတွာ နိပန္နဿေဝ ဟိ အရုဏုဂ္ဂမနေ အာပတ္တိ အဋ္ဌကထာယံ ဒဿိတာ, တသ္မာ ခေတ္တေ တ ပိဟိတံ ဟောတု အခေတ္တေ တ, သံဝရဏမေဝေတ္ထ ပမာဏန္တိ အမှာကံ ခန္တိ။

နိဒ္ဒါဝသေန နိပဇ္ဇတီ တိ နိဒ္ဒါဘိဘူတတာယ ဧကပဿေန နိပဇ္ဇတိ, ဧဝံ ပန နိပန္နော နိပန္နော နာမ န ဟောတီ တိ **အနာပတ္တိ** ဝုတ္တာ။ **အပဿာယ သုပန္တဿာ** တိ ကဋိယာ ပိဋ္ဌိဝေမဇ္ဈဿ စ အန္တရေ အပ္ပမတ္တကမ္ပိ ပဒေသံ ဘူမိံ အဖုသာပေတွာ ထမ္ဘာဒိံ အပဿာယ သုပန္တဿ။ **သဟသာဝ ဝုဋ္ဌာတီ** တိ ပက္ခလိတွာ ပတိတော ဝိယ သဟသာ ဝုဋ္ဌာတိ။ **တတ္ထေဝ သယတိ န ဝုဋ္ဌာတီ** တိ နိဒ္ဒါဘိဘူတတာယ သုပန္တော န ဝုဋ္ဌာတိ, န မုစ္ဆာပရေတော။ တေနေဝ “အဝိသယတ္တာ အာပတ္တိ န ဒိဿတီ”တိ န ဝုတ္တံ။

ဧကဘင်္ဂေနာ တိ ဧကဿ ပဿဿ ဘဉ္ဇနေန, ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေန ဟဒေ ဘူမိတော အမောစေတွာဝ ဧကံ ပဿံ ဘဉ္ဇိတွာ နာမေတွာ နိပန္နောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ မဟာအဋ္ဌကထာယံ ပန မဟာပဒုမတ္ထေရေန ဝုတ္တန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ မုစ္ဆိတွာ ပတိတတ္တာ ထေရေန **“အဝိသယတ္တာ အာပတ္တိ န ဒိဿတီ”** တိ ဝုတ္တံ။ အာစရိယာ ပန ယထာ ယက္ခဂဟိတကော ဗန္ဓိတွာ နိပဇ္ဇာပိတော စ ပရဝသော ဟောတိ, ဧဝံ အပရဝသတ္တာ မုစ္ဆိတွာ ပတိတော ကဉ္စိ ကာလံ ဇာနိတွာပိ နိပဇ္ဇတီတိ အနာပတ္တိံ န ဝဒန္တိ။ **ယော စ ယက္ခဂဟိတကော, ယော စ ဗန္ဓိတွာ နိပဇ္ဇာပိတော**တိ ဣမဿ မဟာအဋ္ဌကထာဝါဒဿ ပစ္ဆိမတ္တာ သောယေဝ ပမာဏတော ဂဟေတဗ္ဗော။ တထာ စ ဝက္ခတိ “သဗ္ဗတ္ထ ယော ယော အဋ္ဌကထာဝါဒော ဝါ ထေရဝါဒော ဝါ ပစ္ဆာ ဝုစ္စတိ, သောဝ ပမာဏတော ဒဋ္ဌဗ္ဗော”တိ (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၁.၉၂)။ ယက္ခဂဟိတဂ္ဂဟဏေနေဝ စေတ္ထ ဝိသညီဘူတောပိ သင်္ဂဟိတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဧကဘင်္ဂေန နိပန္နော ပန အတ္တတော အနိပန္နတ္တာ မုစ္စတိယေဝါတိ မဟာအဋ္ဌကထာဝါဒေန သော အပ္ပဋိက္ခိတ္တောဝ ဟောတီ တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဒွါ သံဝရိတွာ နိပန္နဿ ကေနစိ ဝိဝဋေပိ ဒွါရေ အနာပတ္တိ နိပဇ္ဇနကာလေ သံဝရိတွာ နိပန္နတ္တာ။ သစေ ဒွါ သံဝရိတွာ ဒွါရသမီပေ နိပန္နော ပစ္ဆာ သယမေဝ ဒွါရံ ဝိဝရတိ, ဧဝမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ။ အစိတ္တကာ စာယံ အာပတ္တိ ကိရိယာ စ အကိရိယာ စ။

၇၈. **“အပဒေ ပဒံ ကရောန္တော ဝိယာ”** တိ ဝတွာ ပုန တမေဝတ္ထံ အာဝိကရောန္တော **“အာကာသေ ပဒံ ဒဿေန္တော ဝိယာ”**တိ အာဟ။ **တဒဂ္ဂ** န္တိ ဧသော အဂ္ဂေါ။ **ယဒိဒ** န္တိ ယော အယံ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။

ဝိနီတဝတ္ထုဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

တတိုဒ န္တိအာဒိ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တတ္ထမေဝ။

ဣတိ သမန္တပါသာဒိကာယ ဝိနယဋ္ဌကထာယ သာရတ္ထဒီပနိယံ

ပဌမပါရာဇိကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ဒုတိယပါရာဇိကံ

အဒုတိယေန ဇိနေန ယံ ဒုတိယံ ပါရာဇိကံ ပကာသိတံ, တဿ ဣဒါနိ ယသ္မာ သံဝဏ္ဏနာက္ကမော ပတ္တော, တသ္မာ ယံ သုဝိညေယျံ, ယဉ္စ ပုဗ္ဗေ ပကာသိတံ, တံ သဗ္ဗံ ဝဇ္ဇယိတွာ အဿ ဒုတိယဿ အယံ သံဝဏ္ဏနာ ဟောတီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၈၄. **ရာဇဂဟေ**တိ ဧတ္ထ ဒုဂ္ဂဇနပဒဋ္ဌာနဝိသေသသမ္ပဒါဒိယောဂတော ပဓာနဘာဝေန ရာဇူဟိ ဂဟိတံ ပရိဂ္ဂဟိတန္တိ **ရာဇဂဟ**န္တိ အာဟ **“မန္ဓာတု။ပေ.။ ဝုစ္စတီ”** တိ။ တတ္ထ မဟာကေဝိန္ဒေန မဟာသတ္တေန ပရိဂ္ဂဟိတံ ရေဏုနာ ပရိဂ္ဂဟိတမေဝ ဟောတီတိ မဟာကေဝိန္ဒဂ္ဂဟဏံ။ မဟာကေဝိန္ဒပအဂ္ဂဟိတတာကိတ္တနဥဟိ တအာ ရေဏုနာ မဂဓရာဇေန ပရိဂ္ဂဟိတဘာဝူပလက္ခဏံ။ တသ္သ ဟိ သော ပုရောဟိတော။ **“မဟာကေဝိန္ဒော** တိ မဟာနုဘာဝေ ပုရာတနော ဧကော မဂရောဇာ”တိ ကေစိ။ **ပရိဂ္ဂဟိတတ္တာ** တိ ရာဇဓာနီဘာဝေန ပရိဂ္ဂဟိတတ္တာ။ ဂယှတီတိ ဂဟော, ရာဇူနံ ဂဟောတိ **ရာဇဂဟံ,** နဂရသဒ္ဒာပေက္ခာယ နပုံသကနိဒ္ဒေသော။ **အညေပေတ္ထ ပကာရေ** တိ “နဂရမာပနေန ရညာ ကာရိတသဗ္ဗဂဟတ္တာ ရာဇဂဟံ, ဂိဇ္ဈကူဋာဒီဟိ ပရိက္ခိတ္တတ္တာ ပဗ္ဗတရာဇေဟိ ပရိက္ခိတ္တဂေဟသဒိသန္တိပိ ရာဇဂဟံ, သမ္ပန္နဘဝနတာယ ရာဇမာနံ ဂေဟန္တိပိ ရာဇဂဟံ, သုဝိဟိတာရက္ခတာယ အနတ္ထာဝဟဘာဝေန ဥပဂတာနံ ပဋိရာဇူနံ ဂဟံ ဂေဟဘူတန္တိပိ ရာဇဂဟံ, ရာဇူဟိ ဒိသ္ဝာ သမ္မာ ပတိဋ္ဌာပိတတ္တာ တေသံ ဂဟံ ဂေဟဘူတန္တိပိ ရာဇဂဟံ။ အာရာမရာမဏေယ္ယကာဒီဟိ ရာဇတေ, နိဝါသသုခတာဒိနာ သတ္တေဟိ မမတ္တဝသေန ဂယှတိ ပရိဂ္ဂယှတီတိ တရာဇဂဟ”န္တိ ဧဒိသေ ပကာရေ။ သော ပဒေသော ဌာနဝိသေသဘာဝေန ဥဋ္ဌာရသတ္တပရိဘောဂကေတိ အာဟ **“တံ ပနေတ”**န္တိအာဒိ။ တတ္ထ **ဗုဒ္ဓကာလေ စက္ကဝတ္တိကာလေ စာ** တိ ဣဒံ ယေဘုယ္ယဝသေန ဝုတ္တံ။ **တေသ**န္တိ ယက္ခာနံ။ **ဝသနဝန**န္တိ အာဟနဘူမိဘူတံ ဥပဝနံ။ ဂိဇ္ဈာ ဧတ္ထ သန္တီတိ ဂိဇ္ဈံ, ကူဋံ။ တံ ဧတေသ္သာတိ **ဂိဇ္ဈကူဋော** ။ ဂိဇ္ဈော ဝိယာတိ တ ဂိဇ္ဈံ, ကူဋံ။ တံ ဧတေသ္သာတိ **ဂိဇ္ဈကူဋော,** ပဗ္ဗတော။ ဂိဇ္ဈသဒိသကူဋောတိ ဂိဇ္ဈကူဋောတိ တ မဇ္ဈေပဒလောပီသမာသော ယထာ “သာကပတ္ထဝေ”တိ, တသ္မိံ ဂိဇ္ဈကူဋေ။ တေနာဟ **“ဂိဇ္ဈာ”** တိအာဒိ။

တတော ပရံ သင္ဃော တိ တိဏ္ဏံ ဇနာနံ ဥပရိ သင္ဃော စတုဝဂ္ဂကရဏီယာဒိကမ္မပ္ပတ္တတ္တာ။ **တသ္မိံ ပဗ္ဗတေ သန္နိပတိတ္ဝာ သမာပတ္တိယာ ဝီတိနာမေန္တီ**တိ ယထာဖာသုကဌာနေ ပိဏ္ဍာယ စရိတ္ဝာ ကတဘတ္တကိစ္စာ အာဂန္တွာ စေတိယဂဗ္ဘေ ယမကမဟာဒွာရံ ဝိဝရိန္တွာ ဝိယ တံ ပဗ္ဗတံ ဒွိဓာ ကတွာ အန္တော ပဝိသိတွာ ရတ္တိဋ္ဌာနဒိဝါဋ္ဌာနာနိ မာပေတွာ တတ္ထ သမာပတ္တိယာ ဝီတိနာမေန္တိ။

ကအာ ပနေတေ တတ္ထ ဝသိံသု? အတီတေ ကိရ အနုပ္ပန္နေ တထာဂတေ ဗာရာဏသိံ ဥပနိဿာယ ဧကသ္မိံ ကမကေ ဧကော ကုလဓီတာ ခေတ္တံ ရက္ခတိ, တဿာ ခေတ္တကုဋိယာ ဝီဟယော ဘဇ္ဇန္တိယာ တတ္ထ မဟာကရဋ္ဌုပုပ္ဖုပ္ပမာဏာ မဟန္တမဟန္တာ မနောဟရာ ပဋ္ဋသတမတ္တာ လာဇာ ဇာယိံသု။ သာ တေ ဂဟေတွာ မဟတိ ပဒုမိနိပတ္တေ ဌပေသိ။ တသ္မိံဥ္စ သမယေ ဧကော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓော တဿာ အနုဂ္ဂဟတ္ထံ အဝိဒူရေ ခေတ္တဟဋ္ဌိယာ ဂစ္ဆတိ။ သာ တံ ဒိသ္ဝာ ပသန္နမာနသာ သုပုပ္ဖိတံ မဟန္တံ ဧကံ ပဒုမံ ဂဟေတွာ တတ္ထ လာဇေ ပက္ခိပိတွာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓံ ဥပသင်္ကမိတွာ ပဋ္ဋဟိ လာဇသတေဟိ သဒ္ဓိံ တံ ပဒုမပုပ္ဖံ ဒတွာ ပဉ္စပတိဋ္ဌိတေန ဝန္ဒိတွာ “ကမသ္သ, ဘန္တေ, ပုညဿ အာနုဘာဝေန အာနုဘာဝသမ္ပန္နေ ပဋ္ဋသတပုတ္တေ လဘေယ္ယ”န္တိ ပဋ္ဌ ပုတ္တသတာနိ ပတ္ထေသိ။ တသ္မိံယေဝ ခဏေ ပဋ္ဋသတာ မိဂလုဒ္ဒကာ သမ္ဘတသမ္ဘာရာ ပရိပက္ကပစ္စေကဗောဓိဉာဏာ တသ္သေဝ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ မဓုရမံသံ ဒတွာ “ဧတိဿာ ပုတ္တာ ဘဝေယ္ယာမာ”တိ ပတ္ထယိံသု။ အတီတာသု အနေကာသု ဇာတီသု တဿာ ပုတ္တဘာဝေန အာဂတတ္တာ တထာ တေသံ အဟောသိ။ သာ ယာဝတာယုကံ ဌတွာ ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တိ, တတော စုတာ ဇာတဿရေ ပဒုမဂဗ္ဘေ နိဗ္ဗတ္တိ။ တမေကော တာပသော ဒိသ္ဝာ ပဋိဇဂ္ဂိ။ တဿာ ပဒသာ ဝိစရန္တိယာ ပဒုဒ္ဓာရေ ပဒုဒ္ဓာရေ ဘူမိတော ပဒုမာနိ ဥဋ္ဌဟန္တိ။ ဧကော ဝနစရကော ဒိသ္ဝာ ဗာရာဏသိရညော အာရောစေသိ။ ရာဇာ တံ အာနေတွာ အဂ္ဂမဟေသိံ အကာသိ, တဿာ ဂဗ္ဘော သဏ္ဌာတိ။ မဟာပဒုမကုမာရော မာတုကုစ္ဆိယံ ဝသိ, သေသာ ဗဟိ နိက္ခန္တံ ဂဗ္ဘမလံ နိဿာယ သံသေဒဇဘာဝေန နိဗ္ဗတ္တာ။ “ဩပပာတိကဘာဝေနာ”တိ ကေစိ။ တေ ဝယပ္ပတ္တာ ဥယျာနေ ပဒုမဿရေ ကီဠန္တာ ဧကေကသ္မိံ ပဒုမေ နိသီဒိတွာ ခယဝယံ ပဋ္ဌပေတွာ ပစ္စေကဗောဓိဉာဏံ နိဗ္ဗတ္တယိံသု။ အယံ တေသံ ဗျာကရဏကထာ အဟောသိ –

> “သရောရုဟံ ပဒုမပလာသမတ္ထကံ, သုပုပ္ဖိတံ ဘမရဂဏာနုစိဏ္ဏံ။
> အနိစ္စတာယံ ဝယတံ ဝိဒိတွာ, ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော”တိ။ –

တသ္မိံ ကာလေ တေ တတ္ထ ဝသိံသု။ တအ စသ္သ ပဗ္ဗတသ္သ **“ဣသိဂိလိ”**တိ သမညာ ဥဒပာဒိ။ **ဣမေ ဣသယောတိ** ဣမေ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဣသီ။ သမာ ဉာယတိ ဇာနီယတီတိ **သမညာ,** နာမန္တိ အတ္ထော။

တိဏ္ဏန္နံ ဆဒ္ဒန္တာနံ ကုဋိ ယော မဇ္ဈေ ပဒလောပီသမာသံ ကတွာ, ဧကဒေသေ တ သမုဒာယတော ဟာရဝသေန “တိဏကုဋိ ယော”တိ ဝုတ္တာ။ “ဝသ္သံ ဥပဂစ္ဆိံသု”တိ ဝစနတော ဝသ္သူပဂမနာရဟာ သဒ္ဒတရဗန္ဓာ ဧဝ ဝေဒိတဗ္ဗာတိ အာဟ **“တိဏစ္ဆဒနာ သဒ္ဒတရဗန္ဓာ ကုဋိယော”** တိ။ **ဝသ္သံ ဥပဂစ္ဆန္တေသု** တိ ဝသ္သာဝါသံ ဥပဂစ္ဆန္တေသု။ **နာလကပဋိပဒန္တိ** “မောနေယ့ံ တေ ဥပညိသ္သ”န္တိအာဒိနာ (သု. နိ. ၇၁၂) သတ္ထာရာ နာလကတ္ထေရသ္သ ဒေသိတံ ပုထုဇ္ဇန ကာလတော ပဘုတိ ကိလေသစိတ္တံ အနုပ္ပာဒေတွာ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗံ မောနေယ့ပဋိပဒံ။ တံ ပန ပဋိပဒံ သုတွာ နာလကတ္ထေရော တီသု ဌာနေသု အပ္ပိစ္ဆော အဟောသိ ဒသ္သနေ သဝနေ ပုစ္ဆာယာတိ။ သော ဟိ ဒေသနာပရိယောသာနေ ပသန္နစိတ္တော ဘဂဝန္တံ ဝန္ဒိတွာ ဝနံ ပဝိဋ္ဌော။ ပုန “အဟော ဝတာဟံ ဘဂဝန္တံ ပသ္သေယျ”န္တိ လောလဘာဝံ န ဇနေသိ, အယမသ္သ **ဒသ္သနေ** အပ္ပိစ္ဆတာ။ တထာ “အဟော ဝတာဟံ ပုန ဓမ္မဒေသနံ သုဏေယျ”န္တိ လောလဘာဝံ န ဇနေသိ, အယမသ္သ **သဝနေ** အပ္ပိစ္ဆတာ။ တထာ “အဟော ဝတာဟံ ပုန မောနေယ့ပဋိပဒံ ပုစ္ဆေယျ”န္တိ လောလဘာဝံ န ဇနေသိ, အယမသ္သ **ပုစ္ဆာယ** အပ္ပိစ္ဆတာ။

သော ဧဝံ အပ္ပိစ္ဆော သမာနော ပဗ္ဗတပါဒံ ပဝိသိတွာ ဧကဝနသဏ္ဍေ ဒွေ ဒိဝသာနိ န ဝသိ, ဧကရုက္ခမူလေ ဒွေ ဒိဝသာနိ န နိသီဒိ, ဧကသ္မိံ ဂါမေ ဒွေ ဒိဝသာနိ ပိဏ္ဍာယ န ပါဝိသိ။ ဣတိ ဝနတော ဝနံ, ရုက္ခတော ရုက္ခံ, ဂါမတော ဂါမံ အာဟိဏ္ဍန္တော အနုရူပပဋိပဒံ ပဋိပဇ္ဇိတွာ အဂ္ဂဖလေ ပတိဋ္ဌာသိ။ ဧကဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဧကောယေဝ နံ ပူရေတိ။ ဣမဉ္ဟိ မောနေယ့ပဋိပဒံ ဥက္ကဋ္ဌံ ကတွာ ပူရေန္တော ဘိက္ခု သတ္တေဝ မာသာနိ ဇီဝတိ, မဇ္ဈိမံ ကတွာ ပူရေန္တော သတ္တ ဝသ္သာနိ, မုဒုကံ ကတွာ ပူရေန္တော သောဠသ ဝသ္သာနိ။ အယံ ပန ထေရော ဥက္ကဋ္ဌံ ကတွာ ပူရေသိ, တသ္မာ သတ္တ မာသေ ဌတွာ အတ္တနော အာယုသင်္ခါရသ္သ ပရိက္ခယံ ဉတွာ နဟာယိတွာ နိဝါသေတွာ ကာယဗန္ဓနံ ဗန္ဓိတွာ ဒိဂုဏံ သင်္ဃာဋိံ ပါရုပိတွာ ဒသဗလာဘိမုခော ပဉ္စပတိဋ္ဌိတေန ဝန္ဒိတွာ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂဟေတွာ ဟိင်္ဂုလကပဗ္ဗတံ နိဿာယ ဌိတကောဝ အနုပါဒိသေသာယ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ ပရိနိဗ္ဗာယိ။ တသ္သ ပရိနိဗ္ဗုတဘာဝံ ဉတွာ ဘဂဝါ ဘိက္ခုသင်္ဃေန သဒ္ဓိံ တတ္ထ ဂန္တွာ သရီရကိစ္စံ ကတွာ ဓာတုယော ဂဟာပေတွာ စေတိယံ ပတိဋ္ဌာပေတွာ အဂမာသိ။ ဧဝရူပံ ပဋိပဒံ ပဋိပန္နေနပိ ဝသ္သံ ဥပဂစ္ဆန္တေန ဆန္နေ သဒ္ဒတရဗန္ဓေယေဝ ဌာနေ ဥပဂန္တဗ္ဗံ။ အပ္ပိစ္ဆတံ နိဿာယပိ သိက္ခာပဒသ္သ အနတိက္ကမနီယတ္တံ ဒသ္သေတုံ **“နာလကပဋိပဒံ ပဋိပန္နေနပီ”** တိ ဝုတ္တံ။

ပဉ္စန္နံ ဆဒနာန န္တိ တိဏပဏ္ဏဣဋ္ဌကသိလာသုဓာသင်္ခါတာနံ ပဉ္စန္နံ ဆဒနာနံ။ **“န, ဘိက္ခဝေ, အသေနာသနိကေန ဝသ္သံ ဥပဂန္တဗ္ဗ”န္တိ** (မဟာဝ. ၂၀၄) ဝစီဘေဒံ ကတွာ ဝသ္သူပဂမနံ သန္ဓာယေဝ ပဋိက္ခေပော, န အာလယ ကရဏဝသေန ဥပဂမနံ သန္ဓာယာ”တိ ဝဒန္တိ။ ဟင်္ဒိယံ ပန အဝိသေသတ္တာ အဋ္ဌကထာယဉ္စ “နာလကပဋိပဒံ ပဋိပန္နေန ပီ”တိအာဒိနာ အဝိသေသေနေဝ ဒဠှံ ကတွာ ဝုတ္တတ္တာ အသေနာသနိကသ္သ နာဝါဒိံ ဝိနာ အညတ္ထ အာလယော န ဝဋ္ဋတီတိ အမှာကံ ခန္တိ။ နာဝါသတ္ထဝဇေသုယေဝ ဟိ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, နာဝါယံ ဝသ္သံ ဥပဂန္တု”န္တိအာဒိနာ (မဟာဝ. ၂၀၃) သတိ အသတိ ဝါ သေနာသနေ ဝသ္သူပဂမနသ္သ ဝိသုံ အနုညာတတ္တာ “န, ဘိက္ခဝေ, အသေနာသနိကေန ဝသ္သံ ဥပဂန္တဗ္ဗ”န္တိ အယံ ပဋိက္ခေပော တတ္ထ န လဗ္ဘတီတိ အသတိ သေနာသနေ အာလယဝသေနပိ နာဝါဒီသု ဥပဂမနံ ဝုတ္တံ။ **အနုဓမ္မတာ**တိ ဝတ္တံ။ **ရတ္တိဋ္ဌာနဒိဝါဋ္ဌာနာဒီနီ** တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဝစ္စကုဋိပဿာဝဋ္ဌာနာဒိံ သင်္ဂဏှာတိ။

ကတိကဝတ္တာနိ စ ခန္ဓကဝတ္တာနိ စ အဓိဋ္ဌာယာ တိ ပရိယတ္တိဓမ္မော နာမ တိပိဋကမ္ပိ သဒ္ဓမ္မံ ပတိဋ္ဌာပေတိ, တသ္မာ သက္ကစ္စံ ဥဒ္ဒိသထ ဥဒ္ဒိသာပေထ, သဇ္ဈာယံ ကရောထ, ပဓာနဃရေ ဝသန္တာနံ သင်္ဃဋ္ဋနံ အကတွာ အန္တောဝိဟာရေ နိသီဒိတွာ ဥဒ္ဒိသထ ဥဒ္ဒိသာပေထ, သဇ္ဈာယံ ကရောထ, ဓမ္မသ္သဝနံ သမိဒ္ဓံ ကရောထ, ပဗ္ဗာဇေန္တော သောဓေတွာ ပဗ္ဗာဇေထ, သောဓေတွာ ဥပသမ္ပာဒေထ, သောဓေတွာ နိဿယံ ဒေထ။ ဧကောပိ ဟိ ကုလပုတ္တော ပဗ္ဗဇ္ဇဉ္စ ဥပသမ္ပဒဉ္စ လဘိတွာ သကလံ သာသနံ ပတိဋ္ဌာပေတိ။ အတ္တနော ထာမေန ယတ္တကာနိ သက္ကောထ, တတ္တကာနိ ဓုတင်္ဂါနိ သမာဒိယထ, အန္တောဝသ္သံ နာမေတံ သကလဒိဝသံ ရတ္တိယာ စ ပဌမပစ္ဆိမယာမေသု အပ္ပမတ္တေဟိ ဘဝိတဗ္ဗံ, ဝီရိယံ အာရဘိတဗ္ဗံ ။ ပေါရာဏကမဟာအာထေရာပိ သဗ္ဗပလိဗောဓေ ဆိန္ဒိတွာ အန္တောဝသ္သေ ဧကစရိယဝတ္တံ ပူရယိံသု။ ဘသ္သေ မတ္တံ ဇာနိတွာ ဒသဝတ္ထုကကထံ ဒသအသုဘဒသာနုဿတိအဋ္ဌတိံသာရမ္မဏ

ကထံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။ အာဂန္တုကာနံ ဝတ္တံ ကာတုံ, သတ္ထာဟကရဏီယေန ဂတာနံ အပလောကေတွာ ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဝိဂ္ဂဟိကပိသုဏဖရုသဝစနာနိ မာ ဝဒထ, ဒိဝသေ ဒိဝသေ သီလာနိ အာဝဇ္ဇေန္တာ စတုရာရက္ခံ အဟာပေန္တာ မနသိကာရဗဟုလာ ဝိဟရထ, စေတိယံ ဝါ ဗောဓိံ ဝါ ဝန္ဒန္တေန ဂန္ဓမာလံ ဝါ ပူဇေန္တေန ပတ္တံ ဝါ ထဝိကာယ ပက္ခိပန္တေန န ကထေတဗ္ဗံ, အန္တောကမေ မနုဿေဟိ သဒ္ဓိံ ပစ္စယသံယုတ္တကထာ ဝါ ဝိသဘာဂကထာ ဝါ န ကထေတဗ္ဗာ, ရက္ခိတိန္ဒ္ရိယေဟိ ဘဝိတဗ္ဗံ, ခန္ဓကဝတ္တဉ္စ သေခိယဝတ္တဉ္စ ပူရေတဗ္ဗန္တိ ဧဝမာဒိနာ ကတိကဝတ္တာနိ ခန္ဓကဝတ္တာနိ စ အဓိဋ္ဌဟိတွာ။

"အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဝဿံဝုဋ္ဌာနံ တီဟိ ဌာနေဟိ ပဝါရေတု"န္တိ (မဟာဝ. ၂၀၉) ဝုဋ္ဌဝဿာနံ ပဝါရဏာယ အနုညာတတ္တာ ဣမသ္မိံ သုတ္တသ္မိံ ဝသေန ပဝါရဏာဒိဝသသ္မိံ အရုဏုဂ္ဂမနတော ပဋ္ဌာယ အပ္ပဝါရိတာပိ "ဝုဋ္ဌဝဿာ"တိ ဝုစ္စန္တိ။ ကိဉ္စာပိ "ဣမံ တေမာသံ ဝဿံ ဥပေမီ"တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၁၈၄) ဝစနတော ပဝါရဏာဒိဝသသ္မိံ တေမာသန္တောဂဓတ္တာ တံ ဒိဝသံ ယာဝ န ပဝါရေန္တိ, တာဝ ဝဿံ ဝသန္တာ နာမ ဟောန္တိ, တထာပိ ဧကဒေသေန အဝုဋ္ဌမ္ပိ တံ ဒိဝသံ ဝုဋ္ဌဘာဝကပေက္ခာယ ဝုဋ္ဌမေဝ ဟောတီတိ ကတွာ ဧဝံ ဝုတ္တံ ကတာကတဘာဝကပေက္ခာယ သမုဒာယေ ပဝတ္တကတာကတဝေဟာရော ဝိယ။ ဝိပ္ပကတဥ္ပဟိ ယံ ကိဉ္စိ "ကတာကတ"န္တိ ဝုစ္စတိ။ "အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဝဿံဝုဋ္ဌာနံ ကထိနံ အတ္ထရိတု"န္တိ (မဟာဝ. ၃၀၆) ဣမသ္မိံ ပန သုတ္တသ္မိံ ဝသေန နိပ္ပရိယာယတော မဟာပဝါရဏာယ ပဝါရိတာ ဟမ္ဒိပဒဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ "ဝုဋ္ဌဝဿာ"တိ ဝုစ္စန္တီတိ ဒဿေတုံ **"မဟာပဝါရဏာယ ပဝါရိတာ"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ဟမ္ဒိပဒဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ ဟိ ဝဿာနဿ ပစ္ဆိမေ မာသေ ကထိနတ္ထာရော အနုညာတော **ပရိဝါရေ** "ကထိနဿ အတ္ထာရမာသော ဇာနိတဗ္ဗောတိ ဝဿာနဿ ပစ္ဆိမော မာသော ဇာနိတဗ္ဗော"တိ (ပရိ. ၄၁၂) ဝုတ္တတ္တာ။ "မဟာပဝါရဏာယ ပဝါရိတာ"တိ ဣဒဉ္စ ပုရိမိကာယ ဝဿူပဂတာနံ သဘာဝဒဿနဿနမတ္တံ, ဧကေနစိ အန္တရာယေန အပ္ပဝါရိတာပိ "ဝုဋ္ဌဝဿာ"ဣစ္စေဝ ဝုစ္စန္တိ။

"အာပုစ္ဆိတဗ္ဗာ" တိ ဝတွာ ဣအာနိ အာပုစ္ဆနဝိဓိံ ဒဿေန္တော **"သစေ ဣမံ ကုဋိံ"**န္တိအာဒိမာဟ။ **ပဋိဇဂ္ဂနကံ ဝါ န လဘတီ**တိ ဝိဟာရပစ္စန္တေ ကတေ ပဋိဇဂ္ဂနကံ န လဘတိ။ တေ ပန ဘိက္ခူ ဇနပဒစာရိကံ ပက္ကမိံသူတိ သမ္ဗန္ဓော။ အဒ္ဓါနဂမနေ စာရိကာတေဟာရော သာသနေ နိရုဠ္ဟော။ ကိဉ္စာပိ အယံ စာရိကာ နာမ မဟာဇနသင်္ဂဟတ္ထံ ဗုဒ္ဓာနံယေဝ လဗ္ဘတိ, ဗုဒ္ဓေ ဥပာဒာယ ပန ရုဠ္ဟီသဒ္ဒဝသေန သာဝကာနမ္ပိ ဝုစ္စတိ ကိလဉ္ဇာဒီဟိ ကတဗီဇနီနမ္ပိ တာလဝဏ္ဋဝေဟာရော ဝိယ။ **သင်္ဂောပေတွာ**တိ ဧကသ္မိံ ပဒေသေ ရာသိံ ကတွာ။ ဣအာနိ တမေဝ သင်္ဂောပနဝိဓိံ ဒဿေန္တော **"ယထာ စ ဥပိတ"**န္တိအာဒိမာဟ။ န ဩဝဿီယတီတိ **အနောဝဿကံ,** ကမ္မနိ အက-သဒ္ဒော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ယထာ စ ဥပိတံ န ဩဝဿီယတိ န တေမီယတီတိ အတ္ထော။

အနဝယောတိ ဧတ္ထ **ဝယော**တိ ဟာနိ "အာယဝယော"တိအာဒီသု ဝိယ။ နတ္ထိ ဧတဿ အတ္တနော သိပ္ပေ ဝယော ဦနတာတိ **အဝယော**တိ အာဟ **"အနူနော ပရိပုဏ္ဏသိပ္ပော"** တိ။ အာစရိယဿ ကမ္မံ **အာစရိယက**န္တိ အာဟ **"အာစရိယကမ္မေ"** တိ။ **ပိဋ္ဌသင်္ဃာဋေ** ဒွါရဗာဟာ, ကဋ္ဌကမ္မံ **ထမ္ဘာဒိ** ။ **တေလတမ္ဗမတ္တိကာယာ** တိ တေလမိဿတမ္ဗမတ္တိကာယ။

၈၅. **ကုဋိကာယ ကရဏဘာဝ**န္တိ ကုဋိယာ ကတဘာဝံ။ သဒ္ဒသတ္ထဝိဒူဟိ ကိံ-သဒ္ဒယောဂေ အနာဂတဝစနဿ ဣစ္ဆိတတ္တာ ဝုတ္တံ **"တဿ လက္ခဏံ သဒ္ဒသတ္ထတော ပရိယေသိတဗ္ဗ"** န္တိ။ **မေတ္တာပုဗ္ဗဘာဂ**န္တိ မေတ္တာဈာနဿ ပုဗ္ဗဘာဂဘူတံ သဗ္ဗသတ္တေသု ဟိတဖရဏမတ္တံ။ ကသ္မာ ပနေတံ ဝုတ္တံ, နနု အနုဒ္ဒယာ-သဒ္ဒော ကရုဏာယ ပဝတ္တတီတိ? သစ္စမေတံ, အယံ ပန အနုဒ္ဒယာသဒ္ဒော အနုရက္ခဏမတ္တံ အန္တောနီတံ ကတွာ ပဝတ္တမာနော မေတ္တာယ ကရုဏာယ စ ပဝတ္တတီတိ ဣဓ မေတ္တာယ ပဝတ္တမာနော ဝုတ္တော, တသ္မာ သုဝုတ္တမေတံ "ဧတေန မေတ္တာပုဗ္ဗဘာဂံ ဒဿေတီ"တိ။ **ကရုဏာပုဗ္ဗဘာဂ**န္တိ ကရုဏာဈာနဿ ပုဗ္ဗဘာဂဘူတံ သတ္တေသု အနုကမ္ပမတ္တံ။ **စိက္ခလ္လံ** မတ္တိကာ, တဿ **မဒ္ဒနံ** ဥဒကံ အာသိဉ္စိတွာ ဟတ္ထာဒီဟိ ပရိမဒ္ဒနံ။ **မေတ္တာကရုဏာန**န္တိ အပ္ပနာပ္ပတ္တမေတ္တာကရုဏာနံ။ ကိဉ္စာပိ ထေရေန သဉ္စိစ္စ ခုဒ္ဒာနုခုဒ္ဒကာ ပာဏာ မရဏာဓိပ္ပာယေန န ဗျာဗာဓိတာ, တထာပိ ကရုဏာယ အဘာဝေန "ဧဝံ ကတေ ဣမေ ပာဏာ ဝိနဿိဿန္တီ"တိ အနုပပရိက္ခိတွာ ကတတ္တာ ထေရံ ဝိဂရဟိ။ ဇနာနံ သမူဟော **ဇနတာ**တိ အာဟ **"ပစ္ဆိမော ဇနသမူဟော"** တိ။ **ဟတဗ္ဗဘာဝ** န္တိ ဝိနာသေတဗ္ဗတံ။ **ဟဏာတိဟတံ ကရောန္တာန**န္တိ ထေရေန အကတေပိ ဟဏာတိဟတေ ပရေဟိ သလ္လက္ခဏာကာရံ ဒဿေတိ။ **ဣမဿ ဒိဋ္ဌာနုဂတိ**

န္တိ ဣမဿ ဒိဋ္ဌိယာ အနုဂမနံ။ **ဃံသိတဗ္ဗေ** တိ ဃဋ္ဋယိတဗ္ဗေ, ဝိနာသိတဗ္ဗေတိ အတ္ထော။ **ဇဝံ မညီ**တိ ယထာ ထေ
ရေန ကတံ, ဇဝံ မာ မညိ။ “မာ ပစ္ဆိမာ ဇနတာ ပါဏေသု ပါတဗ္ယတံ အာပဇ္ဇီ”တိ ဝစနတော ယော ဘိက္ခု ဣဋ္ဌကပစန
ပတ္တပစနကုဋိကရဏဝိဟာရကာရာပနဝိဟာရသမ္မဇ္ဇနဒဍ္ဍဂ္ဂိအနုပပေါက္ခရဏီခဏာပနာဒီသု ယတ္ထ “ခုဒ္ဒာနုခုဒ္ဒ
ကာနံ ပါဏာနံ ဝိဟိံသာ ဘဝိဿတီ”တိ ဇာနာတိ, တေန တာဒိသေ ပဒေသေ ကပ္ပိယဝစနံ ဝတ္တုမ္ပိ န တံ ကမ္မံ ကာရေတ
ဗ္ဗန္တိ ဒဿေတိ။

တတ္ထ တတ္ထ ဝုတ္တမေဝ အာပတ္တိ န္တိ ပထဝီခဏနဘူတဂါမပါတဗ္ယတာဒီသု ဝုတ္တပါစိတ္တိယာဒိအာပတ္
တိံ။ **အာဒိကမ္မိကဿ အနာပတ္တီ** တိ ကုဋိကရဏပစ္စယာ အနာပတ္တိ။ **သိက္ခာပဒံ အတိက္ကမိတ္ဝာ** တိ “န စ, ဘိက္ခဝေ,
သဗ္ဗမတ္တိကာမယာ ကုဋိကာ ကာတဗ္ဗာ, ယော ကရေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ”တိ ဝုတ္တသိက္ခာပဒံ အတိက္က
မိတ္ဝာ။ ယဒိ အညေန ကတံ လဘိတ္ဝာ ဝသန္တဿ အနာပတ္တိ သိယာ, န ဘဂဝါ တံ ကုဋိကံ ဘိန္ဒာပေယျာတိ
အာဟ – **“ကတံ လဘိတ္ဝာ တတ္ထ ဝသန္တာနမ္ပိ ဒုက္ကဋမေဝါ”** တိ။ **ယထာ တ တထာ တ မိဿာ ဟောတူ** တိ ဟေဋ္ဌာ
မတ္တိကာ ဥပရိ ဒဗ္ဗသမ္ဘာရာတိအာဒိနာ ယေန ကေနစိ အာကာရေန မိဿာ ဟောတု။ **ဂိဉ္ဇကာဝသထသင်္ခေပေနာ**
တိ ဧတ္ထ ဂိဉ္ဇကာ ဝုစ္စန္တိ ဣဋ္ဌကာ, ဂိဉ္ဇကာဟိ ဧဝ ကတော အာဝသထော ဂိဉ္ဇကာဝသထော။ ဣဋ္ဌကာမယဿ
အာဝသထဿေတံ အဓိဝစနံ။ တံ ကိရ အာဝသထံ ယထာ သုဓာပရိကမ္မေန ပယောဇနံ နတ္ထိ, ဧဝံ ဣဋ္ဌကာဟိ ဧဝ စိနိတ္ဝာ
ဆာဒေတ္ဝာ ကရောန္တိ, တုလာဒဏ္ဍကဝါဋဖလကာနိ ပန အရုမယာနေဝ။ **ဝိကိရန္တာ** တိ စုဏ္ဏဝိစုဏ္ဏံ ကရောန္တာ။

ကိဿာ တိ ကေန ကာရဏေန။ **ဝယကမ္မမ္ပိ အတ္ထီ** တိ ဒ္တရကတဋ္ဌာဒိအဘိသင်္ခရဏာဒီသု ကတဝယကမ္မမ္ပိ
အတ္ထိ။ ဘိက္ခူနံ အကပ္ပိယတ္တာ ဧဝ တိတ္ထိယဝတာနုရူပတ္တာ **တိတ္ထိယဓဇော**။ မဟာအဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တကာရဏေသု
အတ္တနော အဓိပ္ပေတကာရဏဒ္ဝယံ ပတိဋ္ဌာပေတ္ဝာ အပရာနိပိ တတ္ထ ဝုတ္တကာရဏာနိ ဒဿေန္တော အာဟ –
“အဋ္ဌကထာယံ ပန အညာနိပိ ကာရဏာနိ ဝုတ္တာနီ” တိအာဒိ။ တတ္ထ **သတ္တာနုဒ္ဒယာယာ** တိ တာဒိသာယ ကုဋိကာယ
ကရဏပစ္စယာ ဝိနဿမာနသတ္တေသု အနုဒ္ဒယာယ။ ယသ္မာ သဗ္ဗမတ္တိကာမယာ ကုဋိ သုကရာ ဘိန္ဒိတုံ, တသ္မာ တ
တ္ထ ဌပိတံ ပတ္တစီဝရာဒိ အဂုတ္တံ ဟောတိ, စောရာဒီဟိ အဝဟရိတုံ သက္ကာ။ တေန ဝုတ္တံ **“ပတ္တစီဝရဂုတ္တတ္
ထာယာ”** တိ။ **သေနာသနဗာဟုလ္လပဋိသေဓနတ္ထာယာ** တိ သေနာသနာနံ ဗဟုဘာဝနိသေဓနတ္ထာယ, တာဒိသဿ တ
သေနာသနဿ အဘိသင်္ခရဏေ ဘိက္ခူနံ ဥဒ္ဒေသပရိပုစ္ဆာဒီနိ သေသကမ္မာနိ ပရိစ္စဇိတ္ဝာ နိစ္စဗျာဝဋတာနိသေဓနတ္
ထံ။ **အနုပဝဇ္ဇော** တိ ဒေါသံ အာရောပေတ္ဝာ န ဝတ္တဗ္ဗော။

ဟဋ္ဋိမုတ္တကဝိနိစ္ဆယဝဏ္ဏနာ

ဟဋ္ဋိမုတ္တကဝိနိစ္ဆယေသု **တစ္ဆ ခော။ပေ။ န ဝဏ္ဏမဋ္ဌတ္ထာယာ** တိ ဣဒံ ဆတ္တဒဏ္ဍဂ္ဂါဟကသလာကပဉ္ဇရဝိ
နန္ဓနံ သန္ဓာယာတိ ဝဒန္တိ။ **သဗ္ဗတ္ထာ** တိ ဆတ္တဒဏ္ဍေ သဗ္ဗတ္ထ။ **အာရဂ္ဂေနာ** တိ နိခါဒနမုခေန။ **ဃဋကမ္ပိ တဋ္ဋ
ရူပမ္ပိ ဘိန္ဒိတ္ဝာ ဓာရေတဗ္ဗ** န္တိ သစေ တာဒိသံ အကပ္ပိယဆတ္တံ လဘတိ, ဃဋကမ္ပိ တဋ္ဋရူပမ္ပိ ဘိန္ဒိတ္ဝာ တစ္
ဆေတ္ဝာ ဓာရေတဗ္ဗံ။ **သုတ္တကေန ဝါ ဒဏ္ဍော ဝေဌေတဗ္ဗော** တိ ယထာ ဆတ္တဒဏ္ဍေ လေခါ န ပညာယတိ,
တထာ ဝေဌေတဗ္ဗော။ **ဒဏ္ဍဗုန္ဒေ** တိ ဒဏ္ဍမူလေ, ဆတ္တဒဏ္ဍဿ ဟေဋ္ဌိမတလေတိ အတ္ထော။ **ဆတ္တမဏ္ဍလိ
က** န္တိ ဆတ္တဿ အန္တော ခုဒ္ဒကမဏ္ဍလံ။ **ဥက္ကိရိတ္ဝာ** တိ ဥဋ္ဌပေတ္ဝာ။ **သာ ဝဋ္ဋတီ** တိ ယဒိပိ ရဇ္ဇုကေဟိ န ဗန္
ဓန္တိ, ဗန္ဓိတုံ ပန ယုတ္တဋ္ဌာနတ္တာ ဝဋ္ဋတိ။

နာနာသုတ္တကေဟီ တိ နာနာဝဏ္ဏေဟိ သုတ္တေဟိ။ ဣဒဉ္စ တထာ ကရောန္တာနံ ကရဏပ္ပကာရဒဿနတ္ထံ
ဝုတ္တံ, ဧကဝဏ္ဏသုတ္တကေနပိ ဝုတ္တပ္ပကာရေန သိဗ္ဗိတုံ န ဝဋ္ဋတိယေဝ။ **ပဋ္ဋမုခေ** တိ ပဋ္ဋကောဋိယံ။ ဒ္ဝိန္နံ ပဋ္ဋာနံ
သင်္ဃဋိတဋ္ဌာနံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။ **ပရိယန္တေ** တိ စီဝရပရိယန္တေ။ စီဝရအနုဝါတံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။ **ဝေဏိ**
တိ ဝရကသီသာကာရေန သိဗ္ဗနံ။ **သင်္ခလိက** န္တိ ဗိဠာလဗန္ဓနာကာရေန သိဗ္ဗနံ။ “ဝေဏိံ သင်္ခလိက”န္တိ စေတ္ထ ဥ
ပယောဂဝစနံ “ကရောန္တီ”တိ ကရဏကိရိယာပေက္ခံ။ **အဂ္ဃိယဂယမုဂ္ဂရာဒီနီ** တိ ဧတ္ထ **အဂ္ဃိယံ** နာမ စေတိယသဏ္
ဌာနေန သိဗ္ဗနံ, မူလေ တနုကံ အဂ္ဂေ မဟန္တံ ကတ္ဝာ ဂဒါကာရေန သိဗ္ဗနံ **ဂယာ,** မူလေ စ အဂ္ဂေ စ ဧကသဒိသံ ကတ္
ဝာ မုဂ္ဂရာကာရေန သိဗ္ဗနံ **မုဂ္ဂရော** ။ **ကက္ကဋက္ခီနိ ဥက္ကိရန္တီ** တိ ဂဏ္ဌိကပဋ္ဋပါသကပဋ္ဋာနံ အန္တေ ဟဋ္ဋိဗဒ္ဓံ
ကတ္ဝာ ကက္ကဋကာနံ အက္ခိသဏ္ဌာနံ ဥဋ္ဌပေန္တိ, ကရောန္တီတိ အတ္ထော။ **“ကောဏသုတ္တပိဋ္ဌကာ** တိ ဂဏ္ဌိက

ဟာသကပဋ္ဌာနံ ကောဏေဟိ နီဟဋ္ဋသုတ္တာနံ ကောဋ္ဋိယော''တိ **တီသုပိ ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ။ ကထံ ပန တာ ပိဋ္ဋကာ ဒုဝိ ညေယျှရူပ ကာတဗ္ဗာတိ? ကောဏေဟိ နီဟဋ္ဋသုတ္တာနံ အန္တေသု ကေတရံ ဂဏ္ဌိကကရဏေန တ ပုန နိဝတ္တေတ္ဝာ တ သိဗ္ဗနေန တ ဒုဝိညေယျှသဘာဝံ ကတွာ သုတ္တကောဋ္ဋိယော ရဒ္ဓံ ကတွာ ဆိန္ဒိတဗ္ဗာ။ **ဓမ္မသိရိတ္ထေရေန** ပန –

''ကောဏသုတ္တာ စ ပိဋ္ဋကာ, ဒုဝိညေယျှာဝ ကပ္ပရေ''တိ –

ဝုတ္တံ။ တထာ **အာစရိယဗုဒ္ဓဒတ္တတ္ထေရေန** ပိ –

''သုတ္တာ စ ပိဋ္ဋကာ တတ္ထ, ဒုဝိညေယျှာဝ ဒီပိတာ''တိ –

ဝုတ္တံ။ တသ္မာ တေသံ မတေန ကောဏသုတ္တာ စ ပိဋ္ဋကာ စ ကောဏသုတ္တပိဋ္ဋကာတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

မဏိနာတိ မသာရဂလ္လာဒိဟာသာဏေန။ **န ဃဋ္ဋေတဗ္ဗ**န္တိ န ဃံသိတဗ္ဗံ, အံသဗဒ္ဓကကာယဗန္ဓနာနိ ပန သင္ခာ ဒီဟိ ဃံသိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **ဟာသကံ ကတွာ ဗန္ဓိတဗ္ဗ**န္တိ ရဇနကာလေ ဗန္ဓိတဗ္ဗံ, သေသကာလေ မောစေတွာ ဌပေတဗ္ဗံ။ **ဂဏ္ဌိကေ** တိ ဒန္တမယာဒိဂဏ္ဌိကေ။ **ပိဋ္ဋကာ**တိ ဗိန္ဒု ဗိန္ဒု ကတွာ ဥဋ္ဌာပေတဗ္ဗပိဋ္ဋကာ။

''တေလဝဏ္ဏောတိ သမဏသာရုပ္ပဝဏ္ဏံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, မဏိဝဏ္ဏံ ပန ပတ္တံ အညေန ကတံ လဘိတွာ ပရိ ဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ ဝဒန္တိ။ **ပတ္တမဏ္ဍလေ** တိ တိပုသီသာဒိမယေ ပတ္တမဏ္ဍလေ။ ''န, ဘိက္ခဝေ, စိတ္တာနိ ပတ္တ မဏ္ဍလာနိ ဓာရေတဗ္ဗာနိ ရူပကာကိဏ္ဏာနိ ဘိတ္တိကမ္မကတာနီ''တိ (စူဠဝ. ၂၅၃) ဝုတ္တတ္တာ **''ဘိတ္တိကမ္မံ န ဝဋ္ဋတီ''**တိ ဝုတ္တံ။ ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, မကရဒန္တကံ ဆိန္ဒိတု''န္တိ ဝစနတော **''မကရဒန္တကံ ပန ဝဋ္ဋတီ''** တိ ဝုတ္တံ။

မကရမုခန္တိ မကရမုခသဏ္ဌာနံ။ **ဒေဍ္ဍုဘသီသ** န္တိ ဥဒကသပ္ပသီသသဏ္ဌာနံ။ **အစ္ဆိနီ** တိ ကုဉ္စရစ္ဆိသဏ္ဌာနာ နိ။ **ရဇ္ဇုကကာယဗန္ဓနံ ဧကမေဝ ဝဋ္ဋတီ** တိ ရဇ္ဇုကံ ဗန္ဓန္တေန ဧကဂုဏမေဝ ကတွာ ဗန္ဓိတုံ ဝဋ္ဋတိ, မဇ္ဈေ ဘိန္ဒိတွာ တ ဒိဂုဏံ ကတွာ ဗန္ဓိတုံ န ဝဋ္ဋတိ, ဒိဂုဏံ ပန အကတွာ ဧကရဇ္ဇုကမေဝ သတတရမ္ပိ ပုနပ္ပုနံ အာဝိဓိတွာ ဗန္ဓိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **ဧကမ္ပိ န ဝဋ္ဋတီ** တိ ဧကဂုဏမ္ပိ ကတွာ ဗန္ဓိတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ **ဗဟုရဇ္ဇုကေ။ပေ... ဝဋ္ဋတီ** တိ ဣဒံ ကာယဗန္ဓနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, န ဒသာ သန္ဓာယ။ ဤဒိသဉ္ဟိ ကာယဗန္ဓနံ ဗန္ဓိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ တေနေဝ **အာစရိယဗုဒ္ဓဒတ္တတ္ထေရေန** ဝုတ္တံ –

''ဧကရဇ္ဇုမယံ ဝုတ္တံ၊ မုနိနာ ကာယဗန္ဓနံ။
ပဋ္ဋမှာမင်္ဂသဏ္ဌာနံ၊ ဧကမ္ပိ စ န ဝဋ္ဋတိ။

''ရဇ္ဇုကေ ဧကတော ကတွာ၊ ဗဟူ ဧကာယ ရဇ္ဇုယာ။
နိရန္တရဉ္ဟိ ဝေဌေတွာ၊ ကတံ ဝဋ္ဋတိ ဗန္ဓိတု''န္တိ။

မုရဇံ ပန ကာယဗန္ဓနံ န ဝဋ္ဋတိ ''န, ဘိက္ခဝေ, ဥစ္စာဝစာနိ ကာယဗန္ဓနာနိ ဓာရေတဗ္ဗာနိ ကလာဗုကံ ဒေဍ္ဍုဘကံ မု ရဇံ မဒ္ဒဝီဏံ, ယော ဓာရေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ''တိ (စူဠဝ. ၂၇၈) ဝုတ္တတ္တာ။ ကိံ ပန ဗဟုရဇ္ဇုကေ ဧက တော ကတွာ ဧကေန နိရန္တရံ ဝေဌေတွာ ကတံ မုရဇသင်္ခံ န ဂစ္ဆတီတိ? အာမ န ဂစ္ဆတိ။ မုရဇဉ္ဟိ နာမ နာနာဝ ဏ္ဏေဟိ သုတ္တေဟိ မုရဇဝဋ္ဋိသဏ္ဌာနံ ဝေဌေတွာ ကတံ။ ဧေစိ ပန ''မုရဇန္တိ ဗဟုရဇ္ဇုကေ ဧကတော သင်္ကမိတွာ တ ဧကာယ ရဇ္ဇုယာ ပလိဝေဌေတွာ ကတရဇ္ဇု''တိ ဝဒန္တိ, တံ န ဂဟေတဗ္ဗံ။ ယဒိ စေတံ မုရဇံ သိယာ, ''ဗဟုရဇ္ဇုကေ ဧကတော ကတွာ ဧကေန နိရန္တရံ ဝေဌေတွာ ကတံ ဗဟုရဇ္ဇုက''န္တိ န ဝတ္တဗ္ဗံ, ''တံ ဝဋ္ဋတီ''တိ ဣဒံ ဝိရုဇ္ဈေယျ ယ။ မုရဇံ ပန ဟာမင်္ဂသဏ္ဌာနဉ္စ ဒသာသု ဝဋ္ဋတိ ''ကာယဗန္ဓနဿ ဒသာ ဇီရန္တိ၊ အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, မုရဇံ မဒ္ဒဝီ

ဏာ”တိ (စူဠဝ. ၂၇၈) ဝုတ္တတ္တာ။ တေနေဝ ဝက္ခတိ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, မုရဇံ မဒ္ဒဝိဏန္တိ ဣဒံ ဒသာသုယေဝ အနုညာတ”န္တိ။

ကာယဗန္ဓနဝိဓေ တိ “ကာယဗန္ဓနဿ ပဝနန္တော ဇီရတိ။ အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဝိဓ”န္တိ ဝုတ္တတ္တာ ကာယ ဗန္ဓနဿ ဟာသန္တေ ဒသာမူလေ တဿ ထိရဘာဝတ္ထံ ကတ္တဗ္ဗေ ဒန္တဝိသာဏာဒိမယေ ဝိဓေ။ **“အဋ္ဌ မင်္ဂလာနိ** နာမ သင်္ခော စက္ကံ ပုဏ္ဏကုမ္ဘော ဂယာ သိရိဝစ္ဆော အင်္ကုသော ဓဇံ သောဝတ္ထိက”န္တိ ဝဒန္တိ။ **ပရိစ္ဆေဒလေခာ မတ္တ**န္တိ ဥဘောသု ကောဋီသု ကာတဗ္ဗပရိစ္ဆေဒရာဇိမတ္တံ။ “ဥဇုကမေဝ”တိ ဝုတ္တတ္တာ စတုရဿာဒိဝင်္ကဂတိကံ န ဝဋ္ဋတိ။ “ဆတ္တဒဏ္ဍဓမ္မကရဏအဥ္ဇနနာဠိကာ နာနာဝဏ္ဏလေခာပအကမ္မကတာ န ဝဋ္ဋန္တီ”တိ ဝဒန္တိ။

အာရကဏ္ဋကေ တိ ပောတ္ထကာဒိအဘိသင်္ခရဏတ္ထံ ကတေ ဒီဃမုခသတ္ထကေ။ **ဝဋ္ဋမဏိက** န္တိ ဝဋ္ဋံ ကတ္တ အဂ္ဂကောဋီယံ ဥဋ္ဌာပေတဗ္ဗပုဗ္ဗုဠံ။ **အညံ ဝာ ဝဏ္ဏမဋ္ဌ** န္တိ ဣမိနာ ပိဠကာဒိံ သင်္ဂဏှာတိ။ **မဏိက**န္တိ ကောဝဋ္ဋ မဏိ။ **ပိဠက**န္တိ သာသပမတ္တိကာ မုတ္တရာဇိသဒိသာ ဗဟုဝဋ္ဋလေခာ။ “ဣမသ္မိံ အဓိကာရေ အဝုတ္တတ္တာ လေခနိယံ ယံ ကိဉ္စိ ဝဏ္ဏမဋ္ဌံ ဝဋ္ဋတီ”တိ ဝဒန္တိ။ **ဝလိတက**န္တိ မဇ္ဈေ ဝလိ ဥဋ္ဌာပေတ္တ။ **မဏ္ဍလံ ဟောတီ** တိ ဥတ္တရာရဏိ ယာ ပဝေသနတ္ထံ အာဟဋ္ဋမဏ္ဍလံ ဟောတိ။

ကိဉ္စာပိ တ္တေ ဒန္တကဋ္ဌစ္ဆေဒနတသိယေဝ ဝုတ္တာ, မဟာတသိယမ္ပိ ပန န ဝဋ္ဋတိယေဝ။ ဥဇုကမေဝ ဗန္ဓိတု န္တိ သမ္ဗန္ဓော။ “ဥဘောသု ဝာ ပဿေသု ကောပဿေတ”တိ ဝစနသေသော။ ကတ္တရယဋ္ဌိကောဋီယံ ကတအယော ဝလယာနိပိ ဝဋ္ဋန္တိ, ယေသံ အညမညသင်္ဃဋ္ဋနေန သဒ္ဒော နိစ္ဆရတိ။

အာမဏ္ဍသာရကေ တိ အာမလကေဟိ ကတဘာဇနေ။ **ဘူမတ္ထရဏေ** တိ စိတ္တကဋ္ဌသာရကစိတ္တတ္ထရဏာဒိ ကေ ပရိကမ္မကတာယ ဘူမိယာ အတ္ထရိတဗ္ဗအတ္ထရဏေ။ **ဟာနီယဃဋ္ဋေ**တိ ဣမိနာ ကုဏ္ဍိကသရကေပိ သင်္ဂဏှာ တိ။ **ဗိဇနေ**တိ စတုရဿဗိဇနေ။ **သဗ္ဗံ။ပေ။ ဝဋ္ဋတီ** တိ ယထာဝုတ္တေသု မဉ္စပီဌာဒီသု ဣတ္ထိရူပံ ဝိနာ သဗ္ဗံ မာလာ ကမ္မလတာကမ္မာဒိ ဝဏ္ဏမဋ္ဌံ ဘိက္ခူနော ဝဋ္ဋတိ။ **သေနာသနေ ကိဉ္စိ ပဋိသေဓေတဗ္ဗံ နတ္ထိ အညတ္ရ ဝိရုဒ္ဓသေနာသနာ** တိ တ္တောယမဓိပ္ပာယော – သေနာသနပရိက္ခာရေသု ပဋိသေဓေတဗ္ဗံ နာမ ကိဉ္စိ နတ္ထိ, ဝိရုဒ္ဓသေနာသနံ ပန သယမေဝ ပဋိက္ခိပိတဗ္ဗန္တိ။ **အညေသ**န္တိ သီမသာမိနော ဝုတ္တာ။ **ရာဇဝလ္လဘာ** ပရနိကာယိကာပိ ဧကနိကာယိကာပိ ဥပေယာ ထပတရဏာနံ အန္တရာယကရာ အလဇ္ဇိနော ရာဇကုလူပက ဝုစ္စန္တိ။ **တေသံ လဇ္ဇိပရိသာ** တိ တေသံ သီမသာမိကာနံ ပ က္ခာ ဟုတ္တ အနုဗလံ အတုံ သမတ္ထာ လဇ္ဇိပရိသာ။ **သုကတမေဝ**တိ အညေသံ သန္တကေပိ အတ္တနော သီမာယ အန္တ တောဝုတ္တဝိဓိနာ ကတံ သုကတမေဝ။

ဟတ္ထိမုတ္တကဝိနိစ္ဆယဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈၆. **ဒေဝေန ဂဟိတအရူနီ**တိ ရညာ ပရိဂ္ဂဟိတအရူနိ, ရညော သန္တကာနီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ခဏ္ဍာခဏ္ဍံ က ရောန္တော**တိ ခုဒ္ဒကံ မဟန္တဉ္စ ခဏ္ဍံ ကရောန္တော။

၈၇. ကုလဘောဂဣဿရိယာဒီဟိ မဟတီ မတ္တာ ပမာဏံ ဧတဿာတိ **မဟာမတ္တော** ။ တေနာဟ – **“မဟတိယာ ဣဿရိယမတ္တာယ သမန္နာဂတော”**တိ။

၈၈. **အဝဗ္ဗောယန္တီ** တိ ဟေဋ္ဌာ ကတ္တ ဩလောကေန္တိ, စိန္တေန္တိ တ။ တေနာဟ **“အဝဇာနန္တာ”** တိအာဒိ။ **လာမကတော ဝာ စိန္တေန္တီ** တိ နိဟီနတော စိန္တေန္တိ။ **ကထေန္တီ** တိ “ကိံ နာမေတံ ကိံ နာမေတ”န္တိ အညမညံ က ထေန္တိ။

ကထံ ပနေတ္ထ “အရူနီ”တိ ဗဟုဝစနံ “အဒိန္န”န္တိ ဧကဝစနေန သဒ္ဓိံ သမ္ဗန္ဓမုပဂစ္ဆတီတိ အာဟ – **“အဒိန္နံ အာဒိယိဿတီတိ အယံ ဥဇ္ဈာယနတ္တော”**တိအာဒိ။ ဥဇ္ဈာယနဿ အဒိန္နာအနဝိသယတ္တာ အဒိန္နာအနံ ဥဇ္ဈာယ နတ္တောတိ ဝုတ္တံ။ သတိပိ ပနေတ္ထ ကေပကေန ဒိန္နအရူနံ ဂဟဏေ ဥဇုကံ အဝတ္တ လေသေန ဂဟိတတ္တာ ထေ ရော “အဒိန္နံ အာဒိယီ”တိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ဝစနဘေဒေ**တိ ဧကဝစနဗဟုဝစနာနံ ဘေဒေ။

သဗ္ဗာဝန္တံ **ပရိသန္တိ** ဘိက္ခုဘိက္ခုနီအာဒိသဗ္ဗာဝယဝဝန္တံ ပရိသံ။ သဗ္ဗာ စတုပရိသသင်္ခါတာ ပဇာ ဧတ္ထ အတ္ထီတိ **သဗ္ဗာဝန္တာ,** ပရိသာ။ သေနာ ဧတဿ အတ္ထီတိ သေနိကော, သေနိကော ဧဝ **သေနိယော။ ဗိမ္ဗိသာရောတိ တဿ နာမန္တိ** ဧတ္ထ **ဗိမ္ဗီ** တိ သုဝဏ္ဏံ, တသ္မာ သာရသုဝဏ္ဏသဒိသဝဏ္ဏတာယ ဗိမ္ဗိသာရောတိ ဝုစ္စတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **စတုတ္ထော ဘာဂေ ဟာအောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော** တိ ဣမိနာဝ သဗ္ဗဇနပဒေသု ကဟာပဏဿ ဝီသတိမော ဘာဂေ မာသကောတိ ဣဒ္ဓမ္ပိ ဝုတ္တမေဝ ဟောတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ပောရာဏသတ္ထာနုရူပံ လက္ခဏသမ္ပန္နာ ဥပ္ပာဒိတာ **နီလကဟာပဏာ**တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ရုဒ္ဒအမေန ဥပ္ပာဒိတော **ရုဒ္ဒအမကော** ။ သော ကိရ နီလကဟာပဏဿ တိဘာဂံ အဂ္ဃတိ။ ယသ္မိံ ပဒေသေ နီလကဟာပဏာ န သန္တိ, တတ္ထာပိ နီလကဟာပဏာနံ ဝဠဉ္ဇနဋ္ဌာနေ စ အဝဠဉ္ဇနဋ္ဌာနေ စ သမာနအဂ္ဃဝသေန ပဝတ္တမာနံ ဘဏ္ဍံ ဂဟေတွာ နီလကဟာပဏဝသေနေဝ ပရိစ္ဆေဒေါ ကာတဗ္ဗောတိ ဝဒန္တိ။

ဓနိယဝတ္ထုဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

တဿတ္ထော။ပေ။ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော တိ ဣမိနာ ''ဘဂဝတာ ဘိက္ခူနံ ဣဒံ သိက္ခာပဒံ ဧဝံ ပညတ္တံ ဟောတိ စ, ဣဒ္ဓမ္ပိ အညံ ဝတ္ထု ဥဒပါဒီ''တိ ဧဝံ **ပဌမပာရာဇိကဝဏ္ဏနာယံ** (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၁.၃၉) ဝုတ္တနယေန တဿတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ''ဣဒာနိ ယံ တံ အညံ ဝတ္ထု ဥပ္ပန္နံ, တံ ဒဿေတုံ 'တေန ခေါ ပန သမယေနာ'တိအာဒိမာဟာ''တိ ဧဝံ အနုပညတ္တိသမ္ဗန္ဓော စ တတ္ထ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗောတိ ဒဿေတိ။

၉၀-၉၁. ရဇကာ အတ္ထရန္တိ ဧတ္ထာတိ **ရဇကတ္ထရဏံ,** ရဇကတ္ထရဏန္တိ ရဇကတိတ္ထံ ဝုစ္စတီတိ အာဟ **''ရဇကတိတ္ထံ ဂန္တွာ''** တိ။ ဝုတ္တမေဝတ္ထံ ဝိဘာဝေန္တော အာဟ **''တဥ္ဟိ''**တိအာဒိ။

ပဒဘာဇနီယဝဏ္ဏနာ

၉၂. ''အဘိနဝနိဝိဋ္ဌော ဧကကုဋိကာဒိကမေဝ ယာဝ မနုဿာ ပဝိသိတွာ တသံ န ကပ္ပေန္တိ, တာဝ ကမသဥ္ကံ န ဂစ္ဆတီ''တိ ဝဒန္တိ, တသ္မာ တတ္ထ ကမပ္ပဝေသနာပုစ္ဆာဒိကိစ္စမ္ပိ နတ္ထိ။ **ယက္ခပရိဂ္ဂဟဘူတော** တိ သဥပဒ္ဒဝဝသေန ဝုတ္တံ, ယက္ခနဂရာဒိံ တ သင်္ဂဏှာတိ။ ယက္ခနဂရမ္ပိ အာပဏာဒီသု ဒိဿမာနေသု ကမသဥ္ကံ ဂစ္ဆတိ, အဒိသ္သမာနေသု န ဂစ္ဆတိ, တသ္မာ ယက္ခနဂရမ္ပိ ပဝိသန္တေန အာပဏာဒီသု ဒိဿမာနေသု သဗ္ဗံ ကမပ္ပဝေသနဝတ္တံ ကာတဗ္ဗံ, အဒိဿမာနေသု န ကာတဗ္ဗန္တိ ဝဒန္တိ။ **ပုနပိ အာဂန္တုကာမာ**တိ ဣမိနာ တေသံ တတ္ထ သာပေက္ခဘာဝံ ဒဿေတိ။ ယတော ပန နိရပေက္ခာဝ ဟုတွာ ပက္ကမန္တိ, သော ကမသဥ္ကံ န ဂစ္ဆတိ, တသ္မာ တတ္ထ ကမပ္ပဝေသနာပုစ္ဆာဒိကိစ္စမ္ပိ နတ္ထိ။

နနု စ ''ကမာ တ အရညာ တ''တိ ဧတ္တကမေဝ မာတိကာယံ ဝုတ္တံ, တသ္မာ ကမလက္ခဏံ ဒဿေတွာ အရညမေဝ ဒဿေတဗ္ဗံ သိယာ, ကမူပစာရော နာမာတိအာဒိ ပန ကသ္မာ ဝုတ္တန္တိ အာဟ – **''ကမူပစာရောတိအာဒိ အရညပရိစ္ဆေဒဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တ''**န္တိ။ ကမူပစာရေ ဟိ ဒဿိတေ ဌပေတွာ ကမဉ္စ ကမူပစာရဉ္စ အဝသေသံ အရညံ နာမာတိ အရညပရိစ္ဆေဒေါ သက္ကာ ဒဿေတုံ, ဣဒ္ဓ ကမကမူပစာရေ အသင်္ကရတော ဒဿေတုံ ဝုတ္တံ။ မာတိကာယံ ပန ကမဂ္ဂဟဏေနေဝ ကမူပစာရောပိ သင်္ဂဟိတောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ကမူပစာရော ဟိ လောကေ ကမသဥ္ကမေဝ ဂစ္ဆတိ။ ဧဝ္စ ကတွာ မာတိကာယ အနဝသေသအဝဟရဏဋ္ဌာနပရိဂ္ဂဟော သိဒ္ဓေါ ဟောတိ။ **ဣန္ဒခီလေ** တိ ဥမ္မာရေ။ **အရညသင်္ခေပံ ဂစ္ဆတီ** တိ ''နိက္ခမိတွာ ဗဟိ ဣန္ဒခီလာ သဗ္ဗမေတံ အရည''န္တိ (ဝိဘ. ၅၂၉) အဘိဓမ္မေ ဝုတ္တတ္တာ။ **ဝေမဇ္ဈမေဝ ဣန္ဒခီလောတိ ဝုစ္စတီ** တိ ဣန္ဒခီလဋ္ဌာနိယတ္တာ အသတိပိ ဣန္ဒခီလေ ဝေမဇ္ဈမေဝ တထာ ဝုစ္စတိ။ ယတ္ထ ပန ဒွါရဗာဟာပိ နတ္ထိ, တတ္ထ ဥဘောသု ပဿေသု ဝတိယာ တ ပာကာရဿ တ ကောဋိဝေမဇ္ဈမေဝ ဣန္ဒခီလဋ္ဌာနိယတ္တာ ''ဣန္ဒခီလော''တိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **ဥဇ္ဇုပေန္တော** တိ ပလာပေန္တော။ **လုဋ္ဌိတွာတိ** ပရိဝတ္တေတွာ။

မဇ္ဈိမဿ ပုရိသဿာ တိ ထာမမဇ္ဈိမဿ ပုရိသဿ။ ဣမိနာ ပန ဝစနေန သုပ္ပမုသလပာတောပိ ဗလဒဿန ဝသေနေဝ ကတောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ကုရုန္ဒဋ္ဌကထာယံ မဟာပစ္စရိယဉ္စ** ဃရူပစာရော ကမောတိ အဓိပ္ပာယေန ''ဃရူပစာရေ ဌိတဿ လေဍ္ဍုပာတော ကမူပစာရော''တိ ဝုတ္တံ။ **ဒွါရရေ**တိ နိဗ္ဗကောသဿ ဥဒကပတနဋ္ဌာနတော အဗ္ဘန္တရံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **အန္တောဂေဟေ** တိ စ ပမုခဿ အဗ္ဘန္တရမေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ကတပရိက္ခေပေ** တိ ဣမိနာ

ဝ ဃရဿ သမန္တတော တတ္တကော ပရိစ္ဆေဒော ဃရူပစာရော နာမာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ယဿ ပန ဃရဿ သမန္တတော ကေရူဟာနံ ပဝေသနနိတရဏတ္ထံ ဟကာရဝတိအာဒီဟိ ပရိက္ခေပေါ ကတော ဟောတိ, တတ္ထ သောဝ ပရိက္ခေပေါ ဃရူပစာရော, သုပ္ပပာတာဒိပရိစ္ဆေဒော ပန အပရိက္ခိတ္တဃရံ သန္ဓာယ ဝုတ္တောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ ။ **ဣဒမေတ္ထ ပမာဏန္တိ** ဝိကာလကမပ္ပဝေသနာဒီသု ကမကမူပစာရာနံ အသင်္ကရတော ဝိနိစ္ဆယဿ ဝေဒိတဗ္ဗတ္တာ။ **ကုရုန္ဒီ** အာဒီသု ဝုတ္တနယေန ဟိ ဃရူပစာရဿ ကမောတိ အာပန္နတ္တာ ဃရဃရူပစာရကမကမူပစာရာနံ သင်္ကရော သိယာ။ **ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထာ** တိ ဣမိနာ ဣတော ပုဗ္ဗေပိ ပစ္ဆိမဿေဝ တဒဿ ပမာဏဘာဝံ ဒဿေတိ ။ ကေစိ ပန ''ဣတော ပဋ္ဌာယ ဝက္ခမာနတဒံ သန္ဓာယ ဝုတ္တ''န္တိ ဝဒန္တိ, တံ န ဂဟေတဗ္ဗံ။

သေသမ္ပီ တိ ကမူပစာရလက္ခဏံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **တတ္ရာ** တိ တသ္မိံ ကမူပစာရဂ္ဂဟဏေ။ **တဿ ကမပရိစ္ဆေဒဒဿနတ္ထန္တိ** တဿ အပရိစ္ဆေဒဿ ကမဿ ကမပရိစ္ဆေဒံ ဒဿေတုန္တိ အတ္ထော။ ယဒိ ဧဝံ ''ကမော နာမာ''တိ ပဒံ ဥဒ္ဓရိတ္ဝာ ''အပရိက္ခိတ္တဿ ကမဿ ဃရူပစာရေ ဌိတဿ မဇ္ဈိမဿ ပုရိသဿ လေဍ္ဍုပာတော''တိ ကသ္မာ န ဝုတ္တန္တိ? ''ကမော နာမာတိ ဣဒံ အဝုတ္တမ္ပိ အဓိကာရဝသေန လဗ္ဘတီ''တိ ဝဒန္တိ။ အပရေ ပန ဘဏန္တိ ''ကမူပစာရော နာမာတိ ဣမိနာဝ ကမဿ စ ကမူပစာရဿ စ သင်္ဂဟော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ကထံ? 'ကမဿ ဥပစာရော ကမူပစာရော'တိ ဧဝံ ဝိဂ္ဂဟေ ကရိယမာနေ 'ပရိက္ခိတ္တဿ ကမဿ ဣန္ဒခီလေ ဌိတဿ မဇ္ဈိမဿ ပုရိသဿ လေဍ္ဍုပာတော'တိ ဣမိနာ ပရိက္ခိတ္တဿ ကမဿ ကမူပစာရလက္ခဏံ ဒဿိတံ ဟောတိ, 'ကမသင်္ခါတော ဥပစာရော ကမူပစာရော'တိ ဧဝံ ပန ဂယှမာနေ 'အပရိက္ခိတ္တဿ ကမဿ ဃရူပစာရေ ဌိတဿ မဇ္ဈိမဿ ပုရိသဿ လေဍ္ဍုပာတော'တိ ဣမိနာ အပရိက္ခိတ္တဿ ကမဿ ကမပရိစ္ဆေဒော ဒဿိတောတိ သက္ကာ ဝိညာတု''န္တိ။ ''ဃရူပစာရေ ဌိတဿ မဇ္ဈိမဿ ပုရိသဿ လေဍ္ဍုပာတော''တိ ဣမိနာ ပရိက္ခိတ္တဿပိ ကမဿ သစေ လေဍ္ဍုပာတတော ဒူရေ ပရိက္ခေပေါ ဟောတိ, လေဍ္ဍုပာတောယေဝ ကမပရိစ္ဆေဒောတိ ဂဟေတဗ္ဗန္တိ ဝဒန္တိ။ **ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေနေဝာ** တိ ပရိက္ခိတ္တကမေ ဝုတ္တနယေနေဝ။

သင်္ကရီယတီ တိ မိဿီယတိ။ **ဧတ္ထာ** တိ ဃရဃရူပစာရကမကမူပစာရေသု။ ''ဝိကာလေ ကမပ္ပဝေသနေ ပရိက္ခိတ္တဿ ကမဿ ပရိက္ခေပံ အတိက္ကမန္တဿ အာပတ္တိ ပာစိတ္တိယဿ, အပရိက္ခိတ္တဿ ကမဿ ဥပစာရံ ဩက္ကမန္တဿ အာပတ္တိ ပာစိတ္တိယဿာ''တိ (ပာစိ. ၅၁၃) ဝုတ္တတ္တာ ကမကမူပစာရာနံ အသင်္ကရတာ ဣစ္ဆိတဗ္ဗာတိ အာဟ – **''အသင်္ကရတော စေတ္ထ ဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိတဗ္ဗော ဝိကာလေ ကမပ္ပဝေသနာဒီသူ''**တိ။ ဧတ္ထ စ ''ပရိက္ခိတ္တဿ ကမဿ ပရိက္ခေပံ, အပရိက္ခိတ္တဿ ပရိက္ခေပါရဟဋ္ဌာနံ အတိက္ကမန္တဿ ဝိကာလကမပ္ပဝေသနာပတ္တိ ဟောတီ''တိ ကေစိ ဝဒန္တိ, တံ န ဂဟေတဗ္ဗံ ပဒဘာဇနီယံ ပန ''ပရိက္ခိတ္တဿ ကမဿ ပရိက္ခေပံ အတိက္ကမန္တဿ အာပတ္တိ ပာစိတ္တိယဿ, အပရိက္ခိတ္တဿ ကမဿ ဥပစာရံ ဩက္ကမန္တဿ အာပတ္တိ ပာစိတ္တိယဿာ''တိ (ပာစိ. ၅၁၃) ဝုတ္တတ္တာ။ အပရိက္ခိတ္တဿ ကမဿ ဃရူပစာရတော ပဋ္ဌာယ ဒုတိယလေဍ္ဍုပာတသင်္ခါတဿ ကမူပစာရဿ ဩက္ကမနေ အာပတ္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တေနေဝ **ဝိကာလကမပ္ပဝေသနသိက္ခာပဒဋ္ဌကထာယံ** (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၅၁၂) ''အပရိက္ခိတ္တဿ ကမဿ ဥပစာရော အဒိန္နာဒါနေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော''တိ ဝုတ္တံ။ **မာတိကာဋ္ဌကထာယမ္ပိ** (ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. ဒုတိယပါရာဇိကဝဏ္ဏနာ) ဝုတ္တံ ''ယ္ဝာယံ အပရိက္ခိတ္တဿ ကမဿ ဥပစာရော ဒဿိတော, တဿ ဝသေန ဝိကာလကမပ္ပဝေသနာဒီသု အာပတ္တိ ပရိစ္ဆိန္ဒိတဗ္ဗာ''တိ။ ယဒိ ဧဝံ ''ဝိကာလေ ကမံ ပဝိသေယျာ''တိ ဣမိနာ ဝိရုဇ္ဈတီတိ? န ဝိရုဇ္ဈတိ ကမူပစာရဿပိ ကမဂ္ဂဟဏေန ဂဟိတတ္တာ။ တသ္မာ ပရိက္ခိတ္တဿ ကမဿ ပရိက္ခေပံ အတိက္ကမန္တဿ, အပရိက္ခိတ္တဿ ဥပစာရံ ဩက္ကမန္တဿ ဝိကာလကမပ္ပဝေသနာပတ္တိ ဟောတီတိ နိဋ္ဌမေတ္ထ ဂန္တဗ္ဗံ။ **ဝိကာလေ ကမပ္ပဝေသနာဒီသူ**တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဃရဃရူပစာရာဒီသု ဌိတာနံ ဥပ္ပန္နလာဘဘာဇနာဒိံ သင်္ဂဏှာတိ။

နိက္ခမိတ္ဝာ ဗဟိ ဣန္ဒခီလာ တိ ဣန္ဒခီလတော ဗဟိ နိက္ခမိတ္ဝာတိ အတ္ထော။ ဧတ္ထ စ ဝိနယပရိယာယေန တာဝ ''ဌပေတ္ဝာ ကမဉ္စ ကမူပစာရဉ္စ အဝသေသံ အရည''န္တိ (ပါရာ. ၉၂) အာဂတံ, သုတ္တန္တပရိယာယေန အာရညိကံ ဘိက္ခုံ သန္ဓာယ ''အာရညကံ နာမ သေနာသနံ ပဉ္စဓနုသတိကံ ပစ္ဆိမ''န္တိ (ပါရာ. ၆၅၄) အာဂတံ။ ဝိနယသုတ္တန္တာ ဥဘောပိ ပရိယာယဒေသနာ နာမ, အဘိဓမ္မော ပန နိပ္ပရိယာယဒေသနာ။ နိပ္ပရိယာယတော စ ကမဝိနိမုတ္တံ ဌာနံ အရညမေဝ ဟောတီတိ အဘိဓမ္မပရိယာယေန အရညံ ဒဿေတုံ ''နိက္ခမိတ္ဝာ ဗဟိ ဣန္ဒခီလာ''တိ (ဝိဘ. ၅၂၉) ဝုတ္တံ။ **''အာစရိယဓနု** နာမ ပကတိဟတ္ထေန နဝဝိဒတ္ထိပ္ပမာဏံ, ဇိယာယ ပန အာရောပိတာယ စတုဟတ္ထပ္ပမာဏ''န္တိ ဝဒ

န္တိ။ **လေသောကာသနိသေဓနတ္ထ** န္တိ ''မယာ နေဝ ကမေ, န အရညေ ဟဋ္ဌံ, ဃရေ တ ဃရူပစာရေသု တ ကမူပစာရေသု တ အညတရသ္မိ''န္တိ ဝတ္တုံ မာ လဘတူတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ကပ္ပိယန္တိ အနုရူပဝသေန ဝုတ္တံ။ အကပ္ပိယမ္ပိ ပန အပဗ္ဗိဂ္ဂဟိတမ္ဗေ, အဒိန္နသင္ခမေဝ ဂစ္ဆတိ။ ပရိစ္စာကဒိ မ္ပဟိ အကတေ ''က္လာဒံ မယ္ဟံ သန္တက''န္တိ အဝိဒိတမ္ပိ ပရပရိဂ္ဂဟိတမေဝ မာတာပိတူနံ အစ္စယေန မန္ဒာနံ ဥတ္တာန သေယ္ယကာနံ အရကာနံ သန္တကမိဝ။

ယသ္သ ဝသေန ပုရိသော ထေနောတိ ဝုစ္စတိ, တံ **ထေယျ** န္တိ အာဟ **''အဝဟရဏစိတ္တသ္သေတံ အဓိဝစန''** န္တိ။ **သင်္ခာ** -သဒ္ဒော ဉာဏကောဋ္ဌာသပညတ္တိဂဏနာဒီသု ဒိဿတိ။ ''သင်္ခာယေကံ ပဋိသေဝတီ''တိအာဒီသု (မ. နိ. ၂.၁၆၈) ဟိ ဉာဏေ ဒိဿတိ။ ''ပပဉ္စသညာသင်္ခါ သမုအစရန္တိ''တိအာဒီသု (မ. နိ. ၁.၂၀၄) ကောဋ္ဌာသေ။ ''တေသံ တေသံ ဓမ္မာနံ သင်္ခာ သမညာ''တိအာဒီသု (ဓ. သ. ၁၃၁၃) ပညတ္တိယံ။ ''န သုကရံ သင်္ခာတု''န္တိအာဒီသု (ဓ. ပ. ၁၉၆; အပ. ထေရ. ၁.၁၀.၂) ဂဏနာယံ။ တတ္ထ ကောဋ္ဌာသဝစနံ သင်္ခာ-သဒ္ဒံ သန္ဓာယာဟ **''သင်္ခာသင်္ခာတန္တိ အတ္ထ တော ဧက''**န္တိ။ တေနာဟ **''ကောဋ္ဌာသဿေတံ အဓိဝစန''** န္တိ။ **ပပဉ္စသင်္ခာ** တိ တဏှာမာနဒိဋ္ဌိသင်္ခာတာ ပပဉ္စ ကောဋ္ဌာသာ။ **''ဧကော စိတ္တကောဋ္ဌာသော** တိ ယဉ္စ ပုဗ္ဗဘာဂေ အဝဟရိဿာမီတိ ပဝတ္တံ စိတ္တံ, ယဉ္စ ဂမနာဒိ သာဓကံ ပရာမသနာဒိသာဓကံ တ မဇ္ဈေ ပဝတ္တံ, ယဉ္စ ဌာနာစာဝနပ္ပယောဂသာဓကံ, တေသု အယမေဝေကော ပစ္ဆိ မော စိတ္တကောဋ္ဌာသော က္လဓာဓိပ္ပေတော''တိ ကေစိ ဝဒန္တိ။ **စူဠဂဏ္ဌိပဒေ** ပန ''ဥိနမာသကမာသကဉိနပဉ္စမာသက ပဉ္စမာသကာဝဟရဏစိတ္တေသု ဧကော စိတ္တကောဋ္ဌာသော''တိ ဝုတ္တံ။ ''အနေကပ္ပဘေဒတ္တာ စိတ္တဿ ဧ ကော စိတ္တကောဋ္ဌာသောတိ ဝုတ္တ''န္တိ **မဟာဂဏ္ဌိပဒေ မဇ္ဈိမဂဏ္ဌိပဒေ** စ ဝုတ္တံ။ က္လဒမေဝေတ္ထ သုန္ဒရတရံ ''ထေယျစိတ္တသင်္ခာတော ဧကော စိတ္တကောဋ္ဌာသော''တိ ဝုတ္တတ္တာ။ **ထေယျသင်္ခာတေနာ** တိ ထေယျစိ တ္တကောဋ္ဌာသေန ကရဏဘူတေန, န ဝိဿာသတာဝကာလိကာဒိကဟဝသပ္ပဝတ္တစိတ္တကောဋ္ဌာသေနာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

အဘိယောဂဝသေနာတိ အဍ္ဍကရဏဝသေန။ **အဘိယုဉ္ဇတီ** တိ စောဒေတိ, အဍ္ဍံ ကရောတီတိ အတ္ထော။ **ပရိကပ္ပိ တဋ္ဌာနန္တိ** ဩကာသပရိကပ္ပနဝသေန ပရိကပ္ပိတပ္ပဒေသံ။ **သုင်္ကဃာတ** န္တိ ဧတ္ထ ရာဇူနံ ဒေယျဘာဂဿ ဧတံ အဓိဝစနံ သုင်္ကောတိ, သော ဧတ္ထ ဟညတိ အဒတွာ ဂစ္ဆန္တေဟီတိ သုင်္ကဃာတော။ ''ဧတ္ထ ပဝိဋ္ဌေဟိ သုင်္ကော အာတဗ္ဗော''တိ ရုက္ခပဗ္ဗတာဒိသညာဏေန နိယမိတပ္ပဒေသဿေတံ အဓိဝစနံ။

ပဉ္စဝီသတိအဝဟာရကထာဝဏ္ဏနာ

အာကုလာတိ သင်္ကုလာ။ **လုဠိတာ**တိ ဝိလောဠိတာ။ **ကတ္ထစီ** တိ ဧကိဿာယ အဋ္ဌကထာယံ။ **ဧကံ ပဉ္စကံ ဒဿိတ** န္တိ ''ပရပရိဂ္ဂဟိတဉ္စ ဟောတိ, ပရပရိဂ္ဂဟိတသညီ စ, ဂရုကော စ ဟောတိ ပရိက္ခာရော ပဉ္စမာသကော တ အတိရေက ပဉ္စမာသကော တ, ထေယျစိတ္တဉ္စ ပစ္စုပဋ္ဌိတံ ဟောတိ, အာမသတိ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ။ ဖန္ဒာပေတိ, အာပတ္ တိ ထုလ္လစ္စယဿ။ ဌာနာ စာဝေတိ, အာပတ္တိ ပာရာဇိကဿာ''တိ (ပာရာ. ၁၂၂) ဧဝံ ဝုတ္တပဉ္စအဝဟာရင်္ဂါနိ ဧကံ ပဉ္စကန္တိ ဒဿိတံ။ **ဒွေဝ ပဉ္စကာနိ ဒဿိတာနီ** တိ ''ဆဟာကာရေဟိ အဒိန္နံ အာဒိယန္တဿ အာပတ္တိ ပာရာဇိကဿ။ န စ သကသညီ, န စ ဝိဿာသဂ္ဂာဟီ, န စ တာဝကာလိကံ, ဂရုကော စ ဟောတိ ပရိက္ခာရော ပဉ္စမာသကော တ အတိ ရေကပဉ္စမာသကော တ, ထေယျစိတ္တဉ္စ ပစ္စုပဋ္ဌိတံ ဟောတိ, အာမသတိ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ။ ဖန္ဒာပေတိ, အာပတ္တိ ထုလ္လစ္စယဿ။ ဌာနာ စာဝေတိ, အာပတ္တိ ပာရာဇိကဿာ''တိ ဧဝံ ဝုတ္တေသု ဆသု ပဒေသု ဧကံ အပ နေတွာ အဝသေသာနိ ပဉ္စ ပဒာနိ ဧကံ ပဉ္စကန္တိ ဒဿေတွာ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တပဉ္စကဉ္စ ဂဟေတွာ ဒွေဝ ပဉ္စကာနိ ဒဿိတာနိ။ **ဧတ္ထ ပနာ** တိ ''ပဉ္စဟာကာရေဟိ အဒိန္နံ အာဒိယန္တဿာ''တိအာဒီသု။ **သဗ္ဗေဟိပိ ပဒေဟီ** တိ ''ပရပရိဂ္ဂဟိ တဉ္စ ဟောတီ''တိအာဒီဟိ ပဒေဟိ။ **လဗ္ဘမာနာနိ ယေဝ ပဉ္စကာနီ** တိ ပဉ္စဝီသတိယာ အဝဟာရေသု လဗ္ဘမာနပဉ္စကာနိ။

ပဉ္စန္နံ အဝဟာရာနံ သမူဟော ပဉ္စကံ, သကော ဟတ္ထော သဟတ္ထော, တေန နိဗ္ဗတ္တော, တဿ ဝာ သမ္ဗန္ဓီ တိ သာဟတ္ထိကော, အဝဟာရော။ သာဟတ္ထိကာဒိ ပဉ္စကံ **သာဟတ္ထိကပဉ္စက** န္တိ အာဒိပဒဝသေန နာမလာဘော ဒဋ္ဌ ဗ္ဗော ကုသလာဒိတိကဿ ကုသလတ္တိကတေဟာရော ဝိယ။ က္လမိနာဝ နယေန ပုဗ္ဗပယောဂာဒိ ပဉ္စကံ **ပုဗ္ဗပယောဂပဉ္စ**

ကံ, ထေယျာဝဟာရာဒိ ပဥ္စကံ **ထေယျာဝဟာရပဥ္စက**န္တိ နာမလာဘော ဒဋ္ဌဗ္ဗောတိ။ **တတိယပဥ္စမေသု ပဥ္စကေသူ**တိ သာဟတ္ထိကပဥ္စကထေယျာဝဟာရပဥ္စကေသု။ **လဗ္ဘမာနပဒဝသေနာ** တိ သာဟတ္ထိကပဥ္စကေ လဗ္ဘမာနဿ နိဿဂ္ဂိယာဝဟာရပဒဿ ဝသေန ထေယျာဝဟာရပဥ္စကေ လဗ္ဘမာနဿ ပရိကပ္ပာဝဟာရပဒဿ စ ဝသေန ယောဇေတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။

အာဏတ္တိယာ နိဗ္ဗတ္တော အဝဟာရော **အာဏတ္တိကော** ။ နိဿဇ္ဇနံ နိဿဂ္ဂေါ, သုင်္ကဃာတဋ္ဌာနေ ပရိကပ္ပိတောကာသေ တ ဌတွာ ဘဏ္ဍဿ ဗဟိ ပာတနံ။ နိဿဂ္ဂေါဝ **နိဿဂ္ဂိယော** ။ ကိရိယာသိဒ္ဓိတော ပုရေတရမေဝ ဟာရာဇိကာပတ္တိသင်္ခါတံ အတ္ထံ သာဓေတီတိ **အတ္ထသာဓကော** ။ ''အသုကဿ ဘဏ္ဍံ ယဒာ သက္ကောသိ, တဒါ အဝဟရာ''တိ ဧဝရူပေ ဟိ အာဏာပနပယောဂေ ပရဿ တေလကုမ္ဘိယာ ဟာဒဂ္ဃနကံ တေလံ အဝဿံ ပိဝနကာနံ ဥပာဟနာဒီနံ နိက္ခေပပယောဂေ စ အာဏတ္တဿ ဘဏ္ဍဂ္ဂဟဏတော ဥပာဟနာဒီနံ တေလပာတနတော စ ပုရေတရမေဝ ဟာရာဇိကာပတ္တိသင်္ခါတံ အတ္ထံ သာဓေတိ။ သာဟတ္ထိကပယောဂေပိ ဟိ ဧဝရူပေ အတ္ထသာဓကောတိ ဝုစ္စတိ။ ဝုတ္တဉ္စေဟတံ **မာတိကာဋ္ဌကထာယံ** (ကင်္ခာ. အဋ္ဌ. ဒုတိယပာရာဇိကဝဏ္ဏနာ) –

> ''အတ္ထသာဓကော နာမ 'အသုကဿ ဘဏ္ဍံ ယဒာ သက္ကောသိ, တဒါ တံ အဝဟရာ'တိ အာဏာပေတိ။ တတ္ထ သစေ ပရော အနန္တရာယိကော ဟုတွာ တံ အဝဟရတိ, အာဏာပကဿ အာဏတ္တိက္ခဏေယေဝ ပာရာဇိကံ။ ပရဿ ဝါ ပန တေလကုမ္ဘိယာ ဟာဒဂ္ဃနကံ တေလံ အဝဿံ ပိဝနကာနိ ဥပာဟနာဒီနိ ပက္ခိပတိ, ဟတ္ထတော မုတ္တမတ္တေယေဝ ပာရာဇိက''န္တိ။

ဓုရဿ နိက္ခိပနံ **ဓုရနိက္ခေပေါ** ။ အာရာမာဘိယုဥ္ဇနာဒီသု အတ္တနော စ ပရဿ စ အနဂ္ဂဟဏေသု နိရုဿာဟဘာဝါပဇ္ဇနံ။ **သဟတ္ထာ အဝဟရတီ** တိ သဟတ္ထေန ဂဏှာတိ။ **''အသုကဿ ဘဏ္ဍံ အဝဟရာ''တိ အညံ အာဏာပေတီ**တိ ဧတ္ထာပိ အာဏာပကဿ အာဏတ္တိက္ခဏေယေဝ အာပတ္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ ယဒိ ဧဝံ ကထမဿ, အတ္ထသာဓကဿ စ ကော ဝိသေသောတိ? တင်္ခဏညေဝ ဂဟဏေ နိယုဉ္ဇနံ အာဏတ္တိကပယောဂေ, ကာလန္တရေန ဂဟဏတ္ထံ နိယောဂေ အတ္ထသာဓကောတိ အယမေတေသံ ဝိသေသော။ တေနေတဟ – **''အသုကဿ ဘဏ္ဍံ ယဒာ သက္ကောသိ, တဒါ အဝဟရာတိ အာဏာပေတီ''**တိ။ ဧတ္ထ စ အာဏာပနပယောဂေဝ အတ္ထသာဓကောတိ ဒဿိတော, သာဟတ္ထိကဝသေနပိ အတ္ထသာဓကပယောဂေ ပန ဥပရိ အာဝိ ဘဝိဿတိ။ **ဓုရနိက္ခေပေ ပန ဥပနိက္ခိတ္တဘဏ္ဍဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗော**တိ ဣဒံ နိဒဿနမတ္တံ။ အာရာမာဘိယုဥ္ဇနာဒီသုပိ တာဝကာလိကဘဏ္ဍဒေယျာနံ အဒာနေပိ ဧသေဝ နယော။

''အာဏတ္တိဝသေန ပုဗ္ဗပယောဂေ ဝေဒိတဗ္ဗော'' တိ ဝုတ္တတ္တာ အနန္တရာယေန ဂဏှန္တဿ 'အသုကဿ ဘဏ္ဍံ အဝဟရာ'တိ အာဏာပနံ ဘဏ္ဍဂ္ဂဟဏတော ပုဗ္ဗတ္တာ **ပုဗ္ဗပယောဂေ,** ပယောဂေန သဟ ဝတ္တမာနော အဝဟာရော **သဟပယောဂေ,** ''အသုကံ နာမ ဘဏ္ဍံ ဟရိဿာမာ''တိ သံဝိဒဟိတွာ သမ္မန္တယိတွာ အဝဟရဏံ **သံဝိဓာဝဟာရော**။ **သင်္ကေတကမ္မံ** နာမ ပုဗ္ဗဏှာဒိကာလပရိစ္ဆေဒဝသေန သဉ္ဇာနနကမ္မံ, **နိမိတ္တကမ္မံ** နာမ သညုပ္ပာဒနတ္ထံ အက္ခိနိခဏနာဒိနိမိတ္တကရဏံ။ **ဌာနာစာဝနဝသေန သဟပယောဂေ**တိ ဣဒံ ပန နိဒဿနမတ္တံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ, ခိလသင်္ကမနာဒီသုပိ အသတိ စ ဌာနာစာဝနေ သဟပယောဂေ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ဝုတ္တဉ္စေဟတံ **မာတိကာဋ္ဌကထာယံ** (ကင်္ခာ. အဋ္ဌ. ဒုတိယပာရာဇိကဝဏ္ဏနာ) ''ဌာနာစာဝနဝသေန ခိလာဒီနိ သင်္ကာမေတွာ ခေတ္တာဒိဂ္ဂဟဏဝသေန စ သဟပယောဂေ ဝေဒိတဗ္ဗော''တိ။

ထေနော ဝုစ္စတိ စောရော, တဿ ဘာဝေ ထေယျံ, တေန အဝဟရဏံ **ထေယျာဝဟာရော** ။ ယော ဟိ သန္ဓိစ္ဆေဒါဒီနိ ကတွာ အဒိဿမာနော အဝဟရတိ, တုလာကူဋမာနကူဋကူဋကဟာပဏာဒီဟိ တ ဝဉ္စေတွာ ဂဏှာတိ, တဿေဝံ ဂဏှတော အဝဟာရော ထေယျာဝဟာရော။ ပသယှ အဘိဘဝိတွာ အဝဟရဏံ **ပသယှာဝဟာရော**။ ယော ဟိ ပသယှ ဗလက္ကာရေန ပရေသံ သန္တကံ ဂဏှာတိ ကမဃာတကာဒယော ဝိယ, အတ္တနော ပတ္တဗလိတော တ ဝုတ္တနယေန အဓိကံ ဂဏှာတိ ရာဇဘဋာဒယော ဝိယ, တဿေဝံ ဂဏှတော အဝဟာရော ပသယှာဝဟာရော။ ဘဏ္ဍဝသေန စ ဩကာသဝသေန စ ပရိကပ္ပေတွာ အဝဟရဏံ **ပရိကပ္ပာဝဟာရော** ။ တိဏပဏ္ဏာဒီဟိ အင်္ဂုလိမုဒ္ဒိကာ

ဒိ ပဋိစ္ဆာဒေတွတ ပဋ္ဌာ တသ္မ ပဋိစ္ဆန္နသ္မ အဝဟရဏံ **ပဋိစ္ဆန္နာဝဟာရော** ။ ကုသံ သင်္ကာမေတွတ အဝဟရဏံ **ကုသာဝဟာရော**။

တုလယိတွတတိ ဥပပရိက္ခိတွတ။ **သာမီစီ**တိ ဝတ္တံ, အာပတ္တိ ပန နတ္ထီတိ အဓိပ္ပာယော။ **မဟာဇနသမ္မဒ္ဒော**တိ မဟာဇနသင်္ခောဘော။ **ဘင္ဂေ ဇနကာယေ** တိ အပဂတေ ဇနကာယေ။ **"ဣဒဥ္စ ကာသာဝံ အတ္တနော သန္တကံ ကတွတ တေသ္မေဝ ဘိက္ခုနော ဒေဟီ"**တိ ကိံကာရဏာ ဝေမာဟ? စီဝရသာမိကေန ယသ္မာ ဓုရနိက္ခေပော ကတော, တသ္မာ တသ္မ အဒိန္နံ ဂဟေတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ အဝဟာရကောပိ ဝိပ္ပဋိသာရသ္မ ဥပ္ပန္နကာလတော ပဋ္ဌာယ စီဝရသာမိကံ ပရိယေသန္တော ဝိစရတိ "ဒဿာမီ"တိ, စီဝရသာမိကေန စ "မမေတ"န္တိ ဝုတ္တေ တေနပိ အဝဟာရကေန အာလယော ပရိစ္စတ္တော, တသ္မာ ဧဝမာဟ။ ယဒိ ဧဝံ စီဝရသာမိကောယေဝ "အတ္တနော သန္တကံ ဂဏှာဟီ"တိ ကသ္မာ န ဝုတ္တောတိ? ဥဘိန္နမ္ပိ ကုက္ကုစ္စဝိနောဒနတ္ထံ။ ကထံ? အဝဟာရကသ္မ "မယာ သဟတ္ထေန န ဒိန္နံ, ဘဏ္ဍဒေယျမေတ"န္တိ ကုက္ကုစ္စံ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ, ဣတရသ္မ "မယာ ပဌမံ ဓုရနိက္ခေပံ ကတွတ ပဋ္ဌာ အဒိန္နံ ဂဟိတ"န္တိ ကုက္ကုစ္စံ ဥပ္ပဇ္ဇေယျာတိ။

သမဂ္ဃ န္တိ အပ္ပဂ္ဃံ။ **အရုအတ္ထံ ဖရတီ** တိ အရူဟိ ကတ္တဗ္ဗကိစ္စံ သာဓေတိ။ **မယိ သန္တေ** တိအာဒိ သဗ္ဗံ ရညာ ပသာဒေန ဝုတ္တံ, "ထေရေန ပန အနနုစ္ဆဝိကံ ကတ"န္တိ န မညိတဗ္ဗံ။

ကေဒိဝသံ ဒန္တကဋ္ဌစ္ဆေဒနာဒိနာ ယာ အယံ အဂ္ဃဟာနိ ဝုတ္တာ, သာ သဗ္ဗာ ဘဏ္ဍသာမိနာ

ကိဏိတွတ ဂဟိတမေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တာ, သဗ္ဗံ ပနေတံ အဋ္ဌကထာစရိယပ္ပမာဏေန ဂဟေတဗ္ဗံ။ ဟာသာဏဥ္စ သက္ခရဥ္စ **ဟာသာဏသက္ခရံ** ။ **ဓာရေယျတ္ထံ ဝိစက္ခဏော** တိ ဣမသ္မေဝ ဝိဝရဏံ **"အာပတ္တိံ တ အနာပတ္တိံ တ"**တိအာဒိ။

ပဥ္စဝီသတိအဝဟာရကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အက္ခဒဿာ တိ ဧတ္ထ **အက္ခ** -သဒ္ဒေန ကိရ ဝိနိစ္ဆယသာလာ ဝုစ္စတိ။ တတ္ထ နိသီဒိတွတ ဝဇ္ဇာဝဇ္ဇံ ပဿန္တီတိ **အက္ခဒဿာ** ဝုစ္စန္တိ ဓမ္မဝိနိစ္ဆနကာ။ **ဟနေယျုံ** န္တိ ဧတ္ထ ဟနနံ နာမ ဟတ္ထဟာဒီဟိ ပောထနဉ္စေဝ သီသာဒိစ္ဆေဒနဥ္စ ဟောတီတိ အာဟ – **"ဟနေယျုန္တိ ပောထေယျုဥ္စေဝ ဆိန္ဒေယျုဥ္စာ"** တိ။ တေနေဝ ပဒဘာဇနိယဥ္စ "ဟတ္ထေန တ ဟာဒေန တ ကသာယ တ ဝေတ္တေန တ အဍ္ဎဒဏ္ဍကေန တ ဆေဇ္ဇာယ တ ဟနေယျု"န္တိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **အဍ္ဎဒဏ္ဍကေနာ** တိ ဒွိဟတ္ထပ္ပမာဏေန ရဿမုဂ္ဂရေန ဝေဠုပေသိကာယ တ။ **ဆေဇ္ဇာယာ** တိ ဟတ္ထဟာဒသီသာဒီနံ ဆေဒနေန။ **နီဟရေယျုံ** န္တိ ကမနိဂမာဒိတော နီဟရေယျုံ။ **စောရောသိ။ပေ။ ထေနောသီ**တိ ဧတ္ထ "ပရိဘာသေယျု"န္တိ ပဒံ အဇ္ဈာဟရိတွတ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗောတိ အာဟ **"စောရောသီတိ ဧဝမာဒီနိ စ ဝတွတ ပရိဘာသေယျု"**န္တိ။

၉၃. ယံ တံ ဘဏ္ဍံ ဒဿိတန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **ယတ္ထ ယတ္ထ ဌိတ** န္တိ ဘူမိအာဒီသု ယတ္ထ ယတ္ထ ဌိတံ။ **ယထာ ယထာ အာအနံ ဂစ္ဆတီ** တိ ဘူမိအာဒီသု ဌိတံ ဘဏ္ဍံ သဗ္ဗသော အဂ္ဂဟဏေပိ ယေန ယေန အာကာရေန ဂဟဏံ ဥပဂစ္ဆတိ။

ဘူမဋ္ဌကထာဝဏ္ဏနာ

၉၄. **ဖန္ဒာပေတိ, သဗ္ဗတ္ထ ဒုက္ကဋမေဝ** တိ ဧတ္ထ "ဥဋ္ဌဟိဿာမီ"တိ ဖန္ဒာပေတွတ ပုန အနုဋ္ဌဟိတွတ တတ္ထေဝ သယန္တဿပိ အင်္ဂပစ္စင်္ဂံ အဖန္ဒာပေတွတ ကေပယောဂေန ဥဋ္ဌဟန္တဿပိ ဒုက္ကဋမေဝတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **အညသ္မိံ တ ဂမနဿ** **အနုပကာရေ**တိ ယထာ ဒွတရပိဒဟနေ ကုမ္ဘိဌာနဂမနဿ အနုပကာရတ္တာ အနာပတ္တိ, ဧဝံ အညသ္မိံ တ ဂမနဿ အနုပကာရေ ကာယဝစီကမ္မေ အနာပတ္တိ။ **တစာယ တစာယာ**တိ ဧကေကတ္ထဒီပိကာယ တစာယ တစာယ။ **ဥပလဒ္ဓော** တိ ဉာတော။ **ပုညာနိ စ ကရိဿာမာ** တိ ဧတ္ထ "မုသာတဒံ ကတွတ ပုညာနိ ကရိဿာမာတိ ဝဒန္တဿ ဒုက္ကဋမေဝ"တိ **တီသုပိ ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ, တံ ဣမသ္မိံယေဝ ပဒေသေ အဋ္ဌကထာဝစနေန ဝိရုဇ္ဈ

တိ။ တထာ ဟိ ''ယံ ယံ ဝစနံ မုသာ, တတ္ထ တတ္ထ ဟာစိတ္တိယ''န္တိ စ ''န ဟိ အဒိန္နာအနည္သ ပုဗ္ဗပယောဂေ ဟာစိတ္တိယဋ္ဌာနေ ဒုက္ကဋံ နာမ အတ္ထိ''တိ စ ဝက္ခတိ။ ဧဝံ ပန ဝုတ္တေ န ဝိရုဇ္ဈတိ ''မုသာဝါတဲ ကတ္တ ပုညာနိ စ ကရိသ္သာမာတိ ဝဒန္တဿ ဟာစိတ္တိယေန သဒ္ဓိံ ဒုက္ကဋ''န္တိ။ တထာ ဟိ ''အကပ္ပိယပထဝိံ ခဏန္တာနံ ဒုက္ကဋေဟိ သဒ္ဓိံ ဟာစိတ္တိယာနီတိ မဟာပစ္စရိယံ ဝုတ္တ''န္တိ စ ''ယထာ စ ဣဓ, ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထ ဟာစိတ္တိယဋ္ဌာနေ ဒုက္ကဋာ န မုစ္စတီ''တိ စ ဝက္ခတိ။ သစေ ပန ကုသလစိတ္တော ''ပုညာနိ ကရိသ္သာမာ''တိ ဝဒတိ, အနာပတ္တိ ''ဗုဒ္ဓပူဇံ တ ဓမ္မပူဇံ တ သင္ဃဘတ္တံ တ ကရိသ္သာမာတိ ကုသလံ ဥပ္ပာဒေတိ, ကုသလစိတ္တေန ဂမနေ အနာပတ္တိ''တိ စ ''ယထာ စ ဣဓ, ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထ အထေယ္ယစိတ္တဿ အနာပတ္တီ''တိ စ ဝက္ခမာနတ္တာ။

ပမာဒလိခိတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗ န္တိ အပရဘာဂေ ပောတ္ထကာရုဠ္ဟကာလေ ပမဇ္ဇိတ္တာ လိခိတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဟဋ္ဌိ ယံ သေသအဋ္ဌကထာသု စ ''ကုအလံ တ ပိဋ္ဌကံ တ''တိ ဣဒမေဝ ဒ္ဝယံ ဝတ္တ တသိဖရသူနံ အဝုတ္တတ္တာ တေသမ္ပိ သင္ဃေပဋ္ဌကထာဒီသု အာဂတဘာဝံ ဒဿေတုံ **''သင္ဃေပဋ္ဌကထာယံ ပန မဟာပစ္စရိယဥ္စ''** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ထေယ္ယစိတ္တေန ကတတ္တာ ''ဒုက္ကဋေဟိ သဒ္ဓိံ ဟာစိတ္တိယာနီ''တိ ဝုတ္တံ။ **တတော ပရံ သဗ္ဗကိရိယာသူ**တိ ဗိဇဂ္ဂဟဏတော ပရံ ကတ္တဗ္ဗကိရိယာသု။ **သဗ္ဗံ ပုရိမနယေနေတ** တိ ယာဝ ပိဋ္ဌကပရိယောသာနာ ဟတ္ထတရပဒတရေသု ဒုက္ကဋံ။

ထေရေဟိ ဒသ္သိတ န္တိ ပုဗ္ဗပယောဂသဟပယောဂဒုက္ကဋေသု အသမ္မောဟတ္ထံ သမောဓာနေတ္တာ ဓမ္မသင်္ဂဟကတ္ထေရေဟိ ဒသ္သိတံ။ ''သဗ္ဗေသမ္ပိ ဒုက္ကဋာနံ ဣမေသုယေဝ အဋ္ဌသု သင်္ဂဟေတဗ္ဗဘာဝတော ဣတရေဟိ သတ္တဟိ ဒုက္ကဋေဟိ ဝိနိမုတ္တံ ဝိနယဒုက္ကဋေယေဝ သင်္ဂဟေတဗ္ဗ''န္တိ ဝဒန္တိ။ **ဒသဝိခံ ရတန**န္တိ ''မုတ္တာ မဏိ ဝေဠုရိယော သင်္ခော သိလာ ပဝါဠံ ရဇတံ ဇာတရူပံ လောဟိတင်္ကော မသာရဂလ္လ''န္တိ ဧဝမာဂတံ ဒသဝိခံ ရတနံ။

''မဏိ မုတ္တာ ဝေဠုရိယော စ သင်္ခော၊
သိလာ ပဝါဠံ ရဇတဉ္စ ဟေမံ။
သလောဟိတင်္ကဉ္စ မသာရဂလ္လံ၊
ဒသေတိ ဓီရော ရတနာနိ ဇညာ''တိ။ –

ဟိ ဝုတ္တံ။

သတ္တဝိခံ ဓညန္တိ သာလိ ဝီဟိ ယဝေ ကင်္ဂု ကုဒြူသေ ဝရကော ဂေဓုမောတိ ဣဒံ သတ္တဝိခံ ဓညံ။ **အာဝုဓဘဏ္ဍာဒိ** န္တိ **အာဒိ-**သဒ္ဒေန တူရိယဘဏ္ဍက္ကတ္တိရူပာဒိ သင်္ဂဏှာတိ။ အနာမသိတဗ္ဗေ ဝတ္ထုမှိ ဒုက္ကဋံ **အနာမာသဒုက္ကဋံ။ ဒုရုပစိဏ္ဏဒုက္ကဋ** န္တိ ''န ကတ္တဗ္ဗ''န္တိ ဝါရိတဿ ကတတ္တာ ဒုဋ္ဌု အာစိဏ္ဏံ စရိတန္တိ ဒုရုပစိဏ္ဏံ, တသ္မိံ ဒုက္ကဋံ ဒုရုပစိဏ္ဏဒုက္ကဋံ။ ဝိနယေ ပညတ္တံ ဒုက္ကဋံ **ဝိနယဒုက္ကဋံ** ။ ''သင်္ဃဘေဒါယ ပရက္ကမတီ''တိ သုတ္တ တံနိတရဏတ္တာယ ဉာတေ အတ္တေ အဝဒန္တဿ **ဉာတဒုက္ကဋံ** ။ ကောဒသ သမနုဘာသနာ နာမ ဘိက္ခုဟုတိ မောဂ္ဂေ စတ္တာရော ယာဝတတိယကာ သင်္ဃာဒိသေသာ, အရိဋ္ဌသိက္ခာပဒန္တိ ပဉ္စ, ဘိက္ခုနီဟုတိမောဂ္ဂေ ဧကံ ယာဝတတိယကံ ဟရာဇိကံ, စတ္တာရော သင်္ဃာဒိသေသာ, စဏ္ဍကာဠီသိက္ခာပဒန္တိ ဆ။ ဝသ္သာတသာဒိံ ပဋိသုဏိတ္တ န သမ္ပာဒေန္တဿ ပဋိသ္သဝနိမိတ္တံ ဒုက္ကဋံ **ပဋိသ္သဝဒုက္ကဋံ** ။

ပုဗ္ဗသဟပယောဂေ စ၊ အနာမာသဒုရုပစိဏ္ဏေ။
ဝိနယေ စေဝ ဉာတေ စ၊ ဉတ္တိယာ စ ပဋိသ္သဝေ။
အဋ္ဌေတေ ဒုက္ကဋာ ဝုတ္တာ၊ ဝိနယေ ဝိနယညုနာ။

သဟပယောဂတော ပဋ္ဌာယ စေတ္ထ ပုရိမာ ပုရိမာ အာပတ္တိယော ပဋိပ္ပဿမ္ဘန္တီတိ အာဟ **''အထ ခုရနိက္ခေပံ အကတ္တတ''**တိအာဒိ။ တတ္ထ ''ခုရနိက္ခေပံ အကတ္တတ''တိ ဝုတ္တတ္တာ ခုရနိက္ခေပံ ကတ္တ ခဏန္တဿ ပုရိမာပတ္တိယော န ပဋိပ္ပဿမ္ဘန္တီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ဝိယူဟနဒုက္ကဋံ ပဋိပ္ပဿမ္ဘတိ, ဥဒ္ဓရဏဒုက္ကဋေ ပတိဋ္ဌာတီ** တိ ဣဒံ ဟဋ္ဌိယံ အာဂတာနုက္ကမေန ဒဿေတုံ ဝုတ္တံ။ ယဒိ ပန ပံသုံ ဥဒ္ဓရိတ္တ သဥဿာဟော၀ ပုန ခဏတိ, ဥဒ္ဓရဏဒုက္ကဋံ ပဋိပ္ပဿမ္ဘတိ, ခဏနဒုက္ကဋေ ပတိဋ္ဌာတိ။

ကတံ ကရဏံ ကိရိယာတိ အတ္ထတော ဧကန္တိ အာဟ **“ဝိရူပါ သာ ကိရိယာ”**တိ။ ဣဒါနိ ဝုတ္တမေဝတ္ထံ **ပရိဝါရဂါထာယ** နိဒဿေန္တော **“ဝုတ္တမ္ပိ စေတ”** န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အပရဒ္ဓံ ဝိရဒ္ဓံ ခလိတ** န္တိ သဗ္ဗမေတံ **ယဉ္စ ဒုက္ကဋ**န္တိ ဧတ္ထ ဝုတ္တဿ ဒုက္ကဋဿ ပရိယာယဝစနံ။ ယဉှိ ဒုဋ္ဌု ကတံ, ဝိရူပံ ဝါ ကတံ, တံ ဒုက္ကဋံ။ တံ ပနေတံ ယထာ သတ္ထာရာ ဝုတ္တံ, ဧဝံ အကတတ္တာ **အပရဒ္ဓံ,** ကုသလံ ဝိရဇ္ဈိတွာ ပဝတ္တတ္တာ **ဝိရဒ္ဓံ,** အရိယဝံသပဋိပဒံ အနာရုဠှတ္တာ **ခလိတံ။ ယံ မနုဿော ကရေ** တိ ဣဒံ ပနေတ္ထ ဩပမ္မနိဒဿနံ။ တဿတ္ထော – ယထာ ယံ လောကေ မနုဿော အာဝိ ဝါ ယဒိ ဝါ ရဟော ပါပံ ကရောတိ, တံ ဒုက္ကဋန္တိ ပဝေဒေန္တိ, ဧဝမိဒမ္ပိ ဗုဒ္ဓပဋိကုဋ္ဌေန လာမကဘာဝေန ပါပံ, တသ္မာ ဒုက္ကဋန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗန္တိ။

ယထာ ဒုက္ခာ, ကုစ္ဆိတာ ဝါ ဂတိ ဒုဂတီတိ ဝတ္တဗ္ဗေ ‘‘ဒုဂ္ဂတီ’’တိ ဝုတ္တံ, ယထာ စ ကဋုကံ ဖလမေတဿာတိ ကဋုကဖလန္တိ ဝတ္တဗ္ဗေ ‘‘ကဋုကပ္ဖလ’’န္တိ ဝုတ္တံ, ဧဝမိဓာပိ ထူလတ္တာ အစ္စယတ္တာ စ ထူလစ္စယန္တိ ဝတ္တဗ္ဗေ ‘‘ထုလ္လစ္စယ’’န္တိ ဝုတ္တန္တိ ဒဿေတုံ **“သမ္ပရာယေ စ ဒုဂ္ဂတီ”** တိအာဒိမာဟ။ သံယောဂေ ပန ကတေ သံယောဂပရဿ ရဿတ္တံ သိဒ္ဓမေဝါတိ မနသိ ကတွာ **“သံယောဂဘာဝေါ ဝေဒိတဗ္ဗော”** တိ ဧတ္တကမေဝ ဝုတ္တံ။ **ဧကဿ မူလေ** တိ ဧကဿ သန္တိကေ။ **အစ္စယော တေန သမော နတ္ထီ** တိ ဒေသနာဂါမိသု အစ္စယေသု တေန သမော ထူလော အစ္စယော နတ္ထိ။ **တေနေတံ ဣတိ ဝုစ္စတီ** တိ ထူလတ္တာ အစ္စယဿ ဧတံ ထုလ္လစ္စယန္တိ ဝုစ္စတီတိ အတ္ထော။

‘‘သဗ္ဗတ္ထာပိ အာမသနေ ဒုက္ကဋံ ဖန္ဒာပနေ ထုလ္လစ္စယဉ္စ ဝိသုံ ဝိသုံ ထေယျစိတ္တေန အာမသနဖန္ဒာပနပယောဂံ ကရောန္တဿေဝ ဟောတိ, ဧကပယောဂေန ဂဏှန္တဿ ပန ဥဒ္ဓာရေ ပါရာဇိကမေဝ, န ဒုက္ကဋထုလ္လစ္စယာနီ’’တိ ဝဒန္တိ။ **သဟပယောဂံ ပန အကတွာ**တိ ဧတ္ထ ‘‘ပုဗ္ဗပယောဂေ အာပန္နာပတ္တီနံ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိယာ အဘာဝတော သဟပယောဂံ ကတွာပိ လဇ္ဇိဓမ္မံ ဩက္ကန္တေန ပုဗ္ဗပယောဂေ အာပန္နာပတ္တိယော ဒေသေတဗ္ဗာ’’တိ **တီသုပိ ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ။ အဋ္ဌကထာဝစနံ ပန ကတေ သဟပယောဂေ ပုဗ္ဗပယောဂေ အာပန္နာပတ္တီနမ္ပိ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိံ ဒီပေတိ, အညထာ ‘‘သဟပယောဂံ ပန အကတွာ’’တိ ဣဒံ ဝိသေသနမေဝ နိရတ္ထကံ သိယာ။ ယဉ္စ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တံ ‘‘သစေ ပနဿ တတ္ထဇာတကေ တိဏရုက္ခလတာဒိမှိ ဆိန္နေပိ လဇ္ဇိဓမ္မော ဩက္ကမတိ, သံဝရော ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ဆေဒနပစ္စယာ ဒုက္ကဋံ ဒေသေတွာ မုစ္စတီ’’တိ, တမ္ပိ သဟပယောဂေ ကတေ ပုဗ္ဗပယောဂေ အာပန္နာပတ္တီနံ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိမေဝ ဒီပေတိ သဟပယောဂေ ဆေဒနပစ္စယာ အာပန္နဒုက္ကဋဿေဝ ဒေသနာယ ဝုတ္တတ္တာ။ **သဟပယောဂတော ပဋ္ဌာယေဝါ**တိ စ ဣဒံ သဟပယောဂံ ပတ္တဿ တတော ပုဗ္ဗေ အာပန္နာနံ ပုဗ္ဗပယောဂါပတ္တီနမ္ပိ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိံ ဒီပေတိ။ တေန ဟိ အယမတ္ထော ဝိညာယတိ ‘‘ယာဝ သဟပယောဂံ န ပါပုဏာတိ, တာဝ ပုဗ္ဗေ အာပန္နာပတ္တီနံ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိ န ဟောတိ, သဟပယောဂံ ပတ္တကာလတော ပန ပဋ္ဌာယ တာသမ္ပိ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိ ဟောတီ’’တိ, တသ္မာ သုဋ္ဌု ဥပပရိက္ခိတွာ ယုတ္တတရံ ဂဟေတဗ္ဗံ။

ဗဟုကာပိ အာပတ္တိယော ဟောန္တု, ဧကမေဝ ဒေသေတွာ မုစ္စတီ တိ ဧတ္ထာယမဓိပ္ပာယော – သစေ ခဏနဝိယူဟနုဒ္ဓရဏေသု ဒသ ဒသ ကတွာ အာပတ္တိယော အာပန္နာ, တာသု ဥဒ္ဓရဏေ ဒသ အာပတ္တိယော ဒေသေတွာ မုစ္စတိ ဝိသဘာဂကိရိယံ ပတွာ ပုရိမာပုရိမာပတ္တီနံ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓတ္တာတိ။ ဇာတိဝသေန ပန သမာနကိရိယာယ အာပန္နာပတ္တိယော ဧကတ္တေန ဂဟေတွာ ‘‘ဧကမေဝ ဒေသေတွာ’’တိ ဝုတ္တံ, တသ္မာ ဣမိနာပိ ကုရုန္ဒဋ္ဌကထာဝစနေန ပဉ္စမံ မဟာအဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တပုရိမာပတ္တိပဋိပ္ပဿဒ္ဓိမေဝ သမတ္ထယတိ, န ပန ဥဘိန္နံ အဋ္ဌကထာနံ အတ္ထတော နာနာကရဏံ အတ္ထိ။ အပရမ္ပေတ္ထ ပကာရံ ဝဏ္ဏယန္တိ ‘‘သမာနကိရိယာသုပိ ပုရိမပုရိမခဏနပစ္စယာ အာပန္နာပတ္တိယော ပစ္ဆိမပစ္ဆိမခဏနံ ပတွာ ပဋိပ္ပဿမ္ဘန္တီတိ ဣမိနာ အဓိပ္ပာယေန ‘ပံသုခဏနာဒီသု စ လဇ္ဇိဓမ္မေ ဥပ္ပန္နေ ဗဟုကာပိ အာပတ္တိယော ဟောန္တု, ဧကမေဝ ဒေသေတွာ မုစ္စတီ’တိ **ကုရုန္ဒဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တ’’န္တိ။ ‘‘ဧဝဉ္စ သတိ ‘ဗဟုကာပိ အာပတ္တိယော ဟောန္တူ’တိ န ဝတ္တဗ္ဗံ ဘဝေယျ, ဝုတ္တဉ္စ, တသ္မာ ဝိသဘာဂကိရိယမေဝ ပတွာ ပုရိမာပတ္တီနံ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိ ဣစ္ဆန္တေနေဝ ဗဟုကာသုပိ အာပတ္တီသု ဧကမေဝ ဒေသေတွာ မုစ္စတီတိ ဣမသ္မိံ ဌာနေ ဝိသုံယေဝေကော ဒေသနာက္ကမော ဒဿိတော’’တိပိ ဝဒန္တိ။ အယမေတ္ထ အဓိပ္ပာယော – ယထာ ဣဓ ပုရိမာပတ္တီနံ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိ အဋ္ဌကထာစရိယပ္ပမာဏေန ဂဟိတာ, ဧဝံ ဗဟုကာသုပိ အာပတ္တီသု ဧကမေဝ ဒေသေတွာ မုစ္စတီတိ ဣဒမ္ပိ ဣဓ အဋ္ဌကထာစရိယပ္ပမာဏတောယေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ယထာ စ ပါဠိယံ ပါစိတ္တိယဋ္ဌာနေပိ ဒုက္ကဋမေဝ

ဟောတီတိ ကမ္မ အာဝေဏိကံ ကတွာ အာပတ္တိဝိသေသော ဒဿိတော, ဧဝံ ပုရိမာပတ္တီနံ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိဝိသေသော စ ဒေသနာဝိသေသော စ အဋ္ဌကထာစရိယေဟိ ဒဿိတောတိ။

ဟေဋ္ဌတော ဩသီဒေန္တောတိ “သာမိကေသု အာဂန္တွာ အပဿိတွာ ဂတေသု ဂဏှိဿာမီ”တိ ထေယျစိတ္တေန ဟေဋ္ဌာဘူမိယံ ဩသီဒေန္တော။ **ဗုန္ဒေနာ**တိ ကုမ္ဘိယာ ဟေဋ္ဌိမတလေန။ ဧဝံ ကေဋ္ဌာနေ ဌိတာယ ကုမ္ဘိယာ ဌာနာစာဝနံ ဆဟိ အာကာရေဟိ ဝေဒိတဗ္ဗန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဝလယံ နီဟရတိ, ဟရာဇိကန္တိ** အာကာသဂတံ အကတွာ ဃံသိတွာ နီဟရန္တဿ ဆိန္နကောဋိတော နီဟဋမတ္တေ ဟရာဇိကံ။ **ကဏ္ဋတော စိတော စ သာရေတီ**တိ ဃံသန္တော ယေဝ အာကာသဂတံ အကတွာ သာရေတိ။

ဆိန္နမတ္တေ ဟရာဇိကန္တိ အဝဿံ စေ ပတတိ, ဆိန္နမတ္တေ ဟရာဇိကံ။ **ပရိစ္ဆေဒေ**တိ “ပဉ္စမာသကံ တ အတိရေကပဉ္စမာသကံ တ”တိ ဝုတ္တဂဏနပရိစ္ဆေဒေ။ **အပဗျူဟန္တော**တိ “ဟေဋ္ဌာ ဌိတံ ဂဏှိဿာမီ”တိ ဟတ္ထေန ဒွိဓာ ကရောန္တော။ **ဥပမုကုမ္ဘိယ**န္တိ ဥပမုပုဏ္ဏာယ ကုမ္ဘိယာ။ နနု စ အဋ္ဌကထာစရိယပ္ပမာဏေန သင္ဂေ ပဋ္ဌကထာဒီသု ဝုတ္တမ္ပိ ကသ္မာ န ဂဟေတဗ္ဗန္တိ အာဟ – **“ဝိနယဝိနိစ္ဆယေ ဟိ အာဂတေ ဂရုကေ ဌာတဗ္ဗ”**န္တိ။ **ဝိနယဓမ္မတာ**တိ ဝိနယဂရုကာနံ ဓမ္မတာ။ ဝိနယဂရုကာ ဟိ ဝိနယဝိနိစ္ဆယေ အာဂတေ ဂရုကေ တိဋ္ဌန္တိ။ ဝိနယဂရုကတာဝ ယာပနတ္ထဥ္ပဟိ ဝိနယဂရုကောယေဝေတ္ထ ဝိနယ-သဒ္ဒေန ဝုတ္တော, ဝိနယဿ တ ဧသော ဓမ္မတာ တေသံ ဂရုကရဝဌ ဌာနဿ ဝိနယဝိသယတ္တာ။

ကသ္မာ သင္ဂေပဋ္ဌကထာဒီသု ဝုတ္တံ ဟဋ္ဌိယာပိ န သမေတီတိ ဒဿေန္တော အာဟ **“အပိစာ”**တိအာဒိ။ **ဘာဇန**န္တိ ပတ္တာဒိဘာဇနံ။ ပတ္တာဒိ အပူရေတွာ ဂဏှာဟန္တဿ အနုဒ္ဓဋ္ဌေပိ မုခဝဋ္ဋိပရိစ္ဆေဒေ ဟောတိ, ပူရေတွာ ဂဏှာဟန္တဿ ပန ဥဒ္ဓရဏကာလေ ဟောတီတိ အာဟ **“မုခဝဋ္ဋိပရိစ္ဆေဒေန တ ဥဒ္ဓာရေန တ”**တိ။ ယအာ ပန တေလကုမ္ဘိ အာဒီသု တေလာဒီနံ အဗဟုဘာဝတော ဘာဇနံ နိမုဇ္ဇာပေတွာ ဂဏှာဟိတုံ န သက္ကာ ဟောတိ, တအာ မုခဝဋ္ဋိပရိစ္ဆေဒေ နေဝ ဟောတိ။ **စိက္ကန**န္တိ ထဒ္ဓံ။ **အာကမုနဝိကမုနယောဂ္ဂ**န္တိ ဧတ္ထ အဘိမုခံ ကမုနံ **အာကမုနံ,** ပရတော ကဍ္ဍပနံ **ဝိကမုနံ** ။ **ပဋိနီဟရိတု**န္တိ အတ္တနော ဘာဇနတော ပဋိနီဟရိတုံ။ **ဟတ္ထတော မုတ္တမတ္တေ ဟရာဇိက**န္တိ ထေယျစိတ္တေန ပရသန္တကဂ္ဂဟဏပယောဂဿ ကတတ္တာ။ **မဟာအဋ္ဌကထာယမေဝ** “သစေပိ မရိယာဒံ ဒုဗ္ဗလံ ကတွာ သုက္ခတဋ္ဌာကဿ ဥဒကနိဗ္ဗဟနဋ္ဌာနံ ဥဒကနိဒ္ဓမနတုမ္ဗံ တ ပိဒဟတိ, အညတော စ ဂမနမဂ္ဂေ တ ဟဋ္ဌိ ဗန္ဓတိ, သုက္ခမာတိကံ တ ဥဇုံ ကရောတိ, ပစ္ဆာ ဒေဝေ ဝုဋ္ဌေ ဥဒကံ အာဂန္တွာ မရိယာဒံ ဘိန္ဒတိ, သဗ္ဗတ္ထ ဘဏ္ဍဒေယျ”န္တိ ဝုတ္တတ္တာ **“တံ ပန တတ္ထေဝ သုက္ခတဋ္ဌာကေ သုက္ခမာတိကာယ ဥဇုကရဏဝိနိစ္ဆယေန ဝိရုဇ္ဈတီ”**တိ ဝုတ္တံ။

အဝဟာရလက္ခဏန္တိ ပဉ္စဝီသတိယာ အဝဟာရေသု ဧကမ္ပိ အဝဟာရလက္ခဏံ, ဌာနာစာဝနပယောဂေ ဧဝ တ။ **ဥဒ္ဓာရေ**တိ ကုမ္ဘိယာ ဖုဋ္ဌဋ္ဌာနတော ကေသဂ္ဂမတ္တေပိ ဥဒ္ဓဋ္ဌေ။ **ယုတ္တ**န္တိ ဌာနာစာဝနပယောဂသဗ္ဘာဝတော ယုတ္တံ။ **သင်္ဂေပနတ္ထာယာ**တိ ကုမ္ဘိနာ သုဒ္ဓစိတ္တတံ ဒဿေတိ။ **ပလိဗုဇ္ဈိဿတီ**တိ နိဝာရေဿတိ။ **ဝုတ္တနယေနေဝ ဟရာဇိက**န္တိ ဟတ္ထတော မုတ္တမတ္တေယေဝ ဟရာဇိကံ။ **သုဒ္ဓစိတ္တောဝ ဥဒ္ဓရတီ**တိ ကုမ္ဘိယံ တေလဿ အာကိရဏတော ပုရေတရမေဝ သုဒ္ဓစိတ္တော နိက္ခိပိတွာ ပစ္ဆာ သုဒ္ဓစိတ္တောဝ ဥဒ္ဓရတိ။ **နေဝ အဝဟာရော**တိ ထေယျစိတ္တေန အဝဟရဏပယောဂဿ အကတတ္တာ။ အတ္တနော ဘာဇနတ္တာ ပန **“န ဂီတ”**တိ ဝုတ္တံ, အနာပတ္တိမတ္တမေဝ ဝုတ္တံ, န ပန ဧဝံ ဝိစာရိတန္တိ အဓိပ္ပာယော။ အထ တ **အနာပတ္တိမတ္တမေဝ ဝုတ္တ**န္တိ ကုမ္ဘိနာပိ တတ္ထ “ဂီတ”တိ ဝစနာဘာဝတော “န ဂီတ”တိ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တမဟာအဋ္ဌကထာတဒမေဝ ပတိဋ္ဌာပေတိ, ပစ္ဆာ ဒဿိတေန ကုရုန္ဒိတဒေနပိ မဟာအဋ္ဌကထာတအောဝ သမတ္ထိတော။ **အတ္တနော ဘဏ္ဍ**န္တိ တေလာကိရဏတော ပုရေတရမေဝ အတ္တနော ကုမ္ဘိယံ သုဒ္ဓစိတ္တေန ဌပိတံ ပီတတေလံ အတ္တနော ပရိက္ခာရံ။ **သမ္ဘောဟဋ္ဌာန**န္တိ အာပတ္တိဝိနိစ္ဆယဝ သေန သမ္ဘောဟဋ္ဌာနံ။

ဗဟိဂတံ နာမ ဟောတီတိ တတော ပဋ္ဌာယ တေလဿ အဋ္ဌာနဘာဝတော အဓောမုခဘာဝတော စ ဗဟိဂတံ နာမ ဟောတိ။ အန္တော ပဋ္ဌာယ ဆိဒ္ဒေ ကရိယမာနေ တေလဿ နိက္ခမိတွာ ဂတဂတဋ္ဌာနံ ဘာဇနသင်္ချမေဝ ဂစ္ဆတီတိ အာဟ – **“ဗာဟိရန္တတော ဟာဒဂ္ဃနကေ ဂဠိတေ ဟရာဇိက”**န္တိ။ **ယထာ တထာ တ ကတဿာ**တိ ဗာဟိရန္တ

တော အဇ္ဈတ္တရတော တ ပဋ္ဌာယ ကတသ္မာ။ **မဇ္ဈေ ဌပေတွာ ကတဆိဒ္ဒေ**တိ မဇ္ဈေ ထောကံ ကပါလံ ဌပေတွာ ပစ္ဆာ တံ ဆိန္ဒိတဗ္ဗေန ကတဆိဒ္ဒေ။ “မရိယာဒစ္ဆေဒနေ အန္တော ဌတွာ ဗဟိမုခေ ဆိန္ဒန္တော ဗဟိ အန္တေန ကာရေတဗ္ဗော, ဗဟိ ဌတွာ အန္တောမုခေ ဆိန္ဒန္တော အန္တော အန္တေန ကာရေတဗ္ဗော, အန္တော စ ဗဟိ စ ဆိန္ဒိတွ တ မဇ္ဈေ ဌပေတွာ တံ ဆိန္ဒန္တော မဇ္ဈေန ကာရေတဗ္ဗော”တိ (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၁.၁၀၈) ဝုတ္တတ္တာ **“တဠာကသ္မိံ စ မရိယာဒဘေဒနေ သမေတီ”**တိ ဝုတ္တံ။ **ကုဒ္ဒမေတ္တ ယုတ္တ**န္တိ အန္တော စ ဗဟိ စ ပဋ္ဌာယ ကတဆိဒ္ဒေ မဇ္ဈေန ကာရေတဗ္ဗော။ **အန္တော ပဋ္ဌာယ ကတေ ပန ဗာဟိရန္တေန, ဗဟိ ပဋ္ဌာယ ကတေ အဗ္ဘန္တရေန ကာရေတဗ္ဗော**တိ အယံ တိပ္ပကာရောပိ ဧတ္ထ ဝေမဇ္ဈဆိဒ္ဒေ ယုတ္တော။ ဥဒကေ ကတပယောဂဿ အဘာဝတော **“ဌာနာစာဝနပယောဂဿ အဘာဝတော”**တိ ဝုတ္တံ။

အဋ္ဌကထာယံ တာဝ ဝုတ္တန္တိ မဟာအဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တံ။ ပတ္ထိန္နဿ ခါဒနံ ဣတရဿ ပါနဉ္စ သပ္ပိအာဒီနံ ပရိဘောဂကေတိ အာဟ – **“အခါဒိတဗ္ဗံ တ အပါတဗ္ဗံ တ ကရောတီ”**တိ။ ကထံ ပန တထာ ကရောတီတိ အာဟ **“ဥစ္စာရံ တ ပဿာဝံ တ”**တိအာဒိ။ ကသ္မာ ပနေတ္ထ ဒုက္ကဋံ ဝုတ္တန္တိ အာဟ **“ဌာနာစာဝနဿ နတ္ထိတာယ ဒုက္ကဋ”**န္တိ။ **ပုရိမဒွယ**န္တိ ဘေဒနံ ဆဍ္ဍနဉ္စ။ ကသ္မာ န သမေတီတိ အာဟ **“တဉ္ဟိ”**တိအာဒိ။ **ကုမ္ဘိဇဇ္ဇရကရဏေနာ**တိ ပုဏ္ဏကုမ္ဘိယာ ဇဇ္ဇရကရဏေန။ **မာတိကာဥဇုကရဏေနာ**တိ ဥဒကပုဏ္ဏာယ မာတိကာယ ဥဇုကရဏေန။ **ဧကလက္ခဏ**န္တိ ဘေဒနံ ကုမ္ဘိဇဇ္ဇရကရဏေန ဆဍ္ဍနံ မာတိကာယ ဥဇုကရဏေန သဒ္ဓိံ ဧကသဘာဝံ ဌာနာစာဝနပယောဂဿ ဘာဝတော။ **ပစ္ဆိမံ ပန ဒွယ**န္တိ ဈာပနံ အပရိဘောဂကရဏဉ္စ။

ဧတ္ထ ဧဝံ ဝိနိစ္ဆယံ ဝဒန္တီတိ ဧတ္ထ မဟာအဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တေ ဧကေ အာစရိယာ ဧဝံ ဝိနိစ္ဆယံ ဝဒန္တိ။ **ပစ္ဆိမဒွယံ သန္ဓာယ ဝုတ္တ**န္တိ ဧတ္ထ ပုရိမဒွယေ ဝိနိစ္ဆယော ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တာနုသာရေန သက္ကာ ဝိညာတုန္တိ တတ္ထ ကိဉ္စိ အဝတွာ ပစ္ဆိမဒွယံ သန္ဓာယ ဌာနာစာဝနဿ နတ္ထိတာယ ဒုက္ကဋန္တိ ဣဒံ ဝုတ္တန္တိ အဓိပ္ပါယော။ **ထေယျစိတ္တေနာ**တိ အတ္တနော တ ပရဿ တ ကာတုကာမတာဝသေန ဥပ္ပန္နထေယျစိတ္တေန။ **ဝိနာသေတုကာမတာယာ**တိ ဟတ္ထပါဒါဒိံ ဆိန္ဒန္တော ဝိယ ကေဝလံ ဝိနာသေတုကာမတာယ။ ပုရိမဒွယေ ကိံ ဟောတိ, ကိံ အဓိပ္ပါယေန န ကိဉ္စိ ဝုတ္တန္တိ အာဟ – **“ပုရိမဒွယေ ပန။ပေ။ ပါရာဇိက”**န္တိ။ တတ္ထ **ဝုတ္တနယေန ဘိန္ဒန္တဿ တ ဆဍ္ဍေန္တဿ တ**တိ မုဂ္ဂရေန ပေါထေတွာ ဘိန္ဒန္တဿ ဥဒကံ တ တေလံ တ အာကိရိတွာ ဥတ္တရာပေန္တဿာတိ အတ္ထော။ **အယုတ္တန္တိ စေ**တိ ပါဠိယံ ပုရိမပဒဒွယေပိ ဒုက္ကဋဿေဝ ဝုတ္တတ္တာ “ပုရိမဒွယေ။ပေ။ ပါရာဇိကန္တိ ဣဒံ အယုတ္တ”န္တိ ယဒိ တုမှာကံ သိယာတိ အတ္ထော။ **နာ**တိ အယုတ္တဘာဝပ္ပသင်္ဂံ နိသေဓေတွာ တတ္ထ ကာရဏမာဟ **“အညထာ ဂဟေတဗ္ဗတ္တာ”**တိ။ ကထံ ပနေတ္ထ အတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗောတိ အာဟ **“ပါဠိယံ ဟိ”**တိအာဒိ။ နာသေတုကာမတာပက္ခေ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေနေဝ အတ္ထဿ အဝိရုဇ္ဈနတော **“ထေယျစိတ္တပက္ခေ”**တိ ဝုတ္တံ။ “ဧဝံ ဝိနိစ္ဆယံ ဝဒန္တီ”တိ ဣတော ပဋ္ဌာယ ဝုတ္တဿ သဗ္ဗဿပိ ဧကေသံ ဝစနတ္တာ **“ဧဝမေကေ ဝဒန္တီ”**တိ နိဂမနဝသေန ဝုတ္တံ။

ဣဒါနိ ယထာဝုတ္တဝသေန ပါဠိယာ အတ္ထေ ဂယှမာနေ မဟာအဋ္ဌကထာယံ စတုန္နမ္ပိ သာမညတော ဝုတ္တဿ ပစ္ဆိမဒွယံ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ ဝစနေ ဝိသေသာဘာဝတော ပါဠိယံ ဝုတ္တေသု စတူသု ပဒေသု “ဆဍ္ဍေတိ တ အပရိဘောဂံ တ ကရောတီ”တိ ဣမေသံ ပဒါနံ ဝိသေသာဘာဝပ္ပသင်္ဂတော စ သယံ အညထာ ပါဠိံ အဋ္ဌကထဉ္စ သံသန္ဒိတွာ အတ္ထံ ဒဿေတုကာမော **“အယံ ပနေတ္ထ သာရော”**တိအာဒိမာဟ။ ဝိနီတဝတ္ထုမှိ “သင်္ဃဿ ပုဉ္ဇကိတံ တိဏံ ထေယျစိတ္တော ဈာပေသီ”တိ (ပါရာ. ၁၅၆) ဝုတ္တတ္တာ **ဝိနီတဝတ္ထုမှိ တိဏဇ္ဈာပကော ဝိယာ**တိ ဣမိနာဝ **ဌာနာ အစာဝေတုကာမောဝ**တိ ဧတ္ထာပိ ထေယျစိတ္တေန ဌာနာ အစာဝေတုကာမောတိ ဣဒံ ဝုတ္တမေဝ ဟောတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **အဆဍ္ဍေတုကာမောယေဝ**တိ ဧတ္ထာပိ ထေယျစိတ္တေနာတိ သမ္ဗန္ဓိတဗ္ဗံ။ ဣဒဉ္ဟိ ထေယျစိတ္တပက္ခံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ နာသေတုကာမတာပက္ခဿ ဝက္ခမာနတ္တာ။ တေနေဝါဟ **“နာသေတုကာမတာပက္ခေ ပနာ”**တိအာဒိ။ **ဣတရထာပိ ယုဇ္ဇတီ**တိ ထေယျစိတ္တာဘာဝတော ဌာနာ စာဝေတုကာမဿပိ ဒုက္ကဋံ ယုဇ္ဇတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ဘူမဋ္ဌကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အာကာသဋ္ဌကထာဝဏ္ဏနာ

၉၆. အာကာသဋ္ဌကထာယံ **မုခတုဏ္ဍကေနာ** တိ မုခဂ္ဂေန။ **ကလာပဂ္ဂေနာ** တိ ပိဏ္ဍကလာပဿ အဂ္ဂေန။ **ပသာရေတီ**တိ ဂဟဏတ္ထံ ပသာရေတိ။ **အဂ္ဂဟေတွာ တ** တိ လေဍ္ဍုအာဒီဟိ ပဟရိတွာ နယနဝသေန အဂ္ဂဟေတွာ တ။ အာကာသဋ္ဌဝိနိစ္ဆယေ ဝုစ္စမာနေပိ တပ္ပသင်္ဂေန အာကာသဋ္ဌဿ ဝေဟာသဋ္ဌာဒိဘာဝမုပဂတေပိ အသမ္မောဟတ္ထံ **“ယသ္မိံ အင်္ဂေ နိလီယတီ”** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **အန္တောဝတ္ထုမ္ဟီ** တိ ပရိက္ခိတ္တဝတ္ထုဿ အန္တော။ **အန္တောကမေ**တိ ပရိက္ခိတ္တဿ ကမဿ အန္တော။ အပရိက္ခိတ္တေ ပန ဝတ္ထုမ္ဟိ, ကမေ တ ဌိတဋ္ဌာနမေဝ ဌာနံ။ **အဋ္ဌဝိမုခံ ကရောတီ**တိ အရညာဘိမုခံ ကရောတိ။ **ရက္ခတီ** တိ တေန ပယောဂေန တဿ ကုစ္ဆိတဋ္ဌာနံ အဂတတ္တာ ရက္ခတိ။ ဘူမိယာ ဂစ္ဆန္တံ သန္ဓာယ **“ဒုတိယပဒဝါရေ တ”**တိ ဝုတ္တံ။ **ကမတော နိက္ခန္တဿာ** တိ ပရိက္ခိတ္တကမတော နိက္ခန္တဿ။ **ကပိဥ္ဇရော** နာမ ကော ပက္ခိဇာတိ။

အာကာသဋ္ဌကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဝေဟာသဋ္ဌကထာဝဏ္ဏနာ

၉၇. ဝေဟာသဋ္ဌကထာယံ ပန စီဝရဝံသေ ဌပိတဿ စီဝရဿ အာကမုနေ ယထာဝုတ္တပ္ပဒေသာတိက္ကမော ကေဒ္ဒဝင်္ဂုလမတ္တာကမုနေန သိယာတိ အဓိပ္ပာယေန ဝုတ္တံ **“ကေဒ္ဒဝင်္ဂုလမတ္တာကမုနေနေဝ ဟရာဇိက”** န္တိ။ ဣဒ္ဓ တာဒိသံ နာတိမဟန္တံ စီဝရဝံသဒဏ္ဍကံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, မဟန္တေ ပန တတော အဓိကမတ္တာကမုနေနေဝ သိယာ။ **ရဇ္ဇုကေန ဗန္ဓိတွာ** တိ ကောယ ရဇ္ဇုကောဋိယာ စီဝရံ ဗန္ဓိတွာ အပရာယ ကောဋိယာ စီဝရဝံသံ ဗန္ဓိတွာ ဌပိတစီဝရံ။ မုတ္တမတ္တေ အဋ္ဌတွာ ပတနကသဘာဝတ္တာ **“မုတ္တေ ဟရာဇိက”** န္တိ ဝုတ္တံ။

ကေမကေဿ ဖုဋ္ဌောကာသမတ္တေ အတိက္ကန္တေ ဟရာဇိက န္တိ ဘိတ္တိံ အဖုသာပေတွာ ဌပိတတ္တာ ဝုတ္တံ။ **ဘိတ္တိံ နိဿာယ ဌပိတ** န္တိ ပဋ္ဋိဟဋ္ဋိယာ ဌပိတေသု နာဂဒန္တာဒီသုယေဝ အာရောပေတွာ ဘိတ္တိံ ဖုသာပေတွာ ဌပိတံ။ **ပဏ္ဏန္တရံ အာရောပေတွာ ဌပိတာ** တိ အညေဟိ ဌပိတံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

ဝေဟာသဋ္ဌကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဥဒကဋ္ဌကထာဝဏ္ဏနာ

၉၈. ဥဒကဋ္ဌကထာယံ သန္ဒမာနဥဒကေ နိက္ခိတ္တံ န တိဋ္ဌတီတိ အာဟ **“အသန္ဒနကေ ဥဒကေ”** တိ။ **အနာပတ္တီ**တိ ဟတ္ထတရပဒတရေသု ဒုက္ကဋ္ဌာပတ္တိယာ အဘာဝံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ကမုတီ** တိ ဟေဋ္ဌတော ဩသာရေတိ။ **ဥပ္ပလာဒီသူ**တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ပဒုမပုဏ္ဍရီကာဒီ သင်္ဂဏှာတိ။ ရတ္တံ **ပဒုမံ,** သေတံ **ပုဏ္ဍရီကံ** ။ သေတံ တ **ပဒုမံ,** ရတ္တံ **ပုဏ္ဍရီကံ** ။ အထ တ ရတ္တံ တ ဟောတု သေတံ တ သတပတ္တံ **ပဒုမံ,** ဦနသတပတ္တံ **ပုဏ္ဍရီကံ** ။ **ဝတ္ထု ပူရတီ**တိ ဟရာဇိကဝတ္ထု ပဟောတိ။ **တသ္မိံ ဆိန္နမတ္တေ ဟရာဇိက** န္တိ ဥဒကတော အစ္စုဂ္ဂတဿ ဥဒကဝိနိမုတ္တဋ္ဌာနတော ဆေဒနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ယံ ဝတ္ထုံ ပူရေတီ** တိ ယံ ပုပ္ဖံ ဟရာဇိကဝတ္ထုံ ပူရေတိ။ ဒသဟိ ပုပ္ဖေဟိ ကတကလာပေ **ဟတ္ထကော,** မဟန္တံ ကလာပံ ကတွာ ဗဒ္ဓံ **ဘာရဗဒ္ဓံ** ။ **ရဇ္ဇုကေသု တိဏာနိ သန္ထရိတွာ** တိ တတ္ထ ‘‘ဒွေဝ ရဇ္ဇုကာနိ ဥဒကပိဋ္ဌေ ဌပေတွာ တေသံ ဥပရိ တိရိယတော တိဏာနိ သန္ထရိတွာ တေသံ ဥပရိ ဗန္ဓိတွာ တ အဗန္ဓိတွာ တ တိရိယတောယေဝ ပုပ္ဖာနိ ဌပေတွာ ဟေဋ္ဌတော ဂတာနိ ဒွေဝ ရဇ္ဇုကာနိ ဥက္ခိပိတွာ ပုပ္ဖမတ္ထကေ ဌပေန္တိ’’တိ ဝဒန္တိ။

ကေသဂ္ဂမတ္တမ္ပိ ယထာဌိတဋ္ဌာနတော စာဝေတီ တိ ဟရိမန္တေန ဖုဋ္ဌောကာသံ, ဩရိမန္တေန ကေသဂ္ဂမတ္တံ စာဝေတိ။ **သကလမုဒက**န္တိ ဒဏ္ဍေန ဖုဋ္ဌောကာသဂတံ သကလမုဒကံ။ **န ဥဒကံ ဌာန**န္တိ အတ္တနာ ကတဋ္ဌာနဿ အဋ္ဌာနတ္တာ။ **ဣဒံ ဥဘယ**န္တိ တတ္ထ ‘‘ဗန္ဓနံ အမောစေတွာ။ပေ။ ဟရာဇိက’’န္တိ ဣဒမေဝေကံ, ‘‘ပဌမံ ဗန္ဓနံ။ပေ။ ဌာနပရိစ္ဆေဒော’’တိ ဣဒံ ဒုတိယံ။ **ပဒုမိနိယ**န္တိ ပဒုမဂစ္ဆေ။ **ဥပ္ပာဋိတာယာ** တိ ပရေဟိ အတ္တနော အတ္ထာယ ဥပ္ပာဋိတာယ။

ဇဟိ ဌပိတေတိ ဥဒကတော ဇဟိ ဌပိတော။ ဟတ္ထကဝသေန ခုဒ္ဒကံ ကတ္ဝာ

ဇဒ္ဓံ **ကလာပဇဒ္ဓံ** ။ **မုဋ္ဌာလ**န္တိ ကန္ဒံ။ **ပတ္တံ တ ပုပ္ဖံ တ** တိ ကြာဒံ ကဒ္ဒမသ္သ အန္တော ပဝိသိတ္ဝာ ဌိတံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **သကလမုဒက**န္တိ တပိအာဒီသု ပရိယာပန္နံ သကလမုဒကံ။ **နိဒ္ဓမနတုမ္ဗ**န္တိ တပိယာ ဥဒကသ္သ နိက္ခမနမဂ္ဂံ။ **ဥဒကတဟက**န္တိ မဟာမာတိကံ။ **န အဝဟာရော**တိ ကြာဒံ ပုဗ္ဗသဒိသံ န ဟောတီတိ အာဟ – **"ကသ္မာ။ပေ။ ဝေရူပဟိ တတ္ထ ကတိကာ"**တိ။ **အဝဟာရော နတ္ထီ** တိ သဗ္ဗသာဓာရဏော အပရိဂ္ဂဟဋ္ဌာနေ ဂဟိတတ္တာ။ **မာတိကံ အာရောပေတ္ဝာ**တိ ခုဒ္ဒကမာတိကံ အာရောပေတ္ဝာ။ **မရိတ္ဝာ။ပေ။ တိဋ္ဌန္တီ** တိ ဧတ္ထ "မတမစ္ဆာနံယေဝ တေသံ သန္တကတ္တာ အမတေ ဂဏ္ဟန္တသ္သ နတ္ထိ အဝဟာရော"တိ ဝဒန္တိ။

ဥဒကဋ္ဌကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

နာဝဋ္ဌကထာဝဏ္ဏနာ

၉၉. နာဝဋ္ဌကထာယံ ပန **ယာ ဇန္တနာ မုတ္တမတ္တေ ဌာနာ န စဝတီ** တိ ကြမိနာ စဏ္ဍသောတေ ဇဒ္ဓနာဝံ ပဋိက္ခိပတိ။ **တာဝ ဒုက္ကဋ**န္တိ "ဇန္တနံ မောစေတိ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋသ္သာ"တိ ဧဝံ မောစေန္တသ္သ ပညတ္တံ ဒုက္ကဋံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ထုလ္လစ္စယမ္ပိ ဟရာဇိကမ္ပိ ဟောတီ** တိ ဧတ္ထ ပဌမံ ဌာနာ အစာဝေတ္ဝာ မုတ္တေ ထုလ္လစ္စယံ, ပဌမံ ဌာနာ စာဝေတ္ဝာ မုတ္တေ ဟရာဇိကန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

"ဟသေ ဇဒ္ဓသူကရော ဝိယာ"တိအာဒိနာ ဝုတ္တံ သန္ဓာယာဟ **"တတ္ထ ယုတ္တိ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တာ ဧဝ"** တိ။ **ဝိပ္ပနဋ္ဌာ နာဝာ**တိ ဝိသမဝါတာဒီဟိ ဝိနာသံ ပတ္ဝာ ဥဒကေ နိမုဇ္ဇိတ္ဝာ ဟေဋ္ဌာ ဘူမိတလံ အပ္ပတ္ဝာ မဇ္ဈေ ဌိတံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ တေနေဝ **"အဓော ဝါ ဩပိလာပေန္တသ္သ။ပေ။ နာဝါတလေန ဖုဋ္ဌောကာသံ မုခဝဋ္ဋိ အတိက္ကန္တမတ္တေ ဟရာဇိက"**န္တိ ဝုတ္တံ။ **ဩပိလာပေန္တသ္သာ** တိ ဩသီဒာပေန္တသ္သ။ **အတိက္ကန္တမတ္တေ** တိ ဖုဋ္ဌောကာသံ အတိက္ကန္တမတ္တေ။ **ဧသေဝ နယော**တိ မုတ္တမတ္တေ ဟရာဇိကန္တိ ဒဿေတိ။

နာဝါကမ္ပနယောဂ္ဂမဟာယောတ္တတာယ ယောတ္တကောဋိံ့တော ပဋ္ဌာယ သကလမ္ပိ **"ဌာန"**န္တိ ဝုတ္တံ။

အသတိပိ ဝါတေ ယထာ ဝါတံ ဂဏှာတိ, တထာ ဌပိတတ္တာ **"ဝါတံ ဂဏှာပေတီ"**တိ ဝုတ္တံ။ **ဇလဝါ စ ဝါတော အာဂမ္မာ**တိ ကြမိနာ အသတိ ဝါတေ အယံ ပယောဂေ ကတောတိ ဒဿေတိ။ တေနေဝ **"ပုဂ္ဂလသ္သ နတ္ထိ အဝဟာရော"**တိ ဝုတ္တံ။ သတိ ပန ဝါတေ ကတော ပယောဂေ ဌာနာစာဝနပယောဂေယေဝါတိ မာတိကာဥဇုကရဏေ ဝိယ အတ္တေဝ အဝဟာရောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ဌာနာစာဝနပယောဂေ န ဟောတီ**တိ သုက္ခမာတိကာဥဇုကရဏေ ဝိယ အသတိ ဝါတေ ကတပယောဂတ္တာ။ **ဘဏ္ဍဒေယ္ယံ ပန ဟောတီ** တိ နာဝါသာမိကသ္သ ဘဏ္ဍဒေယ္ယံ ဟောတိ။

နာဝဋ္ဌကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ယာနဋ္ဌကထာဝဏ္ဏနာ

၁၀၀. ယာနဋ္ဌကထာယံ **ဒုကယုတ္တသ္သာ** တိ ဒွီဟိ ဂောဏေဟိ ယုတ္တသ္သ။ **အယုတ္တက**န္တိ ဂောဏေဟိ အယုတ္တံ။ **ကပ္ပကတာ** တိ ယထာ ဒွီဟိ ဘာဂေဟိ ဟေဋ္ဌာ ပတိဋ္ဌာတိ, ဧဝံ ကတာ။ **တီဏိ ဝါ စတ္တာရိ ဝါ ဌာနာနီ** တိ အကပ္ပကတာယ ဥပတ္ထမ္ဘနိယာ ဝသေန တီဏိ ဌာနာနိ, ကပ္ပကတာယ ဝသေန စတ္တာရိ ဌာနာနီတိ။ တထာ ပထဝိယံ ဌပိတသ္သ တီဏိ ဌာနာနီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဝါ**တိ ဖလကသ္သ ဝါ အရကသ္သ ဝါ ဥပရိ ဌပိတံ ပထဝိယံ ဌပိတဥ္စ။ **ဒွီဟိ အက္ခသီသေဟီ**တိ ဒွီဟိ အက္ခကောဋီဟိ။ **အရူနံ ဥပရိ ဌပိတသ္သာ** တိ ဒွိန္နံ အရူနံ ဥပရိ ဒွီဟိ အက္ခကောဋီဟိ ဩလမ္ဗေတွာ သကဋသာလာယံ ဌပိတသ္သ။ **ဟေဋ္ဌိမတလသ္သာ** တိ သကဋဗာဟာယ ဘူမိံ ဖုသိတ္ဝာ ဌိတသ္သ ဟေဋ္ဌိမဘာဂသ္သ။ **သေသံ နာဝါယံ ဝုတ္တသဒိသ**န္တိ ကြမိနာ "ယဒိ ပန တံ ဧဝံ ဂစ္ဆန္တံ ပကတိဂမနံ ဥပစ္ဆိန္ဒိတ္ဝာ အညံ ဒိသာဘာဂံ နေတိ, ဟရာဇိကံ။ သယမေဝ ယံ ကဥ္စိ ကာမံ သမ္ပတ္တံ ဌာနာ အစာဝေန္တောဝ ဝိက္ကိဏိတ္ဝာ ဂစ္ဆတိ, နေဝတ္ထိ အဝဟာရော, ဘဏ္ဍဒေယ္ယံ ပန ဟောတီ"တိ ကြမံ နယံ အတိဒိသ္သတိ။

ယာနဋ္ဌကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဘာရဋ္ဌကထာဝဏ္ဏနာ

၁၀၁. ဘာရဋ္ဌကထာယံ **ပုရိမဂလေ ဂလတဋ္ဋကော**တိ ပုရိမဂလေ ဥပရိမဂလတဋ္ဋကော။ **ဥရပရိစ္ဆေဒမဇ္ဈေ** တိ ဥရပရိယန္တဿ မဇ္ဈေ။ **အနာဏတ္တတ္တာ** တိ ''အသုကဋ္ဌာနံ နေဟီ''တိ အနာဏတ္တတ္တာ။ **ယော စာယံ သီသဘာရေ ဝုတ္တော**တိ ယော စာယံ ဝိနိစ္ဆယော သီသဘာရေ ဝုတ္တော။ သီသာဒီဟိ တ ဂဟိတော ဟောတူတိ သမ္ဗန္ဓော။ **တာဒိသန္** တိ တပ္ပဋိစ္ဆာဒနသမတ္ထံ။

ဘာရဋ္ဌကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အာရာမဋ္ဌကထာဝဏ္ဏနာ

၁၀၂. အာရာမဋ္ဌကထာယံ **ဗန္ဓန** န္တိ ပုပ္ဖာနံ ဝဏ္ဋေ ပတိဋ္ဌိတဋ္ဌာနံ။ **အဘိယုဉ္ဇတိ** တိ စောဒေတိ အဍ္ဍံ ကရောတိ။ **အဒိန္နာအနဿ ပယောဂတ္တာ** တိ သဟပယောဂမာဟ ဝတ္ထုမ္ပိဟိယေဝ ကတပယောဂတ္တာ။ သဟပယောဂဝသေန ဟေတံ ဒုက္ကဋံ။ **ဝိနိစ္ဆယပ္ပသုတ** န္တိ ဝိနိစ္ဆယေ နိယုတ္တံ။ **ကက္ခဠော** တိ အရုဏော။ **ဓုရံ နိက္ခိပတိ** တိ ဥဿာဟံ ဌပေတိ, အတ္တနော သန္တကကရဏေ နိရုဿာဟော ဟောတီတိ အတ္ထော။ ကုရုန္ဒဋ္ဌကထာရကောပိ သစေ ဓုရံ န နိက္ခိပတိ, နတ္ထိ အဝဟာရောတိ အာဟ **''သစေ သယမ္ပိ ကတဓုရနိက္ခေပော ဟောတီ''** တိ။ **သယမ္ပိ** တိ အဘိယုဉ္ဇကောပိ။ **ကတဓုရနိက္ခေပော**တိ ''န အနိ နံ ဣမဿ ဒဿာမီ''တိ ဇဝံ တဿ အနေ ကတဓုရနိက္ခေပော။ **ကိတ္တာရပ္ပဋိဿာဝိဘာဝေ**တိ ''ကိံ ကရောမိ ကိံ ကရောမီ''တိ ဇဝံ ကိတ္တာရမေဝ ပဋိဿုဏန္တော ဝိစရတီတိ ကိတ္တာရပဋိဿာဝီ, တဿ ဘာဝေ ကိတ္တာရပဋိဿာဝိဘာဝေ, တသ္မိံ, အတ္တနော ဝသဝတ္တိဘာဝေတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ဥက္ကောစံ ဒတွာ တိ လဉ္ဇံ ဒတွာ။ **ကူဋဝိနိစ္ဆယိကာန** န္တိ ကူဋဝိနိစ္ဆယေ နိယုတ္တာနံ ဝိနယဓရာနံ။ ''ဂဏှာ''တိ အဝတွာ ''အသာမိကဿ သာမိကော အယ''န္တိအာဒိနာ ပရိယာယေန ဝုတ္တေပိ တဿ သန္တကဘာဝံ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ ပဝတ္တာဝစနတ္တာ ကူဋဝိနိစ္ဆယံ ကရောန္တာနံ ကူဋသက္ခိနဉ္စ ပာရာဇိကမေဝ။ အသတိပိ စေတ္ထ ဌာနာစာဝနေ ဥဘိန္နံ ဓုရနိက္ခေပေယေဝ ဌာနာစာဝနဋ္ဌာနေ တိဋ္ဌတိ။ ဣမသ္မိံ ဓုရနိက္ခေပေ ပာရာဇိကေ သာမိကဿ ဝိမတုပ္ပာဒနပယောဂေ ကတေ ထုလ္လစ္စယံ, တဿေဝ ဓုရနိက္ခေပပယောဂေ နိပ္ဖာဒိတေ ပာရာဇိကံ။ **သယံ ပရာဇယံ ဟာပုဏာတီ**တိ ကူဋဋ္ဌကာရကော ပရာဇယံ ဟာပုဏာတိ။

အာရာမဋ္ဌကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဝိဟာရဋ္ဌကထာဝဏ္ဏနာ

၁၀၃. ဝိဟာရဋ္ဌကထာယံ ဝိဟာရောပိ ပရိဝေဏမ္ပိ အာတသောပိ ဝိဟာရောတွေဝ သင်္ခံ ဂစ္ဆတီတိ အာဟ **''ဝိဟာရံ တ''**တိအာဒိ။ တတ္ထ **ဝိဟာရ**န္တိ မဟာဝိဟာရံ။ **ပရိဝေဏ**န္တိ မဟာဝိဟာရဿ အဗ္ဘန္တရေ ဝိသုံ ဝိသုံ ပာကာရပရိစ္ဆိန္နဋ္ဌာနံ။ **အာတသ**န္တိ ဇကံ အာဝသထံ။ အဘိယောဂေ ကတေပိ အဝဟာရဿ အသိဇ္ဈနတော ဝုတ္တံ **''အဘိယောဂေ န ရုပ္ပတီ''**တိ။ ဂဏသန္တကေ ပန ပရိစ္ဆိန္နသာမိကတ္တာ သက္ကာ ဓုရံ နိက္ခိပာပေတုန္တိ အာဟ **''ဒီဃဘာဏကာဒိဘေဒဿ ပန ဂဏဿာ''**တိ။ ဧကဓာပိ သစေ ဧကောပိ ဓုရံ န နိက္ခိပတိ, ရက္ခတိယေဝ။ သဗ္ဗေသံ ဓုရနိက္ခေပေနေဝ ဟိ ပာရာဇိကံ။

ဝိဟာရဋ္ဌကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ခေတ္တဋ္ဌကထာဝဏ္ဏနာ

၁၀၄. ခေတ္တဋ္ဌကထာယံ **သတ္တ ဓညာနီ**တိ သာလိဝီဟိယဝကင်္ဂုကုဒြူသဝရကကေဒြမာနံ ဝသေန သတ္တ ဓညာနိ ။ **နိရုမ္ဘိတွာ တ**တိအာဒီသု ''ဂဏှဟန္တဿာ''တိ ပစ္စေကံ ယောဇေတဗ္ဗံ။ တတ္ထ နိရုမ္ဘိတွာ ဂဟဏံ နာမ ဝီဟိသီသံ

အစ္စိဒ္ဓိတ္တာ ယထာဝုတ္တမေဝ ဟတ္ထေန ဂဟေတ္ဝာ အာကမိတ္ဝာ ဗီဇမတ္တသ္သေဝ ဂဟဏံ။ **ကေမေက**န္တိ ကေမေကံ ဝိဟိသိသံ။ **ဥပ္ပာဋေတ္ဝာ တ** တိ မုဂ္ဂမာသာဒိနိ ဥဒ္ဓရိတ္ဝာ တ။ **ယသ္မိံ ဗီဇေ တ** တိအာဒိ နိရုမ္ဓိတ္ဝာ ဂဟဏာဒိသု ယထာက္ကမံ ယောဇေတဗ္ဗံ။ သာလိသီသာဒိနိ နိရုမ္ဓိတ္ဝာ ဂဏ္ဟန္တဿ ယသ္မိံ ဗီဇေ ဝတ္ထု ပူရတိ, ကေမေကံ ဟတ္ထေနေဝ ဆိန္ဒိတ္ဝာ ဂဏ္ဟန္တဿ ယသ္မိံ သီသေ ဝတ္ထု ပူရတိ, အသိတေန လာယိတ္ဝာ ဂဏ္ဟန္တဿ ယသ္မံ မုဋ္ဌိယံ ဝတ္ထု ပူရတိ, ဗဟူနိ ကေတော ဥပ္ပာဋေတ္ဝာ ဂဏ္ဟန္တဿ ယသ္မိံ မုဂ္ဂမာသာဒိဖလေ ဝတ္ထု ပူရတီတိ ဧဝမေတ္ထ ယထာက္ကမော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **"တသ္မိံ ဗန္ဓနာ မောစိတမတ္တေ"** တိ ဝစနတော တသ္မိံ ဗီဇာဒိမ္ဟိ ဗန္ဓနာ မောစိတေ သတိ တတော အနပနီတေပိ ဟရာဇိကမေဝတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **အစ္ဆိဇ္ဇမာနော** တိ အစ္ဆိန္နော ဟုတ္ဝာ ဌိတော။ **ဇဋ္ဌိတာနီ**တိ ဆိန္ဒိတာနိ အစ္ဆိန္နေဟိ သဒ္ဓိံ ဇဋ္ဌိတာနိ ဟောန္တီတိ အတ္ထော။ **သဘုသ**န္တိ ပလာလသဟိတံ။ **အဘုသ**န္တိ ပလာလရဟိတံ။

ခီလေနာတိ ခာဏုကေန။ ဧတ္ထ စ ခီလသင်္ကမနာဒီသု ဥဘယံ သမ္ဘဝတိ သဟပယောဂေ စ ဓုရနိက္ခေပော စ။ ယအာဟိ ပရဿ ခေတ္တာဒီသု ကေဒေသံ ခီလသင်္ကမနာဒိဝသေန အတ္တနော သန္တကံ ကရောတိ, တအာ သတိပိ ပဌမတရံ သာမိကာနံ ဓုရနိက္ခေပေ ခီလသင်္ကမနာဒိသဟပယောဂံ ဝိနာ န ဟောတီတိ သဟပယောဂေနေဝ ဟရာဇိကံ။ တေနေဝ **မာတိကာဋ္ဌကထာယံ** (ကင်္ခာ. အဋ္ဌ. ဒုတိယပာရာဇိကဝဏ္ဏနာ) ဝုတ္တံ "ဌာနာစာဝနဝသေန ခီလာဒိနိ သင်္ကာမေတ္ဝာ ခေတ္တာဒိဂ္ဂဟဏဝသေန စ သဟပယောဂေ ဝေဒိတဗ္ဗော"တိ။ ယအာ ပန အသတိ ဓုရနိက္ခေပေ ခီလသင်္ကမနာဒိမတ္တံ ကတံ, တအာ ဝိနာ ဓုရနိက္ခေပေန န ဟောတီတိ ဓုရနိက္ခေပေနေဝ ဟရာဇိကံ။ တေနေဝေတ္ထ **"တဉ္စ ခော သာမိကာနံ ဓုရနိက္ခေပေနာ"**တိ ဝုတ္တံ။ **ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထာ** တိ ယထာဝုတ္တမတ္ထံ ရဇ္ဇုသင်္ကမနာဒီသုပိ အတိဒိသတိ။

ယဋ္ဌိ န္တိ မာနဒဏ္ဍံ။ **ကေသ္မိံ အနာဂတေ ထုလ္လစ္စယံ, တသ္မိံ အာဂတေ ဟရာဇိက** န္တိ ဧတ္ထ သစေ အရူနိ နိခဏိတ္ဝာ တတ္တကေနေဝ ဂဏှိတုကာမော ဟောတိ, အဝသာနေ အရုမ္ဟိ ဟရာဇိကံ။ သစေ တတ္ထ သာခာယောပိ ကတ္ဝာ ဂဟေတုကာမော ဟောတိ, အဝသာနသာခာယ ဟရာဇိကန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **တတ္တကေန အသင်္ကောန္တော** တိ အရူနိ နိခဏိတ္ဝာ ဝတိံ ကာတုံ အသင်္ကောန္တော။ **ခေတ္တမရိယာဒ**န္တိ ဝုတ္တမေဝတ္ထံ ဝိဘာဝေတုံ **"ကေအာရဟဋ္ဌိ"**န္တိ ဝုတ္တံ။ **ဝိတ္ထတံ ကရောတီ** တိ ပုဗ္ဗေ ဝိဇ္ဇမာနမေဝ မရိယာဒံ ဝိတ္ထိဏ္ဏံ ကရောတိ။ **အကတံ တ ပန ပတိဋ္ဌပေတီ** တိ ပုဗ္ဗေ အကတံ တ မရိယာဒံ ဌပေတိ။

ခေတ္တဋ္ဌကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဝတ္ထုဋ္ဌကထာဝဏ္ဏနာ

၁၀၅. ဝတ္ထုဋ္ဌကထာယံ **တိဏ္ဏံ ဟကာရာန** န္တိ ကင်္ကဌကသိလာအရူနံ ဝသေန တိဏ္ဏံ ဟကာရာနံ။ **ဧတေနေဝ နယေနာ**တိ က္ကမိနာ "ကေဝလံ ဘူမိံ သောဓေတ္ဝာ။ပေ။ အပရိက္ခိပိတ္ဝာ တ"တိ ဝုတ္တမတ္ထံ နိဒဿေတိ။

ကမဋ္ဌကထာဝဏ္ဏနာ

၁၀၆. ကမဋ္ဌကထာယံ ကမော နာမာတိ ဟဋ္ဌိယံ န ဝုတ္တံ သဗ္ဗသော ကမလက္ခဏဿ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တတ္တာ။

အရညဋ္ဌကထာဝဏ္ဏနာ

၁၀၇. အရညဋ္ဌကထာယံ **အရညံ နာမာ**တိ က္ကဒံ ပန န ကေဝလံ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တအရညလက္ခဏပ္ပတ္တိမတ္တေန အရညံ က္ကဓာဓိပ္ပေတံ, ကိန္တု ယံ အတ္တနော အရညလက္ခဏေန အရညံ ပရပရိဂ္ဂဟိတဉ္စ ဟောတိ, တံ အရညံ က္ကဓာဓိပ္ပေတန္တိ ဒဿေတုံ ဝုတ္တံ။ **တေနာ**တိ ပုန အရညဝစနေန။ **န ပရိဂ္ဂဟိတဘာဝေ အရညဿ လက္ခဏ** န္တိ ယဒိ ဟိ ပရိဂ္ဂဟိတဘာဝေ အရညလက္ခဏံ သိယာ, "အရညံ နာမ ယံ မနုဿာနံ ပရိဂ္ဂဟိတ"န္တိ ဧတ္တကမေဝ ဝဒေယ္ယာတိ အဓိပ္ပာယော။ **ယ**န္တိ က္ကမိနာ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တလက္ခဏမေဝ အရညံ ပရာမဋ္ဌန္တိ အာဟ **"ယံ ပန အတ္တနော အရညလက္ခဏေန အရည"**န္တိ။

ဝိနိဝိဇ္ဈိတ္ွာ တိ ဥဇုကမေဝ ဝိနိဝိဇ္ဈိတ္ွာ။ **ပဏ္ဏံ တ** တိ တာလပဏ္ဏာဒိ ပဏ္ဏံ တ။ **အဒ္ဓဂတောပိ** တိ စိရကာလံ တတ္ထေဝ ဌိတောပိ။ **န ဂဟေတဗ္ဗော** တိ ဧတ္ထ ပန ယော ပရေဟိ အရညသာမိကာနံ ဟတ္ထတော ကိဏိတ္ွာ တစ္ဆေတ္ွာ တတ္ထေဝ ဌပိတော, သော အရညသာမိကေန အနုညာတောပိ န ဂဟေတဗ္ဗော။ **သာမိကေဟိ ဆဍ္ဍိတောတိ ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတီ**တိ ပံသုကူလသညာယ ဂဟဏံ ဝုတ္တံ။ **လက္ခဏစ္ဆိန္နဿာပီ** တိ အရညသာမိကာနံ ဟတ္ထတော ကိဏိတ္ွာ ဂဏ္ဟန္တေဟိ ကတသညာဏဿ။ **ဆလ္လိယာ ပရိယောနဒ္ဓံ ဟောတီ** တိ ဣမိနာ သာမိကာနံ နိရပေက္ခတံ ဒီပေတိ။ တေန ဝုတ္တံ **"ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတီ"** တိ။ ယဒိ သာမိကာနံ သာပေက္ခတာ အတ္ထိ, န ဝဋ္ဋတိ။ **တာနိ ကတာနိ အဇ္ဈာဝုတ္ထာနိ စ ဟောန္တီ**တိ တာနိ ဂေဟာဒီနိ ကတာနိ ပရိနိဋ္ဌိတာနိ မနုဿေဟိ စ အဇ္ဈာဝုတ္ထာနိ ဟောန္တိ။ **အရူနိပီ**တိ ဂေဟာဒီနံ ကတတ္တာ တတော အဝသိဋ္ဌအရူနိပိ။ **ဧတေသ**န္တိ ဧတေသံ ယထာဝုတ္တအရူနံ။

တေသံ အာရက္ခဋ္ဌာနန္တိ တေသံ အရညပာလာနံ ဌိတဋ္ဌာနံ။ **ဒေဟီတိ ဝုတ္တေ အတဗ္ဗမေတ** တိ ဧတ္ထ "ဒေဟီ"တိ ဝုတ္တေ "ဒဿာမီ"တိ အာဘောဂသဗ္ဘာဝတော "ဒေဟီ"တိ အဝုတ္တေ အဒတ္ွာပိ ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတိယေဝ။ **ဂန္တုံ ဒေထာ**တိ ဂမနံ ဒေထ။ **အဒိသွာ ဂစ္ဆတိ, ဘဏ္ဍဒေယျ**န္တိ ပရိသုဒ္ဓစိတ္တေန ဂစ္ဆတိ, ဘဏ္ဍဒေယျံ။ ယတ္ထ ကတ္ထစိ နီတာနမ္ပိ အရူနံ အရညသာမိကာနံယေဝ သန္တကတ္တာ သုဒ္ဓစိတ္တေန နိက္ခန္တောပိ ပုန ထေယျစိတ္တံ ဥပ္ပာဒေတ္ွာ ဂစ္ဆတိ, ပါရာဇိကမေဝါတိ ဝဒန္တိ။

အရညဋ္ဌကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဥဒကကထာဝဏ္ဏနာ

၁၀၈. ဥဒကကထာယံ မဟာကုစ္ဆိကာ ဥဒကစာဋိ **ဥဒကမဏိကော**။ "သမေခလာ စာဋိ ဥဒကမဏိကော"တိပိ ဝဒန္တိ။ **တတ္ထာ** တိ တေသု ဘာဇနေသု။ **နိဗ္ဗဟနဥဒက**န္တိ "မဟောဒကံ အာဂန္တ္ွာ တဠာကမရိယာဒံ မာ ဆိန္ဒီ"တိ တဠာကရက္ခဏတ္ထံ တဿ ဧကပဿေန ဝိဿဇ္ဇိတဥဒကံ။ **နိဒ္ဓမနတုမ္ဗ**န္တိ သဿာဒီနံ အတ္ထာယ ဥဒကနိက္ခမနမဂ္ဂံ။ **မရိယာဒံ ဒုဗ္ဗလံ ကတ္ွာ** တိ ဣဒံ အဝဿံ ဆိန္နသဘာဝဒဿနတ္ထံ ဘဏ္ဍဒေယျဝိသယဒဿနတ္ထဉ္စ ဝုတ္တံ။ မရိယာဒံ ဒုဗ္ဗလံ အကတ္ွာပိ ယထာဝုတ္တပ္ပယောဂေ ကတေ မရိယာဒံ ဆိန္ဒိတ္ွာ နိက္ခန္တဥဒကဂ္ဃာနုရူပေန အဝဟာရေန ကာရေတဗ္ဗမေဝ။

အနိဂ္ဂတေ တိ အနိက္ခမိတ္ွာ တဠာကသ္မိံယေဝ ဥဒကေ ဌိတေ။ **အသမ္ပတ္တေတ** တိ တဠာကတော နိက္ခမိတ္ွာ မဟာမာတိကာယ ဝေ ဌိတေ။ **အနိက္ခန္တေ** တိ တဠာကတော အနိက္ခန္တေ ဥဒကေ။ **သုဗဒ္ဓာ** တိ ဘဏ္ဍဒေယျမ္ပိ န ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော။ တေနာဟ **"နိက္ခန္တေ ဗဒ္ဓာ ဘဏ္ဍဒေယျ"**န္တိ, တဠာကတော နိက္ခမိတ္ွာ ပရေသံ ခုဒ္ဒကမာတိကာမုခံ အပာပုဏိတ္ွာ မဟာမာတိကာယံယေဝ ဌိတေ ဗဒ္ဓာ စေ, ဘဏ္ဍဒေယျန္တိ အတ္ထော။ "အနိက္ခန္တေ ဗဒ္ဓာ သုဗဒ္ဓာ, နိက္ခန္တေ ဗဒ္ဓာ ဘဏ္ဍဒေယျ"န္တိ ဟိ ဣဒံ ဒ္ွယံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တဝိကပ္ပဒ္ွယဿ ယထာက္ကမေန ဝုတ္တံ။ **နတ္ထိ အဝဟာရော**တိ ဧတ္ထ "အဝဟာရော နတ္ထိ, ဘဏ္ဍဒေယျံ ပန ဟောတီ"တိ ကေစိ ဝဒန္တိ, တဠာကဂတဥဒကဿ သဗ္ဗသာဓာရဏတ္တာ တံ အယုတ္တံ ဝိယ ဒိဿတိ, "အနိက္ခန္တေ ဗဒ္ဓာ သုဗဒ္ဓာ"တိ ဣမိနာ စ အဋ္ဌကထာဝစနေန န သမေတိ။ **ဝတ္ထုံ။ပေ။ န သမေတီ** တိ ဧတ္ထ တဠာကဂတဥဒကဿ သဗ္ဗသာဓာရဏတ္တာ အပရိဂ္ဂဟိတံ ဣဓ ဝတ္ထုန္တိ အဓိပ္ပာယော။

ဥဒကကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဒန္တပေါနကထာဝဏ္ဏနာ

၁၀၉. ဒန္တကဋ္ဌကထာယံ **တတော ပဋ္ဌာယ အဝဟာရော နတ္ထီ** တိ "ယထာသုခံ ဘိက္ခုသင်္ဃော ပရိဘုဉ္ဇတူ"တိ ယထာသုခံ ပရိဘောဂတ္ထာယ ဌပိတတ္တာ ဝဿဂ္ဂေန အဘာဇေတဗ္ဗတ္တာ အရက္ခိတဗ္ဗတ္တာ သဗ္ဗသာဓာရဏတ္တာ စ အညံ သင်္ဃိကံ ဝိယ န ဟောတီတိ ထေယျစိတ္တေန ဂဏ္ဟန္တဿပိ နတ္ထိ အဝဟာရော ။ **ဝတ္တ**န္တိ ဒန္တကဋ္ဌဂ္ဂဟဏေ ဝတ္တံ။ ဣဒါနိ တဒေဝ ဝတ္တံ ဒဿေန္တော **"ယော ဟိ"**တိအာဒိမာဟ။ **"ပုန သာမဏေရာ အာဟရိဿန္တီ"**တိ ကေစိ ထေရာ ဝဒေယျုန္တိ ယောဇေတဗ္ဗံ။

ဒန္တပေါနကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဝနပ္ပတိကထာဝဏ္ဏနာ

၁၁၀. ဝနပ္ပတိကထာယံ **"ဥဇုကမေဝ တိဋ္ဌတီ"** တိ ရုက္ခဘာရေန ကိဉ္စိဒေဝ ဘဿိတ္ဝာ ဌိတတ္တာ ဟောတိယေဝ ဌာနာစာဝနန္တိ အဓိပ္ပာယေန ဝုတ္တ''န္တိ ဝဒန္တိ။ **တတမုခံ သောခေတီ**တိ ယထာ တတော အာဂန္တွာ ရုက္ခံ ဟတေတိ, ဧဝံ တတဿ အာဂမနမဂ္ဂံ ရုန္ဓိတွာ ဌိတာနိ သာခာဂုမ္ဗာဒီနိ ဆိန္ဒိတွာ အပနေန္တော သောခေတိ။ **"မဏ္ဍူကကဏ္ဋကံ တ ဝိသန္တိ** မဏ္ဍူကာနံ နင်္ဂုဋ္ဌေ အဂ္ဂကောဋိယံ ဌိတကဏ္ဋက''န္တိ ဝဒန္တိ, ''ဧကံ ဝိသမစ္ဆကဏ္ဋက''န္တိ ပိ ဝဒန္တိ။

ဝနပ္ပတိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဟရဏကကထာဝဏ္ဏနာ

၁၁၁. ဟရဏကကထာယံ **ဟရဏက**န္တိ ဟရိယမာနံ။ အဘိမုခံ ကတွာ ကမုနံ **အာကမုနံ,** သေသဒိသာကမုနံ **ဝိကမုနံ**။ **ဟဒံ အဂ္ဂဟတိ, ဟရာဇိကမေတ** တိ ထွေ အန္တံ န ဂဏှာမိတိ အသလ္လက္ခိတတ္တာ အန္တဿ စ ဂဏှိဿာမီတိ သလ္လက္ခိတဿေဝ ပဋ္ဋဿ ဧကဒေသတ္တာ ဟရာဇိကံ ဝုတ္တံ။ **သဟဘဏ္ဍဟာရက** န္တိ ဘဏ္ဍဟာရကေန သဒ္ဓိံ။ **သန္တဇ္ဇေတွာ** တိ ခနုအာဒီဟိ သန္တဇ္ဇေတွာ။

သောတိ ဘဏ္ဍဟာရကော။ **အနဇ္ဈာဝုတ္ထက** န္တိ အပရိဂ္ဂဟိတကံ, အသာမိကန္တိ အတ္ထော။

အာဟရာပေန္တေ အတဗ္ဗ န္တိ ထွေ ''ဆဋ္ဋေတွာ ခုရံ နိက္ခိပိတွာ ဂတာနမ္ပိ နိရာလယာနံ ပုန အာဟရာပနဿ ဝုတ္တတ္တာ ဘိက္ခုနမ္ပိ အတ္တနော သန္တကေ ပရိက္ခာရေ အစ္ဆိန္ဒိတွာ ပရေဟိ ဂဟိတေ တတ္ထ ခုရနိက္ခေပံ ကတွာပိ ပုန တံ ဗလက္ကာရေနပိ အာဟရာပေတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ ဒေသတသိနော အာစရိယာ ဝဒန္တိ, သီဟဠဒီပတသိနော ပန တံ ဧကေစိ အာစရိယာ န ဣစ္ဆန္တိ။ တေနေဝ **မဟာဂဏ္ဌိပဒေ မဇ္ဈိမဂဏ္ဌိပဒေ** စ ဝုတ္တံ ''အမှာကံ ပန တံ န ရုစ္စတီ''တိ။ **အညေသူ**တိ မဟာပစ္စရိအာဒီသု။ **ဝိစာရဏာ ဧဝ နတ္ထိ** တိ တတ္ထာပိ ပဋိက္ခေပဘာဝတော အယမေဝတ္ထော တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ဟရဏကကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဥပနိဓိကထာဝဏ္ဏနာ

၁၁၂. ဥပနိဓိကထာယံ ''သင်္ဂေါပနတ္ထာယ အတ္တနော ဟတ္ထေ နိက္ခိတ္တဿ ဘဏ္ဍဿ ဂုတ္တဋ္ဌာနေ ပဋိသာမနပယောဂံ ဝိနာ အညသ္မိံ ပယောဂေ အကတေပိ ရဇ္ဇသင်္ခေဘာဒိကာလေ 'န အနိ တဿ ဒဿာမိ, န မယှံ အနိ ဒဿတီ'တိ ဥဘောဟိပိ သကသကဋ္ဌာနေ နိသီဒိတွာ ခုရနိက္ခေပေ ကတေ ဟရာဇိကမေဝ ပဋိသာမနပယောဂဿ ကတတ္တာ''တိ ဝဒန္တိ။ **အတ္တနော ဟတ္ထေ နိက္ခိတ္တတ္တာ** တိ ထွေ အတ္တနော ဟတ္ထေ သင်္ဂေါပနတ္ထာယ နိက္ခိတ္တကာလတော ပဋ္ဌာယ တပ္ပဋိဗဒ္ဓတ္တာ အာရက္ခာယ ဘဏ္ဍသာမိကဋ္ဌာနေ ဌိတတ္တာ ဌာနဿ စ တဒာယတ္တတာယ ဌာနာစာဝနဿ အလဗ္ဘနတော နတ္ထိ အဝဟာရောတိ အဓိပ္ပာယော။

ခမ္မံ တစာပေတွာ တိ ခမ္မံ ကထာပေတွာ။ **ဧသေဝ နယော**တိ ဥဒ္ဒာရေယေဝ ဟရာဇိကံ။ ကသ္မာ? အညေဟိ အသာဓာရဏဿ အဘိညာဏဿ ဝုတ္တတ္တာ။ **"အညံ တာဒိသမေဝ ဂဏှဟန္တေ ယုဇ္ဇတီ** တိ ဣဒံ သညာဏံ ကထေန္တေနေဝ 'အသုကသ္မိံ ဌာနေ'တိ ဩကာသဿ စ နိယမိတတ္တာ တသ္မိံ ဌာနေ ဌိတံ ပတ္တံ အပနေတွာ တသ္မိံ ဩကာသေ အညံ တာဒိသမေဝ ပစ္ဆာ ဌပိတံ ပတ္တံ သန္ဓာယ ကထိတ''န္တိ **တီသုပိ ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ။ စောရေန သလ္လက္ခိတပတ္တဿ ဂဟဏာဘာဝေပိ ''ဣဒံ ထေနေတွာ ဂဏှိဿာမီ''တိ တသ္မိံ ဩကာသေ ဌိတေ တာဒိသေ ဝတ္ထုမှတ္တေ တဿ ထေယျစိတ္တသဗ္ဘာဝတော အညံ တာဒိသမေဝ ဂဏှဟန္တေ ယုဇ္ဇတီတိ စောရဿ အဝဟာ

ရော ဒဿိတော။ **ပဒတရေနာ**တိ ထေရေန နီဟရိတဉ္စ ဒိန္နံ ပတ္တံ ဂဟေတွာ ဂစ္ဆတော စောရဿ ပဒတရေန။ **တံ အတာဒိသမေဝ ဂဏှာဟန္တေ ယုဇ္ဇတီ**တိ "မမာယံ ပတ္တော န ဟောတီ"တိ တ "မယှာ ကထိတော အယံ ပတ္တော န ဟောတီ"တိ တ ဇာနိတွာ ထေယျစိတ္တေန ဂဏှာဟန္တဿ "ဣဒံ ထေနေတွာ ဂဏှာဟိဿာမီ"တိ ဝတ္ထုမတ္တေ ထေယျစိတ္တံ ဥပ္ပာဒေတွာ ဂဏှာဟန္တဿ စ အဝဟာရသမ္ဘာဝတော ဝုတ္တံ။

ကမဒ္ဒတရန္တိ သမဏသာရုပ္ပံ တေဟာရမတ္တမေတံ, အန္တောကမ်ံ ဣစ္စေဝ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဝုတ္တနယေနေဝ ထေရဿ ဟာရာဇိကန္တိ** ထေယျစိတ္တေနေဝ ပရသန္တကဿ ဂဟိတတ္တာ ဥဒ္ဒာရေယေဝ ထေရဿ ဟာရာဇိကံ။ **စောရဿ ဒုက္ကဋန္တိ** အသုဒ္ဓစိတ္တေန ဂဟိတတ္တာ ဂဟိတကာလေ စောရဿ ဒုက္ကဋံ။ **ဝုတ္တနယေနေဝ ဥဘိန္နမ္ပိ ဒုက္ကဋန္တိ** စောရဿ သာမိကေန ဒိန္နတ္တာ ဟာရာဇိကံ နတ္ထိ, အသုဒ္ဓစိတ္တေန ဂဟိတတ္တာ ဒုက္ကဋံ, ထေရဿ ပန အတ္တနော သန္တကေပိ အသုဒ္ဓစိတ္တတာယ ဒုက္ကဋန္တိ။

အာဏတ္တိယာ ဂဟိတတ္တာတိ တွေ "ပတ္တစီဝရံ ဂဏှဟ, အသုကံ နာမ ကမ်ံ ဂန္တွာ ပိဏ္ဍာယ စရိဿာမာ"တိ ဇဝံ ထေရေန ကတအာဏတ္တိယာ ဝိဟာရဿ ပရဘာဂေ ဥပစာရတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ တဿ ကမဿ ပရတော ဥပစာရော, တာဝ သဗ္ဗံ ခေတ္တမေဝ ဇာတန္တိ အဓိပ္ပာယော။ **မဂ္ဂတော ဩက္ကမ္မာ**တိ တွေ ဥဘိန္နံ သကဋ္ဌစက္ကမဂ္ဂန် အန္တရာဋ္ဌမ္ပိ မဂ္ဂေယေဝတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **အဋ္ဌတွာ အနိသီဒိတွာ**တိ တွေ ဝိဟာရံ ပဝိသိတွာ သီသာဒိသု ဘာရံ ဘူမိယံ အနိက္ခိပိတွာဝ တိဋ္ဌန္တော နိသီဒန္တော တ ဝိဿမိတွာ ထေယျစိတ္တေ ဝူပသန္တေ ပုန ထေယျစိတ္တံ ဥပ္ပာဒေတွာ ဂစ္ဆတိ စေ, ဟာဒုဒ္ဒာရေန ကာရေတဗ္ဗော။ သစေ ဘူမိယံ နိက္ခိပိတွာ ပုန တံ ဂဟေတွာ ဂစ္ဆတိ, ဥဒ္ဒာရေန ကာရေတဗ္ဗော။ ကသ္မာ? အာဏာပကဿ အာဏတ္တိယာ ယံ ကတ္တဗ္ဗံ, တဿ တာဝ ပရိနိဋ္ဌိတတ္တာ။ ကေစိ ပန "ပုရိမသ္မိံ ထေယျစိတ္တေ အဝူပသန္တေပိ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝိဿမိတွာ ဂစ္ဆတော ဟာဒုဒ္ဒာရေန ဥဒ္ဒာရေန တ ကာရေတဗ္ဗော"တိ ဝဒန္တိ, "အသုကံ နာမ ကမန္တိ အနိယမေတွာ 'အန္တောကမ်ံ ပဝိသိဿာမာ'တိ အဝိသေသေန ဝုတ္တေ ဝိဟာရသာမန္တာ သဗ္ဗောပိ ကေစရကမော ခေတ္တမေဝ"တိပိ ဝဒန္တိ။ **သေသန္တိ** မဂ္ဂုက္ကမန ဝိဟာရာဘိမုခဂမနာဒိ သဗ္ဗံ။ **ပုရိမသဒိသမေဝ**တိ အနာဏတ္တိယာ ဂဟိတေပိ သာမိကဿ ကထေတွာ ဂဟိတတ္တာ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တဝိဟာရူပစာရာဒိ သဗ္ဗံ ခေတ္တမေဝတိ ကတွာ ဝုတ္တံ။

ဧသေဝ နယောတိ "အန္တရာမဂ္ဂေ ထေယျစိတ္တံ ဥပ္ပာဒေတွာ"တိအာဒိနာ ဝုတ္တနယံ အတိဒိသတိ။ **နိမိတ္တေ တ ကတေ**တိ "စီဝရံ မေ ကိလိဋ္ဌံ, ကော နု ခော ရဇိတွာ ဒဿတီ"တိအာဒိနာ နိမိတ္တေ ကတေ။ **ဝုတ္တနယေနေ**တိ အနာဏတ္တဿ ထေရေန သဒ္ဓိံ ပတ္တစီဝရံ ဂဟေတွာ ဂမနတရေ ဝုတ္တနယေနေဝ။ **ကေပသ္သေ တ**တိ ဝိဟာရဿ မဟန္တတာယ အတ္တာနံ အဒဿေတွာ ကေသ္မိံ ပဿေ ဝသန္တော တ။ **ထေယျစိတ္တေန ပရိဘုဉ္ဇန္တော ဇီရာပေတီ**တိ ထေယျစိတ္တေ ဥပ္ပန္နေ ဌာနာစာဝနံ အကတွာ နိဝတ္ထဟရုတနီဟာရေနေဝ ပရိဘုဉ္ဇန္တော ဇီရာပေတိ, ဌာနာ စာဝေန္တဿ ပန ထေယျစိတ္တေ သတိ ဟာရာဇိကမေဝ သီသေ ဘာရံ ခန္ဓေ ကရဏာဒိသု ဝိယ။ **ယထာ တထာ တ နဿတီ**တိ အဂ္ဂိအာဒိနာ တ ဥပစိကာဒိဟိ ခာဒိတံ တ နဿတိ။

အညော တ ကောစီတိ ဣမိနာ ပန ယေန ဌပိတံ, သောပိ သင်္ဂဟိတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **တဝ ထူလသာဋကော လဒ္ဓော**တိအာဒိနာ မုသာဝါဒေ ဒုက္ကဋံ အဒိန္နာဒာနပယောဂတ္တာ။ **ဣတရံ ဂဏှာဟတော ဥဒ္ဒာရေ ဟာရာဇိက**န္တိ တွေ "ပဝိသိတွာ တဝ သာဋကံ ဂဏှာဟီ"တိ ဣမိနာဝ ဥပနိမိဘာဝတော မုတ္တတ္တာ သာမိကဿ ဣတရံ ဂဏှာဟတောပိ အတ္တနော သာဋကေ အာလယဿ သမ္ဘာဝတော စ ဥဒ္ဒာရေ ဟာရာဇိကံ ဝုတ္တံ။ **န ဇာနန္တီ**တိ တေန ဝုတ္တံ ဝစနံ အသုဏန္တာ န ဇာနန္တိ။ **ဧသေဝ နယော**တိ တွေ သစေ ဇာနိတွာပိ စိတ္တေန န သမ္ပဋိစ္ဆန္တိ, ဧသေဝ နယောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ပဋိက္ခိပန္တီ**တိ တွေ စိတ္တေန ပဋိက္ခေပေပိ သင်္ဂဟိတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ယာစိတာ တ အယာစိတာ တ**တိ တွေ ယာစိတာ ယဒိ စိတ္တေနပိ သမ္ပဋိစ္ဆန္တိ, နဋ္ဌေ ဂီဝါ။ အယာစိတာ ပန ယဒိပိ စိတ္တေန သမ္ပဋိစ္ဆန္တိ, နတ္ထိ ဂီဝါ။

ဂဟေတွာ ဌပေတီတိ တွေ စာလေတွာ တသ္မိံယေဝ ဌာနေ ဌပိတေပိ နဋ္ဌေ ဂီဝါ။ **ဥပစာရေ ဝိဇ္ဇမာနေ**တိ ဘဏ္ဍာဂာရဿ သမီပေ ဥစ္စာရပဿာဝဋ္ဌာနေ ဝိဇ္ဇမာနေ။ **မယိ စ မတေ သင်္ဃဿ စ သေနာသနေ ဝိနဋ္ဌေ**တိ တွေ "ကေဝလံ သင်္ဃဿ သေနာသနံ မာ နဿီ"တိ ဣမိနာဝ အဓိပ္ပာယေန ဝိဝရိတုမ္ပိ ဝဋ္ဋတိယေဝ"တိ ဝဒန္တိ။ **သဟာ**

ယေဟိ ဘဝိတဗ္ဗန္တိ တေဟိပိ ကိဠ္ဌိ ကိဠ္ဌိ အတဗ္ဗန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **အယံ သာမီစီ**တိ ဘဏ္ဍာကရေ ဝသန္တာနံ ဣဒံ ဝတ္တံ။

လောလမဟာထေရောတိ မန္ဒော မောမူဟော ဟသိတကီဠိတပ္ပသုတော တ မဟာထေရော။ အတ္တနော အတ္တနော ဝ သနဂဗ္ဘေသု သဘာဂဘိက္ခူနံ ပရိက္ခာရံ ဌပေန္တီတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **ဣတရေဟီ**တိ တသ္မိံယေဝ ဂဗ္ဘေ ဝသန္တေဟိ ဣတရဘိက္ခူဟိ။ ဝိဟာရတရေ နိယုတ္တော **ဝိဟာရတရိကော,** တရံ ကတ္ဝာ ဝိဟာရရက္ခဏကော။ **နိတပန္တိ** ဘတ္တ ဝေတနံ။ **ပဋိပထံ ဂတေသူ**တိ စောရာနံ အာဂမနံ ဥတွာ ''ပဌမတရံယေဝ ဂန္တွာ သဒ္ဒံ ကရိဿာမာ''တိ စောရာနံ အဘိ မုခံ ဂတေသု။ **နိဿိတကေ ဇဂ္ဂေန္တိ** တိ အတ္တနော အတ္တနော နိဿိတကေ သိက္ခာစရိယာယ ပောသေန္တာပိ နိဿိတ ကေ ဝိဟာရံ ဇဂ္ဂါပေန္တိ။ ''အသဟာယဿ အဒုတိယဿာ''တိ ဟဋ္ဌော ယုတ္တော, ပန္တိမံ ပုရိမဿေဝ ဝေဝစနံ။ **အ သဟာယဿ တ အတ္တဒုတိယဿ တ**တိ ဣမသ္မိံ ပန ဟဋ္ဌေ ဧကေန အာနီတံ ဒွိန္နံ နပ္ပဟောတီတိ အတ္တဒုတိယဿပိ တရော နိတရိတောတိ ဝဒန္တိ, တံ ''ယဿ သဘာဂေ ဘိက္ခု ဘတ္တံ အာနေတွာ ဒာတာ နတ္ထိ''တိ ဣမိနာ န သမေတီ တိ ဝီမံသိတဗ္ဗံ။ **ဥပဇီဝန္တေန ဌာတဗ္ဗ** န္တိ အဗ္ဘောကာသိကေန ရုက္ခမူလိကေနပိ ဟာကဝဋ္ဋံ ဥပနိဿာယ ဇီဝန္တေန ပတ္တစီဝရရက္ခဏတ္ထာယ ဝိဟာရတရေ သမ္ပတ္တေ ဌာတဗ္ဗံ။ **ပရိပုန္တ** န္တိ ပုန္တိတပဉှာဟိဝိဿဇ္ဇနံ အဋ္ဌကထံ တ။ **ဒိဂုဏ** န္တိ ဝဿဂ္ဂေန ဟပိတံ ဝိနာဝ ဒွေဝ ကောဌာသေတိ ဝဒန္တိ။ **ပက္ခတရေနာ** တိ အမုမာသတရေန။

ဥပနိမိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သုငွဃာတကထာဝဏ္ဏနာ

၁၁၃. သုငွဃာတကထာယံ **တတော ဟနန္တိ** တိ တတော နီဟရန္တာ ဟနန္တိ။ **တန္တိ** သုငွဋ္ဌာနံ။ **ယတော**တိ ယတော နီဟရိယမာနဘဏ္ဍတော။ **ရာဇကန္တိ** ရာဇာယတ္တံ။ တမ္ပိ ရာဇာရဟမေတတိ အာဟ **''အယမေဝတ္တော''** တိ။ **ဣတော**တိ ဣတော ဘဏ္ဍတော။ **ဒုတိယံ ဟာဒံ အတိက္ကာမေတီ** တိ တွေ ''ပဌမံ ဟာဒံ ပရိစ္ဆေဒတော ဗဟိ ဌပေတွာ ဒု တိယေ ဟာဒေ ဥဒ္ဓဋ္ဌမတ္တေ ဟာရာဇိက''န္တိ ဝဒန္တိ ဥဒ္ဓရိတွာ ဗဟိ အဋ္ဌပိတောပိ ဗဟိ ဋ္ဌိတောယေဝ နာမ ဟောတီတိ ကတွာ။ ယတ္ထ ယတ္ထ ပဒတရေန အာပတ္တိ ကာရေတဗ္ဗာ, တတ္ထ တတ္ထ သဗ္ဗတ္ထာပိ ဧသေဝ နယောတိ ဝဒန္ တိ။ သုငွဃာတတော ဗဟိ **ဗဟိသုငွဃာတံ** ။ **အဝဿံ ပတနက** န္တိ အဝဿံ သုငွဃာတတော ဗဟိ ပတနကံ။ **ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေနေတ**တိ အဝဿံ ပတနကေ ဟတ္ထတော မုတ္တမတ္တေတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဝဋ္ဋန္တိ ပုန အန္တော ပ ဝိသတီ**တိ မဟာအဋ္ဌကထာဝစနဿ ကုရုန္ဒိသင္ခေပဋ္ဌကထာဟိ အဓိပ္ပာယော ပကာသိတော။ **အန္တော ဌတွာ ဗဟိ ဂ စ္ဆန္တံ ရက္ခတီ**တိ ဘိက္ခုနော ပယောဂေန ဂမနဝေဂဿ အန္တောယေဝ ဝူပသန္တတ္တာ။ **ပရိဝတ္တေတွာ အဗ္ဘန္တ တရိမံ ဗဟိ ဌပေတီ**တိ အဗ္ဘန္တရေ ဋ္ဌိတံ ပုဋ္ဌကံ ပရိဝတ္တေတွာ ဗဟိ ဌပေတိ။ တွေ စ ''အဗ္ဘန္တရိမေ ပုဋ္ဌကေ ဘူမိ တော မောစိတမတ္တေ ဟာရာဇိက''န္တိ ဝဒန္တိ။

''ဂစ္ဆန္တေ ယာနေ တ။ပေ။ ဌပေတီ တိ သုငွဃာတံ အပဝိသိတွာ ဗဟိယေဝ ဌပေတီ''တိ **တီသုပိ ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ သုငွဋ္ဌာနဿ ဗဟိ ဌပိတန္တိ ဝက္ခမာနတ္တာ။ အာစရိယာ ပန ''သုငွဋ္ဌာနဿ ဗဟိ ဋ္ဌိတ''န္တိ ဟဋ္ဌံ ဝိက ပ္ပေတွာ ''ပဌမံ အန္တောသုငွဃာတံ ပဝိဋ္ဌေသုယေဝ ယာနာဒီသု ဌပိတံ ပစ္ဆာ ယာနေန သဒ္ဓိံ နီဟဋ္ဌံ သုငွဃာတ ဿ ဗဟိ ဋ္ဌိတံ, န စ တေန နီတ''န္တိ အတ္ထံ ဝဒန္တိ။ အယံ ပန တေသံ အဓိပ္ပာယော – သုငွဋ္ဌာနဿ အန္တော ပဝိ ဋ္ဌယာနာဒီသု ဌပိတေပိ ဘိက္ခုဿ ပယောဂံ ဝိနာ အညေန နီဟဋ္ဌတ္တာ နေဝတ္ထိ ဟာရာဇိကံ, **''အတ္ထ ပဝိဋ္ဌဿ သုငွ ကံ ဂဏှဟန္တု''**တိ ဝုတ္တတ္တာ အညေန နီဟဋ္ဌဿ ဗဟိ ဋ္ဌိတေ ဘဏ္ဍဒေယ္ယမ္ပိ န ဟောတီတိ။ အယမေဝ စ နယော ''ဝဋ္ဋိတွာ ဂမိဿတီတိ တ အညော နံ ဝဋ္ဋေဿတီတိ တ အန္တော ဌပိတံ ပစ္ဆာ သယံ တ ဝဋ္ဋမာနံ အညေန တ ဝဋ္ဋ ဋ္ဌိတံ ဗဟိ ဂစ္ဆတိ, ရက္ခတိယေဝတ''တိ ဣမိနာ ဝစနေန သမေတီတိ ယုတ္တတရော ဝိယ ဒိဿတိ။ သုငွဋ္ဌာနဿ အ န္တော ပဝိသိတွာ ပုန ပစ္စာဂစ္ဆတောပိ တေန ပဿေန ပရိစ္ဆေဒံ အတိက္ကမန္တဿ ယဒိ တတောပိ ဂစ္ဆန္တာနံ ဟတ္ထတော သုငွံ ဂဏှဟန္တိ, သီမာတိက္ကမေ ဟာရာဇိကမေဝ။

ဟတ္ထိသုတ္တာဒီသူ တိ ဟတ္ထိသိက္ခာဒီသု။ **ဣမသ္မိံ ဌာနေ** တိ ယထာဝုတ္တယာနာဒီဟိ ဝုတ္တပ္ပကာရေန နီဟရ ဏေ။ **အနာပတ္တီ** တိ တတ္ထ ''သဟတ္ထာ''တိ ဝစနတော အညေန နီဟရာပေန္တဿ အနာပတ္တိ။ **ဣဏာ**တိ ဣမသ္မိံ

အဒိန္နာအနုသိက္ခာပဒေ။ **တတ္ထာ** တိ တသ္မိံ ဠေကလောမသိက္ခာပဒေ။ **ဟောန္တီတိ** ဧတ္ထ **ဣတိ**-သဒ္ဒော ဟေတုအတ္ထော, ယသ္မာ ဠေကလောမာနိ နိဿဂ္ဂိယာနိ ဟောန္တိ, တသ္မာ ပာစိတ္တိယန္တိ အတ္ထော။ **ဣဓ အနာပတ္တီ** တိ ဣမသ္မိံ သိက္ခာပဒေ အဝဟာရာဘာဝတ အနာပတ္တိ။ **ဥပစာရန္တိ** သုင်္ကဃာတပရိစ္ဆေဒတော ဗဟိ သမန္တာ ဒွိန္နံ လေဍ္ဍုပာတာနံ အဗ္ဘန္တရံ ဝတိအာသန္နပ္ပဒေသသင်္ခာတံ ဥပစာရံ။ တာဒိသံ ဥပစာရံ ဩက္ကမိတ္ဝာ ပရိဟရဏေ သာဒီနဝတ္တာ ဒုက္ကဋံ ဝုတ္တံ။ **ဧတ္ထာ** တိ သုင်္ကဃာတေ။ **"ဒွီဟိ လေဍ္ဍုပာတေဟီ** တိ အယံ နိယမော အာစရိယပရမ္ပရာဘတော"တိ **မဟာဂဏ္ဌိပဒေ** ဝုတ္တံ။

သုင်္ကဃာတကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဟတ္ထကကထာဝဏ္ဏနာ

၁၁၄. ဟတ္ထကကထာယံ တိရစ္ဆာနဂတဿ ဧကန္တေန ဟာဒ္ဓုနကတာ န သမ္ဘဝတီတိ အာဟ – **"ဇင်္ဃသေန အဝဟာရကပ္ပဟောနကဟတ္ထံ ဒဿေန္တော"**တိ။ **ဘုဇိဿံ ဟရန္တဿ အဝဟာရော နတ္ထီ** တိ ပရပရိဂ္ဂဟိတာဘာဝတော။ **ဘုဇိဿော** တိ အဒာသော။ **အာဌပိတော**တိ မာတာပိတူဟိ ဣဏံ ဂဏ္ဟန္တေဟိ "ယာဝ ဣဏဒါနာ အယံ တုမှာကံ သန္တိကေ ဟောတူ"တိ ဣဏဒါယကာနံ နိယျာတိတော။ ယသ္မာ မာတာပိတရော အသာနံ ဝိယ ပုတ္တာနံ န သာမိနော။ ယေသဉ္စ သန္တိကေ အာဌပိတော, တေပိ တဿ ဟတ္ထကမ္မေ သာမိနော, န တဿာတိ အာဟ **"အဝဟာရော နတ္ထီ"**တိ။ **ဓနံ ပန ဂတဋ္ဌာနေ ဝမုတီ** တိ ဧတ္ထ "အာဌပေတ္ဝာ ဂဟိတဓနံ ဝမိယာ သဟ အဝဟာရကဿ ဂီတ"တိ **တီသုပိ ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ။

အန္တောဇာတ။ပေ။ အဝဟာရော ဟောတီ တိ ဧတ္ထ ပဒေသစာရိတ္တဝသေန အတ္တနာဝ အတ္တာနံ နိယျာတေတ္ဝာ အာသဗ္ဗံ ဥပဂတံ အဝဟရန္တဿပိ ဟာရာဇိကမေဝါတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ဂေဟဒာသိယာ ကုစ္ဆိမှိ အသဿ ဇာတော** တိ ဧဝမ္ပိ သမ္ဘဝတီတိ သမ္ဘဝန္တံ ဂဟေတ္ဝာ ဝုတ္တံ။ ဂေဟဒာသိယာ ကုစ္ဆိသ္မိံ ပန အညဿ ဇာတောပိ ဧတ္ထေဝ သင်္ဂဟိတော။ **ကရမရာနီတော** နာမ ဗန္ဓကဟာဂဟိတော။ တေနာဟ **"ပရဒေသတော ပဟာရိတ္ဝာ"**တိအာဒိ။ တတ္ထ **ပရဒေသတော ပဟာရိတ္ဝာ**တိ ပရဒေသံ ဝိလုမ္ပကေဟိ ရာဇရာဇမဟာမတ္တာဒီဟိ မဟာစောရေဟိ ပရဒေသတော ပဟာရိတ္ဝာ။ **အနာပတ္တိ ဟာရာဇိကဿာ** တိ ယဒိ တဿ ဝစနေန တတော အဓိကံ ဝေဂံ န ဝမေတိ, အနာပတ္တိ။ **ပရိယာယေနာ** တိ ပရိယာယဝစနေန။ မနုဿဝိဂ္ဂဟေ "မရဏဝဏ္ဏံ တ သံဝဏ္ဏေယျာ"တိ ဝုတ္တတ္တာ ပရိယာယကထာယပိ န မုစ္စတိ, ဣဓ ပန "အဒိန္နံ ထေယျသင်္ခာတံ အာဒိယေယျာ"တိ အာအနဿေဝ ဝုတ္တတ္တာ ပရိယာယကထာယ မုစ္စတိ။

ဟတ္ထကကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အပဒကထာဝဏ္ဏနာ

အပဒကထာယံ **နာမေနာ**တိ သပ္ပနာမေန တ သာမိကေန ကတနာမေန တ။ **ကရဏ္ဍပုဋ္ဌံ** န္တိ ပေဠာယ ပိဓာနံ။ **အာဟစ္စ ဓာ**တိ ပဟာရိတ္ဝာ။

စတုပ္ပဒကထာဝဏ္ဏနာ

၁၁၆. စတုပ္ပဒကထာယံ **ဘိင်္ကစ္ဆာပ** န္တိ ဘိင်္ကဘိင်္ကာတိ သဒ္ဒာယနတော ဇေဝလဒ္ဓနာမံ ဟတ္ထိပောတကံ။ **အန္တောဝတ္ထုမှိ**တိ ပရိက္ခိတ္တေ အန္တောဝတ္ထုမှိ။ **ရာဇင်္ဂဏေ** တိ ပရိက္ခိတ္တေ နဂရေ ဝတ္ထုဒ္ဒာရတော ဗဟိ ရာဇင်္ဂဏေ။ **ဟတ္ထိသာလာ ဌာန** န္တိ နိဗ္ဗဒ္ဓကောသတော ဥဒ္ဒကဟာတဗ္ဗန္တရံ ဌာနံ။ **ဗဟိနဂရေ ဌိတဿာ** တိ ပရိက္ခိတ္တနဂရံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, အပရိက္ခိတ္တနဂရေ ပန အန္တောနဂရေ ဌိတဿပိ ဌိတဋ္ဌာနမေဝ ဌာနံ။ **ခဏ္ဍဒ္ဒ္ဝာရ** န္တိ အတ္တနာ ခဏ္ဍိတဒ္ဒ္ဝာရံ။ **သာခာဘင်္ဂ** န္တိ ဘဉ္ဇိတသာခံ။ **နိပန္နဿ ဒွေ** တိ ဗန္ဓနေန သဒ္ဓိံ ဒွေ။ **ဃာတေတီ**တိ ဧတ္ထ "ထေယျစိတ္တေန ဝိနာသေန္တဿ သဟပယောဂတ္တာ ဒုက္ကဋမေဝ, န ပာစိတ္တိယ"န္တိ အာစရိယာ ဝဒန္တိ။

စတုပ္ပဒကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဩဏိရက္ခကထာဝဏ္ဏနာ

ဩဏိရက္ခကထာယံ **ဩဏိန္တိ** ဩဏီတံ, အာနီတန္တိ အတ္ထော။ “ဩဏိရက္ခဿ သန္တိကေ ဌပိတံ ဘဏ္ဍံ ဥပနိဓိ ဝိယ သင်္ဂေါပနတ္ထာယ အနိက္ခိပိတွာ မုဟုတ္တံ ဩလောကနတ္ထာယ ဌပိတတ္တာ တဿ ဌာနာစာဝနမတ္တေန ပါရာဇိကံ ဇနေတီ”တိ ဝဒန္တိ။

သံဝိဒါဝဟာရကထာဝဏ္ဏနာ

သံဝိဒါဝဟာရကထာယံ “သမ္ဗဟုလာ သံဝိဒဟိတွာ ဧကော ဘဏ္ဍံ အဝဟရတိ, အာပတ္တိ သဗ္ဗေသံ ပါရာဇိကဿာ”တိ ဟဋ္ဌိယံ အဝိသေသေန ဝုတ္တတ္တာ အာဏာပကာနံ အာဏတ္တိက္ခဏေ အာပတ္တိ, အဝဟာရကဿ ဥဒ္ဓါရေတိ ယထာသမ္ဘဝံ ယောဇေတွာ အတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော အာဏတ္တိကထာယံ “သော တံ ဘဏ္ဍံ အဝဟရတိ, အာပတ္တိ သဗ္ဗေသံ ပါရာဇိကဿာ”တိအာဒီသု ဝိယ။ ဧတ္ထာပိ ဟိ အာဏာပကဿ အာဏတ္တိက္ခဏေယေဝ အာပတ္တိ ဝုတ္တာ။ တထာ စ ဝက္ခတိ “အထ တံ ဘဏ္ဍံ အဝဿံ ဟာရိယံ ဟောတိ, ယံ ပရတော သဗ္ဗေသံ အာပတ္တိ ပါရာဇိကဿာတိ ဝုတ္တံ, တတော ဣမဿ တင်္ခဏေယေဝ ပါရာဇိကံ ဟောတီတိ အယံ ယုတ္တိ သဗ္ဗတ္ထ ဝေဒိတဗ္ဗာ”တိ (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၁.၁၂၁)။ သံဝိဒါဝဟာရေ စ “အာဏတ္တိ နတ္ထီ”တိ န ဝတ္တဗ္ဗာ “အန္တေဝါသိကေသု ဧကမေကဿ ဧကေကော မာသကော သာဟတ္ထိကော ဟောတိ, ပဉ္စ အာဏတ္တိကာ”တိ ဝစနတော။ အာဏတ္တိယာ စ သတိ အာဏာပကဿ အာဏတ္တိက္ခဏေယေဝ အာပတ္တိ ဣစ္ဆိတဗ္ဗာ, န ဥဒ္ဓါရေ။

ယဒိ ဧဝံ **“တေသု ဧကော ဘဏ္ဍံ အဝဟရတိ, တဿုဒ္ဓါရေ သဗ္ဗေသံ ပါရာဇိက”**န္တိ ကသ္မာ ဝုတ္တန္တိ? နာယံ ဒေါသော။ ဧတ္ထ ဟိ သဗ္ဗေသံယေဝ အာပတ္တိဒဿနတ္ထံ အဝဟာရကဿပိ အာပတ္တိသမ္ဘဝဒဿနတ္ထံ ဒဿေန္တော “တဿုဒ္ဓါရေ သဗ္ဗေသံ ပါရာဇိက”န္တိ အာဟ, န ပန အာဏာပကာနမ္ပိ ဥဒ္ဓါရေယေဝ အာပတ္တိဒဿနတ္ထန္တိ ဧဝမတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော။ **“သမ္ဗဟုလာ ဧကံ အာဏာပေန္တိ ‘ဂစ္ဆေတံ အာဟရာ’တိ, တဿုဒ္ဓါရေ သဗ္ဗေသံ ပါရာဇိက”**န္တိအာဒီသုပိ ဧဝမေဝ အတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော။ အထ ဝါ သံဝိဒါဝဟာရေ အာဏာပကာနမ္ပိ ဥဒ္ဓါရေယေဝ အာပတ္တိ, န အာဏတ္တိက္ခဏေတိ အာဝေဏိကမိဒံ လက္ခဏန္တိ အဋ္ဌကထာစရိယပ္ပမာဏေန ဂဟေတဗ္ဗံ, ဣတော ဝါ အညေန ပကာရေန ယထာ အဋ္ဌကထာယံ ပုဗ္ဗေနာပရံ န ဝိရုဇ္ဈတိ, တထာ ဝီမံသိတွာ ဂဟေတဗ္ဗံ။

သံဝိဓာယာတိ သံဝိဒဟိတွာ။ **တေန နေသံ ဒုက္ကဋာပတ္တိယော**တိ အာဏတ္တိဝသေန ပါရာဇိကာပတ္တိယာ အသမ္ဘဝေ သတိ ဝုတ္တံ။ ယဒိ ဟိ တေ အာဏတ္တာ အဝဿံ တံ ဟရန္တိ, ပါရာဇိကာပတ္တိယေဝ နေသံ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ, န ဒုက္ကဋာပတ္တိ။ **သာဟတ္ထိကံ ဝါ အာဏတ္တိကဿ အာဏတ္တိကံ ဝါ သာဟတ္ထိကဿ အင်္ဂံ န ဟောတီ**တိ ဘိန္နကာလဝိသယတ္တာ အညမညဿ အင်္ဂံ န ဟောတိ။ တထာ ဟိ သဟတ္ထာ အဝဟရန္တဿ ဌာနာစာဝနေ အာပတ္တိ, အာဏတ္တိယာ ပန အာဏတ္တိက္ခဏေယေဝါတိ ဘိန္နကာလဝိသယာ သာဟတ္ထိကာဏတ္တိကေဟိ အာပဇ္ဇိတဗ္ဗာပတ္တိယော။

သံဝိဒါဝဟာရကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သင်္ကေတကမ္မကထာဝဏ္ဏနာ

၁၁၉. သင်္ကေတကမ္မကထာယံ **ဩစရကေ ဝုတ္တနယေနေဝါ**တိ “အဝဿံ ဟာရိယေ ဘဏ္ဍေ”တိအာဒိနာ ဝုတ္တနယေန။ ဟဋ္ဌိယံ **တံ သင်္ကေတံ ပုရေ ဝါ ပစ္ဆာ ဝါ**တိ ဧတ္ထ **တံ သင်္ကေတ**န္တိ သာမိအတ္ထေ ဥပယောဂဝစနန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ, တဿ သင်္ကေတဿာတိ အတ္ထော။ အထ ဝါ တံ သင်္ကေတံ အသမ္ပတွာ ပုရေ ဝါ တံ သင်္ကေတံ အတိက္ကမ္မ ပစ္ဆာ ဝါတိ ဧဝမေတ္ထ ယောဇနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တေနေဝါဟ – **“အဇ္ဇာတိ နိယာမိတံ တံ သင်္ကေတံ အတိက္ကမ္မာ”**တိအာဒိ။ **တံ နိမိတ္တံ ပုရေ ဝါ ပစ္ဆာ ဝါ**တိ ဧတ္ထာပိ ဣမိနာဝ နယေန အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

သင္ကေတကမ္မကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

နိမိတ္တကမ္မကထာဝဏ္ဏနာ

၁၂၀. နိမိတ္တကမ္မကထာယံ အကုသလဝိဓိနိမိတ္တကမ္မံ ပန လဟုကံ ဣတ္တရကာလံ, တသ္မာ တင္ခဏေယေဝ တံ ဘဏ္ဍံ အဝဟရိတုံ န သက္ကာ။ တထာ ဟိ ကိဥ္စိ ဘဏ္ဍံ ဒူရေ ဟောတိ ကိဥ္စိ ဘာရိယံ, တံ ဂဟေတုံ ယာဝ ဂစ္ဆတိ, ယာဝ ဥက္ခိပိတုံ တယမတိ, တာဝ နိမိတ္တကမ္မဿ ပစ္ဆာ ဟောတိ။ ဧဝံ သန္တေပိ နိမိတ္တကမ္မတော ပဌမဃ ဂဏ္ဟိ တုံ အာရဒ္ဓတ္တာ တေနေဝ နိမိတ္တေန အဝဟရတီတိ ဝုစ္စတိ။ ယဒိ ဧဝံ ''ပုရေဘတ္တပယောဂေဝ ဧသော''တိ တအေ ပမာဏာဘာဝံ အာပဇ္ဇတီတိ? နာပဇ္ဇတိ။ န ဟိ သင္ကေတကမ္မံ ဝိယ နိမိတ္တကမ္မံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ တတ္ထ ဟိ ကာလပရိစ္ဆေ အေ အတ္ထိ, ဣဓ နတ္ထိ။ ကာလဝသေန ဟိ သင္ကေတကမ္မံ ဝုတ္တံ, ကိရိယာဝသေန နိမိတ္တကမ္မန္တိ အယမေတေသံ ဝိ သေသော။ ''တံ နိမိတ္တံ ပုရေ တ ပစ္ဆာ တ တံ ဘဏ္ဍံ အဝဟရတိ, မူလဋ္ဌဿ အနာပတ္တီ''တိ ဣဒံ ပန တေန နိမိတ္တကမ္မေ ကတေ ဂဏှိတုံ အနာရဘိတွာ သယမေဝ ဂဏှန္တဿ ဝသေန ဝုတ္တံ။

နိမိတ္တကမ္မကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အာဏတ္တိကထာဝဏ္ဏနာ

၁၂၁. အာဏတ္တိကထာယံ **အသမ္မောဟတ္ထံ** န္တိ ယသ္မာ သင္ကေတကမ္မနိမိတ္တကမ္မာနိ ကရောန္တော ကော ပုရေဘတ္တာဒီသု တ အကုသိခဏနာဒီနိ တ ဒိသွတ ''ဂဏှာ''တိ ဝဒတိ, ကော ဂဟေတဗ္ဗဘဏ္ဍနိဿိတံ ကတွတ ''ပုရေဘတ္တံ ဧဝံဝဏ္ဏသဏ္ဌာနံ ဘဏ္ဍံ ဂဏှာ''တိ ဝဒတိ, ကော ''တွံ ဣတ္ထန္နာမဿ ဟဝဒ, သော အညဿ ဟဝဒတူ''တိအာဒိနာ ပုဂ္ဂလပဋိပာဋိယာ စ အာဏာပေတိ, တသ္မာ ကာလဝသေန ကိရိယာဝသေန ဘဏ္ဍဝသေန ပုဂ္ဂလဝ သေန စ အာဏတ္တေ ဝိသင်္ကေတာဝိသင်္ကေတဝသေန တေသု သင္ကေတကမ္မနိမိတ္တကမ္မေသု အသမ္မောဟတ္ထံ။ **နိမိတ္တသညံ ကတွတ** တိ ''ဤဒိသံ နာမ ဘဏ္ဍ''န္တိ ဝဏ္ဏသဏ္ဌာနာဒိဝသေန ဂဟဏဿ နိမိတ္တဘူတံ သညာဏံ က တွတ။

ယထာဓိပ္ပာယံ ဂစ္ဆတီ တိ ဒုတိယော တတိယဿ, တတိယော စတုတ္ထဿာတိ ဧဝံ ပဋိပာဋိယာ စေ ဝဒန္တီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ သစေ ပန ဒုတိယော စတုတ္ထဿ အာရောစေတိ, န ယထာဓိပ္ပာယံ အာဏတ္တိ ဂတာတိ နေဝတ္ထိ ထု လ္လစ္စယံ, ပဌမံ ဝုတ္တဒုက္ကဋမေဝ ဟောတိ။ **တဒေဝ ဟောတီ**တိ ဘဏ္ဍဂ္ဂဟဏံ ဝိနာ ကေဝလံ သာသနပ္ပဋိဂ္ဂဟဏမ တ္တဿေဝ သိဒ္ဓတ္တာ တဒေဝ ထုလ္လစ္စယံ ဟောတိ , န ဒုက္ကဋံ နာပိ ဟာရာဇိကန္တိ အတ္ထော။ **သဗ္ဗတ္ထာ** တိ ဤဒိသေသု သဗ္ဗဋ္ဌာနေသု။

တေသမ္ပိ ဒုက္ကဋ န္တိ အာရောစနပစ္စယာ ဒုက္ကဋံ။ **ပဋိဂ္ဂဟိတမတ္တေ** တိ ဧတ္တေ အဝဿံ စေ ပဋိဂ္ဂဏှာတိ, တတော ပုဗ္ဗေဝ အာစရိယဿ ထုလ္လစ္စယံ, န ပန ပဋိဂ္ဂဟိတေတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ကသ္မာ ပနဿ ထုလ္လစ္စယန္တိ အာဟ – **''မဟာဇနော ဟိ တေန ပာပေ နိယောဇိတော''**တိ။

မူလဋ္ဌဿေဝ ဒုက္ကဋ န္တိ အယံ တာဝ အဋ္ဌကထာနယော, အာစရိယာ ပန ''ဝိသင်္ကေတတ္တာ ဧဝ မူလဋ္ဌဿာ တိ ဟဋ္ဌိယံ အဝုတ္တတ္တာ ပဋိဂ္ဂဏှန္တဿေဝ တံ ဒုက္ကဋံ ဝုတ္တံ, ဣမိနာဝ ဟေဋ္ဌာ အာဂတတရေသုပိ ပဋိဂ္ဂဏှ ဟန္တာနံ ပဋိဂ္ဂဟဏေ ဒုက္ကဋံ ဝေဒိတဗ္ဗံ, တံ ပန တတ္ထ ဩကာသာဘာဝတော အဝတွတ ဣဓ ဝုတ္တ''န္တိ ဝဒန္တိ။

ဧဝံ ပုန အာဏတ္တိယာပိ ဒုက္ကဋမေဝ ဟောတီ တိ ပဌမံ အတ္ထသာဓကတ္တာဘာဝတော ဝုတ္တံ။ **အာဏတ္တိက္ခ ဏေယေဝ ပာရာဇိကော**တိ မဂ္ဂါနန္တရဖလံ ဝိယ အတ္ထသာဓိကာဏတ္တိစေတနာက္ခဏေယေဝ ပာရာဇိကော။ **ဗဓိရ တာယာ**တိ ဥစ္စံ ဘဏန္တော ဗဓိရတာယ တ န သာဝေတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ''အာဏတ္တော အဟံ တယာ''တိ ဣမဿိ တရေ ပုန ပဋိက္ခိပိတဗ္ဗာဘာဝေန အတ္ထသာဓကတ္တာဘာဝတော မူလဋ္ဌဿ နတ္ထိ ပာရာဇိကံ။ ''ပဏ္ဍော တ သိလာယ တ ယတ္ထ ကတ္ထစိ 'စောရိယံ ကာတဗ္ဗ'န္တိ လိခိတွတ ဌပိတေ ပာရာဇိကမေဝ''တိ **တီသုပိ ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ။ တံ ပန ယသ္မာ အဒိန္နာဒာနတော ပရိယာယကထာယ မုစ္စတိ, တသ္မာ ဝီမံသိတွတ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ယဒိ ပန ''အသုကဿိ နာမ

ဌာနေ အသုကံ နာမ ဘဏ္ဍံ ဌိတံ, တံ အဝဟရာ''တိ ပဏ္ဏေ လိခိတ္ဝာ ကဿစိ ပေသေတိ, သော စေ တံ ဘဏ္ဍံ အဝဟ ရတိ, အာဏတ္တိယာ အဝဟဋ္ဌံ နာမ ဟောတီတိ ယုတ္တံ အာဏာပကဿ ဟရာဇိကံ။

အာဏတ္တိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အာပတ္တိဘေဒဝဏ္ဏနာ

၁၂၂. တတ္ထ တတ္ထာ တိ ဘူမဋ္ဌထလဋ္ဌာဒီသု။ အင္ဂဋ္ဌ ဒဿေန္တော်တိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **ဝတ္ထုဘေဒေနာတိ** အဝဟရိတဗ္ဗဿ ဝတ္ထုဿ ဂရုကလဟုကဘေဒေန။ **အာပတ္တိဘေဒ** န္တိ ဟရာဇိကထုလ္လစ္စယဒုက္ကဋ္ဌာနံ ဝသေ န အာပတ္တိဘေဒံ။ မနုဿဘူတေန ပရေန ပရိဂ္ဂဟိတံ **ပရပရိဂ္ဂဟိတံ** ။

၁၂၅. န စ သကသညီတိ ဣမိနာ ပန ပရပရိဂ္ဂဟိတံ ဝတ္ထု ကထိတံ။ **န စ ဝိဿာသဂ္ဂါဟီ, န စ တာဝကာလိက** န္တိ ဣမိနာ ပန ပရပရိဂ္ဂဟိတသညာ ကထိတာ။ **န ဝိဿာသဂ္ဂါဟိတာ** တိ ဝိဿာသဂ္ဂါဟေန အဂ္ဂဟိတဘာဝေါ။ **န တာဝကာလိကတာ**တိ ပဋ္ဌာ အတဗ္ဗတံ ကတ္ဝာ အဂ္ဂဟိတဘာဝေါ။ **အနဇ္ဈာဝုတ္ထက** န္တိ ''မမေဒ''န္တိ ပရိဂ္ဂဟဝသေ န အနဇ္ဈာဝုတ္ထကံ အရညေ အရက္ခိတပဏ္ဏာဒိ။ **ဆဍ္ဍိတ** န္တိ ကင္ဂဟာရာဒီဟိ အတိဘာရာဒိတာယ အနတ္ထိကဘာဝေန အရညာဒီသု ဆဍ္ဍိတံ။ **ဆိန္နမူလက** န္တိ နဋ္ဌံ ပရိယေသိတ္ဝာ အာလယသင္ခာတဿ မူလဿ ဆိန္နတ္တာ ဆိန္နမူလံ။ **အသာမိက**န္တိ အနဇ္ဈာဝုတ္ထကာဒီဟိ တီဟိ အာကာရေဟိ ဒဿိတံ အသာမိကဝတ္ထု။ **ဥဘယမ္ပိ** တိ ယထာဝုတ္တလက္ခ ဏံ အသာမိကံ အတ္တနော သန္တကဥ္စ။

အာပတ္တိဘေဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အနာပတ္တိဘေဒဝဏ္ဏနာ

၁၃၁. ယာယ သေယျာယ သယိတော ကာလံ ကရောတိ, သာ **အနုဋ္ဌာနသေယျာ** နာမ။ **''စိတ္တေန ပန အဓိဝ သေတီ''**တိ ဝုတ္တမတ္ထံ ဝိဘာဝေတုံ **''န ကိဉ္စိ ဝဒတီ''** တိ ဝုတ္တံ။ **ဟာကတိကံ ကာတု**န္တိ ယတ္တကံ ဂဟိတံ ပရိဘုတ္ တံ တ, တတ္တကံ အာတဗ္ဗန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ပဋိဒဿာမီ တိ ယံ ဂဟိတံ, တဒေဝ တ အညံ တ တာဒိသံ ပုန ဒဿာမီတိ အတ္တော။ သင္ဃသန္တကေ သင္ဃံ အနုဇာနာပေတုမသက္ကုဏေယျတ္တာ ကဿစိ ဝတ္ထုနော အနနုဇာနိတဗ္ဗတော စ **''သင္ဃသန္တကံ ပန ပဋိအာတုမေဝ ဝဋ္ဋတီ''**တိ ဝုတ္တံ။

တသ္မိံယေဝ အတ္တဘာဝေ နိဗ္ဗတ္တာပီ တိ တသ္မိံယေဝ မတသရီရေ ဥပ္ပန္နာပိ။ ဝိနီတဝတ္ထုသု သာဋ္ဋကတဏှာ ယ တသ္မိံယေဝ မတသရီရေ နိဗ္ဗတ္တပေတော ဝိယာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ရက္ခာဒီသု လဂ္ဂိတသာဋ္ဋကေ ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထီ** တိ မနုဿေဟိ အပရိဂ္ဂဟိတံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ သစေ ပန တံ အာရက္ခကေဟိ ပရိဂ္ဂဟိတံ ဟောတိ, ဂဟေတုံ န ဝဋ္ဋ တီတိ။

အနာပတ္တိဘေဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပဒဘာဇနီယဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပကိဏ္ဏကကထာဝဏ္ဏနာ

အရုခဏ္ဍာဒီသု ''ဘာရိယမိဒံ, တ္ဝံ ကေပဿံ ဥက္ခိပဟိ, အဟံ ကေပဿံ ဥက္ခိပာမီ''တိ ဥဘယေသံ ပယောဂေ န ကေဿ ဝတ္ထုနော ဌာနာစာဝနံ သန္ဓာယ **''သာဟတ္ထိကာဏတ္တိက''** န္တိ ဝုတ္တံ။ ဣဒဉ္စ ကာယတစာနံ ဤဒိသေ ဌာနေ အင္ဂဘာဝမတ္တဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ ယာယ ပန စေတနာယ သမုဋ္ဌာပိတော ပယောဂေ သာဟတ္ထိကော အာဏ

တ္တိကော တ ပဓာနဘာဝေန ဌာနာစာဝနံ သာဓေတိ, တဿာ ဝသေန အာပတ္တိ ကာရေတဗ္ဗာ။ အညထာ သာဟတ္ထိကံ တ အာဏတ္တိကဿ အင်္ဂံ န ဟောတိ, အာဏတ္တိကံ တ သာဟတ္ထိကဿာတိ ဣဒံ ဝိရုဇ္ဈတိ။

ပကိဏ္ဏကကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဝိနီတဝတ္ထုဝဏ္ဏနာ

၁၃၂. ဝိနီတဝတ္ထူသု **သန္ဓာဝတီ** တိ သုဋ္ဌု ဓာဝတိ။ **ဝိဓာဝတီ**တိ ဝိဝိဓာ နာနပ္ပကာရေန ဓာဝတိ။ **ကာယဝစီဒွါရဘေဒံ ဝိနာပီ**တိ ကာယစောပနံ ဝစီဘေဒဉ္စ ဝိနာ။ **ပဋိသင်္ခါနဗလေနာ** တိ တထာဝိဓစိတ္တုပ္ပာဒေ အာဒီနဝပစ္စဝေက္ခဏဗလေန။

၁၃၅. **ပုစ္ဆာသဘာဂေနာ**တိ ပုစ္ဆာနုရူပေန။ နိရုတ္တိ ဧဝ ပထော နိရုတ္တိပထော, တသ္မိံ နိရုတ္တိပထေ။ တေနာဟ **“ဝေါဟာရဝစနမတ္တေ”** တိ။

၁၃၇. **ယထာကမ္မံ ဂတော** တိ ဣမိနာ တဿ မတဘာဝံ ဒဿေတိ။ **အဗ္ဘုဏှေ** တိ ဣမိနာပိ ဝုတ္တမေဝ ပရိယာယန္တရေန ဝိဘာဝေတုံ **“အလ္လသရီရေ”** တိ ဝုတ္တံ။ **ဝိသဘာဂသရီရေ**တိ ဣတ္ထိသရီရေ။ ဝိသဘာဂသရီရတ္တာ အစ္စာသန္နေန န ဘဝိတဗ္ဗန္တိ အာဟ **“သီသေ ဝါ”**တိအာဒိ။ **ဝဋ္ဋတီ** တိ ဝိသဘာဂသရီရေပိ အတ္တနော ဝုတ္တဝိဓိံ ကာတုံ သာဋကဉ္စ ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ကေစိ ပန “ကိဉ္စာပိ ဣမိနာ သိက္ခာပဒေန အနာပတ္တိ, ဣတ္ထိရူပံ ပန အာမသန္တဿ ဒုက္ကဋ”န္တိ ဝဒန္တိ။

၁၃၈. **ကုသံ သင်္ကာမေတွာ** တိ ကုသံ ပရိဝတ္တေတွာ။ **ကူဋမာနကူဋကဟာပဏာဒီဟီ**တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန တုလာကူဋကံသကူဋဝဉ္စနာဒိံ သင်္ဂဏှာတိ။ တတ္ထ ကူဋမာနံ ဟဒယဘေဒသိခာဘေဒရဇ္ဇုဘေဒဝသေန တိဝိဓံ ဟောတိ။ တတ္ထ **ဟဒယ**န္တိ နာဠိအာဒိမာနဘာဇနာနံ အဗ္ဘန္တရံ, တဿ ဘေဒေါ ဆိဒ္ဒကရဏံ **ဟဒယဘေဒေါ,** သော သပ္ပိတေလာဒိမိနနကာလေ လဗ္ဘတိ။ တာနိ ဟိ ဂဏှန္တော ဟေဋ္ဌာဆိဒ္ဒေန မာနေန “သဏိကံ အာသိဉ္စာ”တိ ဝတွာ အန္တောဘာဇနေ ဗဟုံ ပဂ္ဃရာပေတွာ ဂဏှာတိ, ဒဒန္တော ဆိဒ္ဒံ ပိဓာယ သီဃံ ပူရေတွာ ဒေတိ။ **သိခာဘေဒေါ** တိလတဏ္ဍုလာဒိမိနနကာလေ လဗ္ဘတိ။ တာနိ ဟိ ဂဏှန္တော သဏိကံ သိခံ ဥဿာပေတွာ ဂဏှာတိ, ဒေန္တော ဝေဂေန ပူရေတွာ သိခံ ဆိန္ဒန္တော ဒေတိ။ **ရဇ္ဇုဘေဒေါ** ခေတ္တဝတ္ထုမိနနကာလေ လဗ္ဘတိ။ ခေတ္တာဒိံ မိနန္တာ ဟိ အမဟန္တမ္ပိ မဟန္တံ ကတွာ မိနန္တိ, မဟန္တမ္ပိ အမဟန္တံ။ **ကူဋကဟာပဏော** ပါကဋောယေဝ။

တုလာကူဋံ ပန ရူပကူဋံ အင်္ဂကူဋံ ဂဟဏကူဋံ ပဋိစ္ဆန္နကူဋန္တိ စတုဗ္ဗိဓံ ဟောတိ။ တတ္ထ **ရူပကူဋံ** နာမ ဒွေ တုလာ သရူပါ ကတွာ ဂဏှန္တော မဟတိယာ ဂဏှာတိ, ဒဒန္တော ခုဒ္ဒိကာယ ဒေတိ။ **အင်္ဂကူဋံ** နာမ ဂဏှန္တော ပစ္ဆာဘာဂေ ဟတ္ထေန တုလံ အက္ကမတိ, ဒဒန္တော ပုဗ္ဗဘာဂေ အက္ကမတိ။ **ဂဟဏကူဋံ** နာမ ဂဏှန္တော မူလေ ရဇ္ဇုံ ဂဏှာတိ, ဒဒန္တော အဂ္ဂေ။ **ပဋိစ္ဆန္နကူဋံ** နာမ တုလံ သုသိရံ ကတွာ အန္တော အယစုဏ္ဏံ ပက္ခိပိတွာ ဂဏှန္တော တံ ပစ္ဆာဘာဂေ ကရောတိ, ဒဒန္တော အဂ္ဂဘာဂေ။

ကံသော ဝုစ္စတိ သုဝဏ္ဏပါတိ, တာယ ဝဉ္စနံ **ကံသကူဋံ**။ ကထံ? ဧကံ သုဝဏ္ဏပါတိံ ကတွာ အညာ ဒွေ တိဿော လောဟပါတိယော သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏာ ကရောန္တိ, တတော ဇနပဒံ ဂန္တွာ ကိဉ္စိဒေဝ အဍ္ဎံ ကုလံ ပဝိသိတွာ “သုဝဏ္ဏဘာဇနာနိ ကိဏထာ”တိ ဝတွာ အဂ္ဃေ ပုစ္ဆိတေ သမဂ္ဃတရံ ဒါတုကာမာ ဟောန္တိ။ တတော တေဟိ “ကထံ ဣမေသံ သုဝဏ္ဏဘာဝေါ ဇာနိတဗ္ဗော”တိ ဝုတ္တေ “ဝီမံသိတွာ ဂဏှထာ”တိ သုဝဏ္ဏပါတိံ ပါသာဏေ ဃံသိတွာ သဗ္ဗပါတိယော ဒတွာ ဂစ္ဆန္တိ။

ဝဉ္စနံ နာမ တေဟိ တေဟိ ဥပါယေဟိ ပရေသံ ဝဉ္စနံ။ တတြိဒမေကံ ဝတ္ထု – ဧကော ကိရ လုဒ္ဒကော မိဂဉ္စ မိဂပေါတကဉ္စ ဂဟေတွာ အာဂစ္ဆတိ။ တမေကော ဓုတ္တော “ကိံ, ဘော, မိဂေါ အဂ္ဃတိ, ကိံ မိဂပေါတကော”တိ အာဟ။ “မိဂေါ ဒွေ ကဟာပဏေ, မိဂပေါတကော ဧက”န္တိ စ ဝုတ္တေ ဧကံ ကဟာပဏံ ဒတွာ မိဂပေါတကံ ဂဟေတွာ ထောကံ ဂန္တွာ နိဝတ္တော “န မေ, ဘော, မိဂပေါတကေန အတ္ထော, မိဂံ မေ ဒေဟီ”တိ အာဟ။ တေန ဟိ ဒွေ ကဟာပ

ဏော ဒေဟီတိ။ သော အာဟ – ''နနု, ဘော, မယာ ပဌမံ ဧဝေါ ကဟာပဏော ဒိန္နော''တိ? ''အာမ ဒိန္နော''တိ။ ''ဣမံ မိဂ ပေါတကံ ဂဏှဟ, ဧဝံ သော စ ကဟာပဏော, အယဉ္စ ကဟာပဏဂ္ဃနကော မိဂပေါတကောတိ ဒွေ ကဟာပဏာ ဘဝိ ဿန္တီ''တိ။ သော ''ကာရဏံ ဝဒတီ''တိ သလ္လက္ခေတွာ မိဂပေါတကံ ဂဟေတွာ မိဂံ အဒါသီတိ။

ဗလသာတိ ဗလေန။ **ပန္ထဃာတ** -ဂ္ဂဟဏေန ဟိမဝိပရာမောသဂုမ္ဗဝိပရာမောသာပိ သင်္ဂဟိတာ။ တတ္ထ ယံ ဟိမ ပာတသမယေ ဟိမေန ပဋိစ္ဆန္နာ ဟုတွာ မဂ္ဂပ္ပဋိပန္နံ ဇနံ မုသန္တိ, အယံ **ဟိမဝိပရာမောသော**။ ယံ ဂုမ္ဗာဒီဟိ ပဋိစ္ဆ န္နာ ဇနံ မုသန္တိ, အယံ **ဂုမ္ဗဝိပရာမောသော** ။

ဥဒ္ဒါရေယေဝ **ဟရာဗိကန္တိ** ''သစေ သာဋကော ဘဝိဿတိ, ဂဏှိဿာမီ''တိ ပရိကပ္ပဿ ပဝတ္တတ္တာ သာဋကဿ စ တတ္ထ သဗ္ဘာဝတော။ **ပဒတာရေန ကာရေတဗ္ဗော** တိ ဘူမိယံ အနိက္ခိပိတွာတဝ ဝီမံသိတတ္တာ ဝုတ္တံ။ **ပရိယုဋ္ဌိတော** တိ အနုဗဒ္ဓော။ **ဒိသွာ ဟဋ္ဌတ္တာ ပရိကပ္ပာဝဟာရော န ဒိဿတီ** တိ ဣမိနာ ပရိကပ္ပာဝဟာရဿ အ သမ္ဘဝံ ဒဿေန္တော မဟာပစ္စရိအာဒီသု ဝုတ္တဿ အယုတ္တဘာဝံ ဝိဘာဝေတိ။ **မဟာအဋ္ဌကထာယန္တိ**အာဒိနာ ပန ပရိကပ္ပာဝဟာရသမ္ဘဝံ ဟဋ္ဌိယာ သံသန္ဒနဘာဝဉ္စ ဝိဘာဝေန္တော မဟာအဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တမေဝ သုဝုတ္တန္တိ ဒီ ပေတိ။ တေနေဝ **မာတိကာဋ္ဌကထာယ** မ္ပိ မဟာအဋ္ဌကထာနယောဝ ဒဿိတော။

ကေစီတိ မဟာအဋ္ဌကထာယမေဝ ဧကစ္စေ အာစရိယာ။ **မဟာပစ္စရိယံ ပနာ** တိ **ပန**-သဒ္ဒော ကေစိတာဒတော မဟာပ စ္စရိတာဒဿ ဝိသေသသန္ဒဿနတ္ထော။ တေန ကေစိတာဒော မဟာပစ္စရိတာဒေနပိ န သမေတီတိ ဒဿေတိ။ မဟာ အဋ္ဌကထာနယော ဧဝ စ မဟာပစ္စရိတာဒေနပိ သံသန္ဒနတော ယုတ္တတရောတိ ဝိဘာဝေတိ။

အလင်္ကာရဘဏ္ဍ န္တိ အင်္ဂုလိမုဒ္ဒိကာဒိ အလင်္ကာရဘဏ္ဍံ။ **ကုသံ ပာတေတွာ**တိ ဝိလီဝမယံ ဝါ တာလပဏ္ဏမ ယံ ဝါ ကတသညာဏံ ယံ ကိဉ္စိ ကုသံ ပာတေတွာ။ **သမဂ္ဃတရ** န္တိ အပ္ပဂ္ဃတရံ။ ပရကောဋ္ဌာသတော ကုသေ ဥဒ္ဓဋေ ပိ န တာဝ ကုသဿ ပရိဝတ္တနံ ဇာတန္တိ ဝုတ္တံ **''ဥဒ္ဓါရေ ရက္ခတီ''** တိ။ **သိဝေယျက** န္တိ သိဝိရဋ္ဌေ ဇာတံ။

၁၃၉. ဇန္တာဃရဝတ္ထုသ္မိံ ယသ္မာ အာနန္ဒတ္ထေရော တတ္ထ အနာပတ္တိဘာဝံ ဇာနာတိ, တသ္မာ ''တဿ ကုက္ကုစ္စံ အဟောသီ''တိ န ဝုတ္တံ။ ယသ္မာ စ သယံ ဘဂဝတော နာရောစေသိ, တသ္မာ ''အာရောစေသီ''တိ ဧကဝစနံ န ဝုတ္တံ။

၁၄၀. **ဝိဃာသန္တိ** ခါဒိတာဝသေသံ ဥစ္ဆိဋ္ဌံ ဝါ။ **ကပ္ပိယံ ကာရာပေတွာ**တိ ပစာပေတွာ။ **အတ္တဂုတ္တတ္ထာယာ** တိ တံနိမိတ္တဥပဒ္ဒဝတော အတ္တာနံ ရက္ခဏတ္ထာယ။ ဗျဂ္ဃာဒိဘူတာ ဟိ သီဟာဒယော အတ္တနာ ခါဒိယမာနံ ဂဏှ ဟန္တာနံ အနတ္ထမ္ပိ ကရေယျုံ။ **ပရာနုဒ္ဒယတာယာ** တိ သီဟာဒီသု ပရသတ္တေသု အနုကမ္ပာယ။ ဗျဂ္ဃာဝိနောဒန တ္ထဉ္ဟိ တေဟိ ခါဒိယမာနံ တေ ပလာပေတွာ ဂဏှဟတော တေသု အနုကမ္ပာ နာမ န ဘဝိဿတိ။

၁၄၁. **တေကဋုလယာဂုဝတ္ထုမ္ဟိ ဝိဃာ** တိ မုသာဝါဒသာမညတော ဝုတ္တံ။ **အာဏတ္တေဟိ** တိ သမ္မတေန အာဏ တ္တေဟိ။ **အာဏတ္တေနာ** တိ သာမိကေဟိ အာဏတ္တေန။ **အပရဿ ဘာဂံ ဒေဟီ** တိ အသန္တံ ပုဂ္ဂလံ ဒဿေတွာ ဂဟိတတ္တာ **''ဘဏ္ဍဒေယျ''** န္တိ ဝုတ္တံ။ **အညေနာ**တိ ယထာဝုတ္တေဟိ သမ္မတာဒီဟိ စတူဟိ အညေန။ **''အပရမ္ပိ ဘာဂံ ဒေဟီ''**တိ ဝုတ္တေပိ သင်္ဃသန္တကတ္တာ အမူလကမေဝ ဂဟိတန္တိ **''ဥဒ္ဒါရေယေဝ ဘဏ္ဍဂ္ဃေန ကာရေတဗ္ ဗော''**တိ ဝုတ္တံ။ **ဣတရေဟိ ဒီယမာန**န္တိ သမ္မတေန, တေန အာဏတ္တေန ဝါ ဒီယမာနံ။ **ဧဝံ ဂဏှတော**တိ ''အပရမ္ ပိ ဘာဂံ ဒေဟီ''တိ ဝတွာ ဝါ ကူဋဝဿာနိ ဂဏေတွာ ဝါ ဂဏှတော။ **သုဒိန္န** န္တိ ပေဋ္ဌာ သာမိကေန, တေန အာဏ တ္တေန ဝါ ဒီယမာနံ ဂိဟိသန္တကံ ''အပရဿ ဘာဂံ ဒေဟီ''တိ ဝတွာ ဂဏှတော အပရဿ အဘာဝတော သာမိသ န္တကမေဝ ဟောတီတိ ဘဏ္ဍဒေယျံ ဇာတံ။ ဣဓ ပန တေဟိ ဧဝံ ဒီယမာနံ ''အပရမ္ပိ ဘာဂံ ဒေဟီတိ ဝတွာ ဝါ ကူဋဝ ဿာနိ ဂဏေတွာ ဝါ ဂဏှတော ဒေဟီ''တိ ဝုတ္တတ္တာ အညာတကဝိညတ္တိမတ္တံ ဌပေတွာ နေဝ ဟရာဗိကံ န ဘဏ္ဍဒေယျန္တိ သုဒိန္နမေဝ ဟောတိ။

၁၄၂-၃. ပရိက္ခာရဝတ္ထုသု ဝုတ္တပရိက္ခာရဿ ပေဋ္ဌာ ဝုတ္တဘဏ္ဍဿ စ ကော ဝိသေသော? ယံ ပရိဘောဂ ယောဂ္ဂံ အာဘရဏာဒိရူပံ အကတွာ ယထာသဘာဝတော ဌပိတံ, တံ **ဘဏ္ဍံ** ။ ယံ ပန တထာ ကတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ အနုစ္

ဆဝိကာကာရေန ဌပိတံ အာဘရဏာဒိကံ, တံ **ပရိက္ခာရန္တိ** ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၁၄၄-၁၄၆. သင်္ကာမေတ္တ တိ ဠိတဌာနတော အပနေတ္တ။ **ထဝိကန္တိ** ဥပာဟနတ္ထဝိကာဒိ ယံကိဉ္စိ ထဝိကံ။ **အာဟရာပေန္တေသု ဘဏ္ဍဒေယျ** န္တိ “ဂဟိတေ အတ္တမနော ဟောတီ”တိ (မဟာဝ. ၃၅၆) ဝစနတော အနတ္တမနဿ သန္တကံ ဂဟိတမ္ပိ ပုန အတဗ္ဗမေတတိ ဝုတ္တံ။ “သမ္မုခီဘူတေဟိ ဘာဇေတဗ္ဗ”န္တိ (မဟာဝ. ၃၇၉) ဝစနတော ဘာဇနီယဘဏ္ဍံ ဥပစာရသီမဌာနံယေဝ ဟာပုဏာတီတိ အာဟ **“ဥပစာရသီမာယံ ဌိတဿေဝ ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတီ”** တိ။

၁၄၈-၉. “ဘဏ္ဍဒေယျ န္တိ ဥဘိန္နံ သာလယဘာဝေ သတိ စောရဿ တ သာမိကဿ တ သမ္ပတ္တဿ က ဿစိ အတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ ဝဒန္တိ။ **ဧသေဝ နယော**တိ ပံသုကူလသညာယ ဂဟိတေ ဘဏ္ဍဒေယျံ, ထေယျစိတ္တေန ဟာရာဇိကန္တိ အတ္ထော။ **ကမေသူ**တိ ကမိကေသု မနုဿေသု။ ကမ-ဂ္ဂဟဏေန ဟေတ္ထ ကမဌာ ဝုတ္တာ။ **ဝုဋ္ဌဟန္တေသူ**တိ ကမံ ဆဍ္ဍေတွာ ပလာယန္တေသု။ **ပုန အာဝသန္တေ ဇနပဒေ** တိ ဇာနပဒိကေသု ပုန အာဂန္တွာ ဝသန္တေသု။

အဝိသေသေန ဝုတ္တ န္တိ “သဥဿာဟာ တ နိရုဿာဟာ တ”တိ ဝိသေသံ အပရာမသိတွာ သာမညတော ဝုတ္တံ။ န ဟိ ကတိပယာနံ အနုဿာဟေ သတိ သဗ္ဗေသံ အသဗ္ဗေသံ ဟောတီတိ အယမေတ္ထ အဓိပ္ပာယော။ **သဥဿာဟာ ဟမတ္တမေဝ ပမာဏ**န္တိ သာမိကာနံ ပရိစ္စိန္နဘာဝတော ဝုတ္တံ။ **တတော**တိ ဂဏသန္တကတော ပုဂ္ဂလသန္တကတော တ။ **သေနာသနတ္ထာယ နိယမိတ** န္တိ ဣဒံ နိဒဿနမတ္တံ, စတူသု ပစ္စယေသု ယဿ ကဿစိ အတ္ထာယ နိယမိ တေပိ ဝုတ္တနယမေဝ။ **ဣဿရဝတာယာ** တိ ပရံ အာပုစ္ဆိတွာ တ အနာပုစ္ဆိတွာ တ အတဗ္ဗကိစ္စံ နတ္ထိ, အယမေ ဝေတ္ထ ပမာဏန္တိ ဧဝံ အတ္တနော ဣဿရဘာဝေန။ **အဠေန ကာရေတဗ္ဗော** တိ အဿာနုရူပံ ဒုက္ကဋေန ထုလ္လစ္စ ယေန တ ကာရေတဗ္ဗော။ **ဣဿရဝတာယ ပရိဘုဥ္စတော ဂီတ** တိ န ကေဝလံ ဧတ္တေဝ ဂီတ, ဟေဋ္ဌာ ကုလသင်္ဂဟ တ္ထာယ ဣဿရဝတာယ တ ဒိန္နေပိ ဂီတယေဝ။ **သုခာဒိတမေတ**တိ အန္တောဝိဟာရေ နိသီဒိတွာ ဃဏ္ဍိပ္ပဟရဏာဒိ ဝုတ္တဝိဓာနဿ ကတတ္တာ သုခာဒိတံ။ သဗ္ဗိကဥ္ပဟိ ဝေဘင်္ဂိယဘဏ္ဍံ အန္တောဝိဟာရေ တ ဗဟိသီမာယ တ ဟော တု, ဗဟိသီမာယံ ဌိတေဟိ အပလောကေတွာ ဘာဇေတုံ န ဝဋ္ဋတိ, ဥဘယတ္ထ ဌိတမ္ပိ ပန အန္တောသီမာယံ ဌိတေဟိ အပလောကေတွာ ဘာဇေတုံ ဝဋ္ဋတိယေဝ။ တေနေဝ **တီသုပိ ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ “ဝိဟာရေယေဝ နိသီဒိတွာ ဧဝံ ကတတ္တာ သုခာဒိတန္တိ အာဟာ”တိ။ အယဥ္စ အတ္ထော **ဝဿူပနာယိကက္ခန္ဓကဌကထာယံ** အာဝိ ဘဝိဿတိ။

၁၅၀. ဝုတ္တတဒကဝတ္ထုသု ဟဋ္ဌိယံ **ယုဂသာဋကန္တိ** သာဋကယုဂံ။ **တုလန္တိ** ပလသတံ။ **အဒဏ္ဍန္တိ** သောဋသနာ ဠိမတ္တံ။ **ပရိစ္ဆေဒံ ပန ကတွာ** တိ ယတ္တကံ ကုစ္စိတံ, တတ္တကံ အဂ္ဃဝသေန တ စီဝရာဒိပစ္စယဝသေန တ ပရိစ္ ဆေဒံ ကတွာ။ **ဥပာရုမ္ဘာ** တိ “ဘဒန္တာ အပရိစ္ဆေဒံ ကတွာ ဝဒန္တိ”တိ ဧဝံ အောသာရောပနတော။

၁၅၃. ဆာတဇ္ဈတ္တ န္တိ ဇိဃစ္ဆာဒုက္ခေန ပီဠိတအတ္တဘာဝံ။ **ခနကန္တိ** ခုဒ္ဒကခနကံ။ **ဗဒ္ဓော ဟောတီ** တိ တိရိ ယံ ဗဒ္ဓော ဟောတိ။ **သုနခဒဋ္ဌ** န္တိ သာမိကေဟိ ဝိဿဇ္ဇိတသုနခေန ဂဟိတံ။ **ယဋ္ဌိယာ သဟ ဟတေတီ** တိ သူကရဿ အာဂမနတော ပုရေတရမေဝ တတ္ထ အဗဇ္ဈနတ္ထာယ ဟတေတိ။ **မဒ္ဒန္တော ဂစ္ဆတိ, ဘဏ္ဍဒေယျ** န္တိ ကေသူ ကရုဏ္ဍနကံ ဘဏ္ဍံ အတဗ္ဗံ။ န ဟိ တေန မဂ္ဂေန ဂစ္ဆန္တာ သဗ္ဗေဝ သူကရာ တေန ဟာသေန ဗဇ္ဈန္တိ, ဧကောယေဝ ပဌမတရံ ဂစ္ဆန္တော ဗဇ္ဈတိ, တသ္မာ ဧကေသူကရဏ္ဍနကံ ဘဏ္ဍံ အတဗ္ဗံ။ **ပစ္ဆာ ဂစ္ဆတီ** တိ တေန ကတပယောဂေ န အာဂန္တွာ ပစ္ဆာ သယမေဝ ဂစ္ဆတိ။ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တေသုပိ ဤဒိသေသု ဌာနေသု ဧသေဝ နယော။ **ဥဒ္ဒရိတွာ ဆဍ္ဍေတီ**တိ ပုရေတရမေဝ ဥဒ္ဒရိတွာ ဆဍ္ဍေတိ။ **ဝိဟာရဘူမိယန္တိ** ဝိဟာရသာမန္တာ အရညပ္ပဒေသေ။ **ရက္ခံ ယာစိတွာ**တိ ရာဇရာဇမဟာမတ္တာဒီနံ သန္တိကံ ဂန္တွာ အနုဒ္ဒိဿ ရက္ခံ ယာစိတွာ။

ကုမီနမုခန္တိ ကုမီနဿ အန္တော မစ္ဆာနံ ပဝိသနမုခံ။ **ဂုမ္ဗေ ခိပတိ, ဘဏ္ဍဒေယျမေတ** တိ ကုမီနဿ အန္တော ပဝိသိတဗ္ဗာနံ မစ္ဆာနံ အဂ္ဃေန ဘဏ္ဍဒေယျံ။

၁၅၆. ဝိသတိံသာဒိဝသေန ပရိစ္ဆိန္နာ ဘိက္ခူ ဧတ္ထာတိ **ပရိစ္ဆိန္နဘိက္ခုကံ** ။ **ထေရာနန္တိ** အာဂန္တုကတ္ထေရာနံ ။ **တေသမ္ပိ** တိ အာတသိကဘိက္ခူနမ္ပိ။ **ပရိဘောဂတ္ထာယာ** တိ သဗ္ဗိကပရိဘောဂဝသေန ပရိဘုဥ္ဇနတ္ထာယ။ ဂဟဏေ တိ ဟဋသေသော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **ယတ္ထာ** တိ ယသ္မိံ အာတသေ။ **အညေသံ အတ္ထိဘာဝ** န္တိ အညေသံ အာဂန္တုကဘိက္ခူနံ

အတ္ထိဘာဝံ။ **တတ္ထာ** တိ တာဒိသေ အာတသေ။ **ဘာဇေတ္ဝာတ ခာဒန္တိ** တိ အာဂန္တုကာနမ္ပိ သမ္ပတ္တာနံ ဘာဇေတ္ဝာတ ခာဒန္တိတိ အဓိပ္ပာယော။ **စတူသု ပစ္စယေသု သမ္မာ ဥပနေန္တိ** တိ အမ္ဗဖလာဒီနိ ဝိက္ကိဏိတ္ဝာတ စီဝရာဒီသု စတူသု ပစ္စယေသု သမ္မာ ဥပနေန္တိ။ **စီဝရတ္ထာယ နိယမေတ္ဝာတ ဒိန္နာ** တိ ''ဣမေသံ ရုက္ခာနံ ဖလာနိ ဝိက္ကိဏိတ္ဝာတ စီဝရေသုယောဝ ဥပနေတဗ္ဗာနိ, န ဘာဇေတ္ဝာတ ခာဒိတဗ္ဗာနီ''တိ ဧဝံ နိယမေတ္ဝာတ ဒိန္နာ။ **တေသုပိ အာဂန္တုကာ အနိဿရာ** တိ ပစ္စယပရိဘောဂတ္ထာယ နိယမေတ္ဝာတ ဒိန္နတ္တာ ဘာဇေတ္ဝာတ ခာဒိတုံ အနိဿရာ။

န တေသု။ပေ။ ဉာတဗ္ဗ န္တိ တေတ္ထ အာဂန္တုကေဟိ ပေဟဉ္ဇာ ဝုတ္တနယေန ဘာဇေတ္ဝာတ ခာဒိတဗ္ဗန္တိ အဓိပ္ပာယော။ **တေသံ ကတိကာယ ဉာတဗ္ဗ** န္တိ ''ဘာဇေတ္ဝာတ န ခာဒိတဗ္ဗ''န္တိ တ ''တေတ္တကေသု ရုက္ခေသု ဖလာနိ ဂဏှာဟိဿာမာ''တိ တ ''တေတ္တကာနိ ဖလာနိ ဂဏှာဟိဿာမာ''တိ တ ''တေတ္တကာနံ ဒိဝသာနံ အဗ္ဘန္တရေ ဂဏှာဟိဿာမာ''တိ တ ''န ကိဉ္စိ ဂဏှာဟိဿာမာ''တိ တ ဧဝံ ကတာယ အာတသိကာနံ ကတိကာယ အာဂန္တုကေဟိ ဉာတဗ္ဗံ။ မဟာအဋ္ဌကထာယံ ''အနိဿရာ''တိ ဝစနေန ဒီပိတောယေဝ အတ္ထော မဟာပစ္စရိယံ **''စတုန္နံ ပစ္စယာန''** န္တိအာဒိနာ ဝိတ္ထာရေတ္ဝာတ ဒဿိတော။ **ပရိဘောဂဝသေနေဝာ**တိ တေတ္ထ ဧဝ-သဒ္ဒေါ အဋ္ဌာနပ္ပယုတ္တော။ ပရိဘောဂဝသေန တမေဝ ဘာဇေတ္ဝာတတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **တတ္ထာ** တိ တေသံမ္ပိ ဝိဟာရေ ရဋ္ဌေ တ။ **သေနာသနပစ္စယန္တိ** သေနာသနဉ္စ တဒတ္ထာယ နိယမေတ္ဝာတ ဌပိတဉ္စ။

လာမကကောဋ္ဌိယာတိ လာမကံ အာဒိံ ကတ္ဝာတ, လာမကသေနာသနတော ပဋ္ဌာယာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ သေနာသနေပိ တိဏာဒီနိ လာမကကောဋ္ဌိယာဝ ဝိဿဇ္ဇေတဗ္ဗာနိ, သေနာသနပရိက္ခာရာပိ လာမကကောဋ္ဌိယာဝ ဝိဿဇ္ဇေတဗ္ဗာ။ **မူလဝတ္ထုစ္ဆေဒံ ပန ကတ္ဝာတ န ဥပနေတဗ္ဗ** န္တိ ဣမိနာ ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတီတိ? **တီသုပိ ဂဏ္ဌိပဒေသု** တာဝ ဣဒံ ဝုတ္တံ ''သဗ္ဗာနိ သေနာသနာနိ န ဝိဿဇ္ဇေတဗ္ဗာနီတိ ဝုတ္တံ ဟောတီ''တိ။ လာမကကောဋ္ဌိယာ ဝိဿဇ္ဇေန္တေဟိပိ သေနာသနဘူမိယော န ဝိဿဇ္ဇေတဗ္ဗာတိ အယမတ္ထော ဝုတ္တော ဟောတီတိ နော ခန္တိ, ဝီမံသိတ္ဝာတ ယံ ရုစ္စတိ, တံ ဂဟေတဗ္ဗံ။

ဓမ္မသန္တကေန ဗုဒ္ဓပူဇံ ကာတုံ, ဗုဒ္ဓသန္တကေန တ ဓမ္မပူဇံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ, န ဝဋ္ဋတီတိ? ''တထာဂတဿ ခော ဧတံ တသေဋ္ဌ အဓိဝစနံ ဓမ္မကာယော ဣတိပီတိ စ ယော ခော, ဝက္ကလိ, ဓမ္မံ ပဿတိ, သော မံ ပဿတီ''တိ (သံ. နိ. ၃.၈၇) စ ဝစနတော ဝဋ္ဋတီတိ ဝဒန္တိ။ ကေစိ ပန ''ဧဝံ သန္တေ 'ယော, ဘိက္ခဝေ, မံ ဥပဋ္ဌဟေယျ, သော ဂိလာနံ ဥပဋ္ဌဟေယျာ'တိ ဝစနတော ဗုဒ္ဓသန္တကေန ဂိလာနဿပိ ဘေသဇ္ဇံ ကာတုံ ယုတ္တန္တိ အာပဇ္ဇေယျ, တသ္မာ န ဝဋ္ဋတီ''တိ ဝဒန္တိ, တံ အကာရဏံ။ န ဟိ ''ယော, ဘိက္ခဝေ, မံ ဥပဋ္ဌဟေယျ, သော ဂိလာနံ ဥပဋ္ဌဟေယျာ''တိ ဣမိနာ အတ္တနော စ ဂိလာနဿ စ ဧကသဒိသတာ တဒုပဋ္ဌာနဿ တ သမဖလတာ ဝုတ္တာ။ အယဉ္ဟေတ္ထ အတ္ထော ''ယော မံ ဩဝါဒါနုသာသနီကရဏေန ဥပဋ္ဌဟေယျ, သော ဂိလာနံ ဥပဋ္ဌဟေယျ, မမ ဩဝါဒကရဏေန ဂိလာနော ဥပဋ္ဌာတဗ္ဗော''တိ။ ဘဂဝတော စ ဂိလာနဿ စ ဥပဋ္ဌာနံ ဧကသဒိသန္တိ ဧဝံ ပနေတ္ထ အတ္ထော န ဂဟေတဗ္ဗော။ တသ္မာ ''ယော တေ, အာနန္ဒ, မယာ ဓမ္မော စ ဝိနယော စ ဒေသိတော ပညတ္တော, သော တေ မမစ္စယေန သတ္ထာ''တိ ဝစနတော ''အဟဉ္စ ပနိဒါနိ ဧကော ဩဝါဒမိ အနုသာသာမိ, မယိ ပရိနိဗ္ဗုတေ ဣမာနိ စတုရာသီတိ ဗုဒ္ဓသဟဿာနိ တုမှေ ဩဝဒိဿန္တိ အနုသာသိဿန္တီ''တိ ဝုတ္တတ္တာ စ ဗဟုဿုတံ ဘိက္ခုံ ပသံသန္တေန စ ''ယော ဗဟုဿုတော, န သော တုမှာကံ သာဝကော နာမ, ဗုဒ္ဓေါ နာမ ဧသ စုန္ဒာ''တိ ဝုတ္တတ္တာ ဓမ္မဂရုကတ္တာ စ တထာဂတဿ ပုဗ္ဗနယော ဧဝ ပသတ္ထတရောတိ အမှာကံ ခန္တိ။

ပဏ္ဏံ အာရောပေတ္ဝာတ တိ ''တေတ္တကေဟေဝ ရုက္ခေဟိ တေတ္တကမေဝ ဂဟေတဗ္ဗ''န္တိ ပဏ္ဏံ အာရောပေတ္ဝာတ, လိခိတ္ဝာတတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **နိမိတ္တသညံ ကတ္ဝာတ** တိ သင်္ကေတံ ကတ္ဝာတ။ **အရက္ခာ**တိ တေသံ ပုတ္တနတ္တာဒယော အရက္ခာ။ အညေပိ ယေ ကေစိ ကေပကာ ဟောန္တိ, တေ သဗ္ဗေပိ ဝုတ္တာ။ သဗ္ဗတ္ထာပိ ဂိဟီနံ ကေပကအနေ ယတ္တကံ ကေပကာ ဒေန္တိ, တတ္တကံ ဂဟေတဗ္ဗံ။ သင်္ဃိကေ ပန ယထာပရိစ္ဆေဒမေဝ ဂဟေတဗ္ဗန္တိ ဒီပိတတ္တာ **''အတ္ထတော ဧက''** န္တိ ဝုတ္တံ။

တတောတိ ယထာဝုတ္တဥပေဟသထာကရာဒိကရဏတ္ထာယ ဌပိတအရုသမ္ဘာရတော။ **အာပုစ္ဆိတ္ဝာတ** တိ ကာရကသင်္ဃံ အာပုစ္ဆိတ္ဝာတ။ **တံ သဗ္ဗမ္ပိ အာဟရိတ္ဝာတ** တိ အနာပုစ္ဆိတ္ဝာတပိ တာဝကာလိကံ အာဟရိတ္ဝာတ။ **အာဟရာပေန္တော**

တိ ဌတ္တ အနာဟာရာပေက္ခေပိ အတဗ္ဗမေဝ။ **အယမေဝ ဘိက္ခု ကုသူလော** တိ ကေသ္သ ဘိက္ခုနော ဟပုဏနုဌာနံ, တတောယေဝ သေနာသနတော တသ္သ အတဗ္ဗံ, န စ သော တတော ဥဌာပေတဗ္ဗောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

"ဥဒကပူဇန္တိ စေတိယဌာနေသု သိဥ္စနု"န္တိ **ဂဏ္ဍိပဒေသု** ဝုတ္တံ။ **ဝတ္တသီသေနာ** တိ ကေဝလံ သဒ္ဓာယ, နဝေတနာဒိအတ္တာယ။ **သဝတ္တုကန္တိ** သဟ ဘူမိယာ။ **တိဏမတ္တံ ပန အတဗ္ဗ** န္တိ ကသ္မာ ဝုတ္တံ, ကိံ တံ ဂရုဘဏ္ဍံ နဟောတီတိ? န ဟောတိ။ အရက္ခိတအကေပိတဌာနေ ဟိ ဝိနသ္သကဘာဝေန ဌိတံ ဂရုဘဏ္ဍံ န ဟောတိ, တသ္မာ တာဒိသံ သန္ဓာယ "တိဏမတ္တံ ပန အတဗ္ဗ"န္တိ ဝုတ္တံ။ **ဇဂ္ဂိတ္ဗတ** တိ သံဝစ္ဆရေ သံဝစ္ဆရေ ဇဂ္ဂိတ္ဗတ။

ကုဌ္ဌ န္တိ ဂေဟဘိတ္တိံ။ **ဟကာရန္တိ** ပရိက္ခေပဟကာရံ။ **တတောတိ** ဆဥ္ဆိတဝိဟာရတော။ **တတော အာဟရိတ္ဗတ သေနာသနံ ကတံ ဟောတီ**တိ သာမန္တကမတသိဟိ ဘိက္ခုဟိ ဆဥ္ဆိတဝိဟာရတော အရုသမ္ဘာရာဒိံ အာဟရိတ္ဗတ သေနာသနံ ကတံ ဟောတိ။

၁၅၇. စတုဘာဂဥဒကသမ္ဘိန္နေ တိ စတုတ္ထဘာဂေန ဥဒကေန သမ္ဘိန္နေ။ **ဩဒနဘာဇနီယဝတ္ထုသ္မိံ** န္တိ "ဒေဟိ အပရသ္သ ဘာဂ"န္တိ အာဂတဝတ္ထုသ္မိံ။

၁၅၉. အယ္ယာ အတ္တနာ ကာတုံ ယုတ္တမ္ပိ န ကရောန္တိ, အတိဝိယ ထဒ္ဓာတိ ပသာဒံ ဘိန္ဒိတ္ဗတ စိတ္တေန ကုပ္ပန္တိ, တသ္မာ **"ပသာအနုရက္ခဏတ္တာယာ"** တိ ဝုတ္တံ။ **ကုဒ္ဒိ ပဋ္ဋိသံဟရီ** တိ ကုဒ္ဒိ ဝိသ္သဇ္ဇေသိ။ **သကဌာနေယေဝ အဌာသီ**တိ ကုဒ္ဒိယာ ဝိသ္သဇ္ဇိတတ္တာ ဧဝ "ဟသာအေ ပုန အာဂစ္ဆတူ"တိ အနဓိဌ္ဌိတေပိ သယမေဝ အာဂန္တ္ဗာ သကဌာနေယေဝ အဌာသိ။ "ယာဝ အရကာ ဟသာဒံ အာရောဟန္တိ, တာဝ ဟသာအေ တေသံ သန္တိကေ ဟောတူ"တိ ပုဗ္ဗေ အဓိဌ္ဌိတတ္တာ ဧဝ စ ကာလပရိစ္ဆေဒံ ကတ္ဗတ အဓိဌ္ဌိတေန တတော ပရံ ကုဒ္ဒိ ဝိသ္သဇ္ဇိတာ နာမ ဟောတီတိ ကတ္ဗတ ဝုတ္တံ "ထေရော ကုဒ္ဒိ ပဋ္ဋိသံဟရီ"တိ။ ယသ္မာ တေ အရကာ ဇဝံ ဂဟေတ္ဗတ ဂတာနံ သန္တကာ န ဟောန္တိ, ယသ္မာ စ ဤဒိသေန ပယောဂေန ထေရေန တေ အာနီတာ နာမ န ဟောန္တိ, တသ္မာ ထေရော ဧဝမကာသီတိ ဒဌ္ဌဗ္ဗံ။ တေနေတဟ **"တေဟာရဝသေနာ"**တိအာဒိ။ အတ္တနော ပကတိဝဏ္ဏံ အဝိဇဟိတ္ဗတ ဗဟိဒ္ဓာ ဟတ္ထိအာဒိဒဿနံ "ဧကောပိ ဟုတ္ဗတ ဗဟုဓာ ဟောတီ"တိ (ဒီ. နိ. ၁.၂၃၈; မ. နိ. ၁.၁၄၇; သံ. နိ. ၅.၈၄၂) အာဂတဝ္ဗ အဓိဌ္ဌာနဝသေန နိပ္ဖန္နတ္ဗတာ **အဓိဌ္ဌာနိဒ္ဓိ** နာမ။ "သော ပကတိဝဏ္ဏံ ဝိဇဟိတ္ဗတ ကုမာရကဝဏ္ဏံ ဝာ ဒဿေတိ နာဂဝဏ္ဏံ ဝာ။ပေ.။ ဝိဝိဓမ္ပိ သေနာဗျူဟံ ဒဿေတီ"တိ (ပဋိ. မ. ၃.၁၃) ဧဝံ အာဂတာ ကုဒ္ဒိ ပကတိဝဏ္ဏဝိဇဟနဝိကာရဝသေန ပဝတ္တတ္တာ **ဝိကုဗ္ဗနိဒ္ဓိ** နာမ။ အတ္တာနံ အဒဿေတ္ဗတ ဗဟိဒ္ဓာ ဟတ္ထိအာဒိဒဿနမ္ပိ ဧတ္ထေဝ သင်္ဂဟိတန္တိ ဒဌ္ဌဗ္ဗံ။ ပကတိဝဏ္ဏဝိဇဟနဥ္ဟိ နာမ အတ္တနော ပကတိရူပဿ အညေသံ အဒဿနံ, န သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ တဿ နိရောဓနံ။ ဧဝဥ္စ ကတ္ဗတ "အတ္တာနံ အဒဿေတ္ဗတ ဗဟိဒ္ဓာ ဟတ္ထိအာဒိဒဿနမ္ပိ ဧတ္ထေဝ သင်္ဂဟိတ"န္တိ ကုဒံ "ပကတိဝဏ္ဏံ ဝိဇဟိတ္ဗတ"တိ ဝုတ္တမူလပဒေန န ဝိရုဇ္ဈတိ။

ဝိနီတဝတ္ထုဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဣတိ သမန္တဟာသာဒိကာယ ဝိနယဋ္ဌကထာယ သာရတ္ထဒီပနိယံ

ဒုတိယပာရာဇိကဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

အနုသာသနီကထာဝဏ္ဏနာ

ပရာဇိတကိလေသေနာတိ သန္တာနေ ပုန အနုပ္ပတ္တိဓမ္မတာပာဒနေန စတူဟိ မဂ္ဂဉာဏေဟိ သဟ တသနာယ သမုစ္ဆိန္နသဗ္ဗကိလေသေန။ **ကုဏာ**တိ ကုမသ္မိံ သာသနေ။ တေန သိက္ခာပဒေန သမံ အညံ အနေကနယတောကိဏ္ဏံ ဂမ္ဘီရတ္ထဝိနိစ္ဆယံ ကိဥ္စိ သိက္ခာပဒံ န ဝိဇ္ဇတီတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ အတ္ထော စ ဝိနိစ္ဆယော စ အတ္ထဝိနိစ္ဆယာ, ဂမ္ဘီရာ အတ္ထဝိနိစ္ဆယာ အဿာတိ **ဂမ္ဘီရတ္ထဝိနိစ္ဆယံ** ။ **ဝတ္ထုမ္ဟိ ဩတိဏ္ဏေ** တိ စောဒနာဝတ္ထုမ္ဟိ သင်္ဃမဇ္ဈံ ဩတိဏ္ဏေ, ဧကေန ကေသ္မိံ စောဒိတေ, သယမေဝ တ အာဂန္တ္ဗာ အတ္တနော ကတဝီတိက္ကမေ အာရောစိတေတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဧတ္ထာ** တိ ဩတိဏ္ဏေ ဝတ္ထုမှိ။

ဝိနိစ္ဆယံ ကရောန္တေန သဟသာ ''ဟရာဇိက''န္တိ အဝတွာ ယံ ကတ္တဗ္ဗံ, တံ ဒဿေတုံ **''ဟင္ဒိ''**န္တိအာဒိမာဟ။ **ဝိနိစ္ဆယော** တိ ဟရာဇိကာပတ္တိဝိနိစ္ဆယော။ **အဝတွတတ**တိ ''တွံ ဟရာဇိကံ အာပန္နော''တိ အဝတွာတဝ။ **ကပ္ပိယေပိ စ ဝတ္ထုသ္မိ**န္တိ အဝတွာပိ ဂဏှိတုံ ကပ္ပိယေ မာတုပိတုသန္တကေပိ ဝတ္ထုသ္မိံ။ **လဟုဝတ္တိနော** တိ ထေယျစိတ္တုပ္ပာဒေန လဟုပရိဝတ္တိနော။ **အာသီဝိသ**န္တိ သီဃမေဝ သကလသရီရေ ဖရဏသမတ္ထဝိသံ။

အနုသာသနီကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဟရာဇိကကဏ္ဍဋ္ဌကထာယ ပဌမဘာဂဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၃. တတိယဟရာဇိကံ

တီဟီတိ ကာယဝစီမနောဒွါရေဟိ။ **ဝိဘာဝိတ**န္တိ ပကာသိတံ, ဒေသိတံ ပညတ္တန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ပဌမပညတ္တိနိဒါနဝဏ္ဏနာ

၁၆၂. တိကနွတ္တုံ ဟကာရပရိက္ခေပဝဓုနေနာ တိ တိကနွတ္တုံ ဟကာရပရိက္ခေပေန နဂရဘူမိယာ ဝဓုနေန။ **ဝိသာလီဘူတတ္တာ**တိ ကဝုတန္တရံ ကဝုတန္တရံ ပုထုဘူတတ္တာ။ ဗာရာဏသိရညော ကိရ (မ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၁၄၆; ခု. ဟ. အဋ္ဌ. ၆. ရတနသုတ္တဝဏ္ဏနာ) အဂ္ဂမဟေသိယာ ကုစ္ဆိမှိ ဂဗ္ဘော သဏ္ဌာသိ, သာ ဉတွာ ရညော နိဝေဒေသိ, ရာဇာ ဂဗ္ဘပရိဟာရံ အဒာသိ။ သာ သမ္မာ ပရိဟရိယမာနာ ဂဗ္ဘပရိဟာကကာလေ ဝိဇာယနဃရံ ဟဝိသိ။ ပုညဝန္တီနံ ပစ္စူသသမယေ ဂဗ္ဘဝုဋ္ဌာနံ ဟောတိ, သာ စ တာသံ အညတရာ, တေန ပစ္စူသသမယေ အလတ္တကပဋလဗန္ဓုဇီဝကပုပ္ဖသဒိသံ မံသပေသိံ ဝိဇာယိ။ တတော ''အညာ ဒေဝိယော သုဝဏ္ဏဗိမ္ဗသဒိသေ ပုတ္တေ ဝိဇာယန္တိ, အဂ္ဂမဟေသီ မံသပေသိန္တိ ရညော ပုရတော မမ အဝဏ္ဏော ဉပ္ပဇ္ဇေယျာ''တိ စိန္တေတွာ တေန အဝဏ္ဏဘယေန တံ မံသပေသိံ ဧကသ္မိံ ဘာဇနေ ပက္ခိပိတွာ တ ပဋိကုဇ္ဇိတွာ ရာဇမုဒ္ဒိကာယ လဉ္ဆေတွာ ဂင်္ဂါယ သောတေ ပက္ခိပါပေသိ။ မနုဿေဟိ ဆဍ္ဍိတမတ္တေ ဒေဝတာ အာရက္ခံ သံဝိဒဟိံသု။ သုဝဏ္ဏပဋ္ဋကဉ္စေတ္ထ ဇာတိဟိင်္ဂုလကေန ''ဗာရာဏသိရညော အဂ္ဂမဟေသိယာ ပဇာ''တိ လိခိတွာ ဗန္ဓိံသု။ တတော တံ ဘာဇနံ ဦမိဘယာဒီဟိ အနုပဒ္ဒုတံ ဂင်္ဂါသောတေန ဟယာသိ။

တေန စ သမယေန အညတရော တာပသော ဂေဟလကကုလံ နိဿာယ ဂင်္ဂါတီရေ ဝိဟရတိ။ သော ဟတောဝ ဂင်္ဂံ ဩတိဏ္ဏော တံ ဘာဇနံ အာဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ ပံသုကူလသညာယ အဂ္ဂဟေသိ။ အထေတ္ထ တံ အက္ခရပဋ္ဋကံ ရာဇမုဒ္ဒိကာလဉ္ဆနဉ္စ ဒိသွာ မုဉ္စိတွာ တံ မံသပေသိံ အဒ္ဒသ။ ဒိသွာတနဿ ဧတဒဟောသိ ''သိယာ ဂဗ္ဘော, တထာ ဟိဿ ဒုဂ္ဂန္ဓပူတိဘာဝေါ နတ္ထီ''တိ။ ဉဒကပ္ပတဟေနာဂတဿပိ ဟိ ဉဿမ္မာ န ဝိဂစ္ဆတိ, ဉဿမ္မာ စ နာမ ဤဒိသာယ သဝိညာဏကတာယ ဘဝေယျာတိ ''သိယာ ဂဗ္ဘော''တိ စိန္တေသိ။ ပုညဝန္တတာယ ပန ဒုဂ္ဂန္ဓံ နာဟောသိ သဥသုမက တာယ ပူတိဘာဝေါ စ။ ဧဝံ ပန စိန္တေတွာ အဿမံ နေတွာ နံ သုဒ္ဓေ ဩကာသေ ဌပေသိ။ အထ အဍ္ဍမာသစ္စယေန ဒွေ မံသပေသိယော အဟေသုံ။ တာပသော ဒိသွာ သာဓုကတရံ ဌပေသိ။ တတော ပုန အဍ္ဍမာသစ္စယေန ဧကမေကိဿာ ပေသိယာ ဟတ္ထပါဒသီသာနမတ္ထာယ ပဉ္စ ပဉ္စ ပိဠကာ ဉဋ္ဌဟိံသု။ အထ တတော အဍ္ဍမာသစ္စယေန ဧကာ မံသပေသိ သုဝဏ္ဏဗိမ္ဗသဒိသော ဒါရကော, ဧကာ ဒါရိကာ အဟောသိ။ တေသု တာပသဿ ပုတ္တသိနေဟော ဉပ္ပဇ္ဇိ, အင်္ဂုဋ္ဌကတော စဿ ခီရံ နိဗ္ဗတ္တိ။ တတော ပဘုတိ စ ခီရဘတ္တံ အလဘိတ္ထ။ တာပသော ဘတ္တံ ဘုဉ္ဇိတွာ ခီရံ ဒါရကာနံ မုခေ အာသိဉ္စတိ။ တေသံ ပန ယံ ယံ ဉဒရံ ပဝိသတိ, တံ သဗ္ဗံ မဏိဘာဇနဂတံ ဝိယ ဒိဿတိ။ ဧဝံ နိစ္ဆဝီ အဟေသုံ။ အပရေ အာဟု ''သိဗ္ဗိတွာ ဌပိတာ ဝိယ နေသံ အညမညံ လီနာ ဆဝိ အဟောသီ''တိ။ ဧဝံ တေ နိစ္ဆဝိတာယ ဝါ လီနဆဝိတာယ ဝါ **''လိစ္ဆဝီ''** တိ ပညာယိံသု။

တာပသော ဒါရကေ ပေါသေန္တော ဉဿူရေ ဂါမံ ဘိက္ခာယ ပဝိသတိ, အတိဒိဝေ ပဋိက္ကမတိ။ တဿ တံ ဗျာပါရံ ဉတွာ ဂေဟလကာ အာဟံသု – ''ဘန္တေ, ပဗ္ဗဇိတာနံ ဒါရကပေါသနံ ပလိဗောဓော, အမှာကံ ဒါရကေ ဒေထ, မယံ ပေါသေဿာမ, တုမှေ အတ္တနော ကမ္မံ ကရောထာ''တိ။ တာပသော ''သာဓူ''တိ ပဋိဿုဏိ။ ဂေဟလကာ ဒုတိယဒိဝသေ မဂ္ဂံ သမံ ကတွာ ပုပ္ဖေဟိ ဩကိရိတွာ ဓဇပဋာကာ ဉဿာပေတွာ တူရိယေဟိ ဝဇ္ဇမာနေဟိ အဿ

သမံ အာဂတာ။ တာပသော ''မဟာပုညာ အရကာ, အပ္ပမာဒေနေဝ ဝဍ္ဎေထ, ဝဍ္ဎေတွာ အညမညံ အာတဟံ ကရောထ, ပဥ္စကေရသေန ရာဇာနံ တောသေတွာ ဘူမိဘာဂံ ဂဟေတွာ နဂရံ မာပေထ, တတ္ထ ကုမာရံ အဘိသိဉ္စထာ''တိ ဝတွာ အရကေ အအာသိ။ တေ ''သာဓူ''တိ ပဋိသ္သုဏိတွာ အရကေ နေတွာ ပောသေသုံ။ အရကာ ဝုမ္ဓိမန္တာယ ကီဠန္တာ ဝိတဒ္ဍာနေသု အညေ ဂေဟာလကအရကေ ဟတ္ထေနပိ ဟဒေနပိ ပဟရန္တိ, တေ ရောဒန္တိ။ ''ကိသ္သ ရောဒထာ''တိ စ မာတာပိတူဟိ ဝုတ္တာ ''ဣမေ နိမ္မာတာပိတိကာ တာပသပောသိတာ အမှေ အတိဝ ပဟရန္တီ''တိ ဝဒန္တိ။ တတော နေသံ ပောသကမာတာပိတရောပိ ''ဣမေ အရကာ အညေ အရကေ ဝိဟေသေန္တိ ဒုက္ခာပေန္တိ, န ဣမေ သင်္ဂဟေတဗ္ဗာ, ဝဇ္ဇေတဗ္ဗာ ဣမေ''တိ အာဟံသု။ တတော ပဘုတိ ကိရ သော ပဒေသော **''ဝဇ္ဇီ''** တိ ဝုစ္စတိ ယောဇနသတပရိမာဏေန။

အထ တံ ပဒေသံ ဂေဟာလကာ ရာဇာနံ တောသေတွာ အဂ္ဂဟေသုံ။ တတ္ထ စ နဂရံ မာပေတွာ သောဠသဝဿုဒ္ဒေသိကံ ကုမာရံ အဘိသိဉ္စိတွာ ရာဇာနံ အကံသု။ ရဇ္ဇသမ္ပတ္တိအာယကဿ ကမ္မဿ ကတတ္တာ အသမ္ဘိန္နေဝ ရာဇကုလေ ဥပ္ပန္နတ္တာ စ ရာဇကုမာရဿ ပုညာနုဘာဝသဉ္စောဒိတာ ဒေဝတာဓိဂ္ဂဟိတာ အကံသူတိ ကေစိ။ အရကဿ အရိကာယ သဒ္ဓိံ တရေယ္ယံ ကတွာ ကတိကံ အကံသု ''ဗာဟိရတော အရိကာ န အာနေတဗ္ဗာ, ဣတော အရိကာ န ကဿစိ အာတဗ္ဗာ''တိ။ တေသံ ပဌမသံတသေန ဒွေဝ အရကာ ဇာတာ ဓီတာ စ ပုတ္တော စ။ ဧဝံ သောဠသက္ခတ္တုံ ဒွေဝ ဒွေဝ ဇာတာ။ တတော တေသံ အရကာနံ ယထာက္ကမံ ဝဍ္ဎန္တာနံ အာရာမုယျာနနိဝာသဋ္ဌာနပရိဝာရသမ္ပတ္တိံ ဂဟေတုံ အပ္ပဟောန္တံ နဂရံ တိက္ခတ္တုံ ကဝုတန္တရေန ကဝုတန္တရေန ပရိက္ခိပိံသု။ တဿ ပုနပ္ပုနံ ဝိသာလီကတတ္တာ **''ဝေသာလီ''**တွေဝ နာမံ ဇာတံ။ တေန ဝုတ္တံ – ''တိက္ခတ္တုံ ဟကာရပရိက္ခေပဝဍ္ဎနေန ဝိသာလီဘူတတ္တာ ဝေသာလီတိ ဝုစ္စတီ''တိ။

ဣဒမ္ပိ စ နဂရ န္တိ န ကေဝလံ ရာဇဂဟသာဝတ္ထိယော ယေဝတိ ဒဿေတိ။ **တတ္ထ မဟာဝနံ နာမာ** တိအာဒိ မဇ္ဈိမဘာဏကသံယုတ္တဘာဏကာနံ သမာနဋ္ဌကထာ။ **မဇ္ဈိမဋ္ဌကထာယဉ္ဟိ (မ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၁၄၆) သံယုတ္တဋ္ဌကထာယဉ္စ** (သံ. နိ. အဋ္ဌ. ၃.၅.၉၈၄-၉၈၅) ဣမိနာဝ နယေန ဝုတ္တံ။ **ဒီဃနိကာယဋ္ဌကထာယံ** (ဒီ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၃၅၉) ပန **''မဟာဝနေ**တိ ဗဟိနဂရေ ဟိမဝန္တေန သဒ္ဓိံ ဧကာဗဒ္ဓံ ဟုတွာ ဌိတံ သယံဇာတံ ဝနံ အတ္ထိ, ယံ မဟန္တဘာဝေနေဝ မဟာဝနန္တိ ဝုစ္စတိ, တသ္မိံ မဟာဝနေ။ **ကူဋာဂာရသာလာယ**န္တိ တသ္မိံ ဝနသဏ္ဍေ သင်္ဃာရာမံ ပတိဋ္ဌာပေသုံ။ တတ္ထ ကဏ္ဏိကံ ယောဇေတွာ ထမ္ဘာနံ ဥပရိ ကူဋာဂာရသာလာသင်္ခေပေန ဒေဝဝိမာနသဒိသံ ပာသာဒံ အကံသု, တံ ဥပာဒာယ သကလောပိ သင်္ဃာရာမော ကူဋာဂာရသာလာတိ ပညာယိတ္ထာ''တိ ဝုတ္တံ။ ဝနမဇ္ဈေ ကတတ္တာ **''ဝနံ နိဿာယ''**တိ ဝုတ္တံ။ **အာရာမေ**တိ သင်္ဃာရာမေ။ **ဟံသဝဋ္ဋကစ္ဆဒနေနာ** တိ ဟံသဝဋ္ဋကပဋိစ္ဆန္နေန, ဟံသမဏ္ဍလာကာရေနာတိ အတ္ထော။

အနေကပရိယာယေနာတိ ဧတ္ထ **ပရိယာယ**-သဒ္ဒော ကာရဏဝစနောတိ အာဟ **''အနေကေဟိ ကာရဏေဟီ''**တိ, အယံ ကာယော အဝိညာဏကောပိ သဝိညာဏကောပိ ဧဝမ္ပိ အသုဘော ဧဝမ္ပိ အသုဘောတိ နာနာဝိဓေဟိ ကာရဏေဟီတိ အတ္ထော။ **အသုဘာကာရသန္ဒဿနပ္ပဝတ္တ** န္တိ ကေသာဒိဝသေန တတ္ထာပိ ဝဏ္ဏာဒိတော အသုဘာကာရဿ သဗ္ဗသော ဒဿနဝသေန ပဝတ္တံ။ **ကာယဝိစ္ဆန္ဒနိယကထ** န္တိ အတ္တနော ပရဿ စ ကရဇကာယေ ဝိစ္ဆန္ဒနုပ္ပာဒနကထံ။ **မုတ္တံ တ** တိအာဒိနာ ဗျတိရေကမုခေန ကာယဿ အမနုညတံ ဒဿေတိ။ တတ္ထ အာဒိတော တီဟိ ပဒေဟိ အဒဿနီယတာယ အသာရကတာယ မဇ္ဈေ စတူဟိ ဒုဂ္ဂန္ဓတာယ, အန္တေ ဧကေန လေသမတ္တေနပိ မနုညတာဘာဝမဿ ဒဿေတိ။ **အထ ခေါ**တိအာဒိနာ အန္ဝယတော သရူပေနေဝ အမနုညတာယ ဒဿနံ။ **ဆန္ဒော** တိ ဒုဗ္ဗလရာဂေါ။ **ရာဂေါ**တိ ဗလဝရာဂေါ။ ''ကေသာ လောမာဒီ''တိ သင်္ခေပတော ဝုတ္တမတ္ထံ ဝိဘာဂေန ဒဿေတုံ **''ယေပိ ဟီ''**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **အသုဘာ**တိ အာဂန္တုကေန သုဘာကာရေန ဝိရဟိတတ္တာ အသုဘာ။ **အသုစိနော**တိ အတ္တနော သဘာဝေနေဝ အသုစိနော။ **ပဋိကူလာ**တိ နာဂရိကဿ အသုစိကဋ္ဌာနံ ဝိယ ဇိဂုစ္ဆနီယတ္တာ ပဋိကူလာ။

ကေသာ နာမေတေ ဝဏ္ဏတောပိ ပဋိကူလာ, သဏ္ဌာနတောပိ ဂန္ဓတောပိ အာသယတောပိ ဩကာသတောပိ ပဋိကူလာတိ ဒဿေန္တော **''သော စ နေသံ။ပေ။ ပဉ္စဟိ ကာရဏေဟိ ဝေဒိတဗ္ဗော''** တိ အာဟ။ မနုညေပိ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၁၈၃; ဝိဘ. အဋ္ဌ. ၃၅၆) ဟိ ယာဂုပတ္တေ ဝါ ဘတ္တပတ္တေ ဝါ ကေသဝဏ္ဏံ ကိဉ္စိ ဒိသွာ ''ကေသမိဿကမိဒံ, ဟရထ န''န္တိ ဇိဂုစ္ဆန္တိ, ဧဝံ ကေသာ **ဝဏ္ဏတော** ပဋိကူလာ။ ရတ္တိံ ပရိဘုဉ္ဇန္တာပိ ကေသသဏ္ဌာနံ အက္ကဝါကံ ဝါ မကစိဝါကံ ဝါ ဆုပိတွာ တထေဝ ဇိဂုစ္ဆန္တိ, ဧဝံ **သဏ္ဌာနတော** ပိ ပဋိကူလာ။ တေလမက္ခနပုပ္ဖဓူပါဒိသင်္ခာရဝိရဟိတာနဉ္စ

ကေသာနံ ဂန္ဓော ပရမဇေဂုစ္ဆော ဟောတိ, တတော ဇေဂုစ္ဆတရော အဂ္ဂိမှိ ပက္ခိတ္တာနံ။ ကေသာ ဟိ ဝဏ္ဏသဏ္ဌာနတော အပ္ပဋိကူလာပိ သိယုံ, ဂန္ဓေန ပန ပဋိကူလာယေဝ။ ယထာ ဟိ ဒဟရဿ ကုမာရကဿ ဝစ္စံ ဝဏ္ဏတော ဟလိဒ္ဒိဝဏ္ဏံ, သဏ္ဌာနတောပိ ဟလိဒ္ဒိပိဏ္ဍသဏ္ဌာနံ, သင်္ကာရဋ္ဌာနေ ဆဍ္ဍိတဉ္စ ဥဒ္ဓုမာတကကာဠသုနခသရီရံ ဝဏ္ဏတော တာလပက္ကဝဏ္ဏံ, သဏ္ဌာနတော ဝဋ္ဋေတွာ ဝိဿဋ္ဌမုဒိင်္ဂသဏ္ဌာနံ, အဿာပိဿ သုမနမကုဠသဒိသာတိ ဥဘယမ္ပိ ဝဏ္ဏသဏ္ဌာနတော သိယာ အပ္ပဋိကူလံ, ဂန္ဓေန ပန ပဋိကူလမေဝ, ဧဝံ ကေသာပိ သိယုံ ဝဏ္ဏသဏ္ဌာနတော အပ္ပဋိကူလာ, **ဂန္ဓေန** ပန ပဋိကူလာယေဝါတိ။

ယထာ ပန အသုစိဋ္ဌာနေ ကမနိဿန္ဒေန ဇာတာနိ သူပေယျပဏ္ဏာနိ နာဂရိကမနုဿာနံ ဇေဂုစ္ဆာနိ ဟောန္တိ အပရိဘောဂါနိ, ဧဝံ ကေသာပိ ပုဗ္ဗလောဟိတမုတ္တကရီသပိတ္တသေမှာဒိနိဿန္ဒေန ဇာတတ္တာ ဇေဂုစ္ဆာတိ ဣဒံ တေသံ **အာသယတော** ပာဋိကူလျံ။ ဣမေ စ ကေသာ နာမ ဂူထရာသိမှိ ဥဋ္ဌိတကဏ္ဏကံ ဝိယ ဧကတိံသကောဋ္ဌာသရာသိမှိ ဇာတာ, တေ သုသာနသင်္ကာရဋ္ဌာနာဒီသု ဇာတသာကံ ဝိယ ပရိခာဒီသု ဇာတကမလကုဝလယာဒိပုပ္ဖံ ဝိယ စ အသုစိဋ္ဌာနေ ဇာတတ္တာ ပရမဇေဂုစ္ဆာတိ ဣဒံ တေသံ **ဩကာသတော** ပာဋိကူလျံ။ ယထာ စ ကေသာနံ, ဧဝံ သဗ္ဗကောဋ္ဌာသာနဉ္စ ဝဏ္ဏသဏ္ဌာနဂန္ဓာသယောကာသဝသေန ပဉ္စဓာ ပဋိကူလတာ ဝေဒိတဗ္ဗာတိ အာဟ **“ဧဝံ လောမာဒီန”**န္တိ။ **ပဉ္စပဉ္စပ္ပဘေဒေနာ**တိ တ္တေ ဗာဟိရတ္ထသမာသော ဒဋ္ဌဗ္ဗော ပဉ္စ ပဉ္စ ပဘေဒါ ဧတေသန္တိ ပဉ္စပဉ္စပ္ပဘေဒါတိ။

သံဝဏ္ဏေန္တော တိ ဝိတ္ထာရေန္တော။ **အသုဘာယာ**တိ အသုဘမာတိကာယ။ **ဖာတိကမ္မ**န္တိ ဗဟုလီကာရော။ **ပဉ္စင်္ဂဝိပ္ပဟီနံ ပဉ္စင်္ဂသမန္နာဂတ**န္တိ တ္တေ ကာမစ္ဆန္ဒော ဗျာပါဒေါ ထိနမိဒ္ဓံ ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စံ ဝိစိကိစ္ဆာတိ ဣမေသံ ပဉ္စန္နံ နီဝရဏာနံ ပဟာနဝသေန ပဉ္စင်္ဂဝိပ္ပဟီနတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ န ဟိ ဧတေသု အပ္ပဟီနေသု ဈာနံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တေနဿေတာနိ ပဟာနင်္ဂါနီတိ ဝုစ္စန္တိ။ ကိဉ္စာပိ ဟိ ဈာနက္ခဏေ အညေပိ အကုသလာ ဓမ္မာ ပဟီယန္တိ, တထာပိ ဧတာနေဝ ဝိသေသေန ဈာနန္တရာယကရာနိ။ ကာမစ္ဆန္ဒေန ဟိ နာနာဝိသယပလောဘိတံ စိတ္တံ န ဧကတ္တာရမ္မဏေ သမာဓိယတိ, ကာမစ္ဆန္ဒာဘိဘူတံ တ စိတ္တံ န ကာမဓာတုပ္ပဟာနာယ ပဋိပဒံ ပဋိပဇ္ဇတိ, ဗျာပါဒေန စ အာရမ္မဏေ ပဋိဟညမာနံ န နိရန္တရံ ပဝတ္တတိ, ထိနမိဒ္ဓာဘိဘူတံ အကမ္မညံ ဟောတိ, ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စပရေတံ အဝူပသန္တမေဝ ဟုတွာ တ ပရိဗ္ဘမတိ, ဝိစိကိစ္ဆာယ ဥပဟတံ ဈာနာဓိဂမသာဓိကံ ပဋိပဒံ နာရောဟတိ။ ဣတိ ဝိသေသေန ဈာနန္တရာယကရတ္တာ တောနေဝ ပဟာနင်္ဂါနီတိ ဝုတ္တာနိ။

ယသ္မာ ပန ဝိတက္ကော အာရမ္မဏေ စိတ္တံ အဘိနိရောပေတိ, ဝိစာရော အနုပ္ပဗန္ဓတိ, တေဟိ အဝိက္ခေပါယ သမ္ပာဒိတပယောဂဿ စေတသော ပယောဂသမ္ပတ္တိသမ္ဘူတာ ပီတိ ပီနနံ, သုခဉ္စ ဥပဗြူဟနံ ကရောတိ, အထ နံ သသမ္ပယုတ္တဓမ္မံ ဧတေဟိ အဘိနိရောပနာနုဗန္ဓနပီနနဥပဗြူဟနေဟိ အနုဂ္ဂဟိတာ ဧကဂ္ဂတာ ဧကတ္တာရမ္မဏေ သမံ သမ္မာ အာဓိယတိ, တသ္မာ ဝိတက္ကော ဝိစာရော ပီတိ သုခံ စိတ္တေကဂ္ဂတာတိ ဣမေသံ ပဉ္စန္နံ ဥပ္ပတ္တိဝသေန ပဉ္စင်္ဂသမန္နာဂတတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဥပ္ပန္နေသု ဟိ ဧတေသု ပဉ္စသု ဈာနံ ဥပ္ပန္နံ နာမ ဟောတိ, တေနဿ တောနိ ပဉ္စ သမန္နာဂတင်္ဂါနီတိ ဝုစ္စန္တိ။ တသ္မာ န ဧတေဟိ သမန္နာဂတံ အညဒေဝ ဈာနံ နာမ အတ္ထီတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ယထာ ပန အင်္ဂမတ္တဝသေနေဝ စတုရင်္ဂိနီ သေနာ, ပဉ္စင်္ဂိကံ တူရိယံ အဋ္ဌင်္ဂိကော စ မဂ္ဂေါတိ ဝုစ္စတိ, ဧဝမိဒမ္ပိ အင်္ဂမတ္တဝသေနေဝ “ပဉ္စင်္ဂိက”န္တိ တ “ပဉ္စင်္ဂသမန္နာဂတ”န္တိ တ ဝုစ္စတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

တောနိ စ ပဉ္စင်္ဂါနိ ကိဉ္စာပိ ဥပစာရက္ခဏေပိ အတ္ထိ, အထ ခေါ ဥပစာရေ ပကတိစိတ္တတော ဗလဝတရာနိ, ဣဓ ပန ဥပစာရတောပိ ဗလဝတရာနိ ရူပာဝစရလက္ခဏပ္ပတ္တာနိ။ တ္တေ ဟိ ဝိတက္ကော သုဝိသဒေန အာကာရေန အာရမ္မဏေ စိတ္တံ အဘိနိရောပယမာနော ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ဝိစာရော အတိဝိယ အာရမ္မဏံ အနုမဇ္ဇမာနော, ပီတိသုခံ သဗ္ဗာဝန္တမ္ပိ ကာယံ ဖရမာနံ။ တေနေဝ ဝုတ္တံ “နာဿ ကိဉ္စိ သဗ္ဗာဝတော ကာယဿ ဝိဝေကဇေန ပီတိသုခေန အပ္ဖုဋံ ဟောတီ”တိ။ စိတ္တေကဂ္ဂတာပိ ဟေဋ္ဌိမမှိ သမုဂ္ဂပဋလေ ဥပရိမံ သမုဂ္ဂပဋလံ ဝိယ အာရမ္မဏေ သုဖုသိတာ ဟုတွာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ အယမေတေသံ ဣတရေဟိ ဝိသေသော, တသ္မာ “ပဉ္စင်္ဂသမန္နာဂတ”န္တိ အပ္ပနာဈာနမေဝ ဝိသေသေတွာ ဝုတ္တံ။

တိဝိဓကလျာဏံ ဒသလက္ခဏသမ္ပန္နန္တိ တ္တေ ပန ဈာနဿ အာဒိမဇ္ဈပရိယောသာနဝသေန တိဝိဓကလျာဏတာ, တေသံယေဝ အာဒိမဇ္ဈပရိယောသာနာနံ လက္ခဏဝသေန ဒသလက္ခဏသမ္ပန္နတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဝိတ္ထာရနယံ ပ

နေတ္ထ သယမေဝ ပကာသယိဿတိ။ ကိလေသစောရေဟိ အနဘိဘဝနီယတ္တာ ဈာနံ **“စိတ္တမဉ္ဇူသ”** န္တိ ဝုတ္တံ။ **နိဿာယာ**တိ ဟဒယံ ကတွာ။

ဒသလက္ခဏဝိဘာဝနေနေဝ တိဝိဓကလျာဏတာပိ ဝိဘာဝိတာ ဟောတီတိ ဒသလက္ခဏံ တာဝ ဒဿေန္တော **“တတြိမာနီ”** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဟရိပန္ထကတော စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ** တိအာဒီနံ ပဒါနံ အတ္တော “တတြာယံ ပဋ္ဌိ”တိအာဒိနာ ဝုတ္တပဋ္ဌိဝဏ္ဏနာယမေဝ အာဝိ ဘဝိဿတိ။ **တတြာ** တိ တသ္မိံ ဒသလက္ခဏဝိဘာဝနေ။ **ပဋိပဒါဝိသုဒ္ဓိ** တိ ပဋိပဇ္ဇတိ ဈာနံ ဧတာယာတိ ပဋိပဒါ, ဂောတြဘုပရိယောသာနော ပုဗ္ဗဘာဂိယော ဘာဝနာနယော။ ပရိပန္ထတော ဝိသုဇ္ဈနံ ဝိသုဒ္ဓိ, ပဋိပဒာယ ဝိသုဒ္ဓိ ပဋိပဒါဝိသုဒ္ဓိ။ သာ ပနာယံ ယသ္မာ ဈာနဿ ဥပ္ပာဒက္ခဏေ လဗ္ဘတိ, တသ္မာ ဝုတ္တံ **“ပဋိပဒါဝိသုဒ္ဓိ အာဒီ”** တိ။ **ဥပေက္ခာနုဗြူဟနာ** တိ ဝိသောဓေတဗ္ဗတာဒီနံ အဘာဝတော ဈာနပရိယာပန္နာယ တတြမဇ္ဈတ္တုပေက္ခာယ ကိစ္စနိပ္ဖတ္တိယာ အနုဗြူဟနာ။ သာ ပနာယံ ယသ္မာ ဝိသေသတော ဈာနဿ ဌိတိက္ခဏေ လဗ္ဘတိ, တေန ဝုတ္တံ **“ဥပေက္ခာနုဗြူဟနာ မဇ္ဈေ”** တိ။ **သမ္ပဟံသနာ** တိ တတ္ထ ဓမ္မာနံ အနတိဝတ္တနာဒိသာဓကဿ ဉာဏဿ ကိစ္စနိပ္ဖတ္တိဝသေန ပရိယောဒပနာ။ သာ ပန ယသ္မာ ဈာနဿ ဩသာနက္ခဏေ ပာကဋာ ဟောတိ, တသ္မာ ဝုတ္တံ **“သမ္ပဟံသနာ ပရိယောသာန”** န္တိ။ **ဣမာနိ တီဏိ လက္ခဏာနီ**တိ ပရိပန္ထတော စိတ္တဿ ဝိသုဇ္ဈနာကာရော, မဇ္ဈိမဿ သမထနိမိတ္တဿ ပဋိပဇ္ဇနာကာရော, တတ္ထ ပက္ခန္ဒနာကာရောတိ ဣမာနိ တီဏိ ဈာနဿ အာဒိတော ဥပ္ပာဒက္ခဏေ အပ္ပနာပ္ပတ္တိလက္ခဏာနိ။ တေဟိ အာကာရေဟိ ဝိနာ အပ္ပနာပ္ပတ္တိယာ အဘာဝတော အသတိ စ အပ္ပနာယံ တဒဘာဝတော **အာဒိကလျာဏဉ္စေဝ** ဝိသုဒ္ဓိပဋိပဒတ္တာ ယထာဝုတ္တေဟိ လက္ခဏေဟိ သမန္နာဂတတ္တာ စ **တိလက္ခဏသမ္ပန္နဉ္စ**။ ဣမိနာ နယေန မဇ္ဈပရိယောသာနလက္ခဏာနဉ္စ ယောဇနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ကေစိ ပန “ပဋိပဒါဝိသုဒ္ဓိ နာမ သသမ္ဘာရိကော ဥပစာရော, ဥပေက္ခာနုဗြူဟနာ နာမ အပ္ပနာ, သမ္ပဟံသနာ နာမ ပစ္စဝေက္ခဏာ”တိ ဝဏ္ဏယန္တိ, တံ န ယုတ္တံ။ တထာ ဟိ သတိ အဇ္ဈာနဓမ္မေဟိ ဈာနဿ ဂုဏသံကိတ္တနံ နာမ ကတံ ဟောတိ။ န ဟိ ဘူမန္တရံ ဘူမန္တရပရိယာပန္နံ ဟောတိ, ဟဋ္ဌိယာ စေတံ ဝိရုဇ္ဈတိ။ “ဧကတ္တဂတံ စိတ္တံ ပဋိပဒါဝိသုဒ္ဓိပက္ခန္ဒဉ္စေဝ ဟောတိ ဥပေက္ခာနုဗြူဟိတဉ္စ ဉာဏေန စ သမ္ပဟံသိတ”န္တိ (ပဋိ. မ. ၁.၁၅၈) ဟိ ဟဋ္ဌိယံ ဝုတ္တံ။ တေ့ ထ ဟိ **ဧကတ္တဂတံ စိတ္တ** န္တိ ဣန္ဒြိယာနံ ဧကရသဘာဝေန ဧကဂ္ဂတာယ စ သိခါပ္ပတ္တိယာ တဒနုဂုဏံ ဧကတ္တဂတံ သသမ္ပယုတ္တံ အပ္ပနာပ္ပတ္တံ စိတ္တံ ဝုတ္တံ, တဿေဝ စ ပဋိပဒါဝိသုဒ္ဓိပက္ခန္ဒတာဒိ အနန္တရံ ဝုစ္စတေ။ တသ္မာ ဟဋ္ဌိယံ ဧကသ္မိံယေဝ အပ္ပနာစိတ္တက္ခဏေ ပဋိပဒါဝိသုဒ္ဓိအာဒီနံ ဝုတ္တတ္တာ အန္တောအပ္ပနာယမေဝ ပရိကမ္မာဂမနဝသေန ပဋိပဒါဝိသုဒ္ဓိ, တတြမဇ္ဈတ္တုပေက္ခာယ ကိစ္စဝသေန ဥပေက္ခာနုဗြူဟနာ, ဓမ္မာနံ အနတိဝတ္တနာဒိဘာဝသာဓနေန ပရိယောဒါပကဿ ဉာဏဿ ကိစ္စနိပ္ဖတ္တိဝသေန သမ္ပဟံသနာ စ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ကထံ? ယသ္မိံ (ပဋိ. မ. အဋ္ဌ. ၂.၁.၁၅၈; ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၇၅) တာရေ အပ္ပနာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တသ္မိံ **ယော** နီဝရဏသင်္ခါတော ကိလေသဂဏော **တဿ** ဈာနဿ **ပရိပန္ထော, တတော စိတ္တံ ဝိသုဇ္ဈတိ,** ဝိသုဒ္ဓတ္တာ အာဝရဏဝိရဟိတံ ဟုတွာ **မဇ္ဈိမံ သမထနိမိတ္တံ ပဋိပဇ္ဇတိ**။ မဇ္ဈိမံ သမထနိမိတ္တံ နာမ သမပ္ပဝတ္တော အပ္ပနာသမာဓိယေဝ, လီနုဒ္ဓစ္စသင်္ခါတာနံ ဥဘိန္နံ အန္တာနံ အနုပဂမနေန **မဇ္ဈိမော,** သဝိသေသံ ပစ္စနီကဓမ္မာနံ ဝူပသမနတော **သမထော,** ယောဂိနော သုခဝိသေသာနံ ကာရဏဘာဝတော **နိမိတ္တ** န္တိ ကတွာ။ တဿ ပန အပ္ပနာစိတ္တဿ အနန္တရပစ္စယဘူတံ ဂောတြဘုစိတ္တံ သတိပိ ပရိတ္တမဟဂ္ဂတဘာဝဘေဒေ ပစ္စယပစ္စယုပ္ပန္နဘာဝဘေဒေ စ ဧကိဿာယေဝ သန္တတိယာ ပရိဏာမူပဂမနတော ဧကသန္တတိပရိဏာမနယေန တထတ္တံ အပ္ပနာသမာဓိဝသေန သမာဟိတဘာဝံ ဥပဂစ္ဆမာနံ **မဇ္ဈိမံ သမထနိမိတ္တံ ပဋိပဇ္ဇတိ** နာမ။ ဧဝံ ပဋိပန္နတ္တာ တထတ္တုပဂမနေန **တတ္ထ ပက္ခန္ဒတိ** နာမ။ ယသ္မိဉ္စဟိ ခဏေ တထတ္တံ မဇ္ဈိမံ သမထနိမိတ္တံ ပဋိပဇ္ဇတိ, တသ္မိံယေဝ ခဏေ တထတ္တုပဂမနေန အပ္ပနာသမာဓိနာ သမာဟိတဘာဝူပဂမနေန **တတ္ထ ပက္ခန္ဒတိ** နာမ။ ဧဝံ တာဝ ပုရိမသ္မိံ ဂောတြဘုစိတ္တေ ဝိဇ္ဇမာနာ ပရိပန္ထဝိသုဒ္ဓိမဇ္ဈိမသမထပ္ပဋိပတ္တိပက္ခန္ဒနာကာရာ အာဂမနဝသေန နိပ္ဖဇ္ဇမာနာ **ပဌမဿ ဈာနဿ** ဥပ္ပာဒက္ခဏေယေဝ **ပဋိပဒါဝိသုဒ္ဓိ** တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တေယေဝ ဟိ အာကာရာ ပစ္စယဝိသေသတော ဈာနက္ခဏေ နိပ္ဖဇ္ဇမာနာ **ပဋိပဒါဝိသုဒ္ဓိ** တိ ဝုတ္တာ။

ဧဝံ ဝိသုဒ္ဓဿ ပန တဿ စိတ္တဿ ပုန သောဓေတဗ္ဗာဘာဝတော ဝိသောဓနေ ဗျာပာရံ အကရောန္တော **ဝိသုဒ္ဓံ စိတ္တံ အဇ္ဈုပေက္ခတိ** နာမ။ သမထဘာဝူပဂမနေန သမထပ္ပဋိပန္နဿ ပုန သမာဓာနေ ဗျာပာရံ အကရောန္တော **သမထပ္ပဋိပန္နံ အဇ္ဈုပေက္ခတိ** နာမ။ သမထပ္ပဋိပန္နဘာဝတော ဧဝ စဿ ကိလေသသံသဂ္ဂံ ပဟာယ ဧကတ္တ

တေန ဥပဋ္ဌိတဿ ပုန ကေတ္တုပဋ္ဌာနေ ဗျာပါရံ အကရောန္တော **ကေတ္တုပဋ္ဌာနံ အဇ္ဈုပေက္ခတိ** နာမ။ ဧဝံ တတြမဇ္ဈတ္တုပေက္ခာယ ကိစ္စဝသေန ဥပေက္ခာနုဗြူဟနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ယေ ပနေတေ ဧဝံ ဥပေက္ခာနုဗြူဟိတေ တသ္မိံ ဈာနစိတ္တေ ဇာတာ သမာဓိပညာသင်္ခါတာ ယုဂနဒ္ဓဓမ္မာ အညမညံ အနတိဝတ္တမာနာ ဟုတွာ ပဝတ္တာ, ယာနိ စ သဒ္ဓါဒီနိ ဣန္ဒြိယာနိ နာနာကိလေသေဟိ ဝိမုတ္တတ္တာ ဝိမုတ္တိရသေန ဧကရသာနိ ဟုတွာ ပဝတ္တာနိ, ယဉ္စေသ တဒုပဂံ တေသံ အနတိဝတ္တနဧကရသဘာဝါနံ အနုစ္ဆဝိကံ ဝီရိယံ ဝါဟယတိ, ယာ စဿ တသ္မိံ ခဏေ ပဝတ္တာ အာသေဝနာ, သဗ္ဗေပိ တေ အာကာရာ ယသ္မာ ဉာဏေန သံကိလေသဝေါဒါနေသု တံ တံ အာဒီနဝဉ္စ အာနိသံသဉ္စ ဒိသွာ တထာ တထာ သမ္ပဟံသိတတ္တာ ဝိသောဓိတတ္တာ ပရိယောဒါပိတတ္တာ နိပ္ဖန္နာ, တသ္မာ ဓမ္မာနံ အနတိဝတ္တနာဒိဘာဝသာဓနေန ပရိယောဒါပကဿ ဉာဏဿ ကိစ္စနိပ္ဖတ္တိဝသေန သမ္ပဟံသနာ ဝေဒိတဗ္ဗာတိ ဝုတ္တံ။

အထ ကသ္မာ သမ္ပဟံသနာဝ “ပရိယောသာန”န္တိ ဝုတ္တာ, န ဥပေက္ခာနုဗြူဟနာတိ? ယသ္မာ တသ္မိံ ဘာဝနာစိတ္တေ ဥပေက္ခာဝသေန ဉာဏံ ပါကဋံ ဟောတိ, တသ္မာ ဉာဏကိစ္စဘူတာ သမ္ပဟံသနာ “ပရိယောသာန”န္တိ ဝုတ္တာ။ တထာ ဟိ အပ္ပနာကာလေ ဘာဝနာယ သမပ္ပဝတ္တိယာ ပဋိပက္ခဿ စ သုပ္ပဟာနတော ပဂ္ဂဟာဒီသု ဗျာပါရဿ အကာတဗ္ဗတော အဇ္ဈုပေက္ခနာဝ ဟောတိ။ ယံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ “သမယေ စိတ္တဿ အဇ္ဈုပေက္ခနာ ဝိသုဒ္ဓံ စိတ္တံ အဇ္ဈုပေက္ခတီ”တိ စ အာဒိ။ သာ ပနာယံ အဇ္ဈုပေက္ခနာ ဉာဏဿ ကိစ္စသိဒ္ဓိယာ ဟောတိ ဝိသေသတော ဉာဏသာဓနတ္တာ အပ္ပနာဗျာပါရဿ, တသ္မာ ဉာဏကိစ္စဘူတာ သမ္ပဟံသနာ “ပရိယောသာန”န္တိ ဝုတ္တာ။ ဧဝံ တိဝိဓာယ ပဋိပဒါဝိသုဒ္ဓိယာ လဒ္ဓဝိသေသာယ တိဝိဓာယ ဥပေက္ခာနုဗြူဟနာယ သာတိသယံ ပညိန္ဒြိယဿ အဓိမတ္တဘာဝေန စတုဗ္ဗိဓာပိ သမ္ပဟံသနာ သိဇ္ဈတီတိ အာဂမနုပေက္ခာဉာဏကိစ္စဝသေန ဒသပိ အာကာရာ ဈာနေ ဧဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဧဝံ တိဝိဓတ္တဂတံ စိတ္တံန္တိအာဒီနိ တဿေဝ စိတ္တဿ ထောမနဝစနာနိ။ တတ္ထ **ဧဝံ တိဝိဓတ္တဂတ**န္တိ ဧဝံ ယထာဝုတ္တေန ဝိဓိနာ ပဋိပဒါဝိသုဒ္ဓိပက္ခန္ဒနဥပေက္ခာနုဗြူဟနဉာဏသမ္ပဟံသနာဝသေန တိဝိဓဘာဝံ ဂတံ။ **ဝိတက္ကသမ္ပန္န**န္တိ ကိလေသက္ခောဘဝိရဟိတတ္တာ ဝိတက္ကေန သုန္ဒရဘာဝမုပဂတံ။ **စိတ္တဿ အဓိဋ္ဌာနသမ္ပန္န**န္တိ တသ္မိံယေဝ အာရမ္မဏေ စိတ္တဿ နိရန္တရပ္ပဝတ္တိသင်္ခါတေန အဓိဋ္ဌာနေန သမ္ပန္နံ အနူနံ။ ယထာ အဓိဋ္ဌာနဝသိယံ အဓိဋ္ဌာနန္တိ ဈာနပ္ပဝတ္တိ, တထာ ဣဓာပိ စိတ္တဿ အဓိဋ္ဌာနန္တိ စိတ္တေကဂ္ဂတာပိ ယုဇ္ဇတိ။ တေန ဟိ ဧကသ္မိံယေဝ အာရမ္မဏေ စိတ္တံ အဓိဋ္ဌာတိ, န ဝိက္ခိပတီတိ။ **သမာဓိသမ္ပန္န**န္တိ ဝိသုံ ဝုတ္တတ္တာ ပန ဝုတ္တနယေနေဝ ဂဟေတဗ္ဗော။ အထ ဝါ သမာဓိဿေဝ ဈာနင်္ဂသင်္ဂဟိတတ္တာ “စိတ္တဿ အဓိဋ္ဌာနသမ္ပန္န”န္တိ ဈာနင်္ဂပဉ္စကဝသေန ဝုတ္တံ။ **သမာဓိသမ္ပန္န**န္တိ ဣန္ဒြိယသင်္ဂဟိတတ္တာ ဣန္ဒြိယပဉ္စကဝသေန။

အသုဘသညာပရိစိတေနာတိ သကလံ ကာယံ အသုဘန္တိ ပဝတ္တာယ သညာယ သဟဂတတ္တာ ဈာနံ အသုဘသညာ, တေန ပရိစိတေန ပရိဘာဝိတေန။ **စေတသာ**တိ စိတ္တေန။ **ဗဟုလ**န္တိ အဘိဏှံ။ **ဝိဟရတော**တိ ဝိဟရန္တဿ, အသုဘသမာပတ္တိဗဟုလဿာတိ အတ္ထော။ **မေထုနဓမ္မသမာပတ္တိယာ**တိ မေထုနဓမ္မေန သမင်္ဂိဘာဝတော။ **ပဋိလီယတီ**တိ ဧကပဿေန နိလီယတိ နိလီနံ ဝိယ ဟောတိ။ **ပဋိကုဋတီ**တိ သင်္ကုစတိ။ **ပဋိဝတ္တတီ**တိ နိဝတ္တတိ။ **န သမ္ပသာရီယတီ**တိ န ဝိသရတိ, အဘိရတိဝသေန န ပက္ခန္ဒတီတိ အတ္ထော။ အထ ဝါ **ပဋိလီယတီ**တိ သင်္ကုစတိ တတ္ထ ပဋိကူလတာယ သဏ္ဌိတတ္တာ။ **ပဋိကုဋတီ**တိ အပသက္ကတိ န ဥပသက္ကတိ။ **ပဋိဝတ္တတီ**တိ နိဝတ္တတိ, တတော ဧဝ **န သမ္ပသာရီယတီ**တိ။ **နှာရုဒဒ္ဒုလ**န္တိ နှာရုခဏ္ဍံ နှာရုဝိလေခံ ဝါ။

အဒ္ဓမာသန္တိ အစ္စန္တသံယောဂေ ဥပယောဂဝစနံ။ **ပဋိသလ္လီယိတု**န္တိ ယထာဝုတ္တကာလံ ပဋိ ပဋိ ဒိဝသေ ဒိဝသေ သမာပတ္တိယံ ဓမ္မစိန္တာယ စိတ္တံ နိလီယိတုံ။ **ပယုတ္တဝါစ**န္တိ ပစ္စယပဋိသံယုတ္တဝါစံ, ဗုဒ္ဓါ ဣမေသု ဒိဝသေသု ပိဏ္ဍာယ န စရန္တိ, ဝိဟာရေယေဝ နိသီဒန္တိ, တေသံ ဒိန္နံ မဟပ္ဖလံ ဟောတီတိ အာဒိဝစနံ။

ကလျာဏူပနိဿယဝသေနာတိ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ ဥပနိဿယဝသေန။ **ပရေ ကိရာ**တိ **ကိရ**-သဒ္ဒော အရုစိသူစနတ္ထော။ တေနာဟ **“ဣဒံ ပန ဣစ္ဆာမတ္တ”**န္တိ, ပဝတ္တိအဇာနနံ အာရောစယိတာဘာဝတော ဉာတေ နိတရဏဉ္စာတိ ဣဒံ တေသံ ဣစ္ဆာမတ္တံ , န ပန ကာရဏန္တိ အတ္ထော။ အပရေ ပန ဝဒန္တိ “ဧတသ္မိံ ကိရ အမုမှာသေ န ကောစိ ဗုဒ္ဓဝေနေ

ယ္ယော အဟောသိ, အထ သတ္တာ ဣမံ အမုမာသံ ဖလသမာပတ္တိသုခေန ဝီတိနာမေဿာမိ, ဣတိ မယှဟဒ္ဓေဝ သုခဝိဟာရော ဘဝိဿတိ, အနာဂတေ စ ပစ္ဆိမာ ဇနတာ 'သတ္ထာပိ ဂဏံ ပဟာယ ဧကကော ဝိဟာသိ, ကိမင်္ဂ ပန မယ'န္တိ ဒိဋ္ဌာနုဂတိံ အာပဇ္ဇိဿတိ, တဒဿ ဘဝိဿတိ ဒီဃရတ္တံ ဟိတာယ သုခာယာတိ ဣမိနာ ကာရဏေန ဧဝ မာဟာ''တိ။ **နေဝ ကောစိ ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမတီ** တိ ဌပေတွာ ပိဏ္ဍပာတနီဟာရကံ အညော ကောစိ နေဝ ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမတိ, ဘိက္ခူသင်္ဃော ပန သတ္ထု ဝစနံ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ ဧကံ ဘိက္ခုံ အဒာသိ။ သော ဟတောဝ ဂန္ဓကုဋိပရိဝေဏာ သမ္မဇ္ဇနမုခေါဒကဒန္တကဋ္ဌအနာဒီနိ သဗ္ဗကိစ္စာနိ တသ္မိံ တသ္မိံ ခဏေ ကတွာ အပဂစ္ဆတိ။

အနေကကာကာရဏာသမ္ပိဿော တိ ဧတ္ထ ကာယဿ အသုစိဒုဂ္ဂန္ဓဇေဂုစ္ဆပဋိကူလတာဝ အနေကကာရဏံ။ **မဏ္ဍနကပကတိကော**တိ အလင်္ကာရကသဘာဝေါ။ ကောစိ တရုဏောပိ ယုတ န ဟောတိ, ကောစိ ယုတပိ မဏ္ဍနကဇာတိကော န ဟောတိ ယထာ ဥပသန္တသဘာဝေ အာလသိယဗ္ဗသနာဒီဟိ တ အဘိဘူတော, ဣဓ ပန ဒဟရော စေဝ ယုတ စ မဏ္ဍနကဇာတိကော စ အဓိပ္ပေတော။ **ပဋမယောဇ္ဇနံ** နာမ ပန္နရသဝဿတော ယာဝ ဒ္ဝတ္တိံသ သံဝစ္ဆရာနိ, သောဠသဝဿတော တ ယာဝ တေတ္တိံသ ဝဿာနိ။ **ကုဏပန္တိ** မတကဠေဝရံ, အဟိဿ ကုဏပံ **အဟိကုဏပံ**။ ဧဝံ ဣတရာနိပိ။ အတိပဋိကူလဇိဂုစ္ဆနီယသဘာဝတော စေတ္ထ ဣမာနေဝ တီဏိ ဝုတ္တာနီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ အညေသဥ္ဟိ သသသူကရာဒီနံ ကုဏပံ မနုဿာ ကဠေဝရကဘဏ္ဍာဒီဟိ အဘိသင်္ခရိတွာ ပရိဘုဉ္ဇန္တိပိ, ဣမေသံ ပန ကုဏပံ အဘိနဝမ္ပိ ဇိဂုစ္ဆန္တိ ယေဝ, ကော ပန တအော ကာလာတိက္ကမေန ပူတိဘူတေ။ အတိပဋိကူလဇိဂုစ္ဆနီယတာ စ နေသံ အတိဝိယ ဒုဂ္ဂန္ဓတာယ, သာ စ အဟိနံ တိခိဏကောပတာယ ကုက္ကုရမနုဿာနံ ဩဒနကုမ္မာသူပစယတာယ စ သရီရဿ ဟောတီတိ ဝဒန္တိ။

သမဏကုတ္တကော တိ သမဏကိစ္စကော, ကာသာဝနိဝတ္ထနာဒိဝသေန သမဏကိစ္စကာရီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ ။ တေနာဟ **''သမဏဝေသဓာရကော''**တိ။ **သဗ္ဗမကံသူ**တိ ပုထုဇ္ဇနာ သာဝဇ္ဇေပိ တတ္ထ အနဝဇ္ဇသညိနော ဟုတွာ ကရဏကာရာပနသမနုညာဒိဘေဒံ သဗ္ဗမကံသု။ **လောဟိတကန္တိ** ဧတ္ထ ''လောဟိတဂတ''န္တိပိ ပဌန္တိ။ ဝဂ္ဂုတိ မတာ **ဝဂ္ဂုမတာ**။ **ပုညသမ္မတာ** တိ ပုဇ္ဇဘဝဖလနိဗ္ဗတ္တနေန သတ္တာနံ ပုနနေန ဝိသောဓနေန ပုညန္တိ သမ္မတာ။ **ပတဟေဿ သာမီ**တိ ဂမယိဿာမိ, ဝိသောဓေဿာမီတိ အတ္ထော။

၁၆၃. မာရဓေယျံ ဝုစ္စတိ တေဘူမကဿ ဓမ္မာ။ ဝဇနတ္ထတော ပန မာရဿ ဓေယျံ **မာရဓေယျံ** ။ **ဓေယျ** န္တိ ဌာနံ ဝတ္ထု နိဝါသော ဂောစရော။ မာရော တ ဧတ္ထ ဓိယတိ တိဋ္ဌတိ ပဝတ္တတီတိ **မာရဓေယျံ, မာရော** တိ စေတ္ထ ကိလေသမာရော အဓိပ္ပေတော, ကိလေသမာရဝသေနေဝ စ ဒေဝပုတ္တမာရဿ ကာမဘဝေ အာဓိပစ္စန္တိ။ **မာရဝိသယံ နာတိက္ကမိဿတီတိ စိန္တေတွာ**တိ ဧဝမယံ သံဝေဂံ ပဋိလဘိတွာ မာရဝိသယံ အတိက္ကမေယျာပိ, မယာ ပန ဧဝံ ဝုတ္တေ ဥပ္ပန္နံ သံဝေဂံ ပဋိပ္ပဿမ္ဘေတွာ မာရဝိသယံ နာတိက္ကမိဿတီတိ ဧဝံ စိန္တေတွာ။ **ဒ္ဝိဝစနန္တိ** ဒ္ဝိက္ခတ္တုံ ဝစနံ, အာမေဍိတဝစနန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **နိယောဇေန္တော** တိ ဧတ္ထ အယံ အနဓိပ္ပာယော ဒေဝတာ ဧဝံ ဥပ္ပန္နသံဝေဂမူလကံ သမဏဓမ္မံ ကတွာ ''အယံ မာရဝိသယံ အတိက္ကမေယျာပီ''တိ စိန္တေတွာ အတ္တနော အညာဏတာယ ''မတာ သံသာရတော မုစ္စန္တီ''တိ ဧဝံလဒ္ဓိကာပိ သမာနာ အတ္တနော လဒ္ဓိဝသေန မတာ ဘိက္ခူ သံသာရတော မုစ္စန္တီတိ ဣမမတ္ထံ အနုပပရိက္ခိတွာ တံ တတ္ထ နိယောဇေသီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ကိဥ္စာပိ အသုဘကထံ ကထေန္တော ဘဂဝတာ ယထာ တေသံ ဘိက္ခူနံ မရဏဘယံ န ဘဝိဿတိ, တထာ ဒေသိတတ္တာ ဘိက္ခူနဥ္စ တံ ဓမ္မကထံ သုတွာ အသုဘဘာဝနာနုယောဂေန ကာယေ ဝိဂတဆန္ဒရာဂတာယ မရဏဿ အဘိပတ္ထိတဘာဝတော ဘယံ နတ္ထိ, တံ ပန အသိဟတ္ထံ တထာ ဝိစရန္တံ ဒိသွာ တဒညေသံ ဘိက္ခူနံ ဥပ္ပဇ္ဇနကဘယံ သန္ဓာယ ''ဟောတိယေဝ ဘယ''န္တိအာဒိ ဝုတ္တန္တိ ဝဒန္တိ။ ''အတ္တနာပိ အတ္တာနံ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေန္တိ, အညမညမ္ပိ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေန္တီ''တိ ဝုတ္တတ္တာ **''သဗ္ဗာနိပိ တာနိ ပဥ္စ ဘိက္ခုသတာနိ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေသီ''** တိ ဣဒံ ယေဘုယျ ယဝသေန ဝုတ္တန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ အပ္ပကဥ္ဟိ ဦနမဓိကံ တ ဂဏနူပဂံ န ဟောတီတိ ''ပဥ္စသတာနီ''တိ ဝုတ္တံ။ တသ္မာ ယေ စ အတ္တနာဝ အတ္တာနံ အညမညဥ္စ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေသုံ, တေ ဌပေတွာ အဝသေသေ ပုထုဇ္ဇနဘိက္ခူ သဗ္ဗေ စ အရိယေ အယံ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေသီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၁၆၄. ပဋိသလ္လာနာ ဝုဋ္ဌိတော တိ ဧတ္ထ **ပဋိသလ္လာန** န္တိ တေဟိ တေဟိ သတ္တသင်္ခါရေဟိ ပဋိနိဝတ္တိတွာ အပသက္ကိတွာ သလ္လာနံ နိလီယနံ ဝိဝေစနံ, ကာယစိတ္တေဟိ တတော ဝိဝိတ္တတာ ဧကီဘာဝေါတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

တေနာဟ **“ဇောဘာဝတော”**တိ , ပဝိဝေကတောတိ အတ္ထော။ **ဇောဘာတေ**တိ ဟိ ကာယစိတ္တဝိဝေကော ဝုတ္တော။ **ဝုဋ္ဌိတော**တိ တတော ဒုဝိဓဝိဝေကတော ဘဝင်္ဂုပ္ပတ္တိယာ ရူပာရမ္မဏာဒိသင်္ခါရသမာယောဂေန ဂဟဋ္ဌပဗ္ဗဇိတာဒိ သတ္တသမာဂမေန စ အပေတော။ **ဥဒ္ဒေသံ ပရိပုစ္ဆံ ဂဏှာဟန္တိ** တိ အတ္တနော အတ္တနော အာစရိယာနံ သန္တိကေ ဂဏှာဟန္တိ။ ကာမံ ဒသာနုဿတိဂ္ဂဟဏေနေဝ အာနာပာနဿတိပိ ဂဟိတာ, သာ ပန တတ္ထ သန္နိပတိတဘိက္ခူသု ဗဟူနံ သပ္ပာယာ သာတ္ထိကာ စ, တသ္မာ ပုန ဂဟိတာ။ တထာ ဟိ ဘဂဝတ တမေဝ ကမ္မဋ္ဌာနံ တေသံ ဘိက္ခူနံ ကထေသိ။ အာဟာရေ ပဋိကူလသညာ အသုဘကမ္မဋ္ဌာနသဒိသာ, စတ္တာရော ပန အာရုပ္ပာ အာဒိကမ္မိကာနံ အနနုရူပာတိ တေသံ ဣဓ အဂ္ဂဟဏံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ဝေသာလိံ ဥပနိဿာယာ တိ ဝေသာလီနဂရံ ဂေါစရဂါမံ ကတွာ။ **ဥပဋ္ဌာနသာလာယ** န္တိ ဓမ္မသဘာယံ။ **မုဟုတ္တံ တေနေတ**တိ သတ္ထုရိ သဒ္ဓမ္မေ စ ကရဝေန ဥပဂတဘိက္ခူနံ ဝစနသမနန္တရမေဝ ဥဋ္ဌဟိံသူတိ ကတွာ ဝုတ္တံ။ ဗုဒ္ဓကာလေ ကိရ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော သန္ဒေသံ သိရသာ သမ္ပဋိစ္ဆိတုံ ဩဟိတသောတာ ဝိဟရန္တိ။ **ယဿာ** တိ ယဿ ကတ္တဗ္ဗဿ။ **ကာလ**န္တိ ဒေသနာကာလံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။

ပဌမပညတ္တိနိဒာနဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အာနာပာနဿတိသမာဓိကထာဝဏ္ဏနာ

၁၆၅. အရဟတ္တုပ္ပတ္တိယာ တိ အရဟတ္တုပ္ပတ္တိအတ္ထာယ။ **အညံ ပရိယာယ**န္တိ အရဟတ္တာဓိဂမတ္ထာယ အညမ္ပိ ကာရဏံ။ **အာစိက္ခန္တော** တိ ပသံသာပုဗ္ဗကံ ဒေသေန္တော, ပသံသာ စ တတ္ထ အဘိရုစိဇနနေန ဥဿာဟနတ္ထာ။ တဥ္ဟိ သုတွာ ဘိက္ခူ “ဘဂဝတ ဣမံ သမာဓိံ အနေကေဟိ အာကာရေဟိ ပသံသတိ, သန္တော ကိရာယံ သမာဓိ ပဏီတော စ အသေစနကော စ သုခော စ ဝိဟာရော, ဟပဓမ္မေ စ ဌာနသော အန္တရဓာပေတီ”တိ သဉ္ဇာတာဘိရုစိနော ဥဿာဟဇာတာ သက္ကစ္စံ အနုယုဉ္ဇိတဗ္ဗံ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗံ မညန္တိ။

အတ္ထယောဇနက္ကမ န္တိ အတ္ထဉ္စ ယောဇနက္ကမဉ္စ။ ဘဂဝတ အတ္တနော ပစ္စက္ခဘူတံ သမာဓိံ ဒေသနာနုဘာဝေန တေသမ္ပိ ဘိက္ခူနံ အာသန္နံ ပစ္စက္ခဉ္စ ကရောန္တော သမ္ပိဏ္ဍနဝသေန **“အယမ္ပိ ခေါ”** တိအာဒိမာဟ။ **အဿာသပဿာသပရိဂ္ဂဟိကာ**တိ ဒီဃရဿာဒိဝိသေသေဟိ သဒ္ဓိံ အဿာသပဿာသေ ပရိစ္ဆိဇ္ဇ ကဟိကာ, တေ အာရဗ္ဘ ပဝတ္တာတိ အတ္ထော။

ဣအနိ ယထာဝုတ္တမတ္ထံ ဟဋ္ဌိယာ ဝိဘာဝေန္တော အာဟ **“ဝုတ္တဥ္ဟေတ”** န္တိအာဒိ။ တတ္ထ **နော ပဿာသော နော အဿာသော** တိ သော သောယေဝ အတ္ထော ပဋိသေဓေန ဝိသေသေတွာ ဝုတ္တော။ **အဿာသဝသေနာ** တိ အဿာသံ အာရမ္မဏံ ကတွာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ပဿာသဝသေနာ** တိ ဧတ္ထာပိ ဧသေဝ နယော။ **ဥပဋ္ဌာနံ သတီ**တိ အသမ္မုဿနတာယ တမေဝ အဿာသံ ပဿာသဉ္စ ဥပဂန္တွာ ဌာနံ သတိ နာမာတိ အတ္ထော။ ဧတ္တာဝတာ အာနာပာနေသု သတိ **အာနာပာနဿတီ** တိ အယမတ္ထော ဝုတ္တော ဟောတိ။ ဣအနိ သတိဝသေနေဝ ပုဂ္ဂလံ နိဒ္ဒိသိတုကာမေန **“ယော အဿသတိ, တဿုပဋ္ဌာတိ, ယော ပဿသတိ, တဿုပဋ္ဌာတီ”** တိ ဝုတ္တံ။ ယော အဿသတိ, တဿ သတိ အဿာသံ ဥပဂန္တွာ တိဋ္ဌတိ။ ယော ပဿသတိ, တဿ သတိ ပဿာသံ ဥပဂန္တွာ တိဋ္ဌတီတိ အတ္ထော။

ယုတ္တော တိ သမ္ပယုတ္တော။ **အာနာပာနဿတိယ** န္တိ အာနာပာနဿတိယံ ပစ္စယဘူတာယန္တိ အတ္ထော။ ပုရိမသ္မိဥ္ဟိ အတ္ထေ သမာဓိဿ သတိယာ သဟဇာတာဒိပစ္စယဘာဝေ ဝုတ္တော သမ္ပယုတ္တဝစနတော, ဒုတိယသ္မိံ ပန ဥပနိဿယဘာဝေပိ။ ဥပစာရဇ္ဈာနသဟဂတာ ဟိ သတိ အပ္ပနာသမာဓိဿ ဥပနိဿယော ဟောတီတိ ဥဘယထာပိ သဟဇာတာဒီနံ သတ္တန္နမ္ပိ ပစ္စယာနံ ဝသေန ပစ္စယဘာဝံ ဒဿေတိ။ “ပုန စပရံ, ဥဒာယိ, အက္ခာတာ မယာ သာဝကာနံ ပဋိပဒာ, ယထာပဋိပန္နာ မေ သာဝကာ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနေ ဘာဝေန္တီ”တိအာဒီသု (မ. နိ. ၂.၂၄၇) ဥပ္ပာဒနဝဍ္ဎနဋ္ဌေန ဘာဝနာတိ ဝုစ္စတီတိ တဒုဘယဝသေန အတ္ထံ ဒဿေန္တော **“ဘာဝိတောတိ ဥပ္ပာဒိတော ဝဍ္ဎိတော စာ”**တိ အာဟ။ တတ္ထ ဘာဝံ ဝိဇ္ဇမာနတံ ဣတော ဂတောတိ **ဘာဝိတော,** ဥပ္ပာဒိတော ပဋိလဒ္ဓမတ္တောတိ အတ္ထော။ ဥပ္ပန္နော ပန လဒ္ဓာသေဝနော ဘာဝိတော, ပဂုဏဘာဝံ အာပာဒိတော ဝဍ္ဎိတောတိ အတ္ထော။ **ဗဟုလီကတော**တိ ဗဟုလံ

ပဝတ္တိတော။ တေန အာဝဇ္ဇနာဒိဝသီဘာဝပ္ပတ္တိမာဟ။ ယော ဟိ ဝသီဘာဝံ အာပာဒိတော, သော ဣစ္ဆိတိစ္ဆိတက္ခဏေ သမာပဇ္ဇိတဗ္ဗတော ပုနပ္ပုနံ ပဝတ္တိသ္သတိ။ တေန ဝုတ္တံ **"ပုနပ္ပုနံ ကတော"** တိ။ ယထာ "ဣဓေဝ, ဘိက္ခဝေ, သမဏော (မ. နိ. ၁.၁၃၉; အ. နိ. ၄.၂၄၁) ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟီ"တိ (ဒီ. နိ. ၁.၂၂၆; သံ. နိ. ၂.၁၅၂) စ ဧဝမာဒီသု ပဌမပဒေ ဝုတ္တော ဧဝ-သဒ္ဒော ဒုတိယာဒီသုပိ ဝုတ္တောယေဝ ဟောတိ, ဧဝမိဓာပီတိ အာဟ **"ဥဘယတ္ထ ဧဝ-သဒ္ဒေန နိယမော ဝေဒိတဗ္ဗော"**တိ။

ဥဘယပဒနိယမေန လဒ္ဓဂုဏံ ဒဿေတုံ **"အယံ ဟိ"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **အသုဘကမ္မဋ္ဌာန** န္တိ အသုဘာရမ္မဏံ ဈာနမာဟ။ တဥ္ဟိ အသုဘေသု ယောဂကမ္မဘာဝတော ယောဂိနော သုခဝိသေသာနံ ကာရဏဘာဝတော စ "အသုဘကမ္မဋ္ဌာန"န္တိ ဝုစ္စတိ။ **ကေဝလန္တိ** ကေမိနာ အာရမ္မဏံ နိဝတ္တေတိ။ **ပဋိဝေဓဝသေနာ**တိ ဈာနပဋိဝေဓဝသေန။ ဈာနဥ္ဟိ ဘာဝနာဝိသေသေန ဣဇ္ဈန္တံ အတ္တနော ဝိသယံ ပဋိဝိဇ္ဈန္တမေဝ ပဝတ္တတိ ယထာသဘာဝတော ပဋိဝိဇ္ဈီယတိ စာတိ ပဋိဝေဓောတိ ဝုစ္စတိ။ **ဩဠာရိကာရမ္မဏတ္တာ** တိ ဇီဘစ္ဆာရမ္မဏတ္တာ။ **ပဋိကူလာရမ္မဏတ္တာ** တိ ဇိဂုစ္ဆိတဗ္ဗာရမ္မဏတ္တာ။ **ပရိယာယေနာ**တိ ကာရဏေန လေသန္တရေန ဝါ။ **အာရမ္မဏသန္တတာယပီ** တိ အနုက္ကမေန ဝိစေတဗ္ဗတံ ပတ္တာရမ္မဏသ္သ ပရမသုခုမတံ သန္ဓာယာဟ။ သန္တေ ဟိ သန္နိသိန္နေ အာရမ္မဏေ ပဝတ္တမာနော ဓမ္မော သယမ္ပိ သန္နိသိန္နောဝ ဟောတိ။ တေနာဟ – **"သန္တော ဝူပသန္တော နိဗ္ဗုတော"** တိ, နိဗ္ဗုတသဗ္ဗပရိဠာဟောတိ အတ္ထော။ အာရမ္မဏသန္တတာယ တဒာရမ္မဏာနံ ဓမ္မာနံ သန္တတာ လောကုတ္တရဓမ္မာရမ္မဏာဟိ ပစ္စဝေက္ခဏာဟိ ဒီပေတဗ္ဗာ။

နာသ္သ သန္တပဏီတဘာဝတဝဟံ ကိဉ္စိ သေစနန္တိ **အသေစနကော,** အသေစနကတ္တာ **အနာသိတ္တကော,** အနာသိတ္တကတ္တာ ဧဝ **အဗ္ဗောကိဏ္ဏော** အသမ္မိဿော ပရိကမ္မာဒိနာ, တတောယေဝ **ဟာဋိယေက္ကော,** ဝိသုံယေဝေကော **အာဝေဏိကော** အသာဓာရဏော။ သဗ္ဗမေတံ သရသတော ဧဝ သန္တဘာဝံ ဒဿေတုံ ဝုတ္တံ, ပရိကမ္မံ တ သန္တဘာဝနိမိတ္တံ။ **ပရိကမ္မန္တိ** စ ကသိဏကရဏာဒိနိမိတ္တုပ္ပာဒပရိယောသာနံ, တာဒိသံ ဣဓ နတ္ထီတိ အဓိပ္ပာယော။ တအာ ဟိ ကမ္မဋ္ဌာနံ နိရဿာဒတ္တာ အသန္တံ အပ္ပဏီတံ သိယာ။ ဥပစာရေန တ နတ္ထိ ဧတ္ထ သန္တတာတိ ယောဇနာ။ ယထာ ဥပစာရက္ခဏေ နီဝရဏဝိဂမေန အင်္ဂပာတုဘာဝေန စ ပရေသံ သန္တတာ ဟောတိ, န ဧဝမိမသ္သ။ အယံ ပန အာဒိမနသိ။ ပေ.။ ပဏီတော စာတိ ယောဇနာ။ **ကေစီ**တိ ဥတ္တရဝိဟာရဝာသိကေ သန္ဓာယာဟ။ **အနာသိတ္တကော** တိ ဥပသေစနေန အနာသိတ္တကော။ တေနာဟ **"ဩဇဝန္တော"** တိ, ဩဇဝန္တသဒိသောတိ အတ္ထော။ **မဓုရောတိ** ဣဋ္ဌော။ စေတသိက သုခပ္ပဋိလာဘသံဝတ္တနံ တိကစတုက္ကဇ္ဈာနဝသေန ဥပေက္ခာယ တ သန္တဘာဝေန သုခဂတိကတ္တာ သဗ္ဗေသမ္ပိ ဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဈာနသမုဋ္ဌာနပဏီတရူပဖုဋ္ဌသရီရတာဝသေန ပန ကာယိကသုခပ္ပဋိလာဘသံဝတ္တနံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ, တဥ္စ ခေါ ဈာနတော ဝုဋ္ဌိတကာလေ။ ဣမသ္မိံ ပက္ခေ **အပ္ပိတပ္ပိတက္ခဏေ** တိ ဣဒံ ဟေတုမ္ဟိ ဘုမ္မဝစနံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

အဝိက္ခမ္ဘိတေ တိ ဈာနေန သကသန္တာနတော အနီဟဋေ အပ္ပဟီနေ။ **အကောသလ္လသမ္ဘူတေ** တိ အကောသလ္လံ ဝုစ္စတိ အဝိဇ္ဇာ, တတော သမ္ဘူတေ။ အဝိဇ္ဇာပုဗ္ဗင်္ဂမာ ဟိ သဗ္ဗေ ပာပဓမ္မာ။ **ခဏေနေဝ**တိ အတ္တနော ပဝတ္တိက္ခဏေနေဝ။ **အန္တရဓာပေတီ** တိ ဝိတ္ထေ အန္တရဓာပနံ ဝိနာသနံ။ တံ ပန ဈာနကတ္တုကသ္သ ဣဓာဓိပ္ပေတတ္တာ ပရိယုဋ္ဌာနပ္ပဟာနံ ဟောတီတိ အာဟ **"ဝိက္ခမ္ဘေတီ"** တိ။ **ဝူပသမေတီ**တိ ဝိသေသေန ဥပသမေတိ။ ဝိသေသေန ဥပသမနံ ပန သမ္မဒေဝ ဥပသမနံ ဟောတီတိ အာဟ **"သုဋ္ဌု ဥပသမေတီ"** တိ။

နနု စ အညောပိ သမာဓိ အတ္တနော ပဝတ္တိက္ခဏေနေဝ ပဋိပက္ခဓမ္မေ အန္တရဓာပေတိ ဝူပသမေတိ, အထ ကသ္မာ အယမေဝ သမာဓိ ဧဝံ ဝိသေသေတွာ ဝုတ္တောတိ? ပုဗ္ဗဘာဂတော ပဋ္ဌာယ နာနာဝိတက္ကဝူပသမနသဗ္ဘာဝတော။ ဝုတ္တဥ္ဟေတံ "အာနာပာနသ္သတိ ဘာဝေတဗ္ဗာ ဝိတက္ကုပစ္ဆေဒာယာ"တိ (အ. နိ. ၉.၁; ဥဒာ. ၃၁)။ အပိစ တိက္ခပညသ္သ ဉာဏုတ္တရသ္သေတံ ကမ္မဋ္ဌာနံ, ဉာဏုတ္တရသ္သ စ ကိလေသပ္ပဟာနံ ဣတရေဟိ သာတိသယံ ယထာ သဒ္ဓါဓိမုတ္တေဟိ ဒိဋ္ဌိပ္ပတ္တသ္သ, တသ္မာ ဣမံ ဝိသေသံ သန္ဓာယ "ဌာနသော အန္တရဓာပေတိ ဝူပသမေတီ"တိ ဝုတ္တံ။ အထ တ နိမိတ္တပာတုဘာဝေ သတိ ခဏေနေဝ အင်္ဂပာတုဘာဝသဗ္ဘာဝတော အယမေဝ သမာဓိ "ဌာနသော အန္တရဓာပေတိ ဝူပသမေတီ"တိ ဝုတ္တော ယထာ တံ မဟတော အကာလမေဃသ္သ ဥဋ္ဌိတသ္သ ဓာရာနိပာတေ ခဏေနေဝ ပထဝိယံ ရဇောဇလ္လသ္သ ဝူပသမော။ တေနေတဟ "သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, မဟာ အကာလမေဃော ဥဋ္ဌိတော"တိအာဒိ။ သာသနိကသ္သ ဈာနဘာဝနာ ယေဘုယျေန နိဗ္ဗေဓဘာဂိယာဝ ဟောတီတိ အာဟ **"နိဗ္ဗေဓဘာဂိယတ္တာ"** တိ။ ဗုဒ္ဓါနံ

ပန ဇော်သေန နိဗ္ဗေဓဘာဂိယာဝ ဟောတိ။ ဣမမေဝ ဟိ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဘာဝေတွာ သဗ္ဗေပိ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါ သမ္မာသမ္ဗောဓိံ အဓိဂစ္ဆန္တိ, အရိယမဂ္ဂဿ ဟဒကဘူတော အယံ သမာဓိ အနုက္ကမေန ဝဍ္ဎိတွာ အရိယမဂ္ဂဘာဝံ ဥပဂတော ဝိယ ဟောတီတိ အာဟ **"အနုပုဗ္ဗေန အရိယမဂ္ဂဝုဍ္ဎိပ္ပတ္တော"** တိ။ အယံ ပနတ္ထော ဝိရာဂနိရောဓပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿနာနံ ဝသေန သမ္ဘဝေယျတိ။

ကထန္တိ ဣဒံ ပုစ္ဆနာကာရဝိဘာဝနပဒံ, ပုစ္ဆာ စေတ္ထ ကထေတုကမျတာဝသေန အညေသံ အသမ္ဘဝတော, သာ စ ဥပရိ ဒေသနံ အာရုဠှာနံ သဗ္ဗေသံ ပကာရဝိသေသာနံ အာမသနဝသေနာတိ ဣမမတ္ထံ ဒဿေန္တော **"ကထန္တိ။ပေ။ ဝိတ္ထာရေတုကမျတာပုစ္ဆာ"**တိ အာဟ။ **ကထံ ဗဟုလီကတော**တိ ဧတ္ထာပိ အာနာပာနဿတိသမာဓီတိ ပဒံ အာနေတွာ သမ္ဗန္ဓိတဗ္ဗံ။ တတ္ထ **ကထန္တိ** အာနာပာနဿတိသမာဓိဗဟုလီကာရံ နာနပ္ပကာရတော ဝိတ္ထာရေတုကမျတာပုစ္ဆာ။ **ဗဟုလီကတော အာနာပာနဿတိသမာဓီ** တိ တတ္ထ ပုစ္ဆိတဓမ္မနိဒဿနန္တိ ဣမမတ္ထံ **"ဧသေဝ နယော"**တိ ဣမိနာယေဝ အတိဒိဿတိ။ ဟေဋ္ဌာ ပပဉ္စဝသေန ဝုတ္တမတ္ထံ သုခဂ္ဂဟဏတ္ထံ သင်္ဂဟေတွာ ဒဿေန္တော **"အယံ ပနေတ္ထ သင်္ခေပတ္ထော"** တိ အာဟ, ပိဏ္ဍတ္ထောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

တမတ္ထ န္တိ တံ "ကထံ ဘာဝိတော"တိအာဒိနာ ပုစ္ဆာဝသေန သင်္ခေပတော ဝုတ္တမတ္ထံ။ "ဣဓ တထာဂတော လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇတီ"တိအာဒီသု (မ. နိ. ၁.၂၉၁; အ. နိ. ၃.၆၁) ဣဓ-သဒ္ဒေါ လောကံ ဥပာဒါယ ဝုတ္တော။ "ဣဓေဝ တိဋ္ဌမာနဿာ"တိအာဒီသု (ဒီ. နိ. ၂.၃၆၉) ဩကာသံ။ "ဣဓာဟံ, ဘိက္ခဝေ, ဘုတ္တာဝီ အဿံ ပဝါရိတော"တိအာဒီသု (မ. နိ. ၁.၃၀) ပဒပူရဏမတ္တံ။ "ဣဓ ဘိက္ခု ဓမ္မံ ပရိယာပုဏာတီ"တိအာဒီသု (အ. နိ. ၅.၇၃) ပန သာသနံ။ "ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခူ"တိ ဣဓာပိ သာသနမေဝါတိ ဒဿေန္တော "ဘိက္ခဝေ, ဣမသ္မိံ သာသနေ ဘိက္ခူ"တိ ဝတွာ တမေဝတ္ထံ ပာကဋံ ကတွာ ဒဿေတုံ **"အယံ ဟီ"**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **သဗ္ဗပ္ပကာရအာနာပာနဿတိသမာဓိနိဗ္ဗတ္တကဿ ဘိက္ခုနော** တိ သဗ္ဗပ္ပကာရဂ္ဂဟဏံ သောဠသ ပကာရေ သန္ဓာယ။ တေ ဟိ ဣမသ္မိံယေဝ သာသနေ။ ဗာဟိရကာ ဟိ ဇာနန္တာ အာဒိတော စတုပ္ပကာရမေဝ ဇာနန္တိ။ တေနာဟ **"အညသာသနဿ တထာဘာဝပ္ပဋိသေဓနော"** တိ, ယထာဝုတ္တဿ ပုဂ္ဂလဿ နိဿယဘာဝပ္ပဋိသေဓနောတိ အတ္ထော။ ဇောတေန "ဣဓ, ဘိက္ခဝေ"တိ ဣဒံ အန္တောဂဓဧဝ-သဒ္ဒန္တိ ဒဿေတိ။ သန္တိ ဟိ ဧကပဒာနိပိ အဝဓာရဏာနိ ယထာ တယိဘာဇန္တော်တိ။ တေနေတံ **"ဣဓေဝ, ဘိက္ခဝေ, သမဏော"**တိအာဒိ။ ပရိပုဏ္ဏသမဏကရဏဓမ္မော ဟိ ယော, သော သဗ္ဗပ္ပကာရအာနာပာနဿတိသမာဓိနိဗ္ဗတ္တကော။ **ပရပ္ပဝါဒါ** တိ ပရေသံ အညတိတ္ထိယာနံ နာနပ္ပကာရဝါဒါ တိတ္ထာယတနာနိ။

အရညာဒိကဿေဝ ဘာဝနာနုရူပသေနာသနတံ ဒဿေတုံ **"ဣမဿ ဟီ"** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ဒုဒ္ဒမော ဒမထံ အနုပဂတော ဂေါဏော **ကူဋဂေါဏော**။ ယထာ ထနေဟိ သဗ္ဗသော ခီရံ န ပဂ္ဃရတိ, ဇေံ ဒောဟပဋိဗဒ္ဓဓေနု **ကူဋဓေနူ**။ **အဿာ** တိ ဇေပဿ။ ရူပသဒ္ဒါဒိကေ ပဋိစ္စ ဥပ္ပဇ္ဇနကအဿာဒေ **ရူပာရမ္မဏာဒိရသော** ။ **ပုဗ္ဗေ အာစိဏ္ဏာရမ္မဏ** န္တိ ပဗ္ဗဇ္ဇိတတော ပုဗ္ဗေ, အနာဒိမတိ ဝါ သံသာရေ ပရိစိတာရမ္မဏံ။ ဥပစာရဝသေန ဥပနိဿိဒတိ, အပ္ပနာဝသေန ဥပနိပဇ္ဇတီတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။

ဣဓာတိ ဣမသ္မိံ သာသနေ။ **နိဗန္ဓေယျာ** တိ ဗန္ဓေယျ။ **သတိယာ**တိ သမ္မဒေဝ ကမ္မဋ္ဌာနသလ္လက္ခဏဝသ ပ္ပဝတ္တာယ သတိယာ။ **အာရမ္မဏေ** တိ ကမ္မဋ္ဌာနာရမ္မဏေ။ **ဒဠှ**န္တိ ထိရံ, ယထာ သတောကာရိဿ ဥပစာရပ္ပနာဘေဒေ သမာဓိ ဣဇ္ဈတိ, တထာ ထာမဂတံ ကတွာတိ အတ္ထော။

မုဒ္ဒဘူတ န္တိ သန္တတာဒိဝိသေသဂုဏဝန္တတာယ ဗုဒ္ဓါဒီဟိ အရိယေဟိ သမာသေဝိတဘာဝတော စ မုဒ္ဒသဒိသံ, ဥတ္တမန္တိ အတ္ထော။ **ဝိသေသာဓိဂမဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရပဒဋ္ဌာန** န္တိ သဗ္ဗေသံ ဗုဒ္ဓါနံ ဧကစ္စာနံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ ဗုဒ္ဓသာဝကာနဉ္စ ဝိသေသာဓိဂမဿ စေဝ အညကမ္မဋ္ဌာနေန အဓိဂတဝိသေသာနံ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရဿ စ ပဒဋ္ဌာနဘူတံ။ **ဝတ္ထုဝိဇ္ဇာစရိယော ဝိယ ဘဂဝါ** ယောဂီနံ အနုရူပနိဝါသဋ္ဌာနုပဒိဿနတော။ **ဘိက္ခု ဒီပိသဒိသော** အရညေ ဧကော ဝိဟရိတွာ ပဋိပက္ခနိမ္မထနေန ဣစ္ဆိတတ္ထသာဓနတော။ **ဖလမုတ္တမ** န္တိ သာမညဖလမာဟ။ **ပရက္ကမဇဝယောဂ္ဂဘူမိ** န္တိ ဘာဝနုဿာဟဇဝဿ ယောဂ္ဂကရဏဘူမိဘူတံ။

ဧဝံ ဝုတ္တလက္ခဏောသူ တိ အဘိဓမ္မပရိယာယေန သုတ္တန္တပရိယာယေန ဝုတ္တလက္ခဏောသု။ **ရုက္ခသမိပန္တိ**
“ယာဝတာ မဇ္ဈန္ဟိကေ ကာလေ သမန္တာ ဆာယာ ဖရတိ, နိဝါတေ ပဏ္ဏာနိ ပတန္တိ, ဧတ္တာဝတာ ရုက္ခမူလန္တိ ဝုစ္စ
တီ”တိ ဧဝံ ဝုတ္တံ ရုက္ခဿ သမီပဋ္ဌာနံ။ **အဝသေသသတ္တဝိဓသေနာသနန္တိ** ပဗ္ဗတံ ကန္ဒရံ ဂိရိဂုဟံ သုသာနံ ဝနပ္ပ
တ္ထံ အဗ္ဘောကာသံ ပလာလပုဉ္ဇန္တိ ဧဝံ ဝုတ္တံ။ **ဥတုတ္တယာနုကူလံ ဓာတုစရိယာနုကူလ** န္တိ ဂိမှဟာဒိဥတုတ္တယ
ဿ သေမှဟာဒိဓာတုတ္တယဿ မောဟာဒိစရိတတ္တယဿ စ အနုကူလံ။ တထာ ဟိ ဂိမှကာလေ အရညံ အနုကူလံ
သောမ္မသီတလဘာဝတော, ဟေမန္တေ ရုက္ခမူလံ ဟိမပာတနိဝါရဏတော, ဝဿကာလေ သုညာဂါရံ ဝဿနိဝါရဏဂေ
ဟသမ္ဘဝတော။ သေမှဟဓာတုကဿ သေမှပကတိကဿ အရညံ အနုကူလံ ဒူရံ ဂန္တွာ ဘိက္ခာစရဏေန သေမှ
ဟဿ ဝူပသမနတော, ပိတ္တဓာတုကဿ ရုက္ခမူလံ အနုကူလံ သီတတတသမ္ဘဿသမ္ဘဝတော , ဝါတဓာတုကဿ
သ သုညာဂါရံ အနုကူလံ ဝါတနိဝါရဏတော။ မောဟစရိတဿ အရညံ အနုကူလံ။ မဟာအရညေ ဟိ စိတ္တံ န သင်္ကု
စတိ ဝိဝဋ္ဋင်္ဂဏဘာဝတော, ဒောသစရိတဿ ရုက္ခမူလံ အနုကူလံ ပသာဒနီယဘာဝတော, ရာဂစရိတဿ သုညာဂါရံ အနု
ကူလံ ဝိသဘာဂါရမ္မဏာနံ ပဝေသနိဝါရဏတော။ **အလီနာနုဒ္ဓစ္စပက္ခိက** န္တိ အသင်္ကောစာဝိက္ခေပပက္ခိကံ။ သယန
ဥပ္ပဟိ ကောသဇ္ဇပက္ခိကံ, ဌာနစင်္ကမနာနိ ဥဒ္ဓစ္စပက္ခိကာနိ, န ဧဝံ နိသဇ္ဇာ။ တတော ဧဝ တဿာ သန္တတာ။ **နိသဇ္ဇာ
ယ ဒဠှဘာဝံ** ပလ္လင်္ကာဘုဇနေန, **အဿာသပဿာသာနံ ပဝတ္တနသုခတံ** ဥပရိမကာယဿ ဥဇုကဋ္ဌပနေန, **အာ
ရမ္မဏပရိဂ္ဂဟူပာယံ** ပရိမုခံ သတိယာ ဌပနေန ဒဿေန္တော။

ဦရုဗဒ္ဓာသန န္တိ ဦရူနမဓောဗန္ဓနဝသေန နိသဇ္ဇာ။ ဟေဋ္ဌိမကာယဿ အနုဇုကံ ဌပနံ နိသဇ္ဇာဝစနေနေဝ ဗောဓိ
တန္တိ။ **ဥဇုံ ကာယန္တိ ဧတ္ထ** **ကာယ**-သဒ္ဒော ဥပရိမကာယဝိသယောတိ အာဟ – **“ဥပရိမံ သရီရံ ဥဇုကံ ဌပေတွာ”**တိ။
တံ ပန ဥဇုကဋ္ဌပနံ သရူပတော ပယောဇနတော စ ဒဿေတုံ **“အဋ္ဌာရသာ”** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **န ပဏမန္တိ** တိ န ဩဏမ
န္တိ။ **န ပရိပတတီ**တိ န ဝိဂစ္ဆတိ ဝီထိံ န ဝိလင်္ဃေတိ, တတော ဧဝ ပုဗ္ဗေနာပရံ ဝိသေသုပ္ပတ္တိယာ ဝုမ္ဗိံ ဖာတိံ ဥပဂစ္ဆ
ဆတိ။ ဣဓ **ပရိ**-သဒ္ဒော **အဘိ**-သဒ္ဒေန သမာနတ္ထောတိ အာဟ **“ကမ္မဋ္ဌာနာဘိမုခ”** န္တိ, ဗဟိဒ္ဓါ ပုထုတ္တာရမ္မဏ
တော နိဝါရေတွာ ကမ္မဋ္ဌာနံယေဝ ပုရက္ခတွာတိ အတ္ထော။ **ပရီတိ ပရိဂ္ဂဟတ္ထော** “ပရိဏာယိကာ”တိအာဒီသု (ဓ.
သ. ၁၆, ၂၀) ဝိယ။ **နိယျာနတ္ထော** ပဋိပက္ခတော နိဂ္ဂမနတ္ထော, တသ္မာ **ပရိဂ္ဂဟိတနိယျာန** န္တိ သဗ္ဗထာ ဂဟိတာသမ္မ
မောသံ ပရိစ္စတ္တသမ္မောသံ သတိံ ကတွာ, ပရမံ သတိနေပက္ကံ ဥပဋ္ဌပေတွာတိ အတ္ထော။ **သတောဝ**တိ သတိ
ယာ သမန္နာဂတော ဧဝ သရန္တော ဧဝ အဿသတိ, နာဿ ကာစိ သတိဝိရဟိတာ အဿာသပ္ပဝတ္တိ ဟောတီတိ အ
တ္ထော။ **သတော ပဿသတီ** တိ ဧတ္ထာပိ သတောဝ ပဿသတီတိ ဧဝ-သဒ္ဒော အာနေတွာ ဝတ္တဗ္ဗော။ **သတော
ကာရီ**တိ သတော ဧဝ ဟုတွာ သတိယာ ဧဝ တ ကာတဗ္ဗဿ ကတ္တာ, ကရဏသီလော တာ။

ဗာတ္တိံသာယ အာကာရေဟီ တိ စတူသု စတုက္ကေသု အာဂတာနိ ဒီဃရဿာဒီနိ သောဠသ ပဒါနိ အဿာသပဿ
သာသဝသေန ဒွိဓာ ဝိဘဇိတွာ ဝုတ္တေဟိ ဒီဃမဿာသံ အာဒိံ ကတွာ ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿိပဿာသပရိယန္တေ
ဟိ ဗာတ္တိံသာကာရေဟိ။ ယဒိ “သတောဝ အဿသတိ, သတော ပဿသတီ”တိ ဧတဿ ဝိဘင်္ဂေ ဝုတ္တံ, အထ က
သ္မာ “အဿသတိ ပဿသတိ”စ္စေဝ အဝတွာ “သတောကာရီ”တိ ဝုတ္တံ? ဧကေရသံ ဒေသနံ ကာတုကာမတာယ။
ပဌမစတုက္ကေ ပဒဒွယမေဝ ဟိ ဝတ္တမာနကာလဝသေန အာဂတံ, ဣတရာနိ အနာဂတကာလဝသေန, တသ္မာ ဧကေရသံ
ဒေသနံ ကာတုကာမတာယ သဗ္ဗတ္ထ “သတောကာရီ”စ္စေဝ ဝုတ္တံ။ **ဒီဃံအဿာသဝသေနာ** တိ ဒီဃအဿာသဝသေ
န, ဝိဘတ္တိအလောပံ ကတွာ နိဒ္ဒေသော။ ဒီဃန္တိ တ ဘဂဝတာ ဝုတ္တအဿာသဝသေန။ **စိတ္တဿ ဧကဂ္ဂတံ အ
ဝိက္ခေပန္တိ** ဝိက္ခေပဿ ပဋိပက္ခဘာဝတော အဝိက္ခေပေါတိ လဒ္ဓနာမံ စိတ္တဿ ဧကဂ္ဂဘာဝံ ပဇာနတော သတိ
ဥပဋ္ဌိတာ အာရမ္မဏံ ဥပဂန္တွာ ဌိတာ ဟောတိ။ **တာယ သတိယာ တေန ဉာဏေနာ**တိ ယထာဝုတ္တာယ သတိယာ ယ
ထာဝုတ္တေန စ ဉာဏေန။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ဒီဃံ အဿာသံ အာရမ္မဏဘူတံ အဝိက္ခိတ္တစိတ္တဿ အသမ္မ
မောဟတော တ သမ္ပဇာနန္တဿ တတ္ထ သတိ ဥပဋ္ဌိတာဝ ဟောတိ, တံ သမ္ပဇာနန္တဿ အာရမ္မဏကရဏဝသေ
န အသမ္မောဟဝသေန တ သမ္ပဇညံ, တဒဓိနသတိသမ္ပဇညေန တံသမင်္ဂီ ယောဂါဝစရော သတောကာရီ နာမ ဟောတီ
တိ။ **ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿီ အဿာသဝသေနာ** တိ ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿီ ဟုတွာ အဿသနဿ ဝသေန။ “ပဋိနိဿ
သဂ္ဂါနုပဿိအဿာသဝသေနာ”တိ တ ပာဌော, တဿ ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿိနော အဿာသာ ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပ
ဿိအဿာသာ, တေသံ ဝသေနာတိ အတ္ထော။

အန္တော ဥဋ္ဌိတသသနံ့ အဿာသော, ဗဟိ ဥဋ္ဌိတသသနံ ပဿာသောတိ အာဟ – **“အဿာသောတိ ဗဟိ နိက္ခမနတဘော”**တိအာဒိ။ **သုတ္တန္တဋ္ဌကထာယံ** ပန ဗဟိ ဥဋ္ဌဟိတွာတပိ အန္တော သသနတော အဿာသော, အန္တော ဥဋ္ဌဟိတွာတပိ ဗဟိ သသနတော ပဿာသောတိ ကတွာ ဥပ္ပဋိပါဋိယာ ဝုတ္တံ။ အထ တ မာတုကုစ္ဆိယံ ဗဟိ နိက္ခမိတုံ အလဒ္ဓောကာသော နာသိကာတတော မာတုကုစ္ဆိတော နိက္ခန္တမတ္တေ ပဌမံ ဗဟိ နိက္ခမတီတိ **ဝိနယဋ္ဌကထာယံ** ဥပ္ပတ္တိက္ကမေန “အာဒိမှိ သာသော အဿာသော”တိ ဗဟိနိက္ခမနတဘော ဝုတ္တော။ တေနေတဟ **“သဗ္ဗေသမ္ပိ ဂဗ္ဘသေယ္ယကာန”**န္တိအာဒိ။ **သုတ္တန္တဋ္ဌကထာယံ** ပန ပဝတ္တိယံ ဘာဝနာရမ္ဘသမယေ ပဌမံ နာသိကာတတဿ အန္တော အာကမိတွာ ပစ္ဆာ ဗဟိ ဝိဿဇ္ဇနတော ပဝတ္တိက္ကမေန “အာဒိမှိ သာသော အဿာသော”တိ အန္တောပဝိသနတဘော ဝုတ္တော။ သုတ္တန္တနယောယေဝ စေတ္ထ “အဿာသာဒိမဇ္ဈပရိယောသာနံ သတိယာ အနုဂစ္ဆတော အဇ္ဈတ္တံ ဝိက္ခေပဂတေန စိတ္တေန ကာယောပိ စိတ္တမ္ပိ သာရဒ္ဓါ စ ဟောန္တိ ဣဉ္ဇိတာ စ ဖန္ဒိတာ စ, ပဿာသာဒိမဇ္ဈပရိယောသာနံ သတိယာ အနုဂစ္ဆတော ဗဟိဒ္ဓါ ဝိက္ခေပဂတေန စိတ္တေန ကာယောပိ စိတ္တမ္ပိ သာရဒ္ဓါ စ ဟောန္တိ ဣဉ္ဇိတာ စ ဖန္ဒိတာ စာ”တိ (ပဋိ. မ. ၁.၁၅၇) ဣမာယ ပာဠိယာ သမေတိ။ “ဘာဝနာရမ္ဘေ ပဝတ္တိက္ကမဿေဝ ဣစ္ဆိတတ္တာ သုန္ဒရတရော”တိ ဝဒန္တိ။ **တာလုံ အာဟစ္စ နိဗ္ဗာယတီ** တိ တာလုံ အာဟစ္စ နိရုဇ္ဈတိ။ တေန ကိရ သမ္ပတိဇာတော ဗာလဒါရကော ခိပိတံ ကရောတိ။ **ဧဝံ တာဝတ**တိအာဒိ ယထာဝုတ္တဿ အတ္ထဿ နိဂမနံ။ ကေစိ “ဧဝံ တာဝတတိ အနေန ပဝတ္တိက္ကမေန အဿာသော ဗဟိနိက္ခမနတဘောတိ ဂဟေတဗ္ဗန္တိ အဓိပ္ပာယော”တိ ဝဒန္တိ။

အဒ္ဓါနဝသေနာ တိ ကာလဒ္ဓါနဝသေန။ အယဉှိ အဒ္ဓါန-သဒ္ဒော ကာလဿ ဒေသဿ စ တစကောတိ။ တတ္ထ ဒေသဒ္ဓါနံ ဥဒာဟရဏဘာဝေန ဒဿေတွာ ကာလဒ္ဓါနဿ ဝသေန အဿာသပဿာသာနံ ဒီဃရဿတံ ဝိဘာဝေတုံ **“ယထာ ဟီ”**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **ဩကာသဒ္ဓါန** န္တိ ဩကာသဘူတံ အဒ္ဓါနံ။ **ဖရိတွာ**တိ ဗျာပေတွာ။ **စုဏ္ဏဝိစုဏ္ဏာပိ** အနေကကလာပဘာဝေန, **ဒီဃမဒ္ဓါန** န္တိ ဒီဃံ ပဒေသံ။ **တသ္မာ** တိ သဏိကံ ပဝတ္တိယာ ဒီဃသန္တာနတာယ ဒီဃာတိ ဝုစ္စန္တိ။ ဧတ္ထ စ ဟတ္ထိအာဒိသရီရေ သုနခါဒိသရီရေ စ အဿာသပဿာသာနံ ဒေသဒ္ဓါနဝိသိဋ္ဌေန ကာလဒ္ဓါနဝသေနေဝ ဒီဃရဿတာ ဝုတ္တာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ “သဏိကံ ပူရေတွာ သဏိကမေဝ နိက္ခမန္တိ, သီဃံ ပူရေတွာ သီဃမေဝ နိက္ခမန္တီ”တိ ဝစနတော။ **မနုဿေသု** တိ သမာနပ္ပမာဏေသုပိ မနုဿသရီရေသု။ **ဒီဃံ အဿသန္တီ**တိ ဒီဃံ အဿာသပ္ပဗန္ဓံ ပဝတ္တေန္တီတိ အတ္ထော။ **ပဿသန္တီ** တိ ဧတ္ထာပိ ဧသေဝ နယော။ သုနခသသာဒယော ဝိယ ရဿံ အဿသန္တိ ပဿသန္တိ စာတိ ယောဇနာ။ ဣဒံ ပန ဒီဃံ ရဿဉ္စ အဿသနံ ပဿသနဉ္စ တေသံ သတ္တာနံ သရီရဿ သဘာဝတောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **တေသ**န္တိ တေသံ သတ္တာနံ။ **တေ**တိ အဿာသပဿာသာ။ **ဣတ္တရမဒ္ဓါန** န္တိ အပ္ပကံ ကာလံ။ **နဝဟာကာရေဟီ**တိ ဘာဝနမနုယုဉ္ဇန္တဿ ပုဗ္ဗေနာပရံ အလဒ္ဓဝိသေသဿ ကေဝလံ အဒ္ဓါနဝသေန အာဒိတော ဝုတ္တာ တယော အာကာရာ, တေ စ ခော ဧကေစ္စေ အဿာသံ သုဒ္ဓံ သလ္လက္ခေတိ, ဧကေစ္စေ ပဿာသံ, ဧကေစ္စေ တဒုဘယန္တိ ဣမေသံ တိဏ္ဏံ ပုဂ္ဂလာနံ ဝသေန။ ကေစိ ပန “အဿသတိပိ ပဿသတိပီတိ ဧကဇ္ဈံ ဝစနံ ဘာဝနာယ နိရန္တရံ ပဝတ္တိဒဿနတ္ထ”န္တိ ဝဒန္တိ။ ဆန္ဒဝသေန ပုဗ္ဗေ ဝိယ တယော, တထာ ပာမောဇ္ဇဝသေနာတိ ဣမေဟိ နဝဟိ အာကာရေဟိ။

ကာမဉ္စေတ္ထ ဧကဿ ပုဂ္ဂလဿ တယော ဧဝ အာကာရာ လဗ္ဘန္တိ, တန္တိဝသေန ပန သဗ္ဗေသံ ဟဋ္ဌိအာရုဠ္ဟတ္တာ တေသံ ဝသေန ပရိကမ္မဿ ကာတဗ္ဗတ္တာ စ **“တတြာယံ ဘိက္ခု နဝဟာကာရေဟီ”**တိ ဝုတ္တံ။ **ဧဝံ ပဇာနတော**တိ ဧဝံ ယထာဝုတ္တေဟိ အာကာရေဟိ အဿာသပဿာသေ ပဇာနတော, တတ္ထ မနသိကာရံ ပဝတ္တေန္တဿ။ **ဧကေနာကာရေနာ**တိ ဒီဃံအဿာသာဒီသု စတူသု အာကာရေသု ဧကေန အာကာရေန, နဝသု တီသု တ ဧကေန။ တထာ ဟိ ဝက္ခတိ –

“ဒီဃော ရဿော စ အဿာသော၊
ပဿာသောပိ စ တာဒိသော။
စတ္တာရော ဝဏ္ဏာ ဝတ္တန္တိ၊
နာသိကဂ္ဂေဝ ဘိက္ခုနော”တိ။ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.၁၆၅)။

အယံ ဘာဝနာ အဿာသပဿာသကာယာနုပဿနာတိ ကတ္ွာ ဝုတ္တံ **"ကာယာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာနဘာဝနာ သမ္ပဇ္ဇတီ"**တိ။

က္လာနိ ဟဋ္ဌိဝသေနေဝ တေ နဝ အာကာရေ ဘာဝနာဝိဓိဥ္စ ဒဿေတုံ **"ယထာဟာ"**တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ တတ္ထ **"ကထံ ပဇာနာတီ"**တိ ပဇာနနဝိဓိံ ကထေတုကမျတာယ ပုစ္ဆတိ။ **ဒီဃံ အဿာသ** န္တိ ဝုတ္တလက္ခဏံ ဒီဃံ အဿာသံ။ **အဒ္ဓါနသင်္ခာတေ** တိ အဒ္ဓါနန္တိ သင်္ခံ ဂတေ ဒီဃေ ကာလေ, ဒီဃံ ခဏန္တိ အတ္ထော။ ကောဋ္ဌာသပရိယာယော တ သင်္ခါတ-သဒ္ဒော ''ထေယျသင်္ခါတ''န္တိအာဒီသု ဝိယ, တသ္မာ **အဒ္ဓါနသင်္ခာတေ** တိ အဒ္ဓါနကောဋ္ဌာသေ ဒေသဘာဂေတိ အတ္ထော။ **ဆန္ဒော ဥပ္ပဇ္ဇတီ** တိ ဘာဝနာယ ပုဗ္ဗေနာပရံ ဝိသေသံ အာဝဟန္တိယာ လဒ္ဓဿာဒတ္တာ တတ္ထ သာတိသယော ကတ္တုကာမတာလက္ခဏော ကုသလစ္ဆန္ဒော ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ **ဆန္ဒဝသေနာ**တိ တထာပဝတ္တဆန္ဒဿ ဝသေန ဝိသေသဘာဝနမနုယုဥ္ဇန္တဿ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဝုမိံ ဖာတိံ ဂမေန္တဿ။ **တတော သုခုမတရ**န္တိ ယထာဝုတ္တဆန္ဒပ္ပဝတ္တိယာ ပုရိမကတော သုခုမတရံ။ ဘာဝနာဗလေန ဟိ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓဒရထပရိဠာဟတာယ ကာယဿ အဿာသပဿာသာ သုခုမတရာ ဟုတ္ွာ ပဝတ္တန္တိ။ **ပါမောဇ္ဇံ ဥပ္ပဇ္ဇတီ** တိ အဿာသပဿာသာနံ သုခုမတရ ဘာဝေန အာရမ္မဏဿ သန္တတရတာယ ကမ္မဋ္ဌာနဿ စ ဝီထိပ္ပဋိပန္နတာယ ဘာဝနာစိတ္တသဟဂတော ပမော အော ခုဒ္ဒိကာဒိဘေအာ တရုဏာပီတိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ **စိတ္တံ ဝိဝတ္တတီ** တိ အနုက္ကမေန အဿာသပဿာသာနံ အတိဝိယ သုခုမတရဘာဝပ္ပတ္တိယာ အနုပဋ္ဌဟနေ ဝိစေတဗ္ဗာကာရပ္ပတ္တေဟိ တေဟိ စိတ္တံ ဝိနိဝတ္တတီတိ ကေစိ။ ဘာဝနာ ဗလေန ပန သုခုမတရဘာဝပ္ပတ္တေသု အဿာသပဿာသေသု တတ္ထ ပဋိဘာဂနိမိတ္တေ ဥပ္ပန္နေ ပကတိအဿ္ သာသပဿာသတော စိတ္တံ နိဝတ္တတိ။ **ဥပေက္ခာ သဏ္ဌာတီ** တိ တသ္မိံ ပဋိဘာဂနိမိတ္တေ ဥပစာရပ္ပနာဘေဒေ သမာ ဓိမှိ ဥပ္ပန္နေ ပုန ဈာနနိဗ္ဗတ္တနတ္ထံ ဗျာပာရာဘာဝတော အဇ္ဈုပေက္ခနံ ဟောတိ, သာ ပနာယံ ဥပေက္ခာ တတြမ ဇ္ဈတ္တုပေက္ခာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဣမေဟိ နဝဟိ အာကာရေဟီတိ ဣမေဟိ ယထာဝုတ္တေဟိ နဝဟိ ပကာရေဟိ ပဝတ္တာ။ **ဒီဃံ အဿာသပဿ္ သာသာ ကာယော**တိ ဒီဃာကာရာ အဿာသပဿာသာ စုဏ္ဏဝိစုဏ္ဏာပိ သမူဟဋ္ဌေန ကာယော။ အဿာသပဿ္ သာသေ နိဿာယ ဥပ္ပန္နနိမိတ္တမ္ပိ ဧတ္ထ အဿာသပဿာသသာမညဝသေန ဝုတ္တံ။ **ဥပဋ္ဌာနံ သတီ** တိ တံ အာ ရမ္မဏံ ဥပဂန္တ္ွာ တိဋ္ဌတီတိ သတိ ဥပဋ္ဌာနံ နာမ။ **အနုပဿနာ ဉာဏ** န္တိ သမထဝသေန နိမိတ္တဿ အနုပဿနာ ဝိပဿနာဝသေန အဿာသပဿာသေ တန္နိဿယဉ္စ ကာယံ ''ရူပ''န္တိ, စိတ္တံ တံသမ္ပယုတ္တဓမ္မေ စ ''အရူပ''န္တိ ဝဝတ္ထပေတ္ွာ နာမရူပဿ အနုပဿနာ စ ဉာဏံ တတ္ထ ယထာဘူတာဝဗောဓော။ **ကာယော ဥပဋ္ဌာန** န္တိ သော ကာယော အာရမ္မဏကရဏဝသေန ဥပဂန္တ္ွာ သတိ ဧတ္ထ တိဋ္ဌတီတိ ဥပဋ္ဌာနံ နာမ။ ဧတ္ထ စ ''ကာယော ဥပဋ္ဌာန''န္တိ ဣမိနာ ဣတရကာယဿပိ သင်္ဂဟောတိ တထာ ဝုတ္တံ သမ္မသနစာရဿပိ ဣဓ ဣစ္ဆိတတ္တာ။ **နော သတီ**တိ သော ကာယော သတိ နာမ န ဟောတိ။ သတိ ဥပဋ္ဌာနဉ္စေဝ သတိ စ သရဏဋ္ဌေန ဥပဋ္ဌာနဋ္ဌေန စ။ **တာယ သတိယာ**တိ ယထာဝုတ္တာယ သတိယာ။ **တေန ဉာဏေနာ**တိ ယထာဝုတ္တေနေဝ ဉာဏေန။ **တံ ကာယ**န္တိ တံ အ ဿာသပဿာသကာယဉ္စေဝ တန္နိဿယရူပကာယဉ္စ။ **အနုပဿတီ** တိ ဈာနသမ္ပယုတ္တဉာဏေန စေဝ ဝိပဿ နာဉာဏေန စ အနု အနု ပဿတိ။ **တေန ဝုစ္စတိ ကာယေ ကာယာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာနဘာဝနာ** တိ တေန အနုပဿ နေန ယထာဝုတ္တေ ကာယေ အယံ ကာယာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာနဘာဝနာတိ ဝုစ္စတိ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ယာ အယံ ယထာဝုတ္တေ အဿာသပဿာသကာယေ တဿ နိဿယဘူတေ ကရဇကာယေ စ ကာယဿေဝ အနုပဿနာ အနုဒကဘူတာယ မရီစိယာ ဥဒကာနုပဿနာ ဝိယ န အနိစ္စာဒိသဘာဝေ ကာယေ နိစ္စာဒိဘာတနုပဿနာ, အထ ခော ယ ထာရဟံ အနိစ္စဒုက္ခာနတ္တာ သုဘာဘာဝဿေဝ အနုပဿနာ။ အထ တ ကာယေ ''အဟန္တိ တ, မမန္တိ တ, ဣတ္ထီ တိ တ, ပုရိသော''တိ တ ဂဟေတဗ္ဗဿ ကဿစိ အဘာဝတော တာဒိသံ အနနုပဿိတ္ွာ ကာယမတ္တဿေဝ အနု ပဿနာ ကာယာနုပဿနာ, တာယ ကာယာနုပဿနာယ သမ္ပယုတ္တာ သတိယေဝ ဥပဋ္ဌာနံ သတိပဋ္ဌာနံ, တဿ ဘာဝနာ ဝဍ္ဎနာ ကာယာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာနဘာဝနာတိ။

ဧသေဝ နယောတိ ''နဝဟိ အာကာရေဟီ''တိအာဒိနာ ဝုတ္တဝိဓိံ ရဿ-ပဒေ အတိဒိဿတိ။ **ဧတ္ထ** တိ ဧတသ္မိံ ယထာဒဿိတေ ''ကထံ ဒီဃံ အဿသန္တော''တိအာဒိနာ အာဂတေ ဟဋ္ဌိနယေ။ **ဣဓာ**တိ ဣမသ္မိံ ရဿပဒဝသေန အာဂတေ ဟဋ္ဌိနယေ။ **အယန္တိ** ယောကဝစနော။ **အဒ္ဓါနဝသေနာ** တိ ဒီဃကာလဝသေန။ **ဣတ္တရဝသေနာ** တိ ပရိတ္ွ တကာလဝသေန။ **ဣမေဟိ အာကာရေဟီ**တိ ဣမေဟိ နဝဟိ အာကာရေဟိ။

တာဒိသောတိ ဒီဃော ရဿော စ။ **စတ္တာရော ဝဏ္ဏာ** တိ စတ္တာရော အာကာရာ တေ စ ဒီဃာဒယော ဧဝ။ **နာသိကဂ္ဂေဝ ဘိက္ခုနော**တိ ကထာသုခတ္ထံ ရဿံ ကတွာ ဝုတ္တံ။ **နာသိကဂ္ဂေ တ** တိ **တ**-သဒ္ဒော အနိယမတ္ထော, တေန ဥတ္တရောဋ္ဌံ သင်္ဂဏှာတိ။

သဗ္ဗကာယပ္ပဋိသံဝေဒီ တိ သဗ္ဗဿ ကာယဿ ပဋိ ပဋိ ပစ္စေကံ သမ္မဒေဝ ဝေဒနသီလော ဇာနနသီလော, တသ္သ တ ပဋိ ပဋိ သမ္မဒေဝ ဝေဒေ တေဿ အတ္ထိ, တံ တ ပဋိ ပဋိ သမ္မဒေဝ ဝေဒမာနောတိ အတ္ထော။ တတ္ထ တတ္ထ သဗ္ဗ-ဂ္ဂဟဏေန အဿာသာဒိကာယဿ အနဝသေသပရိယာအနေ သိဒ္ဓေပိ အနေကကလာပသမုဒာယဘာဝတော တဿ သဗ္ဗေသမ္ပိ ဘာဂါနံ သံဝေဒနဒဿနတ္ထံ ပဋိ-သဒ္ဒဂ္ဂဟဏံ, တတ္ထ သက္ကစ္စကာရိဘာဝဒဿနတ္ထံ သံ-သဒ္ဒဂ္ဂဟဏန္တိ ဣမမတ္ထံ ဒဿေန္တော **“သကလဿာ”** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ယထာ သမာနေသုပိ အဿာသပဿာသေသု ယောဂိနော ပဋိပတ္တိဝိဓာနေ ပစ္စေကံ သက္ကစ္စံယေဝ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗန္တိ ဒဿေတုံ ဝိသုံ ဒေသနာ ကတာ, ဧဝံ တမေဝတ္ထံ ဒီပေတုံ သတိပိ အတ္ထဿ သမာနတာယ “သကလဿာ”တိအာဒိနာ ပဒဒွယဿ ဝိသုံ ဝိသုံ အတ္ထဝဏ္ဏနာ ကတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **ဟာကဋ္ဌံ ကရောန္တော** တိ ဝိဘူတံ ကရောန္တော, သဗ္ဗသော ဝိဘာဝေန္တောတိ အတ္ထော။ ဟာကဋ္ဌိကရဏံ ဝိဘာဝနံ တတ္ထ အသမ္မုယှနဉာဏေနေဝ နေသံ ပဝတ္တနေန ဟောတီတိ ဒဿေန္တော **“ဧဝံ ဝိဒိတံ ကရောန္တော”** တိအာဒိမာဟ ။ တတ္ထ **တသ္မာ** တိ ယသ္မာ ဉာဏသမ္ပယုတ္တစိတ္တေနေဝ အဿာသပဿာသေ ပဝတ္တေတိ, န ဝိပ္ပယုတ္တစိတ္တေန, တသ္မာ ဧဝံဘူတော သဗ္ဗကာယပ္ပဋိသံဝေဒီ အဿသိဿာမိ ပဿသိဿာမီတိ သိက္ခတီတိ ဝုစ္စတိ ဗုဒ္ဓါဒီဟီတိ ယောဇနာ။ **စုဏ္ဏဝိစုဏ္ဏဝိသဋ္ဌေ** တိ အနေကကလာပတာယ စုဏ္ဏဝိစုဏ္ဏဘာဝေန ဝိသဋ္ဌေ။ **အာဒိ ဟာကဋ္ဌော ဟောတိ** သတိယာ ဉာဏဿ စ ဝသေန ကတပုဗ္ဗာဘိသင်္ခါရဿ ပဝတ္တတ္တာ။ **တာဒိသေန ဘဝိတဗ္ဗ** န္တိ စတုတ္ထပုဂ္ဂလသဒိသေန ဘဝိတဗ္ဗံ, ပဂေဝ သတိံ ဉာဏဉ္စ ပစ္စုပဋ္ဌပေတွာ တီသုပိ ဌာနေသု ဉာဏသမ္ပယုတ္တမေဝ စိတ္တံ ပဝတ္တေတဗ္ဗန္တိ အဓိပ္ပာယော။

ဧဝန္တိ ဝုတ္တပ္ပကာရေန သဗ္ဗကာယပ္ပဋိသံဝေဒနဝသေနေဝ။ **ဃဋ္ဋတီ**တိ ဥဿဟတိ။ **တယမတီ**တိ တယာမံ ကရောတိ, မနသိကာရံ ပဝတ္တေတီတိ အတ္ထော။ **တထာဘူတဿာ** တိ အာနာပာနဿတိံ ဘာဝေန္တဿ။ **သံဝရော**တိ သတိ ဝီရိယမ္ပိ တ။ **တာယ သတိယာ**တိ ယာ သာ အာနာပာနေ အာရဗ္ဘ ပဝတ္တာ သတိ, တာယ။ **တေန မနသိကာရေနာ** တိ ယော သော တတ္ထ သတိပုဗ္ဗင်္ဂမော ဘာဝနာမနသိကာရော, တေန သဒ္ဓိန္တိ အဓိပ္ပာယော။ **အာသေဝတီ**တိ “တိဿော သိက္ခာယော”တိ ဝုတ္တေ အဓိကုသလဓမ္မေ အာသေဝတိ။ တအာသေဝနဥ္စေဟတ္ထ သိက္ခနန္တိ အဓိပ္ပေတံ။ **ပုရိမနယေ**တိ ပုရိမသ္မိံ ဘာဝနာနယေ, ပဌမဝတ္ထုဒွယေတိ အဓိပ္ပာယော။ တတ္ထာပိ ကာမံ ဉာဏုပ္ပာဒနံ လဗ္ဘတေဝ အဿာသပဿာသာနံ ယာထာဝတော ဒီဃရဿဘာတဝဗောဓသဗ္ဘာဝတော, တထာပိ တံ န ဒုက္ကရံ ယထာပဝတ္တာနံ တေသံ ဂဟဏမတ္တဘာဝတောတိ တတ္ထ ဝတ္တမာနကာလပ္ပယောဂေ ကတော။ ဣဒံ ပန ဒုက္ကရံ ပုရိသဿ ခုရဓာရာယံ ဂမနသဒိသံ, တသ္မာ သာတိသယေနေတ္ထ ပုဗ္ဗာဘိသင်္ခါရေန ဘဝိတဗ္ဗန္တိ ဒီပေတုံ အနာဂတကာလပ္ပယောဂေ ကတောတိ ဣမမတ္ထံ ဒဿေတုံ **“တတ္ထ ယသ္မာ”** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **ဉာဏုပ္ပာဒနာဒီသု** တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ကာယသင်္ခါရပဿမ္ဘနပီတိပဋိသံဝေဒနာဒိံ သင်္ဂဏှာတိ။ ကေစိ ပနေတ္ထ “သံဝရသမာအနာနံ သင်္ဂဟော”တိ ဝဒန္တိ။

ကာယသင်္ခါရ န္တိ အဿာသပဿာသံ။ သော ဟိ စိတ္တသမုဋ္ဌာနောပိ သမာနော ကရဇကာယပဋိဗဒ္ဓဝုတ္တိ တာယ တေန သင်္ခရီယတီတိ ကာယသင်္ခါရောတိ ဝုစ္စတိ။ ယော ပန “ကာယသင်္ခါရော ဝစီသင်္ခါရော”တိ (မ. နိ. ၁.၁၀၂) ဧဝမာဂတော ကာယသင်္ခါရော စေတနာလက္ခဏော သတိပိ ဒွတ္တရန္တရုပ္ပတ္တိယံ ယေဘုယျဝုတ္တိယာ တဗ္ဗဟုလဝုတ္တိယာ စ ကာယဒွတရေန လက္ခိတော, သော ဣဓ နာဓိပ္ပေတော။ **ပဿမ္ဘေန္တော** တိအာဒီသု ပစ္စိမံ ပစ္စိမံ ပဒံ ပုရိမဿ ပုရိမဿ အတ္ထဝစနံ။ တသ္မာ ပဿမ္ဘနံ နာမ ဝူပသမနံ, တဉ္စ တထာပယောဂေ အသတိ ဥပ္ပဇ္ဇနာရဟဿ ဩဠာရိကဿ ကာယသင်္ခါရဿ ပယောဂသမ္ပတ္တိယာ အနုပ္ပာဒနန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ ။ **တတြာ** တိ “ဩဠာရိကံ ကာယသင်္ခါရံ ပဿမ္ဘေန္တော”တိ တတ္ထ။ **အပရိဂ္ဂဟိတကာလေ** တိ ကမ္မဋ္ဌာနဿ အနာရဒ္ဓကာလေ, တတော ဧဝ ကာယစိတ္တာနမ္ပိ အပရိဂ္ဂဟိတကာလေ။ “နိသီဒတိ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ ဥဇုံ ကာယံ ပဏိဓာယာ”တိ ဟိ ဣမိနာ ကာယပရိဂ္ဂဟော , “ပရိမုခံ သတိံ ဥပဋ္ဌပေတွာ”တိ ဣမိနာ စိတ္တပရိဂ္ဂဟော ဝုတ္တော။ တေနေတဟ – **“ကာယောပိ စိတ္တမ္ပိ ပရိဂ္ဂဟိတာ ဟောန္တီ”**တိ။ **ကာယော**တိ ကရဇကာယော။ **သဒရထာ**တိ သပရိဠာဟာ။ သာ စ နေသံ သဒရထတာ ဂရုဘာဝေန ဝိယ ဩဠာရိကတာယ အဝိနာဘာဝိနီတိ အာဟ **“ဩဠာရိကာ”**တိ။ **ဗလဝတရာ**တိ သဗလာ ထူလာ။ **သန္တာ**

ဟောန္တီတိ စိတ္တံ တာဝ ဗဟိဒ္ဓါ ဝိက္ခေပါဘာဝေန ဧကဂ္ဂံ ဟုတွာ ကမ္မဋ္ဌာနံ ပရိဂ္ဂဟေတွာ ပဝတ္တမာနံ သန္တံ ဟောတိ ဝူပသန္တံ, တတော ဧဝ တံသမုဋ္ဌာနာ ရူပဓမ္မာ လဟုမုဒုကမ္မညဘာဝပ္ပတ္တာ, တဒနုဂုဏတာယ သေသံ တိသန္တတိရူပန္တိ ဧဝံ စိတ္တေ ကာယေ စ ဝူပသန္တေ ပဝတ္တမာနေ တန္နိဿိတာ အဿာသပဿာသာ သန္တသဘာဝတာ အနုက္ကမေန သုခုမသုခုမတရသုခုမတမာ ဟုတွာ ပဝတ္တန္တိ။ တေန ဝုတ္တံ **“ယဒါ ပနဿ ကာယောပိ”** တိအာဒိ။ **ပဿမ္ဘေမီ**တိ ပဌမာဝဇ္ဇနာ။ အာဘုဇနံ **အာဘောဂေါ,** သမ္မာ အနု အနု အာဟရဏံ **သမန္နာဟာရော,** တသ္မိံယေဝ အတ္ထေ အပရာပရံ ပဝတ္တအာဝဇ္ဇနာ တဿေဝ အတ္ထဿ မနသိကရဏံ စိတ္တေ ဌပနံ **မနသိကာရော,** ဝီမံသာ **ပစ္စဝေက္ခဏာ**။

သာရဒ္ဒေ တိ သဒရထေ သပရိဠာဟေ။ **အဓိမတ္တန္တိ** ဗလဝံ ဩဠာရိကံ, လိင္ဂဝိပလ္လာသေန ဝုတ္တံ။ ကာယသင္ခါရော ဟိ အဓိပ္ပေတော။ “အဓိမတ္တံ ဟုတွာ ပဝတ္တတီ”တိ ကိရိယာဝိသေသနံ ဝါ ဧတံ။ **သုခုမန္တိ** ဧတ္ထာပိ ဧသေဝ နယော။ **ကာယမ္ပီ**တိ ဧတ္ထ စိတ္တေ စာတိ အာနေတွာ သမ္ဗန္ဓိတဗ္ဗံ။

ပဌမဇ္ဈာနတော ဝုဋ္ဌာယ ကရိယမာနံ ဒုတိယဇ္ဈာနဿ နာနာဝဇ္ဇနံ ပရိကမ္မံ ပဌမဇ္ဈာနံ ဝိယ ဒူရသမုဿာရိတပဋိပက္ခန္တိ ကတွာ တံသမုဋ္ဌာနော ကာယသင္ခါရော ပဌမဇ္ဈာနေ စ ဒုတိယဇ္ဈာနူပစာရေ စ ဩဠာရိကောတိ သဒိသော ဝုတ္တော။ ဧသ နယော သေသူပစာရဒွယေပိ။ အထ ဝါ ဒုတိယဇ္ဈာနာဒီနံ အဓိဂမာယ ပဋိပဇ္ဇတော ဒုက္ခာပဋိပဒါဒိဝသေန ကိလမတော ယောဂိနော ကာယကိလမထစိတ္တုပဃာတာဒိဝသေန ဝိတက္ကာဒိသင္ခောဘေန သပရိပ္ဖန္ဒတာယ စ စိတ္တပ္ပဝတ္တိယာ ဒုတိယဇ္ဈာနာဒိဥပစာရေသု ကာယသင္ခါရဿ ဩဠာရိကတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **အတိသုခုမော**တိ အညတ္ထ လဗ္ဘမာနော ကာယသင္ခါရော စတုတ္ထဇ္ဈာနေ အတိက္ကန္တသုခုမော။ သုခုမဘာဝေပိဿ တတ္ထ နတ္ထိ ကုတော ဩဠာရိကတာ အပ္ပဝတ္တနတော။ တေနာဟ **“အပ္ပဝတ္တိမေဝ ပါပုဏာတီ”** တိ။

လာဘိဿ သတော အနုပုဗ္ဗသမာပတ္တိသမာပဇ္ဇနဝေလံ ဧကာသနေနေဝ ဝါ သဗ္ဗေသံ ဈာနာနံ ပဋိလာဘံ သန္ဓာယ မဇ္ဈိမဘာဏကာ ဟေဋ္ဌိမဟေဋ္ဌိမဇ္ဈာနတော ဥပရူပရိဈာနူပစာရေပိ သုခုမတရံ ဣစ္ဆန္တိ။ တတ္ထ ဟိ သောပစာရာနံ ဈာနာနံ ဥပရူပရိ ဝိသေသဝန္တတာ သန္တတာ စ သမ္ဘဝေယျ, ဧကာဝဇ္ဇနူပစာရံ ဝါ သန္ဓာယ ဧဝံ ဝုတ္တံ။ ဧဝဉ္ဟိ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တဝါဒေန ဣမဿ ဝါဒဿ အဝိရောဓော သိဒ္ဓေါ ဘိန္နဝိသယတ္တာ။ **သဗ္ဗေသံယေဝါ** တိ ဥဘယေသမ္ပိ။ ယသ္မာ ဝါ သဗ္ဗေပိ ဝုစ္စမာနေန ဝိဓိနာ ပဿဒ္ဓိမိစ္ဆန္တိယေဝ ။ **အပရိဂ္ဂဟိတကာလေ ပဝတ္တကာယသင္ခါရော ပရိဂ္ဂဟိတကာလေ ပဋိပ္ပဿမ္ဘတီ**တိ ဣဒံ သဒိသသန္တာနတာယ ဝုတ္တံ။ န ဟိ တေ ဧဝ ဩဠာရိကာ အဿာသာဒယော သုခုမာ ဟောန္တိ။ ပဿမ္ဘနာကာရော ပန တေသံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တောယေဝ။

မဟာဘူတပရိဂ္ဂဟေ သုခုမော တိ စတုဓာတုမုခေန ဝိပဿနာဘိနိဝေသံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **သကလရူပပရိဂ္ဂဟေ သုခုမော** ဘာဝနာယ ဥပရူပရိ ပဏီတဘာဝတော။ တေနေဝါဟ **“ရူပါရူပပရိဂ္ဂဟေ သုခုမော”** တိ။ **လက္ခဏာရမ္မဏိကဝိပဿနာယာ**တိ ကလာပသမ္မသနမာဟ။ နိဗ္ဗိဒါနုပဿနာတော ပဋ္ဌာယ **ဗလဝဝိပဿနာ,** တတော ဩရံ **ဒုဗ္ဗလဝိပဿနာ**။ **ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေနာ** တိ “အပရိဂ္ဂဟိတကာလေ”တိအာဒိနာ သမထနယေ ဝုတ္တနယေန။ “အပရိဂ္ဂဟေ ပဝတ္တော ကာယသင္ခါရော မဟာဘူတပရိဂ္ဂဟေ ပဋိပ္ပဿမ္ဘတီ”တိအာဒိနာ ဝိပဿနာနယေပိ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိ ယောဇေတဗ္ဗာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

အဿာ တိ ဣမဿ “ပဿမ္ဘယံ ကာယသင္ခါရ”န္တိ ပဒဿ။ **စောဒနာသောဓနာဟီ**တိ အနုယောဂပရိဟာရေဟိ။ **ဧဝန္တိ** ဣဒါနိ ဝုစ္စမာနာကာရေန။ **ကထန္တိ** ယံ ဣဒံ “ပဿမ္ဘယံ။ပေ။ သိက္ခတီ”တိ ဝုတ္တံ, တံ ကထံ ကေန ပကာရေန ကာယသင္ခါရဿ ပဿမ္ဘနံ ယောဂိနော စ သိက္ခနံ ဟောတီတိ ကထေတုကာမတာယ ပုစ္ဆိတွာ ကာယသင္ခါရေ သရူပတော ဩဠာရိကသုခုမတော ဝူပသမတော အနုယောဂပရိဟာရတော စ ဒဿေတုံ **“ကတမေ ကာယသင္ခါရာ”**တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ တတ္ထ **ကာယိကာ**တိ ရူပကာယေ ဘဝါ။ **ကာယပ္ပဋိဗဒ္ဓါ** တိ ကာယသန္နိဿိတာ။ ကာယေ သတိ ဟောန္တိ, အသတိ န ဟောန္တိ, တတော ဧဝ တေ အကာယသမုဋ္ဌာနာပိ ကာယေန သင္ခရီယန္တီတိ **ကာယသင္ခါရာ**။ **ပဿမ္ဘေန္တော** တိ ဩဠာရိကောဠာရိကံ ပဿမ္ဘေန္တော။

သေသပဒဒ္ဝယံ တသ္သေဝ ဝေဝစနံ။ ဩဠာရိကဥ္ဟိ ကာယသင်္ခါရံ အဝူပသန္တသဘာဝံ သန္နိသီအပေန္တော **“ပ သ္သမ္ဘေန္တော”**တိ ဝုစ္စတိ, အနုပ္ပာဒနိရောဓံ ဟပေန္တော **“နိရောဓေန္တော”** တိ, သုဌု သန္တသဘာဝံ နယန္တော **“ဝူပသမေန္တော”** တိ။

ယထာရူပေဟီတိ ယာဒိသေဟိ။ **ကာယသင်္ခါရေဟီ** တိ ဩဠာရိကေဟိ ကာယသင်္ခါရေဟိ။ **အာနမနာ**တိ အဘိမုခေန ကာယဿ နမနာ။ **ဝိနမနာ**တိ ဝိသုံ ဝိသုံ ပဿတော နမနာ။ **သန္နမနာ** တိ သဗ္ဗတော, သုဌု တ နမနာ။ **ပဏမနာ**တိ ပစ္ဆတော နမနာ။ **ဣဉ္ဇနာ** ဒီနိ အာနမနာဒီနံ ဝေဝစနာနိ, အဓိမတ္တာနိ တ အဘိမုခစလနာဒီနိ အာနမနာဒယော, မန္ဒာနိ ဣဉ္ဇနာဒယော။ **ပဿမ္ဘယံ ကာယသင်္ခါရ** န္တိ တထာရူပံ အာနမနာဒီနံ ကာရဏဘူတံ ဩဠာရိကံ ကာယသင်္ခါရံ ပဋိပ္ပဿမ္ဘေန္တော။ တသ္မိဥ္ဟိ ပဿမ္ဘိတေ အာနမနာဒယောပိ ပဿမ္ဘိတာ ဧဝ ဟောန္တိ။

သန္တံ သုခုမ န္တိ ယထာရူပေဟိ ကာယသင်္ခါရေဟိ ကာယဿ အပရိပ္ဖန္ဒနဟေတုဘူတေဟိ အာနမနာဒယော န ဟောန္တိ, တထာရူပံ ဒရထာဘာဝတော သန္တံ, အနောဠာရိကတာယ သုခုမံ။ **ပဿမ္ဘယံ ကာယသင်္ခါရ** န္တိ သာမညတော ဧကံ ကတွာ ဝဒတိ။ အထ ဝါ ပုဗ္ဗေ ဩဠာရိကောဠာရိကံ ကာယသင်္ခါရံ ပဋိပ္ပဿမ္ဘေန္တော အနုက္ကမေန ကာယဿ အပရိပ္ဖန္ဒနဟေတုဘူတေ သုခုမသုခုမတရေ ဥပ္ပာဒေတွာ တေပိ ပဋိပ္ပဿမ္ဘေတွာ ပရမသုခုမတာယ ကောဋိပ္ပတ္တံ ယံ ကာယသင်္ခါရံ ပဋိပ္ပဿမ္ဘေတိ, တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ **“သန္တံ သုခုမံ ပဿမ္ဘယံ ကာယသင်္ခါ ရ”**န္တိ။

ဣတီတိအာဒိ စောဒကဝစနံ။ တတ္ထ **ဣတီ**တိ ပကာရတ္ထေ နိပါတော, **ကိရာ**တိ အရုစိသူစနေ, **ဧဝ**ဥ္စေတိ အတ္ထော။ အယဥ္ဟေတ္ထ အဓိပ္ပာယော ‘‘ဝုတ္တပ္ပကာရေန ယဒိ အတိသုခုမမ္ပိ ကာယသင်္ခါရံ ပဿမ္ဘေတီ’’တိ။ **ဧဝံ သန္တေ**တိ ဧဝံ သတိ တယာ ဝုတ္တာကာရေ လဗ္ဘမာနေ။ **ဝါတူပလဒ္ဓိယာ** တိ ဝါတဿ ဥပလဒ္ဓိယာ။ **စ**-သဒ္ဒော သမုစ္စယတ္ထော, အဿာသာဒိတတာရမ္မဏဿ စိတ္တဿ ပဘာဝနာ ဥပ္ပာဒနာ ပဝတ္တနာ န ဟောတိ, တေ စ တေန ပဿမ္ဘေတဗ္ဗာတိ အဓိပ္ပာယော။ **အဿာသပဿာသာနဥ္စ ပဘာဝနာ** တိ ဩဠာရိကေ အဿာသပဿာသေ ဘာဝနာယ ပဋိပ္ပဿမ္ဘေတွာ သုခုမာနံ တေသံ ပဘာဝနာ စ န ဟောတိ ဥဘယေသံ တေသံ တေန ပဋိပ္ပဿမ္ဘေတဗ္ဗတော။ **အာနာပါနဿတိယာ** တိ အာနာပါနာရမ္မဏာယ သတိယာ စ ပဝတ္တနံ န ဟောတိ အာနာပါနာနံ အဘာဝတော။ တတော ဧဝ တံသမ္ပယုတ္တဿ အာနာပါနဿတိသမာဓိဿ စ ပဘာဝနာ ဥပ္ပာဒနာပိ န ဟောတိ။ န ဟိ ကဒာစိ အာရမ္မဏေန ဝိနာ သာရမ္မဏာ ဓမ္မာ သမ္ဘဝန္တိ။ **န စ နံ တန္တိ ဓီရာ** န္တိ နိပါတမတ္တံ။ တံ ဝုတ္တဝိဓာနံ သမာပတ္တိံ ပဏ္ဍိတာ ပညဝန္တော န စေဝ သမာပဇ္ဇန္တိပိ တတော န ဝုဋ္ဌဟန္တိပီတိ ယောဇနာ။ ဧဝံ စောဒကော သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ အဘာဝူပနယနံ ပဿမ္ဘနန္တိ အဓိပ္ပာယေန စောဒေတိ။

ပုန **ဣတိ ကိရာ**တိအာဒိ ယထာဝုတ္တာယ စောဒနာယ ဝိဿဇ္ဇနာ။ တတ္ထ **ကိရာ**တိ ယဒီတိ ဧတဿ အတ္ထေ နိပါတော။ ဣတိ ကိရ သိက္ခတိ, မယာ ဝုတ္တာကာရေန ယဒိ သိက္ခတီတိ အတ္ထော။ **ဧဝံ သန္တေ** တိ ဧဝံ ပဿမ္ဘနေ သတိ။ **ပဘာဝနာ ဟောတီ**တိ ယဒိပိ ဩဠာရိကာ ကာယသင်္ခါရာ ပဋိပ္ပဿမ္ဘန္တိ, သုခုမာ ပန အတ္ထေဝါတိ အနုက္ကမေန ပရမသုခုမဘာဝပ္ပတ္တဿ ဝသေန နိမိတ္တုပ္ပတ္တိယာ အာနာပါနဿတိယာ အာနာပါနဿတိသမာဓိဿ စ ပဘာဝနာ ဣဇ္ဈတေဝါတိ အဓိပ္ပာယော။

ယထာ ကထံ ဝိယာတိ ယထာဝုတ္တဝိဓာနံ တံ ကထံ ဝိယ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ, အတ္ထိ ကိဉ္စိ တဒတ္ထသမ္ပဋိပါဒနေ ဩပမ္မန္တိ အဓိပ္ပာယော။ ဣဒာနိ ဩပမ္မံ ဒဿေတုံ **“သေယျထာပီ”** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **သေယျထာပီ** တိ ဩပမ္မတ္ထေ နိပါတော။ **ကံသေ**တိ ကံသဘာဇနေ။ **နိမိတ္တ** န္တိ နိမိတ္တဿ, တေသံ သဒ္ဒာနံ ပဝတ္တာကာရဿာတိ အတ္ထော။ သာမိအတ္ထေ ဟိ ဣဒံ ဥပယောဂဝစနံ။ **သုဂ္ဂဟိတတ္တာ** တိ သုဌု ဂဟိတတ္တာ။ **သုမနသိကတတ္တာ** တိ သုဌု စိတ္တေ ဌပိတတ္တာ။ **သူပဓာရိတတ္တာ** တိ သမ္မဒေဝ ဥပဓာရိတတ္တာ သလ္လက္ခိတတ္တာ။ **သုခုမကာ သဒ္ဒာ** တိ အနုရဝေ အာဟ, ဃေ အပ္ပကာ။ အပ္ပတ္ထော ဟိ အယံ **က**-သဒ္ဒော။ **သုခုမသဒ္ဒနိမိတ္တာရမ္မဏတာပီ** တိ သုခုမော သဒ္ဒော ဝ နိမိတ္တံ သုခုမသဒ္ဒနိမိတ္တံ, တဒာရမ္မဏတာယပီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ကာမံ တဒာ သုခုမာပိ သဒ္ဒာ နိရုဒ္ဓါ, သဒ္ဒနိမိတ္တဿ ပန သုဂ္ဂဟိတတ္တာ သုခုမတရသဒ္ဒနိမိတ္တာရမ္မဏဘာဝေနပိ စိတ္တံ ပဝတ္တတိ။ အာဒိတော ပဋ္ဌာယ ဟိ တဿ တဿ နိရုဒ္ဓဿ သဒ္ဒဿ နိမိတ္တံ အဝိက္ခိတ္တေန စိတ္တေန ဥပဓာရေန္တဿ အနုက္ကမေန ပရိယော

သာနေ အတိသုခုမသဒ္ဒနိမိတ္တမ္ပိ အာရမ္မဏံ ကတွာ စိတ္တံ ပဝတ္တတေဝ။ **စိတ္တံ န ဝိက္ခေပံ ဂစ္ဆတိ** တသ္မိံ ယ ထာဥပဋ္ဌိတေ နိမိတ္တေ သမာဓာနသဗ္ဘာဝတော။

ဇဝံ သန္တေ တိအာဒိ ဝုတ္တဿေဝတ္ထဿ နိဂမနဝသေန ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ယဿ သုတ္တပဒဿ သဒ္ဒိံ စောဒနာသောဓနာဟိ အတ္ထော ဝုတ္တော, တံ ဥဒ္ဒရိတွာ ကာယာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာနန္တိ ဝိဘာဂတော ဒဿေတုံ **"ပဿမ္ဘယ"** န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ ။ တတ္ထ **ပဿမ္ဘယံ ကာယသင်္ခာရ** န္တိ ဝုတ္တအဿာသပဿာသာ ကာယော တိ ယောဇနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ အထ တ **ပဿမ္ဘယံ ကာယသင်္ခာရ** န္တိ တွေ အဿာသပဿာသာ ကာယောတိ ဧဝမ တ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ္တေ** (ဒီ. နိ. ၂.၃၇၂ အာဒယော; မ. နိ. ၁.၁၀၅ အာဒယော) ကာယာနုပဿနံ ကထေန္တေန ပဌမစတုက္ကဿေဝ ဝုတ္တတ္တာ, **အာနာပာနဿတိသုတ္တေ** ပိ "ယသ္မိံ သမယေ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဒီဃံ တ အဿသန္တော ဒီဃံ အဿသာမီတိ ပဇာနာတိ။ပေ။ ပဿမ္ဘယံ ကာယသင်္ခာရံ ပဿသိဿာမီတိ သိက္ခတိ။ ကာယေ ကာယာနုပဿီ, ဘိက္ခဝေ, တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခု ဝိဟရတီ"တိ (မ. နိ. ၂.၁၄၉) ဝုတ္တတ္တာ စ "ကာယာ နုပဿနာဝသေန ဝုတ္တဿ ပဌမစတုက္ကဿာ"တိ ဝုတ္တံ။

အာဒိကမ္မိကဿ ကမ္မဋ္ဌာနဝသေနာ တိ သမထကမ္မဋ္ဌာနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, ဝိပဿနာကမ္မဋ္ဌာနံ ပန ဣတ ရစတုက္ကေသုပိ လဗ္ဘတေဝ။ **တွော** တိ ပဌမစတုက္ကေ။ **သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ** တိ နိဒဿနမတ္တမေတံ, ပုညဝန္တာနံ ပန ဉပနိဿယသမ္ပန္နာနံ အဘိညာပိ သိဇ္ဈတိယေဝ။ **စတုဗ္ဗိဓ** န္တိ ဟတိမောက္ခသံဝရာဒိဝသေန စတုဗ္ဗိဓံ။ **အနာပဇ္ဇ နန္တိ** သတ္တန္နံ အာပတ္တိက္ခန္ဓာနံ အညတရဿ အနာပဇ္ဇနံ။ **အာပန္နဝုဋ္ဌာန** န္တိ အာပန္နသပ္ပဋိကမ္မာပတ္တို တော ယထာဓမ္မံ ပဋိကမ္မကရဏေန ဝုဋ္ဌာနံ, ဒေသနာကမ္မိနိတော ဒေသနာယ, ဝုဋ္ဌာနကမ္မိနိတော ပရိတသာဒိဝိနယကမ္မက ရဏေန ဝုဋ္ဌာနန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ ။ ဒေသနာယပိ ဟိ အာပန္နာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌာနံ ဟောတီတိ သာပိ ဝုဋ္ဌာနနေဝ သင် ဂဟိတာ။ **ကိလေသေဟိ စ အပ္ပဋိပီဠနန္တိ** ကောဓေ ဥပနာဟော မက္ခော ပလာသော ဣဿာ မစ္ဆရိယံ မာယာ သာဌေ ယျံ ထမ္ဘော သာရမ္ဘော မာနော အတိမာနော မဒော ပမာဒောတိ ဧဝမာဒီဟိ ဟာပဓမ္မေဟိ အပ္ပဋိပီဠနံ, တေသံ အနုပ္ပာ ဒနန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ယမိဒံ အာဘိသမာစာရိကသီလံ ဝုစ္စတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဒွေဝအသီတိ ခန္ဓကဝတ္တာနိ စုဒ္ဒသဝိဓံ မဟာဝတ္တ** န္တိ တွေ **မဟာဝတ္တံ** နာမ ဝတ္တက္ခန္ဓကေ ဝုတ္တာနိ အာဂန္တုကဝတ္တံ အာတသိကဂမိကအနုမောဒနဘတ္တဂ္ဂပိဏ္ဍ စာရိကအာရညိကသေနာသနဇန္တာဃရဝစ္စကုဋိဥပဇ္ဈာယသဒ္ဓိဝိဟာရိကအာစရိယအန္တေတသိကဝတ္တန္တိ စုဒ္ဒသ ဝတ္တာနိ။ တတော အညာနိ ပန ကအာစိ တဇ္ဇနီယကမ္မကတာဒိကာလေယေဝ စရိတဗ္ဗာနိ ဒွတသီတိ ခန္ဓကဝတ္တာနိ, န သဗ္ဗာသု အဝတ္ထာသု စရိတဗ္ဗာနိ, တသ္မာ မဟာဝတ္တေသု အဂဏိတာနိ။ တတ္ထ "ပာရိဝာသိကာနံ ဘိက္ခူနံ ဝတ္တံ ပညပေဿာမီ"တိ အာရဘိတွာ "န ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗံ။ပေ။ န ဆမာယံ စင်္ကမန္တေ စင်္ကမေ စင်္ကမိတဗ္ဗ"န္တိ (စူ ဠဝ. ၇၆) ဝုတ္တဝတ္တာနိ ဆသဋ္ဌိ, တတော ပရံ "န, ဘိက္ခဝေ, ပာရိဝာသိကေန ဘိက္ခုနာ ပာရိဝာသိကဝုမ္မုတရေန ဘိက္ခု နာ သဒ္ဒိံ မူလာယပဋိကဿနာရဟေန, မာနတ္တာရဟေန, မာနတ္တစာရိကေန, အဗ္ဘာနာရဟေန ဘိက္ခုနာ သဒ္ဒိံ ဧကစ္စ ဆဒနေ အာဝသေ ဝတ္ထဗ္ဗ"န္တိအာဒိနာ (စူဠဝ. ၈၂) ဝုတ္တာနိ ပကတတ္တေ စရိတဗ္ဗေဟိ အနညတ္တာ ဝိသုံ တာနိ အ ဂဏေတွာ ပာရိဝာသိကဝုမ္မုတရာဒီသု ပုဂ္ဂလန္တရေသု စရိတဗ္ဗတ္တာ တေသံ ဝသေန သမ္ပိဏ္ဍေတွာ ဧကေကံ က တွာ ဂဏိတာနိ ပဉ္စာတိ ဧကသတ္တတိ ဝတ္တာနိ, ဥက္ခေပနီယကမ္မကတဝတ္တေသု ဝတ္တပညာပနဝသေန ဝုတ္တံ "န ပ ကတတ္တဿ ဘိက္ခုနော အဘိဝာဒနံ။ပေ။ နဟာနေ ပိဋ္ဌိပရိကမ္မံ သာဒိတဗ္ဗ"န္တိ (စူဠဝ. ၅၁) ဣမံ အဘိဝာဒနာဒီနံ အသာဒိယနံ ဧကံ, "န ပကတတ္တော ဘိက္ခု သီလဝိပတ္တိယာ အနုဒ္ဓံသေတဗ္ဗော"တိအာဒီနိ (စူဠဝ. ၅၁) စ ဒသာတိ ဧဝ မေတာနိ ဒွာသီတိ။ ဧတေသွေဝ ပန ကာနိစိ တဇ္ဇနီယကမ္မာဒိဝတ္တာနိ ကာနိစိ ပာရိဝာသိကာဒိဝတ္တာနီတိ အဂ္ဂဟိတ ဂ္ဂဟဏေန ဒွာသီတိ ဧဝ။ အညတ္ထ ပန အဋ္ဌကထာပဒေသေ အပ္ပကံ ဦနမဓိကံ တ ဂဏနူပဂံ န ဟောတီတိ အသီတိ ခန္ဓ ကဝတ္တာနီတိ ဝုစ္စတိ။ **အာဘိသမာစာရိကသီလန္တိ** တွေ **အဘိသမာစာရော**တိ ဥတ္တမသမာစာရော, အဘိသမာစာရော ဝ အာဘိသမာစာရိကံ, အဘိသမာစာရံ တ အာရဗ္ဘ ပညတ္တံ အာဘိသမာစာရိကံ, တဒေဝ သီလန္တိ အာဘိသမာစာရိက သီလံ။ ခန္ဓကဝတ္တပရိယာပန္နဿ သီလဿေတံ အဓိဝစနံ။ **အဟံ သီလံ ရက္ခာမိ, ကိံ အာဘိသမာစာရိကေနာ** တိအာ ဒီသု **သီလန္တိ** ဥဘတောဝိဘင်္ဂပရိယာပန္နမေဝ ဂဟေတဗ္ဗံ ခန္ဓကဝတ္တပရိယာပန္နဿ အာဘိသမာစာရိကဂ္ဂဟ ဏေန ဂဟိတတ္တာ။ **ပရိပူရေတိ** ပရိပုဏ္ဏေ, ပရိပူရိတေတိ တ အတ္ထော။

တတောတိ ယထာဝုတ္တသီလဝိသောဓနတော ပရံ။ **အာတသော**တိ အာတသပလိဗောဓော။ **ကုလ**န္တိအာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ တတ္ထ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၄၁) **အာတသော**တိ ဧကောပိ ဩဝရကော ဝုစ္စတိ ဧကမ္ပိ ပရိဝေဏံ သကလောပိ သင်္ဃာရာမော။ သွာယံ န သဗ္ဗဿေဝ ပလိဗောဓော ဟောတိ, ယော ပနေတ္ထ နဝကမ္မာဒိဥဿုက္ကံ တ အာပဇ္ဇတိ, ဗဟုဘဏ္ဍသန္နိစယော တ ဟောတိ, ယေန ကေနစိ တ ကာရဏေန အပေက္ခတ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တော, တဿေဝ ပလိဗောဓော ဟောတိ, န ဣတရဿ။

ကုလန္တိ ဉာတိကုလံ တ ဥပဋ္ဌာကကုလံ တ။ ဧကစ္စဿ ဟိ ဥပဋ္ဌာကကုလမ္ပိ "သုခိတေ သုခိတော"တိအာဒိနာ နယေန သံသဋ္ဌဿ ဝိဟရတော ပလိဗောဓော ဟောတိ, သော ကုလမာနုသကေဟိ ဝိနာ ဓမ္မဿဝနာယ သာမန္တဝိဟာရမ္ပိ န ဂစ္ဆတိ။ ဧကစ္စဿ မာတာပိတရောပိ ပလိဗောဓာ န ဟောန္တိ ကောရဏ္ဍကဝိဟာရတသိတ္ထေရဿ ဘာဂိနေယ္ယဒဟရဘိက္ခုနော ဝိယ။

လာဘောတိ စတ္တာရော ပစ္စယာ။ တေ ကထံ ပလိဗောဓာ ဟောန္တိ? ပုညဝန္တဿ ဟိ ဘိက္ခုနော ဂတဂတဋ္ဌာနေ မနုဿာ မဟာပရိတရေ ပစ္စယေ ဒေန္တိ, သော တေသံ အနုမောဒေန္တော ဓမ္မံ ဒေသေန္တော သမဏဓမ္မံ ကာတုံ ဩကာသံ န လဘတိ, အရုဏုဂ္ဂမနတော ယာဝ ပဌမယာမော, တာဝ မနုဿသံသဂ္ဂော န ဥပစ္ဆိဇ္ဇတိ, ပုန ဗလဝပစ္စူသေ ယေဝ ဗာဟုလ္လိကပိဏ္ဍပာတိကာ အာဂန္တွာ "ဘန္တေ, အသုကော ဥပဋ္ဌာကော ဥပာသကော ဥပာသိကာ အမစ္စော အမစ္စဓီတာ တုမှာကံ ဒဿနကာမာ"တိ ဝဒန္တိ, သော "ဂဏှာဟာဝုသော ပတ္တစီဝရ"န္တိ ဂမနသဇ္ဇောဝ ဟောတိ နိစ္စဗျာဝဋော, တဿေဝ တေ ပစ္စယာ ပလိဗောဓာ ဟောန္တိ။ တေန ဂဏံ ပဟာယ ယတ္ထ နံ န ဇာနန္တိ, တတ္ထ ဧကကေန စရိတဗ္ဗံ။ ဧဝံ သော ပလိဗောဓော ဥပစ္ဆိဇ္ဇတိ။

ဂဏောတိ သုတ္တန္တိကဂဏော တ အာဘိဓမ္မိကဂဏော တ။ ယော တဿ ဥဒ္ဒေသံ တ ပရိပုစ္ဆံ တ ဒေန္တော သမဏဓမ္မဿ ဩကာသံ န လဘတိ, တဿ ဂဏော ပလိဗောဓော ဟောတိ။ တေန သော ဧဝံ ဥပစ္ဆိန္ဒိတဗ္ဗော – သစေ တေသံ ဘိက္ခူနံ ဗဟု ကတံ ဟောတိ, အပ္ပံ အဝသိဋ္ဌံ, တံ နိဋ္ဌပေတွာ အရညံ ပဝိသိတဗ္ဗံ။ သစေ အပ္ပံ ကတံ, ဗဟု အဝသိဋ္ဌံ, ယောဇနတော ပရံ အဂန္တွာ အန္တောယောဇနပရိစ္ဆေဒေ အညံ ဂဏတစကံ ဥပသင်္ကမိတွာ "ဣမေ အာယသ္မာ ဥဒ္ဒေသာဒီဟိ သင်္ဂဏှာတူ"တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ ဧဝမ္ပိ အလဘမာနေန "မယှံ, အာဝုသော, ဧကံ ကိစ္စံ အတ္ထိ, တုမှေ ယထာဖာသုကဋ္ဌာနာနိ ဂစ္ဆထာ"တိ ဂဏံ ပဟာယ အတ္တနော ကမ္မံ ကာတဗ္ဗံ။

ကမ္မေနာ တိ ကမ္မပလိဗောဓေန။ "ကမ္မဉ္စ ပဉ္စမ"န္တိပိ ပာဌော။ တတ္ထ **ကမ္မ**န္တိ နဝကမ္မံ။ တံ ကရောန္တေန ဝဍ္ဎကီအာဒီဟိ လဒ္ဓါလဒ္ဓံ ဇာနိတဗ္ဗံ, ကတာကတေ ဥဿုက္ကံ အာပဇ္ဇိတဗ္ဗန္တိ သဗ္ဗဒါပိ ပလိဗောဓော ဟောတိ။ သောပိ ဧဝံ ဥပစ္ဆိန္ဒိတဗ္ဗော – သစေ အပ္ပံ အဝသိဋ္ဌံ ဟောတိ, နိဋ္ဌပေတဗ္ဗံ။ သစေ ဗဟု, သင်္ဃိကံ စေ, နဝကမ္မံ သင်္ဃဿ တ ဘာရဟာရကဘိက္ခူနံ တ နိယျာတေတဗ္ဗံ။ အတ္တနော သန္တကံ စေ, အတ္တနော ဘာရဟာရကာနံ နိယျာတေတဗ္ဗံ။ တာဒိသံ အလဘန္တေန သင်္ဃဿ ပရိစ္စဇိတွာ ဂန္တဗ္ဗံ။

အဒ္ဓါန န္တိ မဂ္ဂဂမနံ။ ယဿ ဟိ ကတ္ထစိ ပဗ္ဗဇ္ဇာပေက္ခော တ ဟောတိ, ပစ္စယဇာတံ တ ကိဉ္စိ လဒ္ဓဗ္ဗံ ဟောတိ။ သစေ တံ အလဘန္တော န သက္ကောတိ အဓိတသေတုံ, အရညံ ပဝိသိတွာ သမဏဓမ္မံ ကရောန္တဿပိ ဂမိကစိတ္တံ နာမ ဒုပ္ပဋိဝိနောဒယံ ဟောတိ, တသ္မာ ဂန္တွာ တံ ကိစ္စံ တီရေတွာဝ သမဏဓမ္မေ ဥဿုက္ကံ ကာတဗ္ဗံ။

ဉာတီတိ ဝိဟာရေ အာစရိယုပဇ္ဈာယသဒ္ဓိဝိဟာရိကအန္တေတသိကသမာနုပဇ္ဈာယကသမာနာစရိယကာ, ဃရေ မာတာ ပိတာ ဘာတာတိ ဧဝမာဒိကာ။ တေ ဂိလာနာ ဣမဿ ပလိဗောဓာ ဟောန္တိ။ တသ္မာ သော ပလိဗောဓော တေ ဥပဋ္ဌဟိတွာ တေသံ ပာကတိကကရဏေန ဥပစ္ဆိန္ဒိတဗ္ဗော။ တတ္ထ ဥပဇ္ဈာယော တာဝ ဂိလာနော သစေ လဟုံ န ဝုဋ္ဌာတိ, ယာဝဇီဝံ ပဋိဇဂ္ဂိတဗ္ဗော, တထာ ပဗ္ဗဇ္ဇာစရိယော ဥပသမ္ပဒါစရိယော သဒ္ဓိဝိဟာရိကော ဥပသမ္ပာဒိတပဗ္ဗာဇိတအန္တေတသိကသမာနုပဇ္ဈာယကာ စ။ နိဿယာစရိယဥဒ္ဒေသာစရိယနိဿယန္တေတသိကဥဒ္ဒေသန္တေတသိကသမာနာစရိယကာ ပန ယာဝ နိဿယဥဒ္ဒေသာ အနုပစ္ဆိန္နာ, တာဝ ပဋိဇဂ္ဂိတဗ္ဗာ။ ပဟောန္တေန တတော ဥဒ္ဓမ္ပိ ပဋိဇဂ္ဂိတဗ္ဗာ ဧဝ။ မာတာပိတူသု ဥပဇ္ဈာယေ ဝိယ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗံ။ သစေပိ ဟိ တေ ရဇ္ဇေ ဌိတာ ဟောန္တိ, ပုတ္တတော စ ဥပဋ္ဌာနံ ပစ္စာသီသန္တိ, ကာတဗ္ဗမေဝ။ အထ တေသံ ဘေသဇ္ဇံ နတ္ထိ, အတ္တနော သန္တကံ ဒာတဗ္ဗံ။ အသတိ, ဘိက္ခာစရိ

ယာယ ပရိယေသိတွာပိ ဒါတဗ္ဗမေဝ။ ဘာတုဘဂိနီနံ ပန တေသံ သန္တကမေဝ ယောဇေတွာ ဒါတဗ္ဗံ။ သစေ နတ္ထိ, အတ္တနော သန္တကံ တာဝကာလိကံ ဒတွာ ပစ္ဆာ လဘန္တေန ဂဏှိတဗ္ဗံ, အလဘန္တေန န စောဒေတဗ္ဗာ။ အညာတကဿ ဘဂိနိယာ သာမိကဿ ဘေသဇ္ဇံ နေဝ ကာတုံ, န ဒါတုံ ဝဋ္ဋတိ, “တုယှံ သာမိကဿ ဒေဟီ”တိ ဝတွာ ပန ဘဂိနိယာ ဒါတဗ္ဗံ။ ဘာတု ဇာယာယပိ ဧသေဝ နယော, တေသံ ပန ပုတ္တာ ဣမဿ ဉာတကာယေဝါတိ တေသံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။

အာဗာဓောတိ ယော ကောစိ ရောဂေါ။ သော ဗာဓယမာနော ပလိဗောဓော ဟောတိ, တသ္မာ ဘေသဇ္ဇကရဏေန ဥပစ္ဆိန္ဒိတဗ္ဗော။ သစေ ပန ကတိပာဟံ ဘေသဇ္ဇံ ကရောန္တဿပိ န ဝူပသမ္မတိ, “နာဟံ တုယှံ ဒါသော, န ဘတကော, တံယေဝ ပောသေန္တော အနမတဂ္ဂေ သံသာရဝဋ္ဋေ ဒုက္ခပ္ပတ္တော”တိ အတ္တဘာဝံ ဂရဟိတွာ သမဏဓမ္မော ကာတဗ္ဗော။

ဂန္ထောတိ ပရိယတ္တိပရိဟရဏံ။ တံ သဇ္ဈာယာဒီဟိ နိစ္စဗျာဝဋဿေဝ ပလိဗောဓော ဟောတိ, န ဣတရဿ။

ဣဒ္ဓိယာတိ ဣဒ္ဓိပလိဗောဓေန။ “ဣဒ္ဓီတိ တေ ဒသာ”တိပိ ပါဌော။ တတ္ထ **ဣဒ္ဓီ**တိ ပေါထုဇ္ဇနိကာ ဣဒ္ဓိ။ သာ ဟိ ဥတ္တာနသေယျကဒါရကော ဝိယ တရုဏသဿံ ဝိယ စ ဒုပ္ပရိဟာရာ ဟောတိ, အပ္ပမတ္တကေန စ ဘိဇ္ဇတိ။ သာ ပန ဝိပဿနာယ ပလိဗောဓော ဟောတိ, န သမာဓိဿ သမာဓိံ ပတွာ ပတ္တဗ္ဗတော, တသ္မာ ဝိပဿနတ္ထိကေန ဣဒ္ဓိပလိဗောဓော ဥပစ္ဆိန္ဒိတဗ္ဗော, ဣတရေန အဝသေသာတိ။ ကမ္မဋ္ဌာနဘာဝနံ ပရိဗုန္ဓေတိ ဥပရောဓေတိ ပဝတ္တိတုံ န ဒေတီတိ **ပလိဗောဓော,** ရ-ကာရဿ လ-ကာရံ ကတွာ ဝုတ္တော, ပရိပန္ထောတိ အတ္ထော။ **ဥပစ္ဆိန္ဒိတဗ္ဗော**တိ သမာပနေန သင်္ဂဟဏေန ဥပရုန္ဓိတဗ္ဗော, အပလိဗောဓော ကာတဗ္ဗောတိ အတ္ထော။

ကမ္မဋ္ဌာနေ နိယုတ္တော **ကမ္မဋ္ဌာနိကော,** ဘာဝနမနုယုဉ္ဇန္တော။ တေန ကမ္မဋ္ဌာနိကေန။ **ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ**တိ “ဣမဿိံ ဝိဟာရေ သဗ္ဗေပိ ဘိက္ခူ”တိ ဧဝံ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ။ **သဟဝါသီနန္တိ** သဟဝါသီနံ ဘိက္ခူနံ။ **မုဒုစိတ္တတံ ဇနေတီ**တိ အတ္တနိ မုဒုစိတ္တတံ ဥပ္ပာဒေတိ။ အယဉ္စ သဟဝါသီနံ စိတ္တမဒ္ဒဝဇနနာဒိအတ္ထော “မနုဿာနံ ပိယော ဟောတီ”တိအာဒိနယပ္ပဝတ္တေန **မေတ္တာနိသံသသုတ္တေန** (အ. နိ. ၈.၁) ဒီပေတဗ္ဗော။

အနောလီနဝုတ္တိကော ဟောတီတိ သမ္မာပဋိပတ္တိယံ ဩလီနဝုတ္တိကော ဟီနဝီရိယော န ဟောတိ, အာရဒ္ဓဝီရိယော ဟောတီတိ အတ္ထော။ ဒိဗ္ဗေသုပိ အာရမ္မဏေသု, ပဂေဝ ဣတရေသူတိ အဓိပ္ပါယော။ **သဗ္ဗတ္ထာ**တိ သဗ္ဗသ္မိံ သမဏကရဏီယေ, သဗ္ဗသ္မိံ ဝါ ကမ္မဋ္ဌာနာနုယောဂေ။ **အတ္ထယိတဗ္ဗ**န္တိ ပုဗ္ဗာသေဝနဝသေန အတ္ထယိတဗ္ဗံ။ ယောဂဿ ဘာဝနာယ အနုယုဉ္ဇနံ ယောဂါနုယောဂေါ, တဒေဝ ကရဏီယဋ္ဌေန ကမ္မံ, တဿ **ယောဂါနုယောဂကမ္မဿ**။ **ပဒဋ္ဌာန**န္တိ နိပ္ဖတ္တိဟေတု။

ဩဒါတကသိဏေ အာလောကကသိဏံ, ကသိဏုဂ္ဃာဋိမာကာသကသိဏေ ပရိစ္ဆိန္နာကာသကသိဏဉ္စ အန္တောဂဓံ ကတွာ ဟဋ္ဌိယံ ပထဝီကသိဏာဒီနံ ရူပဇ္ဈာနာရမ္မဏာနံ အဋ္ဌန္နံယေဝ ကသိဏာနံ သရူပတော ဝုတ္တတ္တာ အာကာသကသိဏံ အာလောကကသိဏဉ္စ ဝဇ္ဇေတွာ **“အဋ္ဌတိံသာရမ္မဏေသူ”**တိ ဟဋ္ဌိယံ အာဂတနယေနေဝ ဝုတ္တံ။ အဋ္ဌကထာနယေန ပန အာကာသကသိဏေ အာလောကကသိဏေ စ ဝိသုံ ဂဟိတေ စတ္တာလီသံယေဝ ကမ္မဋ္ဌာနာနိ။ တတြိမာနိ စတ္တာလီသ ကမ္မဋ္ဌာနာနိ – ဒသ ကသိဏာ, ဒသ အသုဘာ, ဒသ အနုဿတိယော, စတ္တာရော ဗြဟ္မဝိဟာရာ, စတ္တာရော အာရုပ္ပာ, ဧကာ သညာ, ဧကံ ဝဝတ္ထာနန္တိ။ တတ္ထ ပထဝီကသိဏံ အာပေါကသိဏံ တေဇောကသိဏံ ဝါယောကသိဏံ နီလကသိဏံ ပီတကသိဏံ လောဟိတကသိဏံ ဩဒါတကသိဏံ အာလောကကသိဏံ ပရိစ္ဆိန္နာကာသကသိဏန္တိ ဣမေ **ဒသ ကသိဏာ**။ ဥဒ္ဓုမာတကံ ဝိနီလကံ ဝိပုဗ္ဗကံ ဝိစ္ဆိဒ္ဒကံ ဝိက္ခာယိတကံ ဝိက္ခိတ္တကံ ဟတဝိက္ခိတ္တကံ လောဟိတကံ ပုဠဝကံ အဋ္ဌိကန္တိ ဣမေ **ဒသ အသုဘာ**။ ဗုဒ္ဓါနုဿတိ ဓမ္မ သံဃ သီလ စာဂ ဒေဝတာနုဿတိ မရဏဿတိ ကာယဂတာသတိ အာနာပါနဿတိ ဥပသမာနုဿတီတိ ဣမာ **ဒသ အနုဿတိယော**။ မေတ္တာ ကရုဏာ မုဒိတာ ဥပေက္ခာတိ ဣမေ **စတ္တာရော ဗြဟ္မဝိဟာရာ**။ အာကာသာနဉ္စာယတနံ ဝိညာဏဉ္စာယတနံ အာကိဉ္စညာယတနံ နေဝသညာနာသညာယတနန္တိ ဣမေ **စတ္တာရော အာရုပ္ပာ**။ အာဟာရေ ပဋိကူလသညာ **ဧကာ သညာ**။ စတုဓာတုဝဝတ္ထာနံ **ဧကံ ဝဝတ္ထာန**န္တိ။

ယံ ယဿ စရိတာနုကူလန္တိ ဧတ္ထ ရာဂစရိတဿ တာဝ ဒသ အသုဘာ ကာယဂတာသတီတိ ဧကာဒသ ကမ္မဋ္ဌာနာနိ အနုကူလာနိ, ဒောသစရိတဿ စတ္တာရော ဗြဟ္မဝိဟာရာ စတ္တာရိ ဝဏ္ဏကသိဏာနီတိ အဋ္ဌ, မောဟစရိတဿ စ ဝိတက္ကစရိတဿ စ ဧကံ အာနာပါနဿတိကမ္မဋ္ဌာနမေဝ, သဒ္ဓါစရိတဿ ပုရိမာ ဆ အနုဿတိယော, ဗုဒ္ဓိစရိတဿ မရဏဿတိ ဥပသမာနုဿတိ စတုဓာတုဝဝတ္ထာနံ အာဟာရေ ပဋိကူလသညာတိ စတ္တာရိ, သေသကသိဏာနိ စတ္တာရော စ အာရုပ္ပာ သဗ္ဗစရိတာနံ အနုကူလာနိ။ ကသိဏေသု စ ယံ ကိဉ္စိ ပရိတ္တံ ဝိတက္ကစရိတဿ, အပ္ပမာဏံ မောဟစရိတဿ အနုကူလန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ယထာဝုတ္တေနေဝ နယေနာ**တိ "ယောဂနုယောဂကမ္မဿ ပဒဋ္ဌာနတ္တာ"တိ ဣမမတ္ထံ အတိဒိသတိ။

ယံ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတုကာမော ဟောတိ, တဿေဝ ဝသေန စတုက္ကပဉ္စကဇ္ဈာနာနိ နိဗ္ဗတ္တေတွာ ဈာနပဒဋ္ဌာနံ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ အာသဝက္ခယပ္ပတ္တဿ ခီဏာသဝဿ သန္တိကေ ဂဟေတဗ္ဗန္တိ အာဟ – **"ဣမိနာဝ ကမ္မဋ္ဌာနေန။ပေ။ ဥဂ္ဂဟေတဗ္ဗ"**န္တိ။ **အရဟန္တာဒယော ဟီ**တိအာဒိ ဧကစ္စခီဏာသဝတော ဗဟုဿုတောဝ ကမ္မဋ္ဌာနဒါနေ သေယျောတိ ဒဿနတ္ထံ အာရဒ္ဓံ။ **မဟာဟတ္ထိပထံ နီဟရန္တော ဝိယာ**တိ ကမ္မဋ္ဌာနပထဝိံ မဟာဟတ္ထိပထံ ကတွာ ဒဿေန္တော ဝိယ။ **သပ္ပာယာသပ္ပာယံ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ**တိ ယဿ ကမ္မဋ္ဌာနံ အာစိက္ခတိ, တဿ ဥပကာရာနုပကာရံ ယုတ္တိမဂ္ဂေန ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ။

ဣဒါနိ ကမ္မဋ္ဌာနဒါယကဿ သန္တိကံ ဂစ္ဆန္တေန ဓောတမက္ခိတေဟိ ပါဒေဟိ ဥပါဟနာ အာရုဟိတွာ ဆတ္တံ ဂဟေတွာ တေလနာဠိမဓုဖာဏိတာဒီနိ ဂါဟာပေတွာ အန္တေဝါသိကပရိဝုတေန န ဂန္တဗ္ဗံ, ဂမိကဝတ္တံ ပန ပူရေတွာ အတ္တနော ပတ္တစီဝရံ သယမေဝ ဂဟေတွာ အန္တရာမဂ္ဂေ ယံ ယံ ဝိဟာရံ ပဝိသတိ, သဗ္ဗတ္ထ ပဝိဋ္ဌကာလေ အာဂန္တုကဝတ္တံ, နိက္ခမနကာလေ ဂမိကဝတ္တန္တိ ယထာရဟံ တံ တံ ဝတ္တံ ပူရေန္တေန သလ္လဟုကပရိက္ခာရေန ပရမသလ္လေခဝုတ္တိနာ ဟုတွာ ဂန္တဗ္ဗန္တိ ဣမမတ္ထံ သင်္ခိပိတွာ ဒဿေန္တော **"သလ္လဟုကဝုတ္တိနာ ဝိနယာစာရသမ္ပန္နေနာ"**တိ အာဟ။ ဧဝံ ပန ဂန္တွာ တံ ဝိဟာရံ ပဝိသန္တေန အန္တရာယေဝ ဒန္တကဋ္ဌံ ကပ္ပိယံ ကာရာပေတွာ ဂဟေတွာ ပဝိသိတဗ္ဗံ, န စ မုဟုတ္တံ ဝိဿမိတွာ ပါဒဓောဝနမက္ခနာဒီနိ ကတွာ အာစရိယဿ သန္တိကံ ဂမိဿာမီတိ အညံ ပရိဝေဏံ ပဝိသိတဗ္ဗံ။ ကသ္မာ? သစေ ဟိဿ တတြ အာစရိယဿ ဝိသဘာဂါ ဘိက္ခူ ဘဝေယျုံ, တေ အာဂမနကာရဏံ ပုစ္ဆိတွာ အာစရိယဿ အဝဏ္ဏံ ပကာသေတွာ "နဋ္ဌောသိ, သစေ တဿ သန္တိကံ အာဂတော"တိ ဝိပ္ပဋိသာရံ ဥပ္ပာဒေယျုံ, ယေန တတောဝ ပဋိနိဝတ္တေယျ, တသ္မာ အာစရိယဿ ဝသနဋ္ဌာနံ ပုစ္ဆိတွာ ဥဇုကံ တတ္ထေဝ ဂန္တဗ္ဗံ။

ဝုတ္တပ္ပကာရမာစရိယန္တိ –

"ပိယော ဂရု ဘာဝနီယော, ဝတ္တာ စ ဝစနက္ခမော။
ဂမ္ဘီရဉ္စ ကထံ ကတ္တာ, နော စဋ္ဌာနေ နိယောဇကော"တိ။ (အ. နိ. ၇.၃၇; နေတ္တိ. ၁၁၃) –

ဧဝမာဒိနာ ဝုတ္တပ္ပကာရံ သဒ္ဓါဒိဂုဏသမန္နာဂတံ ဧကန္တဟိတေသိံ ဝုဍ္ဎိပက္ခေ ဌိတံ ကလျာဏမိတ္တံ အာစရိယံ။ **ဝတ္တပဋိပတ္တိယာ အာရာဓိတစိတ္တဿာ**တိ ဧတ္ထ သစေ အာစရိယော ဒဟရတရော ဟောတိ, ပတ္တစီဝရပဋိဂ္ဂဟဏာဒီနိ န သာဒိတဗ္ဗာနိ။ သစေ ဝုဍ္ဎတရော, ဂန္တွာ အာစရိယံ ဝန္ဒိတွာ ဌာတဗ္ဗံ။ "နိက္ခိပဟာဝုသော, ပတ္တစီဝရ"န္တိ ဝုတ္တေန နိက္ခိပိတဗ္ဗံ။ "ပါနီယံ ပိဝ"တိ ဝုတ္တေန သစေ ဣစ္ဆတိ, ပါတဗ္ဗံ။ "ပါဒေ ဓောဝါ"တိ ဝုတ္တေန န တာဝ ဓောဝိတဗ္ဗာ။ သစေ ဟိ အာစရိယေန အာဘတမုဒကံ ဘဝေယျ, န သာရုပ္ပံ သိယာ။ "ဓောဝါဝုသော, န မယာ အာဘတံ, အညေဟိ အာဘတ"န္တိ ဝုတ္တေန ပန ယတ္ထ အာစရိယော န ပဿတိ, ဧဝရူပေ ပဋိစ္ဆန္နေ ဝါ ဩကာသေ အဗ္ဘောကာသဝိဟာရဿာပိ ဝါ ဧကမန္တေ နိသီဒိတွာ ပါဒါ ဓောဝိတဗ္ဗာ။ သစေ အာစရိယော တေလနာဠိံ အာဟရတိ, ဥဋ္ဌဟိတွာ ဥဘောဟိ ဟတ္ထေဟိ သက္ကစ္စံ ဂဟေတဗ္ဗာ။ သစေ ဟိ န ဂဏှေယျ, "အယံ ဘိက္ခု ဣတော ဧဝ ပဋ္ဌာယ သမ္ဘောဂံ ကောပေတီ"တိ အာစရိယဿ အညထတ္တံ ဘဝေယျ။ ဂဟေတွာ ပန န အာဒိတောဝ ပါဒါ မက္ခေတဗ္ဗာ။ သစေ ဟိ တံ အာစရိယဿ ဂတ္တဗ္ဘဉ္ဇနတေလံ ဘဝေယျ, န သာရုပ္ပံ သိယာ, တသ္မာ ပဌမံ သီသံ မက္ခေတွာ ခန္ဓာဒီနိ မက္ခေတဗ္ဗာနိ။ "သဗ္ဗပါရိဟာရိယတေလမိဒံ, အာဝုသော, ပါဒေပိ မက္ခေဟီ"တိ ဝုတ္တေန ပန ပါဒေ မက္ခေတွာ "ဣမံ တေလနာဠိံ ဌပေမိ, ဘန္တေ"တိ ဝတွာ အာစရိယေ ဂဏှန္တေ ဒါတဗ္ဗာ။

ဂတဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ “ကမ္မဋ္ဌာနံ မေ, ဘန္တေ, ကထေထ”ဣစ္စေဝံ န ဝတ္တဗ္ဗံ။ ဒုတိယဒိဝသတော ပန ပဋ္ဌ
ဌာယ သစေ အာစရိယဿ ပကတိဥပဋ္ဌာကော အတ္ထိ, တံ ယာစိတွာ ဝတ္တံ ကာတဗ္ဗံ။ သစေ ယာစိတောပိ န ဒေတိ,
ဩကာသေ လဒ္ဓေယေဝ ကာတဗ္ဗံ။ ကရောန္တေန စ ခုဒ္ဒကမဇ္ဈိမမဟန္တာနိ တီဏိ ဒန္တကဋ္ဌာနိ ဥပနာမေတဗ္ဗာနိ။
သီတံ ဥဏှန္တိ ဒုဝိဓံ မုခဓောဝနုဒကဉ္စ နှာနောဒကဉ္စ ပဋိယာဒေတဗ္ဗံ။ တတော ယံ အာစရိယော တီဏိ ဒိဝသာနိ ပရိ
ဘုဉ္ဇတိ, တာဒိသမေဝ နိစ္စံ ဥပဋ္ဌာပေတဗ္ဗံ, နိယမံ အကတွာ ယံ ဝါ တံ ဝါ ပရိဘုဉ္ဇန္တဿ ယထာလဒ္ဓံ ဥပနာမေတ
ဗ္ဗံ။ ကိံ ဗဟုနာ ဝုတ္တေန, ယံ တံ ဘဂဝတာ “အန္တေဝါသိကေန, ဘိက္ခဝေ, အာစရိယမှိ သမ္မာ ဝတ္တိတဗ္ဗံ။ တတြာ
ယံ သမ္မာဝတ္တနာ – ကာလဿေဝ ဝုဋ္ဌာယ ဥပါဟနာ ဩမုဉ္စိတွာ ဧကံသံ ဥတ္တရာသင်္ဂံ ကရိတွာ ဒန္တကဋ္ဌံ ဒါ
တဗ္ဗံ, မုခေါဒကံ ဒါတဗ္ဗံ, အာသနံ ပညပေတဗ္ဗံ။ သစေ ယာဂု ဟောတိ, ဘာဇနံ ဓောဝိတွာ ယာဂု ဥပနာမေတဗ္ဗာ”တိ
အာဒိကံ (မဟာဝ. ၆၆) ခန္ဓကေ ဝတ္တံ ပညတ္တံ, တံ သဗ္ဗမ္ပိ ကာတဗ္ဗံ။ ဣတိ ဣမိနာ ယထာဝုတ္တေန နယေန ပဋိပဇ္ဇ
ဇန္တော ဝတ္တပဋိပတ္တိယာ စိတ္တံ အာရာဓေတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ပဉ္စသန္ဓိကန္တိ ပဉ္စပဗ္ဗံ, ပဉ္စဘာဂန္တိ အတ္ထော။ **ကမ္မဋ္ဌာနဿ ဥဂ္ဂဏှန**န္တိ ကမ္မဋ္ဌာနဂန္ထဿ ဥဂ္ဂဏှ
နံ, တဒတ္ထပရိပုစ္ဆာ **ကမ္မဋ္ဌာနဿ ပရိပုစ္ဆနာ**။ အထ ဝါ ဂန္ထတော အတ္ထတော စ ကမ္မဋ္ဌာနဿ ဥဂ္ဂဏှနံ
ဥဂ္ဂဟော, တတ္ထ သံသယပရိပုစ္ဆနာ **ပရိပုစ္ဆာ**။ **ကမ္မဋ္ဌာနဿ ဥပဋ္ဌာန**န္တိ နိမိတ္တုပဋ္ဌာနံ, ဧဝံ ဘာဝနမနုယုဉ္ဇန္
တဿ “ဧဝမိဒံ နိမိတ္တံ ဥပဋ္ဌာတီ”တိ ဥပဓာရဏံ, တထာ **ကမ္မဋ္ဌာနပ္ပနာ** “ဧဝံ ဈာနမပ္ပေတီ”တိ။ **ကမ္မဋ္ဌာနဿ
လက္ခဏ**န္တိ ဂဏနာနုဗန္ဓနာဖုသနာနံ ဝသေန ဘာဝနံ ဥဿုက္ကာပေတွာ ဌပနာယ သမ္ပတ္တိ, တတော ပရမ္ပိ ဝါ သလ္
လက္ခဏာဒိဝသေန မတ္ထကပ္ပတ္တီတိ ကမ္မဋ္ဌာနသဘာဝဿ သလ္လက္ခဏံ။ တေနာဟ – **“ကမ္မဋ္ဌာနသဘာဝူပဓာ
ရဏန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတီ”**တိ။

အတ္တနာပိ န ကိလမတိ ဩဓိသော ကမ္မဋ္ဌာနဿ ဥဂ္ဂဏှနတော, တတော ဧဝ **အာစရိယမ္ပိ န ဝိဟေဌေတိ** ဓမ္
မာဓိကရဏမ္ပိ ဘာဝနာယ မတ္ထကံ ပါပနတော။ **တသ္မာ**တိ တံနိမိတ္တံ အတ္တနောအကိလမနအာစရိယာဝိဟေဌနဟေတု။
ထောကန္တိ ထောကံ ထောကံ။ **တတ္ထာ**တိ ယတ္ထ အာစရိယော ဝသတိ, တတ္ထ။ **သပ္ပာယံ ဟောတီ**တိ အာဝါသသပ္ပါ
ယာဒိလာဘေန မနသိကာရဖာသုတာ ဘာဝနာနုကူလတာ ဟောတိ။ **ယောဇနပရမ**န္တိ ဣမိနာ ဂါဝုတအဍ္ဎယောဇနာနိပိ
သင်္ဂဏှာတိ။ ယသ္မာ ပန မန္ဒပညော ဂါဝုတေ အဍ္ဎယောဇနေ ယောဇနမတ္တေ ဝါ ဝသန္တော ကမ္မဋ္ဌာနဿ ကိ
သ္မိဉ္စိဒေဝ ဌာနေ သန္ဒေဟေ ဝါ သတိသမ္မောသေ ဝါ ဇာတေ ကာလဿေဝ ဝိဟာရေ ဝတ္တံ ကတွာ အန္တရာမဂ္
ဂေ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ဘတ္တကိစ္စပရိယောသာနေယေဝ အာစရိယဿ ဝသနဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ တံ ဒိဝသံ အာစရိယဿ
သန္တိကေ ကမ္မဋ္ဌာနံ သောဓေတွာ ဒုတိယဒိဝသေ အာစရိယံ ဝန္ဒိတွာ နိက္ခမိတွာ အန္တရာမဂ္ဂေ ပိဏ္ဍာယ စရိတွ
တ အကိလမန္တောယေဝ အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနံ အာဂန္တုံ သက္ခိဿတိ, တသ္မာ ဝုတ္တံ **“မန္ဒပညော ယောဇနပရမံ ဂ
န္တွာ”**တိ။ သစေ တိက္ခပညော ယောဇနပရမေ ဖာသုကဋ္ဌာနံ န လဘတိ, တေန ကမ္မဋ္ဌာနေ သဗ္ဗံ ဂဏ္ဌိဋ္ဌာနံ ဆိန္ဒိ
တွာ ဝိသုဒ္ဓံ အာဝဇ္ဇနပဋိဗဒ္ဓံ ကမ္မဋ္ဌာနံ ကတွာ ယောဇနပရမတော ဒူရမ္ပိ ဂန္တွာ ဝဋ္ဋတီတိ အာဟ **“တိက္ခပညော
ဒူရမ္ပိ ဂန္တွာ”**တိ။

အဋ္ဌာရသသေနာသနဒောသဝိဝဇ္ဇိတန္တိ မဟတ္တံ, နဝတ္တံ, ဇိဏ္ဏတ္တံ, ပန္ထနိဿိတတ္တံ, သောဏ္ဍီ, ပ
ဏ္ဏံ, ပုပ္ဖံ, ဖလံ, ပတ္ထနီယတာ, နဂရသန္နိဿိတတာ, ဒါရုသန္နိဿိတတာ, ခေတ္တသန္နိဿိတတာ, ဝိသဘာဂါနံ ပု
ဂ္ဂလာနံ အတ္ထိတာ, ပဋ္ဋနသန္နိဿိတတာ, ပစ္စန္တသန္နိဿိတတာ, ရဇ္ဇသီမသန္နိဿိတတာ, အသပ္ပါယတာ,
ကလျာဏမိတ္တာနံ အလာဘောတိ ဣမေဟိ အဋ္ဌာရသဟိ သေနာသနဒောသေဟိ ဝိဝဇ္ဇိတံ။ ဣမေသဉ္ဟိ အဋ္ဌာရသန္
နံ ဒောသာနံ အညတရေန သမန္နာဂတံ သေနာသနံ ဘာဝနာယ အနနုရူပံ။

ကသ္မာ? **မဟာဝိဟာရေ** (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၅၂) တာဝ ဗဟူ နာနာဆန္ဒာ သန္နိပတန္တိ, တေ အညမညံ ပဋိဝိရုဒ္ဓတာယ ဝ
တ္တံ န ကရောန္တိ, ဗောဓိယင်္ဂဏာဒီနိ အသမ္မဋ္ဌာနေဝ ဟောန္တိ, အနုပဋ္ဌာပိတံ ပါနီယံ ပရိဘောဇနီယံ။ တတြာယံ
“ဂေါစရဂါမေ ပိဏ္ဍာယ စရိဿာမီ”တိ ပတ္တစီဝရမာဒာယ နိက္ခန္တောပိ သစေ ပဿတိ ဝတ္တံ အကတံ, ပါနီယဃ
ဋံ ဝါ ရိတ္တံ, အထာနေန ဝတ္တံ ကာတဗ္ဗံ ဟောတိ, ပါနီယံ ဥပဋ္ဌာပေတဗ္ဗံ , အကရောန္တော ဝတ္တဘေဒေ ဒုက္ကဋံ
အာပဇ္ဇတိ။ ကရောန္တဿ ကာလော အတိက္ကမတိ, အတိဒိဝါ ပဝိဋ္ဌော နိဋ္ဌိတာယ ဘိက္ခာယ ကိဉ္စိ န လဘတိ။ ပဋိ

သလ္လာနုဂတောပိ သာမဏေရဒဟရဘိက္ခူနံ ဥစ္စာသဒ္ဒေန သင်္ဃကမ္မေဟိ စ ဝိက္ခိပတိ။ ယတ္ထ ပန သဗ္ဗံ ဝတ္တံ ကတမေဝ ဟောတိ, အဝသေသာပိ စ ဃဋ္ဋနာ နတ္ထိ, ဧဝရူပေ မဟာဝိဟာရေပိ ဝိဟာတဗ္ဗံ။

နဝဝိဟာရေ ဗဟု နဝကမ္မံ ဟောတိ, အကရောန္တံ ဥဇ္ဈာယန္တိ။ ယတ္ထ ပန ဘိက္ခူ ဧဝံ ဝဒန္တိ "အာယသ္မာ ယထာသုခံ သမဏဓမ္မံ ကရောတု, မယံ နဝကမ္မံ ကရိဿာမာ"တိ, ဧဝရူပေ ဝိဟာတဗ္ဗံ။

ဇိဏ္ဏဝိဟာရေ ပန ဗဟု ပဋိဇဂ္ဂိတဗ္ဗံ ဟောတိ, အန္တမသော အတ္တနော သေနာသနမတ္တမ္ပိ အပ္ပဋိဇဂ္ဂန္တံ ဥဇ္ဈာယန္တိ, ပဋိဇဂ္ဂန္တဿ ကမ္မဋ္ဌာနံ ပရိဟာယတိ။

ပန္ထနိဿိတေ မဟာပထဝိဟာရေ ရတ္တိန္ဒိဝံ အာဂန္တုကာ သန္နိပတန္တိ။ ဝိကာလေ အာဂတာနံ အတ္တနော သေနာသနံ ဒတွာ ရုက္ခမူလေ ဝါ ပါသာဏပိဋ္ဌေ ဝါ ဝသိတဗ္ဗံ ဟောတိ, ပုနဒိဝသေပိ ဧဝမေဝါတိ ကမ္မဋ္ဌာနဿ ဩကာသော န ဟောတိ။ ယတ္ထ ပန ဧဝရူပော အာဂန္တုကသမ္ဗာဓော န ဟောတိ, တတ္ထ ဝိဟာတဗ္ဗံ။

သောဏ္ဍီ နာမ ပါသာဏပေါက္ခရဏီ ဟောတိ။ တတ္ထ ပါနီယတ္ထံ မဟာဇနော သမောသရတိ, နဂရဝါသီနံ ရာဇကုလူပကတ္ထေရာနံ အန္တေဝါသိကာ ရဇနကမ္မတ္ထာယ အာဂစ္ဆန္တိ, တေသံ ဘာဇနဒါရုဒေါဏိကာဒီနိ ပုစ္ဆန္တာနံ "အသုကေ စ အသုကေ စ ဌာနေ"တိ ဒဿေတဗ္ဗာနိ ဟောန္တိ။ ဧဝံ သဗ္ဗကာလမ္ပိ နိစ္စဗျာဝဋော ဟောတိ။

ယတ္ထ နာနာဝိဓံ **သာကပဏ္ဏံ** ဟောတိ, တတ္ထဿ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ ဒိဝါဝိဟာရံ နိသိန္နဿာပိ သန္တိကေ သာကဟာရိကာ ဂါယမာနာ ပဏ္ဏံ ဥစ္စိနန္တိယော ဝိသဘာဂသဒ္ဒသင်္ဃဋ္ဋနေန ကမ္မဋ္ဌာနန္တရာယံ ကရောန္တိ။

ယတ္ထ ပန နာနာဝိဓာ **မာလာဂစ္ဆာ** သုပုပ္ဖိတာ ဟောန္တိ, တတြာပိ တာဒိသောယေဝ ဥပဒ္ဒဝေါ။

ယတ္ထ နာနာဝိဓံ **အမ္ဗဇမ္ဗုပနသာဒိဖလံ** ဟောတိ, တတ္ထ ဖလတ္ထိကာ အာဂန္တွာ ယာစန္တိ, အဒေန္တဿ ကုဇ္ဈန္တိ, ဗလက္ကာရေန ဝါ ဂဏှန္တိ, သာယနှသမယေ ဝိဟာရမဇ္ဈေ စင်္ကမန္တေန တေ ဒိသွာ "ကိံ ဥပါသကာ ဧဝံ ကရောထာ"တိ ဝုတ္တာ ယထာရုစိ အက္ကောသန္တိ, အဝါသာယပိဿ ပရက္ကမန္တိ။

ပတ္ထနီယေ ပန လောကသမ္မတေ ဒက္ခိဏဂိရိဟတ္ထိကုစ္ဆိစေတိယဂိရိစိတ္တလပဗ္ဗတသဒိသေ ဝိဟာရေ ဝိဟရန္တံ "အယံ အရဟာ"တိ သမ္ဘာဝေတွာ ဝန္ဒိတုကာမာ မနုဿာ သမန္တာ ဩသရန္တိ, တေနဿ န ဖာသု ဟောတိ။ ယဿ ပန တံ သပ္ပာယံ ဟောတိ, တေန ဒိဝါ အညတ္ထ ဂန္တွာ ရတ္တိံ ဝသိတဗ္ဗံ။

နဂရသန္နိဿိတေ ဝိသဘာဂါရမ္မဏာနိ အာပါထမာဂစ္ဆန္တိ, ကုမ္ဘဒါသိယောပိ ဃဋေဟိ နိဃံသန္တိယော ဂစ္ဆန္တိ, ဩက္ကမိတွာ မဂ္ဂံ န ဒေန္တိ, ဣဿရမနုဿာပိ ဝိဟာရမဇ္ဈေ သာဏိံ ပရိက္ခိပိတွာ နိသီဒန္တိ။

ဒါရုသန္နိဿယေ ပန ယတ္ထ ကဋ္ဌာနိ စ ဒဗ္ဗုပကရဏရုက္ခာ စ သန္တိ, တတ္ထ ကဋ္ဌဟာရိကာ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တသာကပုပ္ဖဟာရိကာ ဝိယ အဖာသုကံ ကရောန္တိ။ ဝိဟာရေ ရုက္ခာ သန္တိ, တေ "ဆိန္ဒိတွာ ဃရာနိ ကရိဿာမာ"တိ မနုဿာ အာဂန္တွာ ဆိန္ဒန္တိ။ သစေ သာယနှသမယေ ပဓာနဃရာ နိက္ခမိတွာ ဝိဟာရမဇ္ဈေ စင်္ကမန္တော တေ ဒိသွာ "ကိံ ဥပါသကာ ဧဝံ ကရောထာ"တိ ဝဒတိ, ယထာရုစိ အက္ကောသန္တိ, အဝါသာယပိဿ ပရက္ကမန္တိ။

ယော ပန **ခေတ္တသန္နိဿိတော** ဟောတိ သမန္တာ ခေတ္တေဟိ ပရိဝါရိတော, တတ္ထ မနုဿာ ဝိဟာရမဇ္ဈေယေဝ ခလံ ကတွာ ဓညံ မဒ္ဒန္တိ, ပမုခေသု သယန္တိ, အညမ္ပိ ဗဟုံ အဖာသုံ ကရောန္တိ။ ယတြာပိ မဟာသင်္ဃဘောဂေါ ဟောတိ, အာရာမိကကုလာနံ ဂါဝေ ရုန္ဓန္တိ, ဥဒကဝါရံ ပဋိသေဓေန္တိ, မနုဿာ ဝီဟိသီသံ ဂဟေတွာ "ပဿထ တုမှာကံ အာရာမိကကုလာနံ ကမ္မ"န္တိ သင်္ဃဿ ဒဿေန္တိ။ တေန တေန ကာရဏေန ရာဇရာဇမဟာမတ္တာနံ ဃရဒွါရံ ဂန္တဗ္ဗံ ဟောတိ, အယမ္ပိ ခေတ္တသန္နိဿိတေနေဝ သင်္ဂဟိတော။

ယတ္ထ **အညမညဝိသဘာဂါ ဝေရီ** ဘိက္ခူ ဝိဟရန္တိ, ယေ ကလဟံ ကရောန္တာ "မာ, ဘန္တေ, ဧဝံ ကရောထာ"တိ ဝါရိယမာနာ "ဧတဿ ပံသုကူလိကဿ အာဂတကာလတော ပဋ္ဌာယ နဋ္ဌမှာ"တိ ဝတ္တာရော ဘဝန္တိ။

ယောပိ **ဥဒကပဋ္ဌနံ တ ထလပဋ္ဌနံ တ** သန္နိသိုတော ဟောတိ, တတ္ထ အဘိဏှံ နာတပိ စ သတ္တေဟိ စ အာဂတမနုဿာ "ဩကာသံ ဒေထ, ဟနီယံ ဒေထ, လောဏံ ဒေထာ"တိ ဃဋ္ဋယန္တာ အဖာသုံ ကရောန္တိ။

ပစ္စန္တသန္နိသိုတေ ပန မနုဿာ ဗုဒ္ဓါဒီသု အပ္ပသန္နာ ဟောန္တိ။

ရဇ္ဇသီမသန္နိသိုတေ ရာဇဘယံ ဟောတိ။ တဉှိ ပဒေသံ ဧကော ရာဇာ "န မယှံ ဝသေ ဝတ္တတီ"တိ ပဟရတိ, ဣတရောပိ "န မယှံ ဝသေ ဝတ္တတီ"တိ။ တတ္ထာယံ ဘိက္ခု ကအာစိ ဣမဿ ရညော ဝိဇိတေ ဝိစရတိ, ကအာစိ ဧတဿ, အထ နံ "စရပုရိသော အယ"န္တိ မညမာနာ အနယဗျသနံ ပာပေန္တိ။

အသပ္ပာယတာ တိ ဝိသဘာဂရူပာဒိအာရမ္မဏာသမောသရဏေန တ အမနုဿပရိဂ္ဂဟိတတာယ တ အသပ္ပာယတာ။ တတြိဒံ ဝတ္ထု – ဧကော ကိရ ထေရော အရညေ ဝသတိ။ အထဿ ဧကာ ယက္ခိနီ ပဏ္ဏသာလဒွါရေ ဌတွာ ဂါယိ။ သော နိက္ခမိတွာ ဒွါရေ အဋ္ဌာသိ, သာ ဂန္တွာ စင်္ကမနသီသေ ဂါယိ။ ထေရော စင်္ကမနသီသံ အဂမာသိ, သာ သတပေါရိသေ ပပါတေ ဌတွာ ဂါယိ။ ထေရော ပဋိနိဝတ္တိ, အထ နံ သာ ဝေဂေန ဂန္တွာ ဂဟေတွာ "မယာ, ဘန္တေ, န ဧကော, န ဒွေ ဝါ တုမှာဒိသာ ခါဒိတာ"တိ အာဟ။

ယတ္ထ န သက္ကာ ဟောတိ အာစရိယံ တ အာစရိယသမံ တ ဥပဇ္ဈာယံ တ ဥပဇ္ဈာယသမံ တ ကလျာဏမိတ္တံ လဒ္ဓုံ, တတ္ထ သော **ကလျာဏမိတ္တာနံ အလာဘော** မဟာဒေါသောယေဝ။ တသ္မာ ဣမေသံ အဋ္ဌာရသန္နံ ဒေါသာနံ အညတရေန သမန္နာဂတံ သေနာသနံ ဘာဝနာယ အနနုရူပန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ **အဋ္ဌကထာသု** –

"မဟာဝါသံ နဝါဝါသံ၊ ဇရာဝါသဉ္စ ပန္ထနိံ။
သောဏ္ဍိံ ပဏ္ဏဉ္စ ပုပ္ဖဉ္စ၊ ဖလံ ပတ္ထိတမေဝ စ။

"နဂရံ ဒါရုနာ ခေတ္တံ၊ ဝိသဘာဂေန ပဋ္ဌနံ။
ပစ္စန္တသီမာသပ္ပာယံ၊ ယတ္ထ မိတ္တော န လဗ္ဘတိ။

"အဋ္ဌာရသေတာနိ ဌာနာနိ၊ ဣတိ ဝိညာယ ပဏ္ဍိတော။
အာရကာ ပရိဝဇ္ဇေယျ၊ မဂ္ဂံ သပ္ပဋိဘယံ ယထာ"တိ။ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၅၂)။

ပဉ္စသေနာသနင်္ဂသမန္နာဂတ န္တိ ကမတော နာတိဒူရနာစ္စာသန္နတာဒီဟိ ပဉ္စဟိ သေနာသနင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတံ။ ဝုတ္တဉှေတံ ဘဂဝတာ –

"ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, သေနာသနံ ပဉ္စင်္ဂသမန္နာဂတံ ဟောတိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, သေနာသနံ နာတိဒူရံ ဟောတိ နာစ္စာသန္နံ ဂမနာဂမနသမ္ပန္နံ, ဒိဝါ အပ္ပာကိဏ္ဏံ ရတ္တိံ အပ္ပသဒ္ဒံ အပ္ပနိဂ္ဃောသံ, အပ္ပဍံသမကသဝါတာတပသရီသပသမ္ဖဿံ, တသ္မိံ ခော ပန သေနာသနေ ဝိဟရန္တဿ အပ္ပကသိရေန ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ စီဝရပိဏ္ဍပါတသေနာသနဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရာ, တသ္မိံ ခော ပန သေနာသနေ ထေရာ ဘိက္ခူ ဝိဟရန္တိ ဗဟုဿုတာ အာဂတာဂမာ ဓမ္မဓရာ ဝိနယဓရာ မာတိကာဓရာ, တေ ကာလေန ကာလံ ဥပသင်္ကမိတွာ ပရိပုစ္ဆတိ ပရိပဉှတိ 'ဣဒံ, ဘန္တေ, ကထံ, ဣမဿ ကော အတ္ထော'တိ။ တဿ တေ အာယသ္မန္တော အဝိဝဋဉ္စေဝ ဝိဝရန္တိ, အနုတ္တာနီကတဉ္စ ဥတ္တာနိံ ကရောန္တိ, အနေကဝိဟိတေသု စ ကင်္ခါဌာနိယေသု ဓမ္မေသု ကင်္ခံ ပဋိဝိနောဒေန္တိ။ ဧဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, သေနာသနံ ပဉ္စင်္ဂသမန္နာဂတံ ဟောတီ"တိ (အ. နိ. ၁၀.၁၁)။

ဧတ္ထ စ နာတိဒူရံ နာစ္စာသန္နံ ဂမနာဂမနသမ္ပန္နန္တိ ဧကံ အင်္ဂံ, ဒိဝါ အပ္ပာကိဏ္ဏံ ရတ္တိံ အပ္ပသဒ္ဒံ အပ္ပနိဂ္ဃောသန္တိ ဧကံ, အပ္ပဍံသမကသဝါတာတပသရီသပသမ္ဖဿန္တိ ဧကံ, တသ္မိံ ခော ပန သေနာသနေ ဝိဟရန္တဿ။ပေ။ ပရိက္ခာရာတိ ဧကံ, တသ္မိံ ခော ပန သေနာသနေ ထေရာ။ပေ။ ကင်္ခံ ပဋိဝိနောဒေန္တီတိ ဧကံ။ ဧဝံ ပဉ္စင်္ဂါနိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

ဥပစ္ဆိန္နခုဒ္ဒကပလိဗောဓေနော တိ ဧတ္တ ပန ခုဒ္ဒကပလိဗောဓေ ဥပစ္ဆိန္ဒန္တေန ဒီဃာနိ ကေသနခလောမာနိ ဆိန္ဒိတဗ္ဗာနိ, ဇိဏ္ဏစီဝရေသု အဂ္ဂဠအနုဝါတပရိဘဏ္ဍအနာဒိနာ ဒဠှီကမ္မံ တ တန္တုစ္ဆေဒာဒိသု တုန္နကမ္မံ တ ကာတဗ္ဗံ, ကိလိဋ္ဌာနိ တ ရဇိတဗ္ဗာနိ။ သစေ ပတ္တေ မလံ ဟောတိ, ပတ္တော ပစိတဗ္ဗော, မဉ္စပီဌာဒီနိ သောဓေတဗ္ဗာနိ။ **ဘတ္တသမ္မဒံ ပဋိဝိနောဒေတွာ** တိ ဘောဇနနိမိတ္တံ ပရိဿမံ ဝိနောဒေတွာ။ အာဟာရေ ဟိ အာသယံ ပဝိဋ္ဌမတ္တေ တဿ အာဂန္တုကတာယ ယေဘုယ္ယေန သိယာ သရီရဿ ကောစိ ပရိဿမော, တံ ဝူပသမေတွာ။ တသ္မိဉ္ဟိ အဝူပသန္တေ သရီရခေဒေန စိတ္တံ ဧကဂ္ဂတံ န လဘေယ္ယာတိ။ ဥဂ္ဂဟေတဗ္ဗတော ဥဂ္ဂဟော, သဗ္ဗောပိ ကမ္မဋ္ဌာနဝိဓိ, န ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တဥဂ္ဂဟမတ္တံ။ အာစရိယတော ဥဂ္ဂဟော **အာစရိယုဂ္ဂဟော,** တတော။ **ဧကပဒမ္ပိ** တိ ဧကကောဋ္ဌာသမ္ပိ။

အနုဗန္ဓနာ တိ အဿာသပဿာသာနံ အနုဂမနဝသေန သတိယာ နိရန္တရံ အနုပဝတ္တနာ။ **ဖုသနာ**တိ အဿာသပဿာသေ ဂဏေန္တဿ ဂဏနံ ပဋိသံဟရိတွာ တေ သတိယာ အနုဗန္ဓန္တဿ ယထာ အပ္ပနာ ဟောတိ, တထာ စိတ္တံ ဌပေန္တဿ စ နာသိကဂ္ဂါဒိဌာနဿ နေသံ ဖုသနာ။ ယသ္မာ ပန ဂဏနာဒိဝသေန ဝိယ ဖုသနာဒိဝသေန ဝိသုံ မနသိကာရော နတ္ထိ, ဖုဋ္ဌဖုဋ္ဌဋ္ဌာနေယေဝ ဂဏနာ ကာတဗ္ဗာတိ ဒဿေတုံ ဣဓ ဖုသနာဂဟဏန္တိ ဒီပေန္တော **"ဖုသနာတိ ဖုဋ္ဌဋ္ဌာန"**န္တိ အာဟ။ **ဌပနာ**တိ သမာဓာနံ။ တဉ္ဟိ သမ္မဒေဝ အာရမ္မဏေ စိတ္တဿ အာဓာနံ ဌပနံ ဟောတိ။ တထာ ဟိ သမာဓိ "စိတ္တဿ ဌိတိ သဏ္ဌိတိ"တိ နိဒ္ဒိဋ္ဌော။ သမာဓိပ္ပဓာနာ ပန အပ္ပနာတိ အာဟ **"ဌပနာတိ အပ္ပနာ"**တိ။ အနိစ္စတာဒီနံ သံလက္ခဏတော **သလ္လက္ခဏာ ဝိပဿနာ**။ ပဝတ္တတော နိမိတ္တတော စ ဝိနိဝဋ္ဋနတော **ဝိနိဝဋ္ဋနာ မဂ္ဂေါ**။ သကလသံကိလေသပဋိပ္ပဿဒ္ဓိဘာဝတော သဗ္ဗသော သုဒ္ဓီတိ **ပါရိသုဒ္ဓိ ဖလံ**။ **တေသန္တိ** ဝိဝဋ္ဋနာပါရိသုဒ္ဓီနံ။ **ပဋိပဿနာ** တိ ပတိ ပတိ ဒဿနံ ပေက္ခနံ။ တေနာဟ **"ပစ္စဝေက္ခဏာ"** တိ။

ခဏ္ဍ န္တိ ဧကံ ဒွေ တီဏိ ပဉ္စာတိ ဧဝံ ဂဏနာယ ခဏ္ဍနံ။ **သကာသေ**တိ ဂဏနာဝိဓိံ သန္ဓာယာဟ, ဂဏနာနိဿိတောဝ န ကမ္မဋ္ဌာနနိဿိတော။ **သိခာပ္ပတ္တံ နု ခော** တိ ဣဒံ စိရတရံ ဂဏနာယ မနသိကရောန္တဿ ဝသေန ဝုတ္တံ။ သော ဟိ တထာ လဒ္ဓံ အဝိက္ခေပမတ္တံ နိဿာယ ဧဝံ မညေယ္ယ။ **အဿာသပဿာသေသု ယော ဥပဋ္ဌာတိ, တံ ဂဟေတွာတိ** ဣဒံ အဿာသပဿာသေသု ယဿ ကောဋ္ဌာသော ပဌမံ ဥပဋ္ဌာတိ, တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ယဿ ပန ဥဘောပိ ဥပဋ္ဌဟန္တိ, တေန ဥဘယမ္ပိ ဂဟေတွာ ဂဏေတဗ္ဗံ။ **ယော ဥပဋ္ဌာတီ** တိ ဣမိနာ စ ဒွီသု နာသာပုဋေသု ယော ပါကဋတရော ဥပဋ္ဌာတိ, သော ဂဟေတဗ္ဗောတိ အယမ္ပိ အတ္ထော ဒီပိတောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ပဝတ္တမာနံ ပဝတ္တမာန** န္တိ အာမေဍိတဝစနေန နိရန္တရံ အဿာသပဿာသာနံ ဥပလက္ခဏံ ဒဿေတိ။ ဧဝန္တိ ဝုတ္တပ္ပကာရေန ဥပလက္ခေတွာတိ အတ္ထော။ ပဌမံ ဧကေကသ္မိံ ဥပဋ္ဌိတေပိ ဥပလက္ခေတွာတံ ဂဏေန္တဿ ကမေန ဥဘောပိ ပါကဋာ ဟောန္တီတိ အာဟ – **"အဿာသပဿာသာ ပါကဋာ ဟောန္တိ"** တိ။ တေန "ဥပလက္ခေတွာတံ ဂဏေတဗ္ဗ"န္တိ ဣမဿ "တဿေဝံ ဂဏယတော။ပေ။ ပါကဋာ ဟောန္တီ"တိ ဣဒံ ကာရဏဝစနံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ တတ္ထ **ပါကဋာ ဟောန္တီ** တိ ဂဏနာဝသေန ဗဟိဒ္ဓါ ဝိက္ခေပါဘာဝတော ဝိဘူတာ ဟောန္တိ။

ပလိဃာယ ပရိဝတ္တနကံ ယတ္ထ နိက္ခိပန္တိ, သော **ပလိဃတ္ထမ္ဘော**။ **တိယာမရတ္တိ** န္တိ အစ္စန္တသံယောဂေ ဥပယောဂဝစနံ။ **ပုရိမနယေနာ**တိ သီဃဂဏနာယ, ဧကဟလကဂဏနာယာတိ အတ္ထော။ **ဧကော ဒွေဝ တီဏိ စတ္တာရိ ပဉ္စာ**တိ ဂဏနာဝိဓိဒဿနံ။ တသ္မာ **အဋ္ဌ** တိအာဒီသုပိ ဧကတော ပဉ္စာယေဝ ပစ္စေကံ အဋ္ဌာဒီနိ ပါပေတဗ္ဗာနိ။ **"သီဃံ သီဃံ ဂဏေတဗ္ဗမေဝ"** တိ ဝတွာ တတ္ထ ကာရဏံ နိဒဿနဉ္စ ဒဿေတိ **"ဂဏနာပဋိဗဒ္ဓေ ဟိ"** တိအာဒိနာ။ တတ္ထ အရိယတိ တေန နာဝါတိ အရိတ္တံ, ပါဇနဒဏ္ဍော။ အရိတ္တေန ဥပတ္ထမ္ဘနံ **အရိတ္တုပတ္ထမ္ဘနံ,** တဿ **ဝသေန**။

နိပ္ပရိယာယတော နိရန္တရပ္ပဝတ္တိ နာမ ဌပနာယမေဝါတိ အာဟ **"နိရန္တရပ္ပဝတ္တံ ဝိယာ"** တိ။ အန္တော ပဝိသန္တံ မနသိကရောန္တော အန္တော စိတ္တံ ပဝေသေတိ နာမ။ ဗဟိ စိတ္တနီဟရဏေပိ ဧသေဝ နယော။ **ဝါတဗ္ဘာဟတ** န္တိ အဗ္ဘန္တရဂတဝါတံ ဗဟုလံ မနသိကရောန္တဿ တဝေန တံ ဌာနံ အဗ္ဘာဟတံ ဝိယ မေဒေန ပူရိတံ ဝိယ စ ဟောတိ, တထာ ဥပဋ္ဌာတိ။ **နီဟရတော**တိ ဖုဋ္ဌောကာသံ မုဉ္စိတွာ နီဟရတော။ တထာ ပန နီဟရတော တဿ ဂတိသမန္နေသနမုခေန နာနာရမ္မဏေသု စိတ္တံ ဝိဓာဝတီတိ အာဟ **"ပုထုတ္တာရမ္မဏေ စိတ္တံ ဝိက္ခိပတီ"** တိ။

တေတ္တိ တေ အသ္သာသပဿာသဇာတံ။ **အနုဂမနန္တိ** ပဝတ္တပဝတ္တာနံ အဿာသပဿာသာနံ အာရမ္မဏ ကရဏဝသေန သတိယာ အနု အနု ပဝတ္တနံ အနုဂစ္ဆနံ။ တေနေတဟ – **"တဥ္စ ခော အာဒိမဇ္ဈပရိယောသာနာနုဂမနဝသေနာ"**တိ။ **နာဘိ အာဒိ** တတ္ထ ပဌမံ ဥပ္ပဇ္ဇနတော။ ပဌမုပ္ပတ္တိဝသေန ဟိ ဣဓ အာဒိစိန္တာ, န ဥပ္ပတ္တိမတ္တဝသေ န။ တထာ ဟိ တေ နာဘိတော ပဌာယ ယာဝ နာသိကဂ္ဂါ သဗ္ဗတ္ထ ဥပ္ပဇ္ဇန္တေ။ ယတ္ထ ယတ္ထ စ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, တတ္ထ တတ္ထေဝ ဘိဇ္ဇန္တိ ဓမ္မာနံ ဂမနာဘာဝတော။ ယထာပစ္စယံ ပန ဒေသန္တရုပ္ပတ္တိယံ ဂတိသမညာ။ **ဟဒယံ မဇ္ဈန္တိ** ဟဒယသမီပံ တဒ္ဒ ဥပရိဘာဂေ မဇ္ဈံ။ **နာသိကဂ္ဂံ ပရိယောသာန** န္တိ နာသိကဂ္ဂါနံ တဿ ပရိယောသာနံ အဿာသပဿာသာနံ သမညာယ တဒဝဓိဘာဝတော။ တထာ ဟေတေ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာ ဝုတ္တာ, န စ ဗဟိဒ္ဓါ စိတ္တ တသမုဋ္ဌာနာနံ သမ္ဘဝေ အတ္ထိ။ တေနာဟ **"အဗ္ဘန္တရပဝိသနတတဿ နာသိကဂ္ဂံ အာဒိ"** တိ။ ပဝိသနနိက္ခမနပ ရိယာယော ပန တံသဒိသဝသေနေဝ ဝုတ္တောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ဝိက္ခေပဂတ** န္တိ ဝိက္ခေပံ ဥပဂတံ, ဝိက္ခိတ္တံ အသမာ ဟိတန္တိ အတ္ထော။ **သာရဒ္ဒာယာ** တိ သဒရထဘာတယ။ **ဣဥ္ဇနာယာ** တိ ကမ္မဋ္ဌာနမနသိကာရဿ စလနာယ။ **ဝိက္ခေပဂတေန စိတ္တေနာ**တိ ဟေတုမှိ ကရဏဝစနံ, ဣတ္ထမ္ဘူတလက္ခဏေ တ။ **သာရဒ္ဓ** တိ သဒရထာ။ **ဣဥ္ဇိတာ** တိ ဣဥ္ဇနကာ စလနကာ, တထာ **ဖန္ဒိတာ** ။

အာဒိမဇ္ဈပရိယောသာနဝသေနာ တိအာဒိမဇ္ဈပရိယောသာနာနုဂမနဝသေန န မနသိ ကာတဗ္ဗန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ "အနုဗန္ဓနာယ မနသိကရောန္တေန ဖုသနာဝသေန ဌပနာဝသေန စ မနသိ ကာတဗ္ဗ"န္တိ ယေန အဓိပ္ပာယေန ဝုတ္တံ, တံ ဝိဝရိတုံ **"ဂဏနာနုဗန္ဓနာဝသေန ဝိယာ"** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဝိသုံ မနသိကာရော နတ္ထိ** တိ ဂဏနာယ အနုဗန္ဓနာ ယ စ ဝိနာ ယထာက္ကမံ ကေဝလံ ဖုသနာဝသေန ဌပနာဝသေန စ ကမ္မဋ္ဌာနမနသိကာရော နတ္ထိ။ နနု ဖုသနာယ ဝိနာ ဌပနာ ယ ဝိယ ဖုသနာယ ဝိနာ ဂဏနာယပိ မနသိကာရော နတ္ထိယေဝါတိ? ယဒိပိ နတ္ထိ, ဂဏနာ ပန ယထာ ကမ္မဋ္ဌာနမနသိကာရဿ သ မူလဘာဝတော ပဓာနဘာဝေန ဂဟေတဗ္ဗာ, ဧဝံ အနုဗန္ဓနာ ဌပနာယ တာယ ဝိနာ ဌပနာယ အသမ္ဘဝတော။ တသ္မာ သတိပိ ဖုသနာယ နာနန္တရိကဘာဝေ ဂဏနာနုဗန္ဓနာ ဧဝ မူလဘာဝတော ပဓာနဘာဝေန ဂဟေတဗ္ဗာတိ ဣတရာသံ တဒဘာဝံ ဒဿေန္တော အာဟ – **"ဂဏနာနုဗန္ဓနာဝသေန ဝိယ ဟိ ဖုသနာဌပနာဝသေန ဝိသုံ မနသိကာရော နတ္ထီ"** တိ။ ယဒိ ဧဝံ တာ ကသ္မာ ဥဒ္ဒေသေ ဝိသုံ ဂဟိတာတိ အာဟ **"ဖုဋ္ဌဖုဋ္ဌဋ္ဌာနေယေဝါ"** တိအာဒိ။ တတ္ထ **ဖုဋ္ဌဖုဋ္ဌဋ္ဌာနေယေဝ ဂ ဏေန္တော**တိ ဣမိနာ ဂဏနာယ ဖုသနာ အင်္ဂန္တိ ဒဿေတိ။ တေနာဟ – **"ဂဏနာယ စ ဖုသနာယ စ မနသိ ကရော တီ"**တိ။ **တတ္ထေဝ** တိ ဖုဋ္ဌဖုဋ္ဌဋ္ဌာနေယေဝ။ **တေတိ** အဿာသပဿာသေ။ **သတိယာ အနုဗန္ဓန္တော** တိ ဂဏနာဝိဓိံ အနုဂန္တွာ သတိယာ နိဗန္ဓန္တော, ဖုဋ္ဌောကာသေယေဝ တေ နိရန္တရံ ဥပဓာရေန္တောတိ အတ္ထော။ **အပ္ပနာဝသေန စိတ္တံ ဌပေန္တော**တိ ယထာ အပ္ပနာ ဟောတိ, ဧဝံ ယထာဥပဋ္ဌိတေ နိမိတ္တေ စိတ္တံ ဌပေန္တော သမာဒဟန္တော။ **အနု ဗန္ဓနာယ စာ**တိအာဒီသု အနုဗန္ဓနာယ စ ဖုသနာယ စ ဌပနာယ စ မနသိ ကရောတီတိ ဝုစ္စတီတိ ယောဇနာ။ **သွာယမတ္ထော**တိ ယွာယံ "ဖုဋ္ဌဖုဋ္ဌဋ္ဌာနေယေဝ ဂဏေန္တော တတ္ထေဝ ဂဏနံ ပဋိသံဟရိတွာ တေ သတိယာ အနုဗန္ဓန္တော"တိ ဝုတ္တော, သော အယမတ္ထော။ ယာ အဋ္ဌကထာယ န မိနောတိ န ဝိနိစ္ဆိနတိ, သာ မာနဿ သမီပေတိ ဥပမာ ယထာ ကေဏော ဝိယ ဂဝယောတိ။

ပင်္ဂုဠော တိ ပီဌသပ္ပီ။ **ဒောလာ**တိ ပေင်္ခောလော။ **ကီဠတန္တိ** ကီဠန္တာနံ။ **မာတာပုတ္တာန** န္တိ အတ္တနော ဘရိယာ ယ ပုတ္တဿ စ။ **ဥဘော ကောဋိယော**တိ အာဂစ္ဆန္တဿ ပုရိမကောဋိံ, ဂစ္ဆန္တဿ ပစ္ဆိမကောဋိန္တိ ဒွေပိ ကောဋိယော။ **မဇ္ဈဉ္စ** တိ ဒောလာဖလကဿေဝ မဇ္ဈံ။ ဥပနိဗန္ဓနတ္ထမ္ဘော ဝိယာတိ **ဥပနိဗန္ဓနတ္ထမ္ဘော,** နာသိ ကဂ္ဂံ မုခနိမိတ္တံ တ, တဿ မူလေ သမီပေ ဌတွာ။ ကထံ ဌတွာ ? သတိယာ ဝသေန။ သတိဥ္ဟိ တတ္ထ သူပဋ္ဌိတံ ကရောန္တော ယောဂါဝစရော တတ္ထ ဋ္ဌိတော နာမ ဟောတိ အဝယဝဓမ္မေန သမုဒာယဿ အပဒိသိတဗ္ဗတော ။ **နိမိတ္တေ**တိ နာသိကဂ္ဂါဒိနိမိတ္တေ။ **သတိယာ နိသိန္နော** တိ သတိဝသေန နိသီဒန္တော။ "သတိဥ္ဟိ တတ္ထာ"တိအာဒိနာ ဌာနေ ဝိယ ဝတ္တဗ္ဗံ။ **တတ္ထာ** တိ ဖုဋ္ဌဋ္ဌာနေ။ **တေတိ** နဂရဿ အန္တော ဗဟိ စ ဂတာ မနုဿာ တေသံ သင်္ဂဟာ စ ဟတ္ထဂတာ။ **အာဒိတော ပဘုတီ**တိ ဥပမေယျတ္ထဒဿနတော ပဌာယ။

ကထာယံ **နိမိတ္တ** န္တိ ဥပနိဗန္ဓနနိမိတ္တံ။ **အနာရမ္မဏမေကစိတ္တဿာ** တိ ဧကဿ စိတ္တဿ န အာရမ္မ ဏံ, အာရမ္မဏံ န ဟောန္တီတိ အတ္ထော။ **အဇာနတော စ တယော ဓမ္မေ** တိ နိမိတ္တံ အဿာသော ပဿာသောတိ ဣမေ နိမိတ္တာဒယော တယော ဓမ္မေ အာရမ္မဏကရဏဝသေန အဝိန္ဒန္တဿ။ **စ**-သဒ္ဒော ဗျတိရေကေ။ **ဘာဝနာ**

တိ အာနာပာနဿတိသမာဓိဘာဝနာ။ **နုပလဗ္ဘတီ** တိ န ဥပလဗ္ဘတိ န သိဇ္ဈတီတိ အယံ စောဒနာကထာယ အတ္ထော။ ဒုတိယာ ပန ပရိဟာရကထာ သုဝိညေယျာဝ။

ကထန္တိ တာသံ စောဒနာပရိဟာရကထာနံ အတ္ထံ ဝိဝရိတုံ ကထေတုကမျတာပုစ္ဆာ။ **ဣမေ တယော ဓမ္မာ** တိအာဒီသု ပဒယောဇနာယ သဒ္ဓိံ အယမတ္ထနိဒ္ဒေသော – ဣမေ နိမိတ္တာဒယော တယော ဓမ္မာ ဧကစိတ္တဿ ကထံ အာရမ္မဏံ န ဟောန္တိ, အသတိပိ အာရမ္မဏဘာဝေ န စိမေ န စ ဣမေ တယော ဓမ္မာ အဝိဒိတာ ဟောန္တိ, ကထဉ္စ န ဟောန္တိ အဝိဒိတာ, တေသဉ္စဟိ အဝိဒိတတ္တေ စိတ္တဉ္စ ကထံ ဝိက္ခေပံ န ဂစ္ဆတိ, ပဓာနဉ္စ ဘာဝနာယ နိပ္ဖာဒကံ ဝီရိယဉ္စ ကထံ ပညာယတိ, နီဝရဏာနံ ဝိက္ခမ္ဘကံ သမ္မဒေဝ သမာဓာနာဝဟံ ဘာဝနာနုယောဂသင်္ခါတံ ပယောဂဉ္စ ယောဂီ ကထံ သာဓေတိ, ဥပရူပရိ လောကိယလောကုတ္တရဉ္စ ဝိသေသံ ကထမဓိဂစ္ဆတီတိ။

ဣဒါနိ တမတ္ထံ ကကစောပမာယ သာဓေတုံ **"သေယျထာပီ"** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ဘူမိဘာဂဿ ဝိသမတာယ စဉ္စလေ ရုက္ခေ ဆေဒနကိရိယာ န သုကရာ သိယာ, တထာ စ သတိ ကကစဒန္တဂတိ ဒုဝိညေယျာတိ အာဟ – **"သမေ ဘူမိဘာဂေ"**တိ။ **ကကစေနာ**တိ ခုဒ္ဒကေန ခရပတ္တေန။ တေနာဟ **"ပုရိသော"**တိ။ **ဖုဋ္ဌကကစဒန္တာန** န္တိ ဖုဋ္ဌဖုဋ္ဌကကစဒန္တာနံ ဝသေန။ တေန ကကစဒန္တေဟိ ဖုဋ္ဌဖုဋ္ဌဋ္ဌာနေယေဝ ပုရိသဿ သတိယာ ဥပဋ္ဌာနံ ဒဿေတိ။ တေနာဟ – **"န အာဂတေ ဝာ ဂတေ ဝာ ကကစဒန္တေ မနသိ ကရောတီ"** တိ။

ကကစဿ အာကဍ္ဎနကာလေ ပုရိသာဘိမုခံ ပဝတ္တာ အာဂတာ, ပေလ္လနကာလေ တတော ဝိဂတာ ဂတာတိ ဝုတ္တာ, န စ အာဂတာ ဝာ ဂတာ ဝာ ကကစဒန္တာ အဝိဒိတာ ဟောန္တိ သဗ္ဗတ္ထ သတိယာ ဥပဋ္ဌိတတ္တာ ဆိန္ဒိတဗ္ဗဋ္ဌာနံ အဖုသိတွာ ဂစ္ဆန္တာနံ အာဂစ္ဆန္တာနဉ္စ ကကစဒန္တာနံ အဘာဝတော။ **ပဓာနန္တိ** ရုက္ခဿ ဆေဒနဝီရိယံ။ **ပယောဂန္တိ** တဿေဝ ဆေဒနကိရိယံ။ ဥပမာယံ "ဝိသေသမဓိဂစ္ဆတီ"တိ ပဒံ ဟဋ္ဌိယံ နတ္ထိ, ယောဇေတွာ ပန ဒဿေတဗ္ဗံ။ တေနေဝ **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ** (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၂၂၇) ဥပမာယမ္ပိ "ဝိသေသမဓိဂစ္ဆတီ"တိ ပဒံ ယောဇေတွာဝ ဝုတ္တံ။ တံ သံဝဏ္ဏနာယဉ္စ "ဝိသေသန္တိ အနေကဘာဝတဟာဒနံ, တေန စ သာဓေတဗ္ဗံ ပယောဇနဝိသေသ"န္တိ အတ္ထော ဝုတ္တော။

ယထာ ရုက္ခော တိအာဒိ ဥပမာသံသန္ဒနံ။ ဥပနိဗန္ဓတိ အာရမ္မဏေ စိတ္တံ ဧတာယာတိ သတိ ဥပနိဗန္ဓနာ နာမ, တဿာ အဿာသပဿာသာနံ သလ္လက္ခဏဿ နိမိတ္တန္တိ **ဥပနိဗန္ဓနာနိမိတ္တံ,** နာသိကဂ္ဂံ မုခနိမိတ္တံ ဝါ။ **ဧဝမေဝန္တိ** ယထာ သော ပုရိသော ကကစေန ရုက္ခံ ဆိန္ဒန္တော အာဂတဂတေ ကကစဒန္တေ အမနသိကရောန္တောပိ ဖုဋ္ဌဖုဋ္ဌဋ္ဌာနေယေဝ သတိယာ ဥပဋ္ဌပနေန အာဂတဂတေ ကကစဒန္တေ ဇာနာတိ, သုတ္တပဒဉ္စ အဝိရဇ္ဈန္တော အတ္ထကိစ္စံ သာဓေတိ, ဧဝမေဝံ။ **နာသိကဂ္ဂေ မုခနိမိတ္တေ** တိ ဒီဃနာသိကော နာသိကဂ္ဂေ, ဣတရော မုခံ အသနံ နိမီယတိ ဆာဒီယတိ ဧတေနာတိ မုခနိမိတ္တန္တိ လဒ္ဓနာမေ ဥတ္တရောဋ္ဌေ။

ဣဒံ ပဓာနန္တိ ယေန ဝီရိယာရမ္ဘေန အာရဒ္ဓဝီရိယဿ ယောဂိနော ကာယောပိ စိတ္တမ္ပိ ကမ္မနိယံ ဘာဝနာကမ္မက္ခမံ ဘာဝနာကမ္မယောဂ္ဂံ ဟောတိ, ဣဒံ ဝီရိယံ ပဓာနန္တိ ဖလေန ဟေတုံ ဒဿေတိ။ **ဥပက္ကိလေသာ ပဟီယန္တီ** တိ စိတ္တဿ ဥပက္ကိလေသဘူတာနိ နီဝရဏာနိ ဝိက္ခမ္ဘနဝသေန ပဟီယန္တိ။ **ဝိတက္ကာ ဝူပသမ္မန္တီ** တိ တတော ဧဝ ကာမဝိတက္ကာဒယော မိစ္ဆာဝိတက္ကာ ဥပသမံ ဂစ္ဆန္တိ, နီဝရဏပ္ပဟာနေန ဝာ ပဌမဇ္ဈာနာဓိဂမံ ဒဿေတွာ ဝိတက္ကဝူပသမာပဒေသေန ဒုတိယဇ္ဈာနာဒီနမဓိဂမမာဟ။ **အယံ ပယောဂေ**တိ အယံ ဈာနာဓိဂမဿ ဟေတုဘူတော ကမ္မဋ္ဌာနာနုယောဂေ ပယောဂေ။ **သံယောဇနာ ပဟီယန္တီ** တိ ဒသပိ သံယောဇနာနိ မဂ္ဂပ္ပဋိပာဋိယာ သမုစ္ဆေဒဝသေန ပဟီယန္တိ။ **အနုသယာ ဗျန္တီ ဟောန္တီ** တိ တထာ သတ္တပိ အနုသယာ အနုပ္ပတ္တိဓမ္မတာပာဒနေန ဘင်္ဂမတ္တဿပိ အနဝသေသတော ဝိဂတန္တာ ဟောန္တိ။ တွေ့ စ သံယောဇနပ္ပဟာနံ နာမ အနုသယနိရောဓေနေဝ ဟောတိ, ပဟီနေသု စ သံယောဇနေသု အနုသယာနံ လေသောပိ န ဘဝိဿတီတိ စ ဒဿနတ္ထံ "သံယောဇနာ ပဟီယန္တိ, အနုသယာ ဗျန္တီ ဟောန္တီ"တိ ဝုတ္တံ။ **အယံ ဝိသေသော**တိ ဣမံ သမာဓိံ နိဿာယ အနုက္ကမေန လဗ္ဘမာနော အယံ သံယောဇနပ္ပဟာနာဒိကော ဣမဿ သမာဓိဿ ဝိသေသောတိ အတ္ထော။

ယသ္မာ တိ ယေန။ **အနုပုဗ္ဗန္တိ** အနုက္ကမေန။ **ပရိစိတာ**တိ ပရိစိဏ္ဏာ။ အယဥ္ဟေတ္ထ သင်္ခေပတ္ထော – အာနာပာနဿတိ ယထာ ဗုဒ္ဓေန ဘဂဝတာ ဒေသိတာ, တထာ ယေန ဒီဃရဿပဇာအာနနာဒိဝိဓိနာ အနုပုဗ္ဗံ ပရိစိတာ သုဋ္ဌု ဘာဝိတာ, တတော ဧဝ ပရိပုဏ္ဏာ သောဠသဝတ္ထုကာ ဝတ္ထူနံ ဟရိပူရိယာ သဗ္ဗသော ပုဏ္ဏာ, သော ဘိက္ခု ဣမံ အတ္တနော ခန္ဓာဒိလောကံ ပဘာသေတိ။ ယထာ ကိံ? အဗ္ဘာ မုတ္တောဝ စန္ဒိမာ အဗ္ဘာဒိဥပက္ကိလေသဝိမုတ္တော စန္ဒိမာ တာရကရာဇာ ဝိယာတိ။ ''အဗ္ဘာ မုတ္တောဝ စန္ဒိမာ''တိ ဟိ ပဒဿ နိဒ္ဒေသေ မဟိကာဒီနမ္ပိ ဝုတ္တတ္တာ ဧတ္ထ အာဒိ-သဒ္ဒလောပေ ကတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ကြဓာတိ ကကစူပမာယ။ **အဿာ** တိ ယောဂိနော။ **ကြဓာ**တိ တ ကြမသိမ္ ဌာနေ။ **အဿာ** တိ ဥပမာဘူတဿ ကကစဿ။ အာဂတဂတဝသေန ယထာ တဿ ပုရိသဿ အမနသိကာရော, ဧဝံ အဿာသပဿာသာနံ အာဂတဂတဝသေန အမနသိကာရမတ္တမေဝ အာနယနပ္ပယောဇနံ။ **န စိရေနေတ**တိ ကြဒံ ကတာဓိကာရံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **နိမိတ္တ** န္တိ ပဋိဘာဂနိမိတ္တံ။ **အဝသေသဈာနင်္ဂပဋိမဏ္ဍိတာ** တိ ဝိတက္ကာဒိအဝသေသဈာနင်္ဂပဋိမဏ္ဍိတာတိ ဝဒန္တိ, ဝိစာရာဒီတိ ပန ဝတ္တဗ္ဗံ နိပ္ပရိယာယေန ဝိတက္ကဿ အပ္ပနာဘာဝတော။ သော ဟိ ဟဋ္ဌိယံ ''အပ္ပနာ ဗျပ္ပနာ''တိ နိဒ္ဒိဋ္ဌော, တံ သမ္ပယောဂတော တ ယသ္မာ ဈာနံ အပ္ပနာတိ အဋ္ဌကထာတေဟာရော, ဈာနင်္ဂေသု စ သမာဓိ ပဓာနံ, တသ္မာ တံ အပ္ပနာတိ ဒဿေန္တော **''အဝသေသဈာနင်္ဂပဋိမဏ္ဍိတာ အပ္ပနာသင်္ခါတာ ဌပနာ စ သမ္ပဇ္ဇတီ''** တိ အာဟ။ **ကဿစိ ပန ဂဏနာဝသေနေဝ မနသိကာရကာလတော ပဘုတိ**တိ ဧတ္ထ **''အနုက္ကမတော။ပေ။ ပတ္တံ ဝိယ ဟောတီ''** တိ ဧတ္တကောဝ ဂန္ထော ပရိဟီနော, ပုရာဏပေတ္ထကေသု ပန ကတ္ထစိ သော ဂန္ထော လိခိတောယေဝ တိဋ္ဌတိ။

သာရဒ္ဓကာယဿ ကဿစိ ပုဂ္ဂလဿ။ **ဩနမတိ** ဝတ္ထိကာဒိပလမ္ဗနေန။ **ဝိကူဇတီ**တိ သဒ္ဒံ ကရောတိ။ **ဝလိဂဏ္ဍပဟာတီ**တိ။ တတ္ထ တတ္ထ ဝလိနံ ဟောတိ။ ကသ္မာ? ယသ္မာ သာရဒ္ဓကာယော ဂရုကော ဟောတီတိ။ ကာယဒရထဝူပသမေန သဒ္ဓိံ သိဖ္ဖျမာနော ဩဠာရိကအဿာသပဿာသနိရောဓော ဖုဿတိရေကမုခေန တဿ သာခနံ ဝိယ ဝုတ္တော။ **ဩဠာရိကအဿာသပဿာသနိရောဓဝသေနာ** တိ အန္ဓဝယဝသေန တဒတ္ထဿ သာခနံ။ **ကာယဒရထေ ဝူပသန္တေ**တိ စိတ္တဇရူပာနံ လဟုမုဒုကမ္မညဘာဝေန ယော သေသတိသန္တတိရူပာနမ္ပိ လဟုအာဒိဘာဝေ, သော ဣဓ ကာယဿ လဟုဘာဝေတိ အဓိပ္ပေတော။ သ္တတယံ ယသ္မာ စိတ္တဿ လဟုအာဒိဘာဝေန ဝိနာ နတ္ထိ, တသ္မာ ဝုတ္တံ **''ကာယောပိ စိတ္တမ္ပိ လဟုကံ ဟောတီ''**တိ။

ဩဠာရိကေ အဿာသပဿာသေ နိရုဒ္ဓေ တိအာဒိ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယမ္ပဟိ ဝိစေတဗ္ဗာကာရပ္ပတ္တဿ ကာယသင်္ခါရဿ ဝိစယနဝိဓိံ ဒဿေတုံ အာနီတံ။

ဥပရူပရိ ဝိဘူတာနီတိ ဘာဝနာဗလေန ဥဒ္ဓံ ဥဒ္ဓံ ဟာကဋ္ဌာနိ ဟောန္တိ။ **ဒေသတော**တိ ပကတိယာ ဖုသနဒေသတော, ပုဗ္ဗေ အတ္တနော ဖုသနဝသေန ဥပဓာရိတဌာနတော။

''ကတ္ထ နတ္ထိ'' တိ ဌာနဝသေန **''ကဿ နတ္ထိ''** တိ ပုဂ္ဂလဝသေန စ ဝီမံသိယမာနမတ္တံ ကေဖျံ ကတ္ထတ ဝိဘာဝေတုံ **''အန္တောမာတုကုစ္ဆိယ''** န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ''ယထာ ဥဒကေ နိမုဂ္ဂဿ နိရုဒ္ဓကာသတာယ အဿာသပဿာသာ န ပဝတ္တန္တိ, ဧဝံ အန္တောမာတုကုစ္ဆိယံ။ ယထာ မတာနံ သမုဋ္ဌာပကစိတ္တာဘာဝတော, ဧဝံ အသညီဘူတာနံ မုစ္ဆာပရေတာနံ အသညီသု တ ဇာတာနံ, တထာ နိရောဓသမာပန္နာန''န္တိ **အာစရိယဓမ္မပာလတ္ထေရေန** ဝုတ္တံ။ **မဟာဂဏ္ဌိပဒေ** ပန ''မုစ္ဆာပရေတာနံ စိတ္တပ္ပဝတ္တိယာ ဒုဗ္ဗလဘာဝတော''တိ ကာရဏံ ဝုတ္တံ။ စတုတ္ထဈာနသမာပန္နာနံ ဓမ္မတာဝသေနေဝ နေသံ အနုပ္ပဇ္ဇနံ, တထာ ရူပာရူပဘဝသမင်္ဂီနံ။ ကေစိ ပန ''အနုပုဗ္ဗတော သုခုမဘာဝပ္ပတ္တိယာ စတုတ္ထဈာနသမာပန္နဿ, ရူပဘဝေ ရူပာနံ ဘဝင်္ဂဿ စ သုခုမဘာဝတော ရူပဘဝသမင်္ဂီနံ နတ္ထီ''တိ ကာရဏံ ဝဒန္တိ။ အတ္ထိယေဝ တေ အဿာသပဿာသာ ဟရိသေသတောတိ အဓိပ္ပာယော ယထာဝုတ္တသတ္တဒ္ဓ ဌာနဝိနိမုတ္တဿ အဿာသပဿာသာနံ အနုပ္ပဇ္ဇနဌာနဿ အဘာဝတော။ **ပကတိဖုဋ္ဌဝသေနာ** တိ ပကတိယာ ဖုသနဋ္ဌာနဝသေန။ **နိမိတ္တံ ဌပေတဗ္ဗ** န္တိ သတိယာ တတ္ထ သုခပ္ပဝတ္တနတ္ထံ ထိရတရံ သညာဏံ ပဝတ္တေတဗ္ဗံ။ ထိရသညာပဒဋ္ဌာနာ ဟိ သတိ။ **ဣမမေဝတ**တိ ဣမံ ဧဝ အနုပဋ္ဌဟန္တဿ ကာယသင်္ခါရဿ ကဏ္ဍုကဋ္ဌာပနညာယေန ဥပဋ္ဌာပနဝိဓိမေဝ။ **အတ္ထဝသ** န္တိ ဟေတုံ။ အတ္ထော ဟိ ဖလံ။ သော ယဿ ဝသေန ပဝတ္တတိ, သော အတ္ထဝသောတိ။ **မုဋ္ဌဿတိဿာ** တိ ဝိနဋ္ဌဿတိဿ။ **အသမ္ပဇာနဿာ** တိ သမ္ပဇညဝိရဟိတဿ, ဘာဝေန္တဿ

အနုက္ကမေန အနုပဋ္ဌဟန္တေ အသ္သာသပဿာသေ ဝိမံသိတ္ဝာ “က္လမေ တေ”တိ ဥပစာရေတုံ သမ္မုဒေဝ ဇာနိတုဉ္စ သမတ္ထာဟိ သတိပညာဟိ ဝိရဟိတဿာတိ အဓိပ္ပာယော။ **က္လတော အညံ** ကမ္မဋ္ဌာနံ။ **ဂရုကန္တိ** ဘာရိယံ။ သာ စဿ သ ဂရုကတာ ဘာဝနာယ သုဒုက္ကရဘာဝေနာတိ အာဟ **“ဂရုကဘာဝန”**န္တိ။

ဥပရူပရိ သန္တသုခုမဘာဝတပတ္တိတော “ဗလဝတီ သုဝိသဒါ သူရာ စ သတိ ပညာ စ က္လစ္ဆိတဗ္ဗာ”တိ ဝတ္ဝာ သုခုမဿ နာမ အတ္ထဿ သာဓနေနပိ သုခုမေနေဝ ဘဝိတဗ္ဗန္တိ ဒဿေတုံ **“ယထာ ဟိ”**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ က္လအနိ အနုပဋ္ဌဟန္တာနံ အသ္သာသပဿာသာနံ ပရိယေသနုပာယံ ဒဿေန္တော **“တာဟိ စ ပနာ”**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အနုပဒ**န္တိ ပဒါနုပဒံ။ **စရိတ္ဝာ**တိ ဂေစရံ ဂဟေတ္ဝာ။ **တသ္မိံယေဝ ဌာနေ** တိ ဥပနိဗန္ဓနနိမိတ္တသညိတေ ဌာနေ။ **ယောဇေတ္ဝာ**တိ မနသိကာရေန ယောဇေတ္ဝာ။ **“သတိရသ္မိယာ ဗန္ဓိတ္ဝာ”** တိ တ ဝုတ္တမေဝတ္ထမာဟ **“တသ္မိံယေဝ ဌာနေ ယောဇေတ္ဝာ”**တိ။ န ဟိ ဥပမေယျေ ဗန္ဓနယောဇနဋ္ဌာနာနိ ဝိသုံ လဗ္ဘန္တိ။ **နိမိတ္တ**န္တိ ဥဂ္ဂဟနိမိတ္တံ ပဋိဘာဂနိမိတ္တံ တ။ ဥဘယမ္ပိ ဟိ က္လစ ဧကဇ္ဈံ ဝုတ္တံ။ တထာ ဟိ တူလပိစုအာဒိ ဥပမတ္တယံ ဥဂ္ဂဟေ ယုဇ္ဇတိ, သေသံ ဥဘယတ္ထ။ **ဧကေစ္စေ** တိ ဧကေ အာစရိယာ။

တာရကရူပံ ဝိယာတိ တာရကာယ ပဘာရူပံ ဝိယ။ **မဏိဂုဠိကာ**ဒိဥပမာ ပဋိဘာဂေ ဝဋ္ဋန္တိ။ ကထံ ပနေတံ ဧကံယေဝ ကမ္မဋ္ဌာနံ အနေကာကာရတော ဥပဋ္ဌာတီတိ အာဟ **“တဉ္စ ပနေတ”** န္တိအာဒိ။ **သုတ္တန္တ**န္တိ ဧကံ သုတ္တံ။ ပဂုဏပ္ပဝတ္တိဘာဝေန အဝိစ္ဆေဒံ မဟာဝိသယတဉ္စ သန္ဓာယာဟ **“မဟတီ ပဗ္ဗတေယျာ နဒီ ဝိယာ”** တိ။ တတ္ထ ဗုဒ္ဓနု သမ္ပတ္တိယာ သမန္တဘဒ္ဒကံ သုတ္တံ သဗ္ဗဘာဂမနောဟရာ သဗ္ဗဟလိဖုလ္လာ ဝနဃဋာ ဝိယာတိ အာဟ **“ဧကာ ဝနရာဇိ ဝိယာ”**တိ။ တေနာဟ ဘဂဝတ “ဝနပ္ပဂုမ္ဗေ ယထ ဖုဿိတဂ္ဂေ”တိ (ခု. ပ. ၆.၁၃; သု. နိ. ၂၃၆) နာနာနုသန္ဓိယံ နာနာပေယျာလံ ဝိဝိဓနယနိပုဏံ ဗဟုဝိဓေမ္မဋ္ဌာနမုခံ သုတ္တန္တံ အတ္ထိကေဟိ သက္ကစ္စံ သမုပပဇ္ဇိတဗ္ဗန္တိ အာဟ – **“သီတစ္ဆာယော။ပေ။ ရုက္ခော ဝိယာ”**တိ။ **သညာနာနတာယာ**တိ နိမိတ္တုပဋ္ဌာနတော ပုဗ္ဗေ ပဝတ္တသညာနံ နာနာဝိဓတာဝတော။ **သညဇ**န္တိ ဘာဝနာသညာဇနိတံ ဘာဝနာသညာယ သဉ္ဇာနနမတ္တံ။ န ဟိ အသဘာဝဿ ကုတောစိ သမုဋ္ဌာနံ အတ္ထိ။ တေနာဟ – **“နာနတော ဥပဋ္ဌာတီ”** တိ, ဥပဋ္ဌာနာကာရမတ္တန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

က္လမေ တယော ဓမ္မာ တိ အသ္သာသော ပဿာသော နိမိတ္တန္တိ က္လမေ တယော ဓမ္မာ။ **နတ္ထိ** တိ ကမ္မဋ္ဌာနဝသေန မနသိကာတဗ္ဗဘာဝေန နတ္ထိ န ဥပလဗ္ဘတိ။ **န ဥပစာရ**န္တိ ဥပစာရမ္ပိ န ဟာပုဏာတိ, ပဂေဝ အပ္ပနန္တိ အဓိပ္ပာယော။ **ယဿ ပနာ** တိ ဝိဇ္ဇမာနပက္ခော ဝုတ္တနယာနုသာရေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။

က္လအနိ ဝုတ္တဿေဝ အတ္ထဿ သမတ္ထနတ္ထံ ကကစူပမာယံ အာဂတာ **“နိမိတ္တ”** န္တိအာဒိကာ ကထာ ပစ္စာနီတာ။ **နိမိတ္တေ** တိ ယထာဝုတ္တေ ပဋိဘာဂနိမိတ္တေ။ **ဇဝံ ဟောတီ**တိ ဘာဝနမနုယုတ္တဿ ဇဝံ ဟောတိ, တသ္မာ “ပုနပ္ပုနံ ဇဝံ မနသိ ကရောဟီ”တိ ဝတ္တဗ္ဗော။ **တေသာနံ အာပဇ္ဇေယျာ** တိ “နိမိတ္တံ နာမ ဒုက္ကရံ ဥပ္ပာဒေတုံ, တ ယိဒံ လဒ္ဓံ, ဟန္ဒာဟံ အနိ ယအ တ တအ တ ဝိသေသံ နိဗ္ဗတ္တေဿာမီ”တိ သင်္ကောစံ အာပဇ္ဇေယျ။ **ဝိသီဒေယျာ**တိ “တွေကံ ကာလံ ဘာဝနမနုယုတ္တဿ နိမိတ္တမ္ပိ န ဥပ္ပန္နံ, အဘဗ္ဗော မညေ ဝိသေသဿာ”တိ ဝိသာဒံ အာပဇ္ဇေယျ။ “က္လမာယ ပဋိပဒာယ ဇရာမရဏာတော မုစ္စိဿာမီတိ ပဋိပန္နဿ နိမိတ္တ”န္တိ ဝုတ္တေ ကထံ သင်္ကောစာပတ္တိ, ဘိယျောသော မတ္တာယ ဥဿာဟမေဝ ကရေယျာတိ **“နိမိတ္တမိဒံ။ပေ။ ဝတ္တဗ္ဗော”** တိ **မဇ္ဈိမဘာဏကာ** အာဟု။ **ဧဝ**န္တိ ဝုတ္တပ္ပကာရေန ပဋိဘာဂနိမိတ္တေယေဝ ဘာဝနာစိတ္တဿ ဌပနေန။ **က္လတော ပဘုတီ**တိ က္လတော ပဋိဘာဂနိမိတ္တုပ္ပတ္တိတော ပဋ္ဌာယ။ ပုဗ္ဗေ ယံ ဝုတ္တံ “အနုဗန္ဓနာယ ဖုသနာယ ဌပနာယ စ မနသိ ကရောတီ”တိ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.အာနာပာနဿတိသမာဓိကထာ), တတ္ထ အနုဗန္ဓနံ ဖုသနဉ္စ ဝိဿဇ္ဇေတွာ ဌပနာဝသေနေဝ ဘာဝေတဗ္ဗန္တိ အာဟ **“ဌပနာဝသေန ဘာဝနာ ဟောတီ”**တိ။

ပောရာဏောပိ ဝုတ္တောတယမတ္ထောတိ ဒဿေန္တော **“နိမိတ္တေ”** တိ ကထမာဟ။ တတ္ထ **နိမိတ္တေ** တိ ပဋိဘာဂနိမိတ္တေ။ **ဌပယံ စိတ္တ**န္တိ ဘာဝနာစိတ္တံ ဌပေန္တော, ဌပနာဝသေန မနသိကရောန္တောတိ အတ္ထော။ **နာနာကာရ**န္တိ “စတ္တာရော ဝဏ္ဏာ”တိ ဧဝံ ဝုတ္တံ နာနာကာရံ။ အာကာရသာမညဝသေန ဟေတံ ဧကဝစနံ။ **ဝိဘာဝယ**န္တိ ဝိဘာဝေန္တော အန္တရဓာပေန္တော။ နိမိတ္တုပ္ပတ္တိတော ပဋ္ဌာယ ဟိ တေ အာကာရာ အမနသိကာရတော အန္တရဟိတာ ဝိယ ဟောန္တိ။ **အဿာသပဿာသေ** တိ အဿာသပဿာသေ ယော နာနာကာရော, တံ **ဝိဘာဝယံ,** အဿာသ

ပဿာသသမ္ဘူတေ တ နိမိတ္တေ။ **သကံ စိတ္တံ နိဗန္ဓတိ** တိ တာယ ဧဝ ဌပနာယ အတ္တနော စိတ္တံ ဥပနိဗန္ဓတိ, အပ္ပေတီတိ အတ္ထော။ ကေစိ ပန ''ဝိဘာဝယန္တိ ဝိဘာဝေန္တော, ဝိဒိတံ ပာကဋံ ကရောန္တော''တိ အတ္ထံ ဝဒန္တိ, တံ ပုဗ္ဗဘာဂဝသေန ယုဇ္ဇေယျ။ အယဉှေတ္ထ အတ္ထော – ဓိတိသမ္ပန္နတ္တာ ဓီရော ယောဂီ အဿာသပဿာသေ နာနာကာရံ ဝိဘာဝေန္တော နာနာကာရတော တေ ပဇာနန္တော ဝိဒိတေ ပာကဋေ ကရောန္တော နာနာကာရံ တ ဩဠာရိကောဠာရိကေ ပဿမ္ဘေန္တော ဝူပသမေန္တော တတ္ထ ယံ လဒ္ဓံ နိမိတ္တံ, တသ္မိံ စိတ္တံ ဌပေန္တော အနုက္ကမေန သကံ စိတ္တံ နိဗန္ဓတိ အပ္ပေတီတိ။

ယအာ သဒ္ဓာဒီနိ ဣန္ဒြိယာနိ သုဝိသဒါနိ တိက္ခာနိ ပဝတ္တန္တိ, တအာ အဿဒ္ဓိယာဒီနံ ဒူရီဘာဝေန သာတိသယံ ထာမပ္ပတ္တေဟိ သတ္တဟိ ဗလေဟိ လဒ္ဓုပတ္ထမ္ဘာနိ ဝိတက္ကာဒီနိ ကာမာဝစရာနေဝ ဈာနင်္ဂါနိ ဗဟူနိ ဟုတ္တ ပာတုဘဝန္တိ။ တတော ဧဝ တေသံ ဥဇုဝိပစ္စနီကဘူတာ ကာမစ္ဆန္ဒာဒယော သဒ္ဓိံ တဒေကဋ္ဌေဟိ ပာပဓမ္မေဟိ ဝိဒူရီ ဘဝန္တိ ပဋိဘာဂနိမိတ္တုပ္ပတ္တိယာ သဒ္ဓိံ, တံ အာရဗ္ဘ ဥပစာရဈာနံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တေန ဝုတ္တံ **''နိမိတ္တုပဋ္ဌာနတော ပဘုတိ နီဝရဏာနိ ဝိက္ခမ္ဘိတာနေဝ ဟောန္တိ''**တိအာဒိ။ တတ္ထ **သန္နိသိန္နာဝ** တိ သမ္မဒေဝ နိသီဒိံသု ဧဝ, ဥပသန္တာ ယေဝါတိ အတ္ထော။ **ဝိက္ခမ္ဘိတာနေဝ သန္နိသိန္နာဝ** တိ အဝဓာရဏေန ပန တဒတ္ထံ ဥဿာဟော ကာတဗ္ဗောတိ ဒဿေတိ။ **ဒုဝိဟာကာရေဟီ**တိ ဈာနဓမ္မာနံ ပဋိပက္ခဒူရီဘာဝေ ထိရဘာဝပ္ပတ္တိ စာတိ ဣမေဟိ ဒွိဟိ ကာရဏေဟိ။ ဣအာနိ တာနိ ကာရဏာနိ အဝတ္ထာမုခေန ဒဿေတုံ **''ဥပစာရဘူမိယံ တ''**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **ဥပစာရဘူမိယန္တိ** ဥပစာရာဝတ္ထာယံ။ ယဒိပိ ဟိ တအာ ဈာနင်္ဂါနိ ပဋုတရာနိ မဟဂ္ဂတဘာဝပ္ပတ္တာနိ နုပ္ပဇ္ဇန္တိ, တေသံ ပန ပဋိပက္ခဓမ္မာနံ ဝိက္ခမ္ဘနေန စိတ္တံ သမာဓိယတိ။ တေနာဟ **''နီဝရဏပ္ပဟာနေနာ''** တိ။ **ပဋိလာဘဘူမိယန္တိ** ဈာနဿ အဓိဂမာဝတ္ထာယံ။ တအာ ဟိ အပ္ပနာပ္ပတ္တာနံ ဈာနဓမ္မာနံ ဥပ္ပတ္တိယာ စိတ္တံ သမာဓိယတိ။ တေနာဟ **''အင်္ဂပာတုဘာဝေနာ''**တိ။

ဥပစာရေ အင်္ဂါနိ န ထာမဇာတာနိ ဟောန္တိ အင်္ဂါနံ အထာမဇာတတ္တာ။ ယထာ နာမ ဒဟရော ကုမာရကော ဥက္ခိပိတ္တ ဌပိယမာနော ပုနပ္ပုနံ ဘူမိယံ ပတတိ, ဧဝမေဝ ဥပစာရေ ဥပ္ပန္နေ စိတ္တံ ကာလေန နိမိတ္တံ အာရမ္မဏံ ကရောတိ, ကာလေန ဘဝင်္ဂံ ဩတရတိ။ တေန ဝုတ္တံ **''ဥပစာရသမာဓိ ကုသလဝီထိယံ ဇဝိတ္တ ဘဝင်္ဂံ ဩတရတီ''** တိ။ အပ္ပနာယံ ပန အင်္ဂါနိ ထာမဇာတာနိ ဟောန္တိ တေသံ ထာမဇာတတ္တာ။ ယထာ နာမ ဗလဝ ပုရိသော အာသနာ ဝုဋ္ဌာယ ဒိဝသမ္ပိ တိဋ္ဌေယျ, ဧဝမေဝ အပ္ပနာသမာဓိမှိ ဥပ္ပန္နေ စိတ္တံ သကိံ ဘဝင်္ဂဝါရံ ဆိန္ဒိတ္တ ကေဝလမ္ပိ ရတ္တိံ ကေဝလမ္ပိ ဒိဝသံ တိဋ္ဌတိ, ကုသလဇဝနပဋိပဋိဝသေနေဝ ပဝတ္တတိ။ တေနာဟ – **''အပ္ပနာသမာဓိ။ပေ။ န ဘဝင်္ဂံ ဩတရတီ''**တိ။ **ဝဏ္ဏတော**တိ ပိစုပိဏ္ဍာဒိရူပဒီသု ဝိယ ဥပဋ္ဌိတဝဏ္ဏတော။ **လက္ခဏတော** တိ ခရဘာဝါဒိသဘာဝတော အနိစ္စာဒိသဘာဝတော တ။ ရက္ခိတဗ္ဗံ တံ နိမိတ္တန္တိ သမ္ဗန္ဓော။

လဒ္ဓပရိဟာနီ တိ လဒ္ဓဥပစာရဈာနပရိဟာနိ။ နိမိတ္တေ အဝိနဋ္ဌေ တအာရမ္မဏံ ဈာနံ အပရိဟီနမေဝ ဟောတိ, နိမိတ္တေ ပန အာရက္ခာဘာဝေန ဝိနဋ္ဌေ လဒ္ဓံ လဒ္ဓံ ဈာနမ္ပိ ဝိနဿတိ တအာယတ္တဝုတ္တိတော။ တေနာဟ **''အာရက္ခမှိ''** တိအာဒိ။

ဣအာနိ **တတ္ထာယံ ရက္ခဏူပာယော** တိအာဒိနာ –

''အာဝါသော ဂေါစရော ဘဿံ၊ ပုဂ္ဂလော ဘောဇနံ ဥတု။
ဣရိယာပထောတိ သတ္တေတေ၊ အသပ္ပာယေ ဝိဝဇ္ဇယေ။

''သပ္ပာယေ သတ္တ သေဝေထ၊ ဧဝဉှိ ပဋိပဇ္ဇတော။
န စိရေနေဝ ကာလေန၊ ဟောတိ ကဿစိ အပ္ပနာ''တိ။ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၅၉) –

ဧဝံ ဝုတ္တံ ရက္ခဏဝိဓိံ သင်္ဂဟေတော ဝိဘာဝေတိ။ တတ္ထာယံ ဝိတ္ထာရော – ယသ္မိံ **အာဝါသေ** ဝသန္တဿ အနုပ္ပန္နံ တ နိမိတ္တံ နုပ္ပဇ္ဇတိ, ဥပ္ပန္နံ တ ဝိနဿတိ, အနုပဋ္ဌိတာ စ သတိ န ဥပဋ္ဌာတိ, အသမာဟိတဉ္စ စိတ္တံ န သမာဓိယတိ, အယံ အသပ္ပာယော။ ယတ္ထ နိမိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ စေဝ ထာဝရဉ္စ ဟောတိ, သတိ ဥပဋ္ဌာတိ, စိတ္တံ သမာဓိ

ယတိ, အယံ သပ္ပာယော။ တသ္မာ ယသ္မိံ ဝိဟာရေ ဗဟူ အာတသာ ဟောန္တိ, တတ္ထ ကေမကေသ္မိံ တိဏ္ဏိ တိဏ္ဏိ ဒိဝသာနိ ဝသိတွာ ယတ္ထသ္သ စိတ္တံ ကေဂ္ဂံ ဟောတိ, တတ္ထ ဝသိတဗ္ဗံ။

ဂောစရဂါမော ပန ယော သေနာသနတော ဥတ္တရေန တ ဒက္ခိဏေန တ နာတိဒူရေ ဒိယဍ္ဎကောသဗ္ဘန္တရေ ဟောတိ သုလဘသမ္ပန္နဘိက္ခော, သော သပ္ပာယော, ဝိပရီတော အသပ္ပာယော။

ဘဿ န္တိ ဒွတ္တိံသတိရစ္ဆာနကထာပရိယာပန္နံ အသပ္ပာယံ။ တဉှိဿ နိမိတ္တန္တရဓာနာယ သံဝတ္တတိ။ ဒသကထာဝတ္ထုနိဿိတံ သပ္ပာယံ, တမ္ပိ မတ္တာယ ဘာသိတဗ္ဗံ။

ပုဂ္ဂလောပိ အတိရစ္ဆာနကထိကော သီလာဒိဂုဏသမ္ပန္နော, ယံ နိဿာယ အသမာဟိတံ တ စိတ္တံ သမာဓိယတိ, သမာဟိတံ တ စိတ္တံ ထိရတရံ ဟောတိ, ဧဝရူပေ သပ္ပာယော။ ကာယဒဠ္ဟီဗဟုလော ပန တိရစ္ဆာနကထိကော အသပ္ပာယော။ သော ဟိ တံ ကဒ္ဒမောဒကမိဝ အစ္ဆံ ဥဒကံ မလီနမေဝ ကရောတိ, တာဒိသဉ္စ အာဂမ္မ ကောဋ္ဌပဗ္ဗတတသီဒဟရဿေဝ သမာပတ္တိ ဝိနဿတိ, ပဂေဝ နိမိတ္တံ။

ဘောဇနံ ပန ကဿစိ မဓုရံ, ကဿစိ အမ္ဗိလံ သပ္ပာယံ ဟောတိ။ **ဥတုပိ** ကဿစိ သီတော, ကဿစိ ဥဏှော သပ္ပာယော ဟောတိ။ တသ္မာ ယံ ဘောဇနံ တ ဥတုံ တ သေဝန္တဿ ဖာသု ဟောတိ, အသမာဟိတံ တ စိတ္တံ သမာဓိယတိ, သမာဟိတံ တ ထိရတရံ ဟောတိ။ တံ ဘောဇနံ, သော စ ဥတု သပ္ပာယော။ ဣတရံ ဘောဇနံ, ဣတရော စ ဥတု အသပ္ပာယော။

ဣရိယာပထေသုပိ ကဿစိ စင်္ကမော သပ္ပာယော ဟောတိ, ကဿစိ သယနဋ္ဌာနနိသဇ္ဇာနံ အညတရော။ တသ္မာ တံ အာတသံ ဝိယ တိဏ္ဏိ ဒိဝသာနိ ဥပပရိက္ခိတွာ ယသ္မိံ ဣရိယာပထေ အသမာဟိတံ စိတ္တံ သမာဓိယတိ, သမာဟိတံ တ ထိရတရံ ဟောတိ, သော သပ္ပာယော, ဣတရော အသပ္ပာယောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဣတိ ဣမံ သတ္တဝိဓံ အသပ္ပာယံ ဝဇ္ဇေတွာ သပ္ပာယံ သေဝိတဗ္ဗံ။ ဧဝံ ပဋိပန္နဿ ဟိ နိမိတ္တာသေဝနဗဟုလဿ န စိရေနေဝ ကာလေန ဟောတိ ကဿစိ အပ္ပနာ။

ယဿ ပန ဧဝမ္ပိ ပဋိပဇ္ဇတော န ဟောတိ, တေန ဒသဝိဓံ အပ္ပနာကောသလ္လံ သမ္ပာဒေတဗ္ဗန္တိ ဒဿေတုံ **"ဝတ္ထုဝိသဒကိရိယာ"**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ (ဒီ. နိ. အဋ္ဌ. ၂.၃၈၅; မ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၁၁၈; သံ. နိ. အဋ္ဌ. ၃.၅.၂၃၂; အ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၁.၄၁၈) **ဝိတ္ထုဝိသဒကိရိယာ** နာမ အဇ္ဈတ္တိကဗာဟိရာနံ ဝတ္ထူနံ ဝိသဒဘာဝကရဏံ။ ယဒာ ဟိဿ ကေသနခလောမာနိ ဒီဃာနိ ဟောန္တိ, သရီရံ တ သေဒမလဂ္ဂဟိတံ, တဒာ အဇ္ဈတ္တိကံ ဝတ္ထု အဝိသဒံ ဟောတိ အပရိသုဒ္ဓံ။ ယဒာ ပနဿ စီဝရံ ဇိဏ္ဏံ ကိလိဋ္ဌံ ဒုဂ္ဂန္ဓံ ဟောတိ, သေနာသနံ တ ဥက္လာပံ, တဒာ ဗာဟိရံ ဝတ္ထု အဝိသဒံ ဟောတိ အပရိသုဒ္ဓံ။ အဇ္ဈတ္တိကဗာဟိရေ ဟိ ဝတ္ထုမှိ အဝိသဒေ ဥပ္ပန္နေသု စိတ္တစေတသိကေသု ဉာဏမ္ပိ အပရိသုဒ္ဓံ ဟောတိ အပရိသုဒ္ဓါနိ ဒီပကပလ္လိကဝဋ္ဋိတေလာနိ နိဿာယ ဥပ္ပန္နဒီပသိခာယ ဩဘာသော ဝိယ။ အပရိသုဒ္ဓေန စ ဉာဏေန သင်္ခါရေ သမ္မသတော သင်္ခါရာပိ အဝိဘူတာ ဟောန္တိ, ကမ္မဋ္ဌာနမနုယုဉ္ဇတော ကမ္မဋ္ဌာနမ္ပိ ဝုဍ္ဎိံ ဝိရူဠ္ဟိံ ဝေပုလ္လံ န ဂစ္ဆတိ။ ဝိသဒေ ပန အဇ္ဈတ္တိကဗာဟိရေ ဝတ္ထုမှိ ဥပ္ပန္နေသု စိတ္တစေတသိကေသု ဉာဏမ္ပိ ဝိသဒံ ဟောတိ ပရိသုဒ္ဓါနိ ဒီပကပလ္လိကဝဋ္ဋိတေလာနိ နိဿာယ ဥပ္ပန္နဒီပသိခာယ ဩဘာသော ဝိယ။ ပရိသုဒ္ဓေန စ ဉာဏေန သင်္ခါရေ သမ္မသတော သင်္ခါရာပိ ဝိဘူတာဟောန္တိ, ကမ္မဋ္ဌာနမနုယုဉ္ဇတော ကမ္မဋ္ဌာနမ္ပိ ဝုဍ္ဎိံ ဝိရူဠ္ဟိံ ဝေပုလ္လံ ဂစ္ဆတိ။

ဣန္ဒြိယသမတ္တပဋိပါဒနတာ နာမ သဒ္ဓါဒီနံ ဣန္ဒြိယာနံ သမဘာဝကရဏံ။ သစေ ဟိဿ သဒ္ဓိန္ဒြိယံ ဗလဝံ ဟောတိ, ဣတရာနိ မန္ဒာနိ, တတော ဝီရိယိန္ဒြိယံ ပဂ္ဂဟကိစ္စံ, သတိန္ဒြိယံ ဥပဋ္ဌာနကိစ္စံ, သမာဓိန္ဒြိယံ အဝိက္ခေပကိစ္စံ, ပညိန္ဒြိယံ ဒဿနကိစ္စံ ကာတုံ န သက္ကောတိ။ တသ္မာ တံ ဓမ္မသဘာဝပစ္စဝေက္ခဏေန တ ယထာ တ မနသိကရောတော ဗလဝံ ဇာတံ, တထာ အမနသိကာရေန ဟာပေတဗ္ဗံ။ **ဝက္ကလိတ္ထေရဝတ္ထု** စေတ္ထ နိဒဿနံ။ သစေ ပန ဝီရိယိန္ဒြိယံ ဗလဝံ ဟောတိ, အထ နေဝ သဒ္ဓိန္ဒြိယံ အဓိမောက္ခကိစ္စံ ကာတုံ သက္ကောတိ, န ဣတရာနိ ဣတရကိစ္စဘေဒံ။ တသ္မာ တံ ပဿဒ္ဓါဒိဘာဝနာယ ဟာပေတဗ္ဗံ။ တတြာပိ **သောဏတ္ထေရဝတ္ထု** ဒဿေတဗ္ဗံ။ ဧဝံ သေသေသုပိ ကေဿ ဗလဝဘာဝေ သတိ ဣတရေသံ အတ္တနော ကိစ္စေသု အသမတ္ထတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဝိသေသတော ပနေတ္ထ သဒ္ဓါပညာနံ သမာဓိဝီရိယာနဉ္စ သမတံ ပသံသန္တိ။ ဗလဝသဒ္ဓော ဟိ မန္ဒပညော မုဓပ္ပ သန္နော ဟောတိ, အဝတ္ထုသ္မိံ ပသီဒတိ။ ဗလဝပညော မန္ဒသဒ္ဓော ကေရာဋိကပက္ခံ ဘဇတိ, ဘေသဇ္ဇသမုဋ္ဌိတော ဝိယ ရောဂေ အတေကိစ္ဆော ဟောတိ။ ဥဘိန္နံ သမတာယ ဝတ္ထုသ္မိံယေဝ ပသီဒတိ။ ဗလဝသမာဓိံ ပန မန္ဒဝီရိယံ သမာ ဓိဿ ကောသဇ္ဇပက္ခတ္တာ ကောသဇ္ဇံ အဘိဘဝတိ, ဗလဝဝီရိယံ မန္ဒသမာဓိဝီရိယဿ ဥဒ္ဓစ္စပက္ခတ္တာ ဥဒ္ဓစ္စံ အဘိ ဘဝတိ။ သမာဓိ ပန ဝီရိယေန သံယောဇိတော ကောသဇ္ဇေ ပတိတုံ န လဘတိ, ဝီရိယံ သမာဓိနာ သံယောဇိတံ ဥဒ္ဓစ္စေ ပတိတုံ န လဘတိ။ တသ္မာ တဒုဘယံ သမံ ကာတဗ္ဗံ။ ဥဘယသမတာယ ဟိ အပ္ပနာ ဟောတိ။ အပိစ သမာဓိကမ္မိကဿ ဗလဝတီပိ သဒ္ဓါ ဝဋ္ဋတိ။ ဧဝဉှိ သဒ္ဒဟန္တော ဩကပ္ပေန္တော အပ္ပနံ ပါပုဏိဿတိ, သမာဓိပညာသု ပန သမာဓိက မ္မိကဿ ဧကဂ္ဂတာ ဗလဝတီ ဝဋ္ဋတိ။ ဧဝဉှိ သော အပ္ပနံ ပါပုဏာတိ, ဝိပဿနာကမ္မိကဿ ပညာ ဗလဝတီ ဝဋ္ဋတိ ။ ဧဝဉှိ သော လက္ခဏပ္ပဋိဝေဓံ ပါပုဏာတိ, ဥဘိန္နံ ပန သမတာယပိ အပ္ပနာ ဟောတိယေဝ။ သတိ ပန သဗ္ဗတ္ထ ဗလ ဝတီ ဝဋ္ဋတိ။ သတိ ဟိ စိတ္တံ ဥဒ္ဓစ္စပက္ခိကာနံ သဒ္ဓါဝီရိယပညာနံ ဝသေန ဥဒ္ဓစ္စပါတတော ကောသဇ္ဇပက္ခေန စ သမာဓိနာ ကောသဇ္ဇပါတတော ရက္ခတိ။ တသ္မာ သာ လောဏဓူပနံ ဝိယ သဗ္ဗဗျဉ္ဇနေသု, သဗ္ဗကမ္မိကအမစ္စော ဝိယ စ သဗ္ဗရာဇကိစ္စေသု သဗ္ဗတ္ထ ဣစ္ဆိတဗ္ဗာ။

နိမိတ္တကုသလတာ နာမ ပထဝီကသိဏာဒိကဿ စိတ္တေကဂ္ဂတာနိမိတ္တဿ အကတဿ ကရဏကောသ လ္လံ, ကတဿ ဘာဝနာကောသလ္လံ, ဘာဝနာယ လဒ္ဓဿ ရက္ခဏကောသလ္လဉ္စ, တံ ဣဓ အဓိပ္ပေတံ။

ကထံ **ယသ္မိံ သမယေ စိတ္တံ နိဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ, တသ္မိံ သမယေ စိတ္တံ နိဂ္ဂဏှာတိ**? ယဒါဿ အစ္စာရဒ္ဓ ဝီရိယတာဒီဟိ ဥဒ္ဓတံ စိတ္တံ ဟောတိ, တဒါ ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂါဒယော တယော အဘာဝေတွာ ပဿဒ္ဓိသမ္ဗော ဇ္ဈင်္ဂါဒယော ဘာဝေတိ။ ဝုတ္တဉှေတံ ဘဂဝတာ (သံ. နိ. ၅.၂၃၄) –

“သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, ပုရိသော မဟန္တံ အဂ္ဂိက္ခန္ဓံ နိဗ္ဗာပေတုကာမော အဿ, သော တတ္ထ သုက္ခာနိ စေဝ တိဏာနိ ပက္ခိပေယျ, သုက္ခာနိ စ ဂောမယာနိ ပက္ခိပေယျ, သုက္ခာနိ စ ကဋ္ဌာနိ ပက္ခိပေ ယျ, မုခဝါတဉ္စ ဒဒေယျ, န စ ပံသုကေန ဩကိရေယျ, ဘဗ္ဗော နု ခေါ သော ပုရိသော တံ မဟန္တံ အဂ္ဂိ က္ခန္ဓံ နိဗ္ဗာပေတုန္တိ။ နော ဟေတံ, ဘန္တေ။ ဧဝမေဝ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ယသ္မိံ သမယေ ဥဒ္ဓတံ စိတ္တံ ဟော တိ, အကာလော တသ္မိံ သမယေ ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဘာဝနာယ။ အကာလော ဝီရိယ။ပေ။ အကာလော ပီတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဘာဝနာယ။ တံ ကိဿ ဟေတု? ဥဒ္ဓတံ, ဘိက္ခဝေ, စိတ္တံ, တံ ဧတေဟိ ဓမ္မေဟိ ဒုဝူ ပသမယံ ဟောတိ။

“ယသ္မိံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, သမယေ ဥဒ္ဓတံ စိတ္တံ ဟောတိ, ကာလော တသ္မိံ သမယေ ပဿဒ္ဓိသမ္ဗောဇ္ ဈင်္ဂဿ ဘာဝနာယ။ ကာလော သမာဓိ။ပေ။ ကာလော ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဘာဝနာယ။ တံ ကိဿ ဟေတု? ဥဒ္ဓတံ, ဘိက္ခဝေ, စိတ္တံ, တံ ဧတေဟိ ဓမ္မေဟိ သုဝူပသမယံ ဟောတိ။ သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, ပု ရိသော မဟန္တံ အဂ္ဂိက္ခန္ဓံ နိဗ္ဗာပေတုကာမော အဿ, သော တတ္ထ အလ္လာနိ စေဝ တိဏာနိ ပက္ခိပေယ် ယ, အလ္လာနိ စ ဂောမယာနိ ပက္ခိပေယျ, အလ္လာနိ စ ကဋ္ဌာနိ ပက္ခိပေယျ, ဥဒကဝါတဉ္စ ဒဒေယျ, ပံ သုကေန စ ဩကိရေယျ, ဘဗ္ဗော နု ခေါ သော ပုရိသော တံ မဟန္တံ အဂ္ဂိက္ခန္ဓံ နိဗ္ဗာပေတုန္တိ။ ဧဝံ, ဘန္ တေ”တိ။

ဧတ္ထ စ ယထာသကံ အာဟာရဝသေန ပဿဒ္ဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂါဒီနံ ဘာဝနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဝုတ္တဉှေတံ ဘဂဝ တာ –

“အတ္ထိ, ဘိက္ခဝေ, ကာယပ္ပဿဒ္ဓိ စိတ္တပ္ပဿဒ္ဓိ, တတ္ထ ယောနိသောမနသိကာရဗဟုလီကာ ရော အယမာဟာရော အနုပ္ပန္နာယ ဝါ ပဿဒ္ဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဥပ္ပါဒာယ , ဥပ္ပန္နဿ ဝါ ပဿဒ္ဓိ သမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဘိယျောဘာဝါယ ဝေပုလ္လာယ ဘာဝနာယ ပါရိပူရိယာ သံဝတ္တတိ။ တထာ အတ္ထိ, ဘိ က္ခဝေ, သမထနိမိတ္တံ အဗျဂ္ဂနိမိတ္တံ, တတ္ထ ယောနိသောမနသိကာရဗဟုလီကာရော အယမာဟာရော အ နုပ္ပန္နဿ ဝါ သမာဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဥပ္ပါဒာယ, ဥပ္ပန္နဿ ဝါ သမာဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဘိယ္

ယောဘာတယ ဝေပုလ္လာယ ဘာဝနာယ ပာရိပူရိယာ သံဝတ္တတိ။ပေ။ တထာ အတ္ထိ, ဘိက္ခဝေ, ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဋ္ဌာနိယာ ဓမ္မာ, တတ္ထ ယောနိသောမနသိကာရဗဟုလီကာရော အယမာဟာရော အနုပ္ပန္နဿ ဝါ ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဥပ္ပာဒါယ, ဥပ္ပန္နဿ ဝါ ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဘိယျောဘာဝါယ ဝေပုလ္လာယ ဘာဝနာယ ပာရိပူရိယာ သံဝတ္တတီ''တိ (သံ. နိ. ၅.၂၃၂)။

တတ္ထ ယထာဿ ပဿဒ္ဓိအာဒယော ဥပ္ပန္နပုဗ္ဗာ, တံ အာကာရံ သလ္လက္ခေတွာ တေသံ ဥပ္ပာဒနဝသေန ပဝတ္တမနသိကာရောဝ တီသု ပဒေသုပိ **ယောနိသောမနသိကာရော** နာမ။ **သမထနိမိတ္တ**န္တိ စ သမထဿေဝေတံ အဓိဝစနံ, အဝိက္ခေပဋ္ဌေန စ တဿေဝ **အဗျဂ္ဂနိမိတ္တ**န္တိ။

အပိစ သတ္တ ဓမ္မာ ပဿဒ္ဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဥပ္ပာဒါယ သံဝတ္တန္တိ – ပဏီတဘောဇနသေဝနတာ, ဥတုသုခသေဝနတာ, ဣရိယာပထသုခသေဝနတာ, မဇ္ဈတ္တပ္ပယောဂတာ, သာရဒ္ဓကာယပုဂ္ဂလပရိဝဇ္ဇနတာ, ပဿဒ္ဓကာယပုဂ္ဂလသေဝနတာ, တဒဓိမုတ္တတာတိ။

ဧကာဒသ ဓမ္မာ သမာဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဥပ္ပာဒါယ သံဝတ္တန္တိ – ဝတ္ထုဝိသဒတာ, နိမိတ္တကုသလတာ, ဣန္ဒြိယသမတ္တပဋိပါဒနတာ, သမယေ စိတ္တဿ နိဂ္ဂဟဏတာ, သမယေ စိတ္တဿ ပဂ္ဂဟဏတာ, နိရဿာဒဿ စိတ္တဿ သဒ္ဓါသံဝေဂဝသေန သမ္ပဟံသနတာ, သမပ္ပဝတ္တဿ အဇ္ဈုပေက္ခနတာ, အသမာဟိတပုဂ္ဂလပရိဝဇ္ဇနတာ, သမာဟိတပုဂ္ဂလသေဝနတာ, ဈာနဝိမောက္ခပစ္စဝေက္ခဏတာ, တဒဓိမုတ္တတာတိ။

ပဉ္စ ဓမ္မာ ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဥပ္ပာဒါယ သံဝတ္တန္တိ – သတ္တမဇ္ဈတ္တတာ, သင်္ခါရမဇ္ဈတ္တတာ, သတ္တသင်္ခါရကေလာယနပုဂ္ဂလပရိဝဇ္ဇနတာ, သတ္တသင်္ခါရမဇ္ဈတ္တပုဂ္ဂလသေဝနတာ, တဒဓိမုတ္တတာတိ။ ဣတိ ဣမေဟိ အာကာရေဟိ ဧတေ ဓမ္မေ ဥပ္ပာဒေန္တော ပဿဒ္ဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂါဒယော ဘာဝေတိ နာမ။ ဧဝံ ယသ္မိံ သမယေ စိတ္တံ နိဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ, တသ္မိံ သမယေ စိတ္တံ နိဂ္ဂဏှာတိ။

ကထဉ္စ **ယသ္မိံ သမယေ စိတ္တံ ပဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ, တသ္မိံ သမယေ စိတ္တံ ပဂ္ဂဏှာတိ**? ယဒါဿ အတိသိထိလဝီရိယတာဒီဟိ စိတ္တံ လီနံ ဟောတိ, တဒါ ပဿဒ္ဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂါဒယော တယော အဘာဝေတွာ ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂါဒယော ဘာဝေတိ။ ဝုတ္တဉ္ဟေတံ ဘဂဝတာ (သံ. နိ. ၅.၂၃၄) –

''သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, ပုရိသော ပရိတ္တံ အဂ္ဂိံ ဥဇ္ဇာလေတုကာမော အဿ, သော တတ္ထ အလ္လာနိ စေဝ တိဏာနိ ပက္ခိပေယျ။ပေ။ ပံသုကေန စ ဩကိရေယျ, ဘဗ္ဗော နု ခေါ သော ပုရိသော တံ ပရိတ္တံ အဂ္ဂိံ ဥဇ္ဇာလေတုန္တိ။ နော ဟေတံ, ဘန္တေ။ ဧဝမေဝ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ယသ္မိံ သမယေ လီနံ စိတ္တံ ဟောတိ။ အကာလော တသ္မိံ သမယေ ပဿဒ္ဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဘာဝနာယ။ အကာလော သမာဓိ။ပေ။ အကာလော ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဘာဝနာယ။ တံ ကိဿ ဟေတု? လီနံ, ဘိက္ခဝေ, စိတ္တံ, တံ ဧတေဟိ ဓမ္မေဟိ ဒုသမုဋ္ဌာပယံ ဟောတိ။

''ယသ္မိဉ္စ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, သမယေ လီနံ စိတ္တံ ဟောတိ, ကာလော တသ္မိံ သမယေ ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဘာဝနာယ, ကာလော ဝီရိယ။ပေ။ ကာလော ပီတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဘာဝနာယ။ တံ ကိဿ ဟေတု? လီနံ, ဘိက္ခဝေ, စိတ္တံ, တံ ဧတေဟိ ဓမ္မေဟိ သုသမုဋ္ဌာပယံ ဟောတိ။ သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, ပုရိသော ပရိတ္တံ အဂ္ဂိံ ဥဇ္ဇာလေတုကာမော အဿ, သော တတ္ထ သုက္ခာနိ စေဝ တိဏာနိ ပက္ခိပေယျ။ပေ။ န စ ပံသုကေန ဩကိရေယျ, ဘဗ္ဗော နု ခေါ သော ပုရိသော တံ ပရိတ္တံ အဂ္ဂိံ ဥဇ္ဇာလေတုန္တိ။ ဧဝံ, ဘန္တေ''တိ။

ဧတ္ထာပိ ယထာသကံ အာဟာရဝသေန ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂါဒီနံ ဘာဝနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဝုတ္တဉ္ဟေတံ ဘဂဝတာ (သံ. နိ. ၅.၂၃၂) –

''အတ္ထိ, ဘိက္ခဝေ, ကုသလာကုသလာ ဓမ္မာ သာဝဇ္ဇာနဝဇ္ဇာ ဓမ္မာ ဟီနပ္ပဏီတာ ဓမ္မာ ကဏှသုက္ကသပ္ပဋိဘာဂါ ဓမ္မာ, တတ္ထ ယောနိသောမနသိကာရဗဟုလီကာရော အယမာဟာရော အနုပ္ပန္နဿ ဝါ ဓမ္မ

ဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဥပ္ပာဒာယ, ဥပ္ပန္နဿ ဝါ ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဘိယ္ယောဘာဝါယ ဝေပု လ္လာယ ဘာဝနာယ ပါရိပူရိယာ သံဝတ္တတိ။ တထာ အတ္ထိ, ဘိက္ခဝေ, အာရမ္ဘဓာတု နိက္ကမဓာတု ပရက္က မဓာတု, တတ္ထ ယောနိသောမနသိကာရဗဟုလီကာရော အယမာဟာရော အနုပ္ပန္နဿ ဝါ ဝီရိယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဥပ္ပာဒာယ, ဥပ္ပန္နဿ ဝါ ဝီရိယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဘိယ္ယောဘာဝါယ ဝေပုလ္လာယ ဘာဝနာ ယ ပါရိပူရိယာ သံဝတ္တတိ။ တထာ အတ္ထိ, ဘိက္ခဝေ, ပီတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဋ္ဌာနီယာ ဓမ္မာ, တတ္ထ ယောနိသောမနသိကာရဗဟုလီကာရော အယမာဟာရော အနုပ္ပန္နဿ ဝါ ပီတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဥပ္ပာဒာယ, ဥပ္ပန္နဿ ဝါ ပီတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဘိယ္ယောဘာဝါယ ဝေပုလ္လာယ ဘာဝနာယ ပါရိပူရိယာ သံဝတ္တ တီ''တိ။

တတ္ထ သဘာဝသာမညလက္ခဏပ္ပဋိဝေဓဝသေန ပဝတ္တမနသိကာရော ကုသလာဒီသု **ယောနိသောမနသိကာရော** နာမ။ အာရမ္ဘဓာတုအာဒီနံ ဥပ္ပာဒဝသေန ပဝတ္တမနသိကာရော အာရမ္ဘဓာတုအာဒီသု **ယောနိသောမနသိကာရော** နာမ။ တတ္ထ **အာရမ္ဘဓာတူ** တိ ပဌမဝီရိယံ ဝုစ္စတိ။ **နိက္ကမဓာတူ** တိ ကောသဇ္ဇတော နိက္ခန္တတ္တာ တတော ဗလဝ တရံ။ **ပရက္ကမဓာတူ** တိ ပရံ ပရံ ဌာနံ အက္ကမနတော တတောပိ ဗလဝတရံ။ **ပီတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဋ္ဌာနီယာ ဓမ္မာ** တိ ပန ပီတိယာ ဧဝေတံ နာမံ, တဿာပိ ဥပ္ပာဒကမနသိကာရော **ယောနိသောမနသိကာရော** နာမ။

အပိစ သတ္တ ဓမ္မာ ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဥပ္ပာဒာယ သံဝတ္တန္တိ – ပရိပုစ္ဆကတာ, ဝတ္ထုဝိသဒကိရိယာ, ဣန္ဒြိယသမတ္တပဋိပါဒနာ, ဒုပ္ပညပုဂ္ဂလပရိဝဇ္ဇနာ, ပညဝန္တပုဂ္ဂလသေဝနာ, ဂမ္ဘီရဉာဏစရိယပစ္စဝေက္ခဏာ, တ ဒဓိမုတ္တတာတိ။

ဧကာဒသ ဓမ္မာ ဝီရိယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဥပ္ပာဒာယ သံဝတ္တန္တိ – အပါယာဒိဘယပစ္စဝေက္ခဏတာ, ဝီရိယာ ယတ္တလောကိယလောကုတ္တရဝိသေသာဓိဂမာနိသံသဒဿိတာ, ''ဗုဒ္ဓပစ္စေကဗုဒ္ဓမဟာသာဝကေဟိ ဂတမဂ္ဂေါ မယာ ဂန္တဗ္ဗော, သော စ န သက္ကာ ကုသီတေန ဂန္တု''န္တိ ဧဝံ ဂမနဝီထိပစ္စဝေက္ခဏတာ, အယကာနံ မဟပ္ဖလတာ ကရဏေန ပိဏ္ဍာပစာယနတာ, ''ဝီရိယာရမ္ဘဿ ဝဏ္ဏဝါဒီ မေ သတ္ထာ, သော စ အနတိက္ကမနီယသာသနော, အမှာ ကဉ္စ ဗဟူပကာရော, ပဋိပတ္တိယာ စ ပူဇိယမာနော ပူဇိတော ဟောတိ, န ဣတရထာ''တိ ဧဝံ သတ္ထု မဟတ္တပစ္စ ဝေက္ခဏတာ, ''သဒ္ဓမ္မသင်္ခါတံ မေ မဟာအာယဇ္ဇံ ဂဟေတဗ္ဗံ, တဉ္စ န သက္ကာ ကုသီတေန ဂဟေတု''န္တိ ဧဝံ အာယ ဇ္ဇမဟတ္တပစ္စဝေက္ခဏတာ, အာလောကသညာမနသိကာရဣရိယာပထပရိဝတ္တနအဗ္ဘောကာသသေဝနာဒီဟိ ထိနမိဒ္ဓဝိနောဒနတာ, ကုသီတပုဂ္ဂလပရိဝဇ္ဇနတာ, အာရဒ္ဓဝီရိယပုဂ္ဂလသေဝနတာ, သမ္မပ္ပဓာနပစ္စဝေက္ခဏတာ, တ ဒဓိမုတ္တတာတိ။

ဧကာဒသ ဓမ္မာ ပီတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဥပ္ပာဒာယ သံဝတ္တန္တိ – ဗုဒ္ဓါနုဿတိ, ဓမ္မသင်္ဃသီလစာဂဒေဝတာနု ဿတိ, ဥပသမာနုဿတိ, လူခပုဂ္ဂလပရိဝဇ္ဇနတာ, သိနိဒ္ဓပုဂ္ဂလသေဝနတာ, ပသာဒနီယသုတ္တန္တပစ္စဝေက္ခဏ တာ, တဒဓိမုတ္တတာတိ။ ဣတိ ဣမေဟိ အာကာရေဟိ ဧတေ ဓမ္မေ ဥပ္ပာဒေန္တော ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂါဒယော ဘာ ဝေတိ နာမ။ ဧဝံ ယသ္မိံ သမယေ စိတ္တံ ပဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ, တသ္မိံ သမယေ စိတ္တံ ပဂ္ဂဏှာတိ။

ကထံ **ယသ္မိံ သမယေ စိတ္တံ သမ္ပဟံသေတဗ္ဗံ, တသ္မိံ သမယေ စိတ္တံ သမ္ပဟံသေတိ** ? ယဒာဿ ပညာ ပယောဂမန္ဒတာယ ဝါ ဥပသမသုခါနဓိဂမေန ဝါ နိရဿာဒံ စိတ္တံ ဟောတိ, တဒါ နံ အဋ္ဌသံဝေဂဝတ္ထုပစ္စဝေက္ခဏေ န သံဝေဇေတိ။ **အဋ္ဌ သံဝေဂဝတ္ထူနိ** နာမ ဇာတိဇရာဗျာဓိမရဏာနိ စတ္တာရိ, အပါယဒုက္ခံ ပဉ္စမံ, အတီတေ ဝဋ္ဋမူလ ကံ ဒုက္ခံ, အနာဂတေ ဝဋ္ဋမူလကံ ဒုက္ခံ, ပစ္စုပ္ပန္နေ အာဟာရပရိယေဋ္ဌိမူလကံ ဒုက္ခန္တိ။ ဗုဒ္ဓဓမ္မသင်္ဃဂုဏာနုဿရ ဏေန စဿ ပသာဒံ ဇနေတိ။ ဧဝံ ယသ္မိံ သမယေ စိတ္တံ သမ္ပဟံသေတဗ္ဗံ, တသ္မိံ သမယေ စိတ္တံ သမ္ပဟံသေတိ။

ကထံ **ယသ္မိံ သမယေ စိတ္တံ အဇ္ဈုပေက္ခိတဗ္ဗံ, တသ္မိံ သမယေ စိတ္တံ အဇ္ဈုပေက္ခတိ** ? ယဒာဿ ဧဝံ ပဋိ ပဇ္ဇတော အလီနံ အနုဒ္ဓတံ အနိရဿာဒံ အာရမ္မဏေ သမပ္ပဝတ္တံ သမထဝီထိပ္ပဋိပန္နံ စိတ္တံ ဟောတိ, တဒါ တသ္မိံ သ ပဂ္ဂဟနိဂ္ဂဟသမ္ပဟံသနေသု အဗျာပါရံ အာပဇ္ဇတိ သာရထိ ဝိယ စ သမပ္ပဝတ္တေသု အဿေသု။ ဧဝံ ယသ္မိံ သမယေ စိတ္တံ အဇ္ဈုပေက္ခိတဗ္ဗံ, တသ္မိံ သမယေ စိတ္တံ အဇ္ဈုပေက္ခတိ။

အသမာဟိတပုဂ္ဂလပရိဝဇ္ဇနာ နာမ နေက္ခမ္မပဋိပဒံ အနာရုဠှပုဗ္ဗာနံ အနေကကိစ္စပ္ပသုတာနံ ဝိက္ခိတ္တဟဒယာနံ ပုဂ္ဂလာနံ အာရကာ ပရိစ္စာဂေါ။ **သမာဟိတပုဂ္ဂလသေဝနာ** နာမ နေက္ခမ္မပဋိပဒံ ပဋိပန္နာနံ သမာဓိလာဘီနံ ပုဂ္ဂလာနံ ကာလေန ကာလံ ဥပသင်္ကမနံ။ **တဒဓိမုတ္တတာ** နာမ သမာဓိမုတ္တတာ, သမာဓိဂရုသမာဓိနိန္နသမာဓိပောဏသမာဓိပဗ္ဘာရတာတိ အတ္ထော။ ဧဝမေတံ ဒသဝိဓံ အပ္ပနာကောသလ္လံ သမ္ပာဒေတဗ္ဗံ။ တေနာဟ – **"ဣမာနိ ဒသ အပ္ပနာကောသလ္လာနိ အဝိဇဟန္တေနာ"**တိ။ တတ္ထ ယေန ဝိဓိနာ အပ္ပနာယ ကုသလော ဟောတိ, သော ဒသဝိဓောပိ ဝိဓိ အပ္ပနာကောသလ္လံ တန္နိဗ္ဗတ္တံ တ ဉာဏံ, ဧဝမေတံ ဒသဝိဓံ အပ္ပနာကောသလ္လံ သမ္ပာဒေန္တဿ ပဋိလဒ္ဓနိမိတ္တသ္မိံ အပ္ပနာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဝုတ္တဉ္စေတံ –

"ဧဝဉှိ သမ္ပာဒယတော၊ အပ္ပနာကောသလ္လံ ဣမံ။
ပဋိလဒ္ဓေ နိမိတ္တသ္မိံ၊ အပ္ပနာ သမ္ပဝတ္တတီ"တိ။ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၆၇)။

ယောဂေ ကရဏီယောတိ အပ္ပနာကောသလ္လံ သမ္ပာဒေန္တဿပိ ယဒိ အပ္ပနာ န ဟောတိ, တေန ကမ္မဋ္ဌာနာနုယောဂံ အဝိဇဟိတွာ ရေဏုအာဒီသု မဓုကရာဒီနံ ပဝတ္တိ အာကာရံ သလ္လက္ခေတွာ လီနုဒ္ဓတဘာဝေဟိ မာနသံ မောစေတွာ ဝီရိယသမတံ ယောဇေန္တေန ပုနပ္ပုနံ ယောဂေ ကာတဗ္ဗော။ ဝုတ္တဉ္စေတံ –

"ဧဝဉှိ ပဋိပန္နဿ၊ သစေ သာ နပ္ပဝတ္တတိ။
တထာပိ န ဇဟေ ယောဂံ၊ ဝါယမေထေဝ ပဏ္ဍိတော။

"ဟိတွာ ဟိ သမ္မဝါယာမံ၊ ဝိသေသံ နာမ မာဏဝေါ။
အဓိဂစ္ဆေ ပရိတ္တမ္ပိ၊ ဌာနမေတံ န ဝိဇ္ဇတိ။

"စိတ္တပ္ပဝတ္တိအာကာရံ၊ တသ္မာ သလ္လက္ခယံ ဗုဓော။
သမတံ ဝီရိယဿေဝ၊ ယောဇယေထ ပုနပ္ပုနံ။

"ဤသကမ္ပိ လယံ ယန္တံ၊ ပဂ္ဂဏှေထေဝ မာနသံ။
အစ္စာရဒ္ဓံ နိသေဓေတွာ၊ သမမေဝ ပဝတ္တယေ။

"ရေဏုမှိ ဥပ္ပလဒလေ၊ သုတ္တေ နာဝါယ နာဠိယာ။
ယထာ မဓုကရာဒီနံ၊ ပဝတ္တိ သမ္မဝဏ္ဏိတာ။

"လီနဥဒ္ဓတဘာဝေဟိ၊ မောစယိတွာန သဗ္ဗသော။
ဧဝံ နိမိတ္တာဘိမုခံ၊ မာနသံ ပဋိပါဒယေ"တိ။ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၆၇)။

ယထာ ဟိ အဆေကော မဓုကရော "အသုကသ္မိံ ရုက္ခေ ပုပ္ဖံ ပုပ္ဖိတ"န္တိ ဉတွာ တိက္ခေန ဝေဂေန ပက္ခန္ဒော တံ အတိက္ကမိတွာ ပဋိနိဝတ္တေန္တော ခီဏေ ရေဏုမှိ သမ္ပာပုဏာတိ, အပရော အဆေကော မန္ဒေန ဇဝေန ပက္ခန္ဒော ခီဏေယေဝ သမ္ပာပုဏာတိ, ဆေကော ပန သမေန ဇဝေန ပက္ခန္ဒော သုခေန ပုပ္ဖရာသိံ သမ္ပတွာ ယာဝဒိစ္ဆကံ ရေဏုံ အာဒာယ မဓုံ သမ္ပာဒေတွာ မဓုံ အနုဘဝတိ, ယထာ စ သလ္လကတ္တအန္တေဝါသိကေသု ဥဒကထာလဂတေ ဥပ္ပလပတ္တေ သတ္ထကမ္မံ သိက္ခန္တေသု ဧကော အဆေကော ဝေဂေန သတ္ထံ ပါတေန္တော ဥပ္ပလပတ္တံ ဒွိဓာ ဝါ ဆိန္ဒတိ, ဥဒကေ ဝါ ပဝေသေတိ, အပရော အဆေကော ဆိဇ္ဇနပဝေသနဘယာ သတ္ထကေန ဖုသိတုမ္ပိ န ဝိသဟတိ, ဆေကော ပန သမေန ပယောဂေန တတ္ထ သတ္ထပဒံ ဒဿေတွာ ပရိယောဒာတသိပ္ပော ဟုတွာ တထာရူပေသု ဌာနေသု ကမ္မံ ကတွာ လာဘံ လဘတိ, ယထာ စ "ယော စတုဗျာမပ္ပမာဏံ မက္ကဋသုတ္တံ အာဟရတိ, သော စတ္တာရိ သဟဿာနိ လဘတီ"တိ ရညာ ဝုတ္တေ ဧကော အဆေကပုရိသော ဝေဂေန မက္ကဋသုတ္တံ အာကဍ္ဎန္တော တဟိံ တဟိံ ဆိန္ဒတိယေဝ, အပရော အဆေကော ဆေဒနဘယာ ဟတ္ထေန ဖုသိတုမ္ပိ န ဝိသဟတိ, ဆေကော ပန ကောဋိတော ပဋ္ဌာယ သမေန ပယောဂေန ဒဏ္ဍကေ ဝေဌေတွာ အာဟရိတွာ လာဘံ လဘတိ, ယထာ စ အဆေကော နိယာမကော ဗလဝတဝါတေ လင်္ကာရံ ပူရေန္တော နာဝံ ဝိဒေသံ ပက္ခန္ဒာပေတိ, အပရော အဆေကော မန္ဒဝါတေ လင်္ကာရံ ဩ

ရောပေန္တော နာဝံ တတ္ထေဝ ဌပေတိ, ဆေကော ပန မန္ဒတတော ပူရေတ္ဝာ ဗလဝတတော အမုလင်္ကာရံ ကတ္ဝာ သော
တ္တိနာ ဣစ္ဆိတဋ္ဌာနံ ပာပုဏာတိ, ယထာ စ “ယော တေလေန အဆဍ္ဎေန္တော နာဠိံ ပူရေတိ, သော လာဘံ လဘတီ”တိ
အာစရိယေန အန္တေဝါသိကာနံ ဝုတ္တေ ဧကော အဆေကော လာဘလုဒ္ဓော ဝေဂေန ပူရေန္တော တေလံ ဆဍ္ဍေတိ,
အပရော အဆေကော တေလဆဍ္ဍနဘယာ အာသိဉ္စိတုမ္ပိ န ဝိသဟတိ, ဆေကော ပန သမေန ပယောဂေန ပူရေတ္ဝာ လာ
ဘံ လဘတိ, ဧဝမေဝ ဧကော ဘိက္ခု ဥပ္ပန္နေ နိမိတ္တေ “သီဃမေဝ အပ္ပနံ ပာပုဏိဿာမီ”တိ ဂါဠှံ ဝီရိယံ ကရောတိ,
တဿ စိတ္တံ အစ္စာရဒ္ဓဝီရိယတ္တာ ဥဒ္ဓစ္စေ ပတတိ, သော န သက္ကောတိ အပ္ပနံ ပာပုဏိတုံ။ ဧကော အစ္စာရဒ္ဓ
ဝီရိယတာယ ဒေါသံ ဒိသွာ “ကိံ ဒါနိ မေ အပ္ပနာယာ”တိ ဝီရိယံ ဟာပေတိ, တဿ စိတ္တံ အတိလီနဝီရိယတ္တာ ကော
သဇ္ဇေ ပတတိ, သောပိ န သက္ကောတိ အပ္ပနံ ပာပုဏိတုံ။ ယော ပန ဤသကမ္ပိ လီနံ လီနဘာဝတော, ဥဒ္ဓတံ ဥဒ္ဓစ္စတော
မောစေတွာ သမေန ပယောဂေန နိမိတ္တာဘိမုခံ ပဝတ္တေတိ, သော အပ္ပနံ ပာပုဏာတိ, တာဒိသေန ဘဝိတဗ္ဗံ။

ဣဒါနိ ဧဝံ ပဋိပန္နဿ အပ္ပနာပဝတ္တိံ ဒဿေန္တော **“တဿေဝံ အနုယုတ္တဿာ”** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ
ပဌမံ ပရိကမ္မန္တိအာဒိ အဂ္ဂဟိတဂ္ဂဟဏေန ဝုတ္တံ, ဂဟိတဂ္ဂဟဏေန ပန အဝိသေသေန သဗ္ဗေသံ သဗ္ဗာ သမညာ။
သဗ္ဗာနိပိ ဟိ အပ္ပနာယ ပရိကမ္မတ္တာ ပဋိသင်္ခရကတ္တာ **“ပရိကမ္မာနီ”** တိပိ, ယထာ ကမာဒီနံ အာသန္နပ္ပဒေသော
“ကမူပစာရော ဃရူပစာရော”တိ ဝုစ္စတိ, ဧဝံ အပ္ပနာယ အာသန္နတ္တာ သမီပစာရိတ္တာ တ **“ဥပစာရာနီ”**တိပိ, ဣတော
ပုဗ္ဗေ ပရိကမ္မာနံ ဥပရိ အပ္ပနာယ စ အနုလောမနတော **“အနုလောမာနီ”**တိပိ ဝုစ္စန္တိ။ ယဉ္စေတ္ထ သဗ္ဗန္တိမံ, တံ ပရိ
တ္တကေတ္တာဘိဘဝနတော မဟဂ္ဂတကေတ္တဘာဝနတော စ **“ကေတ္ရဘူ”** တိပိ ဝုစ္စတိ။ ဂံ တာယတီတိ ဟိ ကေတ္ဝာ
တံ, ပရိတ္တန္တိ ပဝတ္တမာနံ အဘိဓာနံ ဗုဒ္ဓိဉ္စ ဧကံသိကဝိသယတာယ ရက္ခတီတိ **ပရိတ္တကေတ္တံ** ။ ယထာ ဟိ ဗုဒ္ဓိ
အာရမ္မဏဘူတေန အတ္တေန ဝိနာ န ဝတ္တတိ, ဧဝံ အဘိဓာနံ အဘိဓေယျဘူတေန, တသ္မာ သော တာနိ တာယတိ ရ
က္ခတီတိ ဝုစ္စတိ။ တံ ပန မဟဂ္ဂတာနုတ္တရဝိခုရံ ကာမတဏှာယ ကေစရဘူတံ ကာမာဝစရဓမ္မာနံ အာဝေဏိကရူပံ ဒ
ဋ္ဌဗ္ဗံ။ မဟဂ္ဂတကေတ္တေပိ ဣမိနာ နယေန အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဣတိ ဧဝရူပဿ ပရိတ္တကေတ္တဿ အဘိ
ဘဝနတော မဟဂ္ဂတကေတ္တဿ စ ဘာဝနတော ဥပ္ပာဒနတော အန္တိမံ “ကေတ္ရဘူ”တိပိ ဝုစ္စတိ။ **စတုတ္ထမေဝ ဟိ
ပဉ္စမံ တ**တိ ခိပ္ပာဘိညဒန္ဓာဘိညာနံ ဝသေန ဝုတ္တံ။ ခိပ္ပာဘိညဿ ဟိ စတုတ္ထံ အပ္ပေတိ, ဒန္ဓာဘိညဿ ပဉ္စမံ။
ကသ္မာ ပန စတုတ္ထံ ပဉ္စမံ တ အပ္ပေတိ, န ဆဋ္ဌံ တ သတ္တမံ တတိ အာဟ **“အာသန္နဘဝင်္ဂပာတတ္တာ”** တိ။ ယထာ
ဟိ ပုရိသော ဆိန္နပပာတာဘိမုခေါ ဓာဝန္တော ဌာတုကာမောပိ ပရိယန္တေ ပာဒံ ကတ္ဝာ ဌာတုံ န သက္ကောတိ, ပပာတေ
ဧဝ ပတတိ, ဧဝံ ဆဋ္ဌံ တ သတ္တမံ တ အပ္ပေတုံ န သက္ကောတိ ဘဝင်္ဂဿ အာသန္နတ္တာ။ တသ္မာ စတုတ္ထပဉ္စမေသု
ယေဝ အပ္ပနာ ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

“ပုရိမာ ပုရိမာ ကုသလာ ဓမ္မာ ပစ္ဆိမာနံ ပစ္ဆိမာနံ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ အာသေဝနပစ္စယေန ပစ္စယော”တိ (ပဋ္ဌာ.
ဌာ. ၁.၁.၁၂) ဝုတ္တတ္တာ **“အာသေဝနပစ္စယေန ကုသလာ ဓမ္မာ ဗလဝန္တော ဟောန္တီ”** တိ အာဟ။ ယထာ အလဒ္ဓာ
သေဝနံ ပဌမံ ဇဝနံ ဒုဗ္ဗလတ္တာ ကေတ္ရဘုံ န ဥပ္ပာဒေတိ, လဒ္ဓာသေဝနံ ပန ဗလဝဘာဝတော ဒုတိယံ တ တတိယံ တ
ကေတ္ရဘုံ ဥပ္ပာဒေတိ, ဧဝံ လဒ္ဓာသေဝနတာယ ဗလဝဘာဝတော ဆဋ္ဌမ္ပိ သတ္တမမ္ပိ အပ္ပေတီတိ ထေရဿ အဓိပ္ပာ
ယော။ တေနာဟ – **“တသ္မာ ဆဋ္ဌံ သတ္တမံ တ အပ္ပေတီ”** တိ။ **တန္တိ** ထေရဿ ဝစနံ။ **ပဋိက္ခိတ္တ** န္တိ သုတ္တသုတ္
တာနုလောမအာစရိယဝါဒေဟိ အနုပတ္ထမ္ဘိတတ္တာ “အတ္တနောမတိမတ္တံ ထေရဿေ”န္တိ ဝတ္ဝာ ပဋိက္ခိတ္
တံ။ “ပုရိမာ ပုရိမာ ကုသလာ ဓမ္မာ”တိ ပန သုတ္တပဒမကာရဏံ အာသေဝနပစ္စယလာဘဿ ဗလဝဘာဝေ အနေကန္တိ
ကတ္တာ။ တထာ ဟိ အလဒ္ဓာသေဝနာပိ ပဌမစေတနာ ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနီယာ ဟောတိ, လဒ္ဓာသေဝနာ ဒုတိယစေတနာ ယာဝ ဆဋ္ဌ
စေတနာ အပရာပရိယဝေဒနီယာ။ ယဒိ ဆဋ္ဌံ သတ္တမဉ္စ ပရိက္ခီဏဇဝတ္တာ ဒုဗ္ဗလံ, န အာသေဝနပစ္စယေန ဗလဝံ, ကထံ
သတ္တမဇဝနစေတနာ ဥပပဇ္ဇဝေဒနီယာ အာနန္တရိယာ စ ဟောတီတိ? နာယံ ဝိသေသော အာသေဝနပစ္စယလာဘေန ဗလဝ
ပ္ပတ္တိယာ ကိဉ္စရဟိ ကိရိယာဝတ္ထာဝိသေသတော။ ကိရိယာဝတ္ထာ ဟိ အာဒိမဇ္ဈပရိယောသာနဝသေန တိဝိဓာ။ တ
တ္ထ ပရိယောသာနာဝတ္ထာယ သန္နိဋ္ဌာပကစေတနာဘာဝေန ဥပပဇ္ဇဝေဒနီယာဒိတာ ဟောတိ, န ဗလဝဘာဝေနာတိ ဒဋ္ဌ
ဗ္ဗံ။ “ပဋိသန္ဓိယာ အနန္တရပစ္စယဘာဝိနော ဝိပါကသန္တာနဿ အနန္တရပစ္စယဘာဝေန တထာ အဘိသင်္ခတတ္တာ”တိ စ ဝ
ဒန္တိ, တသ္မာ ဆဋ္ဌသတ္တမာနံ ပပါတာဘိမုခတာယ ပရိက္ခီဏဇဝတာ န သက္ကာ နိဝါရေတုံ။ **ပုဗ္ဗဘာဂစိတ္တာနီ** တိ တီဏိ
စတ္တာရိ တ စိတ္တာနိ။

ဧတ္ထာ တိ ဧတိဿံ ကာယာနုပဿနာယံ။ **ဟရိသုဒ္ဓိ ပတ္တုကာမော** တိ အဓိဂန္တုကာမော သမာပဇ္ဇိတုကာမော စ။ တတ္ထ သလ္လက္ခဏာဝိဝဋ္ဋနာဝသေန အဓိဂန္တုကာမော, သလ္လက္ခဏာဝသေန သမာပဇ္ဇိတုကာမောတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **အာဝဇ္ဇနသမာပဇ္ဇန။ပေ။ ဝသိပ္ပတ္တ** န္တိ ဧတ္ထ ဧဝံ တာဝ ပဉ္စ ဝသိယော ဝေဒိတဗ္ဗာ – ပဌမဇ္ဈာနတော ဝုဋ္ဌာယ ပဌမံ ဝိတက္ကံ အာဝဇ္ဇယတော ဘဝင်္ဂံ ဥပစ္ဆိန္ဒိတွာ ဥပ္ပန္နာဝဇ္ဇနာနန္တရံ ဝိတက္ကာရမ္မဏာနေဝ စတ္တာရိ ပဉ္စ ဇဝနာနိ ဇဝန္တိ, တတော ဒွေ ဘဝင်္ဂါနိ, တတော ပန ဝိစာရာရမ္မဏံ အာဝဇ္ဇနံ ဝုတ္တနယေနေဝ ဇဝနာနီတိ ဧဝံ ပဉ္စသု ဈာနင်္ဂေသု ယဒာ နိရန္တရံ စိတ္တံ ပေသေတုံ သက္ကောတိ, အထဿ **အာဝဇ္ဇနဝသီ** သိဒ္ဓါ ဟောတိ။ အယံ ပန ဘဝင်္ဂဒွယန္တရိတာ မတ္တကပ္ပတ္တာ ဝသီ ဘဂဝတော ယမကပာဋိဟာရိယေ လဗ္ဘတိ, အညေသံ ဝါ ဓမ္မသေနာပတိအာဒီနံ ဧဝရူပေ ဥဋ္ဌာယ သမုဋ္ဌာယ လဟုတရံ အာဝဇ္ဇနဝသီနိဗ္ဗတ္တနကာလေ။ သာ စ ခော ဣတ္တရာ ပရိတ္တကာလာ, န သတ္ထုယမကပာဋိဟာရိယေ ဝိယ စိရတရပ္ပဗန္ဓဝတီ။ တထာ ဟိ တံ သာဝကေဟိ အသာဓာရဏံ ဝုတ္တံ။ ဣတော ပရံ သီဃတရာ အာဝဇ္ဇနဝသီ နာမ နတ္ထိ။

အာယသ္မတော ပန မဟာမောဂ္ဂလ္လာနဿ နန္ဒောပနန္ဒနာဂရာဇဒမနေ ဝိယ သီဃံ သမာပဇ္ဇနသမတ္ထတာ **သမာပဇ္ဇနဝသီ** နာမ။ ဧတ္ထ စ သမာပဇ္ဇိတုကာမတာနန္တရံ ဒွိသု ဘဝင်္ဂေသု ဥပ္ပန္နေသု ဘဝင်္ဂံ ဥပစ္ဆိန္ဒိတွာ ဥပ္ပန္နာဝဇ္ဇနာနန္တရံ သမာပဇ္ဇနံ သီဃံ သမာပဇ္ဇနသမတ္ထတာ။ အယဉ္စ မတ္တကပ္ပတ္တာ သမာပဇ္ဇနဝသီ သတ္ထု ဓမ္မဒေသနာယံ လဗ္ဘတိ, တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ "သော ခော အဟံ, အဂ္ဂိဝေဿန, တဿာယေဝ ကထာယ ပရိယောသာနေ တသ္မိံယေဝ ပုရိမသ္မိံ သမာဓိနိမိတ္တေ အဇ္ဈတ္တမေဝ စိတ္တံ သဏ္ဌပေမိ သန္နိသာဒေမိ ဧကောဒိံ ကရောမိ သမာဒဟာမိ, ယေန သုဒံ နိစ္စကပ္ပံ ဝိဟရာမီ"တိ (မ. နိ. ၁.၃၈၇)။ ဣတော သီဃတရာ ဟိ သမာပဇ္ဇနဝသီ နာမ နတ္ထိ။

အစ္ဆရာမတ္တံ ဝါ ဒသစ္ဆရာမတ္တံ ဝါ ခဏံ ဈာနံ ဌပေတုံ သမတ္ထတာ **အဓိဋ္ဌာနဝသီ** နာမ။ တထေဝ အစ္ဆရာမတ္တံ ဝါ ဒသစ္ဆရာမတ္တံ ဝါ လဟုကံ ခဏံ ဈာနသမင်္ဂီ ဟုတွာ ဈာနတော ဝုဋ္ဌာတုံ သမတ္ထတာ **ဝုဋ္ဌာနဝသီ** နာမ။ ဘဝင်္ဂစိတ္တပ္ပဝတ္တိယေဝ ဟေတ္ထ ဈာနတော ဝုဋ္ဌာနံ နာမ။ ဧတ္ထ စ ယထာ "ဧတ္တကမေဝ ခဏံ ဈာနံ ဌပေဿာမီ"တိ ပုဗ္ဗပရိကမ္မဝသေန အဓိဋ္ဌာနသမတ္ထတာ အဓိဋ္ဌာနဝသီ, ဧဝံ "ဧတ္တကမေဝ ခဏံ ဈာနသမင်္ဂီ ဟုတွာ ဈာနတော ဝုဋ္ဌဟိဿာမီ"တိ ပုဗ္ဗပရိကမ္မဝသေန ဝုဋ္ဌာနသမတ္ထတာ ဝုဋ္ဌာနဝသီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ, ယာ သမာပတ္တိဝုဋ္ဌာနကုသလတာတိ ဝုစ္စတိ။ **ပစ္စဝေက္ခဏဝသီ** ပန အာဝဇ္ဇနဝသိယာ ဧဝ ဝုတ္တာ။ ပစ္စဝေက္ခဏဇဝနာနေဝ ဟိ တတ္ထ အာဝဇ္ဇနာနန္တရာနိ။ ယဒဂ္ဂေန ဟိ အာဝဇ္ဇနဝသီသိဒ္ဓိ, တဒဂ္ဂေန ပစ္စဝေက္ခဏဝသီသိဒ္ဓိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

အရူပပုဗ္ဗင်္ဂမံ ဝါ။ပေ။ ဝိပဿနံ ပဋ္ဌပေတီ တိ သင်္ခေပတော ဝုတ္တမတ္ထံ ဝိတ္ထာရတော ဒဿေတုံ **"ကထ"**န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **ဈာနင်္ဂါနိ ပရိဂ္ဂဟေတွာ** တိ ဝိတက္ကာဒီနိ ဈာနင်္ဂါနိ တံသမ္ပယုတ္တေ စ ဓမ္မေ သလက္ခဏရသာဒိဝသေန ပရိဂ္ဂဟေတွာ။ "ဈာနင်္ဂါနီ"တိ ဟိ ဣဒံ နိဒဿနမတ္တံ, ဈာနင်္ဂါနိ ပန ပဿန္တော တံသမ္ပယုတ္တေ စ ဓမ္မေ ပဿတိ။ **တေသံ နိဿယံ ဟဒယဝတ္ထု** န္တိ ယထာ နာမ ပုရိသော အန္တောဂေဟေ သပ္ပံ ဒိသွာ တံ အနုဗန္ဓမာနော တဿ အာသယံ ပဿတိ, ဧဝမေဝ ခော အယမ္ပိ ယောဂါဝစရော တေ အရူပဓမ္မေ ဥပပရိက္ခန္တော "ဣမေ ဓမ္မာ ကိံ နိဿာယ ပဝတ္တန္တီ"တိ ပရိယေသမာနော တေသံ နိဿယံ ဟဒယဝတ္ထုံ ပဿတိ။ **ဈာနင်္ဂါနိ အရူပ** န္တိ ဧတ္ထ တံသမ္ပယုတ္တဓမ္မာနမ္ပိ ဂဟဏံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အရူပပုဗ္ဗင်္ဂမံ ရူပပရိဂ္ဂဟံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ ရူပပုဗ္ဗင်္ဂမံ အရူပပရိဂ္ဂဟံ ဒဿေန္တော **"အထ ဝါ"**တိအာဒိမာဟ။ **ကေသာဒီသု ကောဋ္ဌာသေသု။ပေ။ တံနိဿိတရူပါနိ စ ပရိဂ္ဂဟေတွာ** တိ ဧတ္ထ ပန ကေသေ တာဝ ထဒ္ဓလက္ခဏံ ပထဝီဓာတူတိ ပရိဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ, တတ္ထေဝ အာဗန္ဓနလက္ခဏံ အာပောဓာတူတိ, ပရိပါစနလက္ခဏံ တေဇောဓာတူတိ, ဝိတ္ထမ္ဘနလက္ခဏံ ဝါယောဓာတူတိ ဧဝံ သဗ္ဗကောဋ္ဌာသေသု ဧကေကသ္မိံ ကောဋ္ဌာသေ စတ္တာရိ စတ္တာရိ မဟာဘူတာနိ ပရိဂ္ဂဟေတဗ္ဗာနိ။ အထာနေန ယာထာဝတော သရသလက္ခဏတော အာဝိဘူတာသု ဓာတူသု ကမ္မသမုဋ္ဌာနမှိ တာဝ ကေသေ ဝုတ္တလက္ခဏာ တာ စတဿော စ ဓာတုယော တံနိဿိတော စ ဝဏ္ဏော ဂန္ဓော ရသော ဩဇာ ဇီဝိတံ ကာယပသာဒောတိ ဧဝံ ကာယဒသကဝသေန ဒသ ရူပါနိ, တတ္ထေဝ ဘာဝဿ အတ္ထိတာယ ဘာဝဒသကဝသေန ဒသ ရူပါနိ, အာဟာရသမုဋ္ဌာနံ ဩဇဋ္ဌမကံ, ဥတုသမုဋ္ဌာနံ စိတ္တသမုဋ္ဌာနန္တိ အပရာနိပိ စတုဝီသတီတိ ဧဝံ စတုသမုဋ္ဌာနေသု စတုဝီသတိကောဋ္ဌာသေသု စတုစတ္တာလီသ ရူပါနိ ပရိဂ္ဂဟေတဗ္ဗာနိ။ သေဒေ အဿု ခေဠော သိင်္ဃာဏိကာတိ ဣမေ ပန စတူသု ဥတုစိတ္တသမုဋ္ဌာနေသု ဒွိန္နံ ဩဇဋ္ဌမကာနံ ဝသေန သောဠသ သောဠသ ရူပါနိ။ ဥဒရိယံ က

ရိသံ ပုဗ္ဗံ မုတ္တန္တိ ဣမေသု စတူသု ဥတုသမုဋ္ဌာနေသု ဥတုသမုဋ္ဌာနသ္သေဝ ဩဇဋ္ဌမကသ္သ ဝသေန အဋ္ဌ အဋ္ဌ ရူပါနိ ပရိဂ္ဂဟေတဗ္ဗာနိ။ ဧသ တာဝ ဒွတ္တိံသာကာရေ နယော။

ယေ ပန ဣမသ္မိံ ဒွတ္တိံသာကာရေ အာဝိဘူတေ အပရေ စတ္တာရော တေဇောကောဋ္ဌာသာ, ဆ ဝါယောကောဋ္ဌာသာတိ ဒသ အာကာရာ အာဝိ ဘဝန္တိ, တတ္ထ အသိတာဒိပရိပါစကေ တာဝ ကမ္မဇတေဇောကောဋ္ဌာသမှိ ဩဇဋ္ဌမကဉ္စေဝ ဇီဝိတဉ္စာတိ နဝ ရူပါနိ, တထာ စိတ္တဇေ အသ္သာသပသ္သာသကောဋ္ဌာသေ ဩဇဋ္ဌမကဉ္စေဝ သဒ္ဒေါ စာတိ နဝ, သေသေသု စတုသမုဋ္ဌာနေသု အဋ္ဌသု ဇီဝိတနဝကဉ္စေဝ တီဏိ စ ဩဇဋ္ဌမကာနီတိ တေတ္တိံသ တေတ္တိံသ ရူပါနိ ပရိဂ္ဂဟေတဗ္ဗာနိ။ ဧဝံ ဝိတ္ထာရတော ဒွာစတ္တာလီသာကာရဝသေန ဣမေသု ဘူတုပါဒါယရူပေသု ပါကဋေသု ဇာတေသု ဝတ္ထုဒွာရဝသေန ပဉ္စ စက္ခုဒသကာဒယော ဟဒယဝတ္ထုဒသကဉ္စာတိ အပရာနိပိ သဋ္ဌိ ရူပါနိ ပရိဂ္ဂဟေတဗ္ဗာနိ။ သစေ ပနသ္သ တေန တေန မုခေန ရူပံ ပရိဂ္ဂဟေတွာ အရူပံ ပရိဂ္ဂဏှတော သုခုမတ္တာ အရူပံ န ဥပဋ္ဌာတိ, တေန ဓုရနိက္ခေပံ အကတွာ ရူပမေဝ ပုနပ္ပုနံ သမ္မသိတဗ္ဗံ မနသိ ကာတဗ္ဗံ ပရိဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ ဝဝတ္ထပေတဗ္ဗံ။ ယထာ ယထာ ဟိသ္သ ရူပံ သုဝိက္ခာလိတံ ဟောတိ နိဇ္ဇဋံ သုပရိသုဒ္ဓံ, တထာ တထာ တဒါရမ္မဏာ အရူပဓမ္မာ သယမေဝ ပါကဋာ ဟောန္တိ။

ယထာ ဟိ စက္ခုမတော ပုရိသသ္သ အပရိသုဒ္ဓေ အာဒါသေ မုခနိမိတ္တံ ဩလောကေန္တသ္သ နိမိတ္တံ န ပညာယတီတိ န အာဒါသံ ဆဍ္ဍေတိ, အထ ခေါ နံ ပုနပ္ပုနံ ပရိမဇ္ဇတိ, တသ္သ ပရိသုဒ္ဓေ အာဒါသေ နိမိတ္တံ သယမေဝ ပါကဋံ ဟောတိ, ဧဝမေဝ တေန ဘိက္ခုနာ ဓုရနိက္ခေပံ အကတွာ ရူပမေဝ ပုနပ္ပုနံ သမ္မသိတဗ္ဗံ မနသိ ကာတဗ္ဗံ ပရိဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ ဝဝတ္ထပေတဗ္ဗံ။ ယထာ ယထာ ဟိသ္သ ရူပံ သုဝိက္ခာလိတံ ဟောတိ နိဇ္ဇဋံ သုပရိသုဒ္ဓံ, တထာ တထာ တဒါရမ္မဏာ အရူပဓမ္မာ သယမေဝ ပါကဋာ ဟောန္တိ။ ဧဝံ သုဝိသုဒ္ဓရူပပရိဂ္ဂဟသ္သ ပနသ္သ အရူပဓမ္မာ တီဟာကာရေဟိ ဥပဋ္ဌဟန္တိ ဖသ္သဝသေန ဝါ ဝေဒနာဝသေန ဝါ ဝိညာဏဝသေန ဝါ။

ကထံ ? ဧကသ္သ တာဝ “ကေသေ ပထဝီဓာတု ကက္ခဠလက္ခဏာ။ပေ.။ အသ္သာသပသ္သာသေ ပထဝီဓာတု ကက္ခဠလက္ခဏာ”တိအာဒိနာ နယေန ဓာတုယော ပရိဂ္ဂဏှတော ပဌမာဘိနိပါတော ဖသ္သော, တံသမ္ပယုတ္တာ ဝေဒနာ ဝေဒနာက္ခန္ဓော, သညာ သညာက္ခန္ဓော, သဒ္ဓိံ ဖသ္သေန စေတနာ သင်္ခါရက္ခန္ဓော, စိတ္တံ ဝိညာဏက္ခန္ဓောတိ ဥပဋ္ဌာတိ။ ဧဝံ အရူပဓမ္မာ ဖသ္သဝသေန ဥပဋ္ဌဟန္တိ။ ဧကသ္သ “ကေသေ ပထဝီဓာတု ကက္ခဠလက္ခဏာ။ပေ.။ အသ္သာသပသ္သာသေ ပထဝီဓာတု ကက္ခဠလက္ခဏာ”တိ တဒါရမ္မဏရသာနုဘဝနကဝေဒနာ ဝေဒနာက္ခန္ဓော, တံသမ္ပယုတ္တာ သညာ သညာက္ခန္ဓော, တံသမ္ပယုတ္တော ဖသ္သော စ စေတနာ စ သင်္ခါရက္ခန္ဓော, တံသမ္ပယုတ္တံ စိတ္တံ ဝိညာဏက္ခန္ဓောတိ ဥပဋ္ဌာတိ။ ဧဝံ ဝေဒနာဝသေန အရူပဓမ္မာ ဥပဋ္ဌဟန္တိ။ အပရသ္သ “ကေသေ ပထဝီဓာတု ကက္ခဠလက္ခဏာ။ပေ.။ အသ္သာသပသ္သာသေ ပထဝီဓာတု ကက္ခဠလက္ခဏာ”တိ အာရမ္မဏပဋိဝိဇာနနံ ဝိညာဏက္ခန္ဓော, တံသမ္ပယုတ္တာ ဝေဒနာ ဝေဒနာက္ခန္ဓော, သညာ သညာက္ခန္ဓော, ဖသ္သော စ စေတနာ စ သင်္ခါရက္ခန္ဓောတိ ဥပဋ္ဌာတိ။ ဧဝံ ဝိညာဏဝသေန အရူပဓမ္မာ ဥပဋ္ဌဟန္တိ။ ဧတေနေဝုပါယေန “ကမ္မသမုဋ္ဌာနေ ကေသေ ပထဝီဓာတု ကက္ခဠလက္ခဏာ”တိအာဒိနာ နယေန ဒွာစတ္တာလီသာယ ဓာတုကောဋ္ဌာသေသု စတုန္နံ စတုန္နံ ဓာတူနံ ဝသေန သေသေသုပိ ဝတ္ထု စက္ခာဒီသု ဒသကေသု မနောဓာတုမနောဝိညာဏဓာတူနံ နိသ္သယလက္ခဏံ ဟဒယဝတ္ထု ရူပါဘိဃာတာရဟဘူတပ္ပသာဒလက္ခဏံ စက္ခုန္တိအာဒိနာ ဝတ္ထုဒွာရဝသေန ပရိဂ္ဂဏှတော ပဌမာဘိနိပါတော ဖသ္သော, တံသမ္ပယုတ္တာ ဝေဒနာ ဝေဒနာက္ခန္ဓောတိအာဒိနာ ဖသ္သာဒိဝသေန တီဟိ အာကာရေဟိ အရူပဓမ္မာ ဥပဋ္ဌဟန္တိ။ တေန ဝုတ္တံ **“ယထာပရိဂ္ဂဟိတရူပါရမ္မဏံ ယထာပရိဂ္ဂဟိတရူပဝတ္ထုဒွာရာရမ္မဏံ ဝါ သသမ္ပယုတ္တဓမ္မံ ဝိညာဏဉ္စ ပသ္သတီ”**တိ။

ဣဒါနိ အညထာပိ ရူပပုဗ္ဗင်္ဂမံ အရူပပရိဂ္ဂဟံ ဒသ္သေန္တော **“အထ ဝါ”**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ယထာ ဟီ**တိ အာဒိ ကာယသ္သ စိတ္တသ္သ စ အသ္သာသပသ္သာသာနံ သမုဒယဘာဝဒသ္သနံ။ **ကမ္မာရဂဂ္ဂရီ**တိ ကမ္မာရာနံ ဥက္ကာယ အဂ္ဂိဓမနဘသ္တာ။ **ဓမမာနာယာ**တိ ဓူမာယန္တိယာ, ဝါတံ ကဟာပေန္တိယာတိ အတ္ထော။ **တဇ္ဇ**န္တိ တဒနုရူပံ။ **ဧဝမေဝ**န္တိ ဧတ္ထ ကမ္မာရဂဂ္ဂရီ ဝိယ ကရဇကာယော, ဝါယာမော ဝိယ စိတ္တံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ကိဉ္စာပိ အသ္သာသပသ္သာသာ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာ, ကရဇကာယံ ပန ဝိနာ တေသံ အပ္ပဝတ္တနတော **“ကာယဉ္စ စိတ္တဉ္စ ပဋိစ္စ အသ္သာသပသ္သာသာ”**တိ ဝုတ္တံ။

တသ္သာ တိ နာမရူပဿ။ **ပစ္စယံ ပရိယေသတီ** တိ “အဝိဇ္ဇာသမုဒယာ ရူပသမုဒယော”တိအာဒိနာ အဝိဇ္ဇာဒိကံ ပစ္စယံ ပရိယေသတိ ဝီမံသတိ ပရိဂ္ဂဏှာတိ။ **ကင်္ခံ ဝိတရတီ** တိ “အဟောသိံ နု ခေါ အဟံ အတီတမဒ္ဓါန”န္တိအာဒိနယပ္ပဝတ္တံ သောဠသဝတ္ထုကံ ဝိစိကိစ္ဆံ အတိက္ကမတိ ပဇဟတိ။ “ယံ ကိဉ္စိ ရူပံ အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္န”န္တိအာဒိနယပ္ပဝတ္တံ **ကလာပသမ္မသနံ** ။ **ပုဗ္ဗဘာဂေ**တိ ပဋိပဒာဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိပရိယာပန္နာယ ဥဒယဗ္ဗယာနုပဿနာယ ပုဗ္ဗဘာဂေ ဥပ္ပန္နေ။ **ဩဘာသာဒယော**တိ ဩဘာသော ဉာဏံ ပီတိ ပဿဒ္ဓိ သုခံ အဓိမောက္ခော ပဂ္ဂဟော ဥပေက္ခာ ဥပဋ္ဌာနံ နိကန္တီတိ ဣမေ ဩဘာသာဒယော ဒသ။

တတ္ထ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၂.၇၃၃; ပဋိ. မ. အဋ္ဌ. ၂.၂.၆) **ဩဘာသော**တိ ဝိပဿနောဘာသော, သော စ ဝိပဿနာစိတ္တသမုဋ္ဌိတံ သန္တတိပတိတံ ဥတုသမုဋ္ဌာနဉ္စ ပဘဿရရူပံ။ တတ္ထ ဝိပဿနာစိတ္တသမုဋ္ဌိတံ ယောဂိနော သရီရဋ္ဌမေဝ ပဘဿရံ ဟုတွာ တိဋ္ဌတိ စိတ္တဇရူပာနံ သရီရံ မုဉ္စိတွာ ဗဟိ အပ္ပဝတ္တနတော, ဣတရံ သရီရံ မုဉ္စိတွာ ဉာဏာနုဘာဝါနုရူပံ သမန္တတော ပတ္ထရတိ, တံ တဿေဝ ပညာယတိ။ တေန ဖုဋ္ဌောကာသေ ရူပဂတမ္ပိ ပဿတိ, ပဿန္တော စ စက္ခုဝိညာဏေန ပဿတိ, ဥဒါဟု မနောဝိညာဏေနာတိ ဝီမံသိတဗ္ဗန္တိ ဝဒန္တိ။ ဒိဗ္ဗစက္ခုလာဘိနော ဝိယ တံ မနောဝိညာဏဝိညေယ္ယမေဝါတိ ဝတ္တုံ ယုတ္တံ ဝိယ ဒိဿတိ။ သော ခေါ ပနာယံ ဩဘာသော ကဿစိ ဘိက္ခုနော ပလ္လင်္ကဋ္ဌာနမတ္တမေဝ ဩဘာသေန္တော ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ကဿစိ အန္တောဂဗ္ဘံ, ကဿစိ ဗဟိဂဗ္ဘမ္ပိ, ကဿစိ သကလဝိဟာရံ, ကာဝုတံ, အဍ္ဎယောဇနံ, ယောဇနံ, ဒွိယောဇနံ, တိယောဇနံ, ကဿစိ ပထဝီတလတော ယာဝ အကနိဋ္ဌဗြဟ္မလောကာ ဧကာလောကံ ကုရုမာနော။ ဘဂဝတော ပန ဒသသဟဿိလောကဓာတုံ ဩဘာသေန္တော ဥဒပါဒိ။ တသ္မိံ ပန ဥပ္ပန္နေ ယောဂါဝစရော “န ဝတ မေ ဣတော ပုဗ္ဗေ ဧဝရူပေါ ဩဘာသော ဥပ္ပန္နပုဗ္ဗော, အဒ္ဓါ မဂ္ဂပ္ပတ္တောသ္မိ ဖလပ္ပတ္တောသ္မီ”တိ အမဂ္ဂမေဝ “မဂ္ဂေါ”တိ, အဖလမေဝ စ “ဖလ”န္တိ ဂဏှာတိ။ တဿ အမဂ္ဂံ “မဂ္ဂေါ”တိ အဖလံ စ “ဖလ”န္တိ ဂဏှတော ဝိပဿနာဝီထိ ဥက္ကန္တာ နာမ ဟောတိ။ သော အတ္တနော မူလကမ္မဋ္ဌာနံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ ဩဘာသမေဝ အဿာဒေန္တော နိသီဒတိ။

ဉာဏန္တိ ဝိပဿနာဉာဏံ။ တဿ ကိရ ရူပါရူပဓမ္မေ တုလယန္တဿ တီရယန္တဿ ဝိဿဋ္ဌဣန္ဒဝဇိရမိဝ အဝိဟတဝေဂံ တိခိဏံ သူရံ အတိဝိသဒံ ဉာဏံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။

ပီတီတိ ဝိပဿနာပီတိ။ တဿ ကိရ တသ္မိံ သမယေ ခုဒ္ဒိကာ ပီတိ ခဏိကာ ပီတိ ဩက္ကန္တိကာ ပီတိ ဥဗ္ဗေဂါ ပီတိ ဖရဏာ ပီတီတိ အယံ ပဉ္စဝိဓာ ပီတိ သကလသရီရံ ပူရယမာနာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။

ပဿဒ္ဓီ တိ ဝိပဿနာပဿဒ္ဓိ။ တဿ ကိရ တသ္မိံ သမယေ ရတ္တိဋ္ဌာနေ ဝါ ဒိဝါဋ္ဌာနေ ဝါ နိသိန္နဿ ကာယစိတ္တာနံ နေဝ ဒရထော, န ဂါရဝံ, န ကက္ခဠတာ, န အကမ္မညတာ, န ဂေလညံ, န ဝင်္ကတာ ဟောတိ, အထ ခေါ ပနဿ ကာယစိတ္တာနိ ပဿဒ္ဓါနိ လဟူနိ မုဒူနိ ကမ္မညာနိ သုဝိသဒါနိ ဥဇုကာနိယေဝ ဟောန္တိ။ သော ဣမေဟိ ပဿဒ္ဓါဒီဟိ အနုဂ္ဂဟိတကာယစိတ္တော တသ္မိံ သမယေ အမာနုသိံ နာမ ရတိံ အနုဘဝတိ။ ယံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ –

“သုညာဂါရံ ပဝိဋ္ဌဿ၊ သန္တစိတ္တဿ ဘိက္ခုနော။
အမာနုသီ ရတီ ဟောတိ၊ သမ္မာ ဓမ္မံ ဝိပဿတော။

“ယတော ယတော သမ္မသတိ၊ ခန္ဓာနံ ဥဒယဗ္ဗယံ။
လဘတီ ပီတိပါမောဇ္ဇံ၊ အမတံ တံ ဝိဇာနတ”န္တိ။ (ဓ. ပ. ၃၇၃-၃၇၄)။

ဧဝမဿ ဣမံ အမာနုသိံ ရတိံ သာဓယမာနာ လဟုတာဒိသမ္ပယုတ္တာ ပဿဒ္ဓိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။

သုခန္တိ ဝိပဿနာသုခံ။ တဿ ကိရ တသ္မိံ သမယေ သကလသရီရံ အဘိသန္ဒယမာနံ အတိပဏီတံ သုခမုပ္ပဇ္ဇတိ။

အဓိမောက္ခော တိ သဒ္ဓါ။ ဝိပဿနာသမ္ပယုတ္တာယေဝ ဟိဿ စိတ္တစေတသိကာနံ အတိသယပ္ပသာဒဘူတာ ဗလဝတီ သဒ္ဓါ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။

ပဂ္ဂဟော တိ ဝီရိယံ။ ဝိပဿနာသမ္ပယုတ္တမေဝ ဟိဿ အသိထိလမနစ္စာရဒ္ဓံ သုပဂ္ဂဟိတံ ဝီရိယံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။

ဥပဋ္ဌာန န္တိ သတိ။ ဝိပဿနာသမ္ပယုတ္တာယေဝ ဟိဿ သူပဋ္ဌိတာ သုပ္ပတိဋ္ဌိတာ နိခါတာ အစလာ ပဗ္ဗတရာဇသဒိသာ သတိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ သော ယံ ယံ ဌာနံ အာဝဇ္ဇတိ သမန္နာဟရတိ မနသိ ကရောတိ ပစ္စဝေက္ခတိ, တံ တံ ဌာန မဿ ဩက္ကန္ဒိတွာ ပက္ခန္ဒိတွာ ဒိဗ္ဗစက္ခုနော ပရလောကော ဝိယ သတိယာ ဥပဋ္ဌာတိ။

ဥပေက္ခာတိ ဝိပဿနုပေက္ခာ စေဝ အာဝဇ္ဇနုပေက္ခာ စ။ တသ္မိဥဟိဿ သမယေ သဗ္ဗသင်္ခါရေသု မဇ္ဈတ္တဘူတာ ဝိပဿနုပေက္ခာ ဗလဝတီ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, မနောဒွာရေ အာဝဇ္ဇနုပေက္ခာပိ။ သာ ဟိဿ တံ တံ ဌာနံ အာဝဇ္ဇေန္တဿ ဝိဿဋ္ဌဣန္ဒဝဇိရမိဝ ပတ္တပုဋေ ပက္ခန္ဒတတ္တနာရာစော ဝိယ စ သူရာ တိခိဏာ ဟုတွာ ဝဟတိ။

နိကန္တိ တိ ဝိပဿနာနိကန္တိ။ ဧဝံ ဩဘာသာဒိပဋိမဏ္ဍိတာယ ဟိဿ ဝိပဿနာယ အာလယံ ကုရုမာနာ သုခုမာ သန္တာကာရာ နိကန္တိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ယာ "ကိလေသော"တိ ပရိဂ္ဂဟေတုမ္ပိ န သက္ကာ ဟောတိ။

ယထာ စ ဩဘာသေ, ဧဝံ ဧတေသုပိ အညတရသ္မိံ ဥပ္ပန္နေ ယောဂါဝစရော "န ဝတ မေ ဣတော ပုဗ္ဗေ ဧဝရူပံ ဉာဏံ ဥပ္ပန္နပုဗ္ဗံ, ဧဝရူပာ ပီတိ, ပဿဒ္ဓိ, သုခံ, အဓိမောက္ခော, ပဂ္ဂဟော, ဥပဋ္ဌာနံ, ဥပေက္ခာ, နိကန္တိ ဥပ္ပန္နပုဗ္ဗာ, အဒ္ဓါ မဂ္ဂပ္ပတ္တောသ္မိ ဖလပ္ပတ္တောသ္မီ"တိ အမဂ္ဂမေဝ "မဂ္ဂေါ"တိ အဖလမေဝ စ "ဖလ"န္တိ ဂဏှာတိ, တဿ အမဂ္ဂံ "မဂ္ဂေါ"တိ အဖလံ "ဖလ"န္တိ ဂဏှတော ဝိပဿနာဝီထိ ဥက္ကန္တာ နာမ ဟောတိ။ သော အတ္တနော မူလကမ္မဋ္ဌာနံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ နိကန္တိမေဝ အဿာဒေန္တော နိသီဒတိ။

ဧတ္ထ စ ဩဘာသာဒယော ဥပက္ကိလေသဝတ္ထုတာယ "ဥပက္ကိလေသာ"တိ ဝုတ္တာ, န အကုသလတ္တာ, နိကန္တိ ပန ဥပက္ကိလေသော စေဝ ဥပက္ကိလေသဝတ္ထု စ ။ ဝတ္ထုဝသေနေဝ စေတေ ဒသ, ဂါဟဝသေန ပန သမတိံသ ဟောန္တိ။ ကထံ? "မမ ဩဘာသော ဥပ္ပန္နော"တိ ဂဏှတော ဟိ ဒိဋ္ဌိဂ္ဂါဟော ဟောတိ, "မနာပေါ ဝတ ဩဘာသော ဥပ္ပန္နော"တိ ဂဏှတော မာနဂ္ဂါဟော, ဩဘာသံ အဿာဒယတော တဏှာဂါဟော။ ဣတိ ဩဘာသေ ဒိဋ္ဌိမာနတဏှာဝသေန တယော ဂါဟာ။ တထာ သေသေသုပီတိ ဧဝံ ဂါဟဝသေန သမတိံသ ဥပက္ကိလေသာ ဟောန္တိ။ တေသံ ဝသေန အကုသလော အဗျတ္တော ယောဂါဝစရော ဩဘာသာဒီသု ကမ္ပတိ ဝိက္ခိပတိ, ဩဘာသာဒီသု ဧကေကံ "ဧတံ မမ, ဧသောဟမသ္မိ, ဧသော မေ အတ္တာ"တိ သမနုပဿတိ။ တေနာဟု ပေါရာဏာ –

"ဩဘာသေ စေဝ ဉာဏေ စ၊ ပီတိယာ စ ဝိကမ္ပတိ။
ပဿဒ္ဓိယာ သုခေ စေဝ၊ ယေဟိ စိတ္တံ ပဝေဓတိ။

"အဓိမောက္ခေ စ ပဂ္ဂဟေ၊ ဥပဋ္ဌာနေ စ ကမ္ပတိ။
ဥပေက္ခာဝဇ္ဇနာယ စေဝ၊ ဥပေက္ခာယ စ နိကန္တိယာ"တိ။ (ပဋိ. မ. ၂.၇)

ကုသလော ပဏ္ဍိတော ဗျတ္တော ဗုဒ္ဓိသမ္ပန္နော ယောဂါဝစရော ဩဘာသာဒီသု ဥပ္ပန္နေသု "အယံ ခေါ မေ ဩဘာသော ဥပ္ပန္နော, သော ခေါ ပနာယံ အနိစ္စော သင်္ခတော ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နော ခယဓမ္မော ဝယဓမ္မော ဝိရာဂဓမ္မော နိရောဓဓမ္မော"တိ ဣတိ တ တံ ပညာယ ပရိစ္ဆိန္ဒတိ ဥပပရိက္ခတိ။ အထ ဝါ ပနဿ ဧဝံ ဟောတိ – သစေ ဩဘာသော အတ္တာ ဘဝေယျ, အတ္တာတိ ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋေယျ, အနတ္တာဝ ပနာယံ "အတ္တာ"တိ ဂဟိတော။ တသ္မာ သော အဝသဝတ္တနဋ္ဌေန အနတ္တာ, ဟုတွာ အဘာဝဋ္ဌေန အနိစ္စော, ဥပ္ပာဒဝယပဋိပီဠနဋ္ဌေန ဒုက္ခောတိ ဥပပရိက္ခတိ။ ယထာ စ ဩဘာသေ, ဧဝံ သေသေသုပိ။ သော ဧဝံ ဥပပရိက္ခိတွာ ဩဘာသံ "နေတံ မမ, နေသောဟမသ္မိ, န မေသော အတ္တာ"တိ သမနုပဿတိ။ ဉာဏံ။ပေ။ နိကန္တိံ "နေတံ မမ, နေသောဟမသ္မိ, န မေသော အတ္တာ"တိ သမနုပဿတိ။ ဧဝံ သမနုပဿန္တော ဩဘာသာဒီသု န ကမ္ပတိ န ဝေဓတိ။ တေနာဟု ပေါရာဏာ –

"ဣမာနိ ဒသ ဌာနာနိ၊ ပညာ ယဿ ပရိစ္စိတာ။
ဓမ္မုဒ္ဒစ္စကုသလော ဟောတိ၊ န စ ဝိက္ခေပ ဂစ္ဆတီ"တိ။ (ပဋိ. မ. ၂.၇)။

သော ဧဝံ ဝိက္ခေပံ အဂစ္ဆန္တော တံ သမတိံသဝိဓံ ဥပက္ကိလေသဇဋံ ဝိဇဋေတွာ “ဩဘာသာဒယော ဓမ္မာ န မဂ္ဂေါ, ဥပက္ကိလေသဝိမုတ္တံ ပန ဝီထိပ္ပဋိပန္နံ ဝိပဿနာဉာဏံ မဂ္ဂေါ”တိ အမဂ္ဂံ မဂ္ဂဉ္စ ဝဝတ္ထပေတိ။ ယံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ **“ဩဘာသာဒယော ဒသ ဝိပဿနုပက္ကိလေသေ ပဟာယ ဥပက္ကိလေသဝိမုတ္တံ ပဋိပဒါဉာဏံ မဂ္ဂေါတိ ဝဝတ္ထပေတွာ”**တိ။ **ဥဒယံ ပဟာယာ**တိ ဥဒယဗ္ဗယာနုပဿနာယ ဂဟိတံ သင်္ခါရာနံ ဥဒယံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ တေသံ ဘင်္ဂဿေဝ အနုပဿနတော ဘင်္ဂါနုပဿနာဉာဏံ **ပတွာ** အာဒီနတနုပဿနာပုဗ္ဗင်္ဂမာယ နိဗ္ဗိဒါနုပဿနာယ **နိဗ္ဗိန္ဒန္တော** မုဉ္စိတုကမျတာပဋိသင်္ခါနုပဿနာသင်္ခါရုပေက္ခါနုလောမဉာဏာနံ စိဏ္ဏပရိယန္တေ ဥပ္ပန္နဂေါတြဘုဉာဏာနန္တရံ ဥပ္ပန္နေန မဂ္ဂဉာဏေန သဗ္ဗသင်္ခါရေသု **ဝိရဇ္ဇန္တော ဝိမုစ္စန္တော**။ မဂ္ဂက္ခဏေ ဟိ အရိယော ဝိရဇ္ဇတိ ဝိမုစ္စတီတိ စ ဝုစ္စတိ။ တေနာဟ – **“ယထာက္ကမံ စတ္တာရော အရိယမဂ္ဂေ ပာပုဏိတွာ”** တိ။ မဂ္ဂဖလနိဗ္ဗာနပဟီနာဝသိဋ္ဌကိလေသသင်္ခါတဿ ပစ္စဝေက္ခိတဗ္ဗဿ ပဘေဒေန **ဧကူနဝီသတိဘေဒဿ**။ အရဟတော ဟိ အဝသိဋ္ဌကိလေသာဘာဝေန ဧကူနဝီသတိ ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏာနိ။ **အဿာ** တိ အာနာပါနဿတိကမ္မဋ္ဌာနိကဿ။

ဝိသုံ ကမ္မဋ္ဌာနဘာဝနာနယော နာမ နတ္ထီ တိ ပဉ္စမစတုက္ကဝသေန အဓိဂတဈာနဿ ဝေဒနာစိတ္တဓမ္မာနုပဿနာဝသေန ဒေသိတတ္တာ ဝုတ္တံ။ **တေသန္တိ** တိဏ္ဏံ စတုက္ကာနံ။ **ပီတိပ္ပဋိသံဝေဒီ** တိ ပီတိယာ ပဋိ ပဋိ သမ္မဒေဝ ဝေဒနသီလော, တဿာ ဝါ ပဋိ ပဋိ သမ္မဒေဝ ဝေဒေါ ဧတဿ အတ္ထီ, တံ ဝါ ပဋိ ပဋိ သမ္မဒေဝ ဝေဒယမာနော။ တတ္ထ ကာမံ **သံဝေဒန**ဂ္ဂဟဏေနေဝ ပီတိယာ သက္ကစ္စံ ဝိဒိတဘာဝေါ ဗောဓိတော ဟောတိ, ယေဟိ ပန ပကာရေဟိ တဿာ သံဝေဒနံ ဣစ္ဆိတံ, တံ ဒဿေတုံ **ပဋိ**-သဒ္ဒဂ္ဂဟဏံ “ပဋိ ပဋိ သံဝေဒီတိ ပဋိသံဝေဒီ”တိ။ တေနာဟ **“ဒွီဟာကာရေဟီ”**တိအာဒိ။

တတ္ထ **ကထံ အာရမ္မဏတော ပီတိ ပဋိသံဝိဒိတာ ဟောတီ** တိ ပုစ္ဆာဝစနံ။ **သပ္ပီတိကေ ဒွေ ဈာနေ သမာပဇ္ဇတီ”**တိ ပီတိသဟဂတာနိ ဒွေ ပဌမဒုတိယဈာနာနိ ပဋိပါဋိယာ သမာပဇ္ဇတိ။ **တဿာ** တိ တေန။ “ပဋိသံဝိဒိတာ”တိ ဟိ ပဒံ အပေက္ခိတွာ ကတ္တုအတ္ထေ ဧတံ သာမိဝစနံ။ **သမာပတ္တိက္ခဏေ** တိ သမာပန္နက္ခဏေ။ **ဈာနပဋိလာဘေနာ**တိ ဈာနေန သမင်္ဂီဘာဝေန။ **အာရမ္မဏတော** တိ အာရမ္မဏမုခေန, တဒါရမ္မဏဈာနပရိယာပန္နာ ပီတိ ပဋိသံဝိဒိတာ ဟောတိ အာရမ္မဏဿ ပဋိသံဝိဒိတတ္တာ။ ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ? ယထာ နာမ သပ္ပပရိယေသနံ စရန္တေန တဿ အာသယေ ပဋိသံဝိဒိတေ သောပိ ပဋိသံဝိဒိတော ဧဝ ဟောတိ မန္တာဂဒဗလေန တဿ ဂဟဏဿ သုကရတ္တာ, ဧဝံ ပီတိယာ အာသယဘူတေ အာရမ္မဏေ ပဋိသံဝိဒိတေ သာ ပီတိ ပဋိသံဝိဒိတာ ဧဝ ဟောတိ သလက္ခဏတော သာမညလက္ခဏတော စ တဿာ ဂဟဏဿ သုကရတ္တာတိ။

ကထံ အသမ္မောဟတော ပီတိ ပဋိသံဝိဒိတာ ဟောတီတိ အာနေတွာ သမ္ဗန္ဓိတဗ္ဗံ။ **ဝိပဿနာက္ခဏေ** တိ ဝိပဿနာပညာယ တိက္ခဝိသဒပ္ပဝတ္တာယ ဝိသယတော ဒဿနက္ခဏေ။ **လက္ခဏပဋိဝေဓေနာ** တိ ပီတိယာ သလက္ခဏဿ သာမညလက္ခဏဿ စ ပဋိဝိဇ္ဈနေန။ ယဉှိ ယဿ ဝိသေသတော သာမညတော စ လက္ခဏံ, တသ္မိံ ဝိဒိတေ သော ယာထာဝတော ဝိဒိတော ဧဝ ဟောတိ။ တေနာဟ – **“အသမ္မောဟတော ပီတိ ပဋိသံဝိဒိတာ ဟောတီ”** တိ။

ဣဒါနိ တမတ္ထံ ဟဋ္ဌိယာ ဧဝ ဝိဘာဝေတုံ **“ဝုတ္တဉှေတ”** န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဒီဃံအဿာသဝသေနာ** တိ အာဒီသု ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ, တံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တမေဝ။ တတ္ထ ပန သတောကာရိတာဒဿနဝသေန ဟေဋ္ဌာ အာဂတာ, ဣဓ ပီတိပ္ပဋိသံဝိဒိတာဝသေန။ ပီတိပ္ပဋိသံဝိဒိတာ စ အတ္ထတော ဝိဘတ္တာ ဧဝ။ အပိစ အယမေတ္ထ သင်္ခေပတ္ထော – ဒီဃံ အဿာသဝသေနာတိ ဒီဃဿ အဿာသဿ အာရမ္မဏဘူတဿ ဝသေန ပဇာနတော သာ ပီတိ ပဋိသံဝိဒိတာ ဟောတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **စိတ္တဿ ဧကဂ္ဂတံ အဝိက္ခေပံ ပဇာနတော** တိ ဈာနပရိယာပန္နံ အဝိက္ခေပေါတိ လဒ္ဓနာမံ စိတ္တဿေကဂ္ဂတံ တံသမ္ပယုတ္တာယ ပညာယ ပဇာနတော။ ယထေဝ ဟိ အာရမ္မဏမုခေန ပီတိ ပဋိသံဝိဒိတာ ဟောတိ, ဧဝံ တံသမ္ပယုတ္တဓမ္မာပိ အာရမ္မဏမုခေန ပဋိသံဝိဒိတာ ဧဝ ဟောန္တီတိ။ **သတိ ဥပဋ္ဌိတာ ဟောတီ** တိ ဒီဃံအဿာသဝသေန ဈာနသမ္ပယုတ္တာ သတိ တဿ အာရမ္မဏေ ဥပဋ္ဌိတာ အာရမ္မဏမုခေန ဈာနေပိ ဥပဋ္ဌိတာ နာမ ဟောတိ။ **တာယ သတိယာ**တိ ဧဝံ ဥပဋ္ဌိတာယ တာယ သတိယာ ယထာဝုတ္တေန **တေန ဉာဏေန** သုပ္ပဋိဝိဒိတတ္တာ အာရမ္မဏဿ တဿ ဝသေန တဒါရမ္မဏာ သာ ပီတိ **ပဋိသံဝိဒိတာ ဟောတိ**။ **ဒီဃံပဿာသဝသေနာ** တိအာဒီသုပိ ဣမိနာဝ နယေန အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဧဝံ ပဌမစတုက္ကဝသေန ဒဿိတံ ပီတိပ္ပဋိသံဝေဒနံ အာရမ္မဏတော အသမ္မောဟတော စ ဝိဘာဂေသော ဒဿေတုံ **“အာဝဇ္ဇတော”** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **အာဝဇ္ဇတော** တိ စျာနံ အာဝဇ္ဇေန္တဿ။ **သာ ပီတီ**တိ သာ စျာနပရိယာပန္နာ ပီတိ။ **ဇာနတော**တိ သမာပန္နက္ခဏေ အာရမ္မဏမုခေန ဇာနတော။ တဿ သာ ပီတိ ပဋိသံဝိဒိတာ ဟောတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ပဿတော** တိ ဒဿနဘူတေန ဉာဏေန စျာနတော ဝုဋ္ဌာယ ပဿန္တဿ။ **ပစ္စဝေက္ခတော** တိ စျာနံ ပစ္စဝေက္ခန္တဿ။ **စိတ္တံ အဓိဋ္ဌဟတော** တိ “ဧတ္တကံ ဝေလံ စျာနသမင်္ဂီ ဘဝိဿာမီ”တိ စျာနစိတ္တံ အဓိဋ္ဌဟန္တဿ။ ဧဝံ ပဉ္စန္နံ ဝသီဘာဝတနံ ဝသေန စျာနဿ ပဇာနနမုခေန အာရမ္မဏတော ပီတိယာ ပဋိသံဝေဒနာ ဒဿိတာ။

ဣဒါနိ ယေဟိ ဓမ္မေဟိ စျာနံ ဝိပဿနာ စ သိဇ္ဈန္တိ, တေသံ စျာနပရိယာပန္နာနံ ဝိပဿနာမဂ္ဂပရိယာပန္နာနဉ္စ သဒ္ဓါဒီနံ ဝသေန ပီတိပ္ပဋိသံဝေဒနံ ဒဿေတုံ **“သဒ္ဓါယ အဓိမုစ္စတော”** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **အဓိမုစ္စတော** တိ သဒ္ဒဟန္တဿ, သမထဝိပဿနာဝသေနာတိ အဓိပ္ပာယော။ **ဝီရိယံ ပဂ္ဂဏှတော** တိအာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ **အဘိညေယျ**န္တိ အဘိဝိသိဋ္ဌာယ ပညာယ ဇာနိတဗ္ဗံ။ **အဘိဇာနတော**တိ ဝိပဿနာပညာပုဗ္ဗင်္ဂမာယ မဂ္ဂပညာယ ဇာနတော။ **ပရိညေယျ** န္တိ ဒုက္ခသစ္စံ တီရဏပရိညာယ မဂ္ဂပညာယ စ ပရိဇာနတော။ **ပဟာတဗ္ဗ** န္တိ သမုဒယသစ္စံ ပဟာနပရိညာယ မဂ္ဂပညာယ စ **ပဇဟတော**။ **ဘာဝယတော သစ္ဆိကရောတော ဘာဝေတဗ္ဗံ** မဂ္ဂသစ္စံ, **သစ္ဆိကာတဗ္ဗံ** နိရောဓသစ္စံ။ ကေစိ ပနေတ္ထ ပီတိယာ ဧဝ ဝသေန အဘိညေယျာဒီနိ ဥဒ္ဓရန္တိ, တံ အယုတ္တံ စျာနာဒိသမုဒာယံ ဥဒ္ဓရိတွာ တတော ပီတိယာ နိဒ္ဓာရဏဿ အဓိပ္ပေတတ္တာ။

ဧတ္ထ စ “ဒီဃံအဿာသဝသေနာ”တိအာဒိနာ ပဌမစတုက္ကဝသေန အာရမ္မဏတော ပီတိပ္ပဋိသံဝေဒနံ ဝုတ္တံ, တထာ “အာဝဇ္ဇတော”တိအာဒီဟိ ပဉ္စဟိ ပဒေဟိ။ “အဘိညေယျံ အဘိဇာနတော”တိအာဒီဟိ ပန အသမ္မောဟတော, “သဒ္ဓါယ အဓိမုစ္စတော”တိအာဒီဟိ ဥဘယထာပိ သင်္ခေပတော သမထဝသေန အာရမ္မဏတော ဝိပဿနာဝသေန အသမ္မောဟတော ပီတိပ္ပဋိသံဝေဒနံ ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ကသ္မာ ပနေတ္ထ ဝေဒနာနုပဿနာယံ ပီတိသီသေန ဝေဒနာ ဂဟိတာ, န သရူပတော ဧဝါတိ? ဘူမိဝိဘာဂါဒိဝသေန ဝေဒနံ ဘိန္ဒိတွာ စတုဓာ ဝေဒနာနုပဿနံ ဒဿေတုံ။ အပိစ ဝေဒနာကမ္မဋ္ဌာနံ ဒဿေန္တော ဘဂဝါ ပီတိယာ ဩဠာရိကတ္တာ တံသမ္ပယုတ္တသုခံ သုခဂ္ဂဟဏတ္ထံ ပီတိသီသေန ဒဿေတိ။

ဧတေနေဝ နယေန အဝသေသပဒါနီတိ သုခပ္ပဋိသံဝေဒီ စိတ္တသင်္ခါရပ္ပဋိသံဝေဒီတိ ပဒါနိ ပီတိပ္ပဋိသံဝေဒီ-ပဒေ အာဂတနယေနေဝ အတ္ထတော ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ သက္ကာ ဟိ “ဒွီဟာကာရေဟိ သုခပ္ပဋိသံဝိဒိတာ ဟောတိ, စိတ္တသင်္ခါရပ္ပဋိသံဝိဒိတာ ဟောတိ အာရမ္မဏတော”တိအာဒိနာ ပီတိဋ္ဌာနေ သုခါဒိပဒါနိ ပက္ခိပိတွာ “သုခသဟဂတာနိ တီဏိ စျာနာနိ စတ္တာရိ စ စျာနာနိ သမာပဇ္ဇတီ”တိအာဒိနာ အတ္ထံ ဝိညာတုံ။ တေနာဟ **“တိဏ္ဏံ စျာနာနံ ဝသေနာ”** တိအာဒိ။ **ဝေဒနာဒယော**တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန သညာ ဂဟိတာ။ တေနာဟ **“ဒွေဝ ခန္ဓာ”**တိ။ **ဝိပဿနာဘူမိဒဿနတ္ထ** န္တိ ပကိဏ္ဏကသင်္ခါရသမ္မသနဝသေန ဝိပဿနာယ ဘူမိဒဿနတ္ထံ **“သုခန္တိ ဒွေ ဝ သုခါနီ”** တိအာဒိ ဝုတ္တံ သမထေ ကာယိကသုခါဘာဝတော။ **သော**တိ သော ပဿမ္ဘနပရိယာယေန ဝုတ္တော နိရောဓော။ “ဣမဿ ဟိ ဘိက္ခုနော အပရိဂ္ဂဟိတကာလေ”တိအာဒိနာ ဝိတ္ထာရိတော ကာယသင်္ခါရေ ဝုတ္တော, တသ္မာ တတ္ထ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။ တတ္ထ ကာယသင်္ခါရဝသေန အာဂတော, ဣဓ စိတ္တသင်္ခါရဝသေနာတိ အယမေဝ ဝိသေသော။

ဧဝံ စိတ္တသင်္ခါရဿ ပဿမ္ဘနံ အတိဒေသဝသေန ဒဿေတွာ ယဒညံ ဣမသ္မိံ စတုက္ကေ ဝတ္တဗ္ဗံ, တံ ဒဿေတုံ **“အပိစာ”**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **ပီတိပဒေ**တိ “ပီတိပ္ပဋိသံဝေဒီ”တိအာဒိနာ ဒေသိတကောဋ္ဌာသေ။ **ပီတိသီသေန ဝေဒနာ ဝုတ္တာ**တိ ပီတိအပဒေသေန တံသမ္ပယုတ္တာ ဝေဒနာ ဝုတ္တာ, န ပီတီတိ အဓိပ္ပာယော။ တတ္ထ ကာရဏံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တမေဝ။ **ဒွီသု စိတ္တသင်္ခါရပဒေသူ** တိ “စိတ္တသင်္ခါရပ္ပဋိသံဝေဒီ ပဿမ္ဘယံ စိတ္တသင်္ခါရ”န္တိ စိတ္တသင်္ခါရပဋိသံယုတ္တေသု ဒွီသု ပဒေသု။ “ဝိညာဏပစ္စယာ နာမရူပ”န္တိ ဝစနတော စိတ္တေန ပဋိဗဒ္ဓါတိ **စိတ္တပဋိဗဒ္ဓါ**။ တတော ဧဝ ဣမံ စိတ္တေန သင်္ခရီယန္တီတိ **စိတ္တသင်္ခါရာ,** သညာဝေဒနာဒယော, ဣဒံ ပန ဥပလက္ခဏမတ္တံ, သညာဝေဒနာဝ အဓိပ္ပေတာတိ အာဟ **“သညာသမ္ပယုတ္တာ ဝေဒနာ”** တိ။

စိတ္တပ္ပဋိသံဝေဒီ တိ ဧတ္ထ ဒွီဟာကာရေဟိ စိတ္တပဋိသံဝိဒိတာ ဟောတိ အာရမ္မဏတော အသမ္မောဟတော စ။ ကထံ အာရမ္မဏတော? စတ္တာရိ စျာနာနိ သမာပဇ္ဇတိ, တဿ သမာပတ္တိက္ခဏေ စျာနပဋိလာဘေနာတိအာဒိနာ

ဝုတ္တနယာနုသာရေန သဗ္ဗံ သုဝိညေယျန္တိ အာဟ – **“စတုန္နံ ဈာနာနံ ဝသေန စိတ္တပဋိသံဝိဒိတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ”** တိ။ **စိတ္တံ မောဒေန္တော** တိ ဈာနသမ္ပယုတ္တံ စိတ္တံ သမ္ပယုတ္တာယ ပီတိယာ မောဒယမာနော, တံ တ ပီတိံ အာရမ္မဏံ ကတွာ တ ပဝတ္တံ ဝိပဿနာစိတ္တံ တာယ ဧဝ အာရမ္မဏဘူတာယ ပီတိယာမောဒယမာနော။ **ပမောဒေန္တော** တိအာဒီနိ ပအာနိ တဿေဝ ဝေဝစနာနိ ပီတိပရိယာယဘာဝတော။

သမ္ပယုတ္တာယ ပီတိယာ စိတ္တံ အာမောဒေတိ တိ ဈာနစိတ္တသမ္ပယုတ္တာယ ပီတိသမ္ဘောဇ္ဈင်္ဂဘူတာယ သြဒဂ္ယလက္ခဏာယ ဈာနပီတိယာ တမေဝ ဈာနစိတ္တံ သဟဇာတာဒိပစ္စယဝသေန စေဝ ဈာနပစ္စယဝသေန စ ပရိဗြူဟေန္တော ဟဋ္ဌပ္ပဟဋ္ဌာကာရံ ဟာပေန္တော အာမောဒေတိ ပမောဒေတိ စ။ **အာရမ္မဏံ ကတွာ** တိ ဥဋ္ဌာရံ ဈာနသမ္ပယုတ္တံ ပီတိံ အာရမ္မဏံ ကတွာ ပဝတ္တမာနံ ဝိပဿနာ**စိတ္တံ** တာယ ဧဝ အာရမ္မဏဘူတာယ ပီတိယာ ယောကာဝစရော ဟဋ္ဌပ္ပဟဋ္ဌာကာရံ ဟာပေန္တော **“အာမောဒေတိ ပမောဒေတီ”**တိ ဝုစ္စတိ။

သမံ ဌပေန္တော တိ ယထာ ဤသကမ္ပိ လီနပက္ခံ ဥဒ္ဓစ္စပက္ခဉ္စ အနုပဂမ္မ အနောနတံ အနုန္နတံ ယထာ က္ကန္ဒြိယာနံ သမတ္တပဋိပတ္တိယာ အဝိသမံ, သမာဓိဿ တ ဥက္ကံသဂမနေန အာနေဉ္ဇပ္ပတ္တိယာ သမ္မဒေဝ ဌိတံ ဟောတိ, ဧဝံ အပ္ပနာဝသေန ဌပေန္တော။ **လက္ခဏာပဋ္ဌိဝေဓေနော** တိ အနိစ္စာဒိကဿ လက္ခဏာဿ ပဋိ ပဋိ ဝိဇ္ဈနေန ခဏေ ခဏေ အဝဗောဓေန။ **ခဏိကစိတ္တေကဂ္ဂတာ** တိ ခဏမတ္တဋ္ဌိတိကော သမာဓိ။ သောပိ ဟိ အာရမ္မဏေ နိရန္တရံ ဧကာကာရေန ပဝတ္တမာနော ပဋိပက္ခေန အနဘိဘူတော အပ္ပိတော ဝိယ စိတ္တံ နိစ္စလံ ဌပေတိ။ တေန ဝုတ္တံ **“ဧဝံ ဥပ္ပ န္နာယာ”**တိအာဒိ။

မောစေန္တော တိ ဝိက္ခမ္ဘနဝိမုတ္တိဝသေန ဝိဝေစေန္တော ဝိသံ ကရောန္တော, နီဝရဏာနိ ပဇဟန္တောတိ အတ္ထော။ **ဝိပဿနာက္ခဏေ** တိ ဘင်္ဂါနုပဿနာက္ခဏေ။ ဘင်္ဂေ ဟိ နာမ အနိစ္စတာယ ပရမာ ကောဋိ, တသ္မာ တာယ ဘင်္ဂါနုပဿကော ယောကာဝစရော စိတ္တမုခေန သဗ္ဗံ သင်္ခာရဂတံ အနိစ္စတော ပဿတိ, နော နိစ္စတော, အနိစ္စဿ ဒုက္ခတ္တာ ဒုက္ခဿ စ အနတ္တတ္တာ တဒေဝ ဒုက္ခတော အနုပဿတိ, နော သုခတော, အနတ္တတော အနုပဿတိ, နော အတ္တတော။ ယသ္မာ ပန ယံ အနိစ္စံ ဒုက္ခံ အနတ္တာ, န တံ အဘိနန္ဒိတဗ္ဗံ, ယဉ္စ န အဘိနန္ဒိတဗ္ဗံ, န တံ ရဉ္ဇိတဗ္ဗံ, တသ္မာ ဘင်္ဂဒဿနာနုသာရေန “အနိစ္စံ ဒုက္ခံ အနတ္တာ”တိ သင်္ခါရဂတေ ဒိဋ္ဌေ တသ္မိံ နိဗ္ဗိန္ဒတိ, နော နန္ဒတိ, ဝိရဇ္ဇတိ, နော ရဇ္ဇတိ, သော ဧဝံ နိဗ္ဗိန္ဒန္တော ဝိရဇ္ဇန္တော လောကိယေနေဝ တာဝ ဉာဏေန ရာဂံ နိရောဓေတိ နော သမုဒေတိ, နာဿ သမုဒယံ ကရောတီတိ အတ္ထော။ အထ ဝ သော ဧဝံ ဝိရတ္တော ယထာ ဒိဋ္ဌံ သင်္ခာရဂတံ, တံ တထာ ဒိဋ္ဌံ အတ္တနော ဉာဏေန နိရောဓေတိ နော သမုဒေတိ, နိရောဓမေဝဿ မနသိ ကရောတိ, နော သမုဒယန္တိ အတ္ထော, သော ဧဝံ ပဋိပန္နော ပဋိနိဿဇ္ဇတိ, နော အာဒိယတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ အယဉှိ အနိစ္စာဒိအနုပဿနာ သဒ္ဓိံ ခန္ဓာဘိသင်္ခာရေဟိ ကိလေသာနံ ပရိစ္စဇနတော သင်္ခတဒောသဒဿနေန တဗ္ဗိပရီတေ နိဗ္ဗာနေ တန္နိန္နတာယ ပက္ခ န္ဒနတော စ **ပရိစ္စာဂပဋိနိဿဂ္ဂေါ စေဝ ပက္ခန္ဒနပဋိနိဿဂ္ဂေါ** စာတိ ဝုစ္စတိ။ တသ္မာ တာယ သမန္နာဂတော ယောကာဝစရော ဝုတ္တနယေန ကိလေသေ စ ပရိစ္စဇတိ, နိဗ္ဗာနေ စ ပက္ခန္ဒတိ။ တေန ဝုတ္တံ **“သော ဝိပဿနာက္ခ ဏေ အနိစ္စာနုပဿနာယ နိစ္စသညာတော စိတ္တံ မောစေန္တော ဝိမောစေန္တော။ပေ။ ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿနာယ အာဒါနတော စိတ္တံ မောစေန္တော ဝိမောစေန္တော အဿသတိ စေဝ ပဿသတိ စာ”**တိ။

တတ္ထ အနိစ္စဿ, အနိစ္စန္တိ တ အနုပဿနာ **အနိစ္စာနုပဿနာ** ။ တေဘူမကဓမ္မာနံ အနိစ္စတံ ဂဟေတွာ တ ပ ဝတ္တာယ ဝိပဿနာယ ဧတံ နာမံ။ **နိစ္စသညာတော**တိ သင်္ခတဓမ္မေ “နိစ္စာ သဿတာ”တိ ပဝတ္တာယ မိစ္ဆာသညာ ယ။ သညာသီသေန စိတ္တဒိဋ္ဌီနမ္ပိ ဂဟဏံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဧသ နယော **သုခသညာ**ဒီသုပိ။ **နိဗ္ဗိဒါနုပဿနာယာ** တိ သင်္ခါရေ သု နိဗ္ဗိန္ဒနာကာရေန ပဝတ္တာယ အနုပဿနာယ ။ **နန္ဒိတော** တိ သပ္ပီတိကတဏှာတော။ **ဝိရာဂါနုပဿနာယာ** တိ တထာ ဝိရဇ္ဇနာကာရေန ပဝတ္တာယ အနုပဿနာယ။ တေန ဝုတ္တံ **“ရာဂတော မောစေန္တော”** တိ။ **နိရောဓာနုပဿ နာယာ**တိ သင်္ခါရာနံ နိရောဓဿ အနုပဿနာယ။ ယထာ သင်္ခါရာ နိရုဇ္ဈန္တိယေဝ အာယတိံ ပုနဗ္ဘဝဝသေန နုပ္ပဇ္ဇ ဇန္တိ, ဧဝံ တ အနုပဿနာ နိရောဓာနုပဿနာ။ မုဉ္စိတုကမျတာ ဟိ အယံ ဗလပ္ပတ္တာ။ တေနာဟ **“သမုဒယတော မောစေန္တော”**တိ။ ပဋိနိဿဇ္ဇနာကာရေန ပဝတ္တာ အနုပဿနာ **ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿနာ** ။ **အာဒါနတော**တိ နိစ္စာ ဒိဝသေန ဂဟဏတော, ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏတော တတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

အနိစ္စတ္တိ အနုပဿီ, အနိစ္စဿ တ အနုပဿနသီလောတိ **အနိစ္စာနုပဿီ**။ တိ တ္တေ ကိံ ပန တံ အနိစ္စံ, ကထံ တ အနိစ္စံ, ကာ တ အနိစ္စာနုပဿနာ, ကဿ တ အနိစ္စာနုပဿနာတိ စတုက္ကံ ဝိဘာဝေတဗ္ဗန္တိ တံ ဒဿေန္တော **“အနိစ္စံ ဝေဒိတဗ္ဗ”**န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ နိစ္စံ နာမ ဓုဝံ သဿတံ ယထာ တံ နိဗ္ဗာနံ, န နိစ္စန္တိ **အနိစ္စံ,** ဥဒယဗ္ဗယဝန္တံ, အတ္ထတော သင်္ခတာ ဓမ္မာတိ အာဟ **အနိစ္စန္တိ ပဉ္စက္ခန္ဓာ။ ကသ္မာ? ဥပ္ပာဒဝယညထတ္တဘာတတိ**, ဥပ္ပာဒဝယညထတ္တသဗ္ဘာဝတတိ အတ္ထော။ တတ္ထ သင်္ခတဓမ္မာနံ ဟေတုပစ္စယေဟိ ဥပ္ပဇ္ဇနံ အဟုတွာ သမ္ဘဝတော အတ္တလာဘော **ဥပ္ပာဒော,** ဥပ္ပန္နာနံ တေသံ ခဏနိရောဓော ဝိနာသော **ဝယော,** ဇရာယ အညထာဘာဝေါ **အညထတ္တံ**။ ယထာ ဟိ ဥပ္ပာဒာဝတ္ထာယ ဘိန္နာယ ဘင်္ဂါဝတ္ထာယံ ဝတ္ထုဘေဒေါ နတ္ထိ, ဧဝံ ဌိတိသင်္ခါတာယံ ဘင်္ဂါဘိမုခါဝတ္ထာယမ္ပိ ဝတ္ထုဘေဒေါ နတ္ထိ။ ယတ္ထ ဇရာတေဟာရော, တသ္မာ ဧကဿေဝ ဓမ္မဿ ဇရာ ယုဇ္ဇတိ, ယာ ခဏိကဇရာတိ ဝုစ္စတိ။ ဧကံသေန စ ဥပ္ပာဒဘင်္ဂါဝတ္ထာသု ဝတ္ထုနော အဘေဒော ဣစ္ဆိတဗ္ဗော, အညထာ “အညော ဥပ္ပဇ္ဇတိ, အညော ဘိဇ္ဇတီ”တိ အာပဇ္ဇေယျ။ တယိဒံ ခဏိကဇရံ သန္ဓာယာဟ “အညထတ္တ”န္တိ။

ယဿ လက္ခဏတ္တယဿ ဘာဝ ခန္ဓေသု အနိစ္စသမညာ, တဿ လက္ခဏတ္တယဿ အနိစ္စတာ သမညာတိ “အနိစ္စတာတိ တေသံယေဝ ဥပ္ပာဒဝယညထတ္တ”န္တိ ဝတွာ ဝိသေသတော ဓမ္မာနံ ခဏိကနိရောဓေ အနိစ္စတာဝေဟာရောတိ ဒဿေန္တော **“ဟုတွာ အဘာဝေါ ဝါ”**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ဥပ္ပာဒပုဗ္ဗကတ္တာ အဘာဝဿ **ဟုတွာ**-ဂဟဏံ။ တေန ပာကဘာဝပုဗ္ဗကတ္တံ ဝိနာသဘာဝဿ ဒဿေတိ။ **တေနေဝတကာရေနာ**တိ နိဗ္ဗတ္တနာကာရေန။ **ခဏဘင်္ဂေနာ**တိ ခဏိကနိရောဓေန။ **တဿာ အနိစ္စတာယာ** တိ ခဏိကဘင်္ဂသင်္ခါတာယ အနိစ္စတာယ။ **တာယ အနုပဿနာယာ** တိ ယထာဝုတ္တာယ အနိစ္စာနုပဿနာယ။ **သမန္နာဂတော** တိ သမင်္ဂီဘူတော ယောကာဝစရော။

ခယောတိ သင်္ခါရာနံ ဝိနာသော။ ဝိရဇ္ဇနံ တေသံယေဝ ဝိလုဇ္ဇနံ **ဝိရာဂေါ,** ခယော ဧဝ ဝိရာဂေါ **ခယဝိရာဂေါ,** ခဏိကနိရောဓော။ အစ္စန္တမေတ္ထ တေသံ အဓိဂတေ သင်္ခါရာ ဝိရဇ္ဇန္တိ နိရုဇ္ဈန္တီတိ **အစ္စန္တဝိရာဂေါ,** နိဗ္ဗာနံ။ တေနာဟ **“ခယဝိရာဂေါတိ သင်္ခါရာနံ ခဏဘင်္ဂေါ။ အစ္စန္တဝိရာဂေါတိ နိဗ္ဗာန”**န္တိ။ **တဒုဘယဒဿနဝသေန ပဝတ္တာ**တိ ခယဝိရာဂါနုပဿနာဝသေန ဝိပဿနာယ, အစ္စန္တဝိရာဂါနုပဿနာဝသေန မဂ္ဂဿ ပဝတ္တိ ယောဇေတဗ္ဗာ။ အာရမ္မဏတော တ ဝိပဿနာယ ခယဝိရာဂါနုပဿနာဝသေန ပဝတ္တိ, တန္နိန္နဘာဝတော အစ္စန္တဝိရာဂါနုပဿနာဝသေန, မဂ္ဂဿ ပန အသမ္မောဟတော ခယဝိရာဂါနုပဿနာဝသေန, အာရမ္မဏတော အစ္စန္တဝိရာဂါနုပဿနာဝသေန ပဝတ္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **ဧသေဝ နယော**တိ ဣမိနာ ယသ္မာ ဝိရာဂါနုပဿီပဒေ ဝုတ္တနယာနုသာရေန “ဒွေဝ နိရောဓာ ခယနိရောဓော စ အစ္စန္တနိရောဓော စာ”တိ ဧဝမာဒိအတ္ထဝဏ္ဏနံ အတိဒိဿတိ, တသ္မာ ဝိရာဂဂ္ဂဟဏေနေ နိရောဓပဒံ ပက္ခိပိတွာ “ခယော သင်္ခါရာနံ ဝိနာသော”တိအာဒိနာ ဣဓ ဝုတ္တနယေန တဿ အတ္ထဝဏ္ဏနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ပဋိနိဿဇ္ဇနံ ပဟာတဗ္ဗဿ တဒင်္ဂဝသေန ဝါ သမုစ္ဆေဒဝသေန ဝါ ပရိစ္စဇနံ **ပရိစ္စာဂပဋိနိဿဂ္ဂေါ**။ တထာ သဗ္ဗုပဓီနံ ပဋိနိဿဂ္ဂဘူတေ ဝိသင်္ခါရေ အတ္တနော နိဿဇ္ဇနံ တန္နိန္နတာယ ဝါ တဒာရမ္မဏတာယ ဝါ တတ္ထ ပက္ခန္ဒနံ **ပက္ခန္ဒနပဋိနိဿဂ္ဂေါ**။ **တဒင်္ဂဝသေနာ** တိ တ္တေ အနိစ္စာနုပဿနာ တာဝ တဒင်္ဂပ္ပဟာနဝသေန နိစ္စသညံ ပရိစ္စဇတိ, ပရိစ္စဇန္တီ စ တဿာ တထာ အပ္ပဝတ္တိယံ ယေ “နိစ္စ”န္တိ ဂဟဏဝသေန ကိလေသာ တမ္မူလကာ စ အဘိသင်္ခါရာ တဒုဘယမူလကာ စ ဝိပါကက္ခန္ဓာ အနာဂတေ ဥပ္ပဇ္ဇေယျုံ, တေ သဗ္ဗေပိ အပ္ပဝတ္တိကရဏဝသေန ပရိစ္စဇတိ, တထာ ဒုက္ခသညာဒယော။ တေနာဟ – **“ဝိပဿနာ ဟိ တဒင်္ဂဝသေန သဒ္ဓိံ ခန္ဓာဘိသင်္ခါရေဟိ ကိလေသေ ပရိစ္စဇတီ”**တိ။ **သင်္ခတဒောသဒဿနေနာ** တိ သင်္ခတေ တေဘူမကသင်္ခါရဂတေ အနိစ္စတာဒိဒောသဒဿနေန။ နိစ္စာဒိဘာဝေန **တဗ္ဗိပရီတေ**။ **တန္နိန္နတာယာ** တိ တဒဓိမုတ္တတာယ။ **ပက္ခန္ဒတီ** တိ အနုပဝိသတိ အနုပဝိသန္တံ ဝိယ ဟောတိ။ **သဒ္ဓိံ ခန္ဓာဘိသင်္ခါရေဟိ ကိလေသေ ပရိစ္စဇတီ** တိ မဂ္ဂေန ကိလေသေသု ပရိစ္စတ္တေသု အဝိပါကဓမ္မတာပါဒနေန အဘိသင်္ခါရာ တမ္မူလကာ စ ခန္ဓာ အနုပ္ပတ္တိရဟဘာဝေန ပရိစ္စတ္တာ နာမ ဟောန္တီတိ သဗ္ဗေပိ တေ မဂ္ဂေါ ပရိစ္စဇတီတိ ဝုတ္တံ။ **ဥဘယန္တိ** ဝိပဿနာဉာဏံ မဂ္ဂဉာဏဉ္စ။ မဂ္ဂဉာဏမ္ပိ ဟိ ကေတုမ္ဘူဉာဏဿ အနု ပစ္ဆာ နိဗ္ဗာနဒဿနတော အနုပဿနာတိ ဝုစ္စတိ။

ဣဒဉ္စ စတုတ္ထစတုက္ကံ သုဒ္ဓဝိပဿနာဝသေနေဝ ဝုတ္တံ, ပုရိမာနိ ပန တီဏိ သမထဝိပဿနာဝသေန။ ဧဝံ စတုန္နံ စတုက္ကာနံ ဝသေန သောဠသဝတ္ထုကာယ အာနာပာနဿတိယာ ဘာဝနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဧဝံ သောဠသဝတ္ထုဝသေန စ အယံ အာနာပာနဿတိ ဘာဝိတာ မဟပ္ဖလာ ဟောတိ မဟာနိသံသာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ “ဧဝံ ဘာဝိတော ခော, ဘိက္ခဝေ,

အာနာပာနဿတိသမာဓီ’’တိအာဒိနာ ပန သန္တဘာတဒိဝသေန မဟာနိသံသတာ ဒဿိတာ။ ဝိတက္ကုပစ္ဆေဒသမတ္ထတာယပိ စဿ မဟာနိသံသတာ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ အယဉှိ သန္တပဏီတအသေစနကသုခဝိဟာရတ္တာ သမာဓိအန္တရာယကရာနံ ဝိတက္ကာနံ ဝသေန ဣတော စိတော စ စိတ္တဿ ဝိဓာဝနံ ဉပစ္ဆိန္ဒိတွာ အာနာပာနာရမ္မဏာဘိမုခမေဝ စိတ္တံ ကရောတိ။ တေနေဝ ဝုတ္တံ – ‘‘အာနာပာနဿတိ ဘာဝေတဗ္ဗာ ဝိတက္ကုပစ္ဆေဒာယာ’’တိ (အ. နိ. ၉.၁; ဉအ. ၃၁)။ ဝိဇ္ဇာဝိမုတ္တိပာရိပူရိယာ မူလဘာဝေနပိ စဿာ မဟာနိသံသတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဝုတ္တဉှေတံ ဘဂဝတာ –

‘‘အာနာပာနဿတိ, ဘိက္ခဝေ, ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနေ ပရိပူရေတိ, စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂေ ပရိပူရေန္တိ, သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ ဝိဇ္ဇာဝိမုတ္တိံ ပရိပူရေန္တီ’’တိ (မ. နိ. ၃.၁၄၇)။

အပိစ စရိမကာနံ အဿာသပဿာသာနံ ဝိဒိတဘာဝကရဏတောပိဿာ မဟာနိသံသတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဝုတ္တဉှေတံ ဘဂဝတာ –

‘‘ဧဝံ ဘာဝိတာယ, ရာဟုလ, အာနာပာနဿတိယာ ဧဝံ ဗဟုလီကတာယ ယေပိ တေ စရိမကာ အဿာသပဿာသာ, တေပိ ဝိဒိတာဝ နိရုဇ္ဈန္တိ, နော အဝိဒိတာ’’တိ (မ. နိ. ၂.၁၂၁)။

တတ္ထ နိရောဓဝသေန တယော စရိမကာ ဘဝစရိမကာ ဈာနစရိမကာ စုတိစရိမကာတိ။ ဘဝေသု ဟိ ကာမဘဝေ အဿာသပဿာသာ ပဝတ္တန္တိ, ရူပာရူပဘဝေသု န ပဝတ္တန္တိ, တသ္မာ တေ **ဘဝစရိမကာ**။ ဈာနေသု ပုရိမေ ဈာနတ္တယေ ပဝတ္တန္တိ, စတုတ္ထေ နပ္ပဝတ္တန္တိ, တသ္မာ တေ **ဈာနစရိမကာ**။ ယေ ပန စုတိစိတ္တဿ ပုရတော သောဠသမေန စိတ္တေန သဒ္ဓိံ ဉပ္ပဇ္ဇိတွာ စုတိစိတ္တေန သဟ နိရုဇ္ဈန္တိ, ဣမေ **စုတိစရိမကာ** နာမ။ ဣမေ ဣဓ စရိမကာတိ အဓိပ္ပေတာ။

ဣမေ ကိရ ဣမံ ကမ္မဋ္ဌာနမနုယုတ္တဿ ဘိက္ခုနော ပာကဋာ ဟောန္တိ အာနာပာနာရမ္မဏဿ သုဋ္ဌု ပရိဂ္ဂဟိတတ္တာ။ စုတိစိတ္တဿ ဟိ ပုရတော သောဠသမစိတ္တဿ ဉပ္ပာဒက္ခဏေ ဉပ္ပာဒံ အာဝဇ္ဇယတော ဉပ္ပာဒောပိ နေသံ ပာကဋော ဟောတိ, ဌိတိံ အာဝဇ္ဇယတော ဌိတိပိ နေသံ ပာကဋာ ဟောတိ, ဘင်္ဂံ အာဝဇ္ဇယတော ဘင်္ဂေါပိ နေသံ ပာကဋော ဟောတိ။ ဣတော အညံ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဘာဝေတွာ အရဟတ္တပ္ပတ္တဿ ဘိက္ခုနော ဟိ အာယုအန္တရံ ပရိစ္ဆိန္နံ ဝါ ဟောတိ အပရိစ္ဆိန္နံ ဝါ, ဣမံ ပန သောဠသဝတ္ထုကံ အာနာပာနဿတိံ ဘာဝေတွာ အရဟတ္တပ္ပတ္တဿ အာယုအန္တရံ ပရိစ္ဆိန္နမေဝ ဟောတိ။ သော ‘‘ဧတ္တကံ အဒ္ဓါ မေ အာယုသင်္ခါရာ ပဝတ္တိဿန္တိ, န ဣတော ပရ’’န္တိ ဉတွာ အတ္တနော ဓမ္မတာယ ဧဝ သရီရပဋိဇဂ္ဂနနိဝါသနပါရုပနာဒီနိ သဗ္ဗကိစ္စာနိ ကတွာ အက္ခီနိ နိမီလေတိ ကောဋပဗ္ဗတဝိဟာရဝါသိတိဿတ္ထေရော ဝိယ, မဟာကရဉ္ဇိယဝိဟာရဝါသိမဟာတိဿတ္ထေရော ဝိယ, ဒေဝပုတ္တရဋ္ဌေ ပိင်္ဂလဗုဒ္ဓရက္ခိတတ္ထေရော ဝိယ, စိတ္တလပဗ္ဗတဝိဟာရဝါသိနော ဒွေဘာတိကတ္ထေရာ ဝိယ စ။

တတြိဒံ ဧကဝတ္ထုပရိဒီပနံ – ဒွေဘာတိကတ္ထေရာနံ ကိရေကော ပုဏ္ဏမုပောသထဒိဝသေ ပာတိမောက္ခံ ဩသာရေတွာ ဘိက္ခုသင်္ဃပရိဝုတော အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ စင်္ကမေ ဌိတော စန္ဒာလောကေန ပါဒေသဝေလာယံ စန္ဒာလောကေန သမန္တတော အာသိဉ္စမာနခီရဓာရံ ဝိယ ဂဂနတလံ ရဇတပဋ္ဋသဒိသံ တလိကာသန္ထတဉ္စ ဘူမိဘာဂံ ဒိသွာ ‘‘ရမဏီယော ဝတာယံ ကာလော, ဒေသော စ မမ အဇ္ဈာသယသဒိသော, ကီဝ စိရံ နု ခော အယံ ဒုက္ခဘာရော ဝဟိတဗ္ဗော’’တိ အတ္တနော အာယုသင်္ခါရေ ဉပဓာရေတွာ ဘိက္ခုသင်္ဃံ အာဟ – ‘‘တုမှေဟိ ကထံ ပရိနိဗ္ဗာယန္တာ ဘိက္ခူ ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗာ’’တိ။ တတြ ကေစိ အာဟံသု – ‘‘အမှေဟိ အာသနေ နိသိန္နကာဝ ပရိနိဗ္ဗာယန္တာ ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗာ’’တိ။ ကေစိ ‘‘အမှေဟိ အာကာသေ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ နိသိန္နကာ’’တိ။ ထေရော အာဟ – ‘‘အဟံ အဒ္ဓိ တေ စင်္ကမန္တမေဝ ပရိနိဗ္ဗာယမာနံ ဒဿယိဿာမီ’’တိ။ တတော စင်္ကမေ တိရိယံ လေခံ ကတွာ ‘‘အဟံ ဣတော စင်္ကမကောဋိတော ပရကောဋိံ ဂန္တွာ နိဝတ္တမာနော ဣမံ လေခံ ပတွာ ပရိနိဗ္ဗာယိဿာမီ’’တိ ဝတွာ စင်္ကမံ ဩရုယှ ပရဘာဂံ ဂန္တွာ နိဝတ္တမာနော ဧကေန ပါဒေန လေခံ အက္ကန္တက္ခဏေယေဝ ပရိနိဗ္ဗာယီတိ။

အာနာပာနဿတိသမာဓိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပဌမပဉ္စတ္တိကထာဝဏ္ဏနာ

၁၆၇. ယဒိပိ အရိယာ နေဝ အတ္တနာဝ အတ္တာနံ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေသုံ, နာညမညမ္ပိ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေသုံ, နာပိ မိဂလဏ္ဍိကံ သမဏကုတ္တကံ ဥပသင်္ကမိတွာ သမာဒပေသုံ, တထာပိ ယထာဝုတ္တေဟိ တီဟိ ပကာရေဟိ မတာနံ အန္တရေ အရိယာနမ္ပိ သဗ္ဘာဝတော **“အရိယပုဂ္ဂလမိဿကတ္တာ”** တိ ဝုတ္တံ။ န ဟိ အရိယာ ဟဏ္ဏာတိပာတံ ကရိံသု န သမာဒပေသုံ, နာပိ သမနုညာ အဟေသုံ။ အထ တ ပုထုဇ္ဇနကာလေ အတ္တနာဝ အတ္တာနံ ဃာတေတွာ မရဏသမယေ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ အရိယမဂ္ဂံ ပဋိလဘိတွာ မတာနမ္ပိ အရိယာနံ သဗ္ဘာဝတော ဣမိနာဝ နယေန အတ္တနာဝ အတ္တာနံ ဇီဝိတာ ဝေါရောပနဿ အရိယာနမ္ပိ သဗ္ဘာဝတော အရိယပုဂ္ဂလမိဿကတ္တာ “မောဃပုရိသာ”တိ န ဝုတ္တံ။ **“တေ ဘိက္ခူ”တိ ဝုတ္တန္တိ** “ကထဉှိ နာမ တေ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခူ အတ္တနာပိ အတ္တာနံ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေဿန္တီ”တိ ဧတ္ထ “မောဃပုရိသာ”တိ အဝတွာ “တေ ဘိက္ခူ”တိ ဝုတ္တံ။

အနုပညတ္တိကထာဝဏ္ဏနာ

၁၆၈. ဣတ္ထိသု ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တတာ နာမ ဆန္ဒရာဂေန သာရတ္တတာ သာပေက္ခဘာဝေါတိ အာဟ **“သာရတ္တာ အပေက္ခဝန္တော”**တိ။ မရဏဿ ဂုဏကိတ္တနံ ဇီဝိတေ အာဒီနဝဒဿနပုဗ္ဗင်္ဂမန္တိ အာဟ **“ဇီဝိတေ အာဒီနဝံ ဒဿေတွာ”**တိ။ “ကိံ တုယှိမိနာ ပါပကေန ဒုဇ္ဇီဝိတေနာ”တိ ဣဒံ ဇီဝိတေ အာဒီနဝဒဿနံ။ “မတံ တေ ဇီဝိတာ သေယျော”တိအာဒိ ပန မရဏဂုဏကိတ္တနန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ လောဘာဒီနံ အတိဝိယ ဥဿန္နတ္တာ အနုပပရိက္ခိတွာ ကတံ သာဟသိကကမ္မံ ကိဗ္ဗိသန္တိ ဝုစ္စတီတိ အာဟ – **“ကိဗ္ဗိသံ သာဟသိကကမ္မံ လောဘာဒိကိလေသုဿဒ”** န္တိ။ **ကသ္မာ ဣဒံ ဝုစ္စတီ**တိ ဆဗ္ဗဂ္ဂိယာနံ ယေဝေဒံ ဝစနံ။ မတ-သဒ္ဒေ “ဂတ”န္တိအာဒီသု ဝိယ ဘာဝဝစနောတိ အာဟ **“တဝ မရဏ”**န္တိ။ **ကတကာလောတိ** ကတမရဏကာလော။ အထ တ **ကာလောတိ** မရဏဿေတံ အဓိဝစနံ, တသ္မာ **ကတကာလောတိ** ကတမရဏောတိ အတ္ထော။ တေနေတဟ **“ကာလံ ကတွာ, မရိတွာ”**တိ။ ဒိဝိ ဘဝာ **ဒိဗ္ဗာ** တိ အာဟ **“ဒေဝလောကေ ဥပ္ပန္နေဟီ”**တိ။ **သမပ္ပိတော** တိ ယုတ္တော။ **သမင်္ဂီဘူတော** တိ သမ္မဒေဝ ဧကီဘာဝံ ဂတော။

ပဒဘာဇနီယဝဏ္ဏနာ

၁၇၂. ဥဿုက္ကဝစန န္တိ ပုဗ္ဗကာလကိရိယာဝစနံ။ အယဉှိ သမာနကတ္တုကေသု ပုဗ္ဗာပရကာလကိရိယာဝစနေသု ပုဗ္ဗကာလကိရိယာဝစနဿ နိရုတ္တိဝေဟာရော။ **သဉ္စိစ္စာ** တိ ဣမဿ ပဒဿ “ဇာနိတွာ သဉ္ဇာနိတွာ စေစ္စ အဘိဝိတရိတွာ”တိ ဧဝံ ပုဗ္ဗကာလကိရိယာဝသေန ဗျဉ္ဇနာနုရူပံ ကတွာ ပဒဘာဇနေ ဝတ္တဗ္ဗေ တထာ အဝတွာ “ဇာနန္တော သဉ္ဇာနန္တော”တိ ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာနံ ကတွာ “စေစ္စ အဘိဝိတရိတွာ ဝီတိက္ကမော”တိ ဇီဝိတာ ဝေါရောပနဿ စ တဒတ္ထဝသေန နိဒ္ဒိဋ္ဌတ္တာ ဝုတ္တံ **“ဗျဉ္ဇနေ အာဒရံ အကတွာ”** တိ။ “ဇာနန္တော”တိ အဝိသေသေန ဝုတ္တေပိ “သဉ္စိစ္စ မနုဿဝိဂ္ဂဟံ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေယျာ”တိ ဝုတ္တတ္တာ ပါဏောဝိသယမေဝေတ္ထ ဇာနနန္တိ အာဟ **“ပါဏောတိ ဇာနန္တော”** တိ, သတ္တော အယန္တိ ဇာနန္တောတိ အတ္ထော။ **ပါဏောတိ** ဟိ ဝေါဟာရတော သတ္တော, ပရမတ္ထတော ဇီဝိတိန္ဒြိယံ ဝုစ္စတိ။ “မနုဿဝိဂ္ဂဟောတိ ဇာနန္တော”တိ အဝတွာ “ပါဏောတိ ဇာနန္တော”တိ ဝစနံ “မနုဿော အယ”န္တိ အဇာနိတွာ ကေဝလံ သတ္တသညာယ ဃာတေန္တဿပိ ပါရာဇိကဘာဝဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ တေနေဝ **ဧဠကစတုက္ကေ** (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၂.၁၇၄) ဧဠကသညာယ မနုဿပါဏံ ဝဓန္တဿ ပါရာဇိကာပတ္တိ ဒဿိတာ။ တသ္မာ “မနုဿဝိဂ္ဂဟော”တိ အဝတွာ “ပါဏောတိ ဇာနန္တော”တိ အဝိသေသေန ဝုတ္တံ။

သဉ္ဇာနန္တော တိ ဧတ္ထ သဟ-သဒ္ဒေန သမာနတ္ထော **သံ**-သဒ္ဒောတိ အာဟ – **“တေနေဝ ပါဏဇာနနာကာရေန သဒ္ဓိံ ဇာနန္တော”** တိ, တေနေဝ ပါဏဇာနနာကာရေန သဒ္ဓိံ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေမီတိ ဇာနန္တောတိ အတ္ထော။ ယဒိပိ ဧကဿေဝ စိတ္တဿ ဥဘယာရမ္မဏဘာဝါသမ္ဘဝတော ပါဏောတိ ဇာနနေန သဒ္ဓိံ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေမီတိ ဇာနနံ ဧကက္ခဏေ န သမ္ဘဝတိ, ပါဏောတိသညံ ပန အဝိဇဟိတွာ မာရေမီတိ ဇာနနံ သန္ဓာယ “တေနေဝ။ပေ။ သဒ္ဓိံ ဇာနန္တော”တိ ဝုတ္တံ။ တသ္မာ **သဒ္ဓိံ** န္တိ အဝိဇဟိတွာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ကေစိ ပန “ဉာတပရိညာယ ဒိဋ္ဌသဘာဝေသု ဓမ္မေသု တီရဏပရိညာယ တိလက္ခဏံ အာရောပေတွာ ‘ရူပံ အနိစ္စ’န္တိအာဒိနာ သဘာဝေန သဒ္ဓိံ ဧကက္ခဏေ အနိစ္စာဒိ

လက္ခဏဇာနန့် ဝိယ ‘က္လမံ ဟဏံ မာရေမီ’တိ အတ္တနော ကိရိယာယ သဒ္ဒိယေဝ ဇာနာတီ’’တိ ဝဒန္တိ။ အပရေ ပန အာစရိယာ တတ္ထာပိ ဇဝံ န ကထေန္တိ။

ဝဓကစေတနာဝသေန စေတေတ္ဝတတိ ‘‘က္လမံ မာရေမီ’’တိ ဝဓကစေတနာယ စိန္တေတ္ဝတ။ **ပကပ္ပေတ္ဝတ** တိ ‘‘ဝဓာမိ န’’န္တိ ဇဝံ စိတ္တေန ပရိစ္ဆိန္ဒိတ္ဝတ။ **အဘိဝိတရိတ္ဝတ**တိ သန္နိဋ္ဌာနံ ကတ္ဝတ။ တေနေတဟ **‘‘နိရာသင်္ကစိတ္တံ ပေသေတ္ဝတ’’**တိ။ **ဥပက္ကမဝသေနာ** တိ သာဟတ္ထိကာဒိဥပက္ကမဝသေန။ **ဇဝံ ပဝတ္တသ္သာ** တိ ဇဝံ ယထာဝုတ္တာဝိဓိနာ ပဝတ္တသ္သ။ ကိဉ္စာပိ ‘‘သဥ္စိစ္စာ’’တိ က္လမသ္သ ဝိပ္ပကတဝစနတ္တာ ‘‘ဇီဝိတာ တေရောပေယ္ယာ’’တိ က္လမိနာဝ အပရကာလကိရိယာဝစနေန သဗ္ဗထာ ပရိနိဋ္ဌိတဝီတိက္ကမော ဝုတ္တော, တထာပိ ‘‘သဥ္စိစ္စာ’’တိ က္လမိနာ ဝုစ္စမာနံ အပရိယောသိတဝီတိက္ကမမ္ပိ အဝသာနံ ဟာပေတ္ဝတ ဒသ္သေတုံ **‘‘ဝီတိက္ကမော’’** တိ ပဒဘာဇနံ ဝုတ္တံ။ တေနေတဟ **‘‘အယံ သဥ္စိစ္စသဒ္ဒသ္သ သိခာပ္ပတ္တော အတ္ထောတိ ဝုတ္တံ ဟောတီ’’**တိ။

အာဒိတော ပဋ္ဌာယာ တိ ပဋိသန္ဓိဝိညာဏေန သဒ္ဓိံ ဥပ္ပန္နကလလရူပတော ပဋ္ဌာယ။ သယန္တိ ဇွောတိ သေယ္ယာ, မာတုကုစ္ဆိသင်္ခာတော ဂဗ္ဘော သေယ္ယာ ဧတေသန္တိ **ဂဗ္ဘသေယ္ယကာ,** အဏ္ဍဇာ ဇလာဗုဇာ စ။ တေသံ ဂဗ္ဘသေယ္ယကာနံ ဝသေန သဗ္ဗသုခုမတ္တဘာဝဒသ္သနတ္ထံ **‘‘ယံ မာတုကုစ္ဆိသ္မိံ’’** န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ, န ဟာရာဇိကဝတ္ထုနိယမနတ္ထံ။ ဩပပာတိကသံသေဒဇာပိ ဟိ မနုသ္သာ ဟာရာဇိကဝတ္ထုမေဝ။ န ဓေဝိမံ သဗ္ဗပဌမံ မနုသ္သဝိဂ္ဂဟံ ဇီဝိတာ တေရောပေတုံ သက္ကာ။ ပဋိသန္ဓိစိတ္တေန ဟိ သဒ္ဓိံ တိံသ ကမ္မဇရူပာနိ နိဗ္ဗတ္တန္တိ, တေသု ပန ဌိတေသုယေဝ သောဠသ ဘဝင်္ဂစိတ္တာနိ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ဝတ နိရုဇ္ဈန္တိ။ တေသိံ အန္တရေ ဂဟိတပဋိသန္ဓိကသ္သ အရကသ္သ တ မာတုယာ တ ပနသ္သ အန္တရာယော နတ္ထိ။ အယဉှိ မရဏသ္သ အနောကာသော နာမ။ ကေသိဉ္စိဟိ သောဠသစိတ္တက္ခဏေ ကာလေ အရကသ္သ မရဏံ နတ္ထိ တအ စုတိစိတ္တသ္သ အသမ္ဘဝတော, မာတုယာပိ တတ္တကံ ကာလံ အနတိက္ကမိတ္ဝတ တဒနန္တရေ ယေဝ စဝနဓမ္မာယ ဂဗ္ဘဂ္ဂဟဏသ္သေဝ အသမ္ဘဝတော။ စိတ္တဂ္ဂဟဏေနေဝ အဝိနာဘာဝတော သေသအရူပဓမ္မာနမ္ပိ ဂဟိတတ္တာ ရူပကာယုပတ္ထမ္ဘိတသ္သေဝ စ နာမကာယသ္သ ပဉ္စတေကာရေ ပဝတ္တိသဗ္ဘာဝတော ဝုတ္တံ **‘‘သကလာပိ ပဉ္စတေကာရပဋိသန္ဓိ ဒသ္သိတာ ဟောတီ’’** တိ။ တတ္ထ **သကလာပိ ပဉ္စတေကာရပဋိသန္ဓီ** တိ ပရိပုဏ္ဏာ အနူနာ ရူပာဒိပဉ္စက္ခန္ဓာနံ ပဋိသန္ဓီတိ ဧဝမတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော, န ပန သကလာပိ ပဉ္စတေကာရဘာဝေ ပဋိသန္ဓီတိ။ တေနေတဟ **‘‘တသ္မာ တဉ္စ ပဌမံ စိတ္တံ။ပေ။ ကလလရူပန္တိ အယံ သဗ္ဗပဌမော မနုသ္သဝိဂ္ဂဟော’’** တိ။ ‘‘တဒဟုဇာတသ္သ ဧဠကသ္သ လောမံ ဇာတိဥဏ္ဏာ’’တိ ကေစိ။ ‘‘ဟိမဝန္တပ္ပဒေသေ ဇာတိမန္တဧဠကလောမံ ဇာတိဥဏ္ဏာ’’တိ အပရေ။ သုခုမဇာတိလောမာ ဧဝ ကိရ ကေစိ ဧဠကာ ဟိမဝန္တေ ဝိဇ္ဇန္တိ။ ‘‘ဂဗ္ဘံ ဖာလေတ္ဝတ ဂဟိတဧဠကလောမံ ဇာတိဥဏ္ဏာ’’တိ အညေ။

ဧကေန အံသုနာတိ ခုဒ္ဒကဘာဏကာနံ မတေန ဝုတ္တံ။ တထာ ဟိ ‘‘ဂဗ္ဘသေယ္ယကသတ္တာနံ ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ပဉ္စက္ခန္ဓာ အပစ္ဆာ အပုရေ ဧကတော ပာတုဘဝန္တိ။ တသ္မိံ ခဏေ ပာတုဘူတာ ကလလသင်္ခာတာ ရူပသန္တတိ ပရိတ္တာ ဟောတိ ခုဒ္ဒကမက္ခိကာယ ဧကေတယာမေန ပာတဗ္ဗမတ္တာ’’တိ ဝတ္ဝတ ပုန ‘‘အတိဗဟုံ ဇတံ, သဏှသုစိယာ တေလေ ပက္ခိပိတ္ဝတ ဥက္ခိတ္တာယ ပဂ္ဃရိတ္ဝတ အဂ္ဂေ ဌိတဗိန္ဒုမတ္တ’’န္တိ ဝုတ္တံ။ တမ္ပိ ပဋိက္ခိပိတ္ဝတ ‘‘ဧကေကေသေ တေလတော ဥဒ္ဓရိတ္ဝတ ဂဟိတေ တသ္သ ပဂ္ဃရိတ္ဝတ အဂ္ဂေ ဌိတဗိန္ဒုမတ္တ’’န္တိ ဝုတ္တံ။ တမ္ပိ ပဋိက္ခိပိတ္ဝတ ‘‘က္လမသ္မိံ ဇနပဒေ မနုသ္သာနံ ကေသေ အဋ္ဌဓာ ဖာလိတေ တတော ဧကကောဋ္ဌာသပ္ပမာဏော ဥတ္တရကုရုကာနံ ကေသော, တသ္သ ပသန္နတိလတေလတော ဥဒ္ဓဋဿ အဂ္ဂေ ဌိတဗိန္ဒုမတ္တ’’န္တိ ဝုတ္တံ။ တမ္ပိ ပဋိက္ခိပိတ္ဝတ ‘‘ဇာတိဥဏ္ဏာ နာမ သုခုမာ, တသ္သာ ဧကအံသုနော ပသန္နတိလတေလေ ပက္ခိပိတ္ဝတ ဥဒ္ဓဋဿ ပဂ္ဃရိတ္ဝတ အဂ္ဂေ ဌိတဗိန္ဒုမတ္တ’’န္တိ (ဝိဘ. အဋ္ဌ. ၂၆) **ခုဒ္ဒကဘာဏကေဟိ** ဝုတ္တံ။ **သံယုတ္တဘာဏကာ** ပန ‘‘တီဟိ ဇာတိဥဏ္ဏံသူဟိ ကတသုတ္တဂ္ဂေ သဏ္ဌိတတေလဗိန္ဒုပ္ပမာဏံ ကလလံ ဟောတီ’’တိ (သံ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၁.၂၃၅) ဝဒန္တိ။ **‘‘အစ္ဆ’’** န္တိ ဝုတ္တမတ္ထံ ပရိယာယန္တရေန ဝိဘာဝေတိ **‘‘ဝိပ္ပသန္န’’** န္တိ။

သပ္ပိမဏ္ဍော တိ ပသန္နသပ္ပိ။ **ယထာ**တိ က္လဒံ အာနေတ္ဝတ ဇွောပိ သမ္ဗန္ဓိတဗ္ဗံ, သပ္ပိမဏ္ဍောပိ ဝုတ္တဗိန္ဒုပ္ပမာဏောဝ က္လဓ အဓိပ္ပေတော။ **ဇဝံဝဏ္ဏပ္ပဋိဘာဂ** န္တိ ဝုတ္တပ္ပမာဏသဏ္ဌာနပရိစ္ဆိန္နံ ။ အထ တ **ဇဝံဝဏ္ဏပ္ပဋိဘာဂ**န္တိ ဇဝံဝဏ္ဏံ ဇဝံသဏ္ဌာနဥ္စ။ ပဋိဘာဇနံ တ **ပဋိဘာဂေ,** သဒိသတာဘာဇနံ သဒိသတာပတ္တီတိ အတ္ထော။ ဇဝံဝိဓော ဝဏ္ဏပ္ပဋိဘာဂေ ရူပတော သဏ္ဌာနတော စ သဒိသတာပတ္တိ တေသ္သာတိ **ဇဝံဝဏ္ဏပ္ပဋိဘာဂံ** ။ **ကလလန္တိ**

ပဝုစ္စတီတိ ဘူတုပဟာရူပသင်္ခါတော သန္တာနဝသေန ပဝတ္တမာနော အတ္တဘာဝေ ကလလံ နာမာတိ ကထိယတိ။ **ဝီသ၀ သ္သသတာယုကသ္သာ**တိ နိဒဿနမတ္တံ တတော ဦနာဓိကာယုကမနုဿာနမ္ပိ သဗ္ဗာဝတော။

ကလလကာလေပီတိ ပဌမသတ္တာဟဗ္ဘန္တရေ ယံ သန္တတိဝသေန ပဝတ္တမာနံ ကလလသင်္ခါတံ အတ္တဘာဝံ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေတုံ သက္ကာ, တံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **တတော တ ဥဒ္ဓ** န္တိ ဒုတိယသတ္တာဟာဒီသု အဗ္ဗုဒါဒိဘာဝပ္ပတ္တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ နနု စ ဥပ္ပန္နာနံ ဓမ္မာနံ သရသနိရောဓေနေဝ နိရုဇ္ဈနတော အန္တရာ ဥပစ္ဆေဒော န သက္ကာ ကာတုံ, "တသ္မာ။ပေ။ ဇီဝိတိန္ဒြိယံ ဥပစ္ဆိန္ဒတိ ဥပရောဓေတီ"တိ ကသ္မာ ဝုတ္တန္တိ အာဟ – **"ဇီဝိတိန္ဒြိယဿ ပဝေဏိဃဋနံ။ပေ။ ဥပရောဓေတီတိ ဝုစ္စတီ"**တိ။ ကထဥ္စာယမတ္ထော ဝိညာယတီတိ အာဟ **"သ္ဝတာယမတ္ထော"** တိ အာဒိ။

ဧတ္ထာဟ (သာရတ္ထ. ဋီ. ၁.၅; ဣတိဝု. အဋ္ဌ. ၇၄) – ခဏေ ခဏေ နိရုဇ္ဈနသဘာဝေသု သင်္ခါရေသု ကော ဟန္တိ, ကော ဝါ ဟညတိ, ယဒိ စိတ္တစေတသိကသန္တာနော, သော အရူပတာယ န ဆေဒနဘေဒနာဒိဝသေန ဝိကောပနသမတ္ထော, နပိ ဝိကောပနီယော။ အထ ရူပသန္တာနော, သော အစေတနတာယ ကဋ္ဌကလိင်္ဂရူပမောတိ န တတ္ထ ဆေဒနာဒိနာ ပာဏာတိပာတော လဗ္ဘတိ ယထာ မတသရီရေ။ ပယောဂေပိ ပါဏာတိပာတဿ ယထာဝုတ္တော ပဟရဏပ္ပဟာရာဒိကော အတီတေသု ဝါ သင်္ခါရေသု ဘဝေယျ အနာဂတေသု ဝါ ပစ္စုပ္ပန္နေသု ဝါ, တတ္ထ န တာဝ အတီတာနာဂတေသု သမ္ဘဝတိ တေသံ အဘာဝတော, ပစ္စုပ္ပန္နေသု စ သင်္ခါရာနံ ခဏိကတ္တာ သရသေနေဝ နိရုဇ္ဈနသဘာဝတာယ ဝိနာသာဘိမုခေသု နိပ္ပယောဇနော ပယောဂေါ သိယာ, ဝိနာသဿ စ ကာရဏရဟိတတ္တာ န ပဟရဏပ္ပဟာရာဒိပ္ပယောဂဟေတုကံ မရဏံ, နိရီဟကတာယ စ သင်္ခါရာနံ ကဿ သော ပယောဂေါ, ခဏိကတ္တာ ဝဓာဓိပ္ပာယသမကာလဘိဇ္ဇနက ဿ ကိရိယာပရိယောသာနကာလာနဝဋ္ဌာနတော ကဿ ဝါ ပါဏာတိပာတကမ္မဗန္ဓောတိ?

ဝုစ္စတေ – ဝဓကစေတနာသဟိတော သင်္ခါရာနံ ပုဉ္စော သတ္တသင်္ခါတော ဟန္တိ။ တေန ပဝတ္တိတဝဓပ္ပယောဂနိမိတ္တံ အပဂတုသ္မာဝိညာဏဇီဝိတိန္ဒြိယော မတဝေါဟာရပ္ပဝတ္တိနိဗန္ဓနော ယထာဝုတ္တဝဓပ္ပယောဂကရဏေ ဥပ္ပဇ္ဇနာရဟော ရူပါရူပဓမ္မသမူဟော ဟညတိ, ကေဝလော ဝါ စိတ္တစေတသိကသန္တာနော ဝဓပ္ပယောဂါဝိသယဘာဝေပိ တဿ ပဉ္စဝေါကာရဘဝေ ရူပသန္တာနာဓီနဝုတ္တိတာယ ရူပသန္တာနေ ပရေန ပယောဇိတဇီဝိတိန္ဒြိယုပစ္ဆေဒကပယောဂဝသေန တန္နိဗ္ဗတ္တိဝိနိဗန္ဓကဝိသဒိသရူပုပ္ပတ္တိယာ ဝိဟတေ ဝိစ္ဆေဒော ဟောတီတိ န ပါဏာတိပာတဿ အသမ္ဘဝေါ, နပိ အဟေတုကော ပါဏာတိပာတော, န စ ပယောဂေါ နိပ္ပယောဇနော ပစ္စုပ္ပန္နေသု သင်္ခါရေသု ကတပ္ပယောဂဝသေန တဒနန္တရံ ဥပ္ပဇ္ဇနာရဟဿ သင်္ခါရကလာပဿ တထာ အနုပ္ပတ္တိတော။ ခဏိကာနံ သင်္ခါရာနံ ခဏိကမ ရဏဿ ဣဓ မရဏဘာဝေန အနဓိပ္ပေတတ္တာ သန္တတိမရဏဿ စ ယထာဝုတ္တနယေန သဟေတုကဘာဝတော န အဟေတုကံ မရဏံ, န စ ကတ္တုရဟိတော ပါဏာတိပာတပ္ပယောဂေါ နိရီဟကေသုပိ သင်္ခါရေသု သန္နိဟိတတာမတ္တေန ဥပကာရကေသု အတ္တနော အတ္တနော အနုရူပဖလုပ္ပာဒနေ နိယတေသု ကာရဏေသု ကတ္တုဝေါဟာရသိဒ္ဓိတော ယထာ "ပဒီပေါ ပကာသေတိ, နိသာကရော စန္ဒိမာ"တိ။ န စ ကေဝလဿ ဝဓာဓိပ္ပာယသဟဘုနော စိတ္တစေတသိက ကလာပဿ ပါဏာတိပာတော ဣစ္ဆိတော သန္တာနဝသေန အဝဋ္ဌိတဿေဝ ပဋိဇာနနတော, သန္တာနဝသေန ပဝတ္တမာ နာနဉ္စ ပဒီပါဒီနံ အတ္ထကိရိယာသိဒ္ဓိ ဒိဿတီတိ အတ္ထေဝ ပါဏာတိပာတေန ကမ္မုနာ ဗန္ဓော။ အယဉ္စ ဝိစာရော အဒိန္နာဒါနာဒီသုပိ ယထာသမ္ဘဝံ ဝိဘာဝေတဗ္ဗော။

ဝေါရောပေတုံ န သက္ကာ တိ ဥပက္ကမေန ဝေါရောပေတုံ န သက္ကာ။ **သတ္တဋ္ဌဇဝနဝါရမတ္တ** န္တိ **ခုဒ္ဒကဘာဏကာနံ** မတေန ဝုတ္တံ။ **သံယုတ္တဘာဏကာ** ပန "ရူပသန္တတိ အရူပသန္တတီ"တိ ဒွေ သန္တတိယော ဝတွာ "ဥဒကံ အက္ကမိတွာ ဂတဿ ယာဝ တီရေ အက္ကန္တဥဒကလေခာ န ဝိပ္ပသီဒတိ, အဒ္ဓာနတော အာဂတဿ ယာဝ ကာယေ ဥသုမဘာဝေါ န ဝူပသမ္မတိ, အာတပါ အာဂန္တွာ ဂဗ္ဘံ ပဝိဋ္ဌဿ ယာဝ အန္ဓကာရဘာဝေါ န ဝိဂစ္ဆတိ, အန္တောဂဗ္ဘေ ကမ္မဋ္ဌာနံ မနသိ ကရိတွာ ဒိဝါ ဝါတပါနံ ဝိဝရိတွာ ဩလောကေန္တဿ ယာဝ အက္ခီနံ ဖန္ဒနဘာဝေါ န ဝူပသမ္မတိ, အယံ ရူပသန္တတိ နာမ။ ဒွေ တယော ဇဝနဝါရာ အရူပသန္တတိ နာမာ"တိ ဝတွာ "တဒုဘယမ္ပိ သန္တတိပစ္စုပ္ပန္နံ နာမာ"တိ ဝဒန္တိ။ **မဇ္ဈိမဘာဏကာ** ပန ဝဒန္တိ "ဧကဒွေသန္တတိဝါရပရိယာပန္နံ သန္တတိပစ္စုပ္ပန္နံ။ တတ္ထ အန္ဓကာရေ နိသီဒိတွာ အာလောကဋ္ဌာနံ ဂတဿ န စ တာဝ အာရမ္မဏံ ပာကဋံ ဟောတိ။ ယာဝ ပန တံ ပာကဋံ ဟောတိ, ဧတ္ထန္တရေ ပဝတ္တာ ရူပသန္တတိ အရူပသန္တတိ ဝါ ဧကဒွေသန္တတိဝါရာ နာမာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ အာ

လောကဋ္ဌာနေ စရိတွာ သြဝရကံ ပဝိဋ္ဌဿပိ န တာဝ သဟသာ ရူပံ ပါကဋံ ဟောတိ။ ယာဝ ပန တံ ပါကဋံ ဟောတိ, ဧ
တ္ထန္တရေ ပဝတ္တာ ရူပသန္တတိ အရူပသန္တတိ တ ကေဒွေသန္တတိတရာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဒူရေ ဌတွာ ပန ရဇကာနံ
ဟတ္ထဝိကာရံ ဃဏ္ဍိဘေရိအာကောဋနဝိကာရဉ္စ ဒိသွာပိ န တာဝ သဒ္ဒံ သုဏာတိ။ ယာဝ ပန တံ သုဏာတိ, ဧတသ္မိံ
ပိ အန္တရေ ကေဒွေသန္တတိတရာ ဝေဒိတဗ္ဗာ''တိ။ ဧတ္ထ စ အာလောကဋ္ဌာနတော သြဝရကံ ပဝိဋ္ဌဿ ပဌမေ တ
တ္ထ နိသိန္နဿ ယာဝ ရူပဂတံ ပါကဋံ ဟောတိ, တတ္ထ ဥပမေဝေလာ အဝိဘူတပတ္တယာ, ဥပမေဝေလာ ဝိဘူတပတ္တယာ
တဒုဘယံ ဂဟေတွာ ''ဒွေသန္တတိတရာ''တိ ဝုတ္တံ, တယိဒံ န သဗ္ဗသာဓာရဏံ, ကေစဿ သီဃမ္ပိ ပါကဋံ ဟောတိ
တိ ''ကေဒွေသန္တတိတရာ''တိ ကေဂဟဏမ္ပိ ကတံ။

သဘာဂသန္တတိဝသေနာ တိ ကုသလာကုသလသောမနဿုပေက္ခာဒိနာ သဘာဂသန္တတိဝသေန။ ဣမိနာ အရူပ
သန္တတိ ဒဿိတာ။ **သတ္တဋ္ဌဇဝနတရမတ္တ** န္တိ စ ကာမာဝစရဇဝနဝသေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ, န ဣတရဇဝနဝသေန။ န ဟိ
တေ ပရိမိတကာလာ, အန္တရာ ပဝတ္တဘဝင်္ဂါဒယောပိ တဒန္တောဂဓာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ **ယာဝ တ ဥဏှဟတော အာဂန္တွာ
တ**တိအာဒိနာ ပန ရူပသန္တတိံ ဒဿေတိ။ **အန္ဓကာရံ ဟောတီ**တိ အန္ဓကာရံ န ဝိဂစ္ဆတိ။ သန္တတိပစ္စုပ္ပန္နဉ္စေတ္ထ
အဋ္ဌကထာသု အာဂတံ, အဒ္ဓါပစ္စုပ္ပန္နံ သုတ္တေ။ တထာ ဟိ **ဘဒ္ဒေကရတ္တသုတ္တေ** အဒ္ဓါပစ္စုပ္ပန္နံ သန္ဓာယ
''ယော စာဝုသော မနော, ယေ စ ဓမ္မာ, ဥဘယမေတံ ပစ္စုပ္ပန္နံ, တသ္မိံ စေ ပစ္စုပ္ပန္နေ ဆန္ဒရာဂပဋိဗဒ္ဓံ ဟောတိ ဝိညာ
ဏံ, ဆန္ဒရာဂပဋိဗဒ္ဓတ္တာ ဝိညာဏဿ တဒဘိနန္ဒတိ, တဒဘိနန္ဒန္တော ပစ္စုပ္ပန္နေသု ဓမ္မေသု သံဟီရတီ''တိ (မ.
နိ. ၃.၂၈၄) ဝုတ္တံ။ ဧတ္ထ ဟိ **မနော**တိ သသမ္ပယုတ္တံ ဝိညာဏမာဟ။ **ဓမ္မာ** တိ အာရမ္မဏဓမ္မာ။ **မနော**တိ တ မနာယ
တနံ။ **ဓမ္မာ** တိ ဝေဒနာဒယော အရူပက္ခန္ဓာ။ **ဥဘယမေတံ ပစ္စုပ္ပန္န** န္တိ အဒ္ဓါပစ္စုပ္ပန္နံ ဧတံ ဥဘယံ ဟောတီတိ အတ္
ထော။ **ဝိညာဏ**န္တိ နိကန္တိဝိညာဏံ။ တဉှိ တသ္မိံ ပစ္စုပ္ပန္နေ ဆန္ဒရာဂဝသေန ပဋိဗဒ္ဓံ ဟောတိ။ **အဘိနန္ဒတီ** တိ တ
ဏှာဒိဋ္ဌာဘိနန္ဒနာဟိ အဘိနန္ဒတိ ။ တထာဘူတော စ ဝတ္ထုပရိညာယ အဘာဝတော တေသု ပစ္စုပ္ပန္နေသု ဓမ္မေသု
သံဟီရတိ, တဏှာဒိဋ္ဌီဟိ အာကမိုယတီတိ အတ္ထော။ ဧတ္ထ စ ''ဒွတဒသာယတနာနိ ကေံ ပစ္စုပ္ပန္န''န္တိ အာဂတ
တ္တာ တတ္ထ ပဝတ္တော ဆန္ဒရာဂေ အဒ္ဓါပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏော, န ခဏပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏောတိ ဝိညာယတိ။

သတ္တော တိ ခန္ဓသန္တာနော။ တတ္ထ ဟိ သတ္တပညတ္တိ။ **ဇီဝိတိန္ဒြိယ** န္တိ ရူပာရူပဇီဝိတိန္ဒြိယံ။ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိ
ယေ ဟိ ဝိကောပိတေ ဣတရမ္ပိ တံသမ္ဗန္ဓတာယ ဝိနဿတီတိ။ **တံ ဝုတ္တပ္ပကာရမေတ** တိ တံ ဇီဝိတိန္ဒြိယာတိပာတနဝိ
ဓာနံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တပ္ပကာရမေဝ။ သရသေနေဝ ပတနသဘာဝဿ အန္တရာ ဧဝ အတိဝ ပာတနံ အတိပါတော, သဏိကံ
ပတိတုံ အဒတွာ သီဃပာတနန္တိ အတ္ထော။ အတိက္ကမ္မ တ သတ္ထာဒီဟိ အဘိဘဝိတွာ ပာတနံ အတိပါတော, ပါဏ
ဿ အတိပါတော **ပါဏာတိပါတော**။ ယာယ စေတနာယ ပဝတ္တမာနဿ ဇီဝိတိန္ဒြိယဿ နိဿယဘူတေသု
မဟာဘူတေသု ဥပက္ကမကရဏဟေတု တံမဟာဘူတပစ္စယာ ဥပ္ပဇ္ဇနမဟာဘူတာ နုပ္ပဇ္ဇိဿန္တိ, သာ တာဒိသပ္ပ
ပယောဂသမုဋ္ဌာပိကာ ဝဓကစေတနာ ပါဏာတိပါတော။ တေနာဟ **''ယာယ စေတနာယာ''**တိအာဒိ။

ပဟရဏန္တိ ကာယဝိညတ္တိသဟိတာယ ဝဓကစေတနာယ အဓိပ္ပေတတ္တသာဓနံ။ **အာဏာပန**န္တိ ဝစီဝိညတ္တိ
သဟိတာယ ဝဓကစေတနာယ အဓိပ္ပေတတ္တသာဓနံ။ တေနေဝ ''သာဝေတုကာမော န သာဝေတီ''တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ဥပနိ
က္ခိပန**န္တိ အသိအာဒီနံ တဿ ဥပနိက္ခိပနံ။

အဋ္ဌကထာသု ဝုတ္တမတ္တံ သင်္ခိပိတွာ ဒဿေန္တော **''သင်္ခေပတော''** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဝိဇ္ဇာပရိဇပ္ပန** န္
တိ မန္တပရိဇပ္ပနံ။ ဣဒါနိ အဋ္ဌကထာသု ဝိတ္ထာရိတမတ္တံ ဒဿေန္တော အာဟ **''အဋ္ဌကထာသု ပနာ''**တိအာဒိ။ တတ္
ထ **အာထဗ္ဗဏိကာ** တိ အာထဗ္ဗဏဝေဒဝေဒိနော။ **အာထဗ္ဗဏံ ပယောဇေန္တီ** တိ အာထဗ္ဗဏဝေဒဝိဟိတံ မန္တံ တတ္ထ ဝု
တ္တဝိဓိနာ ပယောဇေန္တိ။ အာထဗ္ဗဏိကာ ဟိ သတ္တာဟံ အလောဏကံ ဘုဉ္ဇိတွာ ဒဗ္ဗေ အတ္ထရိတွာ ပထဝိယံ သ
ယမာနာ တပံ စရိတွာ သတ္တမေ ဒိဝသေ သုသာနဘူမိံ သဇ္ဇေတွာ သတ္တမေ ပဒေ ဌတွာ ဟတ္ထံ ဝဋ္ဋေတွာ ဝဋ္ဋေတွာ
မုခေန ဝိဇ္ဇံ ပရိဇပ္ပန္တိ, အထ နေသံ ကမ္မံ သမိဇ္ဈတိ။ **ပဋိသေနာယာ**တိ ဣဒံ ဟေဋ္ဌာ ဥပရိ တ ပဒဒွဝယေန သမ္ဗန္ဓမုပဂ
စ္ဆတိ။ **ဤတိံ ဥပ္ပာဒေန္တီ** တိ ဍုံသိတွာ မာရဏတ္ထာယ ဝိစ္ဆိကာဒီနံ ဝိဿဇ္ဇနဝသေန ပီဠံ ဥပ္ပာဒေန္တိ ။ ဧတီတိ
ဤတိ။ **ဥပဒ္ဒဝ** န္တိ တတော အဓိကတရပီဠံ။ **ပဇ္ဇရက** န္တိ ဝိသမဇ္ဇရံ။ **သူစိက**န္တိ အင်္ဂပစ္စင်္ဂါနိ သူစီဟိ ဝိယ ဝိဇ္ဈိတွာ
တ ပဝတ္တမာနံ သူလံ။ **ဝိသူစိက**န္တိ သသူလံ အာမာတိသာရံ။ **ပက္ခန္ဒိယ** န္တိ ရတ္တာတိသာရံ။ **ဝိဇ္ဇံ ပရိဝတ္တေတွာ**
တိ ဂန္ဓာရဝိဇ္ဇာဒိကံ အတ္တနော ဝိဇ္ဇံ ကတုပစာရံ ပရိဇပ္ပိတွာ မန္တပဌနက္ကမေန ပဌိတွာ။ **တေဟီ**တိ တေဟိ ဝတ္ထူဟိ။

ပယောဇနန္တိ ပဝတ္တမာနံ။ **ဒိသွာ**တိအာဒိ ဒိဋ္ဌဝိသာဒီနံ ယထာက္ကမေန ဝုတ္တံ။ **ဒ္ဝတ္တိဗျာမသတပ္ပမာဏနာဂုဒ္ဓရဏေ**တိ ဒ္ဝတ္တိဗျာမသတပ္ပမာဏေ မဟာကာယေ နိမ္မိနိတွာ ဌိတာနံ နာဂါနံ ဥဒ္ဓရဏေ။ **ကုမ္ဘဏ္ဍာန**န္တိ ကုမ္ဘဏ္ဍဒေဝတာနံ။ တေ ကိရ ဒေဝတာ မဟောဒရာ ဟောန္တိ, ရဟဿင္ဂမ္ပိ စ နေသံ ကုမ္ဘော ဝိယ မဟန္တံ ဟောတိ, တသ္မာ “ကုမ္ဘဏ္ဍာ”တိ ဝုစ္စန္တိ။ ဝေဿဝဏဿ ယက္ခာဓိပတိဘာဝေပိ နယနာဝုဓေန ကုမ္ဘဏ္ဍာနံ မရဏဿ ကာရဏံ ဝုတ္တံ တတ္ထာ တေသုပိ တဿ အာဏာပဝတ္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ကေစီတိ မဟာသင်္ဃိကာ။ “အဟော ဝတ ယံ တံ ကုစ္ဆိဂတံ ဂဗ္ဘံ န သောတ္ထိနာ အဘိနိက္ခမေယျာ”တိ ဟဋ္ဌော သုဒ္ဓရတရော။ “အဟော ဝတာယံ တ”န္တိပိ ဟဋ္ဌော။ “အယံ ကုတ္ထိ တံ ကုစ္ဆိဂတံ ဂဗ္ဘံ န သောတ္ထိနာ အဘိနိက္ခာမေယျာ”တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ **ကုလုမ္ဗဿာ**တိ ဂဗ္ဘဿ ကုလဿေဝ တ, ကုဋုမ္ဗဿာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဘာဝနာမယိဒ္ဓိယာ**တိ အဓိဋ္ဌာနိဒ္ဓိံ သန္ဓာယ ဝဒန္တိ။ ဃဋ္ဋဘေဒနံ ဝိယ ကုဒ္ဒိဝိနာသော, အဂ္ဂိနိဗ္ဗာပနံ ဝိယ ပရူပဃာတောတိ ဥပမာ သံသန္ဒနံ။ **တံ တေသံ ကုဏ္ဍာမတ္တမေဝ**တိ တွောယံ ဝိစာရဏာ – တုမှေဟ ကုဒ္ဒိယာ ပရူပဃာတံ ဝဒေထ, ကုဒ္ဒိ နာမ စေသာ အဓိဋ္ဌာနိဒ္ဓိ ဝိကုဗ္ဗနိဒ္ဓိ မနောမယိဒ္ဓိ ဉာဏဝိပ္ဖာရိဒ္ဓိ သမာဓိဝိပ္ဖာရိဒ္ဓိ အရိယိဒ္ဓိ ကမ္မဝိပါကဇိဒ္ဓိ ပုညဝတော ကုဒ္ဒိ ဝိဇ္ဇာမယိဒ္ဓိ တတ္ထ တတ္ထ သမ္မာပယောဂပစ္စယာ ကုဇ္ဈနဋ္ဌေန ကုဒ္ဒီတိ ဒသဝိဓာ။ တတ္ထ ကတရံ ကုဒ္ဒိံ ဝဒေထာတိ? ဘာဝနာမယန္တိ။ ကိံ ပန ဘာဝနာမယိဒ္ဓိယာ ပရူပဃာတကမ္မံ ဟောတီတိ? အာမ ဧကတရံ ဟောတိ။ ယထာ ဟိ အာဒိတ္တဃရဿ ဥပရိ ဥဒကဘရိတေ ဃဋ္ဋေ ခိတ္တေ ဃဋ္ဋောပိ ဘိဇ္ဇတိ, အဂ္ဂိပိ နိဗ္ဗာယတိ, ဧဝမေဝ ဘာဝနာမယိဒ္ဓိယာ ဧကတရံ ပရူပဃာတကမ္မံ ဟောတိ, တတော ပဋ္ဌာယ ပန သာ နဿတီတိ။ အထ နေ “ဘာဝနာမယိဒ္ဓိယာ နေဝ ဧကတရံ, န ဒွေ တရေ ပရူပဃာတကမ္မံ ဟောတီ”တိ ဝတွာ သညတ္တိံ အာဂစ္ဆန္တာ ပုစ္ဆိတဗ္ဗာ “ဘာဝနာမယိဒ္ဓိ ကိံ ကုသလာ, အကုသလာ, အဗျာကတာ, သုခာယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တာ, ဒုက္ခာယ , အဒုက္ခမသုခာယ, သဝိတက္ကသဝိစာရာ, အဝိတက္ကဝိစာရမတ္တာ, အဝိတက္ကအဝိစာရာ, ကာမာဝစရာ, ရူပါဝစရာ, အရူပါဝစရာ”တိ။

ကုမံ ပန ပဥှံ ယေ ဇာနန္တိ, တေ ဧဝံ ဝက္ခန္တိ “ဘာဝနာမယိဒ္ဓိ ကုသလာ တ ဟောတိ အဗျာကတာ တ, အဒုက္ခမသုခဝေဒနီယာ ဧဝ, အဝိတက္ကအဝိစာရာ ဧဝ, ရူပါဝစရာ ဧဝ”တိ။ တေ ဝတ္တဗ္ဗာ “ဟဏာတိပါတစေတနာ ကုသလာကုသလာဒီသု ကတရံ ကောဋ္ဌာသံ ဘဇတီ”တိ။ ဇာနန္တာ ဝက္ခန္တိ “ပါဏာတိပါတစေတနာ အကုသလာဝ, ဒုက္ခဝေဒနီယာဝ, သဝိတက္ကသဝိစာရာဝ, ကာမာဝစရာ ဧဝ”တိ။ ဧဝံ သန္တေ “တုမှာကံ ကထာ နေဝ ကုသလတ္တိကေန သမေတိ, န ဝေဒနာတ္တိကေန, န ဝိတက္ကတ္တိကေန, န ပရိတ္တတ္တိကေနာ”တိ။ ကိံ ပန ဧဝံ မဟန္တံ သုတ္တံ နိရတ္ထကန္တိ? နော နိရတ္ထကံ, တုမှေဟ ပနဿ အတ္ထံ န ဇာနာထ။ **ကုဒ္ဒိမာ စေတောဝသိပ္ပတ္တော**တိ ဧတ္ထ ဟိ န ဘာဝနာမယိဒ္ဓိ အဓိပ္ပေတာ, အာထဗ္ဗဏိဒ္ဓိ ပန အဓိပ္ပေတာ။ သာ ဟိ ဧတ္ထ လဗ္ဘမာနာ လဗ္ဘတီတိ။

ဟရိတဗ္ဗံ ဥပနိက္ခိပိတဗ္ဗန္တိ ဟာရံ, ဟာရမေဝ **ဟာရက**န္တိ အာဟ **“အထ တ”**တိအာဒိ။ ဇီဝိတဟရဏကံ ဥပနိက္ခိပိတဗ္ဗံ တ သတ္ထံ **သတ္ထဟာရက**န္တိ ဝိကပ္ပဒ္ဝယေနာဟ။ “ဟာရကသတ္ထ”န္တိ စ ဝတ္တဗ္ဗေ **သတ္ထဟာရက**န္တိ ဝိသေသနဿ ပရနိပါတံ ကတွာ ဝုတ္တံ။ **ယထာ လဘတိ, တထာ ကရေယျာ**တိ အဓိပ္ပာယတ္ထမာဟ။ **ဥပနိက္ခိပေယျာ**တိ “ပရိယေသေယျာ”တိ ကုမဿ သိခာပ္ပတ္တမတ္ထံ ဒဿေတိ။ **ကုတရထာ**တိ “ပရိယေသေယျာ”တိ ကုမဿ ဥပနိက္ခိပေယျာတိ ဧဝမတ္ထံ အဂ္ဂဟေတွာ ယဒိ ပရိယေသနမတ္တမေဝ အဓိပ္ပေတံ သိယာတိ အတ္ထော။ **ပရိယိဋ္ဌမတ္တေနာ**တိ ပရိယေသိတမတ္တေန။ “သတ္ထဟာရကံ တဿ ပရိယေသေယျာ”တိ ကုမိနာ ဝုစ္စမာနဿ အတ္ထဿ ဗျဉ္ဇနာနုရူပတော ပရိပုဏ္ဏံ ကတွာ အဝုတ္တတ္တာ အာဟ **“ဗျဉ္ဇနံ အနာဒိယိတွာ”**တိ။ သသတိ ဟိံသတီတိ **သတ္ထံ,** သသန္တိ ဟိံသန္တိ တေနာတိ ဝါ **သတ္ထ**န္တိ လဂုဠဟသာဏာဒီနမ္ပိ သတ္ထသင်္ဂဟိတတ္တာ အာဟ – **“ယံ ဧတ္ထ ထာဝရပ္ပယောဂသင်္ဂဟိတံ သတ္ထံ, တဒေဝ ဒဿေတု”**န္တိ။

ဝုတ္တာဝသေသန္တိ ဝုတ္တအသိအာဒီဟိ အဝသိဋ္ဌံ။ **လဂုဠ**န္တိ မုဂ္ဂရဿေတံ အဓိဝစနံ။ **သတ္ထသင်္ဂဟော**တိ မာတိကာယံ “သတ္ထဟာရက”န္တိ ဧတ္ထ ဝုတ္တသတ္ထသင်္ဂဟော။ **ယသ္မာ။ပေ။ တသ္မာ ဒ္ဝိဓာ ဘိန္ဒိတွာ ပဒဘာဇနံ ဝုတ္တ**န္တိ ဉာဒိသံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တဝိဘင်္ဂနယဘေဒဒဿနန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **နရကေ တ ပပတာတိအာဒီ**တိ ဧတ္ထ အာဒိ-သဒ္ဒေန “ပဟာတေ တ ပပတာ”တိ ပရတော ဝုတ္တံ အဝုတ္တဥ္စ “ရုက္ခတော တ ပပတာ”တိအာဒိ သဗ္ဗံ မရဏူပါယံ သင်္ဂဏှာတိ။ တေနေတာဟ **“န ဟိ သက္ကာ သဗ္ဗံ သရူပေနေဝ ဝတ္တု”**န္တိ။ **ပရတော ဝုတ္တနယတ္တာ**တိ ပရတော နိဂမနဝသေန ဝုတ္တဿ ဒုတိယပဒဿ ပဒဘာဇနေ ဝုတ္တနယတ္တာ။ **အတ္ထတော ဝုတ္တမေဝ**တိ မရဏူ

ဟာယဿ ဗဟုဝိဓတောနိဒ္ဒိသနတ္ထံ, တတော ကေဒေသေ ဒဿိတေ သဗ္ဗံ ဝုတ္တမေဝ ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော။ **န**
ဟိ သက္ကာ။ပေ။ ဝတ္တုန္တိ “ရုက္ခတော တ ပပတာ”တိအာဒိနာ သရူပတော သဗ္ဗံ မရဏူပာယံ ပရိယောသာနံ ဟာပေတွ
တ န သက္ကာ ဝတ္တုန္တိ အတ္ထော။

မတံ တေ ဇီဝိတာ သေယျောတိ ဧတ္ထ ဝုတ္တမရဏံ ယသ္မာ ဣတိ-သဒ္ဒော နိဒ္ဒိသ္သေတိ, တသ္မာ တတ္ထ ဝုတ္
တမရဏံ ဣတိ-သဒ္ဒဿ အတ္ထောတိ တမ္ပိ ဂဟေတွ တ အတ္ထံ ဒဿေန္တော အာဟ – **“မရဏစိတ္တော မရဏ**
မနောတိ အတ္ထော”တိ။ **စိတ္တဿ အတ္ထဒီပနတ္ထံ ဝုတ္တော** တိ စိတ္တ-သဒ္ဒဿ ဝိစိတ္တာဒိအနေကတ္ထဝိသ
ယတ္တာ နာယံ စိတ္တ-သဒ္ဒော ဣဓ အညသ္မိံ အတ္ထေ ဝတ္တမာနော ဒဋ္ဌဗ္ဗော, အပိ တု ဝိညာဏသ္မိံယေဝ ဝတ္တမာ
နော ဝေဒိတဗ္ဗောတိ တဿ အတ္ထဿ နိယမနတ္ထံ ဝုတ္တော။ ဣမိနာ ပုနရုတ္တိဒေါသဿာပိ ဣဓ အနဝကာသော
တိ ဒဿေတိ။ **န တာဝ အတ္ထော ဝုတ္တော** တိ “ဣတိ စိတ္တမနော”တိ ဥဒ္ဓရိတွတပိ ဣတိ-သဒ္ဒနိဒ္ဒိဋ္ဌဿ မရ
ဏဿ အပရာမဋ္ဌဘာဝတော ဝုတ္တံ။ တာဝ-သဒ္ဒေန ပန ပရတော “စိတ္တသင်္ကပ္ပော”တိ ဣမဿ ပဒဘာဇနေ
“မရဏသညီ”တိအာဒိနာ ဣတိသဒ္ဒတ္ထဿ ဝက္ခမာနတံ ဝိဘာဝေတိ။ တတ္ထ ဟိ ဣတိ-သဒ္ဒနိဒ္ဒိဋ္ဌံ မရဏသင်္
ခာတမတ္ထံ ဂဟေတွတ “မရဏသညီ မရဏစေတနော မရဏာဓိပ္ပာယော”တိ ဝုတ္တံ။ တေနေတာဟ – **“စိတ္တသင်္ကပ္ပ**
ဟောတိ ဣမသ္မိံ ပဒေ အဓိကာရဝသေန ဣတိသဒ္ဒော အာဟရိတဗ္ဗော”တိ။ ကသ္မာ အာဟရိတဗ္ဗောတိ အာဟ **“ဣဒ**
ဥပ္ပဟိ”တိအာဒိ။ ကထံ ပနေတံ ဝိညာယတီတိ အာဟ **“တထာ ဟိဿာ”** တိအာဒိ။ **အဿာ** တိ ဣတိ-သဒ္ဒဿ။ **တမေဝ**
အတ္ထန္တိ မရဏသင်္ခာတမတ္ထံ။ “မရဏသညီ”တိအာဒီသု ဟိ မရဏံ ဣတိ-သဒ္ဒဿ အတ္ထော, “သညီ”တိအာဒိ
သင်္ကပ္ပသဒ္ဒဿ။ စိတ္တသဒ္ဒဿ ပနေတ္ထ ဝိစိတ္တဝစနတာ သင်္ကပ္ပသဒ္ဒဿ သညာစေတနာဓိပ္ပာယဝသေ
န တိဓာ အတ္ထံ ဒဿေန္တေန ဝိဘာဝိတာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ တေနေတာဟ – **“စိတ္တော နာနပ္ပကာရကော သင်္ကပ္ပော”** တိ
အာဒိ။ အဓိပ္ပာယသဒ္ဒေန ကိမေတ္ထ ဝုတ္တန္တိ အာဟ – **“အဓိပ္ပာယောတိ ဝိတက္ကော ဝေဒိတဗ္ဗော”** တိ။ **န ဣဒံ ဝိ**
တက္ကဿ နာမန္တိ ဣဒံ ပန န ကေဝလံ ဝိတက္ကဿေဝ နာမန္တိ ဒဿေတုံ ဝုတ္တံ။ ဟာကဋ္ဌုတ္တာ ဩဠာရိကတ္တာ
စ ဥစ္စာကာရတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ, အဟာကဋ္ဌုတ္တာ အနောဠာရိကတ္တာ စ အဝစာကာရတာ။

၁၇၄. ကာယေကဒေသေပိ ကာယ-သဒ္ဒော ဝတ္တတီတိ အာဟ **“ဟတ္ထေန တ”** တိအာဒိ။ **ပဟရဏေနာ**တိ သတ္
ထေန။ သတ္ထဉှိ ပဟရန္တိ ဧတေနာတိ ပဟရဏန္တိ ဝုစ္စတိ။ **ကမ္မုနာ ဗဇ္ဈတီ** တိ ဟဏာတိပာတကမ္မုနာ ဗဇ္ဈတိ,
ဟဏာတိပာတကမ္မဿ သိဒ္ဓတ္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ယော ကောစိ မရတူ**တိ ဧတ္ထ ယဿ ကဿစိ ဇေဿဝ ဇီဝိ
တိန္ဒြိယဝိသယာ ဝဓကစေတနာ ပဝတ္တတိ, န ပဟာရပစ္စယာ မရန္တဿေဝ ဇီဝိတိန္ဒြိယဝိသယာ, နာပိ သမူဟဿာ
တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **ဥဘယထာပီ**တိ ဥဒ္ဒေသာနုဒ္ဒေသာနံ ဝသေန။ ဝဓကစိတ္တံ ပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏမ္ပိ ဇီဝိတိန္ဒြိယံ ပဗန္ဓဝိ
စ္ဆေဒနဝသေန အာရမ္မဏံ ကတွတ ပဝတ္တတီတိ အာဟ **“ပစ္ဆာ တ တေနေဝ ရောဂေနာ”** တိအာဒိ။ ယေန ဟိ ပဗန္
ဓော ဝိစ္ဆိဇ္ဇတိ, တာဒိသံ ပယောဂံ နိဗ္ဗတ္တေန္တိ တအာ ဝဓကစိတ္တံ ပဝတ္တန္တိ ပဟရိတမတ္တေယေဝ ကမ္မုနာ ဗဇ္
ဈတိ။ မနုဿအရဟန္တဿ စ ပုထုဇ္ဇနကာလေယေဝ သတ္ထပ္ပဟာရေ တ ဝိသေ တ ဒိန္နေပိ ယဒိ သော အရဟတ္တံ
ပတွတ တေနေဝ မရတိ, အရဟန္တဃာတကော ဟောတိယေဝ။ ယံ ပန ပုထုဇ္ဇနကာလေ ဒိန္နံ ဒါနံ အရဟတ္တံ ပတွတ ပ
ရိဘုဉ္ဇတိ, ပုထုဇ္ဇနဿေဝ တံ ဒိန္နံ ဟောတိ။

နနု စ ယထာ အရဟတ္တံ ပတွတ ပရိဘုတ္တမ္ပိ ပုထုဇ္ဇနကာလေ ဒိန္နံ ပုထုဇ္ဇနဒါနမေဝ ဟောတိ, ဧဝံ မရဏာဓိပ္
ပာယေန ပုထုဇ္ဇနကာလေ ပဟာရေ ဒိန္နေ အရဟတ္တံ ပတွတ တေနေဝ ပဟာရေန မတေ ကသ္မာ အရဟန္တဃာတ
ကောယေဝ ဟောတိ, န ပုထုဇ္ဇနဃာတကောတိ? ဝိသေသသဗ္ဘာဝတော။ ဒါနဉှိ ဒေယျဓမ္မဿ ပရိစ္စာဂမတ္တေန
ဟောတိ။ တထာ ဟိ ဒါနစေတနာ စဇိတဗ္ဗံ ဝတ္ထုံ အာရမ္မဏံ ကတွတ စဇနမတ္တမေဝ ဟောတိ, အညသန္တကကရဏံ
တဿ စဇနံ, တသ္မာ ယဿ တံ သန္တကံ ကတံ, တဿေဝ တံ ဒိန္နံ ဟောတိ, န ဧဝံ ဝဓော။ သော ဟိ ဟဏော ဟဏာ
သညိတာ ဝဓကစေတနာ ဥပက္ကမော တေန မရဏန္တိ ဣမေသံ ပဉ္စန္နံ အင်္ဂါနံ ပါရိပူရိယာဝ ဟောတိ, န အပါရိပူရိ
ယာ။ တသ္မာ အရဟတ္တံ ပတ္တဿေဝ မရဏန္တိ အရဟန္တဃာတကောယေဝ ဟောတိ, န ပုထုဇ္ဇနဃာတကော။ ယ
သ္မာ ပန “ဣမံ မာရေမီ”တိ ယံ သန္တာနံ အာရဗ္ဘ မာရဏိစ္ဆာ, တဿ ပုထုဇ္ဇနခီဏာသဝဘာဝေန ပယောဂမရဏက္ခ
ဏာနံ ဝသေန သတိပိ သန္တာနဘေဒေ အဘေဒေါယေဝ, ယဒ စ အတ္ထသိဒ္ဓိ, တဒ ခီဏာသဝဘာဝတော, တသ္မာ အရဟန္တ
ဃာတကောယေဝ ဟောတီတိ နိဋ္ဌမေတ္ထ ဂန္တဗ္ဗံ။

အညစိတ္တေနာ တိ အဝဓာဓိပ္ပာယေန အမာရေတုကာမတာစိတ္တေန။ **နတ္ထိ ဟဏာတိဟတောတိ** အမာရေတုကာမတာစိတ္တေန ပဟဋ္ဌတ္တာ။ ကိဉ္စာပိ ပဌမပ္ပဟာရော န သယမေဝ သက္ကောတိ မာရေတုံ, ဒုတိယံ ပန လဘိတွာ သက္ကောန္တော ဇီဝိတဝိနာသနဟေတု ဟောတိ, တသ္မာ ''ပယောကေ တေန စ မရဏ''န္တိ ဣမိနာ သံသန္ဒနတော ပဌမပ္ပဟာရေနေဝ ကမ္မဗဒ္ဓော ယုတ္တော, န ဒုတိယေန တဿ အညစိတ္တေန ဒိန္နတ္တာ။ တေန ဝုတ္တံ **''ဥဘယေဟိ မတေပိ ပဌမပ္ပဟာရေနေဝ ကမ္မုနာ ဗဒ္ဓော''**တိ။

ကမ္မာပတ္တိဗျတ္တိဘာဝတ္ထ န္တိ အာနန္တရိယာဒိကမ္မဝိဘာဂဿ ပာရာဇိကာဒိအာပတ္တိဝိဘာဂဿ စ ဝိဘာဝနတ္ထံ။ ''ဧကံ မာရေမီ''တိ ပဝတ္တစေတနာယ ပုဗ္ဗဘာဂတ္တာ ''ဣမံ မာရေမီ''တိ သန္နိဋ္ဌာပကစေတနာယ တဒသန္နိဟိတတ္တာ ယထာဝတ္ထုကံ ကမ္မဗဒ္ဓော ဟောတိယေဝါတိ အာဟ **''ဣမံ ဝတ္ထုံ မာရေမီတိ စေတနာယ အတ္ထိဘာဝတော''**တိအာဒိ။ သဗ္ဗတ္ထ ဟိ ပုရိမံ အဘိသန္ဓိစိတ္တံ အပ္ပမာဏံ တေန အတ္ထသိဒ္ဓိယာ အဘာဝတော, ဝဓကစိတ္တံ ပန တဒာရမ္မဏဉ္စ ဇီဝိတိန္ဒြိယံ အနန္တရိယာဒိဘာဝေ ပမာဏန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ဃာတကော စ ဟောတီ**တိ ဟဏဃာတကော ဟောတိ, ဟဏာတိဟတကမ္မုနာဝ ဗဒ္ဓော ဟောတီတိ အတ္ထော။ **ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗ** န္တိ ယထာက္ကမံ ပာရာဇိကထုလ္လစ္စယပာစိတ္တိယာနိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ ''မာတာပိတုအရဟန္တာနံ အညတရံ မာရေမီ''တိ ဂုဏမဟန္တေသု ပဝတ္တပုဗ္ဗဘာဂစေတနာယ အရုဏဘာဝတော တထာဝိဓပုဗ္ဗဘာဂစေတနာပရိတရာ သန္နိဋ္ဌာပကစေတနာ အရုဏာဝ ဟောတီတိ အာဟ – **''ဣမဝ ပန စေတနာ အရုဏာ ဟောတီ''**တိ။ ဣမိနာ စ ''ဧကံ မာရေဿာမီ''တိ မာတာပိတုအာဒီနံ မာရဏေပိ ပုဗ္ဗဘာဂစေတနာယ အအရုဏတ္တာ အညထာ ပဝတ္တအာနန္တရိယကမ္မတော ဧဝံ ပဝတ္တာနန္တရိယဿ နာတိအရုဏတာ ဝုတ္တာဝ ဟောတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။

လောဟိတကန္တိ လောဟိတမက္ခိတံ။ **ကမ္မံ ကရောန္တေ** တိ ယုဒ္ဓကမ္မံ ကရောန္တေ။ **ယထာဓိပ္ပာယံ ဂတေ** တိ ယောဓံ ဝိဇ္ဈိတွာ ပိတရိ ဝိဒ္ဓေ။ ဣဒဉ္စ ယထာဓိပ္ပာယံ တေန တထာဝိဒ္ဓဘာဝဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ အယထာဓိပ္ပာယံ ပန ဥဇုကမေဝ ဂန္တွာ ပိတရိ ဝိဒ္ဓေပိ မရဏာဓိပ္ပာယေန အတ္တနာဝ ကတပ္ပယောဂတ္တာ နေဝတ္ထိ ဝိသင်္ကေတောတိ ဝဒန္တိ။ **အာနန္တရိယံ ပန နတ္ထီ** တိ ပိတရံ ဥဒ္ဒိဿ ကတပ္ပယောဂဘာဝတော။

အဓိဋ္ဌာယာတိ မာတိကာဝသေန အာဏတ္တိကပယောဂကထာဝဏ္ဏနာ

ဧဝံ ဝိဇ္ဈာ တိ ဧဝံ ဓနုံ ကမေတွာ ဝိဇ္ဈ။ **ဧဝံ ပဟရာ**တိ ဧဝံ ဒဠှံ အသိံ ဂဟေတွာ ပဟရ။ **ဧဝံ ဃာတေဟီ**တိ ဧဝံ ကမ္မကာရဏံ ကတွာ မာရေဟိ။ **မဇ္ဈေ** တိ ဟတ္ထိနော ပိဋ္ဌိမဇ္ဈေ။ **ဧတေနာ**တိ ''အဓိဋ္ဌဟိတွာ အာဏာပေတီ''တိအာဒိနာ။ **တတ္ထာ** တိ အာဏတ္တိကပ္ပယောဂေ။

ကိဉ္စာပိ ကိရိယဝိသေသော အဋ္ဌကထာသု အနာဂတော, ဟဋ္ဌိယံ ပန ''ဧဝံ ဝိဇ္ဈ, ဧဝံ ပဟရ, ဧဝံ ဃာတေဟီ''တိ ကိရိယာဝိသေသဿ ပရာမဋ္ဌတ္တာ အာစရိယပရမ္ပရာယ အာဘတံ ကိရိယာဝိသေသံ ဟဋ္ဌိယာ သံသန္ဒနတော ဂဟေတွာ တံ ဒဿေန္တော **''အပရော နယော''**တိအာဒိမာဟ။ **ဆေဒနန္တိ** ဟတ္ထာဒိဆေဒနံ။ **ဘေဒနန္တိ** ကုစ္ဆိအာဒိဖာလနံ။ အထ ဝါ ဥသုနာ **ဝိဇ္ဈနံ,** အသိနာ **ဆေဒနံ,** မုဂ္ဂရာဒီဟိ သီသာဒိ **ဘေဒနန္တိ** ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **သင်္ခမုဏ္ဍက** န္တိ သင်္ခမုဏ္ဍကကမ္မကာရဏံ။ တံ ကရောန္တာ ဥတ္တရောဋ္ဌဥဘတောကဏ္ဏစူဠိကဂလဝါဋကပရိစ္ဆေဒေန စမ္မံ ဆိန္ဒိတွာ သဗ္ဗကေသေ ဧကတော ဂဏ္ဌိံ ကတွာ ဒဏ္ဍကေန ပလိဝေဌေတွာ ဥပ္ပာဋေန္တိ, သဟ ကေသေဟိ စမ္မံ ဥဋ္ဌဟတိ, တတော သီသကဋာဟံ ထူလသက္ခရာဟိ ဃံသိတွာ ဓောဝန္တာ သင်္ခဝဏ္ဏံ ကရောန္တိ။ **ဧဝမာဒီတိ အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဗိလင်္ဂထာလိကံ ရာဟုမုခံ ဇောတိမာလိကံ ဟတ္ထပဇ္ဇောတိကံ ဧရကဝတ္တိကံ စီရကဝါသိကံ ဧဏေယျကံ ဗဠိသမံသိကံ ကဟာပဏိကံ ခါရာပတစ္ဆိကံ ပလိဃပရိဝတ္တိကံ ပလာလပီဌကန္တိ ဧဝမာဒိံ သဗ္ဗံ ကမ္မကာရဏံ သင်္ဂဏှာတိ။

တတ္ထ (အ. နိ. အဋ္ဌ. ၂.၂.၁) **ဗိလင်္ဂထာလိက** န္တိ ကဉ္ဇိယဥက္ခလိကကမ္မကာရဏံ။ တံ ကမ္မံ ကရောန္တာ သီသကဋာဟံ ဥပ္ပာဋေတွာ တတ္တံ အယောဂုဠံ သဏ္ဍာသေန ဂဟေတွာ တတ္ထ ပက္ခိပန္တိ, တေန မတ္ထလုင်္ဂံ ပက္ကုထိတွာ ဥပရိ ဥတ္တရတိ။ **ရာဟုမုခန္တိ** ရာဟုမုခကမ္မကာရဏံ။ တံ ကရောန္တော သင်္ကုနာ မုခံ ဝိဝရိတွာ အန္တောမုခေ ဒီပံ ဇာလေန္တိ, ကဏ္ဏစူဠိကာဟိ ဝါ ပဋ္ဌာယ မုခံ နိခါဒနေန ခဏန္တိ, လောဟိတံ ပဂ္ဃရိတွာ မုခံ ပူရေတိ။ **ဇောတိမာလိက** န္တိ သကလသရီရံ တေလပိလောတိကာယ ဝေဌေတွာ အာလိမ္ပေန္တိ။ **ဟတ္ထပဇ္ဇောတိက** န္တိ ဟတ္ထေ တေလပိ

လောတိကာယ ဝေဌ္ဍေတ္တတ ဒီပံ ဝိယ ပဋ္ဌာလေန္တိ။ **ရေကဝတ္တိက** န္တိ ရေကဝတ္တကမ္မကာရဏံ။ တံ ကရောန္တာ ဟေဌ္ဌာဂီဝတော ပဌ္ဌာယ စမ္မဝဋ္ဋေ ကန္တိတ္တတ ကေပ္ဖကေ ဟာတေန္တိ, အထ နံ ယောတ္တေဟိ ဗန္ဓိတ္တတ ကမုန္တိ, သော အတ္တနောဝ စမ္မဝဋ္ဋေ အက္ကမိတ္တတ ပတတိ။ **စီရကတာသိက**န္တိ စီရကတာသိကကမ္မကာရဏံ။ တံ ကရောန္တာ တထေဝ စမ္မဝဋ္ဋေ ကန္တိတ္တတ ကဋ္ဋိယံ ဌပေန္တိ, ကဋ္ဋိတော ပဌ္ဌာယ ကန္တိတ္တတ ကေပ္ဖကေသု ဌပေန္တိ, ဥပရိမေဟိ ဟေဌ္ဌိမသရီရံ စီရကနိတာသနနိဝတ္ထံ ဝိယ ဟောတိ။ **ဧဏေယ္ယက** န္တိ ဧဏေယ္ယကမ္မကာရဏံ။ တံ ကရောန္တာ ဥဘောသု ကပ္ပရေသု စ ဇဏ္ဏုကေသု စ အယဝလယာနိ ဒတ္တတ အယသူလာနိ ကောဋ္ဋေန္တိ, သော စတူဟိ အယသူလေဟိ ဘူမိယံ ပတိဌ္ဌဟတိ, အထ နံ ပရိတရေတ္တတ အဂ္ဂိံ ကရောန္တိ, တံ ကာလေန ကာလံ သန္ဓိတော သူလာနိ အပနေတ္တတ စတူဟိ အဋ္ဌိကောဋီဟိယေဝ ဌပေန္တိ။

ဗဠိသမံသိကန္တိ ဥဘတောမုခေဟိ ဗဠိသေဟိ ပဟရိတ္တတ စမ္မမံသနဟာရူနိ ဥပ္ပာဋေန္တိ။ **ကဟာပဏိက**န္တိ သကလသရီရံ တိခိဏာဟိ တသီဟိ ကောဋိတော ပဌ္ဌာယ ကဟာပဏမတ္တံ ကဟာပဏမတ္တံ ဟာတေန္တာ ကောဋ္ဋေန္တိ။ **ခာရာပတစ္ဆိက**န္တိ သရီရံ တတ္ထ တတ္ထ အာဝုဓေဟိ ပဟရိတ္တတ ကောစ္ဆေဟိ ခာရံ ဃံသန္တိ, စမ္မမံသနဟာရူနိ ပဂ္ဃရိတ္တတ အဋ္ဌိကသင္ခလိကာဝ တိဌ္ဌတိ။ **ပလိဃပရိဝတ္တိက** န္တိ ဧကေန ပဿေန နိပဇ္ဇာပေတ္တတ ကဏ္ဏဆိဒ္ဒေ အယသူလံ ကောဋ္ဋေတ္တတ ပထဝိယာ ဧကာဗဒ္ဓံ ကရောန္တိ, အထ နံ ပာဒေ ဂဟေတ္တတ အာဝိဉ္ဆန္တိ။ **ပလာလပီဌက**န္တိ ဆေကော ကာရဏိကော ဆဝိစမ္မံ အစ္ဆိန္ဒိတ္တတ နိသဒပောတေဟိ အဋ္ဌီနိ ဘိန္ဒိတ္တတ ကေသေသု ဂဟေတ္တတ ဥက္ခိပတိ, မံသရာသိယေဝ ဟောတိ, အထ နံ ကေသေဟေဝ ပရိယောနန္ဓိတ္တတ ဂဏှိတ္တာ ပလာလဝဋ္ဋိံ ဝိယ ကတ္တတ ပလိဝေဌ္ဌေန္တိ။

ဝတ္ထုံ ဝိသံတဒေတ္တတ တတော အညံ မာရေတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ ပုရိမပဿာဒီနမ္ပိ ဝတ္ထုသဘာဂတော ဝတ္ထုဂ္ဂဟဏေနေဝ ဂဟဏန္တိ အာဟ **“ပုရတော ပဟရိတ္တတ”**တိအာဒိ။ စိတ္တေန “ပုရတော တ”တိ နိယမံ ကတ္တတ တ အကတ္တတ တ “ပုရတော ပဟရိတ္တတ မာရေဟီ”တိ ဝုတ္တေ သစေ အညတ္ထ ပဟရိတ္တတ မာရေတိ, လေသံ ဩဍ္ဍေတ္တတ အဝုတ္တတ္တာ ဝိသင္ကေတောဝ ဟောတိ။ စိတ္တေန ပန ယတ္ထ ကတ္ထစိ ပဟရိတ္တတ မာရဏံ ဣစ္ဆန္တောပိ သစေ “ပုရတော ပဟရိတ္တတ မာရေဟီ”တိ ဝဒတိ, တဿ လေသံ ဩဍ္ဍေတ္တတ တထာ ဝုတ္တမတ္ထံ ဌပေတ္တတ တေနေဝ စိတ္တေန သမုဋ္ဌာပိတဝိညတ္တိကတ္တာ မနုဿဝိဂ္ဂဟပာရာဇိကတော ပရိယာယေန အမုစ္စနတော “အညတ္ထ ပဟရိတ္တတ မာရိတေပိ နေဝတ္ထိ ဝိသင္ကေတော”တိ ဝဒန္တိ, ဧကေစိ ပန တံ န ဣစ္ဆန္တိ။ **ဝတ္ထုဝိသေသေနာ**တိ မာတုအာဒိဝတ္ထုဝိသေသေန ။ **ကမ္မဝိသေသော**တိ အာနန္တရိယာဒိကမ္မဝိသေသော။ **အာပတ္တိဝိသေသော** တိ ပာရာဇိကာဒိအာပတ္တိဝိသေသော။

“တံ ကမေ ဌိတ”န္တိ ကမော ပုဂ္ဂလနိယမနတ္ထံ ဝုတ္တော, န ဩကာသနိယမနတ္ထံ, တသ္မာ ဩကာသံ အနိယမေတ္တတ ပုဂ္ဂလဿေဝ နိယမိတတ္တာ နတ္ထိ ဝိသင္ကေတော။ **“ကမေယေ တ”**တိအာဒီသု ပန ဩကာသဿ နိယမိတတ္တာ အညတ္ထ မာရိတေ ဝိသင္ကေတော ဝုတ္တော။

တုဏ္ဍောနာ တိ ခဂ္ဂကောဋိယာ။ **ထရုနာ**တိ ခဂ္ဂမုဋ္ဌိနာ။

“တံ ဂစ္ဆန္တ” န္တိ ဂမနေန ပုဂ္ဂလောဝ နိယမိတော, န ဣရိယာပထော။ တေနာဟ **“နတ္ထိ ဝိသင္ကေတော”** တိ။ **“ဂစ္ဆန္တမေတ”** တိအာဒိနာ ဣရိယာပထော နိယမိတော။ တေနာဟ **“ဝိသင္ကေတော ဟောတီ”** တိ။

“ဒီဃံ မာရေဟီ”တိ ဝုတ္တေပိ ဒီဃသဏ္ဌာနာနံ ဗဟုဘာဝတော ဣတ္ထန္နာမံ ဝေရူပဉ္စ ဒီဃန္တိ အညေသံ အသာဓာရဏလက္ခဏေန အနိဒ္ဒိဋ္ဌတ္တာ **“အနိယမေတ္တတ အာဏာပေတီ”**တိ ဝုတ္တံ။ တေနေတဟ **“ယံ ကိဉ္စိ တာဒိသံ မာရေတီ”**တိ။ ဧတ္ထ စ “စိတ္တေန ဗဟူသု ဒီဃသဏ္ဌာနေသု ဧကံ နိယမေတ္တတ ဝုတ္တေပိ တစာယ အနိယမိတတ္တာ အညသ္မိံ တာဒိသေ မာရိတေ နတ္ထိ ဝိသင္ကေတော”တိ ဝဒန္တိ။ ပရဟာဏိမ္ပဟိ ဟာဏသညိတာလက္ခဏဿ အင္ဂဿ အဘာဝတော နေဝတ္ထိ ဟာဏာတိပာတောတိ အာဟ **“အာဏာပကော မုစ္စတီ”** တိ။ ယဒိ ဧဝံ ဩကာသနိယမေ သတိ ကထံ ဟာဏာတိပာတောတိ? ဩကာသံ နိယမေန္တဿ တသ္မိံ ဩကာသေ နိသိန္နဿ ဇီဝိတိန္ဒြိယံ အာရမ္မဏံ ဟောတီတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ဩကာသဥပ္ပဟိ နိယမေတ္တတ နိဒ္ဒိသန္တော တသ္မိံ ဩကာသေ နိသိန္နံ မာရာပေတုကာမော ဟောတိ, သယံ ပန တအာ တတ္ထ နတ္ထိ, တသ္မာ ဩကာသေန သဟ အတ္တနော ဇီဝိတိန္ဒြိယံ အာရမ္မဏံ န ဟောတီတိ ဝဒန္တိ။

အဓိဋ္ဌာယာတိ မာတိကာဝသေန အာဏတ္တိကပယောဂကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဒူတကထာဝဏ္ဏနာ

ဧဝံ အာဏာပေန္တဿ အာစရိယဿ တာဝ ဒုက္ကဋ န္တိ သစေ သာ အာဏတ္တိ ယထာဓိပ္ပာယံ န ဂစ္ဆတိ, အာစရိယဿ အာဏတ္တိက္ခဏေ ဒုက္ကဋံ။ သစေ ပန သာ အာဏတ္တိ ယထာဓိပ္ပာယံ ဂစ္ဆတိ, ယံ ပရတော ထုလ္လစ္စယံ ဝုတ္တံ, အာဏတ္တိက္ခဏေ တဒေဝ ဟောတိ။ အထ သော တံ အဝဿံ ဃာတေတိ, ယံ ပရတော ''သဗ္ဗေသံ အာပတ္တိ ပါရာဇိကဿာ''တိ ဝုတ္တံ, တတော ဣမဿ တင်္ခဏေယေဝ ပါရာဇိကံ ဟောတီတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော။ **အာစရိယေန** ပန ဟေဋ္ဌာ အဒိန္နာဒါနကထာယံ (ပါရာ. ၁၂၁) ဝုတ္တနယေနေဝ အယမတ္ထော သက္ကာ ဝိညာတုန္တိ ဣဓ န ဝုတ္တော။ ဝုတ္တဥ္ဟိ တတ္ထ ''အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာတိ ဧဝံ အာဏာပေန္တဿ အာစရိယဿ တာဝ ဒုက္ကဋံ။ သစေ ပန သာ အာဏတ္တိ ယထာဓိပ္ပာယံ ဂစ္ဆတိ, ယံ ပရတော ထုလ္လစ္စယံ ဝုတ္တံ, အာဏတ္တိက္ခဏေ တဒေဝ ဟောတိ။ အထ တံ ဘဏ္ဍံ အဝဿံ ဟာရိယံ ဟောတိ, ယံ ပရတော 'သဗ္ဗေသံ အာပတ္တိ ပါရာဇိကဿာ'တိ ဝုတ္တံ, တတော ဣမဿ တင်္ခဏေယေဝ ပါရာဇိကံ ဟောတီတိ အယံ ယုတ္တိ သဗ္ဗတ္ထ ဝေဒိတဗ္ဗာ''တိ။ **တေသမ္ပိ ဒုက္ကဋန္တိ** အာရောစနပစ္စယာ ဒုက္ကဋံ။ **ပဋိဂ္ဂဟိတမတ္တေ** တိ တွေ အဝဿံ စေ ပဋိဂ္ဂဏှာတိ, တတော ပုဗ္ဗေဝ အာစရိယဿ ထုလ္လစ္စယံ, န ပန ပဋိဂ္ဂဟိတေတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ကသ္မာ ပနဿ ထုလ္လစ္စယန္တိ အာဟ **''မဟာဇနော ဟိ တေန ပါပေ နိယောဇိတော''**တိ။

မူလဋ္ဌဿေဝ ဒုက္ကဋ န္တိ ဣဒံ မဟာအဋ္ဌကထာယံ အာဂတနယဒဿနမတ္တံ, န ပန တံ အာစရိယဿ အဓိပ္ပေတံ။ တေနာဟ **''ဧဝံ သန္တေ''** တိအာဒိ, ဧဝံ မဟာအဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တနယေန အတ္ထေ သတီတိ အတ္ထော။ **ပဋိဂ္ဂဟဏေ အာပတ္တိယေဝ န သိယာ**တိ ဝဓကဿ ''သာဓု သုဋ္ဌု''တိ မာရဏပဋိဂ္ဂဟဏေ ဒုက္ကဋာပတ္တိ န သိယာ, ဧဝံ အနောဋ္ဌာရိကဝိသယေပိ တာဝ ဒုက္ကဋံ ဟောတိ, ကိမင်္ဂ ပန မာရဏပဋိဂ္ဂဟဏေတိ ဒဿနတ္ထံ သဉ္စရိတ္တပဋိဂ္ဂဟဏာဒိ နိဒဿိတံ။ ''အဟော ဝတ ဣတ္ထန္နာမော ဟတော အဿာ''တိ ဧဝံ မရဏာဘိနန္ဒနေပိ ဒုက္ကဋေ သတိ ပဂေဝ မာရဏပဋိဂ္ဂဟဏေတိ အဓိပ္ပာယော။ **ပဋိဂ္ဂဏှာပနတ္ထဿေဝေတံ ဒုက္ကဋ** န္တိ အဝဓာရဏေန ဝိသင်္ကေတတ္တာ ဣမဿ ပဋိဂ္ဂဟဏပစ္စယာ မူလဋ္ဌဿ နတ္ထေဝ အာပတ္တီတိ ဒဿေတိ။ ကေစိ ပန ''ဣဓ ဝုတ္တဒုက္ကဋံ ပဋိဂ္ဂဏှာပနတ္ထဿေတတိ တွေကမေဝ အဝဓာရဏေန ဒဿိတံ, န ပန မူလဋ္ဌဿ မဟာအဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တဒုက္ကဋံ ပဋိက္ခိတ္တ''န္တိ ဝဒန္တိ။ **ပုရိမနယေ**တိ သမနန္တရာတီတေ အဝိသင်္ကိယဒူတနိဒ္ဒေသေ။ **တေန္တိ** ဒုက္ကဋံ။ ယဒိ ဧဝံ ကသ္မာ ဟဋ္ဌိယံ န ဝုတ္တန္တိ အာဟ **''ဩကာသာဘာဝေနာ''**တိ။ တတ္ထ မူလဋ္ဌဿ ထုလ္လစ္စယဝစနတော ပဋိဂ္ဂဏှာပနဿ တဿ ဒုက္ကဋံ ဝတ္တုံ ဩကာသော နတ္ထီတိ ဩကာသာဘာဝေန န ဝုတ္တံ, န ပန အဘာဝတောတိ အဓိပ္ပာယော။

အာဏတ္တိက္ခဏေ **ပုထုဇ္ဇနော** တိ တွေ အနာဂတေ တေရောပေတဗ္ဗဗီဇိတိန္ဒြိယဝသေန အတ္ထသာဓိက စေတနာယ ပဝတ္တတ္တာ အရဟန္တဃာတကော ဇာတောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ဒူတကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၇၅. သယံ သင်္ဃတ္တေရတ္တာ **''ဥပဋ္ဌာနကာလေ''** တိ ဝုတ္တံ။ **တစာယ တစာယ ဒုက္ကဋ** န္တိ ''ယော ကောစိ မမ ဝစနံ သုတွာ ဣမံ ဓာရေတူ''တိ ဣမိနာ အဓိပ္ပာယေန အဝတွာ ကေဝလံ မရဏာဘိနန္ဒနဝသေနေဝ ဝုတ္တတ္တာ ''စောရာပိ နာမ တံ န ဟနန္တီ''တိအာဒိတစာသုပိ ဒုက္ကဋမေဝ ဝုတ္တံ။ **အယမတ္ထော ဧတေန ဝုတ္တော** တိ ယထာ သော ဇာနာတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **တက္ကဘေဒ** န္တိ ဝစီဘေဒံ။ **ဒ္ဝိန္နံ ဥဒ္ဒိဿာ** တိ ဒွေဝ ဥဒ္ဒိဿ, ဒ္ဝိန္နံ တ မရဏံ ဥဒ္ဒိဿ။ ဥဘော ဥဒ္ဒိဿ မရဏံ သံဝဏ္ဏေန္တဿ စေတနာယ ဧကတ္တေပိ ''ဒွေဝ ဟဏာတိဟတာ''တိ ဝတ္တဗ္ဗ ဘာဝတော ဗလဝဘာဝံ အာပဇ္ဇိတွာ ပဋိသန္ဓိဝိပါကသမနန္တရံ ပဝတ္တိယံ အနေကာသုပိ ဇာတီသု အပရာပရိယစေတနာဝသေန ဒုက္ခုပ္ပာဒနတော မဟာဝိပါကတ္တာ ''အကုသလရာသီ''တိ ဝုတ္တံ။ ဗဟူ ဥဒ္ဒိဿ မရဏသံဝဏ္ဏနေပိ ဧသေဝ နယော။

ဧဝန္တိ ''သီသံ တ ဆိန္ဒိတွာ ပဟာတေ တ ပပတိတွာ''တိအာဒိနာ။ **အာရောစိတမတ္တေ** တိ ဝုတ္တမတ္တေ။ ယထာ အရိယမဂ္ဂက္ခဏေ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ စတ္တာရော သမ္မပ္ပဓာနာ စ ကိစ္စဝသေန ဣဇ္ဈန္တိ, ဧဝံ

စေတနာယ ဧကတ္တေပိ ကိစ္စဝသေန အနေကာ ပါဏာတိပါတာ ဣစ္ဆန္တီတိ အာဟ **“တတ္ထကာ ပါဏာတိပါတာ”** တိ။ ယထာ ဟိ အတ္တာနံ သတံ ကတွာ ဒဿေတုကာမဿ “သတံ ဟောမိ သတံ ဟောမီ”တိ ကတပရိကမ္မဝသေန လဒ္ဓပစ္စုပ္ပန္နပရိတ္တာရမ္မဏံ အဘိညာစိတ္တံ သတဿောဂဏာနံ ဝဏ္ဏေသု ဧကဿ ဝဏ္ဏံ အာရမ္မဏံ ကတွာပိ သတံ နိပ္ဖာဒေတိ, ယထာ စ ဧကဿ မရဏေ ပဝတ္တမာနာပိ ဝဓကစေတနာ သကလသရီရေ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ နိရုဇ္ဈမာနဉ္စ သကလမ္ပိ ဇီဝိတိန္ဒြိယံ ဧကပ္ပဟာရေနေဝ အာလမ္ဗိတုမသက္ကုဏေယျတ္တာ ဌာနပ္ပတ္တံ ဧကဒေသပ္ပဝတ္တံ ဇီဝိတိန္ဒြိယံ အာရမ္မဏံ ကတွာ အာရမ္မဏဘူတံ သကလမ္ပိ ဇီဝိတိန္ဒြိယံ ဝိနာသေတိ, ဧဝမေဝ ပစ္စုပ္ပန္နပရိတ္တာရမ္မဏာယ ဝဓကစေတနာယ မာရေတုကာမတာယ ပရိဂ္ဂဟိတသတ္တေသု ဧကဿေဝ ဇီဝိတိန္ဒြိယေ အာရမ္မဏေ ကတေပိ ကိစ္စနိပ္ဖတ္တိဝသေန သဗ္ဗေပိ မာရိတာဝ ဟောန္တိ။

၁၇၆. ယေသံ ဟတ္ထတော တိ ယေသံ ဉာတကပဝါရိတာနံ ဟတ္ထတော။ **တေသံ မူလံ ဒတွာ မုစ္စတီ** တိ ဣဒံ တေန ကတပယောဂဿ ပုန ပါကတိကဘာဝါပါဒနံ အဝသာနံ ပါပေတွာ ဒဿေတုံ ဝုတ္တံ။ “မူလေန ကီတံ ပန ပေါတ္ထကံ ပေါတ္ထကသာမိကာနံ ဒတွာ မုစ္စတိယေဝါ”တိ တီသုပိ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ။ **ကေနစိ** ပန “သစေ ပေါတ္ထကံ သာမိကာနံ ဒတွာ မူလံ န ဂဏှာပါတိ, န မုစ္စတိ အတ္တနိယဘာဝတော အမောစိတတ္တာ”တိ ဝတွာ ဗဟုဓာ ပပဉ္စိတံ, န တံ သာရတော ပစ္စေတဗ္ဗံ။ ပေါတ္ထကသာမိကာနဉှိ ပေါတ္ထကေ ဒိန္နေ အညေန ကတံ ပဋိလဘိတွာ အတ္တနော ကတပယောဂဿ နာသိတတ္တာ ကထံ သော န မုစ္စေယျ, န စ ပရိစ္စတ္တဿ အတ္တနိယဘာဝေါ ဒိဿတိ။ **ဂဏ္ဌိပဒေ** ပန “သစေ မူလေန ကီတော ဟောတိ, ပေါတ္ထကသာမိကာနံ ပေါတ္ထကံ, ယေသံ ဟတ္ထတော မူလံ ဂဟိတံ, တေသံ မူလံ ဒတွာ မုစ္စတီ”တိ ကသ္မာ ဝုတ္တံ။ ပေါတ္ထကနိမိတ္တံ မူလဿ ဂဟိတတ္တာ အကပ္ပိယမေတံ။ ယဒိ ဟိ ပေါတ္ထကသာမိကဿ ပေါတ္ထကံ ဒတွာ သယမေဝ မူလံ ဂဏှေယျ, အကပ္ပိယမေဝ တံ။ အထာပိ ပေါတ္ထကသာမိကဿေဝ သန္တိကာ မူလံ အဂ္ဂဟေတွာ သယမေဝ တံ ပေါတ္ထကံ ဈာပေယျ, တထာပိ အညာ ယေန သဒ္ဓါဒေယျဝိနိပါတနေ အာပတ္တိ, တသ္မာ ဧဝမာဟာ”တိ ဝုတ္တံ, တမ္ပိ န သာရတော ပစ္စေတဗ္ဗံ။ တသ္မာ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တနယော ဝေတ္ထ သာရတော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **“မရဏဝဏ္ဏံ လိခိဿာမာ”တိ ဧကဇ္ဈာသယာ ဟုတွာ** တိ ဣဒံ တထာ ကရောန္တေ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, ဧဝံ ပန အသံဝိဒဟိတွာပိ မရဏာဓိပ္ပာယေန တသ္မိံ ပေါတ္ထကေ ဝုတ္တဝိဓိံ ကရောန္တဿ ပါရာဇိကမေဝ။

ပမာဏေတိ အတ္တနော သလ္လက္ခိတေ ပမာဏေ။ **တစ္ဆေတွာ** တိ ဥန္နတပ္ပဒေသံ တစ္ဆေတွာ။ **ပံသုပစ္ဆိ** န္တိ သဗ္ဗန္တိမံ ပံသုပစ္ဆိံ။ “ဧတ္တကံ အလ”န္တိ နိဋ္ဌာပေတုကာမတာယ သဗ္ဗန္တိမပယောဂသာဓိကာ စေတနာ သန္နိဋ္ဌာပကစေတနာ ။ **သုတ္တန္တိကတ္ထေရာ** တိ ဝိနယေ အပကတညုနော သုတ္တန္တဘာဏကာ။ မဟာအဋ္ဌကထာစရိယတ္ထေရေယေဝ သန္ဓာယ “ဝိနယံ တေ န ဇာနန္တီ”တိ ဥပဟာသဝသေန သုတ္တန္တိကတ္ထေရာတိ ဝုတ္တာ”န္တိပိ ဝဒန္တိ။ ဧတ္ထ စ **မဟာအဋ္ဌကထာယံ** “အာဝါဋေ နိဋ္ဌိတေ ပတိတွာ မရန္တု, အနိဋ္ဌိတေ မာ မရန္တူ”တိ ဣမိနာ အဓိပ္ပာယေန ကရောန္တံ သန္ဓာယ သဗ္ဗန္တိမာ သန္နိဋ္ဌာပကစေတနာ ဝုတ္တာ, **မဟာပစ္စရိယသင်္ခေပဋ္ဌကထာသု** ပန ပဌမပ္ပဟာရတော ပဋ္ဌာယ “ဣမသ္မိံ အာဝါဋေ ပတိတွာ မရန္တူ”တိ ဣမိနာ အဓိပ္ပာယေန ကရောန္တဿ ယသ္မိံ ယသ္မိံ ပယောဂေ ကတေ တတ္ထ ပတိတာ မရန္တိ, တံတံပယောဂသာဓိကံ သန္နိဋ္ဌာပကစေတနံ သန္ဓာယ “ဧကသ္မိမ္ပိ ကုဒ္ဒါလပ္ပဟာရေ ဒိန္နေ”တိအာဒိ ဝုတ္တန္တိ တီသုပိ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ။ တသ္မာ တေန တေန ပရိယာယေန အဋ္ဌကထာဝါဒါနံ အညမညာဝိရောဓော ယုတ္တော။ အထ ဝါ **မဟာအဋ္ဌကထာယံ** ဧကသ္မိံယေဝ ဒိဝသေ အဝူပသန္တေနေဝ ပယောဂေန ခဏိတွာ နိဋ္ဌာပေန္တံ သန္ဓာယ သဗ္ဗန္တိမာ သန္နိဋ္ဌာပကစေတနာ ဝုတ္တာ, ဣတရာသု ပန “ဣမသ္မိံ ပတိတွာ မရန္တူ”တိ အဓိပ္ပာယေန ဧကသ္မိံ ဒိဝသေ ကိဉ္စိ ခဏိတွာ အပရသ္မိမ္ပိ ဒိဝသေ တထေဝ ကိဉ္စိ ကိဉ္စိ ခဏိတွာ နိဋ္ဌာပေန္တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ။ ဧဝမ္ပိ အဋ္ဌကထာနံ အညမညာဝိရောဓော ယုတ္တောတိ အမှာကံ ခန္တိ။

အတ္တနော ဓမ္မတာယာတိ အဇာနိတွာ ပက္ခလိတွာ ဝါ။ **အရဟန္တာပိ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆန္တီ** တိ အညေဟိ ပါတိယမာနာနံ အမရိတုကာမာနမ္ပိ အရဟန္တာနံ မရဏံ သမ္ဘဝတီတိ ဝုတ္တံ။ **ပုရိမနယေ**တိ “မရိတုကာမာ ဣဓ မရိဿန္တီ”တိ ဝုတ္တနယေ။ **တတ္ထ ပတိတံ ဗဟိ နီဟရိတွာ** တိ ဧတ္ထ “ဣမသ္မိံ အာဝါဋေယေဝ မရန္တူ”တိ နိယမာဘာဝတော ဗဟိ နီဟရိတွာ မာရိတေပိ ပါရာဇိကံ ဝုတ္တံ။ အာဝါဋေ ပတိတွာ ထောကံ စိရာယိတွာ ဂစ္ဆန္တံ ဂဟေတွာ မာရိတေ အာဝါဋသ္မိံယေဝ အဂ္ဂဟိတတ္တာ ပါရာဇိကံ န ဟောတီ”တိ ဝဒန္တိ, တံ ပန အဋ္ဌကထာယံ “ပတိတပ္ပယောဂေန ဂဟိတတ္တာ”တိ ဝုတ္တဟေတုဿ ဣဓာပိ သမ္ဘဝတော ဝိမံသိတွာ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **အမရိတုကာမာ ဝါ**တိပိ အဓိပ္ပာယဿ သ

မ္ဘဝတော ဩပဟာတိကေ ဥတ္တရိတုံ အသက္ကုဏိတ္တ မတေပိ ဟာရာဇိကံ ဝုတ္တံ။ **နိဗ္ဗတ္တိတ္တ** တိ ဝုတ္တတ္တာ ပ တနံ န ဒိသ္သတီတိ စေ? ဩပဟာတိကသ္သ တတ္ထ နိဗ္ဗတ္တိယေ၀ ပတနန္တိ နတ္ထိ ဝိရောဓော။ ယသ္မာ မာတုယာ ပတိ တ္တ ပရိဝတ္တိတလိင်္ဂာယ မတာယ သော မာတုဃာတကော ဟောတိ, န ကေ၀လံ မနုသ္သပုရိသဃာတကော, တသ္မာ ပတိတသ္သေ၀ ဝသေန အာပတ္တိတိ အဓိပ္ပာယေန **"ပတနရူပံ ပမာဏ"**န္တိ ဝုတ္တံ။ ဣဒံ ပန အကာရဏံ။ "မနုသ္သဘူ တံ မာတရံ တ ပိတရံ တ အပိ ပရိဝတ္တလိင်္ဂံ ဇီဝိတာ တေရောပေန္တသ္သ ကမ္မံ အာနန္တရိယံ ဟောတီ"တိ တွေကမေ၀ ဟိ အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တံ။

တတ္ထ စ လိင်္ဂေ ပရိဝတ္တေပိ သော ဧဝ ဧကကမ္မနိဗ္ဗတ္တော ဘဝင်္ဂပ္ပဗန္ဓော ဇီဝိတိန္ဒြိယပ္ပဗန္ဓော စ, န အ ညောတိ "အပိ ပရိဝတ္တလိင်္ဂ"န္တိ ဝုတ္တံ။ ယော ဟိ လိင်္ဂေ အပရိဝတ္တေ တသ္မိံ အတ္တဘာဝေ ဘဝင်္ဂဇီဝိတိန္ဒြိယပ္ ပဗန္ဓော, သော ဧဝ ပရိဝတ္တေပိ လိင်္ဂေ တံယေ၀ စ ဥပဟအယ ဧကဇာတိသမညာ။ န စေတ္ထ ဘာဝကလာပဂတဇီဝိတိန္ ဒြိယသ္သ ဝသေန စောဒနာ ကာတဗ္ဗာ တဒညသ္သေ၀ အဓိပ္ပေတတ္တာ။ တဉှိ တတ္ထ အဝိစ္ဆေဒဝုတ္တိယာ ပဗန္ဓ တေဟာရံ လဘတိ, ဣတရမ္ပိ တ ဘာတနုဟလတာသာမညေနာတိ အနောကာသာဝ စောဒနာ။ တသ္မာ ပရိဝတ္တေပိ လိင် ဂေ တသ္သေ၀ ဧကကမ္မနိဗ္ဗတ္တသ္သ သန္တာနသ္သ ဇီဝိတာ တေရောပနတော တေဟာရဘေဒတော သော ဣတ္ထိဃာတ ကော တ ဟောတု ပုရိသဃာတကော တ, အာနန္တရိယကမ္မတော န မုစ္စတီတိ တွေကမေ၀ တတ္ထ ဝတ္တဗ္ဗံ။ ဣဓ ပန ယံယံဇာတိကာ သတ္တာ ဟောန္တိ, တေ မရဏာသမယေ အတ္တနော အတ္တနော ဇာတိရူပေနေ၀ မရန္တိ, နာညရူပေန, ဇာတိ၀ သေနေ၀ စ ဟာစိတ္တိယထုလ္လစ္စယဟာရာဇိကေဟိ ဘဝိတဗ္ဗံ။ တသ္မာ နာဂေ တ သုပဏ္ဏော တ ယက္ခရူပေန တ ပေ တရူပေန တ ပတိတ္တ အတ္တနော တိရစ္ဆာနရူပေန မရတိ, တတ္ထ ဟာစိတ္တိယမေ၀ ယုတ္တံ, န ထုလ္လစ္စယံ တိရစ္ဆာ နဂတသ္သေ၀ မတတ္တာ။ တေနေ၀ ဒုတိယတ္ထေရတဒေ မရဏာရူပံ ပမာဏံ, တသ္မာ ဟာစိတ္တိယန္တိ ဝုတ္တံ။ အယမေ၀ စ တအော ယုတ္တတရော, တေနေ၀ သော ပစ္ဆာ ဝုတ္တော။

ဣမိနာ၀ နယေန မနုသ္သဝိဂ္ဂဟေ နာဂသုပဏ္ဏာသဒိသေ တိရစ္ဆာနဂတေ ပတိတ္တ အတ္တနော ရူပေန မတေ ဟာစိ တ္တိယေန ဘဝိတဗ္ဗံ။ ဇဝံ သန္တေ ဟဋ္ဌိယံ "ယက္ခော တ ပေတော တ တိရစ္ဆာနဂတမနုသ္သဝိဂ္ဂဟော တ တသ္မိံ ပ တတိ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ။ ပတိတေ ဒုက္ခာ ဝေဒနာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ။ မရတိ, အာပတ္တိ ထုလ္ လစ္စယဿာ"တိ ကသ္မာ ဝုတ္တန္တိ စေ? တတ္ထ ကေစိ ဝဒန္တိ – ယက္ခော တ ပေတော တတိ ပဌမံ သကရူပေနေ၀ ဌိတေ ယက္ခပေတေ ဒသ္သေတ္တ ပုန အညရူပေနပိ ဌိတေ တေယေ၀ ယက္ခပေတေ ဒသ္သေတုံ "တိရစ္ဆာနဂတမနုသ္ သဝိဂ္ဂဟော တ"တိ ဝုတ္တံ, န ပန တာဒိသံ တိရစ္ဆာနဂတံ ဝိသုံ ဒသ္သေတုံ။ တသ္မာ တိရစ္ဆာနဂတဝိဂ္ဂဟော တ မနု သ္သဝိဂ္ဂဟော တ ယက္ခော တ ပေတော တတိ ဧဝမေတ္ထ ယောဇနာ ကာတဗ္ဗာတိ။ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ပန တီသုပိ "ဟဋ္ဌိယံ မနုသ္သဝိဂ္ဂဟေန ဌိတတိရစ္ဆာနဂတာနံ အာဝေဏိကံ ကတ္တ ထုလ္လစ္စယံ ဝုတ္တံ ဝိယ ဒိသ္သတီ"တိ ကထိတံ။ **ယက္ ခရူပပေတရူပေန မတေပိ ဧသေ၀ နယော**တိ ဣမိနာ မရဏာရူပသ္သေ၀ ပမာဏတ္တာ ထုလ္လစ္စယံ အတိဒိသ္သတိ။

မုဓာတိ အမူလေန, ကိဉ္စိ မူလံ အဂ္ဂဟေတ္တာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **သော နိဒ္ဒေသော** တိ တေန တတ္ထ ကတပ ယောဂသ္သ အဘာဝတော။ ယဒိ ပန သောပိ တတ္ထ ကိဉ္စိ ကိဉ္စိ ကရောတိ, န မုစ္စတိယေတာတိ ဒသ္သေန္တော အာဟ **"ဇဝံ ပတိတာ"**တိအာဒိ။ တတ္ထ **ဧဝန္တိ** ဇဝံ မယာ ကတေတိ အတ္တော။ **န နသ္သိသ္သန္တိ** တိ အဒသ္သနံ န ဂမိသ္သန္ တိ, န ပလာယိသ္သန္တိတိ အဓိပ္ပာယော။ **ဝိပ္ပဋိသာရေ ဥပ္ပန္နေ** တိ မူလဌ် သန္တာယ ဝုတ္တံ။ ယဒိ ပန ပစ္ဆိမောပိ လ ဘိတ္တ တတ္ထ ဝုတ္တပ္ပကာရံ ကိဉ္စိ ကတ္တ ပုန ဝိပ္ပဋိသာရေ ဥပ္ပန္နေ ဇဝံ ကရောတိ, တသ္သပိ ဧသေ၀ နယော။ **ပံ သုမ္မဟိ ပတိတ္တ မရတီ**တိ အဘိနဝပူရိတေ ပံသုမ္မဟိ ဟာဒေ ပဝေသေတ္တ ဥဒ္ဓရိတုံ အသက္ကောန္တော တတ္ထေ၀ ပ တိတ္တ မရတိ။ **ဇာတပထဝီ ဇာတာ**တိ ဣဒံ သဗ္ဗထာ မတ္ထကပ္ပတ္တံ ထိရဘာဝံ ဒသ္သေတုံ ဝုတ္တံ။ ပံသုနာ ပူရေန္တေန ပန ဟာဒဒဏ္ဍာဒီဟိ မဒ္ဒနတာဠနာဒိနာ သုဋ္ဌုတရံ ထိရဘာဝံ အာဟာဒေတ္တ ပကတိပထဝိယာ နိဗ္ဗိသေသေ ကတေ ဇာတ ပထဝီလက္ခဏံ အပ္ပတ္တေပိ မုစ္စတိယေ၀။ **ဩဟာတံ ဟာရတီ**တိ တွေ ဟောက္ခရဏီသဒိသတ္တာ မုစ္စတိ။

ဟတ္ထာ မုတ္တမတ္တေ တိ ဩဒ္ဓေတ္တ ဟတ္ထတော မုတ္တမတ္တေ။ **ဝတိံ ကတ္တာ**တိ တွေ ယဒိ သော ဟာသေ ဝု တ္တပ္ပကာရံ ကဉ္စိ ဝိသေသံ န ကရောတိ, အတ္တနာ ကတဝတိယာ ဝိဒ္ဓံသိတာယ မုစ္စတိ။ **ထဒ္ဓတရံ တ ဟာသယဋ္ဌိ ဌပေ တီ**တိ ထိရဘာဝတ္ထံ အပရာယ ဟာသယဋ္ဌိယာ သဒ္ဓိံ ဗန္ဓိတ္တ တ တမေ၀ တ သိထိလဘူတံ ထဒ္ဓတရံ ဗန္ဓိတ္တ ဌပေ

တိ။ **ဒုဋ္ဌုပဟတရံ တ ထိရတရံ** တတိ ဇွောပိ ဒေသေ၀ နယော။ **ခါဏုကန္တိ** ဟသယဋ္ဌိဗန္ဓနခါဏုကံ။ သဗ္ဗတ္ထေ၀ မာရဏတ္ထာယ ကတပ္ပယောဂတ္တာ န မုစ္စတိ။ **ဝိပ္ပဋိသာရေ ဥပ္ပန္နေ** တိ မူလဋ္ဌဿေ၀ ဝိပ္ပဋိသာရေ ဥပ္ပန္နေ။

တေန အလာတေန။ပေ။ န မုစ္စတိ တိ ဧတ္ထ "ပုဗ္ဗေ ကတပ္ပယောဂံ ဝိနာသေတွာ ပဏ္ဍာ ကုသလစိတ္တေန ပယောဂေ ကတေပိ န မုစ္စတီတိ ဣဒံ သန္ဓာယ ဂဏှဗ္ဗ"န္တိ တီသုပိ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ။ အယံ ပနေတ္ထ အဓိပ္ပာယော ယုတ္တော သိယာ – အာဒိတောယေ၀ မာရဏတ္ထာယ ကတပ္ပယောဂတ္တာ ကတပရိယောသိတာယ ဟသယဋ္ဌိယာ တပ္ပစ္စယာ ယေ ယေ သတ္တာ မရိဿန္တိ, တေသံ တေသံ ဝသေန ပဌမတရံယေ၀ ဟဏာတိပာတကမ္မသိဒ္ဓိတော ပစ္ဆာ ကုသလစိတ္တေန အညထာ ကတေပိ န မုစ္စတီတိ။ **ရဇ္ဇုကေ** တိ ခုဒ္ဒကရဇ္ဇုကေ။ **သယံ ဝဋ္ဋိတ** န္တိ ဗဟုရဇ္ဇုကေ ဧကတော ကတွာ အတ္တနာ ဝဋ္ဋိတံ။ **ဥဗ္ဗေဋ္ဌေတွာ** တိ တေ ရဇ္ဇုကေ ဝိသုံ ဝိသုံ ကတွာ။ **ဂရုကတရံ ကရောတီ**တိ အတိဘာရိယံ ကရောတိ။ **ပရိယေသိတွာ ကတ**န္တိ အရညံ ဂန္တွာ ရုက္ခံ ဆိန္ဒိတွာ တစ္ဆေတွာ ကတံ။

၁၇၇. **အာလမ္ဗနရုက္ခော တ** တိ တတ္ထဇာတကံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **တဒတ္ထမေဝ** တိ မာရဏတ္ထမေ၀။ **ဝိသမဏ္ဍုလ**န္တိ မဏ္ဍူပိဌာဒီသု အာလိတ္တံ ဝိသမဏ္ဍုလံ။ **ဝတွာ အသိံ ဥပနိက္ခိပတီ** တိ ဧတ္ထ မုခေန အဝတွာ ဝုတ္တပ္ပကာရံ မနသာ စိန္တေတွာ ဥပနိက္ခိပနေပိ ဧသေ၀ နယော။ **ပုရိမနယေနာ**တိ "ယေသံ ဟတ္ထတော မူလံ ဂဟိတ"န္တိအာဒိနာ။ သရီရဿ ဝိရူပဘာဝကရဏတော ကုဋ္ဌာဒိ **ဝိသဘာဂရောဂေ** နာမ, ဇီဝိတပ္ပဝတ္တိယာ တ အသဘာဂတ္တာ အနနုကူလတ္တာ ဂဏ္ဍပိဠကာဒိ ယော ကောစိ ဇီဝိတပ္ပဝတ္တိပစ္စနီကော **ဝိသဘာဂရောဂေ**။

၁၇၈. **ပရံ တ အမနာပရူပ**န္တိ ဧတ္ထ အမနာပံ ရူပံ ဧတဿာတိ အမနာပရူပောတိ ဗာဟိရတ္ထသမာသော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **မနာပိယေပိ ဧသေ၀ နယော**တိ ဧတေန **မနာပိကံ ရူပံ ဥပသံဟရတီ**တိ ဧတ္ထ ပရံ တ မနာပရူပံ တဿ သမီပေ ဌပေတိ, အတ္တနာ တ မနာပိယေန ရူပေန သမန္နာဂတော တိဋ္ဌတီတိအာဒိ ယောဇေတဗ္ဗန္တိ ဒဿေတိ။ တေနေ၀ အညတရသ္မိံ **ဂဏ္ဌိပဒေ** ဝုတ္တံ –

"မမာလာဘေန သောိတ္ထိ၊ မရတူတိ သမီပကော။
ဒုဋ္ဌစိတ္တော သစေ ယာတိ၊ ဟောတိ သော ဣတ္ထိမာရကော။

"ဘိက္ခတ္ထာယ သစေ ယာတိ၊ ဇာနန္တောပိ န မာရကော။
အနတ္ထိကော ဟိ သော တဿာ၊ မရဏေန ဥပေက္ခကော"တိ။

အပရမ္ပိ တတ္ထေ၀ ဝုတ္တံ –

"ဝိယောဂေန စ မေ ဇာယာ၊ ဇနနီ စ န ဇီဝတိ။
ဣတိ ဇာနံ ဝိယုဉ္ဇန္တော၊ တဒတ္ထီ ဟောတိ မာရကော။

"ပဗ္ဗဇ္ဇာဒိနိမိတ္တမ္ဟိ၊ ယာတိ ဇာနံ န မာရကော။
အနတ္ထိကော ဟိ သော တေသံ၊ မရဏေန ဥပေက္ခကော"တိ။

အလင်္ကရိတွာ ဥပသံဟရတီ တိ "အလာဘကေန သုဿိတွာ မရတူ"တိ ဣမိနာ အဓိပ္ပာယေန ဥပသံဟရတိ။ တေနေ၀ **"သစေ ဥတ္တသိတွာ မရတိ, ဝိသင်္ကေတော"** တိ ဝုတ္တံ။ **အလာဘကေန သုဿိတွာ မရတီ** တိ ဧတ္ထ စ ဟာရာဇိကန္တိ ဟဌသေသော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **ကုဏပဂန္ဓာ စာ** တိ အဟိအာဒိကုဏပဟနံ ဂန္ဓာ။ **ဟံသပုပ္ဖ** န္တိ ဟံသာဒီနံ ပက္ခလောမံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။

၁၇၉. **အသဉ္စိစ္စာ** တိ ဣဒံ မရဏသံဝတ္တနိကဥပက္ကမဿ အသလ္လက္ခဏံ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ အာဟ **"ဣမိနာ ဥပက္ကမေနာ"**တိအာဒိ။ **အဇာနန္တဿာ** တိ ဣဒံ ပန မရဏသံဝတ္တနိကဥပက္ကမကရဏဿ အဇာနနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ အာဟ **"ဣမိနာ အယံ မရိဿတီ"** တိအာဒိ။ **နမရဏာဓိပ္ပာယဿာ** တိ ဣဒံ ဥပက္ကမံ ဇာနန္တဿပိ မရဏာဓိပ္ပာယဿ အဘာဝံ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ အာဟ **"မရဏံ အနိစ္ဆန္တဿာ"** တိအာဒိ။

ပဒဘာဇနီယဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပကိဏ္ဏကကထာဝဏ္ဏနာ

အောမနဿစိတ္တေနေဝ ဘဏတီတိ ဣမိနာ သန္နိဋ္ဌာပကစေတနာ ဒုက္ခဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တာ ဧတတိ ဒဿေတိ။ သုခဗဟုလတာယ ဟိ ရာဇာနော ဟသမာနာပိ "ဃာတေထာ"တိ ဝဒန္တိ, ဟာသော ပန နေသံ အနတ္ထဝူပသမာဒိ အညဝိသယောတိ သန္နိဋ္ဌာပကစေတနာ ဒုက္ခဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တာ ဧဝ။ သတိ ပန အောမနဿေ ကထံ တံ နပ္ပကာသတီတိ အာဟ **"သုခဝေကိဏ္ဏတ္တာ"** တိအာဒိ, ပုဗ္ဗာပရိယဝသေန ဥဘောသု ပဿေသု ဥပ္ပဇ္ဇနကသုခေဟိ အာကိဏ္ဏတ္တာ ဥပ္ပန္နဿ စ အောမနဿဿ အနုပ္ပဗန္ဓနေန ပဝတ္တိယာ အဘာဝတော တဒာ ဥပ္ပန္နမ္ပိ အောမနဿံ နပ္ပကာသတီတိ အတ္ထော။

ဝိနီတဝတ္ထုဝဏ္ဏနာ

၁၈၀. မရဏတ္ထိကာဝ ဟုတွာ တိ ဣမဿ ကာယဿ ဘေဒေန သဂ္ဂပာပနာဓိပ္ပာယတ္တာ အတ္ထတော မရဏတ္ထိကာဝ ဟုတွာ။ **မရဏတ္ထိကဘာဝံ အဇာနန္တာ** တိ ဧဝံ အဓိပ္ပာယိနော မရဏတ္ထိကာ နာမ ဟောန္တီတိ အတ္တနော မရဏတ္ထိကဘာဝံ အဇာနန္တာ။ န ဟိ တေ အတ္တနော စိတ္တပ္ပဝတ္တိံ န ဇာနန္တိ။ **ဝေါဟာရဝသေနာ**တိ ပုဗ္ဗဘာဂဝေါဟာရဝသေန, မရဏာဓိပ္ပာယဿ သန္နိဋ္ဌာပကစေတနာက္ခဏေ ကရုဏာယ အဘာဝတော ကာရုညေန ဟသေ ဗဒ္ဓသူကရမောစနံ ဝိယ န ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော။ **ယထာယုနာ**တိ ဝုတ္တမေဝတ္ထံ **ယထာနုသန္ဓိနာ**တိ ပရိယာယန္တရေန ဝုတ္တံ, ယထာနုသန္ဓိနာ ယထာယုပရိစ္ဆေဒေနာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ အထ ဝါ **ယထာနုသန္ဓိနာ**တိ ယထာနုပ္ပဗန္ဓေန, ယာဝ တသ္မိံ ဘဝေ သန္တာနဿ အနုပ္ပဗန္ဓော အဝိစ္ဆိန္နပ္ပဝတ္တိ ဟောတိ, တာဝ ဌတွာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

အပ္ပဋိဝေက္ခိတွာ တိ အနုပပရိက္ခိတွာ။ **ဥဒ္ဒံ ဝါ အဓော ဝါ သင်္ကမန္တီ** တိ ပဏ္ဏာ အာဂတာနံ ဩကာသဒါနတ္ထံ နိသိန္နဟဋ္ဌိယာ ဥဒ္ဒံ ဝါ အဓော ဝါ ဂစ္ဆန္တိ။ **ပစ္စဝေက္ခဏကိစ္စံ နတ္ထီ** တိ ပဏ္ဏာ အာဂတေဟိ ဥပပရိက္ခဏကိစ္စံ နတ္ထိ။ ဟေဋ္ဌာ ကိသ္မိဉ္စိ ဝိဇ္ဇမာနေ သာဋ္ဌကံ ဝလိ န ဂဏှာတီတိ အာဟ **"တသ္မိံ ဝလိ န ပညာယတီ"** တိ။ ပဋိဝေက္ခဏဋ္ဌေဒံ ဂိဟီနံ သန္တကေယေဝါတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ဟဋ္ဌိယံ **မုသလေ ဥဿိတေ** တိ အညမညံ ဥပတ္ထမ္ဘေတွာ ဒွိသု မုသလေသု ဥဿိတေသူတိ အတ္ထော။ **ဥဒုက္ခလဘဏ္ဍိက**န္တိ ဥဒုက္ခလတ္ထာယ အာနီတံ အရုဘဏ္ဍံ။ **ပဋိဗဒ္ဓ** န္တိ ဘောဇနပဋိဗဒ္ဓံ, ဘောဇနန္တရာယန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၁၈၁. အဂ္ဂကာရိက န္တိ ဧတ္ထ **ကာရိကာ**-သဒ္ဒဿ ဘာဝဝစနတ္တာ **"အဂ္ဂကိရိယ"** န္တိ အတ္ထံ ဝတွာပိ ယသ္မာ ကိရိယံ အတုံ န သက္ကာ, တသ္မာ အနသဗ္ဗာတာယ အဂ္ဂကိရိယာယ ယုတ္တံ ပိဏ္ဍပာတမေဝ ဣဓ ဥပစာရဝုတ္တိယာ "အဂ္ဂကိရိယာ"တိ ဂဟေတဗ္ဗန္တိ အာဟ **"ပဌမံ လဒ္ဓပိဏ္ဍပာတ"** န္တိအာဒိ။

၁၈၂-၁၈၃. ဒဏ္ဍမုဂ္ဂရ န္တိ ခိဒိရာဒနမုဂ္ဂရံ။ **ဝိဘတ္တိဗ္ယတ္တယေနာ** တိ ဝိဘတ္တိဝိပရိဏာမေန။ **ဝိသေသာဓိဂမော**တိ သမာဓိ ဝိပဿနာ စ အတိဝိယ ဟာကဋ္ဌတ္တာ **"ဟတ္ထပ္ပတ္တော ဝိယ ဒိဿတီ"** တိ ဝုတ္တံ။ **ဥပစ္ဆိန္ဒတီ** တိ "ဝိသေသာဓိဂမဿ ဝိက္ခေပေါ မာ ဟောတူ"တိ အာဟာရံ ဥပစ္ဆိန္ဒတိ။ **ဝိသေသာဓိဂမ**န္တိ လောကုတ္တရဓမ္မပဋိလာဘံ။ **ဗျာကရိတွာ** တိ အာရောစေတွာ။ **ဥပစ္ဆိန္ဒတိ, န ဝဋ္ဋတီ** တိ ယသ္မာ သဘာဂါနံ လဇ္ဇိဘိက္ခူနံယေဝ အရိယာ အတ္တနာ အဓိဂတဝိသေသံ တာဒိသေ ကာရဏေ သတိ အာရောစေန္တိ, တေ စ ဘိက္ခူ အပ္ပတိရူပါယ အနေသနာယ ပစ္စယံ န ပရိယေသန္တိ, တသ္မာ တေဟိ ပရိယေသိတပစ္စယေ ကုက္ကုစ္စံ ဥပ္ပာဒေတွာ အာဟာရံ ဥပစ္ဆိန္ဒိတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ အတ္ထော။ သဘာဂါနဉ္ဟိ ဗျာကတတ္တာ ဥပစ္ဆိန္ဒိတုံ န လဘတိ။ တေ ဟိ ကပ္ပိယမေဝ ဒေန္တိ။ တေနေဝ "သဘာဂါနဉ္ဟိ လဇ္ဇိဘိက္ခူနံ ကထေတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ ဣဒံ "ဥပစ္ဆိန္ဒတိ, န ဝဋ္ဋတီ"တိ ဣမဿ ကာရဏံ ဒဿေန္တေန ဝုတ္တန္တိ တီသုပိ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ။

အထ တ **ဝိသေသာဓိဂမံ ဗ္ဗာကရိတ္ဝတ** တိ ဣဒံ ဝိသေသသ္သ အဓိဂတဘာဝဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ အဓိဂမန္တရာယံ အသင္ကန္တေနေဝ စ အာဟာရုပစ္ဆေဒေ ကာတဗ္ဗောတိ အနုညာတတ္တာ အဓိဂတေန န ကာတဗ္ဗောတိ ဒဿေတုံ **“ဝိသေသာဓိဂမံ ဗ္ဗာကရိတ္ဝတ အာဟာရံ ဥပစ္ဆိန္ဒတိ, န ဝဋ္ဋတီ”** တိ ဝုတ္တံ။ ကိံ ပန အရိယာ အတ္တနာ အဓိဂတဝိသေသံ အညေသံ အာရောစေန္တီတိ ဣမိဿာ စောဒနာယ **“သဘာဂါနန္တု လဇ္ဇိဘိက္ခူနံ ကထေတုံ ဝဋ္ဋတီ”** တိ ဝုတ္တံ။ အယမေတ္ထ ယုတ္တတရောတိ အမှာကံ ခန္တိ, **ဂဏ္ဌိပဒေ** ပိ အယမတ္ထော ဒဿိတောယေဝါတိ။ **ဘဏ္ဍကံ ဓောဝန္တာ**တိ စီဝရံ ဓောဝန္တာ။ **ဓောဝနဒဏ္ဍက** န္တိ ဘဏ္ဍဓောဝနဒဏ္ဍံ။

၁၈၄. အဟံ ကုက္ကုစ္စကောတိ “မမ ကိရိယာယ မရေယျ နု ခေါ, နော တ”တိ ဧဝံ ဇာတကုက္ကုစ္စကော။ သဗ္ဗတ္ထာပိ ပနေတ္ထ ဧဝရူပေသု ဝတ္ထူသု အမတေ ထုလ္လစ္စယဿ ဝုတ္တတ္တာ တေန ကတပ္ပယောဂေန ဒုက္ခဝေဒနာ ဥပ္ပဇ္ဇတု တ မာ တ, ဟရာဇိကာယ အဘာဝတော ဘဂဝတော ဝစနေန ထုလ္လစ္စယမေဝါတိ ဝဒန္တိ။

၁၈၅. ဂဗ္ဘော ပတတီတိ ဓေတနာတိ **ဂဗ္ဘဟာတနံ,** တာဒိသံ ဘေသဇ္ဇံ။ တေနာဟ **“ယေန ပရိဘုတ္တေနာ”** တိအာဒိ။ “မရဏဝဏ္ဏံ တ သံဝဏ္ဏေယျာ”တိ ဝုတ္တတ္တာ ပရိယာယတော အာပတ္တိမောက္ခော န ဟောတီတိ အာဟ **“ပရိယာယော နာမ နတ္ထီ”**တိ။

ဂဗ္ဘံ န ဂဏှာတီ တိ ဂဗ္ဘံ န ဓာရေတိ။ တတေန ဟဏကေဟိ တ ဂဗ္ဘော ဝိနဿန္တော ကမ္မံ ဝိနာ န နဿတီတိ အဓိပ္ပာယေန **“ဒ္ဝီဟာကာရေဟီ”**တိ ဝုတ္တံ။ **ဒီဃနိကာယဋ္ဌကထာယံ** (ဒီ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၂၆) ပန “ဂဗ္ဘော ဟိ တတေန ဟဏကေဟိ ကမ္မုနာ စာတိ တီဟိ ကာရဏေဟိ ဝိနဿတီ”တိ ဝတွာ “ကမ္မုနာ ဝိနဿန္တေ ပန ဗုဒ္ဓာပိ ပဋိဗာဟိတုံ န သက္ကောန္တီ”တိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ တတေန ဟဏကေဟိ တ ဂဗ္ဘေ ဝိနဿန္တေ န ပုရိမကမ္မုနာ ဩကာသော ကတော, အပိစ တပ္ပစ္စယာ ကမ္မံ ဝိပစ္စတိ, သယမေဝ ပန ကမ္မုနာ ဩကာသေ ကတေ န ကေနစိ တတော ဟဏကာ တ အပေက္ခိတဗ္ဗာတိ ဣမိနာ အဓိပ္ပာယေန ကမ္မဿ ဝိသုံ ကာရဏဘာဝေါ ဝုတ္တောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဟဏကာ ခာဒိတွာ အန္တရဓာပေန္တီတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ အဝိဇာယနတ္ထာယ ဘေသဇ္ဇံ ဒေန္တဿ ကုစ္ဆိယံ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ ဝိနဿိဿန္တီတိ ဣမိနာ အဓိပ္ပာယေန ဒိန္နေ ဩဟတကုဏနာဒီသု ဝိယ ကမ္မဗဒ္ဓော, ကုစ္ဆိယံ န ဥပ္ပဇ္ဇိဿန္တီတိ ဣမိနာ ပန အဓိပ္ပာယေန ဒိန္နေ နေဝတ္ထိ ကမ္မဗဒ္ဓော။

သဟဓမ္မိကာန န္တိ ဧကေဿ သတ္ထုနော သာသနေ သဟသိက္ခမာနဓမ္မာနံ။ ပဉ္စန္နမ္ပိ ဝိဝဋ္ဋနိဿိတသီလတ္တာ **“သမသီလသဒ္ဓာပညာန”** န္တိ ဝုတ္တံ။ **ဉာတကပဝာရိတဋ္ဌာနတော** တိ အတ္တနော တေသံ တ ဉာတကပဝာရိတဋ္ဌာနတော။ ဂိလာနဿတ္ထာယ အပ္ပဝာရိတဋ္ဌာနတောပိ ဝိညတ္တိယာ အနုညာတတ္တာ ကတာပိ အကတာ ဝိယာတိ **အကတဝိညတ္တိ,** “ဝဒ, ဘန္တေ, ပစ္စယေနာ”တိ ဧဝံ အကတပဝာရဏဋ္ဌာနေ စ ဝိညတ္တိ **အကတဝိညတ္တိ** ။

ပဋိယာဒိယတီတိ သမ္ပာဒေတိ။ **အကာတုံ န ဝဋ္ဋတီ** တိ ဧတ္ထ ဒုက္ကဋံ ဝဒန္တိ။ **သဟဓမ္မိကေသု ဝုတ္တနယေနေ ဝာ**တိ “ဣမေသမ္ပိ ပဉ္စန္နံ အကတဝိညတ္တိယာပိ ဘေသဇ္ဇံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ **ကုရုန္ဒဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တတ္တာ ကထိတံ။ **ယာဝ ဉာတကာ ပဿန္တီ** တိ ယာဝ တဿ ဉာတကာ ပဿန္တိ။ ပိတု ဘဂိနီ **ပိတုစ္ဆာ** ။ မာတု ဘာတာ **မာတုလော။ နပ္ပဟောန္တီ** တိ ကာတုံ န သက္ကောန္တိ။ **သစေပိ န ယာစန္တီ** တိ “ယာစိတုံ ဒုက္ခ”န္တိ အဓိပ္ပာယေန ယဒိ န ယာစန္တိ။ **အာဘောဂံ ကတွာ**တိ ဣဒံ ကတ္တဗ္ဗတာဒဿနဝသေန ဝုတ္တံ, “အာဘောဂံ ပန အကတွာပိ ဒာတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ တီသုပိ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** လိခိတံ။ **ဧတေ ဒသ ဉာတကေ ဌပေတွာ**တိ တေသံ ပုတ္တနတ္တာဒယောပိ တပ္ပဋိဗဒ္ဓတ္တာ ဉာတကာ ဧဝါတိ တေပိ ဧတ္ထေဝ သင်္ဂဟိတာ။ တေန **အညေသ** န္တိ ဣမိနာ အညာတကာနံ ဂဟဏံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တေနေဝါဟ **“ဧတေသံ ပုတ္တပရမ္ပရာယာ”** တိအာဒိ။ **ကုလပရိဝဋ္ဋော** တိ ကုလာနံ ပဋိပာဋိ, ကုလပရမ္ပရာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ “မယှံ ဒဿန္တိ ကရိဿန္တီ”တိ ပစ္စာသာယ ကရောန္တဿပိ ယာစိတွာပိ ဂဟေတဗ္ဗဋ္ဌာနတာယ ဉာတကေသု ဝေဇ္ဇကမ္မံ တ ကုလဒူသကာပတ္တိ တ န ဟောတီတိ ဝဒန္တိ။ **သဗ္ဗပဒေသုပိ ဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိတဗ္ဗော** တိ **စူဠမာတုယာ**တိအာဒီသု သဗ္ဗပဒေသု “စူဠမာတုယာ သာမိကော”တိအာဒိနာ ယောဇေတွာ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေန ဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဝုတ္တနယေန ပရိယေသိတွာ တိ ဣမိနာ “ဉာတိသာမဏေရေဟိ တ”တိအာဒိနာ ဝုတ္တမတ္ထံ အတိဒိသတိ။ **အပစ္စာသီသန္တေနာ**တိ “မယှံ ဒဿန္တိ ကရိဿန္တီ”တိ ဧဝံ အတ္တနော အတ္ထာယ အပစ္စာသီသန္တေန။ ဘိက္ခုဿ ပန ဥပကာရကတ္တံ ပစ္စာသီသန္တေန ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။ “ဘေသဇ္ဇံ အာစိက္ခထာ”တိ ဝုတ္တေပိ ယထာ **“အညမညံ ပန ကထာ ကာတဗ္ဗာ”**တိ ဣဒံ ပရိယာယတ္တာ ဝဋ္ဋတိ, ဧဝံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေန **“ဣဒဉ္စိဒဉ္စ ဂဟေတွာ ကရောန္တီ”**တိ ဣမိနာ ပရိယာယေန ကထေန္တဿပိ နေဝတ္ထိ ဒောသောတိ အာစရိယာ။

ဝိနယလက္ခဏံ အဇာနန္တဿ အနာစရိယဿ တဒနုရူပတေဟာရာသမ္ဘဝတော ဤဒိသဿ လာဘဿ ဥပ္ပတ္တိ နာမ နတ္ထီတိ **“အာစရိယဘာဂေ နာမာယ”**န္တိ ဝုတ္တံ, ဝိနယေ ပကတညုနာ အာစရိယေန လဘိတဗ္ဗဘာဂေ အယန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ပုပ္ဖပူဇနတ္ထာယ ဒိန္နေပိ အကပ္ပိယတေဟာရေန ဝိဓာနဿ အယုတ္တတ္တာ **“ကပ္ပိယဝသေနာ”**တိ ဝုတ္တံ, “ပုပ္ဖံ အာဟရထာ”တိအာဒိနာ ကပ္ပိယတေဟာရဝသေနာတိ အတ္ထော။

ယဒိ “ပရိတ္တံ ကရောထာ”တိ ဝုတ္တေ ကရောန္တိ, ဂိဟိဝေယျာဝစ္စကရဏဋ္ဌာနေ တိဋ္ဌတီတိ **“ပရိတ္တံ ကရောထ, ဘန္တေတိ ဝုတ္တေ န ကာတဗ္ဗ”**န္တိ ဝုတ္တံ, **“ဘဏထာ”**တိ ဝုတ္တေ ပန ဓမ္မကထာယ အဇ္ဈေသနဋ္ဌာနေ ဋ္ဌိတတ္တာ **“ကာတဗ္ဗ”** န္တိ ဝုတ္တံ။ ဓမ္မဉှိ အနဇ္ဈိဋ္ဌေနပိ ကထေတုံ ဝဋ္ဋတိ, ပဂေဝ အဇ္ဈိဋ္ဌေန။ **စာလေတွာ သုတ္တံ ပရိမဇ္ဇိတွာ**တိ ပရိတ္တံ ကရောန္တေန ကာတဗ္ဗဝိဓိံ ဒဿေတိ။ **ဝိဟာရတော။ပေ။ ဒုက္ကဋ**န္တိ အညာတကာနံ ယေဝ ဒဒတော ဒုက္ကဋံ။ **နော စေ ဇာနန္တီ** တိ ယဒိ ဧဝံ ဝတွာ န ဇာနန္တိ။ **ဥဒက**န္တိ ဒက္ခိဏောဒကံ။ ဟဒေသု အပနီတေသု အဝမင်္ဂလသညိနော ဟောန္တီတိ အာဟ **“န ဟာအ အပနေတဗ္ဗာ”** တိ ။ **ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတီ** တိ “ပရိတရတ္ထာယ အာဂစ္ဆန္တူ”တိ ဝုတ္တေပိ ဧဝံ သလ္လက္ခေတွာ ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတိ။

အနာမဋ္ဌပိဏ္ဍပါတော တိ အပဗ္ဗဇိတဿ ဟတ္ထတော လဒ္ဓေ အတ္တနာ အညေန တ ပဗ္ဗဇိတေန အဂ္ဂဟိတ အဂ္ဂေ ပိဏ္ဍပါတော။ **ထာလကေ**တိ ဣမိနာ ပတ္တောပိ ဂဟိတောယေဝါတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **အာမရိကစောရဿာ** တိ ရဇ္ဇံ ပတ္ထယမာနဿ ဟာကဋ္ဌစောရဿ။ **စောရနာဂဝတ္ထု** တိ ဧတ္ထ “စောရနာဂဿ ကိရ အာမဋ္ဌံ ဒေန္တော ကုဇ္ဈိဿတိ, အနာမဋ္ဌံ န ဝဋ္ဋတီတိ ထေရော ပတ္တဂ္ဂဟဏဟတ္ထေနေဝ အဂ္ဂံ ဂဟေတွာ ပတ္တေ ဘတ္တံ သဗ္ဗမဒာသိ, သော တေန တုဿိ။ ‘တ္တေကံ မယှ’န္တိ ဘတ္တဿ ကောပဿေယေဝ ထောကံ ဌပေတွာပိ ပုန တေန သဒ္ဓိံ သဗ္ဗမ္ပိ အတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ **စူဠဂဏ္ဌိပဒေ** ဝုတ္တံ။

အာမိသဿ ဓမ္မဿ စ အလာဘေန အတ္တနော ပရဿ စ အန္တရေ သမ္ဘဝန္တဿ ဆိဒ္ဒဿ ဝိဝရဿ ဘေဒဿ ပဋိသန္ထရဏံ ပိဒဟနံ ဂဏှနံ **ပဋိသန္ထာရော** ။ အယဉှိ လောကသန္နိဝါသော အလဗ္ဘမာနေန အာမိသေန စ ဓမ္မေန စာတိ ဒွီဟိ ဆိဒ္ဒေဟိ, တဿ တံ ဆိဒ္ဒံ ယထာ န ပညာယတိ, ဧဝံ ပီဌဿ ဝိယ ပစ္စတ္ထရဏေန အာမိသေန စ ဓမ္မေန စ ပဋိသန္ထရဏံ အာမိသပဋိသန္ထာရော ဓမ္မပဋိသန္ထာရော စာတိ ဝုစ္စတိ။ တတ္ထ ဓမ္မပဋိသန္ထာရော ကဿစိ န ကာတဗ္ဗော နတ္ထိ။ ယဿ ကဿစိ ဟိ ဂဟဋ္ဌဿ တ ပဗ္ဗဇိတဿ တ ဓမ္မေန သင်္ဂဟော ကာတဗ္ဗော ယေဝ။ **“ပဋိသန္ထာရော ပန ကဿ ကာတဗ္ဗော, ကဿ န ကာတဗ္ဗော”** တိ ဣဒံ ပန အာမိသပဋိသန္ထာရံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ဥဗ္ဗာသေတွာ** တိ သမန္တတော တိယောဇနံ ဝိလုမ္ပန္တော မနုဿေ ပလာပေတွာ အညေသံ အတာသံ ကတွာ။ **သင်္ဃဿတ္ထာယ အာဟဋ္ဌာ** တိ ဟာကဝဋ္ဋတော တံဒိဝသဿတ္ထာယ အာဟဋ္ဌာ။ **ဝရပောတ္ထစိတ္တတ္ထရဏ**န္တိ အနေကပ္ပကာရဥတ္တမရူပဝိစိတ္တတ္ထရဏံ။

၁၈၇. သတ္တရသဝဂ္ဂိယေသု ပုဗ္ဗေ ကေဿ အင်္ဂုလိပတောဒေန မာရိတတ္တာ သေသသောဠသဇနေသု ဥဒရံ အာရုဟိတွာ နိသိန္နမေကံ ဌပေတွာ **“သေသာပိ ပန္နရသ ဇနာ”** တိ ဝုတ္တံ။ **အဒူဟလဟာသာဏာ ဝိယာ**တိ အဒူဟလေ အာရောပိတဟာသာဏာ ဝိယ။ **ကမ္မာခိပ္ပဟယာ** တိ တဇ္ဇနီယာဒိကမ္မကရဏာခိပ္ပဟယာ။ **အာတဟေတွာ**တိ အာဝိသာပေတွာ။ **တဋ္ဌဝိဟာရ**န္တိ စဏ္ဍသတ္တေဟိ အဓိဋ္ဌိတဝိဟာရံ။

၁၈၉. ယော ရုက္ခေန ဩတ္ထတောပိ န မရတီ တိအာဒီသု ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ, တံ **ဘူတကမသိက္ခာပဒဋ္ဌကထာယံ** သယမေဝ ဝက္ခတိ။ ဝေဉှိ တတ္ထ ဝုတ္တံ (ဟာစိ. အဋ္ဌ. ၉၂) –

“မနုဿဝိဂ္ဂဟပါရာဇိကဝဏ္ဏနာယံ ပန သဗ္ဗအဋ္ဌကထာသု ‘သစေ ဘိက္ခု ရုက္ခေန တ အဇ္ဈောတ္ထတော ဟောတိ ဩပါတေ တ ပတိတော, သက္ကာ စ ဟောတိ ဧကေန ပဿေန ရုက္ခံ ဆိန္ဒိတ္ဝာ ဘူမိံ တ ခဏိတ္ဝာ နိ က္ခမိတုံ, ဇီဝိတဟေတုပိ အတ္တနာ န ကာတဗ္ဗံ, အညေန ပန ဘိက္ခုနာ ဘူမိံ တ ခဏိတ္ဝာ ရုက္ခံ တ ဆိန္ဒိတ္ဝာ အ လ္လရုက္ခတော တ ဒဏ္ဍကံ ဆိန္ဒိတ္ဝာ တံ ရုက္ခံ ပဝဋ္ဋေတ္ဝာ နိက္ခမာပေတုံ ဝဋ္ဋတိ, အနာပတ္တီ’တိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ကာရဏံ န ဒိဿတိ, ‘အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဒဝဍာဟေ ဍယှမာနေ ပဋိဂ္ဂိ အတုံ ပရိတ္တံ ကာတု’န္တိ (စူဠဝ. ၂၈၃) ဣဒံ ပန ဧကမေဝ သုတ္တံ ဒိဿတိ။ သစေ တေသံ အနုလောမံ, အတ္တနော န ဝဋ္ဋတိ, အညဿ ဝဋ္ဋတီတိ ဣဒံ နာနာကရဏံ န သက္ကာ လဒ္ဓုံ။ အတ္တနော အတ္ထာယ ကရောန္တော အတ္တသိနေဟေန အကုသလစိတ္တေနေဝ ကရောတိ, ပရော ပန ကာရုညေန။ တသ္မာ အနာပတ္တီတိ စေ, ဧတမ္ပိ အကာရဏံ။ ကုသလစိတ္တေနပိ ဟိ ဣမံ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇတိ, သဗ္ဗဋ္ဌကထာသု ပန ဝုတ္တတ္တာ န သက္ကာ ပဋိသေဓေ တုံ, ဂဝေသိတဗ္ဗာ ဧတ္ထ ယုတ္တိ, အဋ္ဌကထာစရိယာနံ ဝါ သဒ္ဓာယ ဂန္တဗ္ဗ”န္တိ။

တသ္မာ ယံ ဧတ္ထ ဣတော အညထာ ကေနစိ ပပဉ္စိတံ, **ဂဏ္ဌိပဒေသု** စ ကာရဏံ ဝုတ္တံ, တံ န သာရတော ပစ္စေ တဗ္ဗံ။

၁၉၀. အလ္လ။ပေ။ ဟာစိတ္တိယ န္တိ သုက္ခဋ္ဌာနေပိ အဂ္ဂိံ ဟာတေတ္ဝာ ဣမိနာ အဓိပ္ပာယေန အာလိမ္ပေန္တဿ ပါစိတ္တိယမေဝ။ **ဒုက္ကဋ** န္တိ သုက္ခဋ္ဌာနေ တ သုက္ခံ “အသုက္ခ”န္တိ အဝဝတ္ထပေတ္ဝာ တ အဂ္ဂိံ ဟာတေန္တ ဿ ဒုက္ကဋံ။ ကီဠာဓိပ္ပာယေပိ ဧသေဝ နယော။ ကီဠာဓိပ္ပာယော စ ပဋ္ဋပဋ္ဋာယမာနသဒ္ဒဿာဒဝသေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ပဋိပက္ခဘူတော အဂ္ဂိ **ပဋိဂ္ဂိ** ။ **ပရိတ္တကရဏ** န္တိ အာရက္ခကရဏံ။ **သယံ တ ဥဋ္ဌိတ** န္တိ တတေရိတာနံ ဝေဠုအာဒီနံ အညမညသင်္ဃဋ္ဋနေန သမုဋ္ဌိတံ။ **နိရုပာဒါနော**တိ ဣန္ဓနရဟိတော။

၁၉၁-၁၉၂. ခေတ္တမေဝ ဩတိဏ္ဏတ္တာ ပါရာဇိက န္တိ “ဒ္ဝိဟိ”တိ ဝုတ္တေ ဒ္ဝီဟိပိ ပဟာရေဟိ မရဏာဿ ပစ္ စာသိသနတော ဧကေန ဝိနာ ဒ္ဝိန္နံ အဘာဝတော စ ပါရာဇိကံ။ “ဒ္ဝီဟိယေဝါတိ နိယမိတေ ပန ဧကေန ပဟာရေန မာရိ တေ နတ္ထိ ပါရာဇိက”န္တိ ဝဒန္တိ။ ပဉ္စမံ အာဟိတဗလဝေဂဿ ပုဗ္ဗာနုစိဏ္ဏဝသေန ဓမ္မာနံ ဒေသန္တရုပ္ပတ္တိယာ ဂ မနမတ္တံ ဌပေတ္ဝာ ဇီဝိတိန္ဒြိယဿ တတ္ထ အဝိဇ္ဇမာနတ္တာ **“သီသစ္ဆေဒကဿာ”** တိ ဝုတ္တံ။ **ဣမဿ ဝတ္ထု ဿာ**တိ အာဃာတနဝတ္ထုဿ။ **“ဟာနပရိဘောဂေနာ**တိ ဝုတ္တတ္တာ လောဏသောဝီရကံ ယာမကာလိက”န္တိ ဝဒန္ တိ။

ဝိနီတဝတ္ထုဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဣတိ သမန္တပါသာဒိကာယ ဝိနယဋ္ဌကထာယ သာရတ္ထဒီပနိယံ

တတိယပါရာဇိကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. စတုတ္ထပါရာဇိကံ

စတုသစ္စဝိဒူ တိ စတ္တာရိ သစ္စာနိ သမာဟဋ္ဌာနိ စတုသစ္စံ, တံ အဝေဒိ ပဋိဝိဇ္ဈီတိ စတုသစ္စဝိဒူ။ သတိပိ သာဝကာနံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနဉ္စ စတုသစ္စဝိဒုဘာဝေ အနညပုဗ္ဗကတ္တာ ဘဂဝတော စတုသစ္စဒဿနဿ တတ္ထ စ သဗ္ဗညုတာယ ဗ လေသု စ ဝသီဘာဝဿ ပတ္တိတော ပရသန္တာနေသု ပသာရိတဘာဝေန ပါကဋတ္တာ စ ဘဂဝါဝ ဝိသေသေန “စတုသစ္ စဝိဒူ”တိ ထောမနံ အရဟတိ။

ဝဂ္ဂုမုဒာတီရိယဘိက္ခုဝတ္ထုဝဏ္ဏနာ

၁၉၃. အဓိဋ္ဌေမာ တိ သံဝိဒဟာမ။ **ဒူတကမ္မ**န္တိ ဂိဟီနံ ပဏ္ဏံ တ သာသနံ တ ဂဟေတ္ဝာ တတ္ထ တတ္ထ ဂမနံ။ ဣ
ရိယာပထံ သဏ္ဌပေတွာတိ ပဓာနာနုရူပံ ကတွာ။ **ပုစ္ဆန္တာနံ တ** တိ “အယျာ သန္တကုရိယာပထာ အတိဝိယ ဥပ သန္တာ, ကတရံ ဝိသေသမဓိဂတ္ထာ”တိ ပုစ္ဆန္တာနံ။ **အနာဂတသမ္ဗန္ဓေ ပန အသတိ** တိ “ဘာသိတော ဘဝိဿတီ”တိ

ဟဌသေသံ ကတ္တ အနာဂတသမ္ဗန္ဓေ အသတိ။ “ဘာသိတော”တိ အတီတဝစနံ ကထံ အနာဂတဝစနေန သမ္ဗန္ဓမုပဂစ္ဆတီတိ အာဟ **“လက္ခဏံ ပန သဒ္ဒသတ္ထတော ပရိယေသိတဗ္ဗ”** န္တိ။ ဤဒိသေ ဟိ ဌာနေ “ဓာတုသမ္ဗန္ဓေ ပစ္စယာ”တိ ဣမိနာ လက္ခဏေန ဓာတွတ္ထသမ္ဗန္ဓေ သတိ အယထာကာလဝိဟိတာပိ ပစ္စယာ သာဓဝေါ ဘဝန္တီတိ သဒ္ဒသတ္ထဝိဒူ ဝဒန္တိ။

၁၉၄. ဝဏ္ဏိတ တိ ဣမိနာ သကလသရီရာနုဂတဝဏ္ဏာသ္သ မနာပတာ ဝုတ္တာ။ **ပသန္နမုခဝဏ္ဏာ** တိ ဣမိနာ သကလသရီရဝဏ္ဏတောပိ အဓိကတရံ မုခဝဏ္ဏာသ္သ မနာပတာ ဝုတ္တာ။ **ဝိပ္ပသန္နဆဝိဝဏ္ဏာ** တိ ဣမိနာ ပန ဝိဇ္ဇမာနသ္သေဝ သရီရဝဏ္ဏာသ္သ အတိဝိယ ပသန္နတာ ဝုတ္တာ။ ယသ္မာ ဣန္ဒြိယာနံ ဥိနတ္တံ ဝာ ပူရဏတ္တံ ဝာ နတ္ထိ, တသ္မာ **“အဘိနိဝိဋ္ဌောကာသသ္သ ပရိပုဏ္ဏတ္တာ”** တိ ဝုတ္တံ။ ဆဋ္ဌသ္သ အဘိနိဝိဋ္ဌောကာသော ဟဒယဝတ္ထု, ပဉ္စပသာဒာနံ အဘိနိဝိဋ္ဌောကာသသ္သ ပရိပုဏ္ဏတာဝစနေနေဝ ဟဒယဝတ္ထုအာဒိသကလသရီရသ္သ ပရိပုဏ္ဏတာ ဒဿိတာယေဝ ဟောတီတိ အာဟ – **“မနစ္ဆဋ္ဌာနံ ဣန္ဒြိယာန”** န္တိ။ **ယထာ တန္တိ** တွေ **တန္တိ** နိပါတမတ္တံ။ **ဘန္တမိဂပ္ပဋိဘာက** တိ ကတ္တဗ္ဗာကတ္တဗ္ဗသ္သ အဇာနနတော ဘန္တမိဂသဒိသာ။ **စတုစက္က** န္တိ စတုဣရိယာပထံ။ ဣရိယာပထော ဟိ ဣဓ ပဝတ္တနဋ္ဌေန “စက္က”န္တိ အဓိပ္ပေတော။ **နဝဒ္ဒာရ** န္တိ နဝဟိ ဝဏမုခေဟိ နဝဒ္ဒါရံ။ **ဒုက္ခ** န္တိ သီသရောဂါဒိဒုက္ခံ။ **သဗ္ဗကိစ္စေသု** တိ ပတ္တပစနစီဝရရဇနယောဂဇ္ဈာနာဒိကိစ္စေသု။ **ယာပေတု** န္တိ ဝဟိတုံ ပဝတ္တေတုံ။ တေနာဟ **“ဂမေတု”**န္တိ။

၁၉၅. သန္တော တိ ဣမိနာ တေသံ ဝိဇ္ဇမာနတံ ဒဿေတိ, **သံဝိဇ္ဇမာနာ** တိ ဣမိနာ ပန တေသံ ဥပလဗ္ဘမာနတံ ဒဿေတိ။ တေနာဟ – **“အတ္ထိ စေဝ ဥပလဗ္ဘန္တိ စာ”** တိ။ **ဥပလဗ္ဘန္တီ** တိ ဒိဿန္တိ, ဉာယန္တီတိ အတ္ထော။ **ပန္နဒ္ဓဟနကမ္မ** န္တိ ပန္ထဃာတနကမ္မံ။ **ဟနန္တော** တိ မာရေန္တော။ **ဃာတေန္တော** တိ မာရာပေန္တော။ အထ ဝါ **ဟနန္တော** တိ ဗန္ဓနတာဠနာဒီဟိ ဟိံသန္တော။ **ဃာတေန္တော** တိ မာရေန္တော။ **ဆိန္ဒန္တော** တိ ပရေသံ ဟတ္ထာဒီနိ ဆိန္ဒန္တော။ **ပစန္တော** တိ ဒဏ္ဍေန ဥပ္ပီဠေန္တော။ ပစနဉ္စေတ္ထ ဒဟနံ ဝိဗာဓနံ အဓိပ္ပေတံ။ **ပစန္တော** တိ တ တဇ္ဇေန္တော တာသေန္တော။ အထ ဝါ **ပစန္တော** တိ ကမေသု အဂ္ဂိဟတနဝသေန ဂေဟာဒီနိ ဈာပေတွာ တတ္ထ အဓေဌကာဒီနိ ပစန္တော။

ယေ သိက္ခာပဒေသု ဗဟုလကရတ န ဟောန္တိ အာပတ္တိဝီတိက္ကမဗဟုလာ, တေ သိက္ခာပဒေသု **အတိဗ္ဗကရတာ** ။ **ဥဒ္ဒတေ** တိ အကပ္ပိယေ ကပ္ပိယသညိတာယ ကပ္ပိယေ အကပ္ပိယသညိတာယ အဝဇ္ဇေ ဝဇ္ဇသညိတာယ ဝဇ္ဇေ အဝဇ္ဇသညိတာယ စ ဥဒ္ဒစ္စပကတိကေ။ **ဥန္နဠေ** တိ ဥဂ္ဂတနဠေ, ဥဋ္ဌိတတုစ္ဆမာနေတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **စပလေ**တိ ပတ္တစီဝရမဏ္ဍနာဒိနာ စာပလ္လေန ယုတ္တေ။ **မုခရေ**တိ မုခခရေ , ခရဝစနေတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဝိကိဏ္ဏဝါစေ** တိ အသံယတဝစနေ ဒိဝသမ္ပိ နိရတ္ထကဝစနပ္ပလာပိနေ။ မုဋ္ဌာ နဋ္ဌာ သတိ ဧတေသန္တိ **မုဋ္ဌဿတီ,** သတိဝိရဟိတေတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **အသမ္ပဇာနေ** တိ နိပ္ပညေ။ **ဟာကတိန္ဒြိယေ** တိ သံဝရာဘာဝေန ဂိဟိကာလေ ဝိယ ဝိဝဋ္ဋဣန္ဒြိယေ။ **အာစရိယုပဇ္ဈာယေဟိ ပရိစ္စတ္တကေ**တိ ဓမ္မေန အာမိသေန စ အသင်္ဂဟေတွာ အာစရိယုပဇ္ဈာယေဟိ ပရိစ္စတ္တေ အနာထေ အပ္ပတိဋ္ဌေ။ **လာဘဂရုကေ**တိ ပစ္စယဂရုကေ။

ဣရိယာပထသဏ္ဌပနာဒီနီ တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ပစ္စယပဋိသေဝနသာမန္တဇပ္ပနာနံ ဂဟဏံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **မဟာနိဒ္ဒေသေ** (မဟာနိ. ၈၇) ဟိ ဣရိယာပထသဏ္ဌပနပစ္စယပဋိသေဝနသာမန္တဇပ္ပနဝသေန တိဝိဓံ ကုဟနဝတ္ထု အာဂတံ။ တတ္ထ ပါပိစ္ဆဿေဝ သတော သမ္ဘာဝနာဓိပ္ပာယကတေန ဣရိယာပထေန ဝိမှာပနံ **ဣရိယာပထသဏ္ဌပနသင်္ခာတံ ကုဟနဝတ္ထု**။ တထာ စီဝရာဒီဟိ နိမန္တိတဿ တဒတ္ထိကဿေဝ သတော ပါပိစ္ဆတံ နိဿာယ ပဋိက္ခေပနေန တေ စ ဂဟပတိကေ အတ္တနိ သုပ္ပတိဋ္ဌိတသဒ္ဓေ ဉတွာ ပုန တေသံ “အဟော အယျော အပ္ပိစ္ဆော, န ကိဉ္စိ ပဋိဂ္ဂဏှိတုံ ဣစ္ဆတိ, သုလဒ္ဓံ ဝတ နော အဿ, သစေ အပ္ပမတ္တကမ္ပိ ကိဉ္စိ ပဋိဂ္ဂဏှေယျာ”တိ နာနာဝိဓေဟိ ဥပါယေဟိ ပဏီတာနိ စီဝရာဒီနိ ဥပနေန္တာနံ တဒနုဂ္ဂဟကာမတံယေဝ အာဝိကတွာ ပဋိဂ္ဂဟဏေန စ တတော ပဘုတိ အသီတိသကဋဘာရေဟိ ဥပနာမနဟေတုဘူတံ ဝိမှာပနံ **ပစ္စယပဋိသေဝနသင်္ခာတံ ကုဟနဝတ္ထု** တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ပါပိစ္ဆဿေဝ ပန သတော ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မာဓိဂမပရိဒီပနတဝါစာယ တထာ တထာ ဝိမှာပနံ **သာမန္တဇပ္ပနသင်္ခာတံ ကုဟနဝတ္ထု**တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ စိတ္တလပဗ္ဗတာဒိဝိဟာရေ **လောကသမ္မတသေနာသနံ** နာမ။ လောကသမ္မတ ။ပေ.။ ဥပါယေဟိ သံဝဏ္ဏိယမာနဂုဏောတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ပရိဟာစေတု** န္တိ ပရိဏာမေတုံ။ သုဒ္ဓစိတ္တေန အတ္တနော ဂန္ထဓုရာဒိကမ္မံ ကတွာ

ဝိစရန္တာနံ တမ္ဗုလကပစ္စယပရိဘောဂေ ဒေါသာဘာဝံ ဒဿေတုံ “ယေ ပနာ”တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ဘိက္ခာစာရေ အသမ္ပဇ္ဇမာနေ**တိ ကေစရကမေ ဘိက္ခာယ စရိတွာ လဘိတဗ္ဗပိဏ္ဍပာတေ အသမ္ပဇ္ဇန္တေ။ တေ စ ဝတ္တသီသေန သဗ္ဗမ္ပေတံ ကရောန္တိ, န လာဘနိမိတ္တံ။ တေန ဝုတ္တံ **“တန္တိပဝေဏိဃဋ္ဋနကာ သာသနဇောတကာ”** တိ။

ကိစ္ဆေနာတိ န ဒုက္ခာယ ပဋိပဒာယ။ ဗုဒ္ဓါနဉှိ စတ္တာရောပိ မဂ္ဂါ သုခာပဋိပဒာဝ ဟောန္တိ, ပါရမီပူရဏကာလေ ပန သရာဂဒေါသမောဟဿေဝ သတော အာဂတာနံ ယာစကာနံ အလင်္ကတပဋိယတ္တံ သီသံ ကန္တိတွာ ဂလလောဟိတံ နီဟရိတွာ သုအဉ္ဇိတာနိ အက္ခီနိ ဥပ္ပာဋေတွာ ကုလဝံသပ္ပတိဋ္ဌာပကံ ပုတ္တံ မနာပစာရိနိံ ဘရိယန္တိ ဧဝမာဒီနိ ဒေန္တဿ အညာနိပိ ခန္တိဝါဒီသဒိသေသု အတ္တဘာဝေသု ဆေဇ္ဇဘေဇ္ဇာဒီနိ ပါပုဏန္တဿ အာဂမနီယပဋိပဒံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။ **ကသိရေနာ**တိ တဿေဝ ဝေဝစနံ။

ကေဿဝ အတုံ အသက္ကုဏေယျတာယ ဂရုဘာဝတော **“ဂရုဘဏ္ဍာနိ”**တိ ဝုတ္တံ, သဗ္ဗေသံ ဘာဇေတွာပိ ဂဟေတုံ အသက္ကုဏေယျတာယ **“ဂရုပရိက္ခာရာနိ”**တိ ဝုတ္တံ။ **သာဓာရဏပရိက္ခာရဘာဝေနာ**တိ သင်္ဃိကတ္တာ သဗ္ဗဘိက္ခုသာဓာရဏပရိက္ခာရဘာဝေန။ **သင်္ဂဏှာတိ ဥပလာပေတီ**တိ ဣဒံ အထေယျစိတ္တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ တေနေတ ဟ – **“တထာဘာဝတော ထေနေတွာ”**တိ, အဝိဿဇ္ဇိယအဝေဘင်္ဂိယဘာဝတော ထေနေတွာတိ အတ္ထော။ ဂရုဘဏ္ဍဉှိ ကုလသင်္ဂဟတ္ထာယ ဝိဿဇ္ဇေန္တော ဝိဘဇန္တော စ တဿ အဝိဿဇ္ဇိယအဝေဘင်္ဂိယဘာဝံ ထေနေတိ။ **ကုလဒူသကဒုက္ကဋံ အာပဇ္ဇတီ**တိ ဧတ္ထ “ယော ဝိဿဇ္ဇေယျ, အာပတ္တိ ထုလ္လစ္စယဿာ”တိ ဝုတ္တတ္တာ ဝိဿဇ္ဇနပစ္စယာ ထုလ္လစ္စယေနပိ န မုစ္စတိ။

အသန္တန္တိ အဝိဇ္ဇမာနံ။ **အဘူတ**န္တိ အနုပ္ပန္နံ။ အနုပ္ပန္နတ္တာ ဟိ တဿ တံ အသန္တန္တိ။ ပုရိမဿ ပစ္ဆိမံ ကာရဏဝစနံ။ **ဥလ္လပတီ**တိ ဥဂ္ဂတာယုကော လပတိ။ သီလဉှိ ဘိက္ခုနော အာယု, တံ တဿ တထာလပနသမကာလမေဝ ဝိဂစ္ဆတိ။ **အသန္တသမ္ဘာဝနာယာ**တိ အတ္တနော အဝိဇ္ဇမာနဂုဏေဟိ သမ္ဘာဝနာယ။ **ဝေဠဉှိ ဂဏှာတာ။ပေ။ ထေနေတွာ ဂဟိတာ ဟောန္တီ**တိ ဧတ္ထ အသန္တသမ္ဘာဝနာယ ရဋ္ဌပိဏ္ဍဿ ထေနေတွာ ဂဟိတတ္တာ လောကုတ္တရဓမ္မောပိ ထေနိတောယေဝ ဟောတိ။ **ကိတဝဿေဝါ**တိ ကိတဝဿ သကုဏဂ္ဂါဟဏမိဝ။ **ကေရာဋိကဿာ**တိ သဌဿ။ ကေတ္တံ ဝုစ္စတိ သာဓာရဏနာမံ, မတ္တ-သဒ္ဒေါ လုတ္တနိဒ္ဒိဋ္ဌော, တသ္မာ သမဏာတိ ကေတ္တမတ္တံ အနုဘာဝန္တိ ဓာရေန္တီတိ **ကေတုဘုနော,** နာမမတ္တသမဏာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ဝဂ္ဂုမုဒါတီရိယဘိက္ခုဝတ္ထုဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အဓိမာနဝတ္ထုဝဏ္ဏနာ

၁၉၆. ဟေဋ္ဌိမမဂ္ဂေဟိ ဉာတမရိယာဒာယ ဧဝ ဇာနနတော အညာ အဂ္ဂမဂ္ဂပညာ, တဿာ ဖလဘာဝတော အဂ္ဂဖလပညာ တံသဟဂတာ သမ္မာသင်္ကပ္ပာဒယော စ အညာတိ ဝုတ္တာတိ အာဟ **“အညံ ဗျာကရိံသူတိ အရဟတ္တံ ဗျာကရိံသူ”**တိ။ **အရိယသာဝကဿ တာဝ နုပ္ပဇ္ဇတီ**တိ ပဟီနာဓိမာနပစ္စယတ္တာ နုပ္ပဇ္ဇတိ ။ **သီလဝတောပိ။ပေ။ နုပ္ပဇ္ဇတိ** အကာရကဘာဝတော။ **တိလက္ခဏံ အာရောပေတွာ**တိ ကလာပသမ္မသနဝသေန တိလက္ခဏံ အာရောပေတွာ။ **အာရဒ္ဓဝိပဿကဿာ**တိ ဥဒယဗ္ဗယာနုပဿနာယ အာရဒ္ဓဝိပဿကဿ။ သုဒ္ဓသမထလာဘီ ဝိပဿနာယ ကမ္မံ အကတွာပိ ကိလေသသမုဒါစာရံ အပဿန္တော ကေဝလံ အညာဏဗလေန “အရိယောဟမသ္မီ”တိ မညတီတိ အာဟ **“သုဒ္ဓသမထလာဘီ ဝါ”** တိ။ **“အရဟာ အဟ”န္တိ မညတိ** ဥစ္စတလင်္ကဝါသီ **မဟာနာဂတ္ထေရော** ဝိယ။

တလင်္ဂရဝါသီ **ဓမ္မဒိန္နတ္ထေရော** ကိရ နာမ ဧကော ပဘိန္နပဋိသမ္ဘိဒေါ မဟာခီဏာသဝေါ မဟတော ဘိက္ခုသင်္ဃဿ ဩဝါဒဒါယကော အဟောသိ။ သော ဧကဒိဝသံ အတ္တနော ဒိဝါဋ္ဌာနေ နိသီဒိတွာ “ကိန္နု ခေါ အမှာကံ အာစရိယဿ ဥစ္စတလင်္ကဝါသီမဟာနာဂတ္ထေရဿ သမဏဘာဝကိစ္စံ မတ္ထကပ္ပတ္တံ, နော”တိ အာဝဇ္ဇေန္တော ပုထုဇ္ဇနဘာဝမေဝဿ ဒိသွာ “မယိ အဂစ္ဆန္တေ ပုထုဇ္ဇနကာလကိရိယမေဝ ကရိဿတီ”တိ စ ဉတွာ ဣဒ္ဓိယာ ဝေဟာသံ ဥပ္ပတိတွာ ဒိဝါဋ္ဌာနေ နိသိန္နဿ ထေရဿ သမီပေ ဩရောဟိတွာ ဝန္ဒိတွာ ဝတ္တံ ဒဿေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ “ကိံ, အာဝုသော ဓမ္မဒိန္န, အကာလေ အာဂတောသီ”တိ စ ဝုတ္တော “ပဉှံ, ဘန္တေ, ပုစ္ဆိတုံ အာဂတောမှီ”တိ အာဟ။ တတော “ပုစ္ဆာဝုသော, ဇာနမာနာ ကထယိဿာမာ”တိ ဝုတ္တော ပဉှာသဟဿံ ပုစ္ဆိ။

ထေရော ပုန္ဒိတံ ပုန္ဒိတံ ပဉှံ အသဇ္ဇမာနော ကထေသိ။ တတော “အတိတိက္ခံ တေ, ဘန္တေ, ဉာဏံ, ကအ တုမှ ေဟပ်ဟိ အယံ ဓမ္မော အဓိဂတော”တိ ဝုတ္တော “ကလော သင်္ဃဝသ္သကာလေ, အာဝုသော”တိ အာဟ။ သမာဓိမှဟိ, ဘန္တေ, ဝဋ္ဋေထာတိ။ န ကလံ, အာဝုသော, ဘာရိယန္တိ။ တေန ဟိ, ဘန္တေ, ဧကံ ဟတ္ထိံ မာပေထာတိ။ ထေရော သဗ္ဗသေတံ ဟတ္ထိံ မာပေသိ။ ကလာနိ, ဘန္တေ, ယထာ အယံ ဟတ္ထိ အဥ္စိတကဏ္ဏော ပသာရိတနင်္ဂုဋ္ဌော သောဏ္ဍံ မုခေ ပက္ခိပိတွာ ဘေရဝံ ကောဉ္စနာဒံ ကရောန္တော တုမှာကံ အဘိမုခံ အာဂစ္ဆတိ, တထာ နံ ကရောထာတိ။ ထေရော တထာ ကတွာ ဝေဂေန အာဂစ္ဆတော ဟတ္ထိဿ ဘေရဝံ အာကာရံ ဒိသွာ ဥဋ္ဌာယ ပလာယိတုံ အာရဒ္ဓေါ။ တမေနံ ခီဏာသဝတ္ထေရော ဟတ္ထံ ပသာရေတွာ စီဝရကဏ္ဏေ ဂဟေတွာ “ဘန္တေ, ခီဏာသဝဿ သာရဇ္ဇံ နာမ ဟောတီ”တိ အာဟ။ သော တသ္မိံ ကာလေ အတ္တနော ပုထုဇ္ဇနဘာဝံ ဥတွာ “အဝဿယော မေ, အာဝုသော, ဓမ္မဒိန္န ဟောဟီ”တိ ဝတွာ ပါဒမူလေ ဥက္ကုဋိကံ နိသီဒိ။ “ဘန္တေ, တုမှာကံ အဝဿယော ဘဝိဿာမိစ္စေတဟံ အာဂတော, မာ စိန္တယိတ္ထာ”တိ ကမ္မဋ္ဌာနံ ကထေသိ။ ထေရော ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ စင်္ကမံ အဘိရုယှ တတိယေ ပါဒဝါရေ အဂ္ဂဖလံ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ ထေရော ကိရ ဒေါသစရိတော အဟောသိ။

အဓိမာနဝတ္ထုဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သဝိဘင်္ဂသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၉၇-၁၉၈. ယသ္မာ ပနာ တိအာဒိ “အသန္တံ အဘူတံ အသံဝိဇ္ဇမာန”န္တိ ဧတေသံ ကာရဏဝစနံ။ တတ္ထ **ယန္တိ** ယံ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မံ။ **အနဘိဇာန**န္တိ အတ္တနိ အတ္ထိဘာဝံ အဇာနန္တော။ **သမုဒာစရတီ**တိ “အတ္ထိ မယှံ ဧသ ဓမ္မော”တိ ကထေတိ ဇာနာပေတိ ဝါ။ “အသန္တံ အဘူတ”န္တိ ကလမဿ ကာရဏဝစနံ **သန္တာနေ အနုပ္ပန္နော** တိ။ **ဉာဏေန စ အသစ္ဆိကတော**တိ ကလံ ပန “အသံဝိဇ္ဇမာန”န္တိ ဧတဿ ကာရဏဝစနံ။ ပကတိမနုဿေဟိ ဥတ္တရိတရာနံ ဗုဒ္ဓါဒိဥတ္တမပုရိသာနံ အဓိဂမဓမ္မော **ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မော** တိ အာဟ **“ဥတ္တရိမနုဿာန”** န္တိအာဒိ။ **တန္တိ** ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မံ။ အထ ပါဒဘာဇနေ ဗဟုဝစနနိဒ္ဒေသော ကသ္မာ ကတောတိ အာဟ **“ပါဒဘာဇနေ ပနာ”**တိအာဒိ။ ကိဥ္စာပိ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မော အဗျာကတောပိ ဟောတိ, အာရောစ္စေနေ ပန **ဗာဟိတိကသုတ္တေ** ဝိယ **“ကုသလေ ဓမ္မေ”**တိ ဝုတ္တံ။ **အသ္သာ** တိ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မဿ။ ခဏလယမုဟုတ္တ-သဒ္ဒါ အညတ္ထ ဘိန္နတ္ထာပိ ဟောန္တိ, ကလ ပန ခဏပရိယာယဝသေနေဝ “တံ ခဏံ တံ လယံ တံ မုဟုတ္တ”န္တိ **ဟာဋ္ဌိယံ** ဝုတ္တံ။

အဓိဂန္တဗ္ဗတော အဓိဂမော, ဈာနာဒိ, အဓိဂမဿ ပုစ္ဆာ **အဓိဂမပုစ္ဆာ**။ တေနာဟ **“ဈာနဝိမောက္ခာဒီသူ”** တိအာဒိ။ **ဥပါယပုစ္ဆာ**တိ အဓိဂမုပါယပုစ္ဆာ။ **ကိန္တိ** တိ ကေန ပကာရေန, ကေန ဝိဓိနာတိ အတ္ထော။ **ကတမေသံ တွံ ဓမ္မာနံ လာဘီ** တိ ကလံ ပန ပုဗ္ဗေ “ကိံ တေ အဓိဂတ”န္တိ အနိဒ္ဒါရိတဘေဒါ ဈာနာဒိဝိသေသာ ပုစ္ဆိတာတိ ကလာနိ တေသံ နိဒ္ဒါရေတွာ ပုစ္ဆနာကာရဒဿနံ။

တသ္မာ တိ ယသ္မာ ယထာဝုတ္တေဟိ ဆဟာကာရေဟိ အဓိဂမဗျာကရဏံ သောဓေတဗ္ဗံ, တသ္မာ။ **တ္တောဝတာ တ**တိ တ္တေကေန ဗျာကရဏမတ္တေနေဝ န သက္ကာတဗ္ဗော။ ဗျာကရဏဉှိ ဧကစ္စဿ အယာထာဝတောပိ ဟောတီတိ။ **ကလမေသု ပန ဆသု ဌာနေသု သောဓနတ္ထံ ဝတ္တဗ္ဗော** တိ ယထာ နာမ ဇာတရူပပတိရူပကမ္ပိ ဇာတရူပံ ဝိယ ခါယတီတိ ဇာတရူပံ နိဃံသနတာပနစ္ဆေဒနေဟိ သောဓေတဗ္ဗံ, ဧဝမေဝ ကလမေသု ကလာနေဝ ဝုတ္တေသု ဆသု ဌာနေသု ပက္ခိပိတွာ သောဓနတ္ထံ ဝတ္တဗ္ဗော။ **ဝိမောက္ခာဒီသူ** တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန သမာဓိသမာပတ္တိဉာဏဒဿနမဂ္ဂဘာဝနာဖလသစ္ဆိကိရိယာဒိံ သင်္ဂဏှာတိ။ **ပါကဋော ဟောတီ**တိ အဓိဂတဝိသေသဿ သတိသမ္မောသာဘာဝတော။ သေသပုစ္ဆာသုပိ **ပါကဋော ဟောတီ**တိ ပဒေ ဧသေဝ နယော။

သဗ္ဗေသဉှိ အတ္တနာ အဓိဂတမဂ္ဂေန ပဟီနကိလေသာ ပါကဋာ ဟောန္တိ တိ ကလံ ယေဘုယျဝသေန ဝုတ္တံ။ ကဿစိ ဟိ အတ္တနာ အဓိဂတမဂ္ဂဝဇ္ဈကိလေသေသု သန္ဒေဟော ဥပ္ပဇ္ဇတိယေဝ မဟာနာမဿ သက္ကဿ ဝိယ။ သော ဟိ သကဒါဂါမီ သမာနောပိ “တဿ မယှံ, ဘန္တေ, ဧဝံ ဟောတိ ‘ကော သု နာမ မေ ဓမ္မော အဇ္ဈတ္တံ အပ္ပဟီနော, ယေန မေ ဧကဒါ လောဘဓမ္မာပိ စိတ္တံ ပရိယာဒါယ တိဋ္ဌန္တိ, ဒေါသဓမ္မာပိ စိတ္တံ ပရိယာဒါယ တိဋ္ဌန္တိ, မောဟဓမ္မာပိ စိတ္တံ ပရိယာဒါယ တိဋ္ဌန္တီ’”တိ (မ. နိ. ၁.၁၇၅) ဘဂဝန္တံ ပုစ္ဆိ။ အယံ ကိရ ရာဇာ သကဒါဂါမိမဂ္ဂေ

န လောဘာဒယော သမူဟာ နိရောဓသဘာဝါ ပဟီယန္တီတိ သဒ္ဓိံ အပရာသိ။ ကိံ အရိယသာဝကဿ ဧဝံ သန္တေ ဟောတိ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ? အာမ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ကသ္မာ? ပဏ္ဏတ္တိယံ အဘောဂဝိဒတ္တာ။ “အယံ ကိလေသော အသုကမဂ္ဂဝဇ္ဈော”တိ ဧဝမိဿာ ပဏ္ဏတ္တိယာ အဘောဂဝိဒဿ ဟိ အရိယသာဝကဿ ဧဝံ ဟောတိ။ ကိံ တဿ ပစ္စဝေက္ခဏာ နတ္ထီတိ? အတ္ထိ, သာ ပန န သဗ္ဗေသံ ပရိပုဏ္ဏာ ဟောတိ။ ဧကော ဟိ ပဟီနကိလေသမေဝ ပစ္စဝေက္ခတိ, ဧကော အဝသိဋ္ဌကိလေသမေဝ, ဧကော မဂ္ဂမေဝ, ဧကော ဖလမေဝ, ဧကော နိဗ္ဗာနမေဝ။ ဣမာသု ပန ပဉ္စသု ပစ္စဝေက္ခဏာသု ဧကံ ဝါ ဒွေ ဝါ နော လဒ္ဓုံ န ဝဋ္ဋတိ။ ဣတိ ယဿ ပစ္စဝေက္ခဏာ န ပရိပုဏ္ဏာ, တဿ မဂ္ဂဝဇ္ဈကိလေသပဏ္ဏတ္တိယံ အဘောဂဝိဒတ္တာ ဧဝံ ဟောတိ။ **ဥဂ္ဂဟပရိပုစ္ဆာကုသလာ** တိ သဇ္ဈာယမဂ္ဂသံဝဏ္ဏနာသု နိပုဏာ။

ယာယ ပဋိပဒာယ ယဿ အရိယမဂ္ဂေါ အာဂစ္ဆတိ, သာ ပုဗ္ဗဘာဂပဋိပတ္တိ **အာဂမနပဋိပဒာ။ သောဓေတဗ္ဗာ** တိ သုဒ္ဓာ ဥဒာဟု န သုဒ္ဓာတိ ဝိစာရဏာဝသေန သောဓေတဗ္ဗာ။ **န သုဇ္ဈတီ** တိ တတ္ထ တတ္ထ ပမာဒပဋိပတ္တိသဗ္ဘာဝတော။ **အပနေတဗ္ဗော** တိ အတ္တနော ပဋိညာယ အပနေတဗ္ဗော။ **“သုဇ္ဈတီ”** တိ ဝတွာ သုဇ္ဈနာကာရံ ဒဿေတုံ **“ဒီဃရတ္တ”**န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ပညာယတီ**တိ ဧတ္ထာပိ **“ယဒိ”**တိ ပဒံ အာနေတွာ ယဒိ သော ဘိက္ခု တာယ ပဋိပဒာယ ပညာယတီတိ သမ္ဗန္ဓော ။ စတူသု ပစ္စယေသု အလဂ္ဂတ္တာ **“အာကာသေ ပာဏိသမေန စေတသာ”**တိ ဝုတ္တံ။ **ဝုတ္တသဒိသန္တိ** တဿ ဘိက္ခုနော ဗျာကရဏံ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ ဝုတ္တေန သဒိသံ, သမန္တိ အတ္ထော။

ခီဏာသဝပဋိပတ္တိသဒိသာ ပဋိပဒါ ဟောတီ တိ ဒီဃရတ္တံ သုဝိက္ခမ္ဘိတကိလေသတ္တာ။ **ခီဏာသဝဿ နာမ။ပေ။ န ဟောတီ**တိ ပဟီနဝိပလ္လာသတ္တာ ဇီဝိတနိကန္တိယာ စ အဘာဝတော န ဟောတိ။ ပုထုဇ္ဇနဿ ပန အပ္ပဟီနဝိပလ္လာသတ္တာ ဇီဝိတနိကန္တိသဗ္ဘာဝတော စ အပ္ပမတ္တကေနပိ ဟောတိ။

တတြိမာနိ ဝတ္ထူနိ – **ဒီဃဘာဏကအဘယတ္ထေရော** ကိရ ဧကံ ပိဏ္ဍပာတိကံ ပရိဂ္ဂဟေတုံ အသက္ကောန္တော ဒဟရဿ သညံ အဒာသိ။ သော တံ နဟာယမာနံ ကလျာဏီနဒီမုခဒွါရေ နိမုဇ္ဇိတွာ ပာဒေ အဂ္ဂဟေသိ။ ပိဏ္ဍပာတိကော “ကုမ္ဘီလော”တိ သညာယ မဟာသဒ္ဒံ အကာသိ, တဒါ နံ “ပုထုဇ္ဇနော”တိ ဇာနိံသု။ **စန္ဒမုခတိဿရာဇကာလေ** ပန မဟာဝိဟာရေ သင်္ဃတ္ထေရော ခီဏာသဝေါ ဒုဗ္ဗလစက္ခုကော ဝိဟာရေယေဝ အစ္ဆတိ။ တံ ရာဇာ “ထေရံ ပရိဂ္ဂဏှိဿာမီ”တိ ဘိက္ခူသု ဘိက္ခာစာရံ ဂတေသု အပ္ပသဒ္ဒော ဥပသင်္ကမိတွာ သပ္ပော ဝိယ ပာဒေ အဂ္ဂဟေသိ။ ထေရော သိလာထမ္ဘော ဝိယ နိစ္စလော ဟုတွာ “ကော ဧတ္ထာ”တိ အာဟ။ အဟံ, ဘန္တေ, တိဿောတိ။ သုဂန္ဓံ ဝါယသိ နော တိဿာတိ။ ဧဝံ ခီဏာသဝဿ ဘယံ နာမ နတ္ထိ။ ဧကစ္စော ပန ပုထုဇ္ဇနောပိ အတိသူရော ဟောတိ နိဗ္ဘယော, သော ရဇနီယေန အာရမ္မဏေန ပရိဂ္ဂဏှိတဗ္ဗော။ **ဝသဘရာဇာပိ** ဟိ ဧကံ ထေရံ ပရိဂ္ဂဏှမာနော ဃရေ နိသီဒါပေတွာ တဿ သန္တိကေ ဗဒရသာဠဝံ မဒ္ဒမာနော နိသီဒိ။ မဟာထေရဿ ခေဠော စလိတော, ထေရဿ ပုထုဇ္ဇနဘာဝေါ အာဝိဘူတော။ ခီဏာသဝဿ ဟိ ရသတဏှာ နာမ သုပ္ပဟီနာ, ဒိဗ္ဗေသုပိ ရသေသု နိကန္တိ နာမ န ဟောတိ။ တသ္မာ ဣမေဟိ ဥပာယေဟိ ပရိဂ္ဂဟေတွာ သစဿ ဘယံ ဝါ ဆမ္ဘိတတ္တံ ဝါ ရသတဏှာ ဝါ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, “န တွံ အရဟာ”တိ အပနေတဗ္ဗော။

အသန္တဂုဏသမ္ဘာဝနလက္ခဏာ ပာပိစ္ဆာတိ အာဟ – **“ယာ သာ ဣဓေကစ္စော။ပေ။ အာဒိနာ နယေန”** တိ။ **အာဒိ-**သဒ္ဒေန “အဿဒ္ဓော သမာနော ‘သဒ္ဓေါတိ မံ ဇနော ဇာနာတူ’တိ ဣစ္ဆတိ, အပ္ပဿုတော သမာနော ‘ဗဟုဿုတောတိ မံ ဇနော ဇာနာတူ’တိ ဣစ္ဆတိ, သင်္ဂဏိကာရာမော သမာနော ‘ပဝိဝိတ္တောတိ မံ ဇနော ဇာနာတူ’တိ ဣစ္ဆတိ, ကုသီတော သမာနော ‘အာရဒ္ဓဝီရိယောတိ မံ ဇနော ဇာနာတူ’တိ ဣစ္ဆတိ, မုဋ္ဌဿတီ သမာနော ‘ဥပဋ္ဌိတဿတီတိ မံ ဇနော ဇာနာတူ’တိ ဣစ္ဆတိ, အသမာဟိတော သမာနော ‘သမာဟိတောတိ မံ ဇနော ဇာနာတူ’တိ ဣစ္ဆတိ, ဒုပ္ပညော သမာနော ‘ပညဝါတိ မံ ဇနော ဇာနာတူ’တိ ဣစ္ဆတိ, အခီဏာသဝေါ သမာနော ‘ခီဏာသဝေါတိ မံ ဇနော ဇာနာတူ’တိ ဣစ္ဆတိ, ယာ ဧဝရူပါ ဣစ္ဆာ ဣစ္ဆာဂတာ ပာပိစ္ဆတာ ရာဂေါ သာရာဂေါ စိတ္တဿ သာရာဂေါ, အယံ ဝုစ္စတိ ပာပိစ္ဆတာ”တိ (ဝိဘ. ၈၅၁) ဧဝံ ဝုတ္တံ ပာဠိပဒေသံ သင်္ဂဏှာတိ။ **ပာပိကာယာ**တိ လာမိကာယ ဣစ္ဆာယ။ **အပကတော**တိ ပာပိကာယ ဣစ္ဆာယ သမ္မာအာဇီဝတော အပေတော ကတောတိ ဣစ္ဆာယ အပကတော။ တထာဘူတော စ မိစ္ဆာဇီဝေန အဘိဘူတော ပရာဇိတော နာမ ဟောတီတိ အာဟ **“အဘိဘူတော ပရာဇိတော”**တိ။

သာမညံ ဒုပ္ပရာမဥ္ခ် နိရယာယုပကမုတီ တိ ယထာ ကုသော ယေန ဒုဂ္ဂဟိတော, တသ္သ ဟတ္ထံ အနုကန္တတိ ဖာလေတိ, ဧဝမေဝ သမဏဓမ္မသင်္ခါတံ သာမညမ္ပိ ခဏ္ဍသီလာဒိတာယ ဒုပ္ပရာမဥ္ခ် နိရယာယ ဥပကမုတိ, နိရယေ နိဗ္ဗတ္တာပေတီတိ အတ္ထော။ **သိထိလောတိ** ဩလီယိတွာ ကရဏေန သိထိလဂ္ဂဟေန ကတော။ **ပရိဗ္ဗာဇော** တိ ခဏ္ဍာဒိဘာဝပ္ပတ္တော သမဏဓမ္မော။ **ဘိယ္ယော အာကိရတေ ရဇ** န္တိ အဗ္ဘန္တရေ ဝိဇ္ဇမာနံ ရာဂရဇာဒိံ ဧဝရူပေ သမဏဓမ္မေ အပနေတုံ န သက္ကောတိ, အထ ခေါ တသ္သ ဥပရိ အပရမ္ပိ ရာဂရဇာဒိံ အာကိရတီတိ အတ္ထော။ **ဘိက္ခုဘာဝေ** တိ ဟရာဇိကံ အာပဇ္ဇိတွာ "သမဏော အဟ"န္တိ ပဋိဇာနနတော တေဟာရမတ္တသိဒ္ဓေ ဘိက္ခုဘာဝေ။ **အဇာနမေတာ** တိ ဟဌေ **တေ** တိ အဝဓာရဏတ္ထေ နိပာတော။ **အဇာနမေဝ** န္တိ ဟဌေ ပန ဧဝံ ဇာနာမိ ဧဝံ ပဿာမီတိ အဝစန္တိ ယောဇေတဗ္ဗံ။

ပဒဘာဇနီယဝဏ္ဏနာ

၁၉၉. အသုဘဇ္ဈာနာဒီနီ တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ကာယဂတာသတိဇ္ဈာနဥ္စ ကသိဏဇ္ဈာနဥ္စ သင်္ဂဏှာတိ။ တေန "ကာယဂတာသတိဇ္ဈာနံ ပထဝီကသိဏဇ္ဈာနံ သမာပဇ္ဇိ"န္တိအာဒိံ ဝဒန္တောပိ ဟရာဇိကောဝ ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ဝိမောက္ခော** တိ ဧတ္ထ **ဝိ**-သဒ္ဒော ဝိသေသတ္ထော ဝိဝိဓတ္ထော တတိ ဒဿေန္တော အာဟ **"သုဋ္ဌု မုတ္တော"** တိ အာဒိ။ **ဝိမောက္ခော** တိ စတ္တာရော အရိယမဂ္ဂါ။ တသ္သ သဂုဏတော သုညတာဒိနာမလာဘံ ဒဿေန္တော အာဟ **"သော ပနာယ"** န္တိအာဒိ။ မဂ္ဂေ ဟိ နာမ ပဉ္စဟိ ကာရဏေဟိ နာမံ လဘတိ သရသေန တ ပစ္စနီကေန တ သဂုဏေန တ အာရမ္မဏေန တ အာဂမနေန တ။ သစေ ဟိ သင်္ခါရုပေက္ခာ အနိစ္စတော သင်္ခါရေ သမ္မသိတွာ ဝုဋ္ဌာတိ, အနိမိတ္တဝိမောက္ခေန ဝိမုစ္စတိ, သစေ ဒုက္ခတော သမ္မသိတွာ ဝုဋ္ဌာတိ, အပ္ပဏိဟိတဝိမောက္ခေန ဝိမုစ္စတိ, သစေ အနတ္တတော သမ္မသိတွာ ဝုဋ္ဌာတိ, သုညတဝိမောက္ခေန ဝိမုစ္စတိ, ဣဒံ **သရသတော** နာမံ နာမ။ ယသ္မာ ပနေသ အနိစ္စာနုပဿနာယ သင်္ခါရာနံ ဃနဝိနိဗ္ဘောဂံ ကတွာ နိစ္စနိမိတ္တဓုဝနိမိတ္တသဿတနိမိတ္တာနိ ပဇဟန္တော အာဂတော, တသ္မာ အနိမိတ္တော။ ဒုက္ခာနုပဿနာယ ပန သုခသညံ ပဟာယ ပဏိဓိံ ပတ္ထနံ သုက္ခာပေတွာ အာဂတတ္တာ အပ္ပဏိဟိတော။ အနတ္တာနုပဿနာယ အတ္တသတ္တပုဂ္ဂလသညံ ပဟာယ သင်္ခါရာနံ သုညတော ဒိဋ္ဌတ္တာ သုညတောတိ ဣဒံ **ပစ္စနီကတော** နာမံ နာမ။

ရာဂာဒီဟိ ပနေသ သုညတတ္တာ သုညတော။ ရူပနိမိတ္တာဒီနံ ရာဂနိမိတ္တာဒီနံယေဝ တ အဘာဝေန အနိမိတ္တော။ ရာဂပဏိဓိအာဒီနံ အဘာဝတော အပ္ပဏိဟိတောတိ ဣဒမဿ **သဂုဏတော** နာမံ။ သွာယံ သုညတံ အနိမိတ္တံ အပ္ပဏိဟိတဥ္စ နိဗ္ဗာနံ အာရမ္မဏံ ကရောတီတိ သုညတော အနိမိတ္တော အပ္ပဏိဟိတောတိ ဝုစ္စတိ, ဣဒမဿ **အာရမ္မဏတော** နာမံ။ အာဂမနံ ပန ဒုဝိဓံ ဝိပဿနာဂမနံ မဂ္ဂါဂမနဥ္စ။ တတ္ထ မဂ္ဂေ ဝိပဿနာဂမနံ လဗ္ဘတိ, ဖလေ မဂ္ဂါဂမနံ။ အနတ္တာနုပဿနာ ဟိ သုညတာ နာမ, သုညတဝိပဿနာယ မဂ္ဂေ သုညတော။ အနိစ္စာနုပဿနာ အနိမိတ္တာ နာမ, အနိမိတ္တဝိပဿနာယ မဂ္ဂေ အနိမိတ္တော။ ဣဒံ ပန နာမံ န အဘိဓမ္မပရိယာယေန လဗ္ဘတိ။ တထာ ဟိ တံ သင်္ခါရနိမိတ္တဿ အဝိဇဟနတော န နိပ္ပရိယာယေန အနိမိတ္တံ, သုတ္တန္တပရိယာယေန ပန လဗ္ဘတိ။ တတ္ရ ဟိ ဂောတြဘုဉာဏံ အနိမိတ္တံ နိဗ္ဗာနံ အာရမ္မဏံ ကတွာ အနိမိတ္တနာမကံ ဟုတွာ သယံ အာဂမနိယဋ္ဌာနေ ဌတွာ မဂ္ဂဿ နာမံ ဒေတီတိ ဝဒန္တိ, တေန မဂ္ဂေ အနိမိတ္တောတိ ဝုတ္တော။ မဂ္ဂါဂမနေန ပန ဖလံ အနိမိတ္တန္တိ ယုဇ္ဇတိယေဝ။ ဒုက္ခာနုပဿနာ သင်္ခါရေသု ပဏိဓိံ သုက္ခာပေတွာ အာဂတတ္တာ အပ္ပဏိဟိတာ နာမ, အပ္ပဏိဟိတဝိပဿနာယ မဂ္ဂေ အပ္ပဏိဟိတော, အပ္ပဏိဟိတမဂ္ဂဿ ဖလံ အပ္ပဏိဟိတံ။ ဧဝံ ဝိပဿနာ အတ္တနော နာမံ မဂ္ဂဿ ဒေတိ, မဂ္ဂေါ ဖလဿာတိ ဣဒံ **အာဂမနတော** နာမံ။ **သုညတ္တာ** တိ ဝိဝိတ္တတ္တာ။ န ဟိ မဂ္ဂေ ရာဂာဒယော သန္တိ, ဥပရူပရိ ဥပ္ပဇ္ဇနကရာဂာဒီနံ ကာရဏတ္တာ ရာဂာဒယော နိမိတ္တန္တိ အာဟ **"ရာဂဒောသမောဟနိမိတ္တေဟီ"** တိ။ သဝိဂ္ဂဟာနံ ဝိယ ဥပဋ္ဌာနမေဝ့တ္ထ နိမိတ္တန္တိ ဝဒန္တိ။ ရာဂာဒယောဝ ပဝတ္တိဋ္ဌာနဋ္ဌေန ပဏိဓီတိ အာဟ **"ရာဂဒောသမောဟပဏိဓီနီ"** န္တိ။

ဝတ္ထုဝိဇ္ဇာဒိံ သန္ဓာယ အဝစနတော **"ဝိဇ္ဇာနံ လာဘီမှိဟီ"** တိ ဝုတ္တေပိ ဟောတိ။ **ကိလေသေဟိ စိတ္တဿ ဝိနီဝရဏတာ** တိ သတိပဋ္ဌာနစတုက္ကာဒိကိလေသေဟိ စိတ္တဿ ဝိနီဝရဏတာ။ ကိဥ္စာပိ မဟာအဋ္ဌကထာယမ္ပိ ကိလေသေဟိ စိတ္တဿ ဝိနီဝရဏတာ ဒဿိတံ, တတ္ထ ပန "လောကုတ္တရာနံ သတိပဋ္ဌာနာန"န္တိအာဒိနာ ပစ္စေကံ လောကုတ္တရ-သဒ္ဒံ ယောဇေတွာ ကိလေသ

ကောဋ္ဌာသဝသေနေဝ ဝုတ္တံ, ဣမ လောကုတ္တရ-သဒ္ဒေန ဝိနာတိ အယမေတ္ထ ဝိသေသော။ **တတ္ထာ** တိ တေသု ကောဋ္ဌာသေသု။

နနု စ ''ကိလေသပ္ပဟာနမေတ''တိ ကသ္မာ ဝုတ္တံ။ န ဟိ ကိလေသာနံ ပဟာနမတ္တံ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မော ဟောတီတိ ယော ဝဒေယျ, တံ သန္ဓာယ ကိလေသပ္ပဟာနဿ မဂ္ဂကိစ္စတ္တာ ကိစ္စဝသေန မဂ္ဂေ ဒီပိတောတိ ဒဿေတုံ **''တံ ပနာ''**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ကာမရာဂံ သန္ဓာယ **''တတိယမဂ္ဂေန ဟိ ရာဂဒေါသာနံ ပဟာန''** န္တိ ဝုတ္တံ, န ပန ရူပရာဂအရူပရာဂေ သန္ဓာယ။ န ဟိ တေ တေန ပဟီယန္တိ စတုတ္ထမဂ္ဂေန ပဟာတဗ္ဗတ္တာ။

ရာက စိတ္တံ ဝိနီဝရဏတာ တိ ရာက စိတ္တဿ ဝိနီဝရဏတာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ရာက ဝိမုတ္တဿ စိတ္တဿ သ တဿေဝ ရာဂနီဝရဏဿ အဘာဝေန ဝိဂတနီဝရဏတ္တာ ဝိနီဝရဏတာတိ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ သေ နယော သေသေသုပိ။

ယာ စ ပဠ္စ ဝိဇ္ဇာတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **နိဗ္ဗင္ဂိတလောကုတ္တရတ္တာ** တိ ဝိသုံယေဝ လောကတော အပဂတလောကုတ္တရတ္တာ။ ယထာ ဝိနာ လောကုတ္တရ-သဒ္ဒေန ''သတိပဋ္ဌာနာဒီနံ လာဘီမှီ''တိ ဝုတ္တေပိ ဟရာဇိကံ ဟောတိ, ဧဝမိဓာပိ ''အတ္တပဋိသမ္ဘိဒါယ လာဘီမှီတိ ဝုတ္တေပိ ဟောတိယေဝ''တိ ဝတ္တုံ ယုဇ္ဇတိ။ ကိဥ္စာပိ ယုဇ္ဇတိ, အထ ခော မဟာအဋ္ဌကထာယံ ဝိဘာဂေန ဝုတ္တတ္တာ န သက္ကာ ဧဝမိဒံ ဝတ္တုန္တိ ဒဿေတုံ **''မဟာအဋ္ဌကထာယံ ပန။ ပေ.။ န သက္ကာ အညံ ပမာဏံ ကာတု''**န္တိ ဝုတ္တံ။ တမ္ပိ တတ္ထေဝ ပဋိက္ခိတ္တန္တိ သမ္ဗန္ဓော။

သုဒ္ဓိကတရကထာဝဏ္ဏနာ

၂၀၀. **ဥလ္လပနာကာရ** န္တိ သမာပဇ္ဇိန္တိအာဒိဥလ္လပနာကာရံ။ **အာပတ္တိဘေဒ** န္တိ ''န ပဋိဝိဇာနန္တဿ အာပတ္တိ ထုလ္လစ္စယဿာ''တိအာဒိအာပတ္တိဘေဒံ။ **ပုန အာနေတွာ ပဌမဇ္ဈာနာဒီဟိ န ယောဇိတ** န္တိ တေ္တ ''ပဌမဇ္ဈာနေနာ''တိ ဟဌောတိ **ဂဏ္ဌိပဒေ** ဝုတ္တံ, တဒေဝ ယုတ္တံ။

ကတ္တုသာဓနောပိ **ဘဏိတ**-သဒ္ဒော ဟောတီတိ အာဟ **''အထ တ''**တိအာဒိ။ ယေန စိတ္တေန မုသာ ဘဏတိ, တေနေဝ စိတ္တေန န သက္ကာ ''မုသာ ဘဏာမီ''တိ ဇာနိတုံ, အန္တရန္တရာ ပန အညေန စိတ္တေန ''မုသာ ဘဏာမီ''တိ ဇာနာတီတိ ဝုတ္တံ **''ဘဏန္တဿ ဟောတိ မုသာ ဘဏာမီ''** တိ။ **အယမေတ္ထ အတ္ထော ဒဿိတော** တိ တီဟိ အင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတော မုသာတအေတိ အယမေတ္ထ အတ္ထော ဒဿိတော။ **န သက္ကာ န ဘဝိတု** န္တိ ပုဗ္ဗဘာဂတော ပဌာယ အာဘောဂံ ကတွာ ဘဏိတတ္တာ န သက္ကာ န ဘဝိတုံ။ **အာပတ္တိယာ န ကာရေတဗ္ဗော** တိ ပုဗ္ဗဘာဂက္ခဏေ ''မုသာ ဘဏိဿာမီ''တိ အာဘောဂံ ဝိနာ သဟသာ ဘဏန္တဿ ဝစနက္ခဏေ ''မုသာ တေ''န္တိဥပဋ္ဌိတေပိ နိဝတ္တေတုမသက္ကုဏေယျတာယ အဝိသယဘာဝတော အာပတ္တိယာ န ကာရေတဗ္ဗော။ **ဒဝ**တိ သဟသာ။ **ရဝ**တိ အညံ ဝတ္တုကာမဿ ခလိတွာ အညဘဏနံ။

တံ ဇာနာတီတိ တံဉာဏံ, တဿ ဘာဝေ **တံဉာဏတာ,** ဉာဏဿ အတ္တသံဝေဒနန္တိ အတ္ထော။ **ဉာဏသမောဓာန**န္တိ ဉာဏဿ ဗဟုဘာဝေ, ဧကစိတ္တုပ္ပာဒေ အနေကဉာဏတာတိ အတ္ထော။ **န ဟိ သက္ကာ။ပေ.။ ဇာနိတု** န္တိ အာရမ္မဏကရဏဿ အဘာဝတော ဝုတ္တံ။ အသမ္မောဟာဝဗောဓော စ ဤဒိသဿ ဉာဏဿ နတ္ထိ, ''ဘဏိဿာမီ''တိ ပဝတ္တစိတ္တံ ''ဘဏာမီ''တိ ပဝတ္တစိတ္တဿ ပစ္စယော ဟုတွာ နိရုဇ္ဈတိ, တဥ္စ ''ဘဏိတ''န္တိ ပဝတ္တစိတ္တဿ ပစ္စယော ဟုတွာတိ အာဟ – **''ပုရိမံ ပုရိမံ ပန။ပေ.။ နိရုဇ္ဈတီ''** တိ။ တသ္မိံ ပုဗ္ဗဘာဂေ သတိ ''သေသဒွယံ န ဟေဿတီ''တိ ဇော် နတ္ထိ, အဝဿံ ဟောတိယေဝတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ, ဘဏိဿာမီတိ ပုဗ္ဗဘာဂေ သတိ ''ဘဏာမိ ဘဏိတ''န္တိ ဇော် ဒွယံ န န ဟောတိ, ဟောတိယေဝတိ အဓိပ္ပာယော။ **ဇော် ဝိယ ပကာသတီ**တိ အနေကက္ခဏေ ဥပ္ပန္နမ္ပိ စိတ္တံ ဧကက္ခဏေ ဥပ္ပန္နသဒိသံ ဟုတွာ ပကာသတိ။ **သမာပဇ္ဇိန္တိအာဒီနီ** တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန သမာပဇ္ဇာမိ, သမာပန္နောတိ ဣမာနိ ဒွေ သင်္ဂဏှာတိ။ တတ္ထ သမာပဇ္ဇိံ, သမာပန္နောတိ ဣမေသံ အသတိပိ ကာလနာနတ္တေ ဝစနဝိသေသံ သန္ဓာယ ဝိသုံ ဂဟဏံ။

၂၀၇. **သကဘာဝပရိစ္စဇနဝသေနာ** တိ အတ္တနော သန္တကဘာဝဿ ပရိစ္စဇနဝသေန။ မဂ္ဂုပ္ပတ္တိတော ပုဗ္ဗေ ဝိယ ''သရာဂေ သဒေါသော''တိ ဝတ္တဗ္ဗတာဘာဝတော စတ္တမ္ပိ ကေစိ ဂဏှန္တိ, နယိဒမေဝန္တိ ဒဿနတ္ထံ **''ဝန္တော''** တိ ဝုတ္တံ။ န ဟိ ယံ ယေန ဝန္တံ, သော ပုန တံ အာဒိယတိ။ တေနာဟ **''အနာဒိယနဘာဝဒဿနဝသေနာ''**တိ။ ဝန္တမ္ပိ ကိဉ္စိ သန္တတိလဂ္ဂံ သိယာ, နယိဒမေဝန္တိ ဒဿနတ္ထံ **''မုတ္တော''** တိ ဝုတ္တံ။ တေနာဟ **''သန္တတိတော ဝိမောစနဝသေနာ''**တိ။ မုတ္တမ္ပိ ကိဉ္စိ မုတ္တဗန္ဓနံ ဝိယ ဖလံ ကုဟိဉ္စိ တိဋ္ဌတိ, န ဧဝမိဒန္တိ ဒဿနတ္ထံ **''ပဟီနော''**တိ ဝုတ္တံ။ တေနာဟ **''ကွစိ အနဝဋ္ဌာနဒဿနဝသေနာ''** တိ။ ယထာ ကိဉ္စိ ဒုန္နိဿဋ္ဌံ ပုန အာဒာယ သမ္မဒေဝ နိဿဋ္ဌံ ပဋိနိဿဋ္ဌန္တိ ဝုစ္စတိ, ဧဝံ ဝိပဿနာယ နိဿဋ္ဌံ အာဒိန္နသဒိသံ မဂ္ဂေန ပဟီနံ ပဋိနိဿဋ္ဌံ နာမ ဟောတီတိ ဒဿနတ္ထံ **''ပဋိနိဿဋ္ဌော''** တိ ဝုတ္တံ။ တေနာဟ **''အာဒိန္နပုဗ္ဗဿ ပဋိနိဿဂ္ဂဒဿနဝသေနာ''**တိ။ **ဥက္ခေဋိတော** တိ ဥတ္တာသိတော, ဥတ္တာသေတ္ဝာ ပလာပိတောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ယော စ ဥတ္တာသေတ္ဝာ ပလာပိတော, န ပုန သော တံ ဌာနံ အာဂစ္ဆတီတိ အာဟ **''ပုန အနလ္လီယနဘာဝဒဿနဝသေနာ''** တိ, ပုန အာဂန္တ္ဝာ သန္တာနေ အနုပ္ပတ္တိဘာဝဒဿနဝသေနာတိ အတ္ထော။ ခိဋ္ဌ-သဒ္ဒံ သဒ္ဒသတ္ထဝိဒူ ဥတ္တာသတ္ထေ ပဌန္တီတိ အာဟ – **''သတ္ဝာယမတ္ထော သဒ္ဒသတ္ထတော ပရိယေသိတဗ္ဗော''** တိ။ အဏုယေဝ **အဏုသဟဂတံ,** အတိခုဒ္ဒကန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

သုဒ္ဓိကတရကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဝတ္တုကာမတရကထာဝဏ္ဏနာ

၂၁၅. **ကေဝလဥ္ဟိယန္တိ** ကေဝလဥ္ဟိ အယံ။ ''တရော''တိ အဇ္ဈာဟရိတဗ္ဗံ။ **တင္ခဏာယေဝ ဇာနာတီ** တိ ''ပဌမဇ္ဈာနံ သမာပဇ္ဇိ''န္တိအာဒိမ္ဟိ ဝုတ္တေ တဒတ္ထဿ ပကတိယာ ဝိဇာနနလက္ခဏံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ဧဝံ ပန ဝစီဘေဒံ အကတ္ဝာ ပက္ကမနာဒီသု အညတရေ ဘိက္ခု ''မံ အရဟာတိ ဇာနာတူ''တိ တမ္ဟာ အာတသာ ပဌမံ ပက္ကမတီတိ အာဂတဝတ္ထုမ္ဟိ ဝိယ တသ္မိံ ခဏေ အဝိဒိတေပိ နိက္ခန္တမတ္တေ ဟာရာဇိကံ။ **ဇာနနလက္ခဏ** န္တိ ''တင္ခဏေ ဇာနနံ နာမ ဤဒိသ''န္တိ ဝုတ္တလက္ခဏံ ။ **ဝိညတ္တိပထေ** တိ ကာယဝစီဝိညတ္တီနံ ဂဟဏယောဂ္ဂေ ပဒေသေ, ပကတိစက္ခုနာ ပကတိသောတေန စ ဒဋ္ဌုံ သောတုဉ္စ အရဟဋ္ဌာနေတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ တေန ဝိညတ္တိပထံ အတိက္ကမိတ္ဝာ ဌိတော စေ ကောစိ ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ဒိဗ္ဗာယ စ သောတဓာတုယာ ဒိသ္ဝာ သုတ္ဝာ စ ဇာနာတိ, န ဟာရာဇိကန္တိ ဒီပေတိ။ အဿုတ ပုဗ္ဗဿ ''ကိမိဒံ ဝုတ္တ''န္တိ သံသယုပ္ပတ္တိသဗ္ဘာဝတော **''သုတံ ဟောတီ''**တိ ဝုတ္တံ။ ပဌမံ ဝစနမတ္တံ အသုတ္ဝာ သုတပုဗ္ဗေနပိ ''ပဌမဇ္ဈာနံ သမာပဇ္ဇိ''န္တိ ဝုတ္တေ ''ကိမိဒ''န္တိ သန္ဒေဟံ အနုပ္ပာဒေတ္ဝာ ''ဈာနံ နာမ ကိရေသ သမာပဇ္ဇီ''တိ ဇာနကမတ္တေပိ ဉာတေ ဟာရာဇိကံ ဟောတိယေဝ။

အနာပတ္တိဘေဒကထာဝဏ္ဏနာ

၂၂၂. **အနုလ္လပနာဓိပ္ပာယဿာ** တိ အတိက္ကမိတ္ဝာ အဝတ္တုကာမဿ, ''ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မော အယ''န္တိ အသလ္လက္ခေန္တဿာတိ အဓိပ္ပာယော။ သရူပတော ပန ''အနာပတ္တိ ဘိက္ခု အနုလ္လပနာဓိပ္ပာယဿာ''တိ ဝိနီတ ဝတ္ထုသု တတ္ထ တတ္ထ အာဂတဝတ္ထုဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗော။ ''ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မော အယ''န္တိ အသလ္လက္ခေတ္ဝာ တ ဝဒန္တောပိ တေဟာရတော အညံ ဗျာကရောန္တော နာမ ဟောတီတိ ဝုတ္တံ **''အညံ ဗျာကရောန္တဿာ''** တိ။

ပဒဘာဇနီယဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဘာယန္တောပီ တိ ''ဣမဿ မယိ နတ္ထိဘာဝံ အညေပိ ဇာနန္တာ အတ္ထိ နု ခော''တိ ဘာယန္တောပိ။

ဝိနီတဝတ္ထုဝဏ္ဏနာ

၂၂၃. **သေက္ခဘူမိယ** န္တိ ဣမိနာ ဈာနဘူမိမ္ပိ သင်္ဂဏှာတိ။ **တိဏ္ဏံ ဝိဝေကာန** န္တိ ကာယစိတ္တဥပဓိဝိဝေကာနံ။

ပိဏ္ဍာယ စရဏသ္သ ဘောဇနေပရိယေသာနတ္တာ ဝုတ္တံ **“ယာဝ ဘောဇနပရိယေသာန”**န္တိ။ ဘုတ္တ္တ အာဂစ္ဆန္တသ္သပိ ပုန ဝုတ္တနယေနေဝ သမ္ပာဝနိဋ္ဌာယ စီဝရသဏ္ဌပနာဒိနိ ကရောန္တသ္သ ဒုက္ကဋမေဝ။

၂၂၅. အာရာမနီယော, အာဝုသော, မမ္ဗော အာရဒ္ဓဝီရိယေနာ တိ ဝတ္ထုဒ္ဒဝယံ ကေသဒိသမ္ပိ ဒ္ဒဝီဟိ ဘိက္ခူဟိ ဝိသုံ ဝိသုံ အာရောစိတတ္တာ ဘဂဝတာ ဝိနိစ္ဆိနိတံ သဗ္ဗမ္ပိ ဝိနီတဝတ္ထုသု အာရောပေတဗ္ဗန္တိ ဟဋ္ဌိယံ အာရောပိတံ။

၂၂၆. ပသာဒဘာညန္တိ ကေဝလံ ပသာဒမတ္တေန ဘဏနံ, န ပန “သဘာဝတော ဧတေ အရဟန္တောယေတ”တိ စိန္တေတ္တ္တ။ တေနေဝေတ္ထ အနာပတ္တိ ဝုတ္တာ။ ယဒိ ပန “ဧတေ သဘာဝတော အရဟန္တောယေတ”တိ မညမာနော “အာယန္တု ဘောန္တော အရဟန္တော”တိအာဒိနိ ဝဒတိ, န သမ္ပဋိစ္ဆိတဗ္ဗံ။

၂၂၇. ပဒသာ ဂမနံ သန္ဓာယ ကတိကာယ ကတတ္တာ **“ယာနေန တ”**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ဝိဇ္ဇာမယိဒ္ဓိံ သန္ဓာယ “ကူဒ္ဓိယာ”တိ ဝုတ္တံ။ **အညမညံ ရက္ခန္တိ** တိ “ယော က္ကမမ္ပဟာ အာတသာ ပဋမံ ပက္ကမိသ္သတိ, တံ မယံ ‘အရဟာ’တိ ဇာနိသ္သာမာ”တိ ဧဝံ ကတိကာယ ကတတ္တာ အပုဗ္ဗာစရိမံ အသုဒ္ဓစိတ္တေန ဂစ္ဆန္တာပိ သဟ နိက္ခန္တဘာဝတော အညမညံ ရက္ခန္တိ။ ကေစိ ပန “ဟတ္ထပာသံ အဝိဇဟိတ္တ္တ အညမညသ္သ ဟတ္ထံ ဂဏှန္တော ဝိယ ဂစ္ဆန္တောပိ ‘ဥဋ္ဌေထ ဂစ္ဆာမ, ထေ ဂစ္ဆာမာ’တိ ဧဝံ သံဝိဒဟိတ္တ္တ ဂမနေ ပုဗ္ဗာပရံ ဂစ္ဆန္တောပိ နာပဇ္ဇတီ”တိ ဝဒန္တိ။ **တေံ ပန အမမ္မိကံ ကတိကဝတ္တန္တိ** “က္ကစ အရဟန္တောယေဝ ဝသန္တူတိ ယဒိ ဘိက္ခူ ကတိကံ ကရောန္တိ, တေံ အမမ္မိကံ ကတိကဝတ္တ”န္တိ **စူဠဂဏ္ဌိပဒေ** ဝုတ္တံ။ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တံ ပန သဗ္ဗမ္ပိ ကတိကဝတ္တံ သန္ဓာယ တေံ ဝုတ္တန္တိ အမ္ပဟာကံ ခန္တိ, ဝီမံသိတ္တ္တ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **နာနာဝေရဇ္ဇကာ** တိ နာနာဇနပဒတသိနော။ **သင္ဃလာဘော** တိ ယထာဝုမံ အတ္တနော ဟပုဏနကောဋ္ဌာသော။ အယဉ္စ ပဋိက္ခေပေ က္ကမိနာဝ နီဟာရေန ဗဟိသီမဋ္ဌာနံ အဝိသေသေန သင္ဃလာဘသ္သ သာမိဘာတဟာဒနံ သန္ဓာယ ကတော။ ဝိသေသတော ပန ဗဟိသီမဋ္ဌာနမ္ပိ ပရိစ္ဆိန္ဒိတ္တ္တ ဧကေကကောဋ္ဌာသတော “ဧတ္တကံ အတုံ, ဤဒိသံ တ အတုံ, ဧတ္တကာနံ တ အတုံ, ဤဒိသသ္သ တ အတုံ ရုစ္စတိ သင္ဃသ္သာ”တိ အပလောကန ကမ္မံ ကတ္တ္တ အတုံ ဝဋ္ဋတိ။

၂၂၈. အာယသ္မာ စ လက္ခဏော တိအာဒီသု ကော ပနာယသ္မာ လက္ခဏော, ကသ္မာ စသ္သ လက္ခဏောတိ နာမံ အဟောသိ, ကော စာယသ္မာ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော, ကသ္မာ စ သိတံ ဟတ္တ္တတကာသီတိ တံ သဗ္ဗံ ပကာသေတုံ **“ယတ္တ ယ”**န္တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ **လက္ခဏသမ္ပန္နေနာ** တိ ပုရိသလက္ခဏသမ္ပန္နေန။ **ဗြဟ္မသမေနာ** တိ ဗြဟ္မတ္တဘာဝသမေန။ ဤသကံ ဟသိတံ သိတန္တိ ဝုစ္စတီတိ အာဟ **“မန္ဒဟသိတ”** န္တိ။ **အဋ္ဌိကသင္ခလိက** န္တိ နယိဒံ အဝိညာဏကံ အဋ္ဌိသင္ခလိကမတ္တံ, အထ ခော ဧကော ပေတောတိ အာဟ **“ပေတလောကေ နိဗ္ဗတ္တံ သတ္တ”** န္တိ။ **ဧတေ အတ္တဘာဝ**တိ ပေတတ္တဘာဝ။ **န အာဟာထံ အာဂစ္ဆန္တိ** တိ ဒေဝတ္တဘာဝ ဝိယ ပကတိယာ အာဟာထံ န အာဂစ္ဆန္တိ။ တေသံ ပန ရုစိယာ အာဟာထံ အာဂစ္ဆေယျုံ။ မနုသ္သာနံ ဒုက္ခာဘိဘူတာနံ အနာထဘာဝဒသ္သနပဒဋ္ဌာနာ ကရုဏာတိ အာဟ **“ကာရုညေ ကတ္တဗ္ဗေ”** တိ။ အတ္တနော စ သမ္ပတ္တိံ ဗုဒ္ဓဉာဏသ္သ စ သမ္ပတ္တိန္တိ ပစ္စေကံ သမ္ပတ္တိ-သဒ္ဒော ယောဇေတဗ္ဗော။ တဒုဘယံ ဝိဘာဝေတုံ **“တဉ္ဟိ”**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ “အတ္တနော စ သမ္ပတ္တိံ အနုသ္သရိတ္တ္တ သိတံ ဟတ္တ္တတကာသီ”တိ ပဒံ အာနေတ္တ္တ သမ္ဗန္ဓိတဗ္ဗံ။ **မမ္မဓာတူ**တိ သဗ္ဗညုတညာဏံ သန္ဓာယ ဝဒတိ, **မမ္မဓာတူ**တိ တ မမ္မာနံ သဘာဝ။ **ဥပပတ္တိ** တိ ဇာတိ။ ဥပပတ္တိသီသေန ဟိ တထာရူပံ အတ္တဘာဝံ ဝဒတိ။ ဒုသ္သဒ္ဓာပယာ ဟောန္တိ, တဒသ္သ တေသံ ဒီဃရတ္တံ အဟိတာယ ဒုက္ခာယ။ **ဒုသ္သဒ္ဓာပယာ** တိ က္ကဒဉ္စ န လက္ခဏတ္ထေရံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, ယေ ပန သုဏန္တိ “ဧဝံ ကိရ ဝုတ္တ”န္တိ, တေ သန္ဓာယ။ အထ လက္ခဏတ္ထေရော ကသ္မာ န အဒ္ဒသ, ကိမသ္သ ဒိဗ္ဗစက္ခု နတ္ထီတိ? နော နတ္ထိ, မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော ပန အာဝဇ္ဇေန္တော အဒ္ဒသ, က္ကတရော အနာဝဇ္ဇနေန န အဒ္ဒသ။

ဝိတုဒေန္တိ တိ ဝိနိဝိဇ္ဈိတ္တ္တ ဒေန္တိ, အသိဓာရူပမေဟိ တိခိဏေဟိ လောဟတုဏ္ဍကေဟိ ဝိဇ္ဈိတ္တ္တ ဝိဇ္ဈိတ္တ္တ က္ကတော စိတော စ ဂစ္ဆန္တိတိ အတ္ထော။ တေနာဟ **“ဝိနိဝိဇ္ဈိတ္တ္တ ဂစ္ဆန္တိ”** တိ။ “ဝိတုဒန္တိ”တိ တ ဟဋ္ဌော။ **ဖာသုဠန္တရိကာဟီ**တိ ဘုမ္မတ္ထေ နိသ္သက္ကဝစနံ။ **လောဟတုဏ္ဍကေဟီ** တိ လောဟသလာကာသဒိသေဟိ, ကာဠလောဟမယေဟေဝ တ တုဏ္ဍကေဟိ။ **ပသာဒုသ္သအ** တိ က္ကမိနာ အဋ္ဌိသင္ဃာတမတ္တံ ဟုတ္တ္တ ပညာယမာနာနမ္ပိ ကာယပ္ပသာဒသ္သ ဗလဝဘာဝံ ဒသ္သေတိ။ **ပက္ကဂဏ္ဍသဒိသာ** တိ က္ကမိနာ ပန အတိဝိယ မုဒုသဘာဝတံ ဒသ္သေတိ။ **အစ္ဆရိယံ ဝတာ**တိ ဂရဟနစ္ဆရိယံ နာမေတံ။

စက္ခုဘူတာတိ သမ္ပတ္တဒိဗ္ဗစက္ခုကာ, လောကဿ စက္ခုဘူတာတိ ဧဝံ တ တ္ထေ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **ယတ္ရာ**တိ ဟေတုအတ္ထေ နိပါတောတိ အာဟ **“ယတ္ရာတိ ကာရဏဝစန”**န္တိ။ အပ္ပမာဏေ သတ္တနိကာယေ, တေ စ ခော ဝိဘာဂေန ကာမဘဝါဒိဘေဒေ ဘဝေ, နိရယာဒိဘေဒာ ဂတိယော, နာနတ္တကာယနာနတ္တသညီအာဒိဝိညာဏဋ္ဌိတိယော, တထာရူပေ သတ္တာဝါသေ စ သဗ္ဗညုတညာဏစ္ဆု မေ ဥပနေတုံ ပစ္စက္ခံ ကရောန္တေန။

ကေဃာတကောတိ ဂုန္နံ အဘိဃာတံ ဟနနကော။ တေနာဟ **“ဝဓိတ္ဝာ ဝဓိတ္ဝာ”**တိ။ **တဿာ** တိ ဂုန္နံ ဟနနကမ္မဿ။ **အပရာပရိယကမ္မဿာ** တိ အပရာပရိယဝေဒနီယကမ္မဿ။ ဗလဝတာ ကေဃာတကကမ္မေန ဝိပာကေ ဒီယမာနေ အလဒ္ဓောကာသံ အပရာပရိယဝေဒနီယံ, တသ္မိံ ဝိပက္ကဝိပာကေ လ္လအနိ လဒ္ဓောကာသံ **“အဝသေသကမ္မ”**န္တိ ဝုတ္တံ။ **ကမ္မသဘာဂတာယာ**တိ ကမ္မဿ သဘာဂဘာဝေန သဒိသဘာဝေန။ **အာရမ္မဏသဘာဂတာယာ** တိ အာရမ္မဏဿ သဘာဂဘာဝေန သဒိသဘာဝေန။ ယာဒိသေ ဟိ အာရမ္မဏေ ပုဗ္ဗေ တံ ကမ္မံ တဿ စ ဝိပါကော ပဝတ္တော, တာဒိသေယေဝ အာရမ္မဏေ လ္လဒံ ကမ္မံ လ္လမဿ ဝိပါကော စ ပဝတ္တောတိ ကတ္ဝာ ဝုတ္တံ **“တသ္သေဝ ကမ္မဿ ဝိပါကာဝသေသေနာ”**တိ။ ဘဝတိ ဟိ တံသဒိသေပိ တဗ္ဗောဟာရော ယထာ သော ဧဝ တိတ္တိရော, တာနိယေဝ ဩသဓာနီတိ။ ယသ္မာ ကမ္မသရိက္ခကဝိပါကယေ **“ကမ္မံ တ ကမ္မနိမိတ္တံ တ”** တိ ဒွဝယမေဝ ဝုတ္တံ, ယသ္မာ စ ဂတိနိမိတ္တံ ဝိယ ကမ္မံ ကမ္မနိမိတ္တဉ္စ ကမ္မတော ဘိန္နံ ဝိသုံ ဟုတ္ဝာ န တိဋ္ဌတိ, တသ္မာ သရိက္ခကဝိပါကအနဿ ကာရဏဘာဝတော ယတ္ထ ကမ္မသရိက္ခကေန ဝိပါကေန ဘဝိတဗ္ဗံ, တတ္ထ ကမ္မံ တ ကမ္မနိမိတ္တံ တ ဂဟေတ္ဝာ ပဋိသန္ဓိ ဟောတီတိ ဝဒန္တိ။ တေနေတဟ – **“တဿ ကိရ။ပေ.။ နိမိတ္တံ အဟောသီ”** တိ။ တတ္ထ **နိမိတ္တံ အဟောသီ** တိ ပုဗ္ဗေ ကတူပစိတဿ ပေတူပပတ္တိနိဗ္ဗတ္တနဝသေန ကတောကာသဿ တဿ ကမ္မဿ နိမိတ္တဘူတံ လ္လအနိ တထာ ဥပဋ္ဌဟန္တံ တဿ ဝိပါကဿ နိမိတ္တံ အာရမ္မဏံ အဟောသိ။ **သောတိ** ကေဃာတကော။ **အဋ္ဌိကသင်္ခလိကပေတော ဇာတော** ကမ္မသရိက္ခကဝိပါကဝသေန။

၂၂၉. **ပေသိယော ကတ္ဝာ**တိ ကဝိံ ဝဓိတ္ဝာ ဝဓိတ္ဝာ ကေမံသံ ဖာလေတ္ဝာ ပေသိယော ကတ္ဝာ။ **သုက္ခာပေတ္ဝာ** တိ ကာလန္တရံ ဌပနတ္ထံ သုက္ခာပေတ္ဝာ။ သုက္ခာပိတမံသပေသီနဉ္ဟိ **ဝလ္လူရ** သမညာတိ။ **နိပ္ပက္ခစမ္မေ** တိ ဝိဂတပက္ခစမ္မေ။ ဥရဗ္ဘေ ဟန္တီတိ **ဩရဗ္ဘိကော** ။ **ဌေ့ကေ**တိ အဇေ။ **နိတပပုဌေ** တိ အတ္တနာ ဒိန္နနိတပေန ဟေသိတေ အသိနာ ဝဓိတ္ဝာ ဝဓိတ္ဝာ ဝိက္ကိဏန္တော။ **ဇော မိဂန္တိ** ဒီပကမိဂံ။ **ကာရဏာဟိ**တိ ယာတနာဟိ။ **ဥတ္တ္ဝာ**တိ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဥတ္ဝာ။ ပေသုညုပသံဟာရဝသေန လ္လတော သုတံ အမုတ္ရ, အမုတ္ရ တ သုတံ လ္လဓ သူစေတီတိ **သူစကော**။ အနယဗ္ယသနံ ဟာပေသိ မနုဿေတိ သမ္ဗန္ဓော။

ဝိနိစ္ဆယာမစ္စော တိ ရညာ အဥ္ဍကရဏေ ဌပိတော ဝိနိစ္ဆယမဟာမတ္တော။ သော ဟိ ကမဇနကာယံ ကူဋ္ဌဌ္ဌေန ဝဋ္ဋေတီတိ **“ကမကူဋ္ဌော”**တိ ဝုစ္စတိ။ ကေစိ “တာဒိသောယေဝ ကမဇေဋ္ဌကော ကမကူဋ္ဌော”တိ ဝဒန္တိ။ သမေန ဘဝိတဗ္ဗံ ဓမ္မဋ္ဌောတိ ဝတ္တဗ္ဗတော။ ရဟဿင်္ဂေ နိသီဒနဝသေန **ဝိသမာ နိသဇ္ဇာ** အဟောသိ။ **ဖုသန္တော** တိ ထေယျာယ ဖုသန္တော။

၂၃၀. **အနိဿရော** တိ မာတုကမော သသာမိကော အတ္တနော ဖဿေ အနိဿရော။ **ခံသိတ္ဝာ**တိ ဘဿိတ္ဝာ အပဂန္တ္ဝာ။ မင်္ဂနဝသေန ဥလတီတိ **မင်္ဂုလိ,** ဝိရူပဗီဘစ္ဆဘာဝေန ပဝတ္တတီတိ အတ္ထော။ တေနာဟ **“ဝိရူပံ ဒုဒ္ဒသိကံ ဗီဘစ္ဆ”**န္တိ။

ဥဒ္ဒံ ဥဒ္ဒံ အဂ္ဂိနာ ပက္ကသရီရတာယ **ဥပ္ပက္ကံ,** ဟေဋ္ဌတော ပဋ္ဌရဏဝသေန ကိလိန္နသရီရတာယ **ဩကိလိနီ,** လ္လတော စိတော စ အင်္ဂါရသမ္ပရိကိဏ္ဏတာယ **ဩကိရိနီ**။ တေနာဟ **“သာ ကိရာ”**တိအာဒိ။ **အင်္ဂါရစိတကေ** တိ အင်္ဂါရသဉ္စယေ။ သရီရတော ပဋ္ဌရန္တိ အသုစိဒုဂ္ဂန္ဓဇေဂုစ္ဆာနိ သေဒဂတာနိ။ **တဿ ကိရ ရညော** တိ ကာလိင်္ဂဿ ရညော။ **နာဋ္ဌကိနီ**တိ နစ္စနကိစ္စေ အဓိဂတာ လ္လတ္ထိ။ **သေဒ**န္တိ သေဒနံ, တာပနန္တိ အတ္ထော။

အသီသကံ ကဗန္ဓံ ဟုတ္ဝာ နိဗ္ဗတ္တိ ကမ္မာယူဟနကာလေ တထာ နိမိတ္တဂ္ဂဟဏပရိစယတော။ **လာမကဘိက္ခူ**တိ ဟီနာစာရတာယ လာမကော, ဘိက္ခုဝေသတာယ ဘိက္ခာဟာရေန ဇီဝနတော စ ဘိက္ခု။ **စိတ္တကေဋ္ဌိ** န္တိ စိတ္တရုစိယံ တံ တံ ကီဋ္ဌန္တော။ **အယမေတ**တိ ဘိက္ခုဝတ္ထုသ္မိံ ဝုတ္တနယော ဧဝ။

၂၃၁. **နိဿေတလပဏ္ဏကကဒ္ဒမော** တိ တိလဗီဇကာဒိဘေဒေန သေတလေန နီလမဏ္ဍူကပိဋ္ဌိဝဏ္ဏေန ဥဒကပိဋ္ဌံ ဆာဒေတွာ တ နိဗ္ဗတ္တပဏ္ဏကေန ကဒ္ဒမေန စ ဝိရဟိတော။ **သုန္ဒရေဟိ တိတ္ထေဟိ** တိ သုခာဝကဟဏဋ္ဌာနတာယ ကဒ္ဒမာဒိအေသဝိရဟတော စ သုန္ဒရေဟိ တိတ္ထေဟိ။ **တတော** ဥဒကဒဟတော တံဟေတု, တံ ဥပနိဿာယာတိ အတ္ထော။ နာဂဘာဝနဂတောပိ ဟိ သော ရဟအော တတော ဥပရိမနုဿလောကေ ဖလာသယေန သမ္ဗန္ဓော ဟောတိ။ တေန ဝုတ္တံ **"တတော အယံ တဟေအာ သန္ဒတီ"** တိ။ အထ တ **တတော**တိ နာဂဘာဝနေ ဥဒကဒဟတော အယံ တဟေအာ သန္ဒတိ။ တဥ္ဍဟိ ဥပရိဘူမိတလံ အာရောဟတိ, ဥဏှဟဘာဝေန တပနတော တပံ ဥဒကံ ဇောတိဿာတိ အနွဝတ္ထနာမဝသေန **တဟေအာ**တိ ဝုစ္စတိ။ **ပေတလောကော**တိ ပေတာနံ အာတသဋ္ဌာနံ။ ကေစိ ပန "ပေတလောကောတိ လောဟကုမ္ဘိနိရယာ ကူဓာဓိပ္ပေတာ"တိ ဝဒန္တိ, နဂရဿ ပန ပရိတော ပဗ္ဗတဟာဒဝနန္တရေသု ဗဟူ ပေတာတသာပိ သန္တော။ သွတာယမတ္ထော ပေတဝတ္ထုပ္ပာဋ္ဌိယာ လက္ခဏသံယုတ္တေန ကူမာယ စ ဝိနီတဝတ္ထုပ္ပာဋ္ဌိယာ ဒီပေတဗ္ဗော။

ကတဟတ္ထာ တိ ထိရတရံ လက္ခေသု အဝိရဇ္ဈနသရက္ခေဟ။ ဤဒိသာ ပန တတ္ထ ဝသီဘူတာ ကတဟတ္ထာ နာမ ဟောန္တိ, တသ္မာ ယော သိပ္ပမေဝ ဥဂ္ဂဏှာတိ, သော ကတဟတ္ထော နာမ န ဟောတိ, ကူမေ ပန ကတဟတ္ထာ, စိဏ္ဏဝသီဘာတတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ သိပ္ပဒဿနဝသေန ကတံ ရာဇကုလာနိ ဥပေစ္စ အသနံ သရက္ခေဟော ဧတေဟီတိ **ကတုဟာသနာ,** ရာဇကုလာဒီသု ဒဿိတသိပ္ပာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ပဘက္ကေ** တိ ပရာဇိတော။

၂၃၂. အေသဒဿန ပုဗ္ဗက ရူပ ဝိရာဂ ဘာဝနာ သင်္ခာတ ပဋိပက္ခ ဘာဝနာဝသေန ပဋိဃသညာနံ သုပ္ပဟီနတ္တာ မဟတာပိ သဒ္ဒေန အရူပသမာပတ္တိတော န ဝုဋ္ဌာတိ, တထာ ပန န သုပ္ပဟီနတ္တာ သဗ္ဗရူပာဝစရသမာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌဌာနံ သိယာတိ ကူခ အာနေဥ္ဇသမာဓိတိ စတုတ္ထဈာနသမာပတ္တိ အဓိပ္ပေတာတိ အာဟ **"အနေဇံ အစလံ ကာယတစာဝိပ္ဖန္ဒဝိရဟိတံ စတုတ္ထဈာနသမာဓိ"**န္တိ။ အညတ္ထ ပန သမာဓိပစ္စနီကာနံ အတိဒူရတာယ န ဣဥ္ဇတီတိ အာနေဥ္ဇောတိ အရူပာဝစရသမာဓိ ဝုစ္စတိ။ **သမာဓိပရိပန္ထကေ ခမ္မေ** တိ ဝိတက္ကဝိစာရာဒိကေ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ ဝိတက္ကာဒီသု အာဒီနဝသလ္လက္ခဏဿ န သုဋ္ဌုကတဘာဝံ သန္ဓာယာဟ **"န သုဋ္ဌု ပရိသောဓေတွာ"** တိ။

နနု စာယမာယသ္မာ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော ဘဂဝတော ပဌမဝဿေဝ အဘိနဝပ္ပတ္တအရဟတ္တော, ကူဒ္ဒေ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မဟာရာဇိကံ ဝီသတိမဝဿတော ဥပရိ ပညတ္တံ, ကထံ ကူမဿ ဝတ္ထုနော ကူမသိံ ဟာရာဇိကေ ဘဂဝတာ ဝိနိစ္ဆိတဘာတေ ဝုတ္တောတိ? နာယံ အေသော။ အယဥ္ဟိ ဟတ္ထ အာစရိယာနံ ကထာမက္ကေ – အပညတ္တေပိ သိက္ခာပဒေ ထေရဿ ဝစနံ သုတွာ "အတ္တနော အပ္ပတိရူပံ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မံ သေ ဝဒတီ"တိ မညမာနာ ဘိက္ခူ ထေရဿ အေသံ အာရောပေန္တာ ဥဇ္ဈာယိံသု။ ဘဂဝတ စ ထေရဿ တထာဝစနေ ကာရဏံ ဒဿေတွာ နိဒ္ဒေသဘာဝံ ကရောန္တော "အနာပတ္တိ, ဘိက္ခဝေ, မောဂ္ဂလ္လာနဿာ"တိ အာဟ။ သင်္ဂီတိကာရကာ ပန ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မာဓိကာရတ္တာ တမ္ပိ ဝတ္ထုံ အာနေတွာ ကူခ အာရောပေသုန္တိ။

သာဝကာနံ ဥပ္ပဋိဟဋ္ဌိယာ အနုဿရဏံ နတ္ထီတိ ဒဿေတုံ **"န ဥပ္ပဋိဟဋ္ဌိယာ"** တိ အာဟ။ **အသညသမာပတ္တိ**န္တိ သညာဝိရာဂဘာဝနာယ တယောကသိဏနိဗ္ဗတ္တိတံ စတုတ္ထဈာနသမာပတ္တိံ ဝဒတိ။ ပုဗ္ဗေနိတသညာဏံ စုတိပဋိသန္ဓိံ ဂဏှာဟန္တမ္ပိ အနန္တရပစ္စယက္ကမဝန္တာနံ အရူပဓမ္မာနံ ဝသေနေဝ ဂဏှာတီတိ အာဟ – **"တတိယေ အတ္တဘာဝေ စုတိမေဝ အဒ္ဒသာ"**တိ။ **နယတော သလ္လက္ခေသိ** တိ ဝဋ္ဋေ သံသရဏကသတ္တာနံ ခန္ဓာနံ အဘာဝကာလော နာမ နတ္ထိ, အသညဘဝေ ပန အစိတ္တကာ ဟုတွာ ပဥ္စ ကပ္ပသတာနိ ပဝတ္တန္တိ, ကူမိနာ နယေန သလ္လက္ခေသိ။ **ဒုက္ကရံ ကတ**န္တိ ခန္ဓဝိကလဿ ပုဗ္ဗေနိတသဿ အနုဿရဏံ ဌပေတွာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ န သက္ကာ အညေဟိ ကာတုန္တိ နယတော သလ္လက္ခေန္တေနပိ ဒုက္ကရံ ကတန္တိ အဓိပ္ပာယော။ **ပဋိဝိဒ္ဓာ** တိ ပဋိဝိဒ္ဓသဒိသာ။ ယထာ နာမ ကောစိ ခနုသိပ္ပေ ကတဟတ္ထော ဧကံ ကေသသင်္ခာတံ တလံ သတက္ခတ္တုံ ဝိအာလေတွာ တတော ဧကံ အံသုံ ဂဟေတွာ တတိဂ္ဂဏဖလဿ မဇ္ဈဋ္ဌာနေ ဗန္ဓိတွာ အပရံ အံသုံ ကဏ္ဍဿ အဂ္ဂကောဋိယံ ယထာ တဿ အံသုဿ ဦကာမတ္တံ တ လိက္ခာမတ္တံ တ ကဏ္ဍဿ အဂ္ဂကောဋိတော အဓိကံ ဟုတွာ တိဋ္ဌတိ, ဧဝံ ဗန္ဓိတွာ ဥသဘမတ္တေ ဌာနေ ဌိတော ကဏ္ဍဗဒ္ဓာယ တလကောဋိယာ တတိဂ္ဂဏဗဒ္ဓံ တလဿ ကောဋိံ ပဋိဝိဇ္ဈေယျ, ဧဝမေဝ ကူမိနာပိ ကတံ ဒုက္ကရန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **တေဒဂ္ဂ** န္တိ ဧသော အဂ္ဂေ။ **ယဒိဒ**န္တိ ယော အယံ။ လိင်္ဂဝိပလ္လာသဝသေနေတံ ဝုတ္တံ။

ဝိနီတဝတ္ထုဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

နိဂမနဝဏ္ဏနာ

၂၃၃. ဣဏာတိ ဣဏမိဝ ဣဏံ ဘိက္ခုပဝိဘင်္ဂေ။ **ဥဒ္ဒိဋ္ဌာ** တိ ဣဓ ဟတိမောက္ခဝသေန အနောသာရိတတ္တာ စတ္တာရော ဟာရာဇိကာဝ ဥဒ္ဒိဋ္ဌာ ကထိတာတိ အတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော။ ယဒိ ဧဝံ ဟေဋ္ဌာ ထုလ္လစ္စယဒုက္ကဋ္ဌာနမ္ပိ ဝုတ္တတ္တာ ဟာရာဇိကာဝ ဥဒ္ဒိဋ္ဌာတိ ကသ္မာ ဝုတ္တာတိ? ဟာရာဇိကာဓိကာရတ္တာ သန္တေသုပိ ထုလ္လစ္စယဒုက္ကဋ္ဌေသု ဣဓ ဟာရာဇိကာဝ ဝုတ္တာ။ ယေသံ။ပေ။ အသံတသောတိ ဣမမတ္ထံ တ ဒီပေတုကာမော တံသမ္ဗန္ဓေန **“ဥဒ္ဒိဋ္ဌာ စတ္တာရော ဟာရာဇိကာ”**တိ အာဟ။ **တတ္ထာယသ္မန္တေ** တိအာဒိကံ ပန အနုညာတဟတိမောက္ခုဒ္ဒေသက္ကမောပိ အယမေဝ, နာညောတိ ဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ **ဘိက္ခုနီနံ အသာဓာရဏာနိ စတ္တာရိ** တိ ဥဗ္ဘဇာဏုမဏ္ဍလိကာ ဝဇ္ဇပဋိစ္ဆာဒိကာ ဥက္ခိတ္တာနုဝတ္တိကာ အဋ္ဌဝတ္ထုကာတိ ဣမာနိ စတ္တာရိ ဘိက္ခုနီနံ ဘိက္ခူဟိ အသာဓာရဏာနိ နာမ။ ဧတေသု **ဥဗ္ဘဇာဏုမဏ္ဍလိကာ** နာမ ယာ ကာယသံသဂ္ဂရာဂေန အဝဿုတာ တေနေဝ ရာဂေန အဝဿုတဿ မနုဿပုရိသဿ အက္ခကာနံ အဓော ဇာဏုမဏ္ဍလာနံ ကပ္ပရာနဉ္စ ဥပရိ ယေန ကေနစိ သရီရာဝယဝေန အာမသနာဒိံ သာဒိယတိ, တဿာ အဓိဝစနံ။ ယာ ပန ဘိက္ခုနီ အညိဿာ ဘိက္ခုနိယာ ဟာရာဇိကသင်္ခာတံ ဝဇ္ဇံ ဇာနံ ပဋိစ္ဆာဒေတိ, သာ **ဝဇ္ဇပဋိစ္ဆာဒိကာ** နာမ။ သမဂ္ဂေန ပန သင်္ဃေန ဥက္ခိတ္တံ ဘိက္ခုံ ယာ ဘိက္ခုနီ ယံဒိဋ္ဌိကော သော ဟောတိ, တဿာ ဒိဋ္ဌိယာ ဂဟဏဝသေန အနုဝတ္တတိ, သာ **ဥက္ခိတ္တာနုဝတ္တိကာ** နာမ။ ယာ ပန ကာယသံသဂ္ဂရာဂေန တိန္တာ တထာဝိဓဿေဝ ပုရိသဿ ဟတ္ထဂ္ဂဟဏံ တ သင်္ဃာဋိကဏ္ဏဂ္ဂဟဏံ တ သာဒိယတိ, ကာယသံသဂ္ဂသင်္ခာတဿ အသဒ္ဓမ္မဿ ပဋိသေဝနတ္ထာယ ပုရိသဿ ဟတ္ထပာသေ သန္တိဋ္ဌတိ တ, တတ္ထ ဌတွာ သလ္လပတိ တ, သင်္ကေတံ တ ဂစ္ဆတိ, ပုရိသဿ အာဂမနံ တ သာဒိယတိ, ကေနစိ တ ပဋိစ္ဆန္နောကာသံ ပဝိသတိ, ဟတ္ထပာသေ တ ဌတွာ ကာယံ ဥပသံဟရတိ, အယံ **အဋ္ဌဝတ္ထုကာ** နာမာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဝတ္ထုဝိပန္နာ တိ ပဗ္ဗဇ္ဇုပသမ္ပဒာယ အဝတ္ထုဘာဝတော ဝတ္ထုဝိပန္နာ။ နေသဥ္ဟိ “န, ဘိက္ခဝေ, ပဏ္ဍကော ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော, ယော ပဗ္ဗာဇေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ”တိအာဒိနာ ပဗ္ဗဇ္ဇာ ဥပသမ္ပဒာ စ ပဋိက္ခိတ္တာ။ တသ္မာ တေ ဘိက္ခုဘာဝယ အဘဗ္ဗတ္တာ ဟာရာဇိကာပန္နသဒိသတာယ “ဟာရာဇိကာ”တိ ဝုတ္တာ။ တဗ္ဘာဝဘာဝိတာယ ဘိက္ခုဘာဝေ ဝသတိ ဧတ္ထာတိ ဝတ္ထု, ပုဂ္ဂလာနံ ဘိက္ခုဘာဝတရဟာတာ။ သာ ပန ပဗ္ဗဇ္ဇက္ခန္ဓကာဂတသဗ္ဗဒေသဝိရဟိတသမ္ပတ္တိယုတ္တတာ။ တံ ဝိပန္နံ ပဏ္ဍကဘာဝဒိယောဂေန ယေသံ တေ **ဝတ္ထုဝိပန္နာ** ။ **အဟေတုကပဋိသန္ဓိကာ**တိ ဣမိနာ တေသံ ဝိပာကာဝရဏေန သမန္နာဂတဘာဝံ ဒဿေန္တော မဂ္ဂာဝရဏေ ကာရဏမာဟ။ ဟာရာဇိကာပန္နသဒိသတ္တာ **ဟာရာဇိကာ**။ ထေယျသံဝာသကာဒိကမ္ပိ မာတုဃာတာဒိကံ ဝိယ အာနန္တရိယံ န ဟောတီတိ အာဟ **“ဣမေသံ တိဏ္ဏံ သင်္ဃေ အတရိတော”**တိ။

ဒီဃတာယ လမ္ဗမာနံ အင်္ဂဇာတမေတဿာတိ **လမ္ဗီ** ။ သော ဧတ္တာဝတာ န ဟာရာဇိကော, အထ ခေါ ယဒာ အနဘိရတိယာ ပီဠိတော အတ္တနော အင်္ဂဇာတံ မုခေ တ ဝစ္စမဂ္ဂေ တ ပဝေသေတိ, တဒာ ဟာရာဇိကော ဟောတိ။ မုဒု ပိဋ္ဌိ ဧတဿာတိ **မုဒုပိဋ္ဌိကော,** ကတပရိကမ္မာယ မုဒုကာယ ပိဋ္ဌိယာ သမန္နာဂတော။ သောပိ ယဒာ အနဘိရတိယာ ပီဠိတော အတ္တနော အင်္ဂဇာတံ အတ္တနော မုခဝစ္စမဂ္ဂေသု အညတရံ ပဝေသေတိ, တဒာ ဟာရာဇိကော ဟောတိ။ **ပရဿ အင်္ဂဇာတံ အတ္တနော မုခေန ဂဏှာတီ**တိ ယော အနဘိရတိယာ ပီဠိတော ပရဿ သုတ္တဿ တ ပမတ္တဿ တ အင်္ဂဇာတံ အတ္တနော မုခေန ဂဏှာတိ။ **ပရဿ အင်္ဂဇာတေ အဘိနိသီဒတီ** တိ ယော အနဘိရတိယာ ပီဠိတော ပရဿ အင်္ဂဇာတံ ကမ္မနိယံ ဒိသွာ တ အတ္တနော ဝစ္စမဂ္ဂေန တဿူပရိ နိသီဒတိ, တံ အတ္တနော ဝစ္စမဂ္ဂံ ပဝေသေတီတိ အတ္ထော။

ဧတ္ထာဟ – မာတုဃာတကပိတုဃာတကအရဟန္တဃာတကာ တတိယဟာရာဇိကံ အာပန္နာ, ဘိက္ခုနီဒူသကော လမ္ဗီအာဒယော စတ္တာရော ပဌမဟာရာဇိကံ အာပန္နာ ဧတေတိ ကထံ စတုဝီသတီတိ? ဝုစ္စတေ – မာတုဃာတကာဒယော ဟိ စတ္တာရော ဣဓ အနုပသမ္ပန္နာ ဧဝ အဓိပ္ပေတာ, လမ္ဗီအာဒယော စတ္တာရော ကိဉ္စာပိ ပဌမဟာရာဇိကေန သင်္ဂဟိတာ, ယသ္မာ ပန ဧတေန ပရိယာယေန မေထုနံ ဓမ္မံ အပ္ပဋိသေဝိနော ဟောန္တိ, တသ္မာ ဝိသုံ ဝုတ္တာတိ။ **ဧတေန ပရိယာယေနာ**တိ ဥဘိန္နံ ရာဂပရိယုဋ္ဌာနသင်္ခာတေန ပရိယာယေန။ ဒုတိယဝိကပ္ပေ **ကစ္စိတ္ထာ** တိ ဧတ္ထ ကစ္စိ အတ္ထာတိ ပဒစ္ဆေဒော ဝေဒိတဗ္ဗော။

နိဂမနဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

 က္ကတိ သမန္တပာသာဒိကာယ ဝိနယသံဝဏ္ဏနာယ သာရတ္ထဒီပနိယံ

စတုတ္ထပာရာဇိကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. သင်္ဃာဒိသေသကဏ္ဍံ

၁. သုက္ကဝိဿဋ္ဌိသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

ဣဒါနိ ဟရာဇိကသံဝဏ္ဏနာသမနန္တရာ ယာ တေရသကာဒိသံဝဏ္ဏနာ သမာရဒ္ဓါ, တဿာပိ –

အနာကုလာ အသန္ဒေဟာ၊ ပရိပုဏ္ဏဝိနိစ္ဆယာ။
အတ္ထဗျဉ္ဇနသမ္ပန္နာ၊ ဟောတိ **သာရတ္ထဒီပနီ** ။

တေရသကဿာ တိ တေရသ သိက္ခာပဒါနိ ပရိမာဏာနိ အဿ ကဏ္ဍဿာတိ တေရသကံ, တဿ တေရသက ဿ ကဏ္ဍဿာတိ အတ္ထော။

၂၃၄. **အနဘိရတော**တိ အညတ္ထ ဂိဟိဘာဝံ ပတ္ထယမာနော ဝုစ္စတိ, ဣဓ ပန ကာမရာဂဝသေန ဥက္ကဏ္ဌိတတာ ယ ဝိက္ခိတ္တစိတ္တတာယ သမန္နာဂတော အဓိပ္ပေတောတိ အာဟ **ဝိက္ခိတ္တစိတ္တော** တိအာဒိ။

၂၃၆-၂၃၇. **သဉ္စေတနိကာ** တိ ဧတ္ထ **သံ**-သဒ္ဒေါ ဝိဇ္ဇမာနတ္တတာယ သာတ္ထကောတိ ဒဿေန္တော အာဟ **သံဝိဇ္ဇတိ စေတနာ အဿာ** တိ။ တတ္ထ **စေတနာ**တိ ဝီတိက္ကမဝသပ္ပဝတ္တာ ပုဗ္ဗဘာဂစေတနာ။ **အဿာ** တိ သုက္ ကဝိဿဋ္ဌိယာ။ ဣမသ္မိံ ဝိကပ္ပေ **ဣက**-သဒ္ဒဿ ဝိသုံ အတ္ထော နတ္ထီတိ အာဟ **သဉ္စေတနာဝ သဉ္စေတနိကာ** တိ။ ဣဒါနိ **သံ**-သဒ္ဒဿ အတ္ထံ အနပေက္ခိတ္ွာ **ဣက**-သဒ္ဒေါဝ အဿတ္ထိအတ္ထံ ပကာသေတီတိ ဒဿေန္ တော **သဉ္စေတနာ တ အဿာ အတ္ထီတိ သဉ္စေတနိကာ** တိ ဒုတိယဝိကပ္ပမာဟ။ သံဝိဇ္ဇတိ စေတနာ အဿာတိ ပဒ ဘာဇနေ ဝတ္တဗ္ဗေ ဗျဉ္ဇနေ အာဒရံ အကတ္ွာ **ဇာနန္တော** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ဥပက္ကမာမီတိ ဇာနန္တော** တိ မောစနတ္ ထံ ဥပက္ကမာမီတိ ဇာနန္တော။

အာသယဘေဒတောတိ ပိတ္တာဒိအာသယဘေဒတော။ ဗုဒ္ဓပစ္စေကဗုဒ္ဓါနမ္ပိ ဟိ ရညောပိ စက္ကဝတ္တိဿ ပိတ္ တသေမှပုဗ္ဗလောဟိတာသယေသု စတူသု အညတရော အာသယော ဟောတိယေဝ, မန္ဒပညာနံ ပန စတ္တာရောပိ အာ သယာ ဟောန္တိ။ **ဓာတုနာနတ္တတော** တိ ပထဝီဓာတုအာဒီနံ စတုန္နံ ဓာတူနံ, စက္ခာဒီနံ တ အဋ္ဌာရသန္နံ ဓာတူနံ, ရသ သောဏိတာဒီနံ တ ဓာတူနံ နာနတ္တတော။

ဝတ္ထိသီသ န္တိ ဝတ္ထိပုဋဿ အဗ္ဘန္တရေ မတ္ထကပဿံ။ **"ရာဂ။ပေ။ အသက္ကောန္တော"** တိ ရာဂပရိယု ဋ္ဌာနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ရာဇာ ပန "သမ္ဘဝဿ သကလကာယော ဌာန"န္တိ သုတပုဗ္ဗတ္တာ ဝီမံသနတ္ထံ ဧဝမကာ သီတိ ဝဒန္တိ။ **ဒကသောတ**န္တိ မုတ္တမဂ္ဂံ, အင်္ဂဇာတပ္ပဒေသန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဒကသောတောရောဟဏတော ပဋ္ဌာ ယ ပန ဥပာဒိန္နတော ဝိနိမုတ္တတာယ သမ္ဘဝေ ဥတုသမုဋ္ဌာနမေဝ ရူပံ အဝသိဿတိ, သေသံ တိသမုဋ္ဌာနံ နတ္ထီတိ ဝေ ဒိတဗ္ဗံ။ အာပေါဓာတုယာ သန္တာနဝသေန ပဝတ္တမာနာယ အဝတ္ထာဝိသေသော သမ္ဘဝေ, သော စတုသမုဋ္ဌာနိကော အဋ္ဌကထာယံ စတုသမုဋ္ဌာနိကေသု သမ္ဘဝဿ ဝုတ္တတ္တာ။ သော ပန သောဠသဝဿကာလေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တဿ ရာဂဝသေန ဌာနာစာဝနံ ဟောတီတိ ဝဒန္တိ, တသ္မာ ယံ ဝုတ္တံ **ကထာဝတ္ထုအဋ္ဌကထာယံ** "သုက္ကဝိဿဋ္ဌိ နာမ ရာဂ သမုဋ္ဌာနာ ဟောတီ"တိ, တံ သမ္ဘဝဿ ဌာနာစာဝနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ, န ပန သမ္ဘဝေ စိတ္တသမုဋ္ဌ ဌာနောယေဝတိ ဒီပေတုံ, တေနေဝ တတ္ထ ဝိဿဋ္ဌိဂ္ဂဟဏံ ကတံ။ "ခီဏာသဝါနံ ပန ဗြဟ္မာနဉ္စ သမ္ဘဝေ နတ္ ထီ"တိ **အာစရိယမမ္မပလတ္ထေရေန** ဝုတ္တံ, တသ္မာ ယံ ဝုတ္တံ **ကထာဝတ္ထုအဋ္ဌကထာယံ** (ကထာ. အဋ္ဌ. ၃၀၇) "တာသံ ဒေဝတာနံ သုက္ကဝိဿဋ္ဌိ နာမ နတ္ထီ"တိ, တမ္ပိ ဌာနာစာဝနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ, န ပန ဒေဝ တာနံ သဗ္ဗသော သမ္ဘဝဿ အဘာဝံ သန္ဓာယ။ ဆန္နမ္ပိ ပန ကာမာဝစရဒေဝတာနံ ကာမာ ဟာကတိကာယေဝ။ မနုဿ သာ ဝိယ ဟိ တေ ဒ္ွယံဒ္ွယသမာပတ္တိဝသေနေဝ မေထုနံ ပဋိသေဝန္တိ, ကေဝလံ ပန နိဿန္ဒာဘာဝေ တေသံ ဝတ္ တဗ္ဗော။ တဋ္ဌကိကပရိဠာဟဝူပသမာဝဟံ သမ္ဖဿသုခမေဝ ဟိ တေသံ ကာမကိစ္စံ။ ကေစိ ပန "စာတုမဟာရာဇိက တာဝတိံသာနံယေဝ ဒ္ွယံဒ္ွယသမာပတ္တိယာ ကာမကိစ္စံ ဣဇ္ဈတိ, ယာမာနံ အညမညံ အာလိင်္ဂနမတ္တေန, တုသိတာ နံ ဟတ္ထာမသနမတ္တေန, နိမ္မာနရတီနံ ဟသိတမတ္တေန, ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တီနံ ဩလောကိတမတ္တေန ကာမကိစ္စံ

က္ကမ္ဘောတီ''တိ ဝဒန္တိ, တံ အဌကထာယံ ပဋိက္ခိတ္တံ တာဒိသဿ ကာမေသု ဝိရဇ္ဇနဿ တေသု အဘာဝတော ကာမာန ဥ ဥတ္တရိတ္တရိ ပဏီတတရပဏီတတမဘာဝတော။

တထေတတိ ''မောစနဿာဒေန နိမိတ္တေ ဥပက္ကမတော''တိအာဒိံ အတိဒိသတိ။ ''ဝိဿဋ္ဌီတိ ဌာနတော စာဝနာ ဝုစ္စတီ''တိ ဝုတ္တတ္တာ **ဒကသောတံ ဩတိဏ္ဏမတ္တေ** တိ ကသ္မာ ဝုတ္တန္တိ အာဟ **ဒကသောတောရောဟဏဉ္စ စေတ္ထာ**တိအာဒိ။ **တ္တော** တိ တီသုပိ တဒေသု။ **အဓိတသေတ္တတ**တိ နိမိတ္တေ ဥပက္ကမိတ္တတ ပုန ဝိပ္ပဋိသာရေ ဥပ္ပန္နေ အဓိတသေတ္တတ။ **အန္တရာ နိတရေတု** န္တိ ဌာနတော စုတံ ဒကသောတံ ဩတရိတုံ အဒတ္တတ အန္တရာ နိတရေတုံ။ တေနာဟ – **ဌာနာ စုတဉ္စဟိ အဝဿံ ဒကသောတံ ဩတရတီ** တိ ။ **ဌာနာစာဝနမတ္တေနေတ** တိ ဒကသောတံ အနောတိဏ္ဏေပီတိ အဓိပ္ပာယော။ တ္တော စ ''သကလော ကာယော ဌာန''န္တိ တဒေ ဌာနာစာဝနံ ဝဒန္တေန သကလသရီရတော စုတဿပိ ဒကသောတောရောဟဏတော ပုဗ္ဗေ အပ္ပမတ္တကဿ အန္တရာဌဿ သမ္ဘဝတော ဝုတ္တံ။ သကလသရီရေ တ တသ္မိံ တသ္မိံ ပဒေသေ ဌိတဿ ဌာနာ စုတံ သန္ဓာယ ''ဌာနာစာဝနမတ္တေနေတ''တိ ဝုတ္တံ။ **နိမိတ္တေ ဥပက္ကမန္တဿေတ**တိ မောစနဿာဒေန ဥပက္ကမန္တဿ။ ဟတ္ထပရိကမ္မာဒိသု သတိပိ မောစနဿာဒေ နိမိတ္တေ ဥပက္ကမာဘာဝတော နတ္ထိ အာပတ္တီတိ အာဟ **''ဟတ္ထပရိကမ္မ။ပေ.။ အနာပတ္တီ''** တိ။ **အယံ သဗ္ဗာစရိယသာဓာရဏဝိနိစ္ဆယော**တိ ''ဒကသောတောရောဟဏဉ္စေတ္ထာ''တိအာဒိနာ ဝုတ္တော တိဏ္ဏမ္ပိ အာစရိယာနံ သာဓာရဏော ဝိနိစ္ဆယော။

ခေဘာကရဏပစ္စယော နာမ ဝိသဘာဂဘေသဇ္ဇသေနာသနာဟာရာဒိပစ္စယော။ **အတ္တကာမတာယ တ အနတ္ထကာမတာယ တ**တိ ပသန္နာ အတ္ထကာမတာယ, ကုဒ္ဓါ အနတ္ထကာမတာယ။ **အတ္ထာယ တ အနတ္ထာယ တ** တိ သဘာဝတော ဘဝိတဗ္ဗာယ အတ္ထာယ တ အနတ္ထာယ တ။ **ဥပသံဟရန္တီ** တိ အတ္တနော ဒေတနုဘာဝေန ဥပနေန္တိ။ **ဗောဓိသတ္တမာတာ ဝိယ ပုတ္တပဋိလာဘနိမိတ္တ** န္တိ တအာ ကိရ ပုရေ ပုဏ္ဏမာယ သတ္တမဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ ဝိဂတသုရာပာနံ မာလာဂန္ဓာဒိဝိဘူတိသမ္ပန္နံ နက္ခတ္တကီဠံ အနုဘဝမာနာ ဗောဓိသတ္တမာတာ သတ္တမေ ဒိဝသေ ပာတောဝ ဥဌ္ဌာယ ဂန္ဓောဒကေန န္ဟာယိတ္တတ သဗ္ဗာလင်္ကာရဝိဘူသိတာ ဝရဘောဇနံ ဘုဉ္ဇိတ္တတ ဥပောသထင်္ဂါနိ အဓိဋ္ဌာယ သိရိဂဗ္ဘံ ပဝိသိတ္တတ သိရိသယနေ နိပန္နာ နိဒ္ဒံ ဩက္ကမမာနာ ဣမံ သုပိနံ အဒ္ဒသ – စတ္တာရော ကိရ နံ မဟာရာဇာနော သယနေနေဝ သဒ္ဓိံ ဥက္ခိပိတ္တတ အနောတတ္တဒဟံ နေတ္တတ န္ဟာပေတ္တတ ဒိဗ္ဗဝတ္ထံ နိတသေတ္တတ ဒိဗ္ဗဂန္ဓေဟိ ဝိလိမ္ပေတ္တတ ဒိဗ္ဗပုပ္ဖါနိ ပိဠန္ဓိတ္တတ တတော အဝိဒူရေ ရဇတပဗ္ဗတော, တဿ အန္တော ကနကဝိမာနံ အတ္ထိ, တသ္မိံ ဟာစီနတော သီသံ ကတ္တတ နိပဇ္ဇာပေသုံ။ အထ ဗောဓိသတ္တော သေတဝရတရဏော ဟုတ္တတ တတော အဝိဒူရေ ဧကော သုဝဏ္ဏပဗ္ဗတော, တတ္ထ စရိတ္တတ တတော ဩရုယ္ဟ ရဇတပဗ္ဗတံ အဘိရုဟိတ္တတ ကနကဝိမာနံ ပဝိသိတ္တတ မာတရံ ပဒက္ခိဏံ ကတ္တတ ဒက္ခိဏပဿံ ဖာလေတ္တတ ကုစ္ဆိံ ပဝိဌ္ဌသဒိသော အဟောသိ။ ဣမံ သုပိနံ သန္ဓာယ ဇေတံ ဝုတ္တံ ''ဗောဓိသတ္တမာတာ ဝိယ ပုတ္တပဋိလာဘနိမိတ္တ''န္တိ။

ပဉ္စ မဟာသုပိနေတိ (အ. နိ. အဌ္ဌ. ၃.၅.၁၉၆) မဟန္တေဟိ ပုရိသေဟိ ပဿိတဗ္ဗတော မဟန္တာနဉ္စ အတ္ထာနံ နိမိတ္တဘာဝတော မဟာသုပိနေ။ တေ ပန ပဉ္စ မဟာသုပိနေ နေဝ လောကိယမဟာဇနော ပဿတိ, န မဟာရာဇာနော, န စက္ကဝတ္တိရာဇာနော, န အဂ္ဂသာဝကာ, န ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ, န သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါ, ဧကော သဗ္ဗညုဗောဓိသတ္တောယေဝ ပဿတိ။ တေန ဝုတ္တံ ''ဗောဓိသတ္တော ဝိယ ပဉ္စ မဟာသုပိနေ''တိ။ အမှာကဉ္စ ပန ဗောဓိသတ္တော ကအာ တေ သုပိနေ ပဿီတိ? ''သွေဝ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿာမီ''တိ စာတုဒ္ဒသိယံ ပက္ခဿ ရတ္တိဝိဘာယနကာလေ ပဿိ။ ကာလဝသေန ဟိ ဒိတ ဒိဌ္ဌော သုပိနော န သမေတိ, တထာ ပဌမယာမေ မဇ္ဈိမယာမေ စ။ ပစ္ဆိမယာမေ ဗလဝပစ္စူသေ ပန အသိတပီတသာယိ တေ သမ္မာပရိဏာမဂတေ ကာယသ္မိံ ဩဇာယ ပတိဋ္ဌိတာယ အရုဏော ဥဂ္ဂစ္ဆမာနေ ဒိဋ္ဌသုပိနော သမေတိ။ ဣဋ္ဌနိမိတ္တံ သုပိနံ ပဿန္တော ဣဋ္ဌံ ပဋိလဘတိ, အနိဋ္ဌနိမိတ္တံ ပဿန္တော အနိဋ္ဌံ, တသ္မာ ဗောဓိသတ္တောပိ သုပိနံ ပဿန္တော ရတ္တိဝိဘာယနကာလေ ပဿိ။

ကေ ပန တေ ပဉ္စ မဟာသုပိနာတိ? တထာဂတဿ အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ ပုဗ္ဗေဝ သမ္ဗောဓာ အနဘိသမ္ဗုဒ္ဓဿ ဗောဓိသတ္တဿေဝ သတော ပဉ္စ မဟာသုပိနာ ပာတုရဟေသုံ (အ. နိ. ၅.၁၉၆) – အယံ မဟာပထဝီ မဟာသယနံ အဟောသိ, ဟိမဝါ ပဗ္ဗတရာဇာ ဗိမ္ဗောဟနံ အဟောသိ, ပုရတ္ထိမေ သမုဒ္ဒေ တမဟတ္ထော ဩဟိတော အဟောသိ, ပ

ဈိမေ သမုဒ္ဒေ ဒက္ခိဏဟတ္ထော ဩဟိတော အဟောသိ, ဒက္ခိဏသမုဒ္ဒေ ဥဘော ဟအာ ဩဟိတာ အဟေသုံ, အယံ ပဌမော မဟာသုပိနော ဟတုရဟောသိ။

ပုန စပရံ ဒဗ္ဗတိဏသဥ္ဇာတာ တိရိယာ နာမ တိဏဇာတိ နင်္ဂလမတ္တေန ရတ္တဒဏ္ဍေန နာဘိတော ဥဂ္ဂန္တွာ တသ္သ ပဿန္တဿေဝ ဝိဒတ္ထိမတ္တံ ရတနမတ္တံ ဗျာမမတ္တံ ယဋ္ဌိမတ္တံ ကဝုတမတ္တံ အဍ္ဎယောဇနမတ္တံ ယောဇနမတ္တန္တိ ဇဝံ ဥဂ္ဂန္တွာ အနေကယောဇနသဟဿံ နဘံ အာဟစ္စ ဌိတာ အဟောသိ, အယံ ဒုတိယော မဟာသုပိနော ဟတုရဟောသိ။

ပုန စပရံ သေတာ ကိမီ ကဏှသီသာ ဟဒေဟိ ဥဿက္ကိတွာ ယာဝ ဇာဏုမဏ္ဍလာ ပဋိစ္ဆာဒေသုံ, အယံ တတိယော မဟာသုပိနော ဟတုရဟောသိ။

ပုန စပရံ စတ္တာရော သကုဏာ နာနာဝဏ္ဏာ စတူဟိ ဒိသာဟိ အာဂန္တွာ ဟဒမူလေ နိပတိတွာ သဗ္ဗသေတာ သမ္ပဇ္ဇိံသု, အယံ စတုတ္ထော မဟာသုပိနော ဟတုရဟောသိ။

ပုန စပရံ ဗောဓိသတ္တော မဟတော မီဠှပဗ္ဗတဿ ဥပရူပရိ စင်္ကမတိ အလိပ္ပမာနော မီဠှေန, အယံ ပဉ္စမော မဟာသုပိနော ဟတုရဟောသိ။ ဣမေ ပဉ္စ မဟာသုပိနာ။

တတ္ထ ပဌမော အနုတ္တရာယ သမ္မာသမ္ဗောဓိယာ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ, ဒုတိယော အရိယဿ အဋ္ဌင်္ဂိကဿ မဂ္ဂဿ သ ဒေဝမနုဿေသု သုပ္ပကာသိတဘာဝဿ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ, တတိယော ဗဟူနံ ဩဒာတဝသနာနံ ဂိဟီနံ ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ သရဏဂမနဿ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ, စတုတ္ထော ခတ္တိယာဒီနံ စတုန္နံ ဝဏ္ဏာနံ တထာဂတပ္ပဝေဒိတေ ဓမ္မဝိနယေ အကာရသ္မာ အနကာရိယံ ပဗ္ဗဇိတွာ အနုတ္တရဝိမုတ္တိသစ္ဆိကိရိယာယ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ, ပဉ္စမော စတုန္နံ ပစ္စယာနံ လာဘိတာ ယ တေသု စ အနုပလိတ္တဘာဝဿ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ။

အပိစ ယံ သော စက္ကဝါဠမဟာပထဝိံ သိရိသယနဘူတံ အဒ္ဒသ, တံ ဗုဒ္ဓဘာဝဿ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ။ ယံ ဟိမဝန္တံ ပဗ္ဗတရာဇာနံ ဗိမ္ဗောဟနံ အဒ္ဒသ, တံ သဗ္ဗညုတညာဏဗိမ္ဗောဟနဿ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ။ ယံ စတ္တာရော ဟတ္ထပာဒေ သမုဒ္ဒဿ ဥပရူပရိဘာဂေန ဂန္တွာ စက္ကဝါဠမတ္ထကေ ဌိတေ အဒ္ဒသ, တံ ဓမ္မစက္ကဿ အပ္ပဋိဝတ္တိယဘာဝေ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ။ ယံ အတ္တာနံ ဥတ္တာနကံ နိပန္နံ အဒ္ဒသ, တံ တီသု ဘဝေသု အဝကုဇ္ဇာနံ သတ္တာနံ ဥတ္တာနမုခဘာဝဿ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ။ ယံ အက္ခီနိ ဥမ္မီလေတွာ ပဿန္တော ဝိယ အဟောသိ, တံ ဒိဗ္ဗစက္ခုပဋိလာဘဿ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ။ ယံ ယာဝ ဘဝဂ္ဂ ကောလောကံ အဟောသိ, တံ အနာဝရဏဉာဏဿ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝ။ ဣတိ တံတံဝိသေသာဓိဂမနိမိတ္တဘူတေ ပဉ္စ မဟာသုပိနေ ပဿိ။ တေန ဝုတ္တံ ''ဗောဓိသတ္တော ဝိယ ပဉ္စ မဟာသုပိနေ''တိ။

ကောသလရာဇာ ဝိယ သောဠသ သုပိနေတိ –

''ဥသဘာ ရုက္ခာ ကဝိယော ဂတ စ၊
အဿော ကံသော သိင်္ဂါလီ စ ကုမ္ဘော။
ပောက္ခရဏီ စ အပာကစန္ဒနံ၊
လာဗူနိ သီဒန္တိ သိလာ ပ္လဝန္တိ။

''မဏ္ဍူကိယော ကဏှသပ္ပေ ဂိလန္တိ၊
ကာကံ သုဝဏ္ဏာ ပရိဝါရယန္တိ။
တသာ ဝကာ ဧဠကာနံ ဘယာ ဟိ''တိ။ (ဇာ. ၁.၁.၇၇) –

ဣမေ သောဠသ သုပိနေ ပဿန္တော ကောသလရာဇာ ဝိယ။

၁. ကေဒိဝသံ ကိရ ကောသလရာဇာ ရတ္တိံ နိဒ္ဒူပဂတော ပစ္ဆိမယာမေ သောဠသ သုပိနေ ပဿိ (ဇာ. အဋ္ဌ. ၁.၁.မဟာသုပိနဇာတကဝဏ္ဏနာ)။ တတ္ထ စတ္တာရော အဠ္ဌနဝဏ္ဏာ ကာဠဥသဘာ ''ယုဇ္ဈိဿာမာ''တိ စတူဟိ ဒိသာ ဟိ ရာဇင်္ဂဏံ အာဂန္တွာ ''ဥသဘယုဒ္ဓံ ပဿိဿာမာ''တိ မဟာဇနေ သန္နိပတိတေ ယုဇ္ဈနာကာရံ ဒဿေတွာ နဒိ တွာ ဂဇ္ဇိတွာ အယုဇ္ဈိတွာဝ ပဋိက္ကန္တာ။ ဣမံ ပဌမံ သုပိနံ အဒ္ဒသ။

၂. ခုဒ္ဒကာ ရုက္ခာ စေဝ ဂစ္ဆာ စ ပထဝိံ ဘိန္ဒိတွာ ဝိဒတ္ထိမတ္တမ္ပိ ရတနမတ္တမ္ပိ အနုဂ္ဂန္တွာဝ ပုပ္ဖန္တိ စေဝ ဖလန္တိ စ။ ဣမံ ဒုတိယံ အဒ္ဒသ။

၃. ကဝိယော တဒဟုဇာတာနံ ဝစ္ဆာနံ ခီရံ ပိဝန္တိယော အဒ္ဒသ။ အယံ တတိယော သုပိနော။

၄. ဓုရဝဟေ အာရောဟပရိဏာဟသမ္ပန္နေ မဟာဂေဏေ ယုဂပရမ္ပရာယ အယောဇေတွာ တရုဏေ ဂေဒမ္မေ ဓုရေ ယောဇေန္တေ အဒ္ဒသ, တေ ဓုရံ ဝဟိတုံ အသက္ကောန္တာ ဆဍ္ဍေတွာ အဋ္ဌံသု, သကဋာနိ နပ္ပဝတ္တိံသု။ အယံ စတုတ္ထော သုပိနော။

၅. ဧကံ ဥဘတောမုခံ အဿံ အဒ္ဒသ, တဿ ဥဘောသု ပဿေသု ယဝသံ ဒေန္တိ, သော ဒွီဟိပိ မုခေဟိ ခာဒ တိ။ အယံ ပဉ္စမော သုပိနော။

၆. မဟာဇနော သတသဟဿဃနကံ သုဝဏ္ဏပာတိံ သမ္မဇ္ဇိတွာ ''ဣဓ ပဿာဝံ ကရောဟီ''တိ ဧကဿ ဇ ရသိင်္ဂါလဿ ဥပနာမေသိ, တံ တတ္ထ ပဿာဝံ ကရောန္တံ အဒ္ဒသ။ အယံ ဆဋ္ဌော သုပိနော။

၇. ဧကော ပုရိသော ရဇ္ဇုံ ဝဋ္ဋေတွာ ဟာဒမူလေ နိက္ခိပတိ, တေန နိသိန္နပီဌဿ ဟေဋ္ဌာ သယိတာ ဆာတသိင်္ဂါ လီ တဿ အဇာနန္တဿေဝ တံ ခာဒတိ။ ဣမံ သတ္တမံ သုပိနံ အဒ္ဒသ။

၈. ရာဇဒ္ဒွာရေ ဗဟူဟိ တုစ္ဆကုမ္ဘေဟိ ပရိဝါရေတွာ ဌပိတံ ဧကံ မဟန္တံ ပူရိတကုမ္ဘံ အဒ္ဒသ, စတ္တာရောပိ ပန ဝဏ္ဏာ စတူဟိ ဒိသာဟိ စတူဟိ အနုဒိသာဟိ စ ဃဋေဟိ ဥဒကံ အာဟရိတွာ ပူရိတကုမ္ဘမေဝ ပူရေန္တိ, ပူရိတပူရိ တံ ဥဒကံ ဥတ္တရိတွာ ပလာယတိ, တေပိ ပုနပ္ပုနံ တတ္ထေဝ ဥဒကံ အာသိဉ္စန္တိ, တုစ္ဆကုမ္ဘေ ဩလောကေန္တာပိ နတ္ထိ။ အယံ အဋ္ဌမော သုပိနော။

၉. ဧကံ ပဉ္စပဒုမသဉ္ဆန္နံ ဂမ္ဘီရံ သဗ္ဗတောတိတ္ထံ ပောက္ခရဏိံ အဒ္ဒသ, သမန္တတော ဒွိပဒစတုပ္ပဒာ ဩတရိ တွာ တတ္ထ ပါနီယံ ပိဝန္တိ, တဿာ မဇ္ဈေ ဂမ္ဘီရဋ္ဌာနေ ဥဒကံ အာဝိလံ, တီရပ္ပဒေသေ ဒွိပဒစတုပ္ပဒာနံ အက္က မနဋ္ဌာနေ အစ္ဆံ ဝိပ္ပသန္နံ အနာဝိလံ။ အယံ နဝမော သုပိနော။

၁၀. ဧကိဿာယေဝ စ ကုမ္ဘိယာ ပစ္စမာနံ ဩဒနံ အပာကံ အဒ္ဒသ, ''အပာက''န္တိ ဝိစာရေတွာ ဝိဘဇိတွာ ဌပိ တံ ဝိယ တီဟာကာရေဟိ ပစ္စမာနံ ဧကသ္မိံ ပဿေ အတိကိလိန္နော ဟောတိ, ဧကသ္မိံ ဥတ္တဏ္ဍုလော, ဧကသ္မိံ သုပ က္ကောတိ။ အယံ ဒသမော သုပိနော။

၁၁. သတသဟဿဃနကံ စန္ဒနသာရံ ပူတိတက္ကေန ဝိက္ကိဏန္တေ အဒ္ဒသ။ အယံ ဧကာဒသမော သုပိနော။

၁၂. တုစ္ဆလာဗုနိ ဥဒကေ သီဒန္တာနိ အဒ္ဒသ။ အယံ ဒွါဒသမော သုပိနော။

၁၃. မဟန္တမဟန္တာ ကူဋာဂာရပ္ပမာဏာ ဃနသိလာ နာဝါ ဝိယ ဥဒကေ ပ္လဝမာနာ အဒ္ဒသ။ အယံ တေရသမော သုပိနော။

၁၄. ခုဒ္ဒကမဓုကပုပ္ဖပ္ပမာဏာ မဏ္ဍူကိယော မဟန္တေ ကဏှသပ္ပေ ဝေဂေန အနုဗန္ဓိတွာ ဥပ္ပလနာဠေ ဝိယ ဆိန္ဒိတွာ မံသံ ခာဒိတွာ ဂိလန္တိယော အဒ္ဒသ။ အယံ စုဒ္ဒသမော သုပိနော။

၁၅. ဒသဟိ အသဒ္ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတံ ကမကေစရံ ကာကံ ကဉ္စနဝဏ္ဏဝဏ္ဏတာယ “သုဝဏ္ဏာ”တိ လဒ္ဓနာမေ သုဝဏ္ဏရာဇဟံသေ ပရိတရေန္တေ အဒ္ဒသ။ အယံ ပန္နရသမော သုပိနော။

၁၆. ပုဗ္ဗေ ဒီပိနော ဠေကေ ခာဒန္တိ, တေ ပန ဠေကေ ဒီပိနော အနုဗန္ဓိတွာ မုရာမုရာတိ ခာဒန္တေ အဒ္ဒသ, အထ ညေ တသာ ဝကာ ဠေကေ ဒူရတောဝ ဒိသွာ တသိတာ တာသပ္ပတ္တာ ဟုတွာ ဠေကာနံ ဘယာ ပလာယိတွာ ဂုမ္ဗဂဟနာနိ ပဝိသိတွာ နိလီယိံသု။ အယံ သောဠသမော သုပိနော။

၁. တတ္ထ အဓမ္မိကာနံ ရာဇူနံ အဓမ္မိကာနဉ္စ မနုဿာနံ ကာလေ လောကေ ဝိပရိဝတ္တမာနေ ကုသလေ ဩသက္ကန္တေ အကုသလေ ဥဿန္နေ လောကဿ ပရိဟီနကာလေ ဒေဝေါ န သမ္မာ ဝဿိဿတိ, မေဃပာဒါ ဆိဇ္ဇိဿန္တိ, သဿာနိ မိလာယိဿန္တိ, ဒုဗ္ဘိက္ခံ ဘဝိဿတိ, ဝဿိတုကာမာ ဝိယ စတူဟိ ဒိသာဟိ မေဃာ ဥဋ္ဌဟိတွာ ကတ္ထိကာဟိ အာတပေ ပတ္ထရိတာနံ ဝီဟိအာဒီနံ တေမနဘယေန အန္တော ပဝေသိတကာလေ ပုရိသေသု ကုဒါလပိဋကေ အာဒါယ အာဠိဗန္ဓနတ္ထာယ နိက္ခန္တေသု ဝဿနာကာရံ ဒဿေတွာ ဂဇ္ဇိတွာ ဝိဇ္ဇုလတာ နိစ္ဆာရေတွာ ဥဒကဘာဝိဝိယ အဝဿိတွာဝ ပလာယိဿန္တိ။ အယံ ပဌမဿ ဝိပါကော။

၂. လောကဿ ပရိဟီနကာလေ မနုဿာနံ ပရိတ္တာယုကကာလေ သတ္တာ တိဗ္ဗရာဂါ ဘဝိဿန္တိ, အသမ္ပတ္တဝယာဝ ကုမာရိယော ပုရိသန္တရံ ဂန္တွာ ဥတုနိယော စေဝ ဂဗ္ဘိနိယော စ ဟုတွာ ပုတ္တဓီတာဟိ ဝဍ္ဎိဿန္တိ။ ခုဒ္ဒကရုက္ခာနံ ပုပ္ဖံ ဝိယ ဟိ တာသံ ဥတုနိဘာဝေါ, ဖလံ ဝိယ စ ပုတ္တဓီတရော ဘဝိဿန္တိ။ အယံ ဒုတိယဿ ဝိပါကော။

၃. မနုဿာနံ ဇေဋ္ဌာပစာယိကကမ္မဿ နဋ္ဌကာလေ သတ္တာ မာတာပိတူသု ဝါ သဿုသသုရေသု ဝါ လဇ္ဇံ အနုပဋ္ဌပေတွာ သယမေဝ ကုဋုမ္ဗံ သံဝိဒဟန္တာဝ ဃာသစ္ဆာဒနမတ္တမ္ပိ မဟလ္လကာနံ အာတုကာမာ ဒဿန္တိ, အဒါတုကာမာ န ဒဿန္တိ, မဟလ္လကာ အနာထာ ဟုတွာ အသယံဝသီ အရကေ အာရာဓေတွာ ဇီဝိဿန္တိ တဒဟု ဇာတာနံ ဝစ္ဆာနံ ခီရံ ပိဝန္တိယော မဟာဂါဝိယော ဝိယ။ အယံ တတိယဿ ဝိပါကော။

၄. အဓမ္မိကရာဇူနံ ကာလေ အဓမ္မိကရာဇာနော ပဏ္ဍိတာနံ ပဝေဏိကုသလာနံ ကမ္မနိတ္ထရဏသမတ္ထာနံ မဟာမတ္တာနံ ယသံ န ဒဿန္တိ, ဓမ္မသဘာယံ ဝိနိစ္ဆယဋ္ဌာနေပိ ပဏ္ဍိတေ ဝေါဟာရကုသလေ မဟလ္လကေ အမစ္စေ န ဌပေဿန္တိ။ တဗ္ဗိပရီတာနံ ပန တရုဏတရုဏာနံ ယသံ ဒဿန္တိ, တထာရူပေ ဧဝ စ ဝိနိစ္ဆယဋ္ဌာနေ ဌပေဿန္တိ, တေ ရာဇကမ္မာနိ စေဝ ယုတ္တာယုတ္တဉ္စ အဇာနန္တာ နေဝ တံ ယသံ ဥက္ခိပိတုံ သက္ခိဿန္တိ, န ရာဇကမ္မာနိ နိတ္ထရိတုံ, တေ အသက္ကောန္တာ ကမ္မဓုရံ ဆဍ္ဍေဿန္တိ, မဟလ္လကာပိ ပဏ္ဍိတာ အမစ္စာ ယသံ အလဘန္တာ ကိစ္စာနိ နိတ္ထရိတုံ သမတ္ထာပိ “ကိံ အမှာကံ ဧတေဟိ, မယံ ဗာဟိရကာ ဇာတာ, အဗ္ဘန္တရိကာ တရုဏဒါရကာ ဇာနိဿန္တီ”တိ ဥပ္ပန္နာနိ ကမ္မာနိ န ကရိဿန္တိ, ဧဝံ သဗ္ဗထာပိ တေသံ ရာဇူနံ ဟာနိယေဝ ဘဝိဿတိ, ဓုရံ ဝဟိတုံ အသမတ္ထာနံ ဝစ္ဆဒမ္မာနံ ဓုရေ ယောဇိတကာလော ဝိယ, ဓုရဝါဟာနဉ္စ မဟာဂေါဏာနံ ယုဂပရမ္ပရာယ အယောဇိတကာလော ဝိယ ဘဝိဿတိ။ အယံ စတုတ္ထဿ ဝိပါကော။

၅. အဓမ္မိကရာဇကာလေယေဝ အဓမ္မိကဗာလရာဇာနော အဓမ္မိကေ လောလမနုဿေ ဝိနိစ္ဆယေ ဌပေဿန္တိ, တေ ပာပပုညေသု အနာဒရာ ဗာလာ သဘာယံ နိသီဒိတွာ ဝိနိစ္ဆယံ ဒေန္တာ ဥဘိန္နမ္ပိ အတ္ထပစ္စတ္ထိကာနံ ဟတ္ထတော လဉ္ဇံ ဂဟေတွာ ခာဒိဿန္တိ အဿော ဝိယ ဒွီဟိ မုခေဟိ ယဝသိသံ။ အယံ ပဉ္စမဿ ဝိပါကော။

၆. အဓမ္မိကာယေဝ ဝိဇာတိရာဇာနော ဇာတိသမ္ပန္နာနံ ကုလပုတ္တာနံ အာသင်္ကာယ ယသံ န ဒဿန္တိ, အကုလီနေ ဝဍ္ဎေဿန္တိ, ဧဝံ မဟာကုလာနိ ဒုဂ္ဂတာနိ ဘဝိဿန္တိ, လာမကကုလာနိ ဣဿရာနိ။ တေ စ ကုလီနာ ပုရိသာ ဇီဝိတုံ အသက္ကောန္တာ “ဣမေ နိဿာယ ဇီဝိဿာမာ”တိ အကုလီနာနံ ဓီတရော ဒဿန္တိ, ဣတိ တာသံ ကုလဓီတာနံ အကုလီနေဟိ သဒ္ဓိံ သံဝါသော ဇရသိင်္ဂါလဿ သုဝဏ္ဏပါတိယံ ပဿာဝကရဏသဒိသော ဘဝိဿတိ။ အယံ ဆဋ္ဌဿ ဝိပါကော။

၇. ဂစ္ဆန္တေ ဂစ္ဆန္တေ ကာလေ ဣတ္ထိယော ပုရိသလောလာ သုရာလောလာ အလင်္ကာရလောလာ ဝိသိခါလောလာ အာမိသလောလာ ဘဝိဿန္တိ ဒုဿီလာ ဒုရာစာရာ။ တာ သာမိကေဟိ ကသိဂေါရက္ခာဒီနိ ကမ္မာနိ ကတွာ ကိစ္ဆေန ကသိရေန သမ္ဘတံ ဓနံ ဇာရေဟိ သဒ္ဓိံ သုရံ ပိဝန္တိယော မာလာဂန္ဓဝိလေပနံ ဓာရယမာနာ အန္တောဂေဟေ အစ္စာယိကမ္ပိ ကိစ္စံ အနောလောကေတွာ ဂေဟပရိက္ခေပဿ ဥပရိဘာဂေနပိ ဆိဒ္ဒဋ္ဌာနေဟိပိ ဇာရေ ဥပဓာရယမာနာ သွေ ဝပိတဗ္ဗယုတ္တကံ ဗီဇမ္ပိ ကောဋ္ဋေတွာ ယာဂုဘတ္တခဇ္ဇကာနိ သဇ္ဇေတွာ ခါဒမာနာ ဝိလုမ္ပိဿန္တိ ဟေဋ္ဌုဌာပိဠကနိပန္နကဆာတကသိင်္ဂါလီ ဝိယ ဝဍ္ဎေတွာ ဝဍ္ဎေတွာ ပါဒမူလေ နိက္ခိတ္တရဇ္ဇုံ။ အယံ သတ္တမဿ ဝိပါကော။

၈. ဂစ္ဆန္တေ ဂစ္ဆန္တေ ကာလေ လောကော ပရိဟာယိဿတိ, ရဋ္ဌံ နိရောဇံ ဘဝိဿတိ, ရာဇာနော ဒုဂ္ဂတာ ကပဏာ ဘဝိဿန္တိ။ ယော ဣဿရော ဘဝိဿတိ, တဿ ဘဏ္ဍာဂါရေ သတသဟဿမတ္တာ ကဟာပဏာ ဘဝိဿန္တိ, တေ ဧဝံ ဒုဂ္ဂတာ သဗ္ဗေ ဇနပဒေ အတ္တနော ကမ္မံ ကာရယိဿန္တိ, ဥပဒ္ဒုတာ မနုဿာ သကေ ကမ္မန္တေ ဆဍ္ဍေတွာ ရာဇူနံယေဝ အတ္ထာယ ပုဗ္ဗဏ္ဏာပရဏ္ဏာနိ ဝပန္တာ ရက္ခန္တာ လာယန္တာ မဒ္ဒန္တာ ပဝေသေန္တာ ဥစ္ဆုခေတ္တာနိ ကရောန္တာ ယန္တာနိ တပေန္တာ ဖာဏိတာဒီနိ ပစန္တာ ပုပ္ဖာရာမေ ဖလာရာမေ စ ကရောန္တာ တတ္ထ တတ္ထ နိပ္ဖန္နာနိ ပုပ္ဖဖလာဒီနိ အာဟရိတွာ ရညော ကောဋ္ဌာဂါရမေဝ ပူရေဿန္တိ, အတ္တနော ဂေဟေသု တုစ္ဆကောဋ္ဌေ ဩလောကေန္တာပိ န ဘဝိဿန္တိ, တုစ္ဆတုစ္ဆကုမ္ဘော အနောလောကေတွာ ပူရိတကုမ္ဘပူရဏာ သဒိသမေဝ ဘဝိဿတိ။ အယံ အဋ္ဌမဿ ဝိပါကော။

၉. ဂစ္ဆန္တေ ဂစ္ဆန္တေ ကာလေ ရာဇာနော အဓမ္မိကာ ဘဝိဿန္တိ, ဆန္ဒာဒိဝသေန အဂတိံ ဂစ္ဆန္တာ ရဇ္ဇံ ကာရေဿန္တိ, ဓမ္မေန ဝိနိစ္ဆယံ နာမ န ဒဿန္တိ, လဉ္ဇဝိတ္တကာ ဘဝိဿန္တိ ဓနလောလာ, ရဋ္ဌဝါသိကေသု တေသံ ခန္တိမေတ္တာနုဒ္ဒယံ နာမ န ဘဝိဿတိ, ကက္ခဠာ ဖရုသာ ဥစ္ဆုယန္တေ ဥစ္ဆုဂဏ္ဌိကာ ဝိယ မနုဿေ ပီဠေန္တာ နာနပ္ပကာရံ ဗလိံ ဥပ္ပါဒေတွာ ဓနံ ဂဏှိဿန္တိ, မနုဿာ ဗလိပီဠိတာ ကိဉ္စိ အတုံ အသက္ကောန္တာ ဂါမနိဂမာဒယော ဆဍ္ဍေတွာ ပစ္စန္တံ ဂန္တွာ ဝါသံ ကပ္ပေဿန္တိ, မဇ္ဈိမဇနပဒေ သုညော ဘဝိဿတိ, ပစ္စန္တော ဃနဝါသော သေယျထာပိ ပေါက္ခရဏိယာ မဇ္ဈေ ဥဒကံ အာဝိလံ ပရိယန္တေ ဝိပ္ပသန္နံ။ အယံ နဝမဿ ဝိပါကော။

၁၀. ဂစ္ဆန္တေ ဂစ္ဆန္တေ ကာလေ ရာဇာနော အဓမ္မိကာ ဘဝိဿန္တိ, တေသု အဓမ္မိကေသု ရာဇယုတ္တာပိ ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကာပိ နေဂမဇာနပဒါပိတိ သမဏဗြာဟ္မဏေ ဥပါဒါယ သဗ္ဗေ မနုဿာ အဓမ္မိကာ ဘဝိဿန္တိ, တတော တေသံ အာရက္ခဒေဝတာ ဗလိပဋိဂ္ဂါဟိကဒေဝတာ ရုက္ခဒေဝတာ အာကာသဋ္ဌကဒေဝတာတိ ဧဝံ ဒေဝတာပိ အဓမ္မိကာ ဘဝိဿန္တိ, အဓမ္မိကရာဇူနံ ရဇ္ဇေ ဝါတာ ဝိသမာ ခရာ ဝါယိဿန္တိ, တေ အာကာသဋ္ဌကဝိမာနာနိ ကမ္ပေဿန္တိ, တေသု ကမ္ပိတေသု ဒေဝတာ ကုပိတာ ဒေဝံ ဝဿိတုံ န ဒဿန္တိ, ဝဿမာနောပိ သကလရဋ္ဌေ ဧကပ္ပဟာရေနေဝ န ဝဿိဿတိ, ဝဿမာနောပိ သဗ္ဗတ္ထ ကသိကမ္မဿ ဝါ ဝပ္ပကမ္မဿ ဝါ ဥပကာရော ဟုတွာ န ဝဿိဿတိ။ ယထာ စ ရဋ္ဌေ, ဧဝံ ဇနပဒေပိ ဂါမေပိ ဧကတဠာကဿရေပိ ဧကပ္ပဟာရေနေဝ န ဝဿိဿတိ, တဠာကဿ ဥပရိဘာဂေ ဝဿန္တော ဟေဋ္ဌာဘာဂေ န ဝဿိဿတိ, ဟေဋ္ဌာ ဝဿန္တော ဥပရိ န ဝဿိဿတိ, ဧကသ္မိံ ဘာဂေ သဿံ အတိဝဿေန နဿိဿတိ, ဧကသ္မိံ အဝဿန္တော မိလာယိဿတိ, ဧကသ္မိံ သမ္မာ ဝဿမာနော သမ္ပာဒေဿတိ, ဧဝံ ဧကဿ ရညော ရဇ္ဇေ ဝုတ္တာ သဿာ တိပ္ပကာရာ ဘဝိဿန္တိ ဧကကုမ္ဘိယာ ဩဒနော ဝိယ။ အယံ ဒသမဿ ဝိပါကော။

၁၁. ဂစ္ဆန္တေ ဂစ္ဆန္တေ ကာလေ သာသနေ ပရိဟာယန္တေ ပစ္စယလောလာ အလဇ္ဇိကာ ဗဟူ ဘိက္ခူ ဘဝိဿန္တိ, တေ ဘဂဝတာ ပစ္စယလောလုပ္ပံ နိမ္မထေတွာ ကထိတဓမ္မဒေသနံ စီဝရာဒိစတုပစ္စယဟေတု ပရေသံ ဒေသေဿန္တိ, ပစ္စယေဟိ မုစ္ဆိတွာ နိရတ္ထကပက္ခေ ဌိတာ နိဗ္ဗာနာဘိမုခံ ကတွာ ဒေသေတုံ န သက္ခိဿန္တိ, ကေဝလံ “ပဒဗျဉ္ဇနသမ္ပတ္တိဉ္စေဝ မဓုရသဒ္ဒဉ္စ သုတွာ မဟဂ္ဃာနိ စီဝရာနိ ဒဿန္တိ”ဣစ္စေဝံ ဒေသေဿန္တိ။ အပရေ အန္တရဝီထိစတုက္ကရာဇဒွါရာဒီသု နိသီဒိတွာ ကဟာပဏအဍ္ဎကဟာပဏမာသကရူပါဒီနိပိ နိဿာယ ဒေသေဿန္တိ။ ဣတိ ဘဂဝတာ နိဗ္ဗာနဂ္ဃနကံ ကတွာ ဒေသိတံ ဓမ္မံ စတုပစ္စယတ္ထာယ စေဝ ကဟာပဏအဍ္ဎကဟာပဏာဒိအတ္ထာယ စ ဝိက္ကိဏိတွာ ဒေသေန္တာ သတသဟဿဂ္ဃနကံ စန္ဒနသာရံ ပူတိတက္ကေန ဝိက္ကိဏန္တာ ဝိယ ဘဝိဿန္တိ။ အယံ ဧကာဒသမဿ ဝိပါကော။

၁၂. အဓမ္မိကရာဇကာလေ လောကေ ဝိပရိဝတ္တန္တေယေဝ ရာဇာနော ဇာတိသမ္ပန္နာနံ ကုလပုတ္တာနံ ယသံ န ဒဿန္တိ, အကုလီနာနညေဝ ဒဿန္တိ, တေ ဣဿရာ ဘဝိဿန္တိ, ဣတရေ ဒလိဒ္ဒါ။ ရာဇသမ္မုခေပိ ရာဇဒွါရေပိ အမစ္စသမ္မုခေပိ ဝိနိစ္ဆယဋ္ဌာနေပိ တုစ္ဆလာဗုသဒိသာနံ အကုလီနာနံယေဝ ကထာ ဩသီဒိတွာ ဌိတာ ဝိယ နိစ္စလာ သုပ္ပတိဋ္ဌိတာ ဘဝိဿတိ, သင်္ဃသန္နိပါတေပိ သင်္ဃကမ္မဂဏကမ္မဋ္ဌာနေသု စေဝ ပတ္တစီဝရပရိဝေဏာဒိဝိနိစ္ဆယဋ္ဌာနေသု စ ဒုဿီလာနံ ပါပပုဂ္ဂလာနံယေဝ ကထာ နိယျာနိကာ ဘဝိဿတိ, န လဇ္ဇိဘိက္ခူနန္တိ ဧဝံ သဗ္ဗထာပိ တုစ္ဆလာဗူနံ သီဒနကာလော ဝိယ ဘဝိဿတိ။ အယံ ဒွါဒသမဿ ဝိပါကော။

၁၃. တာဒိသေယေဝ ကာလေ အဓမ္မိကရာဇာနော အကုလီနာနံ ယသံ ဒဿန္တိ, တေ ဣဿရာ ဘဝိဿန္တိ, ကုလီနာ ဒုဂ္ဂတာ။ တေသု န ကောစိ ကရဝံ ကရိဿန္တိ, ဣတရေသုယေဝ ကရိဿန္တိ, ရာဇသမ္မုခေ ဝါ အမစ္စသမ္မုခေ ဝါ ဝိနိစ္ဆယဋ္ဌာနေ ဝါ ဝိနိစ္ဆယကုသလာနံ ဃနသိလာသဒိသာနံ ကုလပုတ္တာနံ ကထာ န ဩဂါဟိတွာ ပတိဋ္ဌဟိဿတိ။ တေသု ကထေန္တေသု "ကိံ ဣမေ ကထေန္တီ"တိ ဣတရေ ပရိဟာသမေဝ ကရိဿန္တိ, ဘိက္ခုသန္နိပါတေပိ ဝုတ္တပ္ပကာရေသု ဌာနေသု နေဝ ပေသလေ ဘိက္ခူ ဂရုကာတဗ္ဗေ မညိဿန္တိ, နာပိ နေသံ ကထာ ပရိယောဂါဟိတွာ ပတိဋ္ဌဟိဿတိ, သိလာနံ ပ္လဝနကာလော ဝိယ ဘဝိဿတိ။ အယံ တေရသမဿ ဝိပါကော။

၁၄. လောကေ ပရိဟာယန္တေယေဝ မနုဿာ တိဗ္ဗရာဂါဒိဇာတိကာ ကိလေသာနုဝတ္တကာ ဟုတွာ တရုဏတရုဏာနံ အတ္တနော ဘရိယာနံ ဝသေ ဝတ္တိဿန္တိ, ဂေဟေ ဒါသကမ္မကရာဒယောပိ ဂောမဟိံသာဒယောပိ ဟိရညသုဝဏ္ဏမ္ပိ သဗ္ဗံ တာသံယေဝ အာယတ္တံ ဘဝိဿတိ, "အသုကဟိရညသုဝဏ္ဏံ ဝါ ပရိစ္ဆေဒါဒိဇာတံ ဝါ ကဟ"န္တိ ဝုတ္တေ "ယတ္ထ ဝါ တတ္ထ ဝါ ဟောတု, ကိံ တုယှိမိနာ ဗျာပါရေန, တွံ မယှံ ဃရေ သန္တံ ဝါ အသန္တံ ဝါ ဇာနိတုကာမော ဇာတော"တိ ဝတွာ နာနပ္ပကာရေဟိ အက္ကောသိတွာ မုခသတ္တီဟိ ကောဋ္ဋေတွာ ဒါသစေဋေ ဝိယ ဝသေ ကတွာ အတ္တနော ဣဿရိယံ ပဝတ္တေဿန္တိ, ဧဝံ မဓုကပုပ္ဖပ္ပမာဏမဏ္ဍူကပေါတိကာနံ အာသီဝိသေ ကဏှသပ္ပေ ဂိလနကာလော ဝိယ ဘဝိဿတိ။ အယံ စုဒ္ဒသမဿ ဝိပါကော။

၁၅. ဒုဗ္ဗလရာဇကာလေ ရာဇာနော ဟတ္ထိသိပ္ပာဒီသု အကုသလာ ယုဒ္ဓေသု အဝိသာရဒါ ဘဝိဿန္တိ, တေ အတ္တနော ရာဇာဓိပစ္စံ အာသင်္ကမာနာ သမာနဇာတိကာနံ ကုလပုတ္တာနံ ဣဿရိယံ အဒတွာ အတ္တနော ပါဒမူလိကနှာပကကပ္ပကာဒီနံ ဒဿန္တိ, ဇာတိဂေါတ္တသမ္ပန္နာ ကုလပုတ္တာ ရာဇကုလေ ပတိဋ္ဌံ အလဘမာနာ ဇီဝိကံ ကပ္ပေတုံ အသမတ္ထာ ဟုတွာ ဣဿရိယဋ္ဌာနေ ဇာတိဂေါတ္တဟီနေ အကုလီနေ ဥပဋ္ဌဟန္တာ ဝိစရိဿန္တိ, သုဝဏ္ဏရာဇဟံသေဟိ ကာကဿ ပရိဝါရိတကာလော ဝိယ ဘဝိဿတိ။ အယံ ပန္နရသမဿ ဝိပါကော။

၁၆. အဓမ္မိကရာဇကာလေယေဝ စ အကုလီနာဝ ရာဇဝလ္လဘာ ဣဿရာ ဘဝိဿန္တိ, ကုလီနာ အပ္ပညာတာ ဒုဂ္ဂတာ။ တေ ရာဇဝလ္လဘာ ရာဇာနံ အတ္တနော ကထံ ဂါဟာပေတွာ ဝိနိစ္ဆယဋ္ဌာနာဒီသု ဗလဝန္တော ဟုတွာ ဒုဗ္ဗလာနံ ပဝေဏိအာဂတာနိ ခေတ္တဝတ္ထုအာဒီနိ "အမှာကံ သန္တကာနိ ဧတာနီ"တိ အဘိယုဉ္ဇိတွာ တေ "န တုမှာကံ, အမှာက"န္တိ အာဂန္တွာ ဝိနိစ္ဆယဋ္ဌာနာဒီသု ဝိဝဒန္တေ ဝေတ္တလတာဒီဟိ ပဟာရာပေတွာ ဂီဝါယံ ဂဟေတွာ အပကဍ္ဎာပေတွာ "အတ္တနော ပမာဏံ န ဇာနာထ, အမှေဟိ သဒ္ဓိံ ဝိဝဒထ, ဣဒါနိ ဝော ရညော ကထေတွာ ဟတ္ထပါဒစ္ဆေဒါဒီနိ ကာရေဿာမာ"တိ သန္တဇ္ဇေဿန္တိ, တေ တေသံ ဘယေန အတ္တနော သန္တကာနိ ခေတ္တဝတ္ထူနိ "တုမှာကံယေဝ တာနိ, ဂဏှထာ"တိ နိယျာတေတွာ အတ္တနော ဂေဟာနိ ပဝိသိတွာ ဘီတာ နိပဇ္ဇိဿန္တိ။ ပါပဘိက္ခူပိ ပေသလေ ဘိက္ခူ ယထာရုစိ ဝိဟေဌေဿန္တိ, ပေသလာ ဘိက္ခူ ပဋိသရဏံ အလဘမာနာ အရညံ ပဝိသိတွာ ဂဟနဋ္ဌာနေသု နိလီယိဿန္တိ, ဧဝံ ဟီနဇစ္စေဟိ စေဝ ပါပဘိက္ခူဟိ စ ဥပဒ္ဒုတာနံ ဇာတိမန္တကုလပုတ္တာနဉ္စေဝ ပေသလဘိက္ခူနဉ္စ ဧဠကာနံ ဘယေန တသဝကာနံ ပလာယနကာလော ဝိယ ဘဝိဿတိ ။ အယံ သောဠသမဿ ဝိပါကော။ ဧဝံ တဿ တဿ အတ္ထဿ ပုဗ္ဗနိမိတ္တဘူတေ သောဠသ သုပိနေ ပဿိ။ တေန ဝုတ္တံ – "ကောသလရာဇာ ဝိယ သောဠသ သုပိနေ"တိ။ တတ္ထ စ ပုဗ္ဗနိမိတ္တတော အတ္တနော အတ္ထာနတ္ထနိမိတ္တံ သုပိနံ ပဿန္တော အတ္တနော ကမ္မာနုဘာဝေန ပဿတိ, ကောသလရာဇာ ဝိယ လောကဿ အတ္ထာနတ္ထနိမိတ္တံ သုပိနံ ပဿန္တော ပန သဗ္ဗသတ္တသာဓာရဏကမ္မာနုဘာဝေန ပဿတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ကုဒ္ဓာ ဟိ ဒေဝတာ တိ နာဂမဟာဝိဟာရေ မဟာထေရဿ ကုဒ္ဓာ ဒေဝတာ ဝိယ။ ရောဟဏေ ကိရ နာဂမဟာဝိဟာရေ မဟာထေရော ဘိက္ခုသင်္ဃံ အနပလောကေတွာဝ ဧကံ နာဂရုက္ခံ ဆိန္ဒာပေသိ။ ရုက္ခေ အဓိဝတ္ထာ ဒေဝတာ ထေရဿ ကုဒ္ဓာ ပဌမမေဝ နံ သစ္စသုပိနေန ပလောဘေတွာ ပစ္ဆာ "ဣတော တေ သတ္တဒိဝသမတ္တကေ ဥပဋ္ဌာကော ရာဇာ မရိဿတီ"တိ သုပိနေ အာရောစေသိ။ ထေရော တံ ကထံ အာဟရိတွာ ရာဇောရောဓာနံ အာစိက္ခိ။ တာ ဧကပ္ပဟာရေနေဝ မဟာဝိရဝံ ဝိရဝိံသု။ ရာဇာ "ကိံ ဧတ"န္တိ ပုစ္ဆိ။ တာ 'ဧဝံ ထေရေန ဝုတ္တ"န္တိ အာရောစယိံသု။ ရာဇာ ဒိဝသေ ဂဏာပေတွာ သတ္တာဟေ ဝီတိဝတ္တေ ထေရဿ ဟတ္ထပာဒေ ဆိန္ဒာပေသိ။ **ဧကန္တသစ္စမေဝ ဟောတီ** တိ ဖလဿ သစ္စဘာဝတော ဝုတ္တံ, ဒဿနံ ပန ဝိပလ္လတ္ထမေဝ။ တေနေဝ ပဟီနဝိပလ္လာသာ ပုဗ္ဗနိမိတ္တဘူတမ္ပိ သုပိနံ န ပဿန္တိ, ဒွီဟိ တီဟိ တ ကာရဏေဟိ ကအာစိ သုပိနံ ပဿန္တီတိ အာဟ **"သံသဂ္ဂဘေဒတော"** တိ။ "အသေက္ခာ န ပဿန္တိ ပဟီနဝိပလ္လာသတ္တာ"တိ ဝစနတော စတုန္နမ္ပိ ကာရဏာနံ ဝိပလ္လာသော ဧဝ မူလကာရဏန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

တန္တိ သုပိနကာလေ ပဝတ္တံ ဘဝင်္ဂစိတ္တံ။ **ရူပနိမိတ္တာဒိအာရမ္မဏ**န္တိ ကမ္မနိမိတ္တဂတိနိမိတ္တတော အညံ ရူပနိမိတ္တာဒိအာရမ္မဏံ န ဟောတိ။ **ဤဒိသာနီ**တိ ပစ္စက္ခတော အနုဘူတပုဗ္ဗပရိကပ္ပိတရူပာဒိအာရမ္မဏာနိ စေဝ ရာကာဒိသမ္ပယုတ္တာနိ စ။ **သဗ္ဗောဟာရိကစိတ္တေနာ** တိ ပကတိစိတ္တေန။ **ဒွီဟိ အန္တေဟိ မုတ္တော** တိ ကုသလာကုသလသင်္ခာတေဟိ ဒွီဟိ အန္တေဟိ မုတ္တော။ **အာဝဇ္ဇနတအာရမ္မဏက္ခဏေ** တိ ဣဒံ ယာဝ တအာရမ္မဏုပ္ပတ္တိ, တာဝ ပဝတ္တံ စိတ္တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ "သုပိနေနေဝ ဒိဋ္ဌံ ဝိယ မေ, သုတံ ဝိယ မေတိ ကထနကာလေ ပန အဗျာကတော ယေဝ အာဝဇ္ဇနမတ္တဿေဝ ဥပ္ပဇ္ဇနတော"တိ ဝဒန္တိ။ ဧဝံ ဝဒန္တေဟိ ပဉ္စဒွတရေ ဒုတိယမောဃတရေ ဝိယ မနောဒွတရေပိ အာဝဇ္ဇနံ ဒွတ္တိက္ခတ္တုံ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ ဇဝနဋ္ဌာနေ ဌတွာ ဘဝင်္ဂံ ဩတရတီတိ အဓိပ္ပေတန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဧကစိတ္တက္ခဏိကဿ အာဝဇ္ဇနဿ ဥပ္ပတ္တိယံ "ဒိဋ္ဌံ ဝိယ မေ, သုတံ ဝိယ မေ"တိ ကပ္ပနာယ အသမ္ဘဝတော။

ဧတ္ထ စ "သုပိနန္တေပိ တအာရမ္မဏဝစနတော ပစ္စုပ္ပန္နဝသေန တ အတီတဝသေန တ သဘာဝဓမ္မာပိ သုပိနန္တေ အာရမ္မဏံ ဟောန္တီ"တိ ဝဒန္တိ။ "ယဒိပိ သုပိနန္တေ ဝိဘူတံ ဟုတွာ ဥပဋ္ဌိတေ ရူပာဒိဝတ္ထုမှိ တအာရမ္မဏံ ဝုတ္တံ, တထာပိ သုပိနန္တေ ဥပဋ္ဌိတနိမိတ္တဿ ပရိကပ္ပဝသေန ဂဟေတဗ္ဗတာယ ဒုဗ္ဗလဘာဝတော ဒုဗ္ဗလဝတ္ထုကတ္တာတိ ဝုတ္တ"န္တိ တီသုပိ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ။ ကေစိ ပန "ကရဇကာယဿ နိရုဿာဟသန္တဘာဝပ္ပတ္တိတော တန္နိဿိတံ ဟဒယဝတ္ထု န သုပ္ပသန္နံ ဟောတိ, တတော တန္နိဿိတာပိ စိတ္တုပ္ပတ္တိ န သုပ္ပသန္နာ အသုပ္ပသန္နဝဋ္ဋိနိဿိတဒီပပ္ပဘာ ဝိယ, တသ္မာ **ဒုဗ္ဗလဝတ္ထုကတ္တာ** တိ ဧတ္ထ ဒုဗ္ဗလဟဒယဝတ္ထုကတ္တာ"တိ အတ္ထံ ဝဒန္တိ, ဝီမံသိတွာ ယုတ္တတရံ ဂဟေတဗ္ဗံ။

သုပိနန္တစေတနာ တိ မနောဒွတရိကဇဝနဝသေန ပဝတ္တာ သုပိနန္တေ စေတနာ။ သုပိနဥပဟိ ပဿန္တော မနောဒွတရိကေနေဝ ဇဝနေန ပဿတိ, န ပဉ္စဒွတရိကေန။ ပဋိဗုဇ္ဈန္တော စ မနောဒွတရိကေနေဝ ပဋိဗုဇ္ဈတိ, န ပဉ္စဒွတရိကေန။ နိဒ္ဒါယန္တဿ ဟိ မဟာဝဋ္ဋိံ ဇာလေတွာ ဒီပေ စက္ခုသမီပံ ဥပနီတေ ပဌမံ စက္ခုဒွတရိကံ အာဝဇ္ဇနံ ဘဝင်္ဂံ န အာဝဋ္ဋေတိ, မနောဒွတရိကမေဝ အာဝဋ္ဋေတိ, အထ ဇဝနံ ဇဝိတွာ ဘဝင်္ဂံ ဩတရတိ။ ဒုတိယဝါရေ စက္ခုဒွတရိကံ အာဝဇ္ဇနံ ဘဝင်္ဂံ အာဝဋ္ဋေတိ, တတော စက္ခုဝိညာဏာဒီနိ ဇဝနပရိယောသာနာနိ ပဝတ္တန္တိ, တဒနန္တရံ ဘဝင်္ဂံ ပဝတ္တတိ။ တတိယဝါရေ မနောဒွတရိကအာဝဇ္ဇနေန ဘဝင်္ဂေ အာဝဋ္ဋိတေ မနောဒွတရိကဇဝနံ ဇဝတိ, တေန စိတ္တေန "ကိံ အယံ ဣမသ္မိံ ဌာနေ အာလောကော"တိ ဇာနာတိ။ တထာ နိဒ္ဒါယန္တဿ ကဏ္ဏသမီပေ တူရိယေသု ပဂ္ဂဟိတေသု ဃာနသမီပေ သုဂန္ဓေသု တ ဒုဂ္ဂန္ဓေသု တ ပုပ္ဖေသု ဥပနီတေသု မုခေ သပ္ပိမှိ တ ဖာဏိတေ တ ပက္ခိတ္တေ ပိဋ္ဌိယံ ပာဏိနာ ပဟာရေ ဒိန္နေ ပဌမံ သောတဒွတရိကာဒီနိ အာဝဇ္ဇနာနိ ဘဝင်္ဂံ န အာဝဋ္ဋေန္တိ , မနောဒွတရိကမေဝ အာဝဋ္ဋေတိ, အထ ဇဝနံ ဇဝိတွာ ဘဝင်္ဂံ ဩတရတိ။ ဒုတိယဝါရေ သောတဒွတရိကာဒီနိ အာဝဇ္ဇနာနိ ဘဝင်္ဂံ အာဝဋ္ဋေန္တိ, တတော သောတဃာနဇိဝှာကာယဝိညာဏာဒီနိ ဇဝနပရိယောသာနာနိ ပဝတ္တန္တိ, တဒနန္တရံ ဘဝင်္ဂံ ပဝတ္တတိ။ တတိယဝါရေ မနောဒွတရိကအာဝဇ္ဇနေန ဘဝင်္ဂေ အာဝဋ္ဋိတေ မနောဒွတရိကဇဝနံ ဇဝတိ, တေန စိတ္တေန ဉတွာ "ကိံ အယံ ဣမသ္မိံ ဌာနေ သဒ္ဒေါ, သင်္ခသဒ္ဒေါ ဘေရိသဒ္ဒေါ"တိ တ "ကိံ အယံ ဣမသ္မိံ ဌာနေ ဂန္ဓော, မူလဂန္ဓော သာရဂန္ဓော"တိ တ "ကိံ ဣဒံ မယှံ မုခေ ပက္ခိတ္တံ, သပ္ပိ ဖာဏိတ"န္တိ တ "ကေနမှိ ပိဋ္ဌိယံ ပဟဋော, အတိထဒ္ဓော မေ ပဟာရော"တိ တ ဝတ္တာ ဟောတိ, ဧဝံ မနောဒွတရိကဇဝနေနေဝ ပဋိဗုဇ္ဈတိ, န ပဉ္စဒွတရိကေန။ သုပိနမ္ပိ တေနေဝ ပဿတိ, န ပဉ္စဒွတရိကေန။

အသ္ဂာ တိ အသ္ဂ အာပတ္တိနိကာယသ္ဂ။ နနု စ အယုတ္တော်ယံ နိဒ္ဒေသော ''သင္ဃော အာဒိမ္ဟိ စေဝ သေသေ စ ဣစ္ဆိတဗ္ဗော အသ္ဂာ''တိ။ န ဟိ အာပတ္တိနိကာယသ္ဂ အာဒိမ္ဟိ စေဝ သေသေ စ သင္ဃော ဣစ္ဆိတော, ကိဉ္စရဟိ ဝုဋ္ဌာနသ္ဂာတိ ဣမံ စောဒနံ မနသိ သန္ဓာယ ယထာ န ဝိရုဇ္ဈတိ, တထာ အဓိပ္ပာယံ ဝိဝရန္တော **''ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတီ''**တိအာဒိမာဟ။ အာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌာနသ္ဂ အာဒိမ္ဟိ စေဝ သေသေ စ ဣစ္ဆိတော သင္ဃော အာပတ္တိယာဝ ဣစ္ဆိတော နာမ ဟောတီတိ အယမေတ္ထ အဓိပ္ပာယော။ **အာပတ္တိဝုဋ္ဌာန** န္တိ အာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌာနံ, အနာပတ္တိကဘာဝူပဂမနန္တိ အတ္ထော။ **ဝစနကာရဏာ**န္တိ ''သင္ဃာဒိသေသော''တိ ဧဝံ ဝစနေ ကာရဏံ။ သမုဒာယေ နိရုဠ္ဟော နိကာယ-သဒ္ဒော တဒေကဒေသေ ပဝတ္တမာနောပိ တာယ ဧဝ ရုဠ္ဟိယာ ပဝတ္တတီတိ အာဟ **ရုဠ္ဟီသဒ္ဒေနာ** တိ။ အထ တ ကိဉ္စိ နိမိတ္တံ ဂဟေတွာ သတိပိ အညသ္မိံ တံနိမိတ္တယုတ္တေ ကိသ္မိဉ္စိဒေဝ ဝိသယေ သမ္မုတိယာ စိရကာလတာဝသေန နိမိတ္တဝိရဟေပိ ပဝတ္တနိရုဠ္ဟော ရုဠ္ဟီ နာမ။ ယထာ မဟိယံ သေတီတိ မဟိံသော, ဂစ္ဆတီတိ ဂောတိ, ဧဝံ နိကာယ-သဒ္ဒဿပိ ရုဠ္ဟိဘာတော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ကေသ္မိံစိ ဝိသိဋ္ဌေ သတိပိ သာမညာ ဝိယ သမုဒာယေ ပဝတ္တတေဟာရော အဝယဝေပိ ပဝတ္တတီတိ အာဟ **အဝယဝေ သမူဟတေဟာရေန တ**တိ။ **နဝမဿ အဓိပ္ပာယသ္ဂာ** တိ ဝိမံသာဓိပ္ပာယသ္ဂ။

၂၃၈-၂၃၉. လောမာ ဧတေသံ သန္တီတိ **လောမသာ,** ဗဟုလောမာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **အရောဂေ ဘဝိသ္သာမီ** တိ ရာဂပရိဠာဟဝူပသမတော နိရောဂေ ဘဝိသ္သာမိ။ **မောစနေနာ**တိ မောစနတ္ထာယ ဥပက္ကမကရဏေန။ ဥပက္ကမကရဏေ ဟိ တတ္ထ မောစနန္တိ အဓိပ္ပေတံ မောစေတိ ဧတေနာတိ ကတွာ။ **ဗီဇံ ဘဝိသ္သတီ** တိ စေတဋ္ဌဂဟဏာဒိကမ္မံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

၂၄၀. **ဒ္ဝေဝ အာပတ္တိသဟသ္ဂာနီ** တိ ခဏ္ဍစက္ကာဒိဘေဒံ အနာမသိတွာ ဝုတ္တံ, ဣစ္ဆန္တေန ပန ခဏ္ဍစက္ကာဒိဘေဒေနပိ အာပတ္တိဂဏနာ ကာတဗ္ဗာ။ **မိသ္သကစက္က** န္တိ ဥဘတောဝဍ္ဍနကံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ဧတ္ထ စ နီလဉ္စ ပီတကဉ္စာတိအာဒိနာ ဧကေကဒ္ဓဏေ အနေကဝဏ္ဏာနံ မောစနာဓိပ္ပာယဝစနံ ယထာဓိပ္ပာယေန မောစနံ ဘဝတု တ မာတ, ဣမိနာပိ အဓိပ္ပာယေန ဥပက္ကမိတွာ မောစေန္တဿ အာပတ္တိ ဟောတီတိ ဒဿနတ္ထံ။ န ဟိ ကေသ္မိံ ခဏေ နီလာဒီနံ သဗ္ဗေသမ္ပိ မုတ္တိ သမ္ဘဝတိ။ **အညံ ဝဒတီ**တိ အတ္တနော ဒေသံ ဥဇုံ ဝတ္တုံ အသက္ကောန္တော ပုန ပုဌော အညံ ဘဏတိ။

မောစနသ္ဂာဒေ တိ မောစနဿ ပုဗ္ဗဘာဂေ ပဝတ္တအသ္ဂာဒေ။ တေနေဝ ''မောစေတုံ အသ္ဂာဒေ မောစနသ္ဂာဒေ''တိ ဝုတ္တံ။ **ဂေဟသ္သိတပေမ** န္တိ ဧတ္ထ ဂေဟ-သဒ္ဒေန ဂေဟေ ဌိတာ မာတုဘဂိနီအာဒယော အဓိပ္ပေတာတိ ဉာတကာ ဂဟိတာ။ တေသု မာတုပေမာဒိဝသေန ဥပ္ပန္နော သိနေဟော ဂေဟသ္သိတပေမံ, အညတ္ထ ပန ဂေဟသ္သိတပေမန္တိ ပဉ္စကာမဂုဏိကရာဂေ ဝုစ္စတိ။ **သမ္ပယုတ္တအသ္ဂာဒသီသေနာ** တိ ရာဂသမ္ပယုတ္တသုခဝေဒနာမုခေန။ **ဧကေန ပဒေနာ**တိ ဂေဟသ္သိတပေမ-ပဒေန။

တထေဝတတိ မောစနသ္ဂာဒစေတနာယ ဧဝ။ ပုဗ္ဗဘာဂေ မောစနသ္ဂာဒဝသေန ကတပယောဂံ အဝိဇဟိတွာဝ သယိတတ္တာ **''သစေ ပန။ပေ။ သင္ဃာဒိသေသော''** တိ ဝုတ္တံ။ ပုန သုဒ္ဓစိတ္တေ ဥပ္ပန္နေ တဿ ပယောဂဿ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓတ္တာ **''သုဒ္ဓစိတ္တော။ပေ။ အနာပတ္တီ''** တိ ဝုတ္တံ။ **ဇဂ္ဂနတ္ထာယာ** တိ ခေဠနတ္ထာယ။ **အနောကာသ**န္တိ အင်္ဂဇာတပ္ပဒေသံ။

၂၆၃-၂၆၄. **ဂေဟသ္သိတကာမဝိတက္က** န္တိ ပဉ္စကာမဂုဏသန္နိဿိတံ ကာမဝိတက္ကံ။ **ဝတ္ထိံ ဒဠှံ ဂဟေတွာ** တိ အင်္ဂဇာတဿ အဂ္ဂေ ပဿာဝနိဂ္ဂမနဋ္ဌာနေ စမ္မံ ဒဠှံ ဂဟေတွာ။ နိမိတ္တေ ဥပက္ကမာဘာဝတော ''မောစနသ္ဂာဓိပ္ပာယဿပိ မုတ္တေ အနာပတ္တိ''တိ ဝုတ္တံ။

၂၆၅. ''ဖေဂ္ဂိ မေ တွံ, အာဝုသော, သာမဏေရာတိ အာဏတ္တိယာ အသေနေ ကတောပိ ပယောဂေ အတ္တနာဝ ကတော နာမ ဟောတီတိ ကတွာ အာပတ္တိ ဝုတ္တာ။ ယဒိ ပန အနာဏတ္တော သယမေဝ ကရောတိ, အင်္ဂဟရိပူရိယာ အဘာဝတော အနာပတ္တီ''တိ ဝဒန္တိ။ **သုတ္တသာမဏေရဝတ္ထုသ္မိံ** အသုစိမ္ဟိ မုတ္တေပိ အင်္ဂဇာတဿ ဂဟဏပစ္စယာ ဒုက္ကဋံ ဝုတ္တံ, န ပန မုတ္တပစ္စယာ။

၂၆၆. **ကာယတ္ထမ္ဘနဝတ္ထုသ္မႎ** စလနဝသေန ယထာ အင်္ဂဇာတေပိ ဥပက္ကမော သမ္ဘဝတိ, တထာပိ ဝိဇ္ဇတိ တတ္ထာ အာပတ္တိ ဝုတ္တာ။ ''ပစ္ဆတော တ''တိ ဝစနတော ဥဘောသု ပဿေသု ကဋိယံ ဦရုပ္ပဒေသောပိ ဂဟိတော ယေတတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ, တသ္မာ ဥဘောသုပိ ပဿေသု ဌတ္ွတ ဣမသ္မႎ ဩကာသေ နိမိတ္တန္တိ ဥပနိဇ္ဈာယန္တဿပိ အာပတ္တိယေဝ။ ''အင်္ဂဇာတ''န္တိ ဝစနတော **နိမိတ္တ** န္တိ ပဿာဝမဂ္ဂေဝ ဝုတ္တော။ **ဥမ္မီလနနိမီလနဝသေန ပန န ကာရေတဗ္ဗော**တိ ဥမ္မီလနနိမီလနပ္ပယောဂဝသေန အာပတ္တိဘေဒော န ကာရေတဗ္ဗောတိ အတ္ထော။ အနေကက္ခတ္တုမ္ပိ ဥမ္မီလေတ္ွတ နိမီလေတ္ွတ ဥပနိဇ္ဈာယန္တဿ ဧကမေဝ ဒုက္ကဋန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ အကၠိနိ အဝိပ္ဖန္ဒေတ္ွတ အဘိမုခံ သမ္ပတ္တဿ မာတုကမဿ နိမိတ္တောလောကနေပိ အာပတ္တိယေတတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ''အရုဓိတလိက လေပစိတ္တာနံ အင်္ဂဇာတုပနိဇ္ဈာနေပိ ဒုက္ကဋ''န္တိ ဝဒန္တိ။

၂၆၇. **ပုပ္ဖာဝလီ** တိ ကီဠာဝိသေသဿာဓိဝစနံ။ တံ ကီဠန္တာ နဒီအာဒီသု ဆိန္နတဋံ ဥဒကေန စိက္ခလ္လံ ကတ္ွတ တတ္ထ ဥဘော ဟဒေ ပသာရေတ္ွတ နိသိန္နာ ပပတန္တိ။ ''ပုပ္ဖာဝလိယ''န္တိပိ ဟဌော။ **ပဝေသေန္တဿာ** တိ ဒုဝိကမ္မ ကတ္တာ တလိကံ အင်္ဂဇာတန္တိ ဥဘယတ္ထာပိ ဥပယောဂဝစနံ ကတံ။ **တလိက**န္တိ တလိကာယာတိ အတ္ထော။ စေတနာ, ဥပက္ကမော, မုစ္စနန္တိ ဣမာနေတ္ထ တီဏိ အင်္ဂါနိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

သုက္ကဝိဿဋ္ဌိသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ကာယသံသဂ္ဂသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၂၆၉. ဒုတိယေ **ယေသု ဝိဝဋေသု အန္ဓကာရော ဟောတိ, တာနိ ဝိဝရန္တော** တိ ဗ္ရာဟ္မဏိယာ သဒ္ဓႎ ကာယသံသဂ္ဂံ သမာပဇ္ဇိတုကာမော ဧဝမကာသိ။ တေန ကတဿပိ ဝိပ္ပကာရဿ အတ္တနိ ကတတ္တာ **''အတ္တနော ဝိပ္ပကာရ''** န္တိ ဝုတ္တံ။ **ဥဋ္ဌာရတ္တတာ** တိ ဥဋ္ဌာရစိတ္တတာ, ပဏီတာဓိမုတ္တတာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၂၇၀. **ဩတိဏ္ဏော** တိ ဣဒံ ကမ္မသာဓနံ ကတ္တုသာဓနံ တ ဟောတီတိ တဒုဘယဝသေန အတ္ထံ ဒဿေန္တော **''ယက္ခာဒီဟိ ဝိယ သတ္တာ''** တိအာဒိမာဟ။ **အသာမပေက္ခိတ္ွတ** တိ ယထာသဘာဝံ အနုပပရိက္ခိတ္ွတ, ယထာ တေ ရတိ ဇနကာ ရူပာဒယော ဝိသယာ အနိစ္စဒုက္ခာသုဘာနတ္တာကာရေန အဝတ္ထိတာ, တထာ အပဿိတ္ွတတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၂၇၁. **သညမဝေလ**န္တိ သီလမရိယာဒံ။ **အာစာရော**တိ အာစရဏံ ဟတ္ထဂဟဏာဒိကိရိယာ။ **အဿာ** တိ ''ကာယသံ သဂ္ဂံ သမာပဇ္ဇေယျ''တိ ပဒဿ။

၂၇၃. **ဧတေသံ ပဒာနံ ဝသေနာ**တိ အာမသနာဒိပဒာနံ ဝသေန။ **ဣတော စိတော စ။ပေ။ သဉ္စောပေတီ** တိ အတ္တနော ဟတ္ထံ တ ကာယံ တ တိရိယံ ဣတော စိတော စ သဉ္စာရေတိ။ **''ကာယတော အမောစေတ္ွတတ**တိ ဝစနတော မတ္ထက တော ပဌာယ ဟတ္ထံ ဩတာရေန္တဿ ကာယတော မောစေတ္ွတ နိဝတ္တသာဋ္ဌကူပရိ ဩမသန္တဿ ထုလ္လစ္စ ယံ, သာဋ္ဌကတော ဩတာရေတ္ွတ ဇင်္ဃတော ပဌာယ ကာယံ ဩမသန္တဿ ပုန သင်္ဃာဒိသေသော''တိ ဝဒန္တိ။

ဒ္ွတဒသသုပိ အာမသနာဒိပ္ပယောဂေသု ဧကေကသ္မႎ ပယောဂေ ကာယတော အမောစိတေ ဧကေကာဝ အာပတ္တိ ဟောတီတိ အာဟ **''မူလဂ္ဂဟဏမေဝ ပမာဏ''** န္တိ။ ဣဒဥ္စ ဧကေန ဟတ္ထေန ကာယံ ဂဟေတ္ွတ ဣတရေန ဟတ္ထေ န ကာယပရာမသနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ဧကေန ပန ဟတ္ထေန ကာယပဋိဗဒ္ဓံ ဂဟေတ္ွတ ဣတရေန တတ္ထ တတ္ထ ကာ ယံ ပရာမသတော ပယောဂဂဏနာယ အာပတ္တိ။ အယံ ပန သင်္ဃာဒိသေသော န ဧကဝလံ ဝတ္ထုဝသေနေဝ, အပိစ သညာဝ သေနပီတိ အာဟ **''ဣတ္ထိယာ ဣတ္ထိသညိဿ သင်္ဃာဒိသေသော''** တိ။ ဟဋ္ဌိယံ **တိရစ္ဆာနဂတော စ ဟောတီ** တိ ဧ တ္ထ တိရစ္ဆာနဂတိတ္ထိယာ တိရစ္ဆာနဂတပုရိသဿ စ ဂဟဏံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

သမသာရာဂေတိ ကာယသံသဂ္ဂရာဂေန ဧကသဒိသရာဂေ။ **ပုရိမနယေနေဝ**တိ ရဇ္ဇုဝတ္ထာဒီဟိ ပရိက္ခိပိတ္ွတ ဂဟဏေ ဝုတ္တနယေန။ ပုန **ပုရိမနယေနေဝ**တိ သမသာရာဂေ ဝုတ္တော။ **အနန္တရနယေနေဝ**တိ ကာယပဋိဗဒ္ဓအာမ သနနယေန ။ ဝေဏိဂ္ဂဟဏေန လောမာနမ္ပိ သင်္ဂဟိတတ္တာ လောမာနံ ဖုသနေပိ သင်္ဃာဒိသေသော ဝုတ္တော။ ဣအနိ ဝုတ္တမေဝတ္ထံ ပကာသေတုကာမော **''ဥပာဒိန္နကေန ဟီ''** တိအာဒိမာဟ။

ယထာနိဒ္ဒိဋ္ဌနိဒ္ဒေသေ တိ ယထာဝုတ္တကာယသံသဂ္ဂနိဒ္ဒေသေ။ **တေနာ**တိ တေန ယထာဝုတ္တကာရဏေန။ **သညာယ ဝိရာဂိတမ္ပိ ဟိ**တိ သညာယ ဝိရဉ္ဇာယ။ လိင်္ဂဗျတ္တယေန "ဝိရာဂိတမ္ပိ ဟိ"တိ ဝုတ္တံ။ **ဣမံ နာမ ဝတ္ထုန္တိ** ဣမသ္မိံ သိက္ခာပဒေ အာဂတံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ အညမ္ပိ ယံ ကိဉ္စိ ဝတ္ထုံ သန္ဓာယ ဝဒတီတိပိ ကေစိ။ **သာရတ္တ** န္တိ ကာယသံသဂ္ဂရာဂေန သာရတ္တံ။ **ဝိရတ္တ** န္တိ ကာယသံသဂ္ဂရာဂရဟိတံ မာတုဘဂိနိအာဒိံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **"ဝိရတ္တံ ဂဏှိဿာမီ"တိ ဝိရတ္တံ ဂဏှိ, ဒုက္ကဋ**န္တိ မာတုပေမာဒိဝသေန ဂဟဏေ ဒုက္ကဋံ ဝုတ္တံ။

ဣမာယ ဟဋ္ဌိယာ သမေတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ ကထံ သမေတီတိ စေ? ယဒိ ဟိ "ဣတ္ထိယာ ကာယပဋိဗဒ္ဓံ ဂဏှိဿာမီ"တိ စိတ္တေ ဥပ္ပန္နေ ဣတ္ထိသညာ ဝိရာဂိတာ ဘဝေယျ, ကာယပဋိဗဒ္ဓဂ္ဂဟဏေ ထုလ္လစ္စယံ ဝဒန္တေန ဘဂဝတာ "ဣတ္ထီ စ ဟောတိ ဣတ္ထိသညီ စာ"တိ န ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ, ဝုတ္တဉ္စ, တသ္မာ "ဣတ္ထိယာ ကာယပဋိဗဒ္ဓံ ဂဏှိဿာမီ"တိ ကာယံ ဂဏှန္တဿ ဣတ္ထိသညာ ဝိရာဂိတာ နာမ န ဟောတီတိ "ကာယပဋိဗဒ္ဓံ ဂဏှိဿာမီတိ ကာယံ ဂဏှန္တော ယထာဝတ္ထုကမေဝ အာပဇ္ဇတီ"တိ **မဟာသုမတ္ထေရေန** ဝုတ္တတထေ ဣမာယ ဟဋ္ဌိယာ သမေတိ။ ယော ပနေတ္ထ "သတိပိ ဣတ္ထိသညာယ ကာယပဋိဗဒ္ဓံ ဂဏှန္တဿ ဂဟဏသမယေ 'ကာယပဋိဗဒ္ဓံ ဂဏှိဿာမီ'တိ သညံ ဥပေတဲ့တ 'ဣတ္ထိံ ဂဏှာမီ'တိ သညာယ အဘာဝတော ဝတ္ထုသညာနံ ဘိန္နတ္တာ အယုတ္တ"န္တိ ဝဒေယျ, သော ပုစ္ဆိတဗ္ဗော "ကိံ ကာယပဋိဗဒ္ဓံ ဝတ္ထာဒိံ ဂဏှန္တော ဣတ္ထိယာ ရာဂေန ဂဏှာတိ, ဥဒါဟု ဝတ္ထာဒီသု ရာဂေနာ"တိ။ ယဒိ "ဝတ္ထာဒီသု ရာဂေန ဂဏှာတီ"တိ ဝဒေယျ, ဣတ္ထိယာ ကာယပဋိဗဒ္ဓံ အဟုတ္တေတ အညတ္ထ ဌိတံ ဝတ္ထာဒိံ ဂဏှန္တဿပိ ထုလ္လစ္စယံ သိယာ, တသ္မာ ဣတ္ထီ ဣတ္ထိသညာ သာရတ္တဘာဝေ ဂဟဏဉ္စာတိ အင်္ဂဟရိပူရိသဗ္ဘာဝတော **မဟာသုမတ္ထေရတထေ၀** ယုတ္တတထေ။ **အင်္ဂကထာဝိနိစ္ဆယေဟိ စ သမေတီ**တိ ဧတ္ထာပိ အယမဓိပ္ပာယော – ယဒိ သညာဝိရာဂေန ဝိရာဂိတံ နာမ သိယာ, "သမ္ဗဟုလာ ဣတ္ထိယော ဗာဟာဟိ ပရိက္ခိပိတ္ဝာ ဂဏှာမီ"တိ ဧဝံသညိဿ "မဇ္ဈဂတိတ္ထိယော ကာယပဋိဗဒ္ဓေန ဂဏှာမိ"တိ ဧဝရူပာယ သညာယ အဘာဝတော မဇ္ဈဂတာနံ ဝသေန ထုလ္လစ္စယံ န သိယာ, ဧဝံ သန္တေပိ အင်္ဂကထာယ ထုလ္လစ္စယဿ ဝုတ္တတ္တာ သညာဝိရာဂေန ဝိရာဂိတံ နာမ န ဟောတီတိ အယမတ္ထော သိဒ္ဓေါယေတတိ။ နီလေန ဒုဝိညေယျသဘာဝတော ကာဋ္ဌတ္ထီ ဝုတ္တာ။

၂၇၉. **သေဝနာဓိပ္ပာယော** တိ ဖဿသုခသေဝနာဓိပ္ပာယော။ ဣတ္ထိယာ ကာယေန ဘိက္ခုဿ ကာယပဋိဗဒ္ဓာမသနတရေပိ **ဖဿံ ပဋိဝိဇာနာတီ** တိ ဣဒံ အတ္တနော ကာယပဋိဗဒ္ဓာမသနေပိ ကာယသမ္ဗန္ဓသဘာဝတော ဝုတ္တံ။ **ထော္တာ** တိ နိဿဂ္ဂိယေန နိဿဂ္ဂိယတရေ။ **မောက္ခာဓိပ္ပာယော** တိ ဧတ္ထ ပဌမံ ကာယသံသဂ္ဂရာဂေ သတိပိ ပစ္ဆာ မောက္ခာဓိပ္ပာယဿ အနာပတ္တိ။

၂၈၁. **ဟရိပန္ထိကာ** တိ ဝိလုမ္ပနိကာ, အန္တရာယိကာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **နဒီသောတေန ဝုယှမာနံ မာတရ**န္တိ ဥက္ကဋ္ဌပရိစ္ဆေဒဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ, အညာသုပိ ပန ဣတ္ထီသု ကာရုညာဓိပ္ပာယေန မာတရိ ဝုတ္တနယေန ပဋိပဇ္ဇန္တဿ နေဝတ္ထိ အေသောတိ ဝဒန္တိ။ "မာတရ"န္တိ ဝုတ္တတ္တာ အညာသံ န ဝဋ္ဋတီတိ ဝဒန္တာပိ အတ္ထိ။ **တိဏဏ္ဍုပကန္တိ** ဟိရီဝေရာဒိမူလေဟိ ကတစုမ္ဗဋကံ။ **တာလပဏ္ဏမုဒ္ဒိက** န္တိ တာလပဏ္ဏေဟိ ကတအင်္ဂုလိမုဒ္ဒိကံ။ **ပရိဝတ္တေတ္ဝာ**တိ အတ္တနော နိဝာသနပာရုပနဘာဝတော အပနေတ္ဝာ, စီဝရတ္ထာယ အပနာမေတ္ဝာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **စီဝရတ္ထာယ ဟာဒမူလေ ဌပေတိ, ဝဋ္ဋတီ**တိ ဣဒံ နိဒဿနမတ္တံ, ပစ္စတ္ထရဏဝိတာနာဒိအတ္ထမ္ပိ ဝဋ္ဋတိယေဝ, ပူဇာဒိအတ္ထံ တာဝကာလိကမ္ပိ ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတိ။

ဣတ္ထိသဏ္ဌာနေန ကတ န္တိ ဧတ္ထ ပေဋ္ဌမပရိစ္ဆေဒတော ဟာရာဇိကဝတ္ထုဘူတတိရစ္ဆာနဂတိတ္ထီနမ္ပိ အနာမာသဘာဝတော တာဒိသံ ဣတ္ထိသဏ္ဌာနေန ကတံ တိရစ္ဆာနဂတရူပမ္ပိ အနာမာသန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ "ဘိက္ခုနီဟိ ပဋိမာရူပံ အာမသိတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ ဝဒန္တိ အာစရိယာ။ ဣတ္ထိရူပာနိ ဒဿေတ္ဝာ ကတံ ဝတ္ထဉ္စ ပစ္စတ္ထရဏဉ္စ ဘိတ္တိဉ္စ ဣတ္ထိရူပံ အနာမသိတွာ ဂဏှိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **ဘိန္ဒိတွာ** တိ ဧတ္ထ ဟတ္ထေန အင်္ဂဟေတွာ ကေနစိဒေဝ ဒဏ္ဍာဒိနာ ဘိန္ဒိတဗ္ဗံ။ ဧတ္ထ စ "အနာမာသမ္ပိ ဟတ္ထေန အပရာမသိတွာ ဒဏ္ဍာဒိနာ ကေနစိ ဘိန္ဒိတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ ဣမိနာ ဝုတ္တတ္တာ "ပံသုကူလံ ဂဏှန္တေန မာတုကမသရီရေပိ သတ္ထာဒီဟိ ဝဏံ ကတွာ ဂဟေတဗ္ဗ"န္တိ ဝုတ္တတ္တာ စ ဂဟိတမဏ္ဍူကသပ္ပိနိံ ဒဏ္ဍာဒီဟိ နိပ္ပီဠေတွာ မဏ္ဍူကံ ဝိဿဇ္ဇာပေတုံ ဝဋ္ဋတိ။

မဂ္ဂံ အဓိဋ္ဌာယာတိ မဂ္ဂေ ဂစ္ဆာမီတိ ဧဝံ မဂ္ဂသညီ ဟုတွာတိ အတ္ထော။ **ကီဠန္တော**တိ ဣဒံ ဂိဟိသန္တကံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, ဘိက္ခုသန္တကံ ပန ယေန ကေနစိ အဓိပ္ပာယေန အနာမသိတဗ္ဗမေဝ ဒုရုပစိဏ္ဏဘာဝတော။ **တာလပနသာဒီနီ**တိ စေတ္ထ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန နာဠိကေရလဗုဇတိပုသအလာဗုကုမ္ဘဏ္ဍပုဿဖလဧဠာလုကဖလာနံ သင်္ဂဟော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ "ယထာဝုတ္တဖလာနံယေဝ စေတ္ထ ကီဠာဓိပ္ပာယေန အာမသနံ န ဝဋ္ဋတီ"တိ ဝုတ္တတ္တာ ပါသာဏသက္ခရာဒီနိ ကီဠာဓိပ္ပာယေနပိ အာမသိတုံ ဝဋ္ဋတိ။

မုတ္တာတိ ဟတ္ထိကုမ္ဘဇာဒိကာ အဋ္ဌဝိဓာ မုတ္တာ။ တထာ ဟိ ဟတ္ထိကုမ္ဘံ, ဝရာဟဒါဌံ, ဘုဇင်္ဂသီသံ, ဝလာဟကံ, ဝေဠု, မစ္ဆသိရော, သင်္ခော, သိပ္ပီတိ အဋ္ဌ မုတ္တာယောနိယော။ တတ္ထ **ဟတ္ထိကုမ္ဘဇာ** ပီတဝဏ္ဏာ ပဘာဟီနာ။ **ဝရာဟဒါဌဇာ** ဝရာဟဒါဌဝဏ္ဏာဝ။ **ဘုဇင်္ဂသီသဇာ** နီလာဒိဝဏ္ဏာ သုဝိသုဒ္ဓာ ဝဋ္ဋလာ။ **ဝလာဟကဇာ** ဘာသုရာ ဒုဗ္ဗိဘာဂရူပာ ရတ္တိဘာဂေ အန္ဓကာရံ ဝိဓမန္တိယော တိဋ္ဌန္တိ, ဒေဝူပဘောဂါ ဧဝ စ ဟောန္တိ။ **ဝေဠုဇာ** ကရကဖလသမာနဝဏ္ဏာ န ဘာသုရာ, တေ စ ဝေဠူ အမနုဿဂောစရေ ဧဝ ပဒေသေ ဇာယန္တိ။ **မစ္ဆသိရဇာ** ပါဌီနပိဋ္ဌိသမာနဝဏ္ဏာ ဝဋ္ဋလာ လဃဝေါ စ ဟောန္တိ ပဘာဝိဟီနာ စ, တေ စ မစ္ဆာ သမုဒ္ဒမဇ္ဈေယေဝ ဇာယန္တိ။ **သင်္ခဇာ** သင်္ခဥဒရစ္ဆဝိဝဏ္ဏာ ကောလဖလပ္ပမာဏာပိ ဟောန္တိ ပဘာဝိဟီနာဝ။ **သိပ္ပိဇာ** ပဘာဝိသေသယုတ္တာ ဟောန္တိ နာနာသဏ္ဌာနာ။ ဧဝံ ဇာတိတော အဋ္ဌဝိဓာသု မုတ္တာသု ယာ မစ္ဆသင်္ခသိပ္ပိဇာ, တာ သာမုဒ္ဒိကာ။ ဘုဇင်္ဂဇာပိ ကာစိ သာမုဒ္ဒိကာ ဟောန္တိ, ဣတရာ အသာမုဒ္ဒိကာ။ ယသ္မာ ဗဟုလံ သာမုဒ္ဒိကာဝ မုတ္တာ လောကေ ဒိဿန္တိ, တတ္ထာပိ သိပ္ပိဇာဝ, ဣတရာ ကဒါစိ ကာစိ, တသ္မာ **သမ္မောဟဝိနောဒနိယံ** "မုတ္တာတိ သာမုဒ္ဒိကာ မုတ္တာ"တိ ဝုတ္တံ။

မဏီတိ ဌပေတွာ ဝေဠုရိယာဒိကေ သေသော ဇောတိရသာဒိဘေဒော သဗ္ဗောပိ မဏိ။ **ဝေဠုရိယော**တိ ဝံသဝဏ္ဏမဏိ။ **သင်္ခော**တိ သာမုဒ္ဒိကသင်္ခော။ **သိလာ**တိ ကာဠသိလာပဏ္ဍုသိလာသေတသိလာဒိဘေဒာ သဗ္ဗာပိ သိလာ။ **ရဇတ**န္တိ ကဟာပဏာဒိကံ ဝုတ္တာဝသေသံ ရတနသမ္မတံ။ **ဇာတရူပ**န္တိ သုဝဏ္ဏံ။ **လောဟိတင်္ကော**တိ ရတ္တမဏိ။ **မသာရဂလ္လ**န္တိ ကဗရမဏိ။ **ဘဏ္ဍမူလတ္ထာယာ**တိ ပတ္တစီဝရာဒိဘဏ္ဍမူလတ္ထာယ။ **ကုဋ္ဌရောဂဿာ**တိ နိဒဿနမတ္တံ, တာယ ဝူပသမေတဗ္ဗဿ ယဿ ကဿစိ ရောဂဿ တဒတ္ထာယပိ ဝဋ္ဋတိယေဝ။ "ဘေသဇ္ဇတ္ထဉ္စ အဓိဋ္ဌာယေဝ မုတ္တာ ဝဋ္ဋတီ"တိ တီသုပိ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ။ **အာကရမုတ္တော**တိ အာကရတော မုတ္တမတ္တော။ "ဘဏ္ဍမူလတ္ထာယ သမ္ပဋိစ္ဆိတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ ဣမိနာ စ အာမသိတုမ္ပိ ဝဋ္ဋတီတိ ဒဿေတိ။ **ပစိတွာ ကတော**တိ ကာစကာရေဟိ ပစိတွာ ကတော။

ဓောတဝိဒ္ဓော စ ရတနမိဿောတိ အလင်္ကာရတ္ထံ ကဉ္စနလတာဒိံ ဒဿေတွာ ကတော ရတနခစိတော ဓောတဝိဒ္ဓော အနာမာသော။ ဓောတဝိဒ္ဓော စ ရတနမိဿော စာတိ ဝိသုံ ဝါ ပဒံ သမ္ဗန္ဓိတဗ္ဗံ။ **ဟာနိယသင်္ခော**တိ ဣမိနာ စ သင်္ခေန ကတဟာနိယဘာဇနပိဓာနာဒိသမဏပရိက္ခာရောပိ အာမသိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ သိဒ္ဓံ။ **သေသ**န္တိ ရတနမိဿံ ဌပေတွာ အဝသေသံ။ မုဂ္ဂဝဏ္ဏံယေဝ ရတနသမ္မိဿံ ကရောန္တိ, န အညန္တိ အာဟ **"မုဂ္ဂဝဏ္ဏာဝါ"**တိ, မုဂ္ဂဝဏ္ဏာ ရတနမိဿာဝ န ဝဋ္ဋတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **သေသာ**တိ ရတနသမ္မိဿံ ဌပေတွာ အဝသေသာ မုဂ္ဂဝဏ္ဏာ နီလသိလာ။

ဗီဇတော ပဋ္ဌာယာတိ ဓာတုပါသာဏတော ပဋ္ဌာယ။ **သုဝဏ္ဏစေတိယ**န္တိ ဓာတုကရဏ္ဍကံ။ **ပဋိက္ခိပိ**တိ "ဓာတုဋ္ဌပနတ္ထာယ ဂဏှထာ"တိ အဝတွာ "တုမှာကံ ဂဏှထာ"တိ ဝုတ္တတ္တာ ပဋိက္ခိပိ။ **သုဝဏ္ဏဗုဗ္ဗုဠက**န္တိ သုဝဏ္ဏတာရကံ။ **"ကေဋ္ဌာပယိတု**န္တိ ကတော စိတော စ သဉ္ဇာရမ္ဘေဟိ အာမသိတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ **မဟာအဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တံ။ **ကစဝရမေဝ ဟရိတုံ ဝဋ္ဋတီ**တိ စေတိယကေပကာ တံ ဘိက္ခူ ဟောန္တု အညေ ဝါ, ဟတ္ထေနပိ ပုဉ္ဆိတွာ ကစဝရံ အပနေတုံ ဝဋ္ဋတိ, မလမ္ပိ ပမဇ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိယေဝ။

အာရကူဋလောဟန္တိ ကိတ္တိမလောဟံ။ တီဏိ ဟိ ကိတ္တိမလောဟာနိ ကံသလောဟံ, ဝဋ္ဋလောဟံ, အာရကူဋန္တိ။ တတ္ထ တိပုတမ္ဗေ မိဿေတွာ ကတံ **ကံသလောဟံ,** သီသတမ္ဗေ မိဿေတွာ ကတံ **ဝဋ္ဋလောဟံ,** ပကတိရသတမ္ဗေ မိဿေတွာ ကတံ **အာရကူဋံ**။ တေနေဝ တံ ကရဏေန နိဗ္ဗတ္တတ္တာ "ကိတ္တိမလောဟ"န္တိ ဝုစ္စတိ။ "ဇာတရူပဂတိကမေဝါတိ ဝုတ္တတ္တာ အာရကူဋံ သုဝဏ္ဏသဒိသမေဝ အာမသိတုံ န ဝဋ္ဋတိ, အညံ ပန ဝဋ္ဋတီ"တိ တီသုပိ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ။ ကေစိ ပန "အာရကူဋံ အနာမသိတဗ္ဗတော ဇာတရူပဂတိကမေဝါတိ ဝုတ္တံ, တသ္မာ ဥဘယမ္ပိ ဇာတရူပံ

ဝိယ အာမသိတုံ န ဝဋ္ဋတီ''တိ ဝဒန္တိ။ ပဥ္စမံ ဝုတ္တော်ယေဝ စ အတ္ထော **ဂဏ္ဌိပဒကာရေဟိ** အဓိပ္ပေတော။ **ပဋိဇဂ္ဂိတုံ ဝဋ္ဋတီ**တိ သေနာသနပဋိဇဂ္ဂနတ္ထာ ဝုတ္တံ။

သာမိကာနံ ပေသေတဗ္ဗ န္တိ သာမိကာနံ သာသနံ ပေသေတဗ္ဗံ။ **ဘိန္ဒိတ္ဝာ** တိ ဟတ္ထေန အဂ္ဂဟေတ္ဝာ အညေန ယေန ကေနစိ ဘိန္ဒိတ္ဝာ။ **ဘေရိသင်္ဃာဋော** တိ သင်္ဃဋိတစမ္မဘေရီ။ **ဝီဏာသင်္ဃာဋော** တိ သင်္ဃဋိတစမ္မဝီဏာ။ စမ္မဝိနဒ္ဓာနံ ဘေရိဝီဏာနမေတံ အဓိဝစနံ။ **တုစ္ဆပောက္ခရ** န္တိ အဝိနဒ္ဓစမ္မံ ဘေရိပောက္ခရံ ဝီဏာပောက္ခရဉ္စ။ **အာရောပိတစမ္မ**န္တိ ဘေရိအာဒီနံ ဝိနဒ္ဓနတ္ထာယ မုခဝဋ္ဋိယံ အာရောပိတစမ္မံ တတော ဥဒ္ဓရိတ္ဝာ ဝိသုံ ဌပိတစမ္မဉ္စ။ **ဩနဟိတုံ** တတိ ဘေရိပောက္ခရာဒီနိ စမ္မံ အာရောပေတ္ဝာ ဝိနန္ဓိတုံ။ **ဩနဟာပေတုံ** တတိ တထေဝ အညေဟိ ဝိနန္ဓာပေတုံ။ **ဟရာဇိကပဝ္ဟောနကကာလေ** တိ အကုထိတကာလေ။

၂၈၂. သင်္ကမာဒိ ဘူမိဂတိကတ္တာ န ကာယပဋိဗဒ္ဓဋ္ဌာနိယန္တိ ဒုက္ကဋံ ဝုတ္တံ။ **ကေပဒိကသင်္ကမော** တိ ခုဒ္ဒက သေတု။ **သကဋမဂ္ဂသင်္ကမော** တိ သကဋမဂ္ဂဘူတော မဟာသေတု။ **ဌာနာ စာလေတု**န္တိ ရဇ္ဇုံ ဌာနာ စာလေတုံ။ **ပဋိစ္စဆာဒေတဗ္ဗာ**တိ အပနေတဗ္ဗာ။ မနုဿိတ္ထိ, ဣတ္ထိသညိတာ, ကာယသံသဂ္ဂရာဂေ, တေန ရာဂေန ဝါယာမော, ဟတ္ထဂ္ဂဟာဒိသမာပဇ္ဇနန္တိ ဣမာနေတ္ထ ပဉ္စ အင်္ဂါနိ။

ကာယသံသဂ္ဂသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. ဒုဋ္ဌုလ္လဝါစာသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၂၈၃. တတိယေ ဥတ္တရပဒလောပေန ဆိန္နဩတ္တပ္ပာ ''ဆိန္နိကာ''တိ ဝုတ္တာတိ အာဟ **''ဆိန္နိကာတိ ဆိန္နဩ တပ္ပာ''**တိ။

၂၈၅. **ယထာ ယုတ္တ ယုဝတိန္တိ** ဧတေန ဩဘာသနေ နိရာသင်္ကဘာဝံ ဒဿေတိ။ **မေထုနုပသံဟိတာဟီ**တိ ဣဒံ ဒုဋ္ဌုလ္လဝါစာယ သိခါပ္ပတ္တလက္ခဏဒဿနံ။ **ဣတ္ထိလက္ခဏေနာ** တိ ဝုတ္တမတ္ထံ ဝိဝရိတုံ **''သုဘာလက္ခဏေ နာ''**တိ ဝုတ္တံ။ **န တာဝ သီသံ ဧတီ**တိ ''ဣတ္ထိလက္ခဏေန သမန္နာဂတာသီ''တိအာဒိနာ ဝဏ္ဏဘဏနံ သင်္ဃာဒိသေသာ ပတ္တိဇနကံ ဟုတ္ဝာ မတ္ထကံ န ပာပုဏာတိ။ ဝဏ္ဏဘဏနဥဟိ ယေနာကာရေန ဘဏန္တဿ သင်္ဃာဒိသေသော ဟော တိ, တေနာကာရေန ဘဏန္တဿ သိခါပ္ပတ္တံ နာမ ဟောတိ။ ''ဣတ္ထိလက္ခဏေန သမန္နာဂတာသီတိအာဒိကံ ပန ဒု ဋ္ဌုလ္လဝါစဿာဒရာဂဝသေန ဘဏန္တဿ ဒုက္ကဋ''န္တိ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ။

ကောဒေသဟိ ပဒေဟိ အဃဋိတေ သီသံ န ဧတီတိ ''အနိမိတ္တာသီ''တိအာဒီဟိ ကောဒေသဟိ ပဒေဟိ အဃဋိတေ အ ဝဏ္ဏဘဏနံ သီသံ န ဧတိ, အဝဏ္ဏဘဏနံ နာမ န ဟောတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဃဋိတေပီ**တိ ကောဒေသဟိ ပဒေဟိ အဝဏ္ဏဘ ဏနေ ဃဋိတေပိ။ **ဣမေဟိ တီဟိ ဃဋိတေယေဝ သင်္ဃာဒိသေသော** တိ ''သိခရဏီ''တိအာဒီဟိ တီဟိယေဝ ပဒေဟိ အ ဝဏ္ဏဘဏနေ ဃဋိတေယေဝ သင်္ဃာဒိသေသော ပဿာဝမဂ္ဂဿ နိယတဝစနတ္တာ အစ္စောဠာရိကတ္တာ စ။ **အနိမိတ္တာသီ**တိအာဒီဟိ ပန အဌဟိ ပဒေဟိ ဃဋိတေ ကေဝလံ အဝဏ္ဏဘဏနမေဝ သမ္ပဇ္ဇတိ, န သင်္ဃာဒိသေသော, တသ္မာ တာနိ ထုလ္လစ္စယဝတ္ထူနီတိ ဧကေ။ အက္ကောသနမတ္တတ္တာ ဒုက္ကဋဝတ္ထူနီတိ အပရေ။ ပရိဗ္ဗာဇိကာဝတ္ထုသ္မိံ ဝိယ ထုလ္လစ္စယမေဝေတ္ထ ယုတ္တတရံ ဒိဿတိ။ **ကုဉ္စိကပဏာလိမတ္တ** န္တိ ကုဉ္စိကာဆိဒ္ဒမတ္တံ။

၂၈၆-၂၈၇. **ဂရုကာပတ္တိ** န္တိ ဘိက္ခုနိယာ ကာယသံသဂ္ဂေ ပာရာဇိကာပတ္တိံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **ဟာသေန္တော ဟာသ နေ္တော**တိ သဘာဝဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ အဟာသေန္တောပိ တစဿာဒရာဂေန ပုနပ္ပုနံ ဝဒတိ, အာပတ္တိယေဝ။ **ကာယစိ တ္တတော**တိ ဟတ္ထမုဒ္ဒာယ ဩဘာသန္တဿ ကာယစိတ္တတော သမုဋ္ဌာတိ။

၂၈၈. **တသ္မာ ဒုက္ကဋ** န္တိ အပ္ပဋိဝိဇာနနပဟောတု ဒုက္ကဋံ, ပဋိဝိဇာနန္တိယာ ပန အခေတ္တပဒတ္တာ ထုလ္လစ္စယေန ဘဝိတဗ္ဗံ။ တေနေဝ ပရိဗ္ဗာဇိကာဝတ္ထုသ္မိံ ပဋိဝိဇာနန္တိယာ ထုလ္လစ္စယံ ဝက္ခတိ။

၂၈၉. **အသဒ္ဓမ္မံ သန္ဓာယာဟာ** တိ "တပိတ"န္တိ ဣမသ္သ ဗီဇနိက္ခေပဝစနတ္တာ ဝုတ္တံ။ **သံသီဒတီ**တိ ဝဟတိ ပဝတ္တတိ။ အထ တ **သံသီဒတီ**တိ သံသီဒိဿတိ။ မနုဿိတ္ထိ, ဣတ္ထိသညိတာ, ဒုဇ္ဇလ္လတစဿာဒရာဂေ, တေန ရာဂေန ဩဘာသနံ, တဗ္ဗတ္ထဝိဇာနနတ္ထိ ဣမာနေတ္ထ ပဉ္စ အင်္ဂါနိ။

ဒုဇ္ဇုလ္လတစာသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. အတ္တကာမပာရိစရိယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၂၉၀. စတုတ္ထေ **စီဝရန္တိ** နိဝါသနာဒိ ယံ ကိဉ္စိ စီဝရံ။ **ပိဏ္ဍပါတ** န္တိ ယော ကောစိ အာဟာရော။ သော ဟိ ပိဏ္ဍော ဒေယျေန ဘိက္ခုနော ပတ္တေ ပတနတော တတ္ထ တတ္ထ လဒ္ဓဘိက္ခာနံ ပိဏ္ဍာနံ ပါတော သန္နိပါတောတိ ဝါ ပိဏ္ဍ ပါတောတိ ဝုစ္စတိ။ **သေနာသနန္တိ** သယနဉ္စ အာသနဉ္စ။ ယတ္ထ ဟိ ဝိဟာရာဒိကေ သေတိ နိပဇ္ဇတိ အာသတိ နိသီဒတိ, တံ သေနာသနံ။ ပတိ ဧတိ တေသ္မာတိ ပစ္စယောတိ အာဟ **"ပတိကရဏဋ္ဌေန ပစ္စယော"** တိ။ ရောဂဿ ပတိအယနဋ္ဌေန တ ပစ္စယော, ပစ္စနီကဂမနဋ္ဌေနာတိ အတ္ထော, ဝူပသမနတ္ထေနာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဓာတုက္ခောဘလက္ခဏဿ ဟိ တံဟေတုကဒုက္ခဝေဒနာလက္ခဏဿ တ ရောဂဿ ပဋိပက္ခဘာဝတော ပတိအယနဋ္ဌော။ **ယဿ ကဿ စီ**တိ သပ္ပိအာဒီသု ယဿ ကဿစိ။ **သပ္ပာယဿာ** တိ ဟိတဿ ဝိကာရဝူပသမနာတိ အဓိပ္ပာယော။ ဘိသက္ကဿ သ ကမ္မံ တေန ဝိဓာတဗ္ဗတော, တေနာဟ **"အနုညာတတ္တာ"** တိ။ **နဂရပရိက္ခာရေဟီ**တိ နဂရံ ပရိတရေတွာတ ရက္ခဏ ကေဟိ။ အာတဋ္ဌပရိက္ခေပေ ပရိခာ ဥဒ္ဒာပေ ပာကာရော ဧသိကာ ပလိဃော ပာကာရမတ္တကမဏ္ဍလန္တိ သတ္တ နဂရ ပရိက္ခာရာတိ ဝဒန္တိ။ **သေတပရိက္ခာရော**တိ သုဝိသုဒ္ဓသီလာလင်္ကာရော။ အရိယမဂ္ဂေ ဟိ ဣဓ "ရထော"တိ အဓိပ္ပေ တော။ တဿ စ သမ္မာတစာဒယော အလင်္ကာရဋ္ဌေန "ပရိက္ခာရော"တိ ဝုတ္တာ။ **စက္ကဝီရိယော** တိ ဝီရိယစက္ကော။ **ဇီဝိတပရိက္ခာရာ**တိ ဇီဝိတဿ ပဝတ္တိကာရဏာနိ။ **သမုဒာနေတဗ္ဗာ** တိ သမ္မာ ဥဒ္ဓံ ဥဒ္ဓံ အာနေတဗ္ဗာ ပရိယေသိတဗ္ဗာ။ ပရိတရောပိ ဟောတိ အန္တရာယာနံ ပရိတော တရဏတော, တေနာဟ – **"ဇီဝိတ။ပေ။ ရက္ခဏတော"** တိ။ တတ္ထ **အန္တရန္တိ** ဝိဝရံ, ဩကာသောတိ အတ္ထော။ **ရက္ခဏတော** တိ ဝေရိကာနံ အန္တရံ အဒတွာ အတ္တနော သာမိနံ ပရိတရေတွာ တ ဋ္ဌိတသေဝကာ ဝိယ ရက္ခဏတော။ **အဿာ** တိ ဇီဝိတဿ။ **ကာရဏဘာဝတော**တိ စိရပ္ပဝတ္တိယာ ကာရဏဘာဝ တော။ ရသာယနဘူတဉ္စဟိ ဘေသဇ္ဇံ သုစိရမ္ပိ ကာလံ ဇီဝိတံ ပဝတ္တေတိယေဝ။

၂၉၁. **ဥပစာရေ**တိ ယတ္ထ ဋ္ဌိတော ဝိညာပေတုံ သက္ကောတိ, တာဒိသေ။ ကာမော စေဝ ဟေတု စ ပာရိစရိယာ စ အ တ္ထော။ **သေသံ ဗျဉ္ဇန** န္တိအာဒီသု ဟဋ္ဌိယံ "အတ္တကာမ"န္တိ ပဒံ ဥဒ္ဓရိတွာ အတ္တနော ကာမံ, အတ္တနော ဟေတုံ, အတ္တနော အဓိပ္ပာယံ, အတ္တနော ပာရိစရိယန္တိ စတ္တာရော အတ္ထာ ပဒဘာဇနေ ဝုတ္တာ။ တေသု ပဌမေ အတ္ထဝိကပ္ပေ ကာမော စ ဟေတု စ ပာရိစရိယာ စ အတ္ထော, သေသံ အဓိပ္ပာယပဒမေကံ ဗျဉ္ဇနံ ပဌမဝိဂ္ဂဟေ တဒတ္ထဿ အသမ္ဘဝဘာဝတော နိရတ္ထကတ္တာ။ ဒုတိယေ ပန အတ္ထဝိကပ္ပေ အဓိပ္ပာယော စ ပာရိစရိယာ စ အတ္ထော, ကာမော စ ဟေတု စာတိ သေသံ ပဒဒ္ဒယံ ဗျဉ္ဇနံ တေသံ တတ္ထ အတ္ထာဘာဝတောတိ ဧဝံ စတ္တာရိ ပအနိ ဒွိန္နံ ဝိဂ္ဂဟာနံ ဝသေန ယောဇိတာနီတိ ကေစိ ဝဒန္တိ။ **ဂဏ္ဌိပဒေ** စ အယမေဝတ္ထော ဝုတ္တော။ **စူဠမဇ္ဈိမမဟာဂဏ္ဌိပဒေသု** ပန "ပဌမ သ္မိံ အတ္ထဝိကပ္ပေ ကာမော စ ဟေတု စ ပာရိစရိယာ စ အဓိပ္ပာယတ္ထော, သေသံ မေထုနဓမ္မသင်္ခာတေန ကာမေနာ တိအာဒိ ဝိဂ္ဂဟတဏ္ဍံ အက္ခရဝိစာရဏမတ္တတော ဗျဉ္ဇနမတ္တံ။ ဒုတိယေ အတ္ထဝိကပ္ပေ အဓိပ္ပာယော စ ပာရိစရိ ယာ စ အဓိပ္ပာယတ္ထော, သေသံ အတ္တနာ ကာမိတာ ဣစ္ဆိတာတိအာဒိ ဝိဂ္ဂဟတဏ္ဍံ အက္ခရဝိစာရဏမတ္တတော ဗျဉ္ဇ နမတ္တ"န္တိ ဝေမတ္တော ဝုတ္တော ။ "ဗျဉ္ဇနေ အာဒရံ အကတွာ"တိ ဝစနတော အယမေဝတ္ထော ဣဓ ယုတ္တတ ရောတိ ဝိညာယတိ။ **ဗျဉ္ဇနေ အာဒရံ အကတွာ** တိ ဣမိနာ ဟိ အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တဝိဂ္ဂဟဝသေန ဗျဉ္ဇနေ အာဒရံ အကတွာတိ အယမတ္တော ဒီပိတော။

ဣအာနိ ယထာဝုတ္တမေဝတ္ထံ ပဒဘာဇနေန သံသန္ဒိတွာ ဒဿေတုံ **"အတ္တနော ကာမံ အတ္တနော ဟေတုံ အတ္တ နော ပာရိစရိယန္တိ ဟိ ဝုတ္တေ ဇာနိဿန္တိ ပဏ္ဍိတာ"**တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – "အတ္တနော ဟေ တု"န္တိ ဝုတ္တေ အတ္တနော အတ္ထာယာတိ အယမတ္တော ဝိညာယတိ။ "အတ္တနော ကာမံ အတ္တနော ပာရိစရိယ"န္တိ စ ဝု တ္တေ ကာမေန ပာရိစရိယာတိ အယမတ္တော ဝိညာယတိ။ တသ္မာ အတ္တနော ကာမံ အတ္တနော ဟေတုံ အတ္တနော ပာရိစရိ ယန္တိ ဣမေဟိ တီဟိ ပဒေဟိ အတ္တနော အတ္ထာယ ကာမေန ပာရိစရိယာ အတ္တကာမပာရိစရိယာတိ အယမတ္ထဝိကပ္ပ

ဟော ဝုတ္တောတိ ဝိညူ ဇာနိဿန္တိ။ ‘‘အတ္တနော အဓိပ္ပာယ’’န္တိ ဝုတ္တေ ပန အဓိပ္ပာယသဒ္ဒဿ ကာမိတသဒ္ဒေန သမာနတ္တဘာဝတော အတ္တနော ဟာရိစရိယန္တိ ဣမဿ စ ဥဘယဝိဂ္ဂဟသာမညတော အတ္တနော ဣစ္ဆိတကာမိတဒ္ဝ ဌေန အတ္တကာမပာရိစရိယာတိ အယမတ္ထဝိကပ္ပော ဒ္ဝီဟိ ပဒေဟိ ဒဿိတောတိ ဝိညူ ဇာနိဿန္တီတိ။

တေဒဂ္ဂန္တိ သော အဂ္ဂ။ ဒုဋ္ဌုလ္လတစာသိက္ခာပဒေ ကိဉ္စာပိ မေထုနယာစနံ အာဂတံ, တထာပိ တံ ဒုဋ္ဌုလ္လတစ ဿာဒရာဂဝသေန ဝုတ္တံ, ဣဓ ပန အတ္တနော မေထုနဿာဒရာဂဝသေနာတိ အယံ ဝိသေသော။ **ဝိနီတဝတ္ထူသု** ‘‘တေန ဟိ ဘဂိနိ အဂ္ဂအနံ ဒေဟီ’’တိ ဣဒံ အတ္တနော အတ္ထာယ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ မနုဿိတ္ထီ, ဣတ္ထိသညိတာ, အတ္တ ကာမပာရိစရိယာယ ရာဂေ, တေန ရာဂေန ဝဏ္ဏဘဏနံ, တင်္ခဏဝိဇာနနန္တိ ဣမာနေတ္ထ ပဉ္စ အင်္ဂါနိ။

အတ္တကာမပာရိစရိယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. သဉ္စရိတ္တသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၂၉၆. ပဉ္စမေ ပဏ္ဍိတဿ ဘာဝေ **ပဏ္ဍိစ္စံ,** ဉာဏဘဿေတံ အဓိဝစနံ။ **ဂတိမန္တာ** တိ ဉာဏဂတိယာ သမန္နာဂ တာ။ **ပဏ္ဍိတာ** တိ ဣမိနာ သဘာဝဉာဏေန သမန္နာဂတတာ ဝုတ္တာ, **ဗျတ္တာ** တိ ဣမိနာ ဣတ္ထိကတ္တဗ္ဗေသု ဝိ သာရဒပညာယ။ တေနာဟ **‘‘ဥပာယညူ ဝိသာရဒါ’’**တိ။ **မေဓာဝိနီ**တိ ဌာနုပ္ပတ္တိပညာသင်္ခာတာယ တသ္မိံ တသ္မိံ အတ္ ထကိစ္စေ ဥပဋ္ဌိတေ ဌာနသော တင်္ခဏေ ဧဝ ဥပ္ပဇ္ဇနပညာယ သမန္နာဂတာ။ တေနာဟ **‘‘ဒိဋ္ဌေ ဒိဋ္ဌေ ကရောတီ’’** တိ။ **ဆေကာ**တိ ယာဂုဘတ္တသမ္ပာဒနာဒီသု နိပုဏာ။ **ဥဋ္ဌာနဝီရိယသမ္ပန္နာ** တိ ကာယိကေန ဝီရိယေန သမန္နာဂတာ, ယထာ အညာ ကုသီတာ နိသိန္နဋ္ဌာနေ နိသိန္နာဝ ဟောန္တိ, ဌိတဋ္ဌာနေ ဌိတာဝ, ဧဝံ အဟုတွာ ဝိပ္ဖာရိကေန စိတ္တေန သဗ္ဗကိ စ္စံ နိပ္ဖာဒေတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ကုမာရိကာယာ**တိ နိမိတ္တတ္ထေ ဘုမ္မံ, ဟေတုမှိ တ ကရဏဝစနံ။ တေနာဟ **‘‘ကု မာရိကာယ ကာရဏာ’’**တိ။ အာဝဟနံ **အာဝဟော,** ပရိဂ္ဂဟဘာဝေန အာရိကာယ ဂဏှာပနံ, တထာ အပနံ **ဝိဝဟော**။ တေနာဟ **‘‘အာရကဿာ’’** တိအာဒိ။

၂၉၇-၂၉၈. ဘတ္တဟာစနံ ဿန္ဒာယ **ရန္ဓာပနံ** ဝုတ္တံ, ယဿ ကဿစိ ဟာစနံ ဿန္ဒာယ **ပစာပနံ** ဝုတ္တံ။ ဒုဋ္ဌံ ကု လံ ဂတာ ဒုဂ္ဂတာတိ ဣမမတ္ထံ ဒဿေန္တော **‘‘ယတ္ထ တ ဂတာ’’** တိအာဒိမာဟ။ အာဟရဏံ **အာဟာရော**။ **န ဥပဟာဟဋ္ဌ** န္တိ န ဒိန္နံ။ **ကဟော** ဂဟဏံ, **ဝိက္ကဟော** အနံ။ တဒုဘယံ သင်္ဂဏှာတိတွာ **‘‘တေဟာရော’’**တိ ဝုတ္တံ။ **မဏ္ဍိတပသာဓိ တော**တိ ဧတ္ထ ဗာဟိရူပကရဏေန အလင်္ကရဏံ **မဏ္ဍနံ,** အဇ္ဈတ္တိကာနံ ကေသာဒီနံယေဝ သဏ္ဌပနံ **ပသာဓနံ**။

၃၀၀. ‘‘အဗ္ဘုတံ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတီ’’တိ ဣမိနာ ဒုက္ကဋံ ဟောတီတိ ဒီပေတိ။ **‘‘ပရာဇိတေန အတဗ္ဗ’’** န္တိ ဝုတ္တ တ္တာ အဒေန္တော ဓုရနိက္ခေပေန ကာရေတဗ္ဗော။ အစိရကာလေ အဓိကာရော တေဿ အတ္ထီတိ **အစိရကာလာဓိကာ ရိကာ,** သဉ္စရိတ္တံ။ ‘‘အစိရကာလာစာရိက’’န္တိ တ ဟဌော, အစိရကာလေ အာစာရော အဇ္ဈာစာရော တေဿာတိ **အစိ ရကာလာစာရိကံ**။

ကိဉ္စာပိ ဗဟိဘိက္ခူပသမ္ပန္နာ ဓေဝ သရဏဂမနူပသမ္ပန္နာ စ သဉ္စရိတ္တာဒိပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ အာပတ္တိံ အာပဇ္ ဇန္တိ, တေသံ ပန န သဗ္ဗကာလိကတ္တာ တေ ဝဇ္ဇေတွာ သဗ္ဗကာလာနုရူပံ တန္တိံ ဌပေန္တော ဘဂဝါ ဣဓာပိ ဥတ္တိစတု တ္ထေနေဝ ကမ္မေန ဥပသမ္ပန္နံ ဘိက္ခုံ ဒဿေတုံ **‘‘တတြ ယွာယံ ဘိက္ခူ။ပေ။ အယံ ဣမသ္မိံ အတ္ထေ အဓိပ္ပေ တော ဘိက္ခူ’’**တိ ပဒဘာဇနံ အာဟ, န ပန နေသံ သဉ္စရိတ္တာဒိအာပဇ္ဇနေ အဘာဗ္ဗဘာဝတော။ ခီဏာသဝတပိ ဟိ အပ္ပ ဿုတာ ကိဉ္စာပိ လောကဝဇ္ဇံ နာပဇ္ဇန္တိ, ပဏ္ဏတ္တိယံ ပန အကောဝိဒတ္တာ ဝိဟာရကာရံ ကုဋိကာရံ သဟာကရံ သဟသေယ္ယန္တိ ဧဝရူပါ ကာယဒ္ဝါရေ အာပတ္တိယော အာပဇ္ဇန္တိ, သဉ္စရိတ္တံ ပဒသောဓမ္မံ ဥတ္တရိဆပ္ပဉ္စဝ စံ ဘူတာရောစနန္တိ ဧဝရူပါ ဝစီဒ္ဝါရေ အာပတ္တိယော အာပဇ္ဇန္တိ, ဥပနိက္ခိတ္တသာဒိယနဝသေန မနောဒ္ဝါရေ ရူပိ ယပဋိဂ္ဂဟဏာပတ္တိံ အာပဇ္ဇန္တိ။

၃၀၁. သဉ္စရဏံ သဉ္စရော, သော ဧတဿ အတ္ထီတိ သဉ္စရီ, တဿ ဘာဝေါ **သဉ္စရိတ္တံ**။ တေနာဟ **‘‘သဉ္စ ရဏဘာဝ’’**န္တိ, ဣတ္ထိပုရိသာနံ အန္တရေ သဉ္စရဏဘာဝန္တိ အတ္ထော။ **ဇာယတ္တနေ ဇာရတ္တနေ** တိ စ နိမိတ္တ တ္ထေ ဘုမ္မံ, ဇာယဘာဝတ္ထံ ဇာရဘာဝတ္ထန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဇာယဘာဝေ**တိ ဘရိယဘာဝေ။ **ဇာရဘာဝေ**တိ

သာမိကဘာတယ။ ကိစ္စာပိ ဣမသ္မိ ပဒဘာဇနေ ''ဇာရီ ဘဝိဿတိ''တိ ဣတ္ထိလိင်္ဂဝသေန ပဒဘာဇနံ ဝုတ္တံ, ဇာရ တ္တနေတိ ပန နိဒ္ဒေသသ္မိ ဥဘယလိင်္ဂသာဓာရဏတ္တာ ပုရိသလိင်္ဂဝသေနပိ ယောဇေတဗ္ဗတ အတ္ထံ ဒဿေန္တော **''ဣတ္ထိယာ ဝါ ပုရိသဿ အာရောစေန္တော ဇာရတ္တနေ အာရောစေတိ''** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ဟိ ''ဇာရော ဘဝိ ဿတိ''တိ ဣတ္ထိယာ ဝါ ပုရိသဿ အာရောစေန္တော ဇာရတ္တနေ အာရောစေတိ နာမ။ ဟဋ္ဌိယံ ပန ဣတ္ထိလိင်္ဂ ဝသေနေဝ ယောဇနာ ကတာ, တဒနုသာရေန ပုရိသလိင်္ဂဝသေနပိ သက္ကာ ယောဇေတုန္တိ။

ဣဒာနိ ဟဋ္ဌိယံ ဝုတ္တနယေနပိ အတ္ထံ ဒဿေန္တော **''အပိစာ''**တိအာဒိမာဟ။ **ပတိ ဘဝိဿတိ** တိ ဝုတ္တမေဝ တ္ထံ ''သာမိကော ဘဝိဿတိ''တိ ပရိယာယဝစနေန ဝိဘာဝေတုံ ဒဿေတိ။ ဣဒဉ္စ ဇာရတ္တနေတိ နိဒ္ဒေသဿ ဥဘယလိင်္ဂသာဓာရဏတ္တာ ဝုတ္တံ။ **မုဟုတ္တိကာ ဘဝိဿသိ** တိ အသာမိကံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, **ဇာရီ ဘဝိဿသိ** တိ သသာမိကံ သန္ဓာယ။ **အန္တမသော တင်္ခဏိကာပီ** တိ ဣဒံ နိဒဿနမတ္တန္တိ အာဟ **''ဧတေနေဝုပါယေနာ''**တိ အာဒိ။

၃၀၃. သေရိဝိဟာရန္တိ သစ္ဆန္ဒစာရံ။ **အတ္တနော ဝသန္တိ** အတ္တနော အာဏံ။ **ဂေတ္တ** န္တိ ဂေတမဂေတ္တာဒိကံ ဂေတ္တံ။ **ဓမ္မော** တိ ပဏ္ဍရင်္ဂပရိဗ္ဗာဇကာဒီနံ, တေသံ တေသံ တ ကုလာနံ ဓမ္မော။ ဂေတ္တဝန္တေသု ဂေတ္တသဒ္ဒော, ဓမ္မစာရီသု စ ဓမ္မသဒ္ဒော ဝတ္တတီတိ အာဟ **''သဂေတ္တေဟီ''** တိအာဒိ။ တတ္ထ **သဂေတ္တေဟီ** တိ သမာနဂေ တ္တေဟိ, ဧကဝံသဇာတေဟီတိ အတ္ထော။ **သဟဓမ္မိကေဟီ** တိ ဧကဿ သတ္ထုသာသနေ သဟစရိတဗ္ဗဓမ္မေဟိ, သမာနကုလဓမ္မေဟိ ဝာ။ တေနေဝါဟ **''ဧကံ သတ္ထာရ''** န္တိအာဒိ။ တတ္ထ ''ဧကံ သတ္ထာရံ ဥဒ္ဒိဿ ပဗ္ဗဇိတေ ဟီ''တိ ဣမိနာ ပဏ္ဍရင်္ဂပရိဗ္ဗာဇကာဒယော ဝုတ္တာ, **ဧကဂဏပရိယာပန္နေဟီ** တိ မာလာကာရာဒိဧကဂဏပရိယာပန္နေ ဟိ။

သသာမိကာ **သာရက္ခာ** ။ ယဿာ ဂမနေ ရညာ ဒဏ္ဍော ဌပိတော, သာ **သပရိဒဏ္ဍာ** ။ **ပစ္ဆိမာနံ ဒွိန္န** န္တိ သာရ က္ခသပရိဒဏ္ဍာနံ မိစ္ဆာစာရော ဟောတိ တာသံ သသာမိကဘာဝတော။ **န ဣတရာသန္တိ** ဣတရာသံ မာတုရက္ခိတာဒီနံ အ ဋ္ဌန္နံ ပုရိသန္တရဂမနေ နတ္ထိ မိစ္ဆာစာရော တာသံ အသာမိကဘာဝတော။ ယာ ဟိ သာမိကဿ ဆန္ဒကံ ဖဿံ ထေနေ တွာ ပရေသံ အဘိရတိံ ဥပ္ပာဒေန္တိ, တာသံ မိစ္ဆာစာရော, န စ မာတာဒယော တာသံ ဖဿေ ဣဿရာ။ မာတာဒယော ဟိ န အတ္တနာ ဖဿာနုဘဝနတ္ထံ တာ ရက္ခန္တိ, ကေဝလံ အနာစာရံ နိသေဓေန္တာ ပုရိသန္တရဂမနံ တာသံ တရေန္တိ။ ပုရိသဿ ပန တာသု အဋ္ဌသုပိ ဟောတိယေဝ မိစ္ဆာစာရော မာတာဒီဟိ ယထာ ပုရိသေန သဒ္ဓိံ သံဝါသံ န ကပ္ပေတိ, တထာ ရက္ခိတတ္တာ ပရေသံ ရက္ခိတဂေပိတံ ဖဿံ ထေနေတွာ ဖုဋ္ဌဘာဝတော။

ဓနေန ကီတာတိ ဘရိယဘာဝတ္ထံ ဓနေန ကီတာ။ တေနာဟ **''ယဿ္မာ ပနာ''** တိအာဒိ။ **ဘောဂဝါသာ**တိ ဘောဂဟေ တု။ ဘောဂတ္ထဉှိ ဝသန္တိ ''ဘောဂဝါသိနီ''တိ ဝုစ္စတိ။ **လဘိတ္ဗတ**တိ ယော နံ တဿေတိ, တဿ ဟတ္ထတော လ ဘိတ္ဗတ။ ဥဒကပတ္တံ အာမသိတ္ဗတ ဂဟိတာ **ဩဒပတ္တကိနီ** ။ တေနာဟ **''ဥဘိန္န''** န္တိအာဒိ။ **ဓဇေန အာဟဋ္ဌာ**တိ ဧတ္ ထ ဓဇယောဂတော သေနာဝ ဓဇသဒ္ဒေန ဝုတ္တာ, ဥဿိတဒ္ဓဇာယ သေနာယ အာဟဋ္ဌာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ တေနာဟ **''ဥဿိတဒ္ဓဇာယာ''** တိအာဒိ။

၃၀၅. ဗဟိဒ္ဓါ ဝိမဋ္ဌံ နာမ ဟောတီ တိ အညတ္ထ အာရောစိတံ နာမ ဟောတိ။ **တံ ကိရိယံ သမာဒေဿတီ** တိ တ ဿာ အာရောစေတ္ဗတ တံ ကိစ္စံ သမာဒေတု တ မာ တ, တံကိရိယာသမာဒနေ ယောဂ္ဂတံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ အရကံ အရိကဉ္စ အဇာနာပေတ္ဗတ တေသံ မာတာပိတုအာဒီဟိ မာတာပိတုအာဒီနံယေဝ သန္တိကံ သာသနေ ပေသိတေပိ ဟရဏာဝိ မံသနပစ္စာဟရဏသင်္ခာတာယ တိဝင်္ဂသမ္ပတ္တိယာ သဉ္စာဒိသေသော ဟောတိယေဝါတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ယံ ဥဒ္ဒိဿ သာသနံ ပေသိတံ, တံယေဝ သန္ဓာယ တဿာ မာတုအာဒီနံ အာရောစိတေ ဝတ္တုနော ဂေတ္တာ မာတုအာဒယောပိ ခေတ္တမေဝါတိ ခေတ္တမေဝ ဩတိဏ္ဏဘာဝံ ဒဿေတုံ **''ဗုဒ္ဓိ ပစ္စက္ခာမီ''** တိအာဒိ ဥဒာဟဋံ။ **ဣမိနာ သမေတီ**တိ တတ္ထာယမဓိပ္ပါ ယော – ယထာ သယံ အနာရောစေတ္ဗတ အညေန အန္တေဝါသိအာဒိနာ အာရောစာပေန္တဿ ဝိညတ္တိတော နတ္ထိ, ဧဝံ တဿာ သယံ အနာရောစေတ္ဗတ အာရောစနတ္ထံ မာတုအာဒီနံ ဝဒန္တဿပိ နတ္ထိ ဝိညတ္တိတောတိ။ ဃရံ နယတီတိ **ဃရဏီ**။ **မူလဋ္ဌာနဉ္စ ဝသေနာ** တိ ဧတ္ထ ပုရိသဿ မာတုအာဒယော သာသနပေသနေ မူလဘူတတ္တာ ''မူလဋ္ဌာ''တိ ဝုစ္စန္တိ။ **မာတုရက္ခိတာယ မာတာ ဘိက္ခုံ ပဟိဏတီ** တိ ဧတ္ထ အတ္တနော တ ဓီတု သန္တိကံ ''ဣတ္ထန္နာမဿ ဘရိ

ယာ ဟောတူ''တိ ဘိက္ခုံ ပဟိဏတိ, ပုရိသဿ တ သန္တိကံ ''မမ ဓီတာ ဣတ္ထန္နာမဿ ဘရိယာ ဟောတူ''တိ ပဟိဏာတီတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ သေ နယော သေသေသုပိ။ **ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယတ္တာ** တိ ပဌမသင်္ဃာဒိသေသေ ဝုတ္တနယတ္တာ။

၃၃၈. **တ္တော၀ ပက္ကမတီ** တိ ပုန အာဂန္တွာ အာဏာပကဿ အနာရောစေတွာ တတောယေဝ ပက္ကမတိ။ **အညေန ကရဏီယေနာ**တိ ဂမနဟေတုဝိသုဒ္ဓိဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ တေနေဝ ပန ကရဏီယေန ဂန္တွာပိ ကိဉ္စိ အနာရောစေန္တော **န ဝိမံသတိ** နာမ။ **အနဘိနန္ဒိတွာ** တိ ဣဒံ တထာ ပဋိပဇ္ဇမာနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, သတိပိ အဘိနန္ဒနေ သာသနံ အနာရောစေန္တော ပန **န ဝိမံသတိ** နာမ။ **တတိယပဒေ ဝုတ္တနယေနာ** တိ ''သော တဿာ ဝစနံ အနဘိနန္ဒိတွာ''တိအာဒိနာ ဝုတ္တနယေန။ **ဝတ္ထုဂဏနာယာ**တိ သမ္ဗဟုလာနံ ဣတ္ထိပုရိသာနံ သမဘာဝေ သတိ ဒွိန္နံ ဒွိန္နံ ဣတ္ထိပုရိသဝတ္ထူနံ ဂဏနာယ။ သစေ ပန ဧကော အဓိကာ ဟောန္တိ, အဓိကာနံ ဂဏနာယ အာပတ္တိဘေဒော ဝေဒိတဗ္ဗော။

၃၃၉-၃၄၀. ဟဋ္ဌိယံ စတုတ္ထတရေ အသတိပိ ''ဂစ္ဆန္တော န သမ္မာဒေတိ, အာဂစ္ဆန္တော ဝိသံဝါဒေတိ, အနာပတ္တိ''တိ ဣဒံ အတ္ထတော အာပန္နမေဝတိ ကတွာ ဝုတ္တံ **''စတုတ္ထေ အနာပတ္တီ''** တိ။ **ကာရုကာနန္တိ** ဝဍ္ဍကီအာဒီနံ။ တစ္ဆကအယောကာရတန္တဝာယရဇကနှာပိတကာ ပဉ္စ ကာရဝေ ''ကာရုကာ''တိ ဝုစ္စန္တိ။ **ဝေရုပေနာပေ.။ အနာပတ္တီ**တိ တာဒိသံ ဂိဟိဝေယျာဝစ္စမ္ပိ န ဟောတီတိ ကတွာ ဝုတ္တံ။

ကာယတော သမုဋ္ဌာတီ တိ ပဏ္ဏတ္တိံ တ အလံဝစနီယဘာဝံ တ အဇာနန္တဿ ကာယတော သမုဋ္ဌာတိ။ **တစ တော သမုဋ္ဌာတီ**တိ တ္တောပိ သေဝ နယော။ **ကာယတစတော သမုဋ္ဌာတီ** တိ ပဏ္ဏတ္တိံ ဇာနိတွာ အလံဝစနီယဘာဝံ အဇာနန္တဿပိ ကာယတစတော သမုဋ္ဌာတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **အလံဝစနီယာ ဟောန္တီ** တိ ဒေသစာရိတ္တဝသေန ပဏ္ဏအနာဒိနာ ပရိစ္စတ္တာ ဟောန္တိ။ **ပဏ္ဏတ္တိံ ပန ဇာနိတွာ**တိ တ္တေ အလံဝစနီယဘာဝံ တတိ စ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ တေနေဝ **မာတိကာဋ္ဌကထာယံ** (ကင်္ခာ. အဋ္ဌ. သဉ္စရိတ္တသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) ''တဒုဘယံ ပန ဇာနိတွာ တေဟော တီဟိ နယေဟိ သမာပဇ္ဇန္တဿ တာနေဝ တီဏိ တဒုဘယဇာနနစိတ္တေန သစိတ္တကာနိ ဟောန္တီ''တိ ဝုတ္တံ။ တသ္မာ **ပဏ္ဏတ္တိဇာနနစိတ္တေနာ**တိ တ္တောပိ တဒုဘယဇာနနံ ဝတ္တဗ္ဗံ။ ဘိက္ခုံ အဇာနာပေတွာ အတ္တနော အဓိပ္ပာယံ ပဏ္ဏေ လိခိတွာ ဒိန္နံ ဟရန္တဿပိ အာပတ္တိ ဟောတိ, ဣမဿ သိက္ခာပဒဿ အစိတ္တကတ္တာတိ န ဂဟေတဗ္ဗံ။ ဟဋ္ဌိယံ ပန ''အာရောစေတီ''တိ ဝုတ္တတ္တာ အဋ္ဌကထာယဉ္စ တတ္ထ တတ္ထ အာရောစနဿေဝ ဒဿိတတ္တာ ကာယေန တ တစာယ တ အာရောစေန္တဿေဝ အာပတ္တိ ဟောတီတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။

၃၄၁. **ဒုဋ္ဌုလ္လာဒီသုပီ** တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန သဉ္စရိတ္တမ္ပိ သင်္ဂဏှာတိ။ တ္တေ ပန ကိဉ္စာပိ ဣတ္ထိ နာမ မနုဿိတ္ထီ, န ယက္ခီ, န ပေတီ, န တိရစ္ဆာနဂတာ, ပုရိသော နာမ မနုဿပုရိသော, န ယက္ခောတိအာဒိ န ဝုတ္တံ, တထာပိ မနုဿဇာတိကာဝ ဣတ္ထိပုရိသာ ဣဓ အဓိပ္ပေတာ။ တသ္မာ ယေသု သဉ္စရိတ္တံ သမာပဇ္ဇတိ, တေသံ မနုဿဇာတိကတာ, န နာလံဝစနီယတာ, ပဋိဂ္ဂဏှနဝိမံသနပစ္စာဟရဏာနီတိ ဣမာနေတ္ထ ပဉ္စင်္ဂါနိ။

သဉ္စရိတ္တသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. ကုဋိကာရသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၃၄၂. ဆဋ္ဌေ **တ္တကေနာ** တိ တ္တကေန အရအာဒိနာ။ **အပရိစ္ဆိန္နပ္ပမာဏာယော** တိ အပရိစ္ဆိန္နအရအာဒိပ္ပမာဏာယော။ **မူလစ္ဆေဇ္ဇာယ ပုရိသံ ယာစိတုံ န ဝဋ္ဋတီ** တိ ပရသန္တကဘာဝတော မောစေတွာ အတ္တနောယေဝ သန္တကံ ကတွာ ယာစိတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ ဧဝံ မူလစ္ဆေဇ္ဇာယ အညာတကအပ္ပဝါရိတဋ္ဌာနတော ယာစန္တဿ အညာတကဝိညတ္တိယာ ဒုက္ကဋံ။ အသံ အတ္တနော အတ္ထာယ သာဒိယန္တဿပိ ဒုက္ကဋမေဝ ''အသိအာသပဋိဂ္ဂဟဏာ ပဋိဝိရတော ဟောတီ''တိ (ဒီ. နိ. ၁.၁၀, ၁၉၄) ဝစနတော။ ဉာတကပဝါရိတဋ္ဌာနတော ပန အသံ မူလစ္ဆေဇ္ဇာယ ယာစန္တဿ သာဒိယနဝသေန ဒုက္ကဋံ။ **သကကမ္မံ န ယာစိတဗ္ဗာ** တိ ဟဏာတိဟတသိက္ခာပဒရက္ခဏတ္ထံ ဝုတ္တံ။ **အနိယမေတွာပိ န ယာစိတဗ္ဗာ**တိ မနုဿာနံ အညထာ ကဟဿပိ သမ္ဘဝတော ဝုတ္တံ, သုဒ္ဓစိတ္တေန ပန ဟတ္ထကမ္မံ ယာစန္တဿ အာပတ္တိ နာမ နတ္ထိ။

သဗ္ဗကပ္ပိယဘာဝဒီပနတ္ထန္တိ သဗ္ဗသော ကပ္ပိယဘာဝဒီပနတ္ထံ။ **မူလံ ဒေထာတိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတီ**တိ ယသ္မာ မူလံ ဒသ္သာမာတိ တေဟိ ပဌမံ ဝုတ္တတ္တာ ဝိညတ္တိ န ဟောတိ, ယသ္မာ စ မူလန္တိ ဘဏိတံ သာမညဝစနတော အကပ္ပိယဝစနံ န ဟောတိ, တသ္မာ မူလံ ဒေထာတိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ။ **အနဇ္ဈာဝုတ္ထက**န္တိ အပရိဂ္ဂဟိတံ။ **အကပ္ပိယကဟာပဏာဒိ နအတဗ္ဗ**န္တိ ကိဉ္စာပိ အကပ္ပိယကဟာပဏာဒိ အသာဒိယန္တေန ကပ္ပိယဝေဟာရေတော အတုံ ဝဋ္ဋတိ, တထာပိ သာရုပ္ပံ န ဟောတိ။ မနုဿာ စ ဝေဿ သန္တကံ ကိဉ္စိ အတ္ထီတိ ဝိဟေဌေတဗ္ဗံ မညန္တီတိ အကပ္ပိယကဟာပဏာဒိအနံ ပဋိက္ခိတ္တံ။ **တထေဝ ဟာစေတွာ**တိ ဟတ္ထကမ္မဝသေနေဝ ဟာစေတွာ။ "ကိံ, ဘန္တေ"တိ ဝုတ္တေပိ ပုစ္ဆိတေ ယဒတ္ထာယ ပဝိဋ္ဌော, တံ ကထေတုံ ဝဋ္ဋတိ ပုစ္ဆိတပဉှတ္တာ။

ဝတ္တန္တိ စာရိတ္တံ, အာပတ္တိ ပန န ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော။ **ကပ္ပိယံ ကာရာပေတွာ ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗာနီ**တိ သာခာယ လဂ္ဂရဇသ္မိံ ပတ္တေ ပတိတေပိ သာခံ ဆိန္ဒိတွာ ခါဒိတုကာမတာယပိ သတိ သုခပရိဘောဂတ္ထံ ဝုတ္တံ။ **"နဒိံ တာ။ပေ။ အာဟရာ"တိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတီ**တိ အပရိဂ္ဂဟိတတ္တာ ဝုတ္တံ။ **ဂဟေတော။ပေ။ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗ**န္တိ ပရိဂ္ဂဟိတဥဒကတ္တာ ဝိညတ္တိယာ ဒုက္ကဋံ ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော။ **အလဇ္ဇီဟိ။ပေ။ န ကာရေတဗ္ဗ**န္တိ ဣဒံ ဥတ္တရိဘင်္ဂကဓိကာရတ္တာ အဇ္ဈောဟာရဏီယံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ဗာဟိရပရိဘောဂေသု ပန အလဇ္ဇီဟိပိ ဟတ္ထကမ္မံ ကာရေတုံ ဝဋ္ဋတီတိ။

ကေဏံ ပန။ပေ။ အာဟရာပေတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ အတ္တနော အတ္ထာယ မူလစ္ဆေဇ္ဇဝသေန အာဟရာပေတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ **အာဟရာပေန္တဿ ဒုက္ကဋ**န္တိ အညာတကဝိညတ္တိယာ ဒုက္ကဋံ။ အတ္တနော အတ္ထာယ သာဒိယနေပိ ဒုက္ကဋမေဝ "ဟတ္ထိဂဝဿဝဠဝပဋိဂ္ဂဟဏာ ပဋိဝိရတော ဟောတီ"တိ (ဒီ. နိ. ၁.၁၀, ၁၉၄) ဝုတ္တတ္တာ။ တေနေဝါဟ **"ဉာတကပဝါရိတဋ္ဌာနတောပိ မူလစ္ဆေဇ္ဇာယ ယာစိတုံ န ဝဋ္ဋတီ"**တိ။ **ရက္ခိတွာ**တိ ယထာ စောရာ န ဟရန္တိ, ဧဝံ ရက္ခိတွာ။ **ဇဂ္ဂိတွာ**တိ တိဏာဒိဟိ ဇဂ္ဂိတွာ။ **န သမ္ပဋိစ္ဆိတဗ္ဗ**န္တိ အတ္တနော အတ္ထာယ ကေဏေ သာဒိယနဿ ပဋိက္ခိတ္တတ္တာ ဝုတ္တံ။

သကဋံ ဒေထာတိ။ပေ။ ဝဋ္ဋတီတိ မူလစ္ဆေဇ္ဇဝသေန သကဋံ ဒေထာတိ ဝတ္တုံ န ဝဋ္ဋတိ။ **တာဝကာလိကံ ဝဋ္ဋတီ**တိ တာဝကာလိကံ ကတွာ သဗ္ဗတ္ထ ယာစိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဝလ္လိအာဒီသု စ ပရပရိဂ္ဂဟိတေသု ဧသေဝ နယောတိ ယောဇေတဗ္ဗံ ။ **ဂရုဘဏ္ဍပ္ပဟောနကေသုယေဝ စ ဝလ္လိအာဒီသူ**တိ ဧတ္ထ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဝေဠုမုဉ္ဇပဗ္ဗဇတိဏမတ္တိကာနံ သင်္ဂဟော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ယံ ပန ဝတ္ထုဝသေန အပ္ပံ ဟုတွာ အဂ္ဃဝသေန မဟန္တံ ဟရိတာလဟိင်္ဂုလကာဒိ, တံ ဂရုဘဏ္ဍံ အပ္ပဟောနကမ္ပိ ယာစိတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ ဝဒန္တိ။

သာတိ ဝိညတ္တိ ပရာမသတိ။ သာ စ ဣဓ ပရိကထာဒိနာ ယေန ကေနစိ အဓိပ္ပာယဝိညာပနံ ဝိညတ္တီတိ ဂဟေတဗ္ဗာ။ တေနာဟ **"သဗ္ဗေန သဗ္ဗ"**န္တိ, သဗ္ဗပ္ပကာရေနာတိ အတ္ထော။ တေန "ပရိကထာဒိဝသေနပိ ဝိညာပနံ န ဝဋ္ဋတီ"တိ ဒီပေတိ။ ပရိကထောဘာသနိမိတ္တကမ္မမ္ပိ ဟိ စီဝရပိဏ္ဍပါတေသု ဒွီသု ပစ္စယေသု န ဝဋ္ဋတိ။ ဣဒါနိ သေနာသနပစ္စယေ အဓိပ္ပေတံ ဝိညတ္တိံ ပရိကထာဒီဟိ ဝိသေသေတွာ ဒဿေန္တော **"အာဟရ ဒေဟီတိ ဝိညတ္တိမတ္တမေဝ န ဝဋ္ဋတီ"**တိ အာဟ။ **ပရိကထောဘာသနိမိတ္တကမ္မာနိ ဝဋ္ဋန္တီ**တိ ဧတ္ထ **ပရိကထာ** နာမ ပရိယာယေန ကထနံ, ဘိက္ခုသင်္ဃဿ သေနာသနံ သမ္ဗာဓန္တိအာဒိဝစနံ။ **ဩဘာသော** နာမ ဥဇုကမေဝ အကထေတွာ ယထာ အဓိပ္ပာယော ဝိဘူတော ဟောတိ, ဧဝံ ဩဘာသနံ, ဥပာသကာ, တုမှေ ကုဟိံ ဝသထာတိ? ပါသာဒေ, ဘန္တေတိ။ ဘိက္ခူနံ ပန, ဥပာသကာ, ပါသာဒော န ဝဋ္ဋတီတိအာဒိဝစနံ။ **နိမိတ္တကမ္မံ** နာမ ပစ္စယေ ဥဒ္ဒိဿ ယထာ အဓိပ္ပာယော ဝိညာယတိ, ဧဝံ နိမိတ္တကမ္မံ, သေနာသနတ္ထံ ဘူမိပရိကမ္မာဒီနိ ကရောန္တဿ "ကိံ, ဘန္တေ, ကရောသိ, ကော ကာရာပေတီ"တိ ဝုတ္တေ "န ကောစီ"တိအာဒိဝစနံ။

ဣဒါနိ ဂိလာနပစ္စယေ ဝိညတ္တိအာဒိကံ သဗ္ဗမ္ပိ ဝဋ္ဋတီတိ ဒဿေန္တော အာဟ **"ဂိလာနပစ္စယေ ပနာ"**တိ အာဒိ။ တထာ ဥပ္ပန္နံ ပန ဘေသဇ္ဇံ ရောဂေ ဝူပသန္တေ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ, န ဝဋ္ဋတီတိ? တတ္ထ ဝိနယဓရာ "ဘဂဝတာ ရောဂသီသေန ပရိဘောဂဿ ဒွါရံ ဒိန္နံ, တသ္မာ အရောဂကာလေပိ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ, အာပတ္တိ န ဟောတီ"တိ ဝဒန္တိ။ သုတ္တန္တိကာ ပန "ကိဉ္စာပိ အာပတ္တိ န ဟောတိ, အာဇီဝံ ပန ကောပေတိ, တသ္မာ သလ္လေခပ္ပဋိပတ္တိယံ ဌိတဿ န ဝဋ္ဋတိ, သလ္လေခံ ကောပေတီ"တိ ဝဒန္တိ။ **ဥက္ကမန္တီ**တိ အပဂစ္ဆန္တိ။

၃၄၄. မဏိ ကဏ္ဍေ အဿာတိ **မဏိကဏ္ဍော,** မဏိနာ ဥပလက္ခိတော တ ကဏ္ဍော အဿာတိ **မဏိကဏ္ဍော** တိ မဇ္ဈပဒလောပီသမာသော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **ဒေဝဝဏ္ဏန္တိ** ဒေဝတ္တဘာဝံ။ **ပသန္နာကာရ** န္တိ ပသန္နေဟိ ကာတဗ္ဗကိစ္စံ, ကာယဝေယျာဝစ္စသင်္ခာတံ ဥပဋ္ဌာနန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ မဏိယာစနာယ တဿ အနာဂမနေန အတ္တနော ဝမိ ဟော တီတိ ဝုတ္တံ ''မဏိနာ မေ အတ္ထော''တိ, မန္တပဒနိဟာရေန တ တထာ ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

၃၄၅. **ဝတ္တမာနသမီပေ** တိ ဝတ္တမာနဿ သမီပေ အတီတေ။ **ဇဝံ ဝတ္တုံ လဗ္ဘတီ** တိ ''အာဂတောသိ''တိ ဝတ္ တဗ္ဗေ ဝတ္တမာနသမီပတ္တာ ''အာဂစ္ဆသိ''တိ ဇဝံ ဝတ္တမာနတေဟာရေန ဝတ္တုံ လဗ္ဘတိ။ လက္ခဏံ ပနေတ္ထ သဒ္ဒ ဒသတ္ထာနုသာရတော ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **သော ဧဝ နယော**တိ ''အာဂတောမှဟိ''တိ ဝတ္တဗ္ဗေ ''အာဂစ္ဆာမိ''တိ အယမ္ပိ ဝ တ္တမာနသမီပေ ဝတ္တမာနတေဟာရောတိ ဒဿေတိ။

၃၄၈-၃၄၉. ယသ္မာ ပန န သက္ကာ ကေဝလံ ယာစနာယ ကိဉ္စိ ကာတုံ, တသ္မာ ''သယံ ယာစိတကေဟိ ဥပကရဏေ ဟီ''တိ အဓိပ္ပာယတ္ထော ဝုတ္တော။ ဥဒ္ဓံမုခံ လိတ္တာ **ဥလ္လိတ္တာ,** အဓောမုခံ လိတ္တာ **အဝလိတ္တာ**။ ယသ္မာ ပန ဥဒ္ဓံမုခံ လိ မ္ပန္တာ ယေဘုယျေန အန္တော လိမ္ပန္တိ, အဓောမုခံ လိမ္ပန္တာ စ ဗဟိ, တသ္မာ ဝုတ္တံ **''ဥလ္လိတ္တာတိ အန္တော လိတ္တာ, အဝလိတ္တာတိ ဗဟိလိတ္တာ''**တိ။ တတ္ထ **ဥလ္လိတ္တာ** နာမ ဌပေတွာ တုလာပိဋ္ဌသင်္ဃာတတတတဟနစ္ဆူမဆိဒ္ဒာဒိ ဘေဒံ အလေပေဟာကာသံ အဝသေသေ လေပေဟာကာသေ ကုဋ္ဋေဟိ သဒ္ဓိံ ဃဋ္ဋေတွာ ဆဒနဿ အန္တော သုဓာယ တ မ တ္တိကာယ တ လိတ္တာ။ **အဝလိတ္တာ** နာမ ဝုတ္တနယေနေဝ ဆဒနဿ ဗဟိ လိတ္တာ။ **ဥလ္လိတ္တာဝလိတ္တာ** နာမ တထေဝ ဆဒ နဿ အန္တော စ ဗဟိ စ လိတ္တာ။

ဗုဒ္ဓန္ နံ သမေတီ တိ ''ကာရယမာနေနာ''တိ ဟေတုကတ္တုဝသေန ဥဒ္ဒိဋ္ဌပဒဿ ''ကာရာပေန္တေနာ''တိ ဟေတု ကတ္တုဝသေနေဝ နိဒ္ဒေသဿ ကတတ္တာ ဗုဒ္ဓန္ နံ သမေတိ။ ယဒိ ဇဝံ ''ကရောန္တော တ ကာရာပေန္တော တ''တိ ကသ္မာ တဿ ပဒဘာဇနံ ဝုတ္တန္တိ အာဟ **''ယသ္မာ ပနာ''** တိအာဒိ။ ''အတ္တနာ ဝိပ္ပကတံ ပရေဟိ ပရိယောသာပေ တီ''တိအာဒိဝစနတော **''ကရောန္တေနပိ ဣမ ဝုတ္တနယေနေဝ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗ''** န္တိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **ဣမ ဝုတ္တနယေ နေတ**တိ ဣမဿ် သိက္ခာပဒေ ဝုတ္တနယေနေဝ။ **ဥဘောပေတေ**တိ ကာရကကာရာပကာ။ **ကာရယမာနေနာတိ ဣမိနာဝ ပ ဒေန သင်္ဂဟိတာ**တိ ကထံ သင်္ဂဟိတာ။ န ဟိ ကာရယမာနော ကရောန္တော နာမ ဟောတိ, ဇဝံ ပနေတ္ထ အဓိပ္ပာယော ဝေဒိတဗ္ဗော – ယသ္မာ ကရောန္တေနပိ ကာရယမာနေနပိ ဣမ ဝုတ္တနယေနေဝ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗံ, တသ္မာ ကာရယမာနေန ဇဝံ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗန္တိ ဝုတ္တေ ပဂေဝ ကရောန္တေနာတိ ဣဒံ အတ္ထတော အာဂတမေဝတိ ''ကာရယမာနေနာ''တိ ဘဂ ဝတာ ဝုတ္တံ။ တတော ''ကာရယမာနေနာ''တိ ဝုတ္တေ သာမတ္ထိယတော လဗ္ဘမာနောပိ အတ္ထော တေနေဝ သင်္ဂဟိ တော နာမ ဟောတီတိ။ **ဗုဒ္ဓန္ နံ ဝိလောမိတံ ဘဝေယျာ** တိ ယသ္မာ ''ကာရယမာနေနာ''တိ ဣမဿ ''ကရောန္တေ နာ''တိ ဣဒံ ပရိယာယဝစနံ န ဟောတိ, တသ္မာ ကရောန္တေန တ ကာရာပေန္တေန တတိ ပဒတ္ထဝသေန နိဒ္ဒေသေ ကတေ ဗုဒ္ဓန္ နံ ဝိရုဒ္ဓံ ဘဝေယျာတိ အဓိပ္ပာယော။ **အတ္ထမတ္တမေဝ** တိ ပဒတ္ထတော သာမတ္ထိယတော စ လဗ္ဘ မာနံ အတ္ထမတ္တမေဝ။

ဥဒ္ဒေသော တိ ဥဒ္ဒိသိတဗ္ဗော။ **အဗ္ဗောဟာရိက** န္တိ အပ္ပမာဏံ။ ''အာယာမတော စ ဝိတ္ထာရတော စာ''တိ အဝတွာ ဝိကပ္ပတ္ထဿ တ-သဒ္ဒဿ ဝုတ္တတ္တာ ဧကတောဘာဂေန ဝမိတေပိ အာပတ္တိယေဝတိ ဒဿေန္တော **''ယော ပနာ''**တိအာဒိမာဟ။ **တိဟတ္ထာ** တိ ဝဍ္ဍကီဟတ္ထေန တိဟတ္ထာ။ **ပမာဏယုတ္တော မဉ္စော** တိ ပကတိဝိဒတ္ ထိယာ နဝဝိဒတ္ထိပ္ပမာဏော မဉ္စော။ **ပမာဏိကာ ကာရေတဗ္ဗာ** တိ ဥက္ကဋ္ဌပ္ပမာဏံ သန္ဓာယ ဝုတ္တတ္တာ ဥက္က ဋ္ဌပ္ပမာဏယုတ္တာဝ ကုဋိ အဒေသိတဝတ္ထုကာ န ဝဋ္ဋတိ, ပမာဏတော ပန ဦနတရာ အဒေသိတဝတ္ထုကာပိ ဝဋ္ဋတီတိ က ဿစိ သန္ဒေဟော သိယာတိ တံနိဝတ္တနတ္ထံ **''ပမာဏတော ဦနတရမ္ပိ''** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **ပမာဏတော ဦန တရ**န္တိ ဟဋ္ဌိယံ ဝုတ္တပ္ပမာဏတော ဦနတရံ။ ပစ္ဆိမေန ပမာဏေန စတုဟတ္ထတော ဦနတရာ ကုဋိ နာမ န ဟောတီတိ စတုဟတ္ထတော ပဉ္စာယ ကုဋိလက္ခဏပ္ပတ္တံ ကုဋိံ ဒဿေတုံ **''စတုဟတ္ထံ ပဉ္စဟတ္ထမ္ပီ''** တိ ဝုတ္တံ။ **ကလလ လေပေဟော**တိ ကေနစိ သိလေသေန ကတလေပေဟော, တမ္ဗမတ္တိကာဒိကလလလေပေဟော တ။ **အလေပေဟော တော**တိ အဗ္ဗောဟာ ရိကာယေတတိ အဓိပ္ပာယော။ **ပိဋ္ဌသင်္ဃာဋ္ဋော** ဒွာရဗာဟာ။ **ဩလောကေတွာတပီ**တိ အပလောကေတွာတပိ, အပလောက နကမ္မဝသေနပိ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီတိ အဓိပ္ပာယော။

၃၅၃. ယထာ သီဟာဒီနံ ကေစရာယ ပက္ကမန္တာနံ နိဗဒ္ဓဂမနမဂ္ဂေ န ဝဋ္ဋတိ, ဧဝံ ဟတ္ထိနမ္ပိ နိဗဒ္ဓဂမနမဂ္ဂေ န ဝဋ္ဋတိ။ **တေသန္တိ** သီဟာဒီနံ။ **စာရိဘူမိတိ** ကေစရဘူမိ။ **န ဂဟိတာတိ** န တရိတာတိ အဓိပ္ပာယော။ **အာရောဠှတ္ထာယာတိ** နိရုပဒ္ဒဝတ္ထာယ။ **သေသာနီတိ** ပုဗ္ဗဏ္ဏနိဿိတာဒီနိ။ **ပုဗ္ဗဏ္ဏနိဿိတ**န္တိ တတ္ထ ပုဗ္ဗဏ္ဏဝိရုဟနဋ္ဌာနံ ပုဗ္ဗဏ္ဏ-သဒ္ဒေန ဂဟိတံ။ တေနာဟ – **"သတ္တန္နံ ဓညာနံ။ပေ။ ဌိတ"**န္တိ။ အဘိဟနန္တိ တေတ္ထာတိ **အဗ္ဘာဃာတံ**။ "ဝေရိဃရ"န္တိ ဝုတ္တမေဝတ္ထံ ဝိဘာဝေတုံ **"စောရာနံ မာရဏတ္ထာယ ကတ"**န္တိ ဝုတ္တံ။ **ဓမ္မဂန္ဓိကာ**တိ ဟတ္ထပါဒါဒိဆိန္ဒနဂန္ဓိကာ။

အာဝိဇ္ဈိတုံ န သက္ကာ ဟောတီတိ ဆိန္နတဋ္ဋာဒိသမ္ဘဝတော န သက္ကာ ဟောတိ အာဝိဇ္ဈိတုံ။ **ဟာစိန**န္တိ ကုဋ္ဋိဝတ္ထုသာမန္တာ စိနိတဗ္ဗအဓိဋ္ဌာနံ။ ကိဉ္စာပိ ဣမံ ပုဗ္ဗပယောဂသဟပယောဂကနံ အဒိန္နာဒာနေ ဝိယ ဝိသေသော နတ္ထိ, တထာပိ တေသံ ဝိဘာဂေန ဒဿနံ ဆိန္ဒိတ္ဗတ ပုန ကာတဗ္ဗာတိ တတ္ထ ကုဋ္ဋိယာ ဘေဒနပရိစ္ဆေဒဒဿနတ္ထံ ကတံ။ **တဒတ္ထာယာ**တိ တစ္ဆနတ္ထာယ။ **ဧဝံ ကတ**န္တိ အဒေသိတဝတ္ထုံ ပမာဏာတိက္ကန္တံ ကတံ။ အရုနာ ကတံ ကုဋ္ဋံ ဧတ္ထာတိ **အရုကုဋ္ဋိကာ,** ကုဋ္ဋိ။ **သိလာကုဋ္ဋိက**န္တိအာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ **ပဏ္ဏသာလ**န္တိ ဗဟိ ပဏ္ဏေဟိ ဆာဒေတဗ္ဗံ ဥလ္လိတ္တာဝလိတ္တံ ကုဋ္ဋိမေဝ ဝဒတိ။ တေနေတဟ **"သဘိတ္တိစ္ဆဒနံ လိမ္ပိဿာမီ"**တိ။

အန္တောလေပေနေဝ နိဋ္ဌာပေတုကာမံ သန္ဓာယ **"အန္တောလေပေ တ"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ဗဟိလေပေ တ**တိ တတ္ထာပိ ဧသေဝ နယော။ တသ္မိံ ဒွာရဗဒ္ဓေ တ တတဟနေ တ ဌပိတေတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **တဿောကာသ**န္တိ တဿ ဒွာရဗန္ဓဿ တ တတဟနဿ တ ဩကာသံ။ **ပုန ဝဍ္ဎေတ္ဝာ တ**တိ ပုဗ္ဗေ ဌပိတောကာသံ ခုဒ္ဒကံ စေ, ဘေဒနေန ပုန ဝဍ္ဎေတ္ဝာ။ **လေပော န ဃဋီယတီ**တိ ပုဗ္ဗေ ဒိန္နလေပော ဒွာရဗန္ဓေန တ တတဟနေန တ သဒ္ဓိံ န ဃဋီယတိ, ဧကာဗဒ္ဓံ ဟုတ္ဝာ န တိဋ္ဌတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **တန္တိ** ဒွာရဗဒ္ဓံ တ တတဟနံ တ။ **ပဌမမေဝ သင်္ဃာဒိသေသော**တိ လေပကိစ္စဿ နိဋ္ဌိတတ္တာ ဒွာရဗဒ္ဓံ တ တတဟနံ တ ဌပနတော ပုဗ္ဗေယေဝ သင်္ဃာဒိသေသော။ **အဋ္ဌင်္ဂုလမတ္တေန အပ္ပတ္တစ္ဆဒနံ ကတ္ဝာ**တိ တတ္ထ ဧဝံ မေ အာပတ္တိ န သိယာတိ ဘိတ္တိယံ တ ဆဒနေ တ ဧကင်္ဂုလမတ္တမ္ပိ ဩကာသံ လေပေန အဃဋ္ဋေတ္ဝာ ဌပေတိ, ဝဋ္ဋတီတိ ဝဒန္တိ။ မတ္တိကာကုဋ္ဋမေဝ မတ္တိကာလေပသင်္ခံ ဂစ္ဆတီတိ အာဟ – **"သစေ မတ္တိကာယ ကုဋ္ဋံ ကရောတိ, ဆဒနလေပေန သဒ္ဓိံ ဃဋ္ဋနေ အာပတ္တီ"**တိ။ **ဥဘိန္နံ အနာပတ္တီ**တိ ပုရိမဿ လေပဿ အဃဋိတတ္တာ ဒုတိယဿ အတ္တုဒ္ဒေသိကတာသမ္ဘဝတော ဥဘိန္နံ အနာပတ္တိ, တသ္မာ ဝိနာပိ ဝတ္တသီသေန တေန အနာဏတ္တော တဿ ကရောမီတိ ကရောတိ, ဥဘိန္နံ အနာပတ္တိယေဝ။ သစေ တေန အာဏတ္တော ကရောတိ, မူလဋ္ဌဿေဝ အာပတ္တိ။

၃၅၄. **ဆတ္တိံသ စတုက္ကာနိ** နာမ "ဘိက္ခု ကုဋိံ ကရောတီ"တိအာဒိမ္ဟိ ပဌမတရေ အဒေသိတဝတ္ထုကစတုက္ကံ ဒေသိတဝတ္ထုကစတုက္ကံ ပမာဏာတိက္ကန္တစတုက္ကံ ပမာဏိကစတုက္ကံ အဒေသိတဝတ္ထုကပ္ပမာဏာတိက္ကန္တစတုက္ကံ ဒေသိတဝတ္ထုကပ္ပမာဏိကစတုက္ကန္တိ ဆ စတုက္ကာနိ, ဧဝံ သမာဒိသတိတရာဒီသုပိ ပဉ္စသူတိ ဆတ္တိံသ။ **အာပတ္တိဘေဒဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တာနီ**တိ "သာရမ္ဘေ စေ ဘိက္ခု ဝတ္ထုသ္မိံ အပရိက္ကမနေ"တိ အဝိသေသေန မာတိကာယ ဝုတ္တတ္တာ သာရမ္ဘအပရိက္ကမနေသုပိ သင်္ဃာဒိသေသော သိယာတိ မိစ္ဆာဂဟနိဝတ္တနတ္ထံ သာရမ္ဘေ အပရိက္ကမနေ စ ဒုက္ကဋံ, အဒေသိတဝတ္ထုကတာယ ပမာဏာတိက္ကန္တတာယ စ သင်္ဃာဒိသေသောတိ ဧဝံ အာပတ္တိဘေဒဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တာနိ။

၃၅၅-၃၆၁. "ဒွီဟိ သင်္ဃာဒိသေသေဟီ"တိ ဝတ္တဗ္ဗေ ဝိဘတ္တိဗျတ္တယေန စ ဝစနဗျတ္တယေန စ **ဒွိဝိန္နံ သင်္ဃာဒိသေသနာ**တိ ဝုတ္တန္တိ အာဟ **"ဒွီဟိ သင်္ဃာဒိသေသေဟိ။ပေ။ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော"**တိ။ "အညဿ တ အတဗ္ဗာ"တိ ဝုတ္တတ္တာ ဝိပ္ပကတံ ကုဋိံ လဘိတ္ဝာ အတ္တနော အတ္ထာယ ကရောန္တဿပိ အာဒိတော ပဋ္ဌာယ အကတတ္တာ အနာပတ္တိယေဝာတိ ဝဒန္တိ။ **အပစိနိတဗ္ဗာ**တိ ဝိဒ္ဓံသေတဗ္ဗာ။ **ဘူမိသမံ ကတ္ဝာ**တိ ကုဋ္ဋိဝတ္ထုသမံ ကတ္ဝာ။

၃၆၄. **န ဟေတ္ထ လေပော ဃဋီယတီ**တိ ဆဒနလေပဿ အဘာဝတော ဝုတ္တံ, ဝိသုံယေဝ အနုညာတတ္တာ ပန သစေပိ လေဏဿ အန္တော ဥပရိဘာဂေ စိတ္တကမ္မာဒိကရဏတ္ထံ လေပံ ဒေန္တိ, ဝဋ္ဋတိယေဝ။ လေပအနုဝသေန အကတာ ကုဋ္ဋကာဒိဂုဟာ ဂုဟာ နာမာတိ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ။ **တိဏေဟိ တ ပဏ္ဏေဟိ တ ဆာဒိတကုဋိကာဝ** ဝုတ္တ

တာတိ ''ကုက္ကုစ္စံ ဩကဂဟေဟံ ဝဋ္ဋတီ''တိ ဝတ္တတ ''ဆဒနံ ဒဏ္ဍကေဟဗီ''တိအာဒိနာ ပုန တံ ဒဿေန္တောဟိ တိဏပဏ္ဏစ္ဆဒနာ ကုဋိကာဝ ဝုတ္တာ။ **ဆဒနံ ဒဏ္ဍကေဟိ ဇာလဗန္ဓံ ကတ္ဝာ** တိ ဆဒနံ ဒီဃတော တိရိယတော စ ဌပိတဒဏ္ဍကေဟိ ဇာလံ ဝိယ ဗန္ဓိတ္ဝာ။ **ဩဂုမ္ဖေတ္ဝာ** တိ တိဏာဒီ ဝိန္ဓိတ္ဝာ။ **ဘိတ္တိလေပေန သဒ္ဓိံ လေပေ ဃဋိတေ** တိ ဧတ္ထ ဥလ္လိတ္တာဝလိတ္တဘာဝဿ ဆဒနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တတ္တာ သစေပိ ဘိတ္တိလေပေန အနတ္ထိကော ဟောတိ, ဆဒနလေပေ သမန္တတော ဘိတ္တိယာ အပ္ပမတ္တကေနပိ ဃဋိတေ ဘိတ္တိလေပေန ဝိနာပိ အာပတ္တိယေဝါတိ ဝဒန္တိ။ ဥပစိကာမောစနတ္ထမေဝ ဟေဋ္ဌာ ဟသာဏကုဋ္ဋံ ကတ္ဝာ တံ အလိမ္ပိတ္ဝာ ဥပရိ လိမ္ပတိ, လေပော န ဃဋိယတိ နာမ, **အနာပတ္တိယေဝါတိ** ဣမိနာ အဋ္ဌကထာဝစနေန တံ န သမေတိ။ တတ္ထ ကေစိ ဝဒန္တိ ''ဘိတ္တိံ အလိမ္ပိတုကာမတာယ အဘာဝတော ဆဒနလေပေ ဟသာဏကုဋ္ဋေန သဒ္ဓိံ ဃဋိတေပိ တတ္ထ အနာပတ္တိ ဝုတ္တာ''တိ, တမ္ပိ န ယုတ္တံ။ ''ဥပစိကာမောစနတ္ထမေဝ''တိ ဟိ ဝုတ္တတ္တာ ဟသာဏကုဋ္ဋေ ပုန လိမ္ပိတုကာမတာယ အဘာဝတော ဝိညာယတိ, တေနေဝ ''တံ အလိမ္ပိတ္ဝာ''တိ ဝုတ္တံ။ တသ္မာ ''ဥလ္လိတ္တာဒိဘာဝေါ။ပေ။ ဆဒနမေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တော''တိ ဣဒံ သတိပိ ဘိတ္တိလေပေ ဆဒနလေပေန ဝိနာ အာပတ္တိ န ဟောတီတိ ဆဒနလေပဿ ပဓာနဘာဝဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ, န ပန ဘိတ္တိလေပေန ဝိနာပိ အာပတ္တိ ဟောတီတိ ဒဿနတ္ထန္တိ ဝဒန္တိ, ဣဒမေဝ စေတ္ထ ယုတ္တတရန္တိ အမ္ဟာကံ ခန္တိ။ **ဧတ္တာ** တိ တိဏကုဋိကာယ။

ဧတ္ထ စ တိဏကုဋိကာယ ဧဝ သဗ္ဗထာ အနာပတ္တိဘာဝဿ ဒဿနံ **ပရိတရဟင္ဂီ** အာနေတ္ဝာ တိဏကုဋိကာယ သာရမ္ဘာဒိပစ္စယာပိ အနာပတ္တိဘာဝေ သုခေန သက္ကာ သာဓေတုန္တိ ကတံ။ တိဏကုဋိကာယ စ သဗ္ဗထာ အနာပတ္တိဘာဝေ သာဓိတေ တေနေဝ နယေန လေဏဂုဟာဒီသုပိ သာရမ္ဘာဒိပစ္စယာပိ အနာပတ္တိဘာဝေ သက္ကာ ဝိညာတုန္တိ။ တေနေဝ **''ယံ ပနာ''**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တထာ ဟိ တိဏကုဋိကာယ သာရမ္ဘာဒိပစ္စယာပိ အနာပတ္တိဘာဝေ သာဓိတေ တေနေဝ နယေန အညဿတ္ထာယ ကရောန္တဿပိ သာရမ္ဘာဒိပစ္စယာပိ အနာပတ္တိဘာဝေ အတ္ထတော ဒဿိတောယေဝ ဟောတိ။ ဧဝဉ္စ သတိ ဘိက္ခု သမာဒိသိတ္ဝာ ပက္ကမတိ ''ကုဋိံ မေ ကရောထာ''တိ, သမာဒိသတိ စ ဒေသိတဝတ္ထုကာ စ ဟောတု အနာရမ္ဘာ စ သပရိက္ကမနာ စာတိ, တဿ ကုဋိံ ကရောန္တိ အဒေသိတဝတ္ထုကံ သာရမ္ဘံ အပရိက္ကမနံ။ ''အာပတ္တိ ကာရုကာနံ တိဏ္ဏံ ဒုက္ကဋာန''န္တိ ဟင္ဒိယံ အညဿတ္ထာယ ကရောန္တဿပိ သာရမ္ဘာဒိပစ္စယာပိ ဒုက္ကဋံ ကသ္မာ ဝုတ္တန္တိ ဣမံ စောဒနံ မနသိ နိဓာယ **''ယံ ပန။ပေ။ အကရဏပစ္စယာ ဝုတ္တ''** န္တိ ဣဒံ ဝုတ္တံ။ အယဉ္ဟေတ္ထ အဓိပ္ပာယော – အညဿတ္ထာယ ကရောန္တဿပိ သာရမ္ဘာဒိပစ္စယာပိ အနာပတ္တိယေဝ။ ''အာပတ္တိ ကာရုကာနံ တိဏ္ဏံ ဒုက္ကဋာန''န္တိ ဣဒံ ပန အညဿတ္ထာယ ကရောန္တဿ န သာရမ္ဘာဒိပစ္စယာ အာပတ္တိဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ, ကိဉ္စရဟိ ယထာသမာဒိဋ္ဌာယ အကရဏပစ္စယာ အာပတ္တိဒဿနတ္ထန္တိ။ ယသ္မာ ဗဟူသု ဟောန္တကေသု သတသောဓိတသမ္မတေ စ ပုရာဏဟောန္တကေ အယမေဝ ဟဋ္ဌက္ကမော ဒိဿတိ, တသ္မာ ယထာဒိဋ္ဌဟဋ္ဌာနုက္ကမေနေဝေတ္ထ အတ္ထော ပကာသိတော။ ကတ္ထစိ ဟောန္တကေ ပန ''ကုဋိလက္ခဏပ္ပတ္တမ္ပိ ကုဋိံ။ပေ။ အနာပတ္တီ''တိ ဣမဿာနန္တရံ ''ယံ ပနာ''တိအာဒိဟင်္ဂံ လိခန္တိ, ဧဝဉ္စ သတိ တတ္ထ အဓိပ္ပာယော ပာကဋောယေဝ။ **အနာပတ္တီတိ ဝတ္ဝာ** တိ ဥပေသထာကရစ္စ ဘဝိဿတိ, အဟဉ္စ ဝသိဿာမီတိအာဒိသု တသာကရတ္ထာယ ဧဝ အနိယမိတတ္တာ အနာပတ္တီတိ ဝတ္ဝာ။

ပမာဏာတိက္ကန္တကုဋိကရဏလက္ခဏာ ကိရိယာယေဝ, အဒေသိတဝတ္ထုမူလိကာယပိ အာပတ္တိယာ အင်္ဂံ ဟောတိ ပမာဏာတိက္ကန္တမူလိကာယပိ, တဒုဘယံ ဧကတော ကတ္ဝာ ''ကိရိယာကိရိယတော''တိ ဝုတ္တံ။ ဝတ္ထုံ အဒေသာပေတ္ဝာ ပမာဏယုတ္တံ ကုဋိံ ကရောန္တဿပိ ဝတ္ထုံ ဒေသာပေတ္ဝာ အကိရိယာယ ကုဋိကရဏကိရိယာယ စ သမုဋ္ဌာနတော ကိရိယာကိရိယတောဝ သမုဋ္ဌာတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **အစိတ္တက** န္တိ ပဏ္ဏတ္တိအဇာနနစိတ္တေန အစိတ္တကံ။ ဥလ္လိတ္တာဒီနံ အညတရတာ, ဟေဋ္ဌိမပ္ပမာဏသမ္ဘဝေါ, အဒေသိတဝတ္ထုတာ, ပမာဏာတိက္ကန္တတာ, အတ္တုဒ္ဒေသိကတာ, တသာကရတာ, လေပဃဋ္ဋနာတိ ဣမာနေတ္ထ ဆ ဝါ သတ္တ ဝါ အင်္ဂါနိ။

ကုဋိကာရသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. ဝိဟာရကာရသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၃၆၅. သတ္တမေ **ဧဝံနာမကေ နဂရေ**တိ ကောသမ္ဗိနာမကေ။ တသ္သ ကိရ နဂရသ္သ အာရာမပေါက္ခရဏီအာဒီသု တေသု တေသု ဌာနေသု ကောသမ္ဗရုက္ခာဝ ဥသ္သန္နာ အဟေသုံ, တသ္မာ ကောသမ္ဗီတိ သင်္ခံ အဂမာသိ။ ကုသုမ္ဗသ္သ နာမ ဣသိနော အသ္သမတော အဝိဒူရေ မာပိတတ္တာတိ ဧကေ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ကုသုမ္ဗသ္သ ဣသိနော နိဝါသဘူမိ ကောသမ္ဗီ, တသ္သ စ အဝိဒူရေ ဘဝတ္တာ နဂရံ ကောသမ္ဗီတိ သင်္ခံ ဂတန္တိ။ **ဃောသိတနာမကေန ကိရ သေဋ္ဌိနာ သော ကာရိတော**တိ ဧတ္ထ ကော ဃောသိတသေဋ္ဌိ, ကထဉ္စာနေန သော အာရာမော ကာရိတောတိ? ပုဗ္ဗေ ကိရ အဒ္ဒိလရဋ္ဌံ နာမ အဟောသိ။ တတော ကောတူဟလကော နာမ ဒလိဒ္ဒော ဆာတကဘယေန သပုတ္တဒါရော သုဘိက္ခံ ရဋ္ဌံ ဂစ္ဆန္တော ပုတ္တံ ဝဟိတုံ အသက္ကောန္တော ဆဍ္ဍေတွာ အဂမာသိ။ မာတာ နိဝတ္တိတွာ တံ ဂဟေတွာ ဂတာ။ တေ ဧကံ ဂေါပါလကကုလံ ပဝိသိံသု။ ဂေါပါလကဿ စ တဒါ ဗဟုပါယာသော ပဋိယတ္တော ဟောတိ, တတော ပါယာသံ လဘိတွာ ဘုဉ္ဇိံသု။ အထ သော ပုရိသော ဗဟုတရံ ပါယာသံ ဘုတ္တော ဇီရာပေတုံ အသက္ကောန္တော ရတ္တိဘာဂေ ကာလံ ကတွာ တတ္ထေဝ သုနခိယာ ကုစ္ဆိသ္မိံ ပဋိသန္ဓိံ ဂဟေတွာ ကုက္ကုရော ဇာတော, သော ဂေါပါလကသ္သ ပိယော အဟောသိ။ ဂေါပါလကော စ ပစ္စေကဗုဒ္ဓံ ဥပဋ္ဌာတိ။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓောပိ ဘတ္တကိစ္စကာလေ ကုက္ကုရသ္သ ဧကံ ပိဏ္ဍံ ဒေတိ။ သော ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ သိနေဟံ ဥပ္ပာဒေတွာ ဂေါပါလကေန သဒ္ဓိံ ပဏ္ဏသာလမ္ပိ ဂစ္ဆတိ, ဂေါပါလကေ အသန္နိဟိတေ ဘတ္တဝေလာယံ သယမေဝ ဂန္တွာ ကာလာရောစနတ္ထံ ပဏ္ဏသာလဒွါရေ ဘုသ္သတိ, အန္တရာမဂ္ဂေပိ စဏ္ဍမိဂေ ဒိသွာ ဘုသ္သိတွာ ပလာပေတိ။ သော ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ မုဒုကေန စိတ္တေန ကာလံ ကတွာ ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တိ။ တတြာသ္သ “ဃောသကဒေဝပုတ္တော”တွေဝ နာမံ အဟောသိ။

သော ဒေဝလောကတော စဝိတွာ ကောသမ္ဗိယံ ဧကသ္မိံ ကုလဃရေ နိဗ္ဗတ္တိ။ တံ အပုတ္တကော ကိရ သေဋ္ဌိ တသ္သ မာတာပိတူနံ ဓနံ ဒတွာ ပုတ္တံ ကတွာ အဂ္ဂဟေသိ။ အထ အတ္တနော ပုတ္တေ ဇာတေ သတ္တက္ခတ္တုံ ဃာတာပေတုံ ဥပက္ကမိ။ သော ပုညဝန္တတာယ သတ္တသုပိ ဌာနေသု မရဏံ အပ္ပတွာ အဝသာနေ ဧကာယ သေဋ္ဌိဓီတာယ ဝေယျတ္တိယေန လဒ္ဓဇီဝိတော အပရဘာဂေ ပိတု အစ္စယေန သေဋ္ဌိဋ္ဌာနံ ပတွာ ဃောသိတသေဋ္ဌိ နာမ ဇာတော။ အညေပိ ကောသမ္ဗိယံ ကုက္ကုဋသေဋ္ဌိ, ပါဝါရိယသေဋ္ဌီတိ ဒွေ သေဋ္ဌိနော အတ္ထိ, ဣမိနာ သဒ္ဓိံ တယော အဟေသုံ။

တေန စ သမယေန တေသံ သဟာယကာနံ သေဋ္ဌီနံ ကုလူပကာ ပဉ္စသတာ ဣသယော ပဗ္ဗတပါဒေ ဝသိံသု။ တေ ကာလေန ကာလံ လောဏမ္ဗိလသေဝနတ္ထံ မနုသ္သပထံ အာဂစ္ဆန္တိ။ အထေကသ္မိံ ဝါရေ ဂိမှသမယေ မနုသ္သပထံ အာဂစ္ဆန္တာ နိရုဒကံ မဟာကန္တာရံ အတိက္ကမိတွာ ကန္တာရပရိယောသာနေ မဟန္တံ နိဂြောဓရုက္ခံ ဒိသွာ စိန္တေသုံ “ယာဒိသော အယံ ရုက္ခော, အဒ္ဓာ ဧတ္ထ မဟေသက္ခာယ ဒေဝတာယ ဘဝိတဗ္ဗံ, သာဓု ဝတသ္သ, သစေ နော ပါနီယံ ဝါ ပရိဘောဇနီယံ ဝါ ဒဒေယျာ”တိ။ ဒေဝတာ ဣသီနံ အဇ္ဈာသယံ ဝိဒိတွာ “ဣမေသံ သင်္ဂဟံ ကရိသ္သာမီ”တိ အတ္တနော အာနုဘာဝေန ဝိဋပန္တရတော နင်္ဂလသီသမတ္တံ ဥဒကဓာရံ ပဝတ္တေသိ။ ဣသိဂဏော ရဇတက္ခန္ဓသဒိသံ ဥဒကဝဋ္ဋိံ ဒိသွာ အတ္တနော ဘာဇနေဟိ ဥဒကံ ဂဟေတွာ ပရိဘောဂံ ကတွာ စိန္တေသိ “ဒေဝတာယ အမှာကံ ပရိဘောဂုဒကံ ဒိန္နံ, ဣဒံ ပန အဂါမကံ မဟာရညံ, သာဓု ဝတသ္သ, သစေ နော အာဟာရမ္ပိ ဒဒေယျာ”တိ။ ဒေဝတာ ဣသီနံ ဥပကပ္ပနဝသေန ဒိဗ္ဗာနိ ယာဂုခဇ္ဇကာဒီနိ ဒတွာ သန္တပ္ပေသိ။

ဣသယော စိန္တယိံသု “ဒေဝတာယ အမှာကံ ပရိဘောဂုဒကမ္ပိ ဘောဇနမ္ပိ သဗ္ဗံ ဒိန္နံ, သာဓု ဝတသ္သ, သစေ နော အတ္တာနံ ဒသ္သေယျာ”တိ။ ဒေဝတာ တေသံ အဇ္ဈာသယံ ဝိဒိတွာ ဥပဍ္ဎကာယံ ဒသ္သေသိ။ ဒေဝတေ မဟာတီ တေ သမ္ပတ္တိ, ကိံ ကမ္မံ ကတွာ ဣမံ သမ္ပတ္တိံ အဓိဂတာသီတိ။ နာတိမဟန္တံ ပရိတ္တကံ ကမ္မံ ကတွာတိ။ ဥပဍ္ဎုပေါသထကမ္မံ နိသ္သာယ ဟိ ဒေဝတာယ သမ္ပတ္တိ လဒ္ဓာ။ အနာထပိဏ္ဍိကသ္သ ကိရ ဂေဟေ အယံ ဒေဝပုတ္တော ကမ္မကာရော အဟောသိ။ သေဋ္ဌိသ္သ ဟိ ဂေဟေ ဥပေါသထဒိဝသေသု အန္တမသော ဒါသကမ္မကာရေ ဥပါဒါယ သဗ္ဗော ဇနော ဥပေါသထိကော ဟောတိ။ ဧကဒိဝသံ အယံ ကမ္မကာရော ဧကကောဝ ပါတော ဥဋ္ဌာယ ကမ္မန္တံ ဂတော။ မဟာသေဋ္ဌိ နိဝါပံ လဘမာနမနုသ္သေ သလ္လက္ခေန္တော ဧတသ္သေဝေကသ္သ အရညံ ဂတဘာဝံ ဉတွာ အသ္သ သာယမာသတ္ထာယ နိဝါပံ အဒါသိ။ ဘတ္တကာရဒါသီ ဧကသ္သေဝ ဘတ္တံ ပစိတွာ အရညတော အာဂတသ္သ ဘတ္တံ ဝဍ္ဎေတွာ အဒါသိ။ ကမ္မကာရော စိန္တေသိ “အညေသု ဒိဝသေသု ဣမသ္မိံ ကာလေ ဂေဟံ ဧကသဒ္ဒံ အဟောသိ, အဇ္ဇ အတိဝိယ သန္နိသိန္နံ, ကိံ နု ခော ဧတ”န္တိ။ တသ္သ သာ အာစိက္ခိ “အဇ္ဇ ဣမသ္မိံ ဂေဟေ သဗ္ဗေ မနုသ္သာ ဥပေါသထိကာ, မဟာသေဋ္ဌိ တုယှေဝေကသ္သ နိဝါပံ အဒါသီ”တိ။ ဧဝံ အမ္မာတိ။ အာမ သာမီတိ။ “ဣမသ္မိံ ကာလေ ဥပေါသထံ သမာဒိန္န

သ္သ ဥပေယာသထကမ္မံ ဟောတိ, န ဟောတီ''တိ မဟာသေဋ္ဌိ ပုစ္ဆ အမ္မာတိ။ တာယ ဂန္တွာ ပုစ္ဆိတော မဟာသေဋ္ဌိ အာဟ – ''သကလဥပေါသထကမ္မံ န ဟောတိ, ဥပဍ္ဎကမ္မံ ပန ဟောတိ, ဥပေါသထိကော ဟောတီ''တိ။ ကမ္မကာရော ဘတ္တံ အဘုဉ္ဇိတွာ မုခံ ဝိက္ခာလေတွာ ဥပေါသထိကော ဟုတွာ ဝသနဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ နိပဇ္ဇိ။ တဿ အာဟာရပရိက္ခီဏကာယဿ ရတ္တိံ ဝါတော ကုပ္ပိ။ သော ပစ္စူသသမယေ ကာလံ ကတွာ ဥပဍ္ဎုပေါသထကမ္မနိဿန္ဒေန မဟာဝတ္တနိအဋဝိဒွါရေ နိဂြောဓရုက္ခဒေဝပုတ္တော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။

သော တံ ပဝတ္တိံ ဣသီနံ အာရောစေသိ။ ဣသယော ပုစ္ဆိံသု ''တုမှေဟိ မယံ 'ဗုဒ္ဓေါ ဓမ္မော သင်္ဃော'တိ အသုတပုဗ္ဗံ သာဝိတာ, ဥပ္ပန္နော နု ခေါ လောကေ ဗုဒ္ဓေါ''တိ။ အာမ, ဘန္တေ, ဥပ္ပန္နောတိ။ ဣဒါနိ ကုဟိံ ဝသတီတိ။ သာဝတ္ထိယံ နိဿာယ ဇေတဝနေ, ဘန္တေတိ။ ဣသယော ''တိဋ္ဌထ တုမှေ, မယံ သတ္ထာရံ ပဿိဿာမာ''တိ ဟဋ္ဌတုဋ္ဌာ နိက္ခမိတွာ အနုပုဗ္ဗေန ကောသမ္ဗိနဂရံ သမ္ပာပုဏိံသု။ မဟာသေဋ္ဌိနော ''ဣသယော အာဂတာ''တိ ပစ္စုဂ္ဂမနံ ကတွာ ''သွေ အမှာကံ ဘိက္ခံ ဂဏှထ, ဘန္တေ''တိ နိမန္တေတွာ ပုနဒိဝသေ ဣသိဂဏဿ မဟာဒါနံ အဒံသု။ ဣသယော ''ဘုတွာဝ ဂစ္ဆာမာ''တိ အာပုစ္ဆိံသု။ ဘန္တေ, တုမှေ အညသ္မိံ ကာလေ ဧကမ္ပိ မာသံ ဒွေပိ တယောပိ စတ္တာရောပိ မာသေ ဝသိတွာ ဂစ္ဆထ, ဣမသ္မိံ ပန တရေ ဟိယျော အာဂန္တွာ ''အဇ္ဇေဝ ဂစ္ဆာမာ''တိ ဝဒထ, ကိံ ဣဒန္တိ။ အာမ ဂဟပတယော ဗုဒ္ဓေါ လောကေ ဥပ္ပန္နော, န ခေါ ပန သက္ကာ ဇီဝိတန္တရာယော ဇာနိတုံ, တေန မယံ တုရိတာ ဂစ္ဆာမာတိ ။ တေန ဟိ, ဘန္တေ, မယမ္ပိ အာဂစ္ဆာမ, အမှေဟိ သဒ္ဓိံယေဝ ဂစ္ဆထာတိ။ ''တုမှေ အကရိယာ နာမ မဟာဇနော, တိဋ္ဌထ တုမှေ, မယံ ပုရေတရံ ဂမိဿာမာ''တိ နိက္ခမိတွာ ဧကဋ္ဌာနေ ဒွေ ဒိဝသာနိ အဝသိတွာ တုရိတဂမနေန သာဝတ္ထိံ ပတွာ ဇေတဝနဝိဟာရေ သတ္ထု သန္တိကမေဝ အဂမံသု။ တတ္ထ မဓုရဓမ္မကထံ သုတွာ သဗ္ဗေဝ ပဗ္ဗဇိတွာ အရဟတ္တံ ပာပုဏိံသု။

တေပိ တယော သေဋ္ဌိနော ပဉ္စဟိ ပဉ္စဟိ သကဋသတေဟိ သပ္ပိမဓုဖာဏိတာဒီနိ စေဝ ပဋ္ဋုဏ္ဏဒုကူလာဒီနိ စ အာဒာယ ကောသမ္ဗိတော နိက္ခမိတွာ အနုပုဗ္ဗေန သာဝတ္ထိံ ပတွာ ဇေတဝနသာမန္တေ ခန္ဓာဝါရံ ဗန္ဓိတွာ သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ ဝန္ဒိတွာ ပဋိသန္ထာရံ ကတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိံသု။ သတ္ထာ တိဏ္ဏမ္ပိ သဟာယာနံ မဓုရဓမ္မကထံ ကထေသိ။ တေ ဗလဝသောမနဿဇာတာ သတ္ထာရံ နိမန္တေတွာ ပုနဒိဝသေ မဟာဒါနံ အဒံသု, ပုန နိမန္တေတွာ ပုနဒိဝသေတိ ဧဝံ အဍ္ဎမာသံ အနံ ဒတွာ ''ဘန္တေ, အမှာကံ ဇနပဒံ အာဂမနာယ ပဋိညံ ဒေထာ''တိ ဟာဒမူလေ နိပဇ္ဇိံသု။ ဘဂဝါ ''သုညာဂါရေ ခေါ ဂဟပတယော တထာဂတာ အဘိရမန္တိ''တိ အာဟ။ ''ဏ္ဏာတဝတာ ပဋိညာ ဒိန္နာ နာမ ဟောတီ''တိ ဂဟပတယော သလ္လက္ခေတွာ ''ဒိန္နာ နော ဘဂဝတာ ပဋိညာ''တိ ဟာဒမူလေ နိပဇ္ဇိတွာ ဒသဗလံ ဝန္ဒိတွာ နိက္ခမိတွာ အန္တရာမဂ္ဂေ ယောဇနေ ယောဇနေ ဝိဟာရံ ကာရေတွာ အနုပုဗ္ဗေန ကောသမ္ဗိံ ပတွာ ''လောကေ ဗုဒ္ဓေါ ဥပ္ပန္နော''တိ ကထယိံသု။ တယော ဇနာ အတ္တနော အတ္တနော အာရာမေ မဟန္တံ ဓနပရိစ္စာဂံ ကတွာ ဘဂဝတော ဝိဟာရေ ကာရာပေသုံ။ တတ္ထ ကုက္ကုဋသေဋ္ဌိနာ ကာရိတော **ကုက္ကုဋာရာမော** နာမ အဟောသိ။ ဟတရိကသေဋ္ဌိနာ အမ္ဗဝနေ ကာရိတော **ဟတရိကမ္ဗဝနံ** နာမ။ ဃောသိတေန ကာရိတော **ဃောသိတာရာမော** နာမ အဟောသိ။ တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ ''ဃောသိတနာမကေန ကိရ သေဋ္ဌိနာ သော ကာရိတော''တိ။

ယော အဘိနိက္ခမနကာလေ သဒ္ဓိံ နိက္ခန္တော, ယဿ စ သတ္ထာရာ ပရိနိဗ္ဗာနကာလေ ဗြဟ္မဒဏ္ဍော အာဏတ္တော, တံ သန္ဓာယာဟ **''ဇောဓိသတ္တကာလေ ဥပဋ္ဌာကဆန္နဿာ''** တိ။ ဣမိနာ စ ယော **မဇ္ဈိမနိကာယေ ဆန္နောဝဒသုတ္တေ** (မ. နိ. ၃.၃၈၉ အာဒယော) ဂိလာနော ဟုတွာ ဓမ္မသေနာပတိနာ ဩဝဒိယမာနောပိ မာရဏန္တိကဝေဒနံ အဓိဝာသေတုံ အသက္ကောန္တော တိဏှေဟန သတ္ထေန ကဏ္ဌနာဠိံ ဆိန္ဒိတွာ မရဏဘယေ ဥပ္ပန္နေ ဂတိနိမိတ္တေ စ ဥပဋ္ဌိတေ အတ္တနော ပုထုဇ္ဇနဘာဝံ ဉတွာ သံဝိဂ္ဂေ ဝိပဿနံ ပဋ္ဌပေတွာ သင်္ခါရေ ပရိဂ္ဂဏှန္တော အရဟတ္တံ ပတွာ သမသီသီ ဟုတွာ ပရိနိဗ္ဗာယိ, အယံ သော န ဟောတီတိ ဒဿေတိ။ ပုဗ္ဗာဝစနပ္ပယောဂေ ကတ္တရိ သာမိဝစနဿ သပိ ဣစ္ဆိတတ္တာ အာဟ **''ကမဿ တ ပူဇိတ''** န္တိ။ လက္ခဏံ ပနေတ္ထ သဒ္ဒသတ္ထာနုသာရတော ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ဧကေကော ကောဋ္ဌာသောတိ** ဧကေကော ဘာဂေါ။

၁၆၆. ကိရိယတော သမုဋ္ဌာနဘာဝေ တိ ကေဝလံ ကိရိယာမတ္တတော သမုဋ္ဌာနဘာဝံ ပဋိက္ခိပတိ, ဝတ္ထုနော ပန အဒေသနာယ ကုဋိကရဏကိရိယာယ စ သမုဋ္ဌာနတော ကိရိယာကိရိယတော သမုဋ္ဌာတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ ။ ဣမသ္မိံ သိက္ခာပ

ဒေ **ဘိက္ခု တ အနဘိနေယျာ** တိ ဧတ္ထ **တ**-သဒ္ဒော ''အယံ တ သော မဟာနာဂေ''တိအာဒီသု ဝိယ အဝဓာရဏတ္ထော ဟောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

ဝိဟာရကာရသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. ပဌမဒုဋ္ဌဒေါသသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၃၈၀. အဋ္ဌမေ ဟာကာရေန ပရိကိတ္တိတန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **ကေပုရဋ္ဌာလကယုတ္တ** န္တိ ဒုတိယဟာသာဒေန စ တတ္ထ တတ္ထ ဟာကာရမတ္တကေ ပတိဋ္ဌာပိတအဋ္ဌာလကေဟိ စ ယုတ္တံ။ ဝေဠုဟိ ပရိကိတ္တတ္တာ အဗ္ဘန္တရေ ပုပ္ဖုပဂဖလူပဂရုက္ခသဉ္ဆန္နတ္တာ စ **နီလောဘာသံ**။ ဆာယူဒကသမ္ပတ္တိယာ ဘူမိဘာဂသမ္ပတ္တိယာ စ **မနောရမံ**။ **ကာဠကဝေသေနာ**တိ ကလန္ဒကရူပေန။ **နိတပန္တိ** ဘောဇနံ။ **တန္တိ** ဥယျာနံ။ **ဒဗ္ဗောတိ တဿ ထေရဿ နာမ** န္တိ ဒဗ္ဗတ္ထမ္ဘေ ပတိတတ္တာ ဒဗ္ဗောတိ တဿ ထေရဿ နာမံ အဟောသိ။

ကဿပဒသဗလဿ သာသနောသက္ကနကာလေ ကိရ သတ္တ ဘိက္ခူ ဧကစိတ္တာ ဟုတွာ အညေ သာသနေ အကရဝံ ကရောန္တေ ဒိသွာ ''က္လေ ကိံ ကရောမ, ဧကမန္တေ သမဏဓမ္မံ ကတွာ ဒုက္ခဿန္တံ ကရိဿာမာ''တိ နိဿေဏိံ ဗန္ဓိတွာ ဥစ္စံ ပဗ္ဗတသိခရံ အဘိရုဟိတွာ အတ္တနော စိတ္တဗလံ ဇာနန္တာ ''နိဿေဏိံ ဟတေန္တု, ဇီဝိတေ သာလယာ ဩတရန္တု, မာ ပစ္ဆာနုတပ္ပိနော အဟုဝတ္ထာ''တိ ဝတွာ သဗ္ဗေ ဧကစိတ္တာ ဟုတွာ နိဿေဏိံ ဟတေတွာ ''အပ္ပမတ္တာ ဟောထ, အာဝုသော''တိ အညမညံ ဩဝဒိတွာ စိတ္တရုစိယေသု ဌာနေသု နိသီဒိတွာ သမဏဓမ္မံ ကာတုံ အာရဘိံသု။

တတြေကော ထေရော ပဉ္စမေ ဒိဝသေ အရဟတ္တံ ပတွာ ''မမ ကိစ္စံ နိပ္ဖန္နံ, အဟံ က္လေမသ္မိံ ဌာနေ ကိံ ကရိဿာမီ''တိ က္လဒ္ဓိယာ ဥတ္တရကုရုတော ပိဏ္ဍပာတံ အာဟရိတွာ အာဟ – ''အာဝုသော, က္လမံ ပိဏ္ဍပာတံ ပရိဘုဉ္ဇထ, ဘိက္ခာစာရကိစ္စံ မမာယတ္တံ ဟောတု, တုမ္ဟေ အတ္တနော ကမ္မံ ကရောထာ''တိ။ ကိံ နု မယံ, အာဝုသော, နိဿေဏိံ ဟတေန္တာ ဧဝံ အဝစုမ္ဟ ''ယော ပဌမံ ဓမ္မံ သစ္ဆိကရောတိ, သော ဘိက္ခံ အာဟရတု, တေနာဘတံ သေသာ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ သမဏဓမ္မံ ကရိဿန္တီ''တိ။ နတ္ထိ, အာဝုသောတိ။ တုမ္ဟေ အတ္တနော ပုဗ္ဗဟေတုနာဝ လဘိတ္ထ, မယမ္ပိ သက္ကောန္တာ ဝဋ္ဋဿန္တံ ကရိဿာမ, ဂစ္ဆထ တုမ္ဟေတိ။ ထေရော တေ သညာပေတုံ အသက္ကောန္တော ဖာသုကဋ္ဌာနေ ပိဏ္ဍပာတံ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ ဂတော။ အပရောပိ ထေရော သတ္တမေ ဒိဝသေ အနာဂါမိဖလံ ပတွာ တတော စုတော သုဒ္ဓါဝါသဗြဟ္မလောကေ နိဗ္ဗတ္တော, က္လတရေ ထေရာ ဧကံ ဗုဒ္ဓန္တရံ ဒေဝမနုဿေသု သံသရိတွာ တေသု တေသု ကုလေသု နိဗ္ဗတ္တာ။ ဧကော ဂန္ဓာရရဋ္ဌေ တက္ကသိလနဂရေ ရာဇဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော, ဧကော ပစ္စန္တိမရဋ္ဌေ ပရိဗ္ဗာဇိကာယ ကုစ္ဆိမှိ နိဗ္ဗတ္တော, ဧကော ဗာဟိယရဋ္ဌေ ကုဋုမ္ဗိယဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော, ဧကော ရာဇဂဟေ ကုဋုမ္ဗိယဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော။

အယံ ပန ဒဗ္ဗတ္ထေရော မလ္လရဋ္ဌေ အနုပိယနဂရေ ဧကဿ မလ္လရညော ဂေဟေ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ။ တဿ မာတာ ဥပဝိဇညာ ကာလမကာသိ။ မတသရီရံ သုသာနံ နေတွာ အာရုစိတကံ အာရောပေတွာ အဂ္ဂိံ အဒံသု။ အဂ္ဂိဝေဂသန္တတ္တံ ဥဒရပဋလံ ဒွေဓာ အဟောသိ။ ဒာရကော အတ္တနော ပုညဗလေန ဥပ္ပတိတွာ ဧကသ္မိံ ဒဗ္ဗတ္ထမ္ဘေ နိပတိ, တံ ဒာရကံ ဂဟေတွာ အယျိကာယ အဒံသု။ သာ တဿ နာမံ ဂဏှန္တီ ဒဗ္ဗတ္ထမ္ဘေ ပတိတွာ လဒ္ဓဇီဝိကတ္တာ ''ဒဗ္ဗော''တိ တဿ နာမံ အကာသိ။ တေန ဝုတ္တံ ''ဒဗ္ဗောတိ တဿ ထေရဿ နာမ''န္တိ။

တဿ သတ္တဝဿိကကာလေ သတ္ထာ ဘိက္ခုသင်္ဃပရိဝုတော မလ္လရဋ္ဌေ စာရိကံ စရမာနော အနုပိယနိဂမံ ပတွာ အနုပိယမ္ဗဝနေ ဝိဟရတိ။ ဒဗ္ဗကုမာရော သတ္ထာရံ ဒိသွာ သဟ ဒဿနေနေဝ ပသီဒိတွာ ပဗ္ဗဇိတုကာမော ဟုတွာ ''အဟံ ဒသဗလဿ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိဿာမီ''တိ အယျိကံ အာပုစ္ဆိ။ သာ ''သာဓု တာတာ''တိ ဒဗ္ဗကုမာရံ အာဒာယ သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ ''ဘန္တေ, က္လမံ ကုမာရံ ပဗ္ဗာဇေထာ''တိ အာဟ။ သတ္ထာ အညတရဿ ဘိက္ခုနော သညံ အဒါသိ ''ဘိက္ခု က္လမံ ဒာရကံ ပဗ္ဗာဇေဟီ''တိ။ သော ထေရော သတ္ထု ဝစနံ သုတွာ ဒဗ္ဗကုမာရံ ပဗ္ဗာဇေန္တော တစပဉ္စကကမ္မဋ္ဌာနံ အာစိက္ခိ။ ပုဗ္ဗဟေတုသမ္ပန္နော ကတာဘိနီဟာရော ပဌမကေသဝဋ္ဋိယာ တေရောပနက္ခဏေယေဝ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာသိ, ဒုတိယာယ ကေသဝဋ္ဋိယာ ဩရောပိယမာနာယ သကဒါဂါမိဖလေ, တတိယာယ အ

နာကမိဖလေ, သဗ္ဗကေသာနံ ပန ဩရောပနစ္ဆ အရဟတ္တဖလသစ္ဆိကိရိယာ စ အပစ္ဆာ အပုရေ အဟောသိ။ တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ **“ထေရော ကိရ သတ္တဝဿိကောဝ သံဝေဂံ လဘိတွာ ပဗ္ဗဇိတော ခုရဂ္ဂေယေဝ အရဟတ္တံ ပာပုဏီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော”**တိ။

သာဝကေန ပတ္တဗ္ဗန္တိ ယထုပနိဿယံ တေန တေန သာဝကေန ပတ္တဗ္ဗံ။ **တိဿော ဝိဇ္ဇာ** တိအာဒိ ယထာသမ္ဘဝဝသေန ဝုတ္တံ။ **ဂုဏဇာတ**န္တိ “ယစ္စ ကိဉ္စိ သာဝကေန ပတ္တဗ္ဗ”န္တိ နပုံသကလိင်္ဂသမ္ဗန္ဓဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ **စတူသု သစ္စေသု စတူဟိ မဂ္ဂေဟိ သောဠသဝိဓဿ ကိစ္စဿ ကတတ္တာ** တိ ဒုက္ခသမုဒယနိရောဓမဂ္ဂသင်္ခာတေသု စတူသု သစ္စေသု ဒုက္ခပရိညာ သမုဒယပ္ပဟာနံ နိရောဓသစ္ဆိကိရိယာ မဂ္ဂဘာဝနာတိ ဧကေကသ္မိ မဂ္ဂေ စတုန္နံ စတုန္နံ ကိစ္စာနံ ဝသေန သောဠသဝိဓဿ ကိစ္စဿ ကတတ္တာ။ **တတော တတော ပဋိက္ကမိတွာ** တိ တတော တတော ကိစ္စတော အာရမ္မဏတော စ ပဋိဝတ္တိတွာ။ **သိလာပဋ္ဋကေ** တိ ပာသာဏဖလကေ။ **တေရသာပီ**တိ ဘတ္တုဒ္ဒေသကသေနာသနဂ္ဂါဟာပကဘဏ္ဍာဂါရိကစီဝရပဋိဂ္ဂါဟကစီဝရဘာဇနကယာဂုဘာဇနကဖလဘာဇနကခဇ္ဇဘာဇနကအပ္ပမတ္တကဝိဿဇ္ဇကသာဋိယဂ္ဂါဟာပကပတ္တဂ္ဂါဟာပကအာရာမိကပေသကသာမဏေရပေသကသမ္မုတီနံ ဝသေန တေရသာပိ သမ္မုတိယော အတုံ ဝဋ္ဋန္တိ။

၃၈၂. **အပိသူ**တိ ဧတ္ထ **သူ**တိ နိပာတမတ္တံ, **အပိ**-သဒ္ဒော အဋ္ဌာနပ္ပယုတ္တော “ဝိကာလေ”တိ ဣမဿ အနန္တရံ ဒဋ္ဌဗ္ဗော, ဝိကာလေပိ အာဂစ္ဆန္တီတိ အတ္ထော။ **ဇာနန္တာ** တိ ဒူရဘာဝံ ဇာနန္တာ။ **ဧဝံ သဗ္ဗပဒေသူ**တိ ဧတ္ထ ကတိကသဏ္ဌာနာဒီနံ နာနပ္ပကာရတ္တာ တသ္မိံ တသ္မိံ ဝိဟာရေ ကတိကဝတ္တာဒီနိ ဝိသုံ ဝိသုံ ကထာပေတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ သဗ္ဗဝိဟာရေသု စ ဂမနမဂ္ဂေ သမပ္ပမာဏေ ကတွာ အဓိပ္ပာယောတိ ဝဒန္တိ။ **အယဉ္စဟိ နိမ္မိတာနံ ဓမ္မတာ** တိ အနိယမေတွာ နိမ္မိတာနံ အယံ “ဧကသ္မိံ ဘာသမာနသ္မိံ”န္တိအာဒိ ဓမ္မတာ။ တထာ ဟိ ယေ ဝဏ္ဏဝယသရီရာဝယဝပရိက္ခာရကိရိယာဝိသေသာဒီဟိ နိယမံ အကတွာ နိမ္မိတာ ဟောန္တိ, တေ အနိယမေတွာ နိမ္မိတတ္တာ ဣဒ္ဓိမတာ သဒိသာဝ ဟောန္တိ။ ဌာနနိသဇ္ဇာဒီသု ဘာသိတတုဏှီဘာဝာဒီသု ဝါ ယံ ယံ ဣဒ္ဓိမာ ကရောတိ, တံ တဒေဝ ကရောန္တိ။ သစေ ပန နာနပ္ပကာရေ ကာတုကာမော ဟောတိ, ကေစိ ပဌမဝယေ, ကေစိ မဇ္ဈိမဝယေ, ကေစိ ပစ္ဆိမဝယေ, တထာ ဒီဃကေသေ, ဥပဍ္ဎမုဏ္ဍေ , မိဿကကေသေ, ဥပဍ္ဎရတ္တစီဝရေ, ပဏ္ဍုကစီဝရေ, ပဒဘာဏဓမ္မကထာသရဘညပဉှပုစ္ဆနပဉှဝိဿဇ္ဇနစီဝရသိဗ္ဗနဓောဝနာဒီနိ ကရောန္တေ, အပရေပိ တ နာနပ္ပကာရကေ ကာတုကာမော ဟောတိ, တေန ပာဒကဇ္ဈာနတော ဝုဋ္ဌာယ “ဧတ္တကာ ဘိက္ခူ ပဌမဝယာ ဟောန္တု”တိအာဒိနာ နယေန ပရိကမ္မံ ကတွာ ပုန သမာပဇ္ဇိတွာ ဝုဋ္ဌာယ အဓိဋ္ဌိတေ အဓိဋ္ဌာနစိတ္တေန သဒ္ဓိံ ဣစ္ဆိတိစ္ဆိတပ္ပကာရာယေဝ ဟောန္တိ။ **အဝတ္ထုကဝစနံ န ဟောတီ**တိ နိမ္မိတာနံ “အယံ မဇ္ဈော”တိအာဒိဝစနံ အဝတ္ထုကံ န ဟောတိ သဗ္ဗတ္ထ မဇ္ဈပ္ပဒေသာနံ သမ္ဘဝတော။

၃၈၃. **ဧကစာရိကဘတ္တ**န္တိ အတိမနာပတ္တာ ဝိသုံ ဌိတိကာယ ပာပေတဗ္ဗံ ဘတ္တံ။ **တဒ္ဓိတတေဟာရေနာ** တိ စတုတာရိ ပရိမာဏမဿ စတုက္ကန္တိ ဧဝံ တဒ္ဓိတတေဟာရေန။ ဩဒနဿ ပုစ္ဆာယ သာမဏေတမတ္တာ အာဟ – **“ကရဏ တ္ထေယေဝ ကရဏဝစန”**န္တိ, ဩဒနေန ကရဏဘူတေန ပုစ္ဆန္တီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ယေ စ ဩဒနေန ကရဏဘူတေန ပုစ္ဆန္တိ, တေသံ ပုစ္ဆနာကာရဒဿနတ္ထံ **“ကိံ, ဘန္တေ, ဩဒနံ ဒေမာတိ ပုစ္ဆန္တိ”** တိ ဝုတ္တံ။

ဘဇေတိ ဘဝိတဗ္ဗော။ **အသမန္နာဟရိတွာ** တိ အာဘောဂံ အကတွာ။ **ရတ္တိံ သမ္မန္နယမာနာ** တိ ကဉ္စိ ကာလံ သုပိတွာ ဝုဋ္ဌာယ သမ္မန္နယမာနာ။ ရတ္တိယဉှိ ပဌမယာမမဇ္ဈိမယာမေသု သုပိတွာ ပဗုဒ္ဓါနံ အဇ္ဇတနကာလေပိ အနဇ္ဇတနာဘိမာနော ဟောတိ, တသ္မာ တေ “ဟိယျော”တိ အာဟံသု။ ယေ ပန ရတ္တိယံ ကမ္မပ္ပသုတာ ဇာဂရိယမနုယုတ္တာ ဟောန္တိ, တေသံ အဇ္ဇတနာဘိမာနောယေဝ, တသ္မာ တေ “အဇ္ဇ”ဣစ္စေဝ တေဟရန္တိ, န “ဟိယျော”တိ။ **ပဓူပာယန္တာ** တိ ပုနပ္ပုနံ ဥပ္ပဇ္ဇနကကောဓဝသေန ပဓူပာယန္တာ။

၃၈၄. ဒဗ္ဗ **ဒဗ္ဗာ** တိ ဒုတိယော **ဒဗ္ဗ** -သဒ္ဒော ပဏ္ဍိတာဓိဝစနောတိ အာဟ **“ဒဗ္ဗာ ပဏ္ဍိတာ”** တိ။ ဧဝံ န နိဗ္ဗေဌေန္တီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **နိဗ္ဗေဌေန္တိ** တိ အတ္တာနံ ဒေသတော မောစေန္တိ။ **ဝုဋ္ဌာနလက္ခဏံ မညမာနာ** တိ ဝုဋ္ဌာနလက္ခဏန္တိ မညမာနာ။ **န ဃဋိဿတီ**တိ ထေရဿ သုသီလပဋိညာယ တဿာ ဒုဿီလပဋိညာဝစနံ န ဃဋိဿတီတိ အဓိပ္ပာယော။ ဧတ္ထ ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ, တံ ပရတော အာဝိ ဘဝိဿတိ။ **နာသေထာ**တိ သေတကံ ဒတွာ ဂိဟိဘာဝံ ပာပေထာတိ အတ္ထော။ လိင်္ဂနာသနာ ဟေတ္ထ အဓိပ္ပေတာ။ ဣမမေဝ စ ဒဿေတုံ **“တိဿော နာသနာ”** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ဧကကမ္မ

မာဒိသံတသဒ္ဒ အကရဏံ **သံတသနာသနာ။ ဒဏ္ဍကမ္မနာသနာ** နာမ တလုကာဒီနိ ဩကိရိတ္ဝာ ယာဝ ခမာပေတိ, တာဝ ဒဏ္ဍကမ္မဝသေန နိက္ကမုနံ။ **စရ ပိရေ ဝိနဿာ** တိ နိက္ကမုနာကာရဒဿနံ။ တတ္ထ **စရာ**တိ ဂစ္ဆ, အပေဟီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ပိရေ**တိ ပရ အမာမက, အမ္ဟာကံ အနဇ္ဈတ္တိကဘူတာတိ အတ္ထော။ **ပိရေ**တိ ဟိ ပရ-သဒ္ဒေန သမာနတ္ထံ သမ္ဗောဓနဝစနံ။ အထ ဝာ **ပိရေ**တိ ''ပရတော''တိ ဣမိနာ သမာနတ္ထံ နိပာတပဒံ, တသ္မာ **စရ ပိရေ**တိ ပရတော ဂစ္ဆ, မာ ဣဓ တိဋ္ဌာတိ အတ္ထော။ **ဝိနဿာ** တိ အဒဿနံ ဂစ္ဆ။

ယသ္မာ ဝေ ဘိက္ခု အတ္တာနံ အပဝ္ဂကာသေတ္ဝာ ဌိတာ, တသ္မာ **အနုယုဉ္ဇထာ** တိ ဣမဿ **ဂဝေသထ ဇာနာထာ** တိ အတ္ထော ဝုတ္တော။ **ကာရကော ဟောတီ**တိ ''အယ္ယေနမ္ဟိ ဒူသိတာ''တိ ပဋိညာတတ္တာ တာယ ပဋိညာယ ယဒိ နာသိတာ, ထေရော ကာရကော ဟောတိ, သဒေသောတိ အတ္ထော။ **အကာရကော ဟောတီ**တိ တာယ ကတပဋိညံ အနပေက္ခိတ္ဝာ ယဒိ ဘဂဝတာ ပကတိဒုဿီလဘာဝံယေဝ သန္ဓာယ သာ နာသိတာ, ထေရော အကာရကော ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော။ ''သကာယ ပဋိညာယ နာသေထာ''တိ ဝုတ္တေ ''အယ္ယေနမ္ဟိ ဒူသိတာ''တိ တာယ ကတပဋိညာယ ဘူတတာ အာပဇ္ဇတီတိ အာဟ – **''ဘန္တေ, တုမ္ဟာကံ တဒေ ထေရော ကာရကော ဟောတိ သဒေသော''** တိ။ **ဘိက္ခုနိ အနုဒ္ဓံသေတိ, ဒုက္ကဋဿာ**တိ ဣမိနာ မဟာအဋ္ဌကထာတဒေ ဒဿိတော။ **မုသာဝါဒေ ပာစိတ္တိယန္တိ ဝုတ္တ** န္တိ ဘိက္ခုနိ အနုဒ္ဓံသေန္တဿ မုသာဝါဒေ ပာစိတ္တိယန္တိ ဝုတ္တံ။

တတ္ရာ တိ တေသု ဒုက္ကဋပာစိတ္တိယေသု။ ဣတော ပဋ္ဌာယ ''တသ္မာ ပာစိတ္တိယမေဝ ယုဇ္ဇတီ''တိ ဝစနပရိယန္တံ ဒ္ဝီသုပိ အဋ္ဌကထာသု အဓိပ္ပာယဝိဘာဝနံ။ တတ္ထ **ပုရိမနယေ**တိ ''ဘိက္ခုနိ အနုဒ္ဓံသေတိ, ဒုက္ကဋ''န္တိ ဝုတ္တအဋ္ဌကထာနယေ။ ဒုက္ကဋမေဝ ယုဇ္ဇတီတိ ကသ္မာ ဝုတ္တန္တိ စေ? တတ္ထ ကာရဏံ ဒဿေန္တော **''ယထာ''**တိအာဒိမာဟ။ **ဘိက္ခုနော ဘိက္ခုသ္မိံ သင္ဃာဒိသေသော** တိ ဘိက္ခုံ အမူလကေန အန္တိမဝတ္ထုနာ အနုဒ္ဓံသေန္တဿ ဘိက္ခုနော သင္ဃာဒိသေသောတိ အတ္ထော။ ပစ္ဆိမနယေပိ ''ဘိက္ခုနိ အနုဒ္ဓံသေန္တဿ မုသာဝါဒေ ပာစိတ္တိယ''န္တိ ဝုတ္တံ။ **ကုရုန္ဒီနယေပိ မုသာဝါဒတ္တာ ပာစိတ္တိယမေဝ ယုဇ္ဇတီ** တိ ဝိသံဝါဒပုရေက္ခတာယ ပာစိတ္တိယမေဝ ယုဇ္ဇတီတိ အဓိပ္ပာယော။ ယဒိ ဇဝံ ဘိက္ခုံ အမူလကေန အန္တိမဝတ္ထုနာ အနုဒ္ဓံသေန္တဿ အက္ကောသန္တဿ စ မုသာဝါဒတ္တာ ပာစိတ္တိယေနေဝ ဘဝိတဗ္ဗန္တိ စေ? တတ္ထ သတိပိ မုသာဝါဒေ ဝစနပ္ပမာဏတော သင္ဃာဒိသေသသြမသာဝါဒပာစိတ္တိယေဟေဝ ဘဝိတဗ္ဗံ, န သမ္ပဇာနမုသာဝါဒပာစိတ္တိယေနာတိ ဒဿေတုံ **''ဝစနပ္ပမာဏတော''** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဝစနပ္ပမာဏတော** တိ ဘဂဝတာ ဝုတ္တပာဠိဝစနပ္ပမာဏတော။ ဣအနိ တံ ဝစနံ ဒဿေတုံ **''အနုဒ္ဓံသနာဓိပ္ပာယေနာ''**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ဘိက္ခုဿ ပန ဘိက္ခုနိယာ ဒုက္ကဋန္တိ ဝစနံ နတ္ထီ** တိ ဘိက္ခုနိယာ အနုဒ္ဓံသနေ ဘိက္ခုနော ဒုက္ကဋန္တိ ဝစနံ နတ္ထိ တထာ ဟဋ္ဌိယံ အနာဂတတ္တာ။ **သမ္ပဇာနမုသာဝါဒေ ပာစိတ္တိယန္တိ ဝစနမတ္ထီ** တိ သာမညတော ဝုတ္တံ သမ္ပဇာနမုသာဝါဒသိက္ခာပဒံ ဒဿေတိ။

ဣအနိ ဒ္ဝီသုပိ အဋ္ဌကထာဒေသု အဓိပ္ပာယံ ဝိဘာဝေတ္ဝာ တေသု ပစ္ဆိမတဒေ ဒောသံ ဒဿေတ္ဝာ ပုရိမတဒံ ပတိဋ္ဌပေတုကာမော အာစရိယော **''တတ္ရ ပနာ''** တိအာဒိမာဟ။ **တတ္ရာ** တိ ''ပာစိတ္တိယမေဝ ယုဇ္ဇတီ''တိ ဝုတ္တတဒေ။ **အနုဒ္ဓံသနာဓိပ္ပာယေ အသတိ ပာစိတ္တိယ** န္တိ ဣမိနာ သမ္ပဇာနမုသာဝါဒေ ပာစိတ္တိယဿ ဩကာသံ ဒဿေတိ။ **ဝိသုံ ပာစိတ္တိယံ ဝုတ္တ** န္တိ သမ္ပဇာနမုသာဝါဒေ ပာစိတ္တိယတော ဝိသုံ အညမေဝ ပာစိတ္တိယံ ဝုတ္တံ။ **ဇတေဟိ နာသနာ နတ္ထီ**တိ သာမညတော ဝုတ္တံ, ဣမိဿာ ပန ဒုက္ကဋေန နာသနာ နတ္ထီတိ အဓိပ္ပာယော။ ယဒိ ဇဝံ ကသ္မာ နံ ဘဂဝာ နာသေတီတိ အာဟ **''ယသ္မာ ပနာ''** တိအာဒိ။

၃၈၅-၃၈၆. ဒူသိတောတိ ဒုဋ္ဌသဒ္ဒဿ ကမ္မသာဓနတံ ဒဿေတိ။ ဒူသယတိ ပရံ ဝိနာသေတီတိ **ဒူသကော**။ ဣမိနာ ''ဒူသယတီတိ အေသော''တိ အေသသဒ္ဒဿ ကတ္တုသာဓနတာ ဝုတ္တာ။ **ပကတိဘာဝံ ဇဟာပိတော**တိ ဒုဋ္ဌသဒ္ဒဿ ဝိကတိယံ ပဋိတတ္တာ ဝုတ္တံ, ပကတိယာ သောမ္မဘာဝံ ဇဟာပိတောတိ အတ္ထော, ဝိကာရမာပာဒိတောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **အာကာရနာနတ္တေနာ** တိ ဒူသိတာကာရဿ ဒူသကာကာရဿ စ နာနတ္တေန။ **အနဘိရဒ္ဓော** တိ အတုဋ္ဌော။ ယော ပန အတုဋ္ဌော, သော သုခိတော နာမ န ဟောတီတိ အာဟ **''န သုခိတော''**တိ။ ''အာရာဓိတော ရာဇာ''တိအာဒီသု ပသာဒိတောတိ အတ္ထသမ္ဘဝတော **''န တ ပသာဒိတော''**တိ ဝုတ္တံ။ ခီလသဒ္ဒော ထဒ္ဓဘာဝဝစနော ကစဝရပရိယာယော စ ဟောတီတိ အာဟ – **''စိတ္တထဒ္ဓဘာဝစိတ္တကစဝရသင္ခာတံ ပဋိဃခီလ''** န္တိ။ ခီလယတိ တေန စိတ္တံ ထဒ္ဓဘာဝံ အာပဇ္ဇတီတိ ခီလံ, စိတ္တဿ ထဒ္ဓဘာဝေါ။ သော စ အတ္ထတော ပဋိဃောယေဝ။ စိတ္တဿ ထဒ္ဓဘာဝလ

က္ခဏော ဟိ ပဋိဃော, တသ္မိံ ဥပ္ပန္နေ စိတ္တံ ဥက္လာပဇာတဉ္စာနံ ဝိယ အမနုညံ ဟောတိ, တသ္မာ ကစဝရသဒိသ
တ္တာပိ ပဋိဃောဝ ‘‘ခီလ’’န္တိ ဝုတ္တော။ တေနာဟ **‘‘ပဋိဃခီလ’’**န္တိ။ စိတ္တဿ ထဒ္ဓဘာဝတ္တာ ကစဝရသဒိသတ္
တာ စ ပဋိဃောယေဝ ခီလံ **ပဋိဃခီလံ**။ **နပ္ပတီတော** တိ ပီတိသုခာဒီဟိ န အဘိဂတော န အနုဂတော, န ဥပေတောတိ အတ္
ထော။ ယော စ ပီတိသုခာဒီဟိ အနုပဂတော, သော တေဟိ ဝဇ္ဇိတော နာမ ဟောတီတိ အာဟ **‘‘ပီတိသုခာဒီဟိ ဝဇ္ဇိ
တော’’**တိ။ ယော စ တေဟိ ဝဇ္ဇိတော, န သော တေန အဘိသဋ္ဌော နာမ ဟောတီတိ အာဟ **‘‘န အဘိသဋ္ဌော’’**တိ, ပီတိသု
ခာဒီဟိ န ပတ္ထဋ္ဌောတိ အတ္ထော။

ယေနာတိ ယေန ကောပေန။ **ဒုဋ္ဌော** တိ မာတိကာယ အာဂတပဒံ ဒဿေတိ, **ကုပိတော**တိ ပဒဘာဇနေ အာဂတပဒံ။
အတ္ထတော ဧကတ္တေပိ ဥဘိန္နံ ပဒာနံ ဝသေန **‘‘ဥဘယမ္ပိ’’** တိ ဝုတ္တံ။ ဧဝံ ‘‘တေန စ ကောပေန တေန စ ဒောသေ
နာ’’တိ ကမေသံ ပဒာနံ ဝသေန **‘‘ဒ္ဝီဟိ’’**တိ ဝုတ္တံ, အတ္ထတော ပန ဒောသောယေဝ။ သော စ သင်္ခါရက္ခန္ဓပရိယာပန္
နောတိ အာဟ **‘‘ကမေဟိ ဒ္ဝီဟိ သင်္ခါရက္ခန္ဓမေဝ ဒဿေတိ’’** တိ။ ‘‘အနတ္တမနတာ အနဘိရဒ္ဓိ’’တိ ဝစနေဟိ ဒေါမန
ဿဝေဒနာဝ ဝုတ္တာတိ အာဟ **‘‘ကမေဟိ ဒ္ဝီဟိ ဝေဒနာက္ခန္ဓံ ဒဿေတိ’’** တိ။

ယအာ ပန စောဒကေန အဒိဋ္ဌံ အသုတံ အပရိသင်္ကိတံ တ ဟောတိ, တအာ အမူလကံ နာမ ဟောတီတိ အာဟ **‘‘တံ ပန
သ္သ။ပေ.။ စောဒကဝသေန အဓိပ္ပေတ’’**န္တိ။ ယဒိ စုဒိတကဝသေန အဓိပ္ပေတံ သိယာ, အမူလကံ နာမ အနဇ္ဈာပန္နန္တိ
ပဒဘာဇနံ ဝဒေယျာတိ အဓိပ္ပာယော။ **ယံ ဟရာဇိက**န္တိ ဘိက္ခုနော အနုရူပေသု ဧကူနဝီသတိယာ ဟရာဇိကေသု အည
တရံ။ ပဒဘာဇနေ ပန ဟဋ္ဌိယံ အာဂတာနေဝ ဂဟေတွာ ‘‘စတုန္နံ အညတရေနာ’’တိ ဝုတ္တံ။ **တေ**န္တိ စုဒိတကဿ အာပ
န္နာနာပန္နတ္တံ။ **ကဏာ**တိ ကမသ္မိံ သိက္ခာပဒေ။

တထေတာတိ ပသာဒသောတေန ဒိဗ္ဗသောတေန တတိ ကမမတ္ထံ အတိဒိသတိ။ သုတ္တဝ ဇာနိတဗ္ဗတော **‘‘သုတဉ္စ
ဉာနေယေဝ တိဋ္ဌတီ’’**တိ ဝုတ္တံ။ ပရိသင်္ကနံ ပရိသင်္ကိတံ, ဒိဋ္ဌာနုဂတံ ပရိသင်္ကိတံ **ဒိဋ္ဌပရိသင်္ကိတံ** ။ ဧဝံ သေသေသု
ပိ။ **ကမေသ**န္တိ ကတ္တုအတ္ထေ သာမိဝစနံ, ကမေဟီတိ အတ္ထော။ **ကရိဿန္တီ တ** တိ ဧတ္ထ ဝိဘတ္တိပရိဏာမံ က
တွာ ကမေတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **ဒိဋ္ဌံ အတ္ထိ သမူလကံ, အတ္ထိ အမူလက** န္တိ ကဒံ အဇ္ဈာစာရဿ သဗ္ဘာတသဗ္ဘာ
ဝံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **အတ္ထိ သညာသမူလကံ, အတ္ထိ သညာအမူလက** န္တိ ကဒံ ပန ဒိဋ္ဌသညာယ သဗ္ဘာတသဗ္ဘာဝံ
သန္ဓာယ။

သမီပေ ဌတွာတတိ ဒ္ဝာဒသဟတ္ထဗ္ဘန္တရေ သမီပေ ဌတွာတိ ဝဒန္တီတိ တီသုပိ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ။ ပရတော
ပန ‘‘ဒူတံ တ ပဏ္ဏံ တ သာသနံ ပေသေတွာ စောဒေန္တဿ သီသံ န ဧတိ’’တိ ပရမ္မုခာစောဒနာယ ဧဝ အနာပတ္တိ
ယာ ဝုတ္တတ္တာ ‘‘သမီပေ ဌတွာ’’တိ ကဒံ သမ္မုခဘာဝမတ္တဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တန္တိ အမ္ဟာကံ ခန္တိ ။ တေနေဝ **မာ
တိကာဋ္ဌကထာယံ** (ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. ဒုဋ္ဌဒောသသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) အင်္ဂံ ဒဿေန္တေန ‘‘စာဝနာဓိပ္ပာယေန သမ္မုခာ
စောဒနာ’’တိ ဝုတ္တံ, န စ သမ္မုခဘာတေ ဒ္ဝာဒသဟတ္ထဗ္ဘန္တရေယေဝတိ နိယမော သက္ကာ ဝတ္တုံ။ ဝိနယဝိနိစ္ဆ
ယဥ္စ ပတွာ ဂရုကေယေဝ ဌာတဗ္ဗန္တိ ဝုတ္တံ, တသ္မာ ဥပပရိက္ခိတွာ ယုတ္တတရံ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **စောအာပကဿေ
ဝ တစာယ တစာယ သင်္ဃာဒိသေသော**တိ အာဏတ္တဿ တစာယ တစာယ စောအာပကဿ သင်္ဃာဒိသေသော။ **မ
ယာပိ ဒိဋ္ဌံ သုတံ အတ္ထီ**တိ ကဒံ အာဏတ္တဿပိ စောဒကဘာဝဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ, ဧဝံ ပန အဝတွာပိ ‘‘ဟရာဇိကံ
ဓမ္မံ အဇ္ဈာပန္နောသိ’’တိ ကဒမေဝ ဝစနံ ပရဿ ဝစနံ ဝိယ အကတွာ အနုဒ္ဓံသနာဓိပ္ပာယေန ဝဒန္တဿ သင်္ဃာဒိ
သေသောယေဝ။ သတိပိ ပန အနုဒ္ဓံသနာဓိပ္ပာယေ ‘‘အသုကေန ဧဝံ ဝုတ္တ’’န္တိ ဒဿေတွာ ဝဒန္တဿ နတ္ထိ သင်္
ဃာဒိသေသောတိ ဝဒန္တိ။

သမ္ဗဟုလာ သမ္ဗဟုလေ သမ္ဗဟုလေဟိ ဝတ္ထူဟိ စောဒေန္တီ တိ ဧတ္ထ **သမ္ဗဟုလေ** တိ ဗဟုတ္တနိဒ္ဒေသေ
ကာရဏံ န ဒိဿတိ။ ဝတ္ထုစောဒကာနံယေဝ ဟိ ဧကာနေကဝသေန ကဒံ စတုက္ကမာဂတံ, န စုဒိတကဿပိ ဧကာနေကဝ
သေန။ တထာ ဟိ ဧကဿေဝ စုဒိတကဿ ဝသေန ဧကဝတ္ထုဧကစောဒကဧကဝတ္ထုနာနာစောဒကနာနာဝတ္ထုဧကစောဒက
နာနာဝတ္ထုနာနာစောဒကပ္ပဘေဒံ ကဒံ စတုက္ကမာဂတံ, တေနေဝ စတုတ္ထစောဒနံ ဒဿေန္တေနပိ **‘‘ကမိဿာ စောဒနာ
ယ နာနာဝတ္ထူနိ နာနာစောဒကာ’’**တိ ဝုတ္တံ, န ပန ‘‘နာနာစုဒိတကာ’’တိ, တသ္မာ ‘‘သမ္ဗဟုလေ’’တိ ဗဟုတ္တနိဒ္ဒေ
သေ ကာရဏံ န ဒိဿတိ။ အထ တ ပဌမံ တီသုပိ စောဒနာသု ဧကတ္တေန စုဒိတကံ နိဒ္ဒိသိတွာပိ ကမခ ဗဟုတ္တေန နိဒ္

ဒေသော ''န ကေဝလံ ဧကေသ္မိံယေဝ စုဒိတကေ စောဒနာ သမ္ဘဝတိ, အထ ခော သမ္ဗဟုလေသုပိ''တိ ဉာပနတ္ထံ ဒဿေတုံ ကတော။

စောဒေတုံ ပန ကော လဘတိ, ကော န လဘတီတိအာဒိ အနုဒ္ဒိသနာဓိပ္ပာယံ ဝိနာပိ စောဒနာလက္ခဏံ ဒဿေတုံ ဝုတ္တံ။ **သီလသမ္ပန္နော** တိ ဣဒံ ဒုဿီလဿ ဝစနံ အပ္ပမာဏန္တိ အဓိပ္ပာယေန ဝုတ္တံ။ ဘိက္ခုနီနံ ပန ဘိက္ခုံ စောဒေတုံ အနိဿရတ္တာ **''ဘိက္ခုနိမေတ''**တိ ဝုတ္တံ။ သတိပိ ဘိက္ခုနီနံ ဘိက္ခူသု အနိဿရဘာဝေ တာဟိ ကတစောဒနာပိ စောဒနာရုဟတ္တာ စောဒနာယေတတိ အဓိပ္ပာယေန **''ပဉ္စပိ သဟဓမ္မိကာ လဘန္တီ''** တိ ဝုတ္တံ။ **ဘိက္ခုဿ သုတွာ စောဒေတီ**တိအာဒိနာ စောဒကော ယေသံ သုတွာ စောဒေတိ, တေသမ္ပိ ဝစနံ ပမာဏမေတတိ သမ္ပဋိစ္ဆိတတ္တာ တေသံ စောဒနာပိ ရုဟတေတတိ ဒဿေတုံ ထေရော သုတ္တံ နိဒဿေသိ။

ဒူတံ ဝါ ပဏ္ဏံ ဝါ သာသနံ ဝါ ပေသေတွာ တိ ''တွံယေဝ ဂန္တွာ စောဒေဟီ''တိ ဒူတံ ဝါ ပေသေတွာ ယော တံ စောဒေတုံ သက္ကောတိ, တဿ မုခသာသနံ ဝါ ပဏ္ဏံ ဝါ ပေသေတွာ။ **သီသံ န ဧတီ**တိ သင်္ဃာဒိသေသော န ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော။ ကိဉ္စာပိ ဟဋ္ဌိယံ ''စောဒေတိ ဝါ စောဒာပေတိ ဝါ''တိ သာမညတော ဝုတ္တတ္တာ ဒူတသာသနာဒီဟိ စောဒာပေန္တဿပိ အာပတ္တိယေတတိ ပညာယတိ, ''သီသံ န ဧတီ''တိ ဣဒံ ပန အဋ္ဌကထာစရိယပ္ပမာဏေန ဂဟေတဗ္ဗံ။ **သမယေနာ**တိ ပကတိယာ သဒ္ဒံ သုတွာ အတ္ထဝိဇာနနသမယေန။

ဂရုကာနံ ဒွိန္နံ န္တိ ပါရာဇိကသင်္ဃာဒိသေသာနံ။ **အဝသေသာနံ ဝသေနာ**တိ ပဉ္စလဟုကာပတ္တီနံ ဝသေန။ ''နတ္ထိ ဒိန္န''န္တိအာဒိ ဒသဝတ္ထုကာ **မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ**။ ''အန္တဝါ လောကော, အနန္တဝါ လောကော''တိအာဒိနယပ္ပဝတ္တာ ဒိဋ္ဌိ သဿတုစ္ဆေဒသင်္ခါတံ အန္တံ ဂဏှာတီတိ **အန္တဂ္ဂါဟိကာ** ။ **အာဇီဝဟေတု ပညတ္တာနံ ဆန္နံ သိက္ခာပဒာနံ ဝသေနာ**တိ အာဇီဝဟေတု အာဇီဝကာရဏာ ပါပိစ္ဆော ဣစ္ဆာပကတော အသန္တံ အဘူတံ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မံ ဥလ္လပတိ, အာပတ္တိ ပါရာဇိကဿ, အာဇီဝဟေတု အာဇီဝကာရဏာ သဉ္စရိတ္တံ သမာပဇ္ဇတိ, အာပတ္တိ သင်္ဃာဒိသေသဿ, အာဇီဝဟေတု အာဇီဝကာရဏာ ယော တေ ဝိဟာရေ ဝသတိ, သော ဘိက္ခု အရဟာတိ ဘဏတိ, ပဋိဝိဇာနန္တဿ အာပတ္တိ ထုလ္လစ္စယဿ, အာဇီဝဟေတု အာဇီဝကာရဏာ ဘိက္ခု ပဏီတဘောဇနာနိ အဂိလာနော အတ္တနော အတ္ထာယ ဝိညာပေတွာ ဘုဉ္ဇတိ, အာပတ္တိ ပါစိတ္တိယဿ, အာဇီဝဟေတု အာဇီဝကာရဏာ ဘိက္ခုနီ ပဏီတဘောဇနာနိ အဂိလာနာ အတ္တနော အတ္ထာယ ဝိညာပေတွာ ဘုဉ္ဇတိ, အာပတ္တိ ပါဋိဒေသနီယဿ, အာဇီဝဟေတု အာဇီဝကာရဏာ ဘိက္ခု သူပံ ဝါ ဩဒနံ ဝါ အဂိလာနော အတ္တနော အတ္ထာယ ဝိညာပေတွာ ဘုဉ္ဇတိ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ, အာဇီဝဝိပတ္တိပစ္စယာ ဣမာ ဆ အာပတ္တိယော အာပဇ္ဇတီတိ ဧဝံ **ပရိဝါရပါဠိယံ** (ပရိ. ၂၈၇) ဒဿိတာနံ ဆန္နံ သိက္ခာပဒာနံ ဝသေန။ ဒိဋ္ဌိဝိပတ္တိအာဇီဝဝိပတ္တီဟိ စောဒေန္တောပိ တမ္မူလိကာယ အာပတ္တိယာ ဧဝ စောဒေတိ။

''ကသ္မာ မံ န ဝန္ဒသီ''တိ ပုစ္ဆိတေ ''အဿမဏောသိ အသက္ယပုတ္တိယောသီ''တိ အဝန္ဒနကာရဏဿ ဝုတ္တတ္တာ အန္တိမဝတ္ထုံ အဇ္ဈာပန္နော န ဝန္ဒိတဗ္ဗောတိ ဝဒန္တိ။ စောဒေတုကာမတာယ ဧဝ အဝန္ဒိတွာ အတ္တနာ ဝတ္တဗ္ဗဿ ဝုတ္တမတ္ထံ ဌပေတွာ အဝန္ဒိယဘာဝေ တံ ကာရဏံ န ဟောတီတိ **စူဠဂဏ္ဌိပဒေ မဇ္ဈိမဂဏ္ဌိပဒေ** စ ဝုတ္တံ။ အန္တိမဝတ္ထုံ အဇ္ဈာပန္နဿ အဝန္ဒိယေသု အဝုတ္တတ္တာ တေန သဒ္ဓိံ သယန္တဿ သဟသေယ္ယာပတ္တိယာ အဘာဝတော တဿ စ ပဋိဂ္ဂဟဏဿ ရုဟနတော တဒေဝ ယုတ္တတရန္တိ ဝိညာယတိ။ ကိဉ္စာပိ ယာဝ သော ဘိက္ခုဘာဝံ ပဋိဇာနာတိ, တာဝ ဝန္ဒိတဗ္ဗော။ ယဒာ ပန ''အဿမဏောမှီ''တိ ပဋိဇာနာတိ, တဒာ န ဝန္ဒိတဗ္ဗောတိ အယမေတ္ထ ဝိသေသော ဝေဒိတဗ္ဗော။ အန္တိမဝတ္ထုံ အဇ္ဈာပန္နဿ ဟိ ဘိက္ခုဘာဝံ ပဋိဇာနန္တဿေဝ ဘိက္ခုဘာဝတော, န တတော ပရံ။ ဘိက္ခုဘာဝံ အပ္ပဋိဇာနန္တော ဟိ အနုပသမ္ပန္နပက္ခံ ဘဇတိ။ ယသ္မာ အာမိသံ ဒေန္တော အတ္တနော ဣစ္ဆိတဋ္ဌာနေယေဝ ဒေတိ, တသ္မာ ပဋိပာဋိယာ နိသိန္နာနံ ယာဂုဘတ္တာဒီနိ ဒေန္တေန ဧကဿ စောဒေတုကာမတာယ အဒိန္နေပိ စောဒနာ နာမ န ဟောတီတိ အာဟ **''န တာဝတာ စောဒနာ ဟောတီ''**တိ။

တိံသာနီတိ တိံသ ဧတေသမတ္ထီတိ တိံသာနိ, တိံသဝန္တာနီတိ အတ္ထော, တိံသာဓိကာနီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဂဏာဝစနတ္တာ တဒ္ဓိတလောပံ ကတွာ ''တိံသာနီ''တိ ဝုတ္တံ။ အထ ဝါ တိံသ စောဒနာ အဓိကာ ဧတေသူတိ တိံသာနိ။ တသ္မိံ အဓိကမိတိ ဥကာရပစ္စယေ သတိ ရူပမိဒံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **နဝုတာနီ**တိ ဧတ္ထာပိ ဧသေဝ နယော။

ဥဗ္ဗာဟိကာယ တံ အဓိကရဏံ ဝိနိစ္ဆိနိတဗ္ဗန္တိ ဥဗ္ဗာဟိကာယ သမ္မတေဟိ တံ အဓိကရဏံ ဝိနိစ္ဆိနိတဗ္ဗံ။ အလဇ္ဇုဿန္နာယ ဟိ ပရိသာယ ဒသဟင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု ဥဗ္ဗာဟိကာယ သမ္မန္နိတဗ္ဗော။ “သီလဝါ ဟောတိ ပါတိမောက္ခသံဝရသံဝုတော ဝိဟရတိ အာစာရဂေါစရသမ္ပန္နော”တိအာဒိနာ **သမထက္ခန္ဓကေ** (စူဠဝ. ၂၃၁) ဝုတ္တဒသင်္ဂသမ္ပတ္တိယာ သမန္နာဂတာ ဒွေ ဝါ တယော ဝါ ဘိက္ခူ ဥစ္စိနိတွာ တတော ဝုတ္တာယ ဉတ္တိဒုတိယကမ္မဝါစာယ သမ္မန္နိတဗ္ဗာ။ ဧဝံ သမ္မတေဟိ ပန တေဟိ ဘိက္ခူဟိ ဝိသုံ ဝါ နိသီဒိတွာ တဿာယေဝ ဝါ ပရိသာယ “အညေဟိ န ကိဉ္စိ ကထေတဗ္ဗ”န္တိ သာဝေတွာ တံ အဓိကရဏံ ဝိနိစ္ဆိနိတဗ္ဗံ။ **တုမှာက**န္တိ စုဒိတကစောဒကေ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

ကိမှီတိ ကိသ္မိံ ဝတ္ထုသ္မိံ။ **ကိမှိ နမ္ပိ န ဇာနာသီ**တိ ကိမှီတိ နန္တိ ဝစနမ္ပိ န ဇာနာသိ။ **နာဿ အနုယောဂေါ ဒါတဗ္ဗော**တိ နာဿ ပုစ္ဆာ ပဋိပုစ္ဆာ ဒါတဗ္ဗာ။ “ဒုမ္မင်္ကူနံ ပုဂ္ဂလာနံ နိဂ္ဂဟာယာ”တိအာဒိဝစနတော **“အလဇ္ဇီနိဂ္ဂဟတ္ထာယ။ပေ.။ ပညတ္တ”**န္တိ ဝုတ္တံ။ **ဧဟိတီ**တိ အာဂမိဿတိ။ **ဒိဋ္ဌသန္တာနေနာ**တိ ဒိဋ္ဌသမ္ဗန္ဓေန, ဒိဋ္ဌနိယာမေနာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဝိဝါဒဝတ္ထုသင်္ခါတေ အတ္ထေ ပစ္စတ္ထိကာ **အတ္ထပစ္စတ္ထိကာ။ သညံ ဒတွာ**တိ တေသံ ကထံ ပစ္ဆိန္ဒိတွာ အတ္တနော ဝစနံ သာဝေတုံ သညံ ကတွာ။ အသုဒ္ဓသညာယ ဥပ္ပန္နတ္တာ **“အနနုစ္ဆဝိကော”**တိ အာဟ။ **ဧကသမ္ဘောဂပရိဘောဂါ**တိ ဣဒံ အတ္တနော သန္တိကာ တေသံ မောစနတ္ထံ ဝုတ္တံ, န ပန တေသံ အညမညသမ္ဘောဂေ ယောဇနတ္ထံ။ **ဝိနိစ္ဆယော န ဒါတဗ္ဗော**တိ “အမှာကံ ဝစနေ အဋ္ဌာတဗ္ဗဘာဝါ ဧတေ အလဇ္ဇိနော”တိ ဇာနန္တေန ဝိနိစ္ဆယော န ဒါတဗ္ဗော။

ဝိရဒ္ဓံ ဟောတီတိ အတ္တနာ ကတဒေါသပဋိစ္ဆာဒနတ္ထံ ကိဉ္စိ မုသာဝါဒံ ကတွာ ဝိရဒ္ဓံ ဟောတိ။ **ပဋိညံ န ဒေတီ**တိ သစေ မယာ ကတဒေါသံ ဝက္ခာမိ, မယှံ အနုဝတ္တကာ ဘိဇ္ဇိဿန္တီတိ “ကတံ မယာ”တိ ပဋိညံ န ဒေတိ။ **သုဒ္ဓော ဟောတူ**တိ တေသံ ဝစနေန သုဒ္ဓေါ နာမ ဟောတု, တေသံ ဝစနေန ဧကဒွေဝါရမဿ ဝိနိစ္ဆယော အာဒါတဗ္ဗောတိ အဓိပ္ပာယော။ **ဌာနေ န တိဋ္ဌတီ**တိ လဇ္ဇိဋ္ဌာနေ န တိဋ္ဌတိ။ **ဝိနိစ္ဆယော န အာဒါတဗ္ဗော**တိ အလဇ္ဇိဘာဝမာပန္နတ္တာ န အာဒါတဗ္ဗော။

အမူလကမ္ပိ သမူလကမ္ပိ မူလံ ဂဟေတွာ ဝဒန္တီတိ အာဟ **“ဒွေ ဝါ မူလာနီ”**တိ။ **ကာလေန ဝက္ခာမီ**တိအာဒီသု ဧကော ဧကံ ဩကာသံ ကာရေတွာ စောဒေန္တော **ကာလေန ဝဒတိ** နာမ။ သင်္ဃမဇ္ဈေ ဂဏမဇ္ဈေ သလာကဂ္ဂယာဂုအဂ္ဂဝိတက္ကမာဠကဘိက္ခာစာရမဂ္ဂအာသနသာလာဒီသု ဥပဋ္ဌာကေဟိ ပရိဝါရိတက္ခဏေ ဝါ စောဒေန္တော **အကာလေန ဝဒတိ** နာမ။ တစ္ဆေန ဝဒန္တော **ဘူတေန ဝဒတိ** နာမ။ “အမ္ဘော မဟလ္လက-ပရိသာဝစရ-ပံသုကူလိက-ဓမ္မကထိက-ပတိရူပံ တဝ ဣဒ”န္တိ ဝဒန္တော **ဖရုသေန ဝဒတိ** နာမ။ ကာရဏနိဿိတံ ပန ကတွာ “ဘန္တေ မဟလ္လကတ္ထ, ပရိသာဝစရာ ပံသုကူလိကာ ဓမ္မကထိကာတ္ထ, ပတိရူပံ တုမှာကံ ဣဒ”န္တိ ဝဒန္တော **သဏှေန ဝဒတိ** နာမ။ ကာရဏနိဿိတံ ကတွာ ဝဒန္တော **အတ္ထသံဟိတေန ဝဒတိ** နာမ။ **မေတ္တစိတ္တော ဝက္ခာမိ, န ဒောသန္တရော**တိ မေတ္တစိတ္တံ ဥပဋ္ဌာပေတွာ ဝက္ခာမိ, န ဒုဋ္ဌစိတ္တော ဟုတွာ။ **ပန္နရသသု ဓမ္မေသူ**တိ ပရိသုဒ္ဓကာယသမာစာရတာ, ပရိသုဒ္ဓဝစီသမာစာရတာ, သဗြဟ္မစာရီသု မေတ္တစိတ္တတာ, ဗဟုဿုတတာ, ဥဘိန္နံ ပါတိမောက္ခာနံ ဝိတ္ထာရေန သွာဂတတာ, သုဝိဘတ္တသုပ္ပဝတ္တသုဝိနိစ္ဆိတတာ, “ကာလေန ဝက္ခာမီ”တိအာဒိနာ ဝုတ္တပဉ္စဓမ္မာ, ကာရုညတာ, ဟိတေသိတာ, အနုကမ္ပတာ, အာပတ္တိဝုဋ္ဌာနတာ, ဝိနယပုရေက္ခာရတာတိ ဣမေသု ပန္နရသသု ဓမ္မေသု။ တတ္ထ **ကာရုညတာ**တိ ကာရုဏိကဘာဝေါ။ ဣမိနာ ကရုဏာ စ ကရုဏာပုဗ္ဗဘာဂေါ စ ဒဿိတော။ **ဟိတေသိတာ**တိ ဟိတဂဝေသနတာ။ **အနုကမ္ပတာ**တိ တေန ဟိတေန သံယောဇနာ။ ဒွီဟိပိ မေတ္တာ စ မေတ္တာပုဗ္ဗဘာဂေါ စ ဒဿိတော။ **အာပတ္တိဝုဋ္ဌာနတာ**တိ အာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌာပေတွာ သုဒ္ဓန္တေ ပတိဋ္ဌာပနာ။ ဝတ္ထုံ စောဒေတွာ သာရေတွာ ပဋိညံ အာရောပေတွာ ယထာပဋိညာယ ကမ္မကရဏံ **ဝိနယပုရေက္ခာရတာ** နာမ။ **သစ္စေ စ အကုပ္ပေ စာ**တိ ဝစီသစ္စေ စ အကုပ္ပတာယ စ။ စုဒိတကေန ဟိ သစ္စဉ္စ ဝတ္တဗ္ဗံ, ကောပေါ စ န ကာတဗ္ဗော, နေဝ အတ္တနာ ကုဇ္ဈိတဗ္ဗော, န ပရော ဃဋ္ဋေတဗ္ဗောတိ အတ္ထော။

ဘုမ္မပ္ပတ္တိယာတိ ဘုမ္မဝစနေ သမ္ပတ္တေ, ဘုမ္မတ္ထေ ဣဒံ ဥပယောဂဝစနန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ အဓိကရီယန္တိ ဧတ္ထာတိ **အဓိကရဏာနိ**။ ကေ အဓိကရီယန္တိ? သမထာ။ ကထံ အဓိကရီယန္တိ? သမနဝသေန။ အဓိကရဏံ ဝူပသမေန္တီတိ ဟိ **သမထာ**။ အထ ဝါ သမနတ္ထာယ ပဝတ္တမာနေဟိ သမထေဟိ အဓိကာတဗ္ဗာနီတိ **အဓိကရဏာ**

နိ။ ယထာ ဟိ သမနဝသေန သမထာနံ ဝိတအဒီသု အဓိကတ္တဘာတေ, ဇဝံ ဝိတအဒီနံ တေဟိ အဓိကတ္တဗ္ဗတာပိ။ တေ
နာဟ **"သမထေဟိ အဓိကရဏီယတာ"**တိ။ ကွမိနာ အဓိကရဏသဒ္ဒဿ ကမ္မသာဓနတာ ဝုတ္တာ။ **ကဟန္တိ** "အသုကံ
စောဒေဿာမိ"တိ မနသာ စောဒနာယ ဂဟဏံ။ **စေတနန္တိ** "စောဒေဿာမိ"တိ ဥပ္ပန္နစေတနံ။ **အက္ခန္တိ** န္တိ စုဒိတ
ကေ ဥပ္ပန္နံ အက္ခန္တိံ။ **တေဟာရန္တိ** စောဒနာဝသပ္ပတ္တာဝစနံ။ **ပဏ္ဏတ္တိ** န္တိ စောဒနာဝသပ္ပဝတ္တနာမပဏ္ဏ
တ္တိံ။ **အတ္တာအနံ ဂဟေတွာ** တိ စောဒနံ မနသာ ဂဟေတွာ။ **တံ အဓိကရဏန္တိ** တံ ကဟလက္ခဏံ အဓိကရဏံ။

တသ္မာ ပဏ္ဏတ္တိ အဓိကရဏ န္တိ အဋ္ဌကထာသု ကတသန္နိဋ္ဌာနံ ဒဿေတွာ ကွအနိ တမ္ပိ န ယုတ္တန္တိ ဒ
ဿေတုံ **"တံ ပနေတ"**န္တိအာဒိမာဟ။ **တေတိ** အဋ္ဌကထာစရိယာ။ **ဟရာဇိကမမ္မော** တိ ဟရာဇိကာပတ္တိ။ **အစ္စန္တအ
ကုသလတ္တာ**တိ လောကဝဇ္ဇဘာဝတော ဟရာဇိကာပတ္တိယာ ဧကန္တအကုသလတ္တာ။ **ယာယ ပဏ္ဏတ္တိယာ** တိ နာမ
ပဏ္ဏတ္တိံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **အဘိလာပေနာ**တိ တဿေဝ ဝေဝစနံ။ **ပညတ္တော** တိ တေဟာရဝသေန ကထိတော။
အဓိကရဏော ပဝတ္တတ္တာ စ အဓိကရဏ န္တိ မဇ္ဈဋ္ဌေသု မဇ္ဈတေဟာရော ဝိယ။ ယသ္မာ အမူလကေန စောဒေန္တော
စုဒိတကေ ပုဂ္ဂလေ တံ အဓိကရဏံ နတ္ထီတိ သလ္လက္ခေတိ, တသ္မာ တဿ ဝစနံ အဘိဓေယျသုညန္တိ အာဟ
"သဘာဝတော နတ္ထီ" တိ။ **တဥ္စ ခေါ ကွခေတ** တိ တဥ္စ ယထာဝုတ္တပရိယာယေန ပဏ္ဏတ္တိယာ အဓိကရဏဘာ
တေ ကွခေဝ ကွမသ္မိံယေဝ သိက္ခာပဒေ။ "မာတာပိ ပုတ္တေန ဝိဝဒတီ"တိအာဒိနယပ္ပဝတ္တဿ ဝိတဒဿ အဓိကရ
ဏဘာတေ န သမ္ဘဝတိ သမထေဟိ အနဓိကရဏီယတ္တာတိ အာဟ **"ကွခေကေစွ ဝိတအော"** တိ။

အဋ္ဌာရသဘေဒကရဝတ္ထူနီ တိ လက္ခဏဝစနမေတံ ယထာ "ယဒိ မေ ဗျာဓိတာ ဒဟေယျုံ, အတဗ္ဗမိဒမောသ
ခ"န္တိ, တသ္မာ တေသု အညတရညတရံ နိဿာယ ဥပ္ပန္နော ဝိတအော "အဋ္ဌာရသဘေဒကရဝတ္ထူနိ နိဿာယ ဥပ္ပ
န္နော"တိ ဝုစ္စတိ။ **အနုတအော**တိ ဥပဝဒနာ စေဝ စောဒနာ စ။ တတ္ထ ဥပဝဒနာ နာမ အက္ကောသော။ **ပဥ္စပိ အာပတ္တိက္
ခန္ဓာ**တိ မာတိကာယ အာဂတာ ပဥ္စ အာပတ္တိက္ခန္ဓာ။ **သတ္တာ** တိ တေယေဝ ပဥ္စ, ဝိဘင်္ဂေ အာဂတာ ထုလ္လစ္စယဒုဗ္ဘာ
သိတာပတ္တိယော ဒွေဝတိ သတ္တ။ **ကိစ္စယတာ**တိ ကတ္တဗ္ဗတာ။ **ကရဏီယတာ**တိ တဿေဝ ဝေဝစနံ။ ဥဘယေနပိ အပ
လောကနာဒိသင်္ဃကမ္မံယေဝ ဒဿေတိ, တေနာဟ **"အပလောကနကမ္မ"**န္တိအာဒိ။

အာပတ္တာဓိကရဏံ ဌပေတွာ သေသာဓိကရဏေဟိ စောဒနာယေဝ နတ္ထီတိ အာဟ **"ကွမသ္မိံ ပနတ္ထေ။ပေ.။
အာပတ္တာဓိကရဏမေဝ အဓိပ္ပေတ"**န္တိ။ **သပအနုက္ကမနိဒ္ဒေသဿာ** တိ ပအနံ အနုက္ကမေန နိဒ္ဒေသော ပအနု
က္ကမနိဒ္ဒေသော, ပဒဘာဇနဿေတံ အဓိဝစနံ။ တေန သဟ ဝတ္တမာနံ သပအနုက္ကမနိဒ္ဒေသံ, သိက္ခာပဒံ, တဿ ပ
အနုက္ကမနိဒ္ဒေသသဟိတဿ သိက္ခာပဒဿာတိ အတ္ထော, ပဒဘာဇနသဟိတဿာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

အဿာ တိ ကတ္တုအတ္ထေ သာမိဝစနံ, အနေနာတိ အတ္ထော။ တေနာဟ **"ဧတေန စောဒကေနာ"**တိအာဒိ။ **ကွဓာ
ဂတေသူ**တိ ကွမသ္မိံ သိက္ခာပဒေ အာဂတေသု။ **အညတရ အာဂတေသူ** တိ ကွတော အညတရ ဩမသတအာဒိသိက္ခာပဒဟင်္ဒ
ယံ အာဂတေသု။ **ဒုဿီလော** တိ နိဿီလော သီလဝိရဟိတော။ **ဟာပဓမ္မော** တိ ဒုဿီလတ္တာ ဧဝ ဟီနဇ္ဈာသယတာယ
လာမကသဘာတော။ **အသုစိသင်္ကဿရသမာစာရော** တိ အပရိသုဒ္ဓကာယကမ္မာဒိတာယ အသုစိ ဟုတွာ သင်္ကာယ
သရိတဗ္ဗသမာစာရော။ ဒုဿီလော ဟိ ကိဉ္စိဒေဝ အသာရုပ္ပံ ဒိသွာ "ကွဒံ အသုကေန ကတံ ဘဝိဿတီ"တိ ပရေသံ
အာသင်္ကနီယော ဟောတိ, ကေနစိဒေဝ တ ကရဏီယေန မန္တယန္တေ ဘိက္ခူ ဒိသွာ "ကစ္စိ နု ခေါ ကွမေ မယာ ကတ
ကမ္မံ ဇာနိတွာ မန္တေန္တီ"တိ အတ္တနောယေဝ သင်္ကာယ သရိတဗ္ဗသမာစာရော။ **ပဋိစ္ဆန္နကမ္မန္တော** တိ လဇ္ဇိတ
ဗ္ဗတာယ ပဋိစ္ဆာဒေတဗ္ဗကမ္မန္တော။ **အဿမဏော** တိ န သမဏော။ သလာကဂ္ဂဟဏာဒီသု "အဟမ္ပိ သမ
ဏော"တိ မိစ္ဆာပဋိညာယ သမဏပဋိညော။ အသေဋ္ဌစာရိတာယ **အဗ္ရဟ္မစာရီ** ။ ဥပေါသထာဒီသု "အဟမ္ပိ ဗ္ရဟ္မစာ
ရီ"တိ မိစ္ဆာပဋိညာယ ဗ္ရဟ္မစာရိပဋိညော။ ပူတိနာ ကမ္မေန သီလဝိပတ္တိယာ အန္တော အနုပဝိဋ္ဌတ္တာ **အန္တောပူတိ** ။
ဆဒွာရေဟိ ရာကာဒိကိလေသာနုဝဿနေန တိန္တတ္တာ **အဝဿုတော** ။ သဉ္ဇာတရာကာဒိကစဝရတ္တာ သီလဝန္တေ
ဟိ ဆဋ္ဋေတဗ္ဗတ္တာ စ **ကသမ္ဗုဇာတော** ။

ကွခ ဟင်္ဒိယန္တိ ကွမသ္မိံ သိက္ခာပဒေ ဟင်္ဒိယံ။ **ဇေဋ္ဌဗ္ဗတိကော** တိ ကလိဒေဝိဝတနိယုတ္တော။ ကလိဒေဝီ ကိရ သိ
ရိဒေဝိယာ ဇေဋ္ဌာ, တသ္မာ တဿာ ဝတခရော "ဇေဋ္ဌဗ္ဗတိကော"တိ ဝုစ္စတိ။ တံ ပန ဝတံ သမာဒိယိတွာ ပူရေန္တော
သကလသရီရေ မသိံ မက္ခေတွာ ကာကပတ္တာနိ မုဋ္ဌိယံ ကတွာ ကလိဒေဝိံ ဖလကေ လိခာပေတွာ တံ ကာဇကောဋိယံ ဗ

န္တိတုတ ထောမေန္တော ဝိစရတိ။ **ယဒဂ္ဂေနာ** တိ ယတ္တကေန။ **တဒဂ္ဂေနာ** တိ တတ္တကေန။ **နော ကပ္ပေတီ** တိအာဒိ ဝေမတိကဘာဝဒီပနတ္ထမေဝ ဝုတ္တန္တိ **မဟာပဒုမတ္ထေရဿ** အဓိပ္ပာယော။ ဒုတိယတ္ထေရော ပန ''နော ကပ္ပေတိ, နဿရတိ, ပမုဋ္ဌော''တိ ဧတေဟိ ဝေမတိကဘာဝတ္တာယ အဒီပနတော အညော ဝေမတိကဘာဝေ, အညာနိ နော ကပ္ပနာဒီနီတိ စတုန္နမ္ပိ ဝိဘာဂေန အတ္ထံ ဒဿေတိ, တသ္မာ တဿ တအေ ယုတ္တတရောတိ ပစ္ဆာ ဝုတ္တော။ **ဒသ္သနေ ဝေမတိကော ဟောတီ**တိ ပုဂ္ဂလေ ဉာတေပိ တဿ ကိရိယာယ သမ္မာ အဒိဋ္ဌဘာဝတော စိရကာလာတိက္ကမတော တ တံ ကိရိယံ ကရောန္တော ''ဧသ မယာ ဒိဋ္ဌော တ, န တ''တိ ဒဿနေ ဝေမတိကော ဟောတိ။ **ပုဂ္ဂလေ ဝေမတိကော ဟောတီ**တိ တေန ကတကမ္မေ ဉာတေပိ တံ ကမ္မံ ကရောန္တဿ သမ္မာ အဒိဋ္ဌဘာဝတော ကာလန္တရဘာဝတော တ ''တဿ ကမ္မဿ ကာရကော အယံ တ, နော''တိ ပုဂ္ဂလေ ဝေမတိကော ဟောတိ။

၃၈၉. ''တဇ္ဇနီယကမ္မာဒိသတ္တဝိဓမ္ပိ ကမ္မံ ကရိဿာမာ''တိ အာပတ္တိယာ စောဒေန္တဿ အဓိပ္ပာယော **ကမ္မာဓိပ္ပာယော**။ ''အာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌာပေဿာမီ''တိ အဓိပ္ပာယော **ဝုဋ္ဌာနာဓိပ္ပာယော** ။ **အနုဒ္ဓံသေန္တဿာ** တိ ကြမိနာ စာဝနာဓိပ္ပာယံ ဒဿေတိ။ **အက္ကောသာဓိပ္ပာယေန ဝဒန္တဿ ဟာစိတ္တိယ** န္တိ အက္ကောသာဓိပ္ပာယေန သတ္တဟိပိ အာပတ္တိက္ခန္ဓေဟိ သမ္မုခါ ဝဒန္တဿ ဟာစိတ္တိယံ။ **ဒုက္ကဋ** န္တိ အက္ကောသာဓိပ္ပာယေန ဝဒန္တဿ ဒုက္ကဋံ။

''ဧဝံ သံဝဒ္ဓာ ဟိ တဿ ဘဂဝတော ပရိသာ ယဒိဒံ အညမညဝစနေန အညမညဝုဋ္ဌာပနေနာ''တိ ဝစနတော **ကုရုန္ဒဋ္ဌကထာနယံ** ပတိဋ္ဌပေန္တော **''ကုရုန္ဒိယံ ပနာ''**တိအာဒိမာဟ ။ **သဗ္ဗတ္ထေတ** တိ သဗ္ဗအဋ္ဌကထာသု။ **ယ္ယ-ကာရေ သမ္ပတ္တေ ရေ-ကာရော** အတိက္ကန္တော နာမ ဟောတီတိ အာဟ **''ရေ-ကာရေ အနတိက္ကန္တေ''** တိ။ ဥပေဟသထဿ ဥတ္တိကမ္မဘာဝတော ဥတ္တိယာ သမတ္တာယ ဥပေဟသထော ကတော နာမ ဟောတီတိ အာဟ **''ယ္ယ-ကာရေ သမ္ပတ္တေန လဗ္ဘတီ''**တိ။

ကြဒ္ဓိဒ္ဓ တိ ''ဟဏာတိဟာတံ အဒိန္နာအန''န္တိအာဒိ။ ''အသုကော စ အသုကော စ အဿမဏော အနုဟာသကော''တိ အက္ကောသာဓိပ္ပာယေန ပရမ္မုခါ ဝဒန္တဿ ဒုက္ကဋံ, သမ္မုခါ ဝဒန္တဿ ပန ဟာစိတ္တိယမေဝ။ ယထာ ''အသူရိယံ ပဿတိ ကညာ''တိ ဧတ္ထ ''သူရိယံ န ပဿတိ ကညာ''တိ အယမတ္ထော လဗ္ဘတိ, ဧဝံ ''အနောကာသံ ကာရာပေတွတ''တိ ဧတ္ထာပိ ''ဩကာသံ အကာရာပေတွတ''တိ အယမတ္ထော လဗ္ဘတီတိ အာဟ **''ယံ ပနာ''**တိအာဒိ။ ယံ စောဒေတိ, တဿ ဥပသမ္ပန္နောတိ သင်္ချုပဂမနံ, တသ္မိံ သုဒ္ဓသညိတာ, ယေန ဟာရာဇိကေန စောဒေတိ, တဿ ဒိဋ္ဌာဒိဝသေန အမူလကတာ, စာဝနာဓိပ္ပာယေန သမ္မုခါ စောဒနာ, တဿ တင်္ခဏဝိဇာနနန္တိ ကြမာနေတ္ထ ပဉ္စ အင်္ဂါနိ။

ပဌမဒုဋ္ဌဒေါသသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. ဒုတိယဒုဋ္ဌဒေါသသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၃၉၁. နဝမေ **ဒိသွတ**တိ အဇိကာယ ဝိပ္ပဋိပဇ္ဇန္တံ ဆဂလကံ ဒိသွတ။ **မေတ္တိယံ ဘိက္ခုနိ** န္တိ တဿာ ဘိက္ခုနိကာလံ ဂဟေတွတ ဘူတပုဗ္ဗတေဟာရေန တေဟရန္တိ။ **ဝေဠုဝနေယေတ**တိ ထေရဿ ဘိက္ခာစာရဝေလံ အဂ္ဂဟေတွတ တေဟိ ဝုတ္တဘတ္တုဒ္ဒေသဝေလံယေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ကစ္စိ နော** တိ ကစ္စိ နု။ **တေမတ္ထံ အာရောစေသု** န္တိ အညဘာဂိယဿ အဓိကရဏဿ ကဉ္စိဒေသံ လေသမတ္တံ ဥပာဒါယ ဟာရာဇိကေန ဓမ္မေန အနုဒ္ဓံသိတဘာဝံ အာရောစေသုံ။

အညဘာဂဿာ တိ အညကောဋ္ဌာသဿ, ထေရဿ မနုဿဇာတိဘိက္ခုဘာဝတော အညဿ တိရစ္ဆာနဇာတိဆဂလကဘာဝသင်္ခါတဿ ကောဋ္ဌာသဿာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ကြဒန္တိ** သာမညတော နပုံသကနိဒ္ဒေသေန ဆဂလကံ နိဒ္ဒိသတိ, ကြဒံ ဆဂလကဇာတန္တိ အတ္ထော, အယံ ဆဂလကောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ အဓိကရဏသဒ္ဒာပေက္ခော တ နပုံသကနိဒ္ဒေသော, ကြဒံ ဆဂလကသင်္ခါတံ အဓိကရဏန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **အညဘာဂေ**တိ ယထာဝုတ္တတိရစ္ဆာနဇာတိဆဂလကဘာဝသင်္ခါတော အညဘာဂေ, အညကောဋ္ဌာသောတိ အတ္ထော။ **အဿာ** တိ ဆဂလကဿ။ ''အညဘာဂသမ္ဗန္ဓီ အညဘာဂိယ''န္တိ ပဌမဝိဂ္ဂဟဿ အတ္ထော, ''အညဘာဂဝန္တံ အညဘာဂိယ''န္တိ ဒုတိယဝိဂ္ဂ

ဂဟဘဿ။ ဒွိဝီဟိပိ ဝိဂ္ဂဟေဟိ အညဘာဂိယန္တိ ဆဂလကောဝ ဝုတ္တော။ တိရစ္ဆာနဇာတိဆဂလကဘာဝဥ္စ ဌပေတွာ ပရမတ္ထတော ဝိသုံ ဆဂလကေ အသတိပိ “ပဋိမာယ သရီရ”န္တိအာဒီသု ဝိယ အဘေဒေပိ ဘေဒကပ္ပနာယ ပဝတ္တ လောကတေဟာရဝသေန **“အညဘာဂဿ ဣဒံ, အညဘာဂေ ဝ အဿ အတ္ထီ”** တိ ဝုတ္တံ။

ဣဒါနိ ဒွိဝီဟိပိ ဝိဂ္ဂဟေဟိ ဝုတ္တမတ္ထံ ဝိတ္ထာရေတွာ ဒဿေန္တော **“ယော ဟိ သော”**တိအာဒိမာဟ။ **သော** တိ သော ဆဂလကော။ တဿ “ဟောတိ”တိ ဣမိနာ သမ္ဗန္ဓော။ **တတောတိ** တတော မနုဿဇာတိတော ဘိက္ခုဘာဝတော စ။ **သော တ အညဘာဂေတိ** ယထာဝုတ္တတိရစ္ဆာနဇာတိဆဂလကဘာဝသင်္ခါတော အညဘာဂေ။ **အဿာ** တိ ဆဂလကဿ။ သော ဆဂလကော အညဘာဂိယသင်္ခါတံ လဘတီတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ “အဓိကရဏန္တိ အာဓာရော, ဝတ္ထု အဓိဋ္ဌာန”န္တိ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တမတ္ထံ သရူပတော ဒဿေတုံ **“ယသ္မာ စာ”** တိအာဒိမာဟ။ **တေသန္တိ** မေတ္တိယဘူမဇကာနံ။ **ဣမန္တိ** ဆဂလကံ။ **နာမကရဏသညာယာတိ** နာမကရဏသင်္ခါတာယ သညာယ သော ဆဂလကော အဓိကရဏန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗောတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **တဥ္စဟိ သန္ဓာယာ** တိ “အဝဿံ တုမှေဟိ လေသော ဩဠိတော, ကိံ ဝဒထ, ကိံ ပသ္သိတ္ထာ”တိ အနုယုတ္တေဟိ တေဟိ ဘိက္ခူဟိ “ဆဂလကဿ ဝိပ္ပဋိပတ္တိံ ဒိသွာ ဒဗ္ဗဿ နာမံ တဿ ကရိမှာ”တိ ဝုတ္တတ္တာ တဿ နာမကရဏသညာယ အဓိဋ္ဌာနဘူတံ တံ ဆဂလကံ သန္ဓာယ။ **တေ ဘိက္ခူ** တိ တေ အနုယုဥ္ဇကာ ဘိက္ခူ။ အာပတ္တိလေသမ္ပိ ပုဂ္ဂလသ္မိံယေဝ အာရောပေတွာ ဝုတ္တတ္တာ “ပုဂ္ဂလာနံယေဝ လေသာ”တိ ဝုတ္တံ။ **ပဒဘာဇနေ ပန။ပေ။ ဝေဒိတဗ္ဗ** န္တိ ဣမိနာ နာမကရဏသညာယ အာဓာရဘူတဿ ဆဂလကသင်္ခါတဿ အဓိကရဏဿ အဝစနေ ကာရဏံ ဝုတ္တံ။

၃၉၃. “အညဘာဂိယဿ အဓိကရဏဿာ”တိ တေတ္ထ ဟဋ္ဌိအာဂတအဓိကရဏသဒ္ဒပတိရူပကံ အညံ အဓိကရဏသဒ္ဒံ ဟဋ္ဌိအာဂတတဒညသာဓာရဏတာယ ဥဘယပဒတ္ထံ ဥဒ္ဓရိတွာ **“အဓိကရဏံ နာမ စတ္တာရိ အဓိကရဏာနီ”** တိ ဝုတ္တံ။ အတ္ထုဒ္ဓာရဝသေန ဟိ အတ္ထံ ဒဿေန္တေန ဟဋ္ဌိယံ အာဂတသဒ္ဒပတိရူပကော အညော သဒ္ဒော ဥဘယပဒတ္ထော ဥဒ္ဓရိတဗ္ဗော, န စ အညံ ဥဒ္ဓရိတွာ အညဿ အတ္ထော ဝတ္တဗ္ဗော, တသ္မာ ဟဋ္ဌိအာဂတအဓိကရဏသဒ္ဒပတိရူပကော အညောယေဝ ဥဘယပဒတ္ထသာဓာရဏော အဓိကရဏသဒ္ဒော ဥဒ္ဓဋောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ တေနေတဟ **“အဓိကရဏန္တိ ဝစနသာမညတော အတ္ထုဒ္ဓာရဝသေန ပဝတ္တာနိ စတ္တာရိ အဓိကရဏာနိ”** တိ။ **ယာ စ သာ အဝသာနေ။ပေ။ စောဒနာ ဝုတ္တာတိ** ဘိက္ခု သင်္ဃာဒိသေသံ အဇ္ဈာပဇ္ဇန္တော ဒိဋ္ဌော ဟောတိ, သင်္ဃာဒိသေသေ သင်္ဃာဒိသေသဒိဋ္ဌိ ဟောတိ, တဉ္စေ ပါရာဇိကေန စောဒေတီတိအာဒိစောဒနံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။

မေထုနဝီတိက္ကမာပတ္တိယော ဝတ္ထုတော သဘာဂက, ဣတရာသံ ပန အဒိန္နာဒာနာဒိအာပတ္တီနံ သမာနေပိ ပါရာဇိကာပတ္တိဘာဝေ ဝတ္ထုတော ဝိသဘာဂကတိ အာဟ **“သဘာဂဝိသဘာဂဝတ္ထုတော”**တိ။ **သဘာဝသရိက္ခာသရိက္ခတော** တိ သဘာဝေန သဒိသာသဒိသဘာဝတော။ ပဌမပါရာဇိကဉှိ ပဌမပါရာဇိကာပတ္တိယာ မေထုနရာဂေန သဘာဝတော သဒိသံ, အဝသေသမ္ပယုတ္တမနုဿဝိဂ္ဂဟေန အသဒိသံ။ နနု စ “အာပတ္တာဓိကရဏံ အာပတ္တာဓိကရဏဿ သိယာ တဗ္ဘာဂိယံ, သိယာ အညဘာဂိယ”န္တိ ဝုတ္တတ္တာ ဥဒ္ဒေသာနုက္ကမေန တဗ္ဘာဂိယတံ အနိဒ္ဒိသိတွာ အညဘာဂိယ တာ ပဌမံ ကသ္မာ နိဒ္ဒိဋ္ဌာတိ အာဟ **“အာဒိတော ပဋ္ဌာယာ”** တိအာဒိ။ **ဝုတ္တနယေနေတ** တိ “သဘာဂဝိသဘာဂဝတ္ထုတော”တိအာဒိနာ ဝုတ္တနယေန။

“သင်္ဃကမ္မာနိ နိဿာယ ဥပ္ပဇ္ဇ”န္တိ ဝုတ္တတ္တာ သင်္ဃကမ္မတော ကိစ္စာဓိကရဏံ ဝိသုံ ဝိယ ဒိဿတီတိ အာဟ **“ကိံ ပနာ”**တိအာဒိ။ “ကိစ္စမေဝ ကိစ္စာဓိကရဏ”န္တိ ဝုတ္တတ္တာ **“သင်္ဃကမ္မာနမေဝေတံ အဓိဝစန”** န္တိ ဝုတ္တံ။ ယဒိ ဧဝံ “သင်္ဃကမ္မာနိ နိဿာယ ဥပ္ပဇ္ဇ”န္တိ ကသ္မာ ဝုတ္တန္တိ အာဟ **“ဧဝံ သန္တေပီ”** တိအာဒိ။ တဿ တဿ သင်္ဃကမ္မဿ ဘာဂဝတာ ဝုတ္တံ ဣတိကတ္တဗ္ဗတာလက္ခဏံယေဝ တတော သင်္ဃကမ္မဿ နိပ္ဖန္နတော ဖလူပစာရေန သင်္ဃကမ္မန္တိ ဝတ္တဗ္ဗတံ အရဟတီတိ အာဟ **“ယံ ကမ္မလက္ခဏံ မနသိ ကရောတိ, တံ နိဿာယ ဥပ္ပဇ္ဇနတော”**တိ။ ပရိတသာဒိသင်္ဃကမ္မံ နိဿာယ မာနတ္တာဒီနံ ဥပ္ပဇ္ဇနတော ဥက္ခေပနီယကမ္မသီမာသမ္မုတိကမ္မာဒီနိ ဣဿာယ ဩသာရဏသီမာသမူဟနနာဒိကမ္မာနံ ဥပ္ပဇ္ဇနတော စ **“ပုရိမံ ပုရိမံ သင်္ဃကမ္မ”** န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

၃၉၅-၄၀၀. **သဝတ္ထုကံ ကတ္ဝာတ**တိ ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာနံ ကတ္ဝာ။ **ဒီဃာဒိနော**တိ ဒီဃရဿကာဠဝြဒါတာဒိနော။ **ဒိဋ္ဌာဒိနော**တိ ဒိဋ္ဌသုတာဒိနော။ **လောဟပတ္တသဒိသော** တိ အယောပတ္တသဒိသော။ အဋ္ဌာနိ ပဌမဒုဋ္ဌဒောသေ ဝုတ္တာသဒိသာနိ, ကြမ ပန ကဉ္စိဒေသံ လေသမတ္တံ ဥပာဒိယနာ အဓိကာ။

ဒုတိယဒုဋ္ဌဒောသသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. ပဌမသင်္ဃဘေဒသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၄၁၀. ဒသမေ ယေ ဒုဗ္ဗလာ ဟောန္တိ အပ္ပထာမာ, န သက္ကောန္တိ အရညကာဒီနိ သေဝန္တာ ဒုက္ခဿန္တံ ကာတုံ, တေ သန္ဓာယာဟ **“ဗဟူနံ ကုလပုတ္တာနံ မဂ္ဂန္တရာယာယ သံဝတ္တန္တီ”** တိ။ **အဓိတာသနခန္တိသမ္ပန္နော** တိ “ခမော ဟောတိ သီတဿာ”တိအာဒိနာ ဝုတ္တာသီတုဏှာဟာဒိသဟနလက္ခဏာယ ခန္တိယာ သမန္နာဂတော။ ဗုဒ္ဓနုပဒမေဝ ပရမံ အဿာတိ **ပဒပရမော**။ ယဿ ဟိ ပုဂ္ဂလဿ ဗဟုမ္ပိ သုဏတော ဗဟုမ္ပိ ဘဏတော ဗဟုမ္ပိ ဓာရယတော ဗဟုမ္ပိ တစယတော န တာယ ဇာတိယာ ဓမ္မာဘိသမယော ဟောတိ , အယံ “ပဒပရမော”တိ ဝုစ္စတိ။ **အဘိသမ္ဘုဏိတ္ဝာတ**တိ နိပ္ဖာဒေတ္ဝာ။ **နာဘိသမ္ဘုဏာတီ** တိ န သမ္ပာဒေတိ, အရညတသံ သမ္ပာဒေတုံ န သက္ကောတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဓမ္မတော အပေတံ **ဥဒ္ဓမ္မံ** ။ **အသဗ္ဗညူ အဿာ** တိ တေသံ အနုရူပဿ အဇာနနတော အသဗ္ဗညူ ဘဝေယျ။ “န, ဘိက္ခဝေ, အသေနာသနိကေန ဝဿံ ဥပဂန္တဗ္ဗ”န္တိ (မဟာဝ. ၂၀၄) ဝစနတော **“စတ္တာရော ပန။ပေ။ ပဋိက္ခိတ္တမေတ”**တိ ဝုတ္တံ။ ကြဒမေဝ ဝစနံ သန္ဓာယ ဟဋ္ဌိယမ္ပိ “အဋ္ဌ မာသေ ခော မယာ ဒေဝဒတ္တ ရုက္ခမူလသေနာသနံ အနုညာတ”န္တိ ဝုတ္တံ။

တီဟိ ကောဋီဟီတိ တီဟိ အာကာရေဟိ, တီဟိ ကာရဏေဟီတိ အတ္ထော။ **တဒုဘယဝိမုတ္တပရိသင်္ကိတ** န္တိ ဒိဋ္ဌသုတန္တိ ကြဒံ ဥဘယံ အနိဿာယ “ကိံ နု ခော ကြဒံ ဘိက္ခုံ ဥဒ္ဒိဿ ဝဓိတ္ဝာ သမ္ပာဒိတ”န္တိ ကေဝလမေဝ ပရိသင်္ကိတံ။ မစ္ဆဗန္ဓနံ **ဇာလံ, တဂုရာ** မိဂဗန္ဓနီ။ **ကပ္ပတီ** တိ ယဒိ တေသံ ဝစနေန အာသင်္ကာ ဥပစ္ဆိန္နာ ဟောတိ, ဝဋ္ဋတိ။ **ပဝတ္တမံသ** န္တိ ဝိက္ကာယိကမံသံ။ **မင်္ဂလာဒီန** န္တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန အာဟုနပာဟုနာဒိကေ သင်္ဂဏှာတိ။ **ဘိက္ခူနံယေဝ အတ္ထာယာ**တိ ဧတ္ထ အဋ္ဌာနပ္ပယုတ္တော **ဧဝ**-သဒ္ဒေါ, ဘိက္ခူနံ အတ္ထာယ အကတမေဝတိ သမ္ဗန္ဓိတဗ္ဗံ။ တဿာ “ဘိက္ခူနဉ္စ ဒဿာမ, မင်္ဂလာဒီနဉ္စ အတ္ထာယ ဘဝိဿတီ”တိ မိဿေတ္ဝာ ကတမ္ပိ န ဝဋ္ဋတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ကေစိ ပန “ဘိက္ခူနံယေဝတိ အဝဓာရဏေန ဘိက္ခူနဉ္စ အညေသဉ္စ အတ္ထာယ ကတံ ဝဋ္ဋတီ”တိ ဝဒန္တိ, တံ န သုန္ဒရံ။ **ယတ္ထ စ နိဗ္ဗေမတိကော ဟောတီ** တိ ဘိက္ခူနံ အတ္ထာယ ကတေပိ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ ပရိသင်္ကိတာဘာဝမာဟ။ တမေဝတ္ထံ အာဝိကာတုံ **“သစေ ပနာ”**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ကြတရေသံ ဝဋ္ဋတီ** တိ အဇာနန္တာနံ ဝဋ္ဋတိ, ဇာနတော ဧဝေတ္ထ အာပတ္တိ ဟောတီတိ။ **တေယေဝတ**တိ ယေ ဥဒ္ဒိဿ ကတံ, တေယေဝ။ ဥဒ္ဒိဿကတမံသပရိဘောဂတော အကပ္ပိယမံသပရိဘောဂဿ ဝိသေသံ ဒဿေတုံ **“အကပ္ပိယမံသံ ပနာ”**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ပုရိမသ္မိံ သစိတ္တကာ အာပတ္တိ, ကြတရသ္မိံ အစိတ္တကာ။ တေနာဟ **“အကပ္ပိယမံသံ အဇာနိတ္ဝာ ဘုဉ္ဇန္တဿပိ အာပတ္တိယေဝ”** တိ။ “ပရိဘောဂကာလေ ပုစ္ဆိတ္ဝာ ပရိဘုဉ္ဇိဿာမီတိ တ ဂဟေတ္ဝာ ပုစ္ဆိတ္ဝာ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗ”န္တိ ဝစနတော အကပ္ပိယမံသံ အဇာနိတ္ဝာ ဂဏှာန္တဿ ပဋိဂ္ဂဟဏေန အနာပတ္တိ သိယာ။ အဇာနိတ္ဝာပိ ဘုဉ္ဇန္တဿေဝ ဟိ အာပတ္တိ ဝုတ္တာ။ **ဝတ္တန္တိ ဝဒန္တီ**တိ ကြမိနာ အာပတ္တိ နတ္ထီတိ ဒဿေတိ။

သလ္လေခာ ဝုတ္တိ ဧတေသန္တိ **သလ္လေခဝုတ္တိနော** ။ **ဗာဟုလိကော**တိ ဧတ္ထ **လ**-ကာရဿ လောပံ ကတ္ဝာ ဝုတ္တံ။ **ကပ္ပ** န္တိ အာယုကပ္ပံ။ သင်္ဃဘေဒကော ဟိ ဧကံ ကပ္ပံ အသီတိဘာဂေ ကတ္ဝာ တတော ဧကဘာဂမတ္တံ ကာလံ နိရယေ တိဋ္ဌေယျာတိ အာယုကပ္ပံ သန္ဓာယ **“ကပ္ပံ နိရယမှိ ပစ္စတီ”** တိ ဝုတ္တံ။ ကပ္ပဋ္ဌကထာယံ (ဝိဘ. အဋ္ဌ. ၈၀၉) ပန “သဏ္ဌဟန္တေ ဟိ ကပ္ပေ ကပ္ပဝေမဇ္ဈေ တ သင်္ဃဘေဒံ ကတ္ဝာ ကပ္ပဝိနာသေယေဝ မုစ္စတိ။ သစေပိ ဟိ သွေဝ ကပ္ပော ဝိနဿိဿတီတိ အဇ္ဇ သင်္ဃဘေဒံ ကရောတိ, သွေဝ မုစ္စတိ, ကေဒိဝသမေဝ နိရယေ ပစ္စတီ”တိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထာပိ **ကပ္ပဝိနာသေယေဝ** တိ အာယုကပ္ပဝိနာသေယေဝတိ အတ္ထေ သတိ နတ္ထိ ဝိရောဓော။ **သဏ္ဌဟန္တေ**တိ ကြဒမ္ပိ “သွေဝ ဝိနဿိဿတီ”တိ ဝိယ အဘူတပရိကပ္ပနဝသေန ဝုတ္တံ။ “ကေဒိဝသမေဝ နိရယေ ပစ္စတီ”တိ ဧတ္ထာပိ တတော ပရံ ကပ္ပာဘာဝေ အာယုကပ္ပဿပိ အဘာဝတောတိ အဝိရောဓတော အတ္ထယောဇနာ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ **ဗ္ရဟ္မံ ပုည** န္တိ သေဋ္ဌံ ပုညံ။ **ကပ္ပံ သဂ္ဂမှိ မောဒတီ** တိ ဧတ္ထာပိ အာယုကပ္ပမေဝ။

၄၁၁. **လဒ္ဓိနာနာသံဝါသကေနာ** တိ ဘာဝပ္ပဓာနောယံ နိဒ္ဒေသော, လဒ္ဓိနာနာသံဝါသကဘာဝေနာတိ အတ္ထော။ **ကမ္မနာနာသံဝါသကေနာ**တိ ဧတ္ထာပိ ဧသေဝ နယော။ အညထာ နာနာသံဝါသကေန သဟိတဿ သမာနသံဝါသကဿ သပိ သင်္ဃဿ အသမာနသံဝါသကတ္တံ အာပဇ္ဇေယျ။ တတ္ထ **လဒ္ဓိနာနာသံဝါသကော** နာမ ဥက္ခိတ္တာနုဝတ္တကော။ သော ဟိ အတ္တနော လဒ္ဓိယာ နာနာသံဝါသကော ဇာတောတိ “လဒ္ဓိနာနာသံဝါသကော”တိ ဝုစ္စတိ။ **ကမ္မနာနာသံဝါသကော** နာမ ဥက္ခေပနီယကမ္မကတော။ သော ဟိ ဥက္ခေပနီယကမ္မဝသေန နာနာသံဝါသကော ဟောတီတိ “ကမ္မနာနာသံဝါသကော”တိ ဝုစ္စတိ။ **ဝိရဟိတောတိ** ဝိမုတ္တော။ ကာယသာမဂ္ဂိအနံ ဒေသု ဒေသု သင်္ဃကမ္မေသု ဟတ္ထပါသူပဂမနဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗံ။

“ဘေဒာယ ပရက္ကမေယျာ”တိ ဝိသုံ ဝုတ္တတ္တာ ဘေဒနသံဝတ္တနိကဿ အဓိကရဏဿ သမာဒာယ ပဂ္ဂဏှတော ပုဗ္ဗေပိ ပက္ခပရိယေသနာဒိဝသေန သင်္ဃဘေဒာယ ပရက္ကမန္တဿ သမနုဘာသနကမ္မံ ကာတဗ္ဗန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ဣမာနိ ဝတ္ထူနီ** တိ အဋ္ဌာရသ ဘေဒကရဝတ္ထူနိ။ **ကမ္မေနာ** တိ အပလောကနာဒီသု စတူသု ကမ္မေသု အညတရေန ကမ္မေန။ **ဥဒ္ဒေသေနာ** တိ ပဉ္စသု ပာတိမောက္ခုဒ္ဒေသေသု အညတရေန ဥဒ္ဒေသေန။ **ဝေါဟာရေနာ**တိ တာဟိ တာဟိ ဥပပတ္တီဟိ “အဓမ္မံ ဓမ္မော”တိအာဒိအဋ္ဌာရသဘေဒကရဝတ္ထုဒီပကေန ဝေါဟာရေန။ **အနုဿာဝနာယာ** တိ “နနု တုမှေ ဇာနာထ မယှံ ဥစ္စာကုလာ ပဗ္ဗဇိတဘာဝံ ဗဟုဿုတဘာဝဉ္စ, မာဒိသော နာမ ဥဒ္ဓမ္မံ ဥဗ္ဗိနယံ သတ္ထု သာသနံ ဂဏှာပေယျာတိ စိတ္တမ္ပိ ဥပ္ပာဒေတုံ တုမှာကံ ယုတ္တံ, ကိံ မယှံ အဝီစိ နီလုပ္ပလဝနံ ဝိယ သီတလော, ကိံ မဟံ အပါယတော န ဘာယာမီ”တိအာဒိနာ နယေန ကဏ္ဏမူလေ ဝစီဘေဒံ ကတွာ အနုဿာဝနေန။ **သလာကဂ္ဂါဟေနာ** တိ ဧဝံ အနုဿာဝေတွာ တေသံ စိတ္တံ ဥပတ္ထမ္ဘေတွာ အနိဝတ္တိဓမ္မေ ကတွာ “ဂဏှထ ဣမံ သလာက”န္တိ သလာကဂ္ဂါဟေန။ **ပဉ္စဟိ ကာရဏေဟိ သင်္ဃဘေဒော ဟောတီ** တိ ဧတ္ထ ကမ္မမေဝ ဥဒ္ဒေသော ဝာ သင်္ဃဘေဒေ ပဓာနကာရဏန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဝေါဟာရာနုဿာဝနသလာကဂ္ဂါဟာ ပန ပုဗ္ဗဘာဂါ။ အဋ္ဌာရသဝတ္ထုဒီပနဝသေန ဟိ ဝေါဟရန္တေန တတ္ထ ရုစိဇနနတ္ထံ အနုဿာဝေတွာ သလာကာယ ဂဟိတာယပိ အဘိန္နော ဟောတိ သင်္ဃော။ ယဒါ ပန ဧဝံ စတ္တာရော ဝါ အတိရေကာ ဝါ သလာကံ ဂဟေတွာ အာဝေဏိကကမ္မံ ဝါ ဥဒ္ဒေသံ ဝါ ကရောန္တိ, တဒါ သင်္ဃော ဘိန္နော နာမ ဟောတိ။ **အဗ္ဘုဿိတ** န္တိ အဗ္ဘုဂ္ဂတံ။ **အဓိဋ္ဌေယျာ** တိ ဝိဟရေယျ, ပဝတ္တေယျာတိ အတ္ထော။

“လဇ္ဇီ ရက္ခိဿတီ”တိ ဝစနတော အာပတ္တိဘယေန အာရောစနံ လဇ္ဇီနံယေဝ ဘာရောတိ အာဟ **“လဇ္ဇီဟိ ဘိက္ခူဟီ”**တိ။ အလဇ္ဇိဿပိ အနာရောစေန္တဿ အာပတ္တိယေဝ “ယေ ပဿန္တိ, ယေ သုဏန္တီ”တိ ဝစနတော။ **သမာဂစ္ဆတူ**တိ ဧကီ ဘဝတု။ ဧကီဘာဝေ စ သမာနလဒ္ဓိဝသေန ဟောတီတိ အာဟ **“ဧကလဒ္ဓိကော ဟောတူ”** တိ။ **သမ္ပတ္တိယာ**တိ သီလာဒိသမ္ပတ္တိယာ။ ပဋိနိဿဇ္ဇန္တဿ အနာပတ္တိဘာဝတော **“သောတ္ထိဘာဝေါ တဿ ဘိက္ခုနော”** တိ ဝုတ္တံ။ **အပ္ပဋိနိဿဇ္ဇတော ဒုက္ကဋ** န္တိ ဝိသုံ ဝိသုံ ဝဒန္တာနံ ဂဏနာယ ဒုက္ကဋံ။ **ပဟောန္တေနာ** တိ ဂန္တုံ သမတ္ထေန အဂိလာနေန။ သင်္ဃဘေဒဿ ဂရုကဘာဝတော အဝဿံ ကတ္တဗ္ဗတာဒဿနတ္ထံ **“ဒူရေပိ ဘာရောယေဝ”**တိ ဝုတ္တံ, အာပတ္တိ ပန အဍ္ဎယောဇနဗ္ဘန္တရေ ဂန္တုံ သမတ္ထဿ အဂိလာနဿေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

၄၁၆. **အသမနုဘာသန္တဿာ** တိ ကမ္မကာရဏေ ကတ္တုနိဒ္ဒေသောတိ အာဟ **“အသမနုဘာသိယမာနဿာ”** တိ။ တတိယကမ္မဝါစာယ ပဋိနိဿဇ္ဇန္တော ဥတ္တိယာ ဒုက္ကဋံ ဒွီဟိ ကမ္မဝါစာဟိ ထုလ္လစ္စယေ စ အာပဇ္ဇတိယေဝါတိ အာဟ **“ပဋိနိဿဇ္ဇန္တဿ သင်္ဃာဒိသေသေန အနာပတ္တီ”** တိ။ **အဿာ** တိ ဒေဝဒတ္တဿ။ **ကတေန ဘဝိတဗ္ဗ**န္တိ သမနုဘာသနကမ္မေန ကတေန ဘဝိတဗ္ဗံ။ **အတ္တနော ရုစိမတ္တေန ဝဒေယျာ** တိအာဒိကမ္ပိ ကတ္တာ အပ္ပဋိနိဿဇ္ဇတော အနာပတ္တိတိ အဓိပ္ပာယေန ဝဒေယျ။ အပညတ္တေ သိက္ခာပဒေ သမနုဘာသနကမ္မဿေဝ အဘာဝတော **“န ဟိ ပညတ္တံ သိက္ခာပဒံ ဝီတိက္ကမန္တဿာ”** တိ ဝုတ္တံ။ သိက္ခာပဒံ ပညပေန္တေနေဝ ဟိ သမနုဘာသနကမ္မံ အနုညာတံ။ **ဥဒ္ဒိဋ္ဌ အနုညာတတော** တိ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ရောမန္ထကဿ ရောမန္ထန”န္တိအာဒိ (စူဠဝ. ၂၇၃) ဥဒ္ဒိဋ္ဌ အနုညာတံ သန္ဓာယ ဝဒန္တိ။ **အနာပတ္တိယ** န္တိ အနာပတ္တိတရေ။ **အာပတ္တိံ ရောပေတဗ္ဗော** တိ အနိဿဇ္ဇနပစ္စယာ အာပန္နပာစိတ္တိယာပတ္တိံ ဥက္ခေပနီယကမ္မကရဏတ္ထံ အာရောပေတဗ္ဗောတိ အတ္ထော။

အာပတ္တိယေဝ န ဇာတာ တိ သင်္ဃာဒိသေသာပတ္တိ န ဇာတာယေဝါတိ အတ္ထော။ **သာ ပနေသာ**တိ သာ ပန ဧသာ အနာပတ္တိ။ **တိဝင်္ဂိက** န္တိ ကာယဝါစာစိတ္တဝသေန တိဝင်္ဂိကံ, ကာယဝါစာစိတ္တတော သမုဋ္ဌာတီတိ ဝုတ္တံ

ဟောတိ။ ''နပ္ပဋိနိဿဇ္ဇာမီ''တိ သညာယ အဘာဝေန မုစ္စနတော **သညာဝိမောက္ခံ** ။ **သစိတ္တက** န္တိ ''နပ္ပဋိနိဿဇ္ဇာမီ''တိ ဇာနနစိတ္တေန သစိတ္တကံ။ ဝေဒအယ ပရက္ကမနံ, ဓမ္မကမ္မေန သမနုဘာသနံ, ကမ္မဝါစာပရိယောသာနံ, အပ္ပဋိနိဿဇ္ဇနန္တိ ဣမာနေတ္ထ စတ္တာရိ အင်္ဂါနိ။

ပဌမသင်္ဃဘေဒသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၁. ဒုတိယသင်္ဃဘေဒသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၄၁၇-၄၁၈. ဧကာဒသမေ ယံ ဝစနံ သမဂ္ဂေပိ ဝဂ္ဂေ အဝယဝဘူတေ ကရောတိ ဘိန္ဒတိ, တံ ကလဟကာရကဝစနံ ဣဓ ဝဂ္ဂန္တိ ဝုစ္စတီတိ အာဟ **''ဝဂ္ဂံ အသာမဂ္ဂိပက္ခိယဝစနံ ဝဒန္တီ''** တိ။ အသာမဂ္ဂိပက္ခေ ဘဝါ အသာမဂ္ဂိပက္ခိယာ, ကလဟကာ။ တေသံ ဝစနံ **အသာမဂ္ဂိပက္ခိယဝစနံ,** အသာမဂ္ဂိပက္ခေ ဝါ ဘဝံ ဝစနံ **အသာမဂ္ဂိပက္ခိယဝစနံ** ။ ယသ္မာ ဥဗ္ဗာဟိကာဒိကမ္မံ ဗဟူနမ္ပိ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ, တသ္မာ **''န ဟိ သင်္ဃော သင်္ဃဿ ကမ္မံ ကရောတီ''** တိ ဣဒံ နိဂ္ဂဟဝသေန ကတ္တဗ္ဗကမ္မံ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အင်္ဂါနိ ပနေတ္ထ ဝေဒအယ ပရက္ကမနံ ပဟာယ အနုဝတ္တနံ ပက္ခိပိတ္ဝာ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တသဒိသာနေဝ။

ဒုတိယသင်္ဃဘေဒသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၂. ဒုဗ္ဗစသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၄၂၄. ဒွါဒသမေ **ဝမ္ဘနဝစန** န္တိ ဂရဟဝစနံ။ **အပသာဒေတုကာမော**တိ ခိပိတုကာမော, တဇ္ဇေတုကာမော ဝါ, ဃဋ္ဋေတုကာမောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **သဋ္ဌသဒ္ဒော** ပတိတသဒ္ဒေန သမာနတ္ထော။ ဝိသေသနဿ စ ပရနိပါတံ ကတွာ တိဏကဋ္ဌပဏ္ဏသဋ္ဌန္တိ ဝုတ္တန္တိ အာဟ **''တတ္ထ တတ္ထ ပတိတံ တိဏကဋ္ဌပဏ္ဏ''** န္တိ။ **ကေနာပီ**တိ တတသဒိသေန နဒီသဒိသေန စ ကေနာပိ။

၄၂၅-၄၂၆. ဝတ္တုံ အသက္ကုဏေယျော တိ ကိဉ္စိ ဝုစ္စမာနေ အသဟနတော ဩဝဒိတုံ အသက္ကုဏေယျော။ ဒုက္ခံ ဝစော ဧတသ္မိံ ဝိပ္ပဋိကူလဂ္ဂါဟေ ဝိပစ္စနီကတဒေ အနာဒရေ ပုဂ္ဂလေတိ **ဒုဗ္ဗစော** ။ တေနာဟ **''ဒုက္ခေန ကိစ္ဆေန ဝဒိတဗ္ဗော''**တိအာဒိ။ **ဒုဗ္ဗစဘာဝကရဏီယေဟီ** တိ ဒုဗ္ဗစဘာဝကာရကေဟိ။ ကတ္တုအတ္ထေ အနီယသဒ္ဒော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ တေနေတဟ **''ယေ ဓမ္မာ ဒုဗ္ဗစံ ပုဂ္ဂလံ ကရောန္တီ''** တိအာဒိ။ ဟာပိကာ ဣစ္ဆာ ဧတဿာတိ ဟာပိစ္ဆော, တဿ ဘာဝေါ **ဟာပိစ္ဆတာ,** အသန္တဂုဏသမ္ဘာဝနတာ ပဋိဂ္ဂဟဏေ စ အမတ္တညုတာ ဟာပိစ္ဆတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ အတ္တုက္ကံသကာ စ တေ ပရဝမ္ဘကာ စာတိ အတ္တုက္ကံသကပရဝမ္ဘကာ။ ယေ အတ္တာနံ ဥက္ကံသန္တိ ဥက္ခိပန္တိ ဥစ္စေ ဌာနေ ဌပေန္တိ, ပရဉ္စ ဝမ္ဘေန္တိ ဂရဟန္တိ နီစေ ဌာနေ ဌပေန္တိ, တေသမေတံ အဓိဝစနံ။ တေသံ ဘာဝေါ **အတ္တုက္ကံသကပရဝမ္ဘကတာ** ။ ကုဇ္ဈနသီလော ကောဓနော, တဿ ဘာဝေါ **ကောဓနတာ**။ ကုဇ္ဈနလက္ခဏဿ ကောဓဿေတံ အဓိဝစနံ။

ပုဗ္ဗကာလေ ကောဓော, အပရကာလေ ဥပနာဟောတိ အာဟ **''ကောဓဟေတု ဥပနာဟိတာ''**တိ။ တတ္ထ ဥပနဟနသီလော, ဥပနာဟော ဝါ ဧတဿ အတ္ထီတိ ဥပနာဟီ, တဿ ဘာဝေါ **ဥပနာဟိတာ**။ ပုနပ္ပုနံ စိတ္တပရိယောနန္ဓလက္ခဏဿ ကောဓဿေဝေတံ အဓိဝစနံ။ သကိံဥပ္ပန္နော ကောဓော ကောဓောယေဝ, တတုတ္တရိ ဥပနာဟော။ **အဘိသင်္ဂေါ**တိ ဒုမ္မောစနီယော ဗလဝဥပနာဟော။ သော အဿ အတ္ထီတိ အဘိသင်္ဂီ, တဿ ဘာဝေါ **အဘိသင်္ဂိတာ** ။ ဒုမ္မောစနီယဿ ဗလဝဥပနာဟဿေတံ အဓိဝစနံ။ **စောဒကံ ပဋိပ္ဖရဏတာ** တိ စောဒကဿ ပဋိဝိရုဒ္ဓေန ပစ္စနီကေန ဟုတွာ ဌာနံ။ **စောဒကံ အပသာဒနတာ**တိ ''ကိံ နု ခေါ တုယှံ ဗာလဿ အဗျတ္တဿ ဘဏိတေန, တွံပိ နာမ ဘဏိတဗ္ဗံ မညိဿသီ''တိ ဧဝံ စောဒကဿ ဃဋ္ဋနာ။ **စောဒကဿ ပစ္စာရောပနတာ** တိ ''တွံပိ ခေါသိ ဣတ္ထန္နာမံ အာပတ္တိံ အာပန္နော, တံ တာဝ ပဋိကရောဟီ''တိ ဧဝံ စောဒကဿ ဥပရိ ပဋိအာရောပနတာ။

အညေန အညံ ပဋိစရဏတာတိ အညေန ကာရဏေန, ဝစနေန ဝါ အညဿ ကာရဏဿ, ဝစနဿ ဝါ ပဋိစ္ဆာဒနဝသေန စရဏတာ။ ပဋိစ္ဆာဒနတ္ထော ဧဝ ဝါ **စရ**သဒ္ဒော အနေကတ္တတ္တာ ဓာတူနန္တိ ပဋိစ္ဆာဒနတာတိ အတ္ထော

ထော။ တာယ သမန္နာဂတော ဟိ ပုဂ္ဂလော ယံ စောဒကေန ဒေါသဝိဘာဝနကာရဏံ, ဝစနံ ဝါ ဝုတ္တံ, တံ တတော အညေနေဝ စောဒနာယ အမူလိကဘာဝဒီပနေန ကာရဏေန, တဒတ္ထဗောဓကေန ဝစနေန ဝါ ပဋိစ္ဆာဒေတိ။ “အာပတ္တိံ အာပန္နောသီ”တိ ဝုတ္တေ “ကော အာပန္နော, ကိံ အာပန္နော, ကိသ္မိံ အာပန္နော, ကံ ဘဏထ, ကိံ ဘဏထာ”တိ ဝါ ဝတွာ “ဧဝရူပံ ကိဉ္စိ တယာ ဒိဋ္ဌ”န္တိ ဝုတ္တေ “န သုဏာမီ”တိ သောတံ ဝါ ဥပနာမေတွာ ဝိက္ခေပံ ကရောန္တောပိ အညေနညံ ပဋိစ္ဆာဒေတိ။ “ကုတ္ထန္နာမံ အာပတ္တိံ အာပန္နောသီ”တိ ပုဋ္ဌေ “ပါဋလိပုတ္တံ ဂတောမှီ”တိ ဝတွာ ပုန “န တဝ ပါဋလိပုတ္တဂမနံ ပုစ္ဆာမ, အာပတ္တိံ ပုစ္ဆာမာ”တိ ဝုတ္တေ တတော “ရာဇဂဟံ ဂတောမှီ”တိ ဝတွာ “ရာဇဂဟံ ဝါ ယာဟိ ဗြာဟ္မဏဂဟံ ဝါ, အာပတ္တိံ အာပန္နောသီ”တိ ဝုတ္တေ “တတ္ထ မေ သူကရမံသံ လဒ္ဓ”န္တိအာဒီနိ ဝတွာ ဗဟိဒ္ဓါ ကထာဝိက္ခိပနမ္ပိ အတ္ထတော အညေနညံ ပဋိစရဏမေဝါတိ ဝိသုံ န ဂဟိတံ။

အပဒါနေနာတိ အတ္တနော စရိယာယ။ အပဒီယန္တိ ဟိ ဒေါသာ တေန ဒက္ခီယန္တိ, လုယန္တိ ဆိဇ္ဇန္တီတိ ဝါ အပဒါနံ, သတ္တာနံ သမ္မာ မိစ္ဆာ ဝါ ဝတ္တပ္ပယောဂေါ။ **န သမ္ပာယနတာ** တိ “အာဝုသော, တွံ ကုဟိံ ဝသသိ, ကံ နိဿာယ ဝသသီ”တိ ဝါ “ယံ တွံ ဝဒေသိ ‘မယာ သော အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇန္တော ဒိဋ္ဌော’တိ, တွံ တသ္မိံ သမယေ ကိံ ကရောသိ, အယံ ကိံ ကရောတိ, ကတ္ထ စ တွံ အဟောသိ, ကတ္ထ အယ”န္တိ ဝါ အာဒိနာ နယေန စရိယံ ပုဋ္ဌေန သမ္ပာဒေတွာ အကထနံ။

မက္ခိပဠာသိတာ တိ ဧတ္ထ ပရဂုဏမက္ခနလက္ခဏော မက္ခော, သော ဧတဿ အတ္ထီတိ မက္ခီ။ တာဒိသော ဟိ ပုဂ္ဂလော အဂါရိယော အနဂါရိယော ဝါ သမာနော ပရေသံ သုကတကာရဏံ ဝိနာသေတိ။ အဂါရိယောပိ ဟိ ကေနစိ အနုကမ္ပကေန ဒလိဒ္ဒေါ သမာနော ဥစ္စဋ္ဌာနေ ဌပိတော, အပရေန သမယေန “ကိံ တယာ မယှံ ကတ”န္တိ တဿ သုကတကာရဏံ ဝိနာသေတိ။ အနဂါရိယောပိ သာမဏေရကာလတော ပဘုတိ အာစရိယေန ဝါ ဥပဇ္ဈာယေန ဝါ စတူဟိ ပစ္စယေဟိ ဥဒ္ဒေသပရိပုစ္ဆာဒီဟိ စ အနုဂ္ဂဟေတွာ ဓမ္မကထာနယပကရဏကောသလ္လာဒီနိ သိက္ခာပိတော, အပရေန သမယေန ရာဇရာဇမဟာမတ္တာဒီဟိ သက္ကတော ဂရုကတော အာစရိယုပဇ္ဈာယေသု အစိတ္တီကတော စရမာနော “အယံ အမှေဟိ ဒဟရကာလေ ဧဝံ အနုဂ္ဂဟိတော သံဝဍ္ဎိတော စ, အထ စ ပနိဒါနိ နိဿိနေဟော ဇာတော”တိ ဝုစ္စမာနော “ကိံ မယှံ တုမှေဟိ ကတ”န္တိ တေသံ သုကတကာရဏံ ဝိနာသေတိ။

“ဗဟုဿုတေပိ ပုဂ္ဂလေ အဇ္ဈောတ္ထရိတွာ ဤဒိသဿ စေဝ ဗဟုဿုတဿ အနိယတာ ဂတိ, တဝ ဝါ မမ ဝါ ကော ဝိသေသော”တိအာဒိနာ နယေန ဥပ္ပဇ္ဇမာနော ယုဂဂ္ဂါဟလက္ခဏော ပဠာသော။ သော ပရဂုဏေဟိ အတ္တနော ဂုဏာနံ သမကရဏရသော။ တထာ ဟေသ ပရေသံ ဂုဏေ ဍံသိတွာ ဝိယ အတ္တနော ဂုဏေဟိ သမေ ကရောတီတိ ပဠာသောတိ ဝုစ္စတိ, သော ဧတဿ အတ္ထီတိ ပဠာသီ။ မက္ခီ စ ပဠာသီ စ မက္ခိပဠာသီ, တေသံ ဘာဝေါ **မက္ခိပဠာသိတာ** ။ အတ္ထတော ပန မက္ခော စေဝ ပဠာသော စ။

ဣဿတိ ပရသမ္ပတ္တိံ န သဟတီတိ **ဣဿုကီ** ။ မစ္ဆရာယတီတိ အတ္တနော သမ္ပတ္တိံ နိဂူဟတိ, ပရေသံ သာဓာရဏဘာဝံ န သဟတိ, မစ္ဆေရံ ဝါ ဧတဿ အတ္ထီတိ **မစ္ဆရီ** ။ သဌယတိ န သမ္မာ ဘာသတီတိ **သဌော,** အတ္တနော အဝိဇ္ဇမာနဂုဏပ္ပကာသနလက္ခဏေန သာဌေယျေန သမန္နာဂတော ကေရာဋိကပုဂ္ဂလော။ ကေရာဋိကော စ အာနန္ဒမစ္ဆော ဝိယ ဟောတိ။ **အာနန္ဒမစ္ဆော** နာမ ကိရ မစ္ဆာနံ နင်္ဂုဋ္ဌံ ဒဿေတိ, သပ္ပာနံ သီသံ “တုမှေဟိ သဒိသော အဟ”န္တိ ဇာနာပေတုံ, ဧဝမေဝ ကေရာဋိကော ပုဂ္ဂလော ယံ ယံ သုတ္တန္တိကံ ဝါ အာဘိဓမ္မိကံ ဝါ ဥပသင်္ကမတိ, တံ တံ ဧဝံ ဝဒတိ “အဟံ တုမှာကံ အန္တေဝါသီ, တုမှေ မယှံ အနုကမ္ပကာ, နာဟံ တုမှေ မုဉ္စာမီ”တိ “ဧဝမေတေ ‘သဂါရဝေါ အယံ အမှေသု သပ္ပတိဿော’တိ မညိဿန္တီ”တိ။ သာဌေယျေန ဟိ သမန္နာဂတဿ ပုဂ္ဂလဿ အသန္တဂုဏသမ္ဘာဝနေန စိတ္တာနုရူပကိရိယာဝိဟရဏတော “ဝံစိတ္တော ဝံကိရိယော”တိ ဒုဝိညေယျတ္တာ ကုစ္ဆိံ ဝါ ပိဋ္ဌိံ ဝါ ဇာနိတုံ န သက္ကာ။ ယထာဟ –

“ဝါမေန သူကရော ဟောတိ၊ ဒက္ခိဏေန အဇာမိကော။
သရေန နေလကော ဟောတိ၊ ဝိသာဏေန ဇရဂ္ဂဝေါ”တိ။ (ဒီ. နိ. အဋ္ဌ. ၂.၂၉၆; ဝိဘ. အဋ္ဌ. ၈၉၄; မဟာနိ. အဋ္ဌ. ၁၆၆) –

ဇဝံ ဝုတ္တယက္ခသူကရသဒိသော ဟောတိ။ ကတဟပပဋ္ဋိစ္ဆာဒနလက္ခဏာ မာယာ, သာ အဿ အတ္ထီတိ **မာယာဝီ**။

ထမ္ဘသမင်္ဂိတာယ **ထဒ္ဓော** ။ တတဘာရိတဘတ္တာသဒိသထဒ္ဓဘာဝပဂ္ဂဟိတသိရအနိတတဝုတ္တိကာရကရော တိ **ထမ္ဘော** ။ ယေန သမန္နာဂတော ပုဂ္ဂလော ဂိလိတနင်္ဂလသဒိသော ဝိယ အဇဂရော, တတဘာရိတဘတ္တာ ဝိယ စ ထ ဒ္ဓော ဟုတွာ ဂရုဋ္ဌာနိယေ ဒိသွာ ဩနမိတုမ္ပိ န ဣစ္ဆတိ, ပရိယန္တစာရီ ဟောတိ။ အတ္တုန္နတိလက္ခဏော အတိမာ နော, သော ဧတဿ အတ္ထီတိ **အတိမာနီ**။

သံ အတ္တနော ဒိဋ္ဌိ ပရာမသတိ သဘာဝံ အတိက္ကမိတွာ ပရတော အာမသတီတိ **သန္ဒိဋ္ဌိပရာမာသီ** ။ အာဓာနံ ဂဏှာ ဟာတီတိ **အာဓာနဂ္ဂာဟီ** ။ ''အာဓာန''န္တိ ဒဠှံ ဝုစ္စတိ, ဒဠှဂ္ဂာဟီတိ အတ္ထော။ ယုတ္တံ ကာရဏံ ဒိသွာဝ လဒ္ဓိံ ပ ဋိနိဿဇ္ဇတီတိ ပဋိနိဿဂ္ဂီ, ဒုက္ခေန ကိစ္ဆေန ကသိရေန ဗဟုမ္ပိ ကာရဏံ ဒဿေတွာ န သက္ကာ ပဋိနိဿဂ္ဂီ ကာတုန္တိ **ဒုပ္ပဋိနိဿဂ္ဂီ,** ယော အတ္တနော ဒိဋ္ဌိ ''ဣဒမေဝ သစ္စ''န္တိ ဒဠှံ ဂဏှိတွာ အပိ ဗုဒ္ဓါဒီဟိ ကာရဏံ ဒဿ ယေတွာ ဝုစ္စမာနော န ပဋိနိဿဇ္ဇတိ, တဿေတံ အဓိဝစနံ။ တာဒိသော ဟိ ပုဂ္ဂလော ယံ ယဒေဝ ဓမ္မံ ဝာ အဓမ္မံ ဝာ သုဏာတိ, တံ သဗ္ဗံ ''ဧဝံ အမှာကံ အာစရိယေဟိ ကထိတံ, ဧဝံ အမှေဟိ သုတ''န္တိ ကုမ္မောဝ အင်္ဂါနိ သကေ ကပာလေ အန္တောယေဝ သမောဒဟတိ။ ယထာ ဟိ ကစ္ဆပေ အတ္တနော ပါဒါဒိကေ အင်္ဂေ ကေနစိ ဃဋ္ဋိတေ သဗ္ဗာနိ အင်္ဂါနိ အတ္တနော ကပာလေယေဝ သမောဒဟတိ, န ဗဟိ နီဟရတိ, ဧဝမယမ္ပိ ''န သုန္ဒရော တဝ ကဟော, ဆဍ္ဍေဟိ န''န္တိ ဝုတ္တော တံ န ဝိဿဇ္ဇေတိ, အန္တောယေဝ အတ္တနော ဟဒယေ ဇဝ ဌပေတွာ ဝိစရတိ။ ယထာ ကုမ္ဘီလာ ဂဟိ တံ န ပဋိနိဿဇ္ဇန္တိ, ဧဝံ ကုမ္ဘီလဂ္ဂါဟံ ဂဏှာတိ, န ဝိဿဇ္ဇေတိ။ မက္ခိပဠာသိတာဒိယုဂဠတ္တယေန ဒဿိ တေ မက္ခပဠာသာဒယော ဆ ဓမ္မေ ဝိသုံ ဝိသုံ ဂဟေတွာ **''ကျေနုဝီသတိ ဓမ္မာ''** တိ ဝုတ္တံ။ **အနုမာနသုတ္တဋ္ဌကထာ ယံ** (မ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၁၈၁) ပန မက္ခပဠာသာဒယောပိ ယုဂဠဝသေန ဇကံ ကတွာ ''သောဠသ ဓမ္မာ''တိ ဝုတ္တံ။

ပကာရေဟိ အာဝဟနံ ပဒက္ခိဏံ, တတော ပဒက္ခိဏတော ဂဟဏသီလော ပဒက္ခိဏဂ္ဂာဟီ, န ပဒက္ခိဏဂ္ဂာဟီ **အပ္ပ ဒက္ခိဏဂ္ဂာဟီ**။ ယော ဝုစ္စမာနော ''တုမ္ဟေ မံ ကသ္မာ ဝဒထ, အဟံ အတ္တနော ကပ္ပိယာကပ္ပိယံ သာဝဇ္ဇာနဝဇ္ဇံ အတ္ ထာနတ္ထံ ဇာနာမီ''တိ ဝဒတိ, အယံ အနုသာသနိံ ပဒက္ခိဏတော န ဂဏှာတိ, ဝာမတောဝ ဂဏှာတိ, တသ္မာ ''အပ္ပဒက္ ခိဏဂ္ဂာဟီ''တိ ဝုစ္စတိ, တေနာဟ **''ယထာနုသိဋ္ဌံ''** န္တိအာဒိ။

ဥဒ္ဒေသေ တိ ပာတိမောက္ခုဒ္ဒေသေ။ အထ သဗ္ဗာနေဝ သိက္ခာပဒါနိ ကထံ ပာတိမောက္ခုဒ္ဒေသပရိယာပန္နာနီတိ အာဟ **''ယဿ သိယာ အာပတ္တိ, သော အာဝိကရေယျာတိ ဧဝံ သင်္ဂဟိတတ္တာ''** တိ။ ''ယဿ သိယာ အာပတ္ တီ''တိ ဟိ ဣမိနာ သဗ္ဗာပိ အာပတ္တိယော နိဒါနုဒ္ဒေသေ သင်္ဂဟိတာယေဝ ဟောန္တိ။ **ပဉ္စဟိ သဟဓမ္မိကေဟိ သိက္ ခိတဗ္ဗတ္တာ**တိ လဗ္ဘမာနဝသေန ဝုတ္တံ။ သဟဓမ္မိကေန သဟကာရဏေနာတိပိ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **''ဝစနာ ယာ''**တိ နိဿက္ကေ သမ္ပဒါနဝစနန္တိ အာဟ **''တတော မမ ဝစနတော''**တိ။ အင်္ဂါနိ စေတ္ထ ပဌမသင်္ဃဘေဒသဒိ သာနိ။ အယံ ပန ဝိသေသော – ယထာ တတ္ထ ဘေဒာယ ပရက္ကမနံ, ဧဝံ ဣဓ အဝစနီယကရဏတာ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။

ဒုဗ္ဗစသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၃. ကုလဒူသကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၄၃၁. တေရသမေ **ကီဋာဂိရီ**တိ တဿ နိဂမဿ နာမံ။ တဉှိ သန္ဓာယ ပရတော ''န အဿဇိပုနဗ္ဗသုကေဟိ ဘိ က္ခူဟိ ကီဋာဂိရိသ္မိံ ဝတ္ထဗ္ဗ''န္တိ ဝုတ္တံ။ တေန ပန ယောဂတော သော ဇနပဒောပိ ''ကီဋာဂိရိ''ဣစ္စေဝ သင်္ခံ ဂ တောတိ အာဟ **''ဧဝံနာမကေ ဇနပဒေ''**တိ။ အာဝါသေ နိယုတ္တာ **အာဝါသိကာ,** နိဗဒ္ဓဝါသိနော။ တေ အကတံ သေနာ သနံ ကရောန္တိ, ဇိဏ္ဏံ ပဋိသင်္ခရောန္တိ, ကတေ ဣဿရာ ဟောန္တိ။ တေနာဟ **''သော ယေသံ အာယတ္တော။ပေ.။ တေ အာဝါသိကာ''**တိ ။ နိတသော နိတသမတ္တံ ဧတေသံ အတ္ထီတိ **နေဝါသိကာ**တိ အာဟ **''ယေ ပန ဂေဝလ''**န္တိ အာဒိ။ **တေတိ** အဿဇိပုနဗ္ဗသုကာ။ **ဆ ဇနာ**တိ ပဏ္ဍုကော လောဟိတကော မေတ္တိယော ဘူမဇကော အဿဇိ ပုနဗ္ ဗသုကောတိ ဣမေ ဆ ဇနာ။ **သမ္မာ**တိ အာလပနဝစနမေတံ။ **အာယမုခဘူတာ**တိ အာယဿ မုခဘူတာ။ **ဓုရဋ္ဌာနေ** တိ သာ ဝတ္ထိယာ အဝိဒူရေ ဌာနေ။ ဝဿာနေ ဟေမန္တေ စာတိ ဒွီသု ဥတူသု ဝသန္တော **''ဒွီဟိ မေဃေဟီ''**တိ ဝုတ္တံ။ ဒိ

ယမုဘတိကွာသဟသ္သတော ဂဏာစရိယာနံ ဆန္နံ ဇနာနံ အဓိကတ္တာ **“သမဓိက”**န္တိ ဝုတ္တံ, သာဓိကန္တိ အတ္ထော။ **မ**-ကာရော ပဒသန္ဓိဝသေန အာဂတော။ **အကတဝတ္ထုန္တိ** အကတပုဗ္ဗံ အဘိနဝဝတ္ထုံ။

ကဏိကာရာဒယော **ပုပ္ဖရုက္ခာ,** ဇာတိသုမနာဒယော **ပုပ္ဖဂစ္ဆာ** ။ **ကောဋ္ဋေန** န္တိ သယံ ဆိန္ဒနံ။ **ကောဋ္ဋာပန** န္တိ “ဣမံ ဆိန္ဒ ဘိန္ဒာ”တိ အညေဟိ ဆေဒာပနံ။ **အာဠိယာ ဗန္ဓန** န္တိ ယထာ ဂစ္ဆမူလေ ဥဒကံ သန္တိဋ္ဌတိ, တထာ သမန္တတော ဗန္ဓနံ။ **ဥဒကဿာ** တိ အကပ္ပိယဥဒကဿ။ **ကပ္ပိယဥဒကသိဉ္စန** န္တိ ဣမိနာဝ သိဉ္စာပနမ္ပိ သင်္ဂဟိတန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ နနု “ဥဒကဿ သေစနံ သေစာပန”န္တိ ဣမိနာဝ သာမညတော ကပ္ပိယာကပ္ပိယဥဒကသိဉ္စနာဒိ သင်္ဂဟိတံ, တသ္မာ ကပ္ပိယဥဒကသိဉ္စနာဒိ ကသ္မာ ဝိသုံ ဝုတ္တန္တိ? “အာရာမာဒိအတ္ထံ ရောပိတေ အကပ္ပိယတေဟာရေ သုပိ ကပ္ပိယဥဒကသိဉ္စနာဒိ ဝဋ္ဋတီ”တိ ဝက္ခမာနတ္တာ ဣဓာပိ ဝိဘာဂံ ကတွာ ကပ္ပိယဥဒကသိဉ္စနာဒိ ဝိသုံ ဒဿိတံ။ **ဟတ္ထမုခပာဒဓောဝနန္ဟာနောဒကသိဉ္စန** န္တိ ဣမိနာပိ ပကာရန္တရေန ကပ္ပိယဥဒကသိဉ္စနမေဝ ဒဿေတိ။ “အကပ္ပိယတေဟာရော”တိ ကောဋ္ဋနခဏနာဒိဝသေန သယံ ကရဏဿပိ ကထံ သင်္ဂဟောတိ? အကပ္ပိယန္တိ ဝောဟရိယတီတိ အကပ္ပိယတေဟာရောတိ အကပ္ပိယဘူတံ ကရဏကာရာပနာဒိ သဗ္ဗမေဝ သင်္ဂဟိတံ, န ပန အကပ္ပိယဝစနမတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ကပ္ပိယတေဟာရေပိ ဧသေဝ နယော။ **သုက္ခမာတိကာယ ဥဇုကရဏ** န္တိ ဣမိနာ ပုရာဏပဏ္ဏာဒိဟရဏမ္ပိ သင်္ဂဟိတန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ကုအလာဒီနိ ဘူမိယံ ဌပေတွာ ဌာနတော ဟတ္ထေန ဂဟေတွာ ဌာနမေဝ ဟာကဋ္ဌတရန္တိ **“သြဘာသော”**တိ ဝုတ္တံ။

မဟာပစ္စရိတာဒ မ္ပိ ပတိဋ္ဌပေတုကာမော ပဏ္ဏာ ဝဒတိ။ **ဝနတ္ထာယာ** တိ ဣဒံ ကေစိ “ဝတတ္ထာယာ”တိ ပဌန္တိ, တေသံ ဝတိအတ္ထာယာတိ အတ္ထော။ အကပ္ပိယတေဟာရေပိ ကေစ္စိ ဝဋ္ဋတီတိ ဒဿေတုံ **“န ကေဝလဉ္စ သေသ”**န္တိအာဒိမာဟ။ **ယံ ကိဉ္စိ မာတိက** န္တိ သုက္ခမာတိကံ တ အသုက္ခမာတိကံ တ။ **“ကပ္ပိယဥဒကံ သိဉ္စိတု”** န္တိ ဣမိနာ “ကပ္ပိယဥဒကံ သိဉ္စထာတိ ဝတ္တုမ္ပိ ဝဋ္ဋတီ”တိ ဒဿေတိ။ **သယံ ရောပေတုမ္ပိ ဝဋ္ဋတီ** တိ ဣမိနာ “ရောပေဟီတိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတီ”တိပိ သိဒ္ဓံ။ **အညတ္ထာယ တ ကရောန္တဿာ** တိ ဝတ္ထုပူဇာဒိအတ္ထံ ကရောန္တဿ။ **ကသ္မာ န အနာပတ္တီ**တိ ဝတ္ထုပူဇနတ္ထာယ ဂန္ထနာဒီသု ကသ္မာ န အနာပတ္တိ။ **အနာပတ္တိယေဝ** တိ ပဋိဝစနံ ဒတွာ ဣဓာနိ တမေဝ အနာပတ္တိဘာဝံ ဒဿေတုံ **“ယထာဟီ”**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **တတ္ထာ** တိ အာရာမာဒိအတ္ထာယ ရုက္ခရောပနေ။ **တထာ ဝတ္ထုပူဇနတ္ထာယပိ အနာပတ္တိယေဝ** တိ ရတနတ္တယပူဇနတ္ထာယပိ ကပ္ပိယတေဟာရေန ပရိယာယာဒီဟိ စ ဂန္ထာပနေ အနာပတ္တိယေဝတိ အတ္ထော။

“တထာ ဝတ္ထုပူဇနတ္ထာယာ”တိ ဟိ သာမညတော ဝုတ္တေပိ “ယထာ ဟိ တတ္ထ ကပ္ပိယတေဟာရေန ပရိယာယာဒီဟိ စာ”တိ ဝုတ္တတ္တာ ကပ္ပိယတေဟာရာဒီဟိ ဂန္ထာပနေ ဧဝ အနာပတ္တိ ဝိညာယတိ, န သယံ ဂန္ထနေ, တေနေဝ ပရော သယံ ဂန္ထနမ္ပိ ကသ္မာ န ဝဋ္ဋတီတိ စောဒေန္တော **“နနု စာ”**တိအာဒိမာဟ။ ယထာ အာရာမာဒိအတ္ထံ ကပ္ပိယပထဝိယံ သယံ ရောပေတုမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ, တထာ ဝတ္ထုပူဇနတ္ထာယ သယံ ဂန္ထနေပိ ကသ္မာ န ဝဋ္ဋတီတိ စောဒကဿ အဓိပ္ပာယော။ **ဝုတ္တ** န္တိအာဒိ အာစရိယဿ ပရိဟာရော။ အထ **“န ပန မဟာအဋ္ဌကထာယ”**န္တိ ကသ္မာ ဝဒတိ။ **မဟာပစ္စရိအာဒီသု** ဝုတ္တမ္ပိ ဟိ ပမာဏမေဝတိ နာယံ ဝိရောဓော, **မဟာအဋ္ဌကထာယံ** အဝုတ္တမ္ပိ တတ္ထေဝ ဝုတ္တေန သံသန္ဒိတွာ ပမာဏမေဝတိ ပတိဋ္ဌာပေတုံ ဝုတ္တတ္တာ။ **တံ ကထ**န္တိ မညေယျာသီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **မဟာအဋ္ဌကထာယဉ္စ** ကပ္ပိယဥဒကသေစနံ ဝုတ္တံ, တံ ကထန္တိ တွောယမဓိပ္ပာယော။ ကိဉ္စာပိ **မဟာအဋ္ဌကထာယံ** အာရာမာဒိအတ္ထာယ ကပ္ပိယပထဝိယံ သယံ ရောပနံ န ဝုတ္တံ, ကပ္ပိယဥဒကဿ ပန သယံ သိဉ္စနံ ဝုတ္တမေဝ, တသ္မာ ယထာ အာရာမာဒိအတ္ထာယ ကပ္ပိယဥဒကံ သယံ သိဉ္စိတုမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ, တထာ ဝတ္ထုပူဇနတ္ထာယ သယံ ဂန္ထနမ္ပိ ကသ္မာ န ဝဋ္ဋတီတိ။ **တမ္ပိ န ဝိရုဇ္ဈတီ**တိ ယဒေတံ အာရာမာဒိအတ္ထာယ သယံ ရောပနံ ကပ္ပိယဥဒကသိဉ္စနဉ္စ ဝုတ္တံ, တမ္ပိ န ဝိရုဇ္ဈတိ။ ကထံ တံ န ဝိရုဇ္ဈတီတိ အာဟ **“တတ္ရဟိ”** တိအာဒိ။ **ဇော် ဝုတ္တ** န္တိ မာလာဝစ္ဆံ ရောပေန္တိပိ ရောပဟပေန္တိပိ သိဉ္စန္တိပိ သိဉ္စာပေန္တိပီတိ ဇော် ဝုတ္တံ။ **အညတ္ရ ပန ပရိယာယော အတ္ထီ** တိ “မာလာဝစ္ဆံ ရောပေန္တိပိ ရောပဟပေန္တိပိ သိဉ္စန္တိပိ သိဉ္စာပေန္တိပီ”တိ ကုလသင်္ဂဟတ္ထာယ ရောပနသိဉ္စနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တတ္တာ တတော အညတ္ရ အာရာမာဒိအတ္ထာယ မာလာဝစ္ဆရောပနေ ပရိယာယော အတ္ထိ။ **တတ္ထ ပရိယာယံ ဣဓ စ ပရိယာယာဘာဝံ ဥတ္တတ**တိ တတ္ထ “မာလာဝစ္ဆံ ရောပေန္တီ”တိအာဒီသု “မာလာဝစ္ဆ”န္တိ ဝိသေသဝစနသဗ္ဘာဝတော ပရိယာယံ, ဣဓ “ဂန္ထေန္တီ”တိ အာဒီသု တထာဝိဓဝိသေသဝစနာဘာဝတော ပရိယာယာဘာဝဉ္စ ဥတ္တတ။

နနု စ ယထာ ‘‘ဂန္ထေန္တိ’’တိ သာမညတော ဝုတ္တတ္တာ ပရိယာယော န လဗ္ဘတီတိ ယသ္သ ကသ္သစိ အတ္ထာ
ယ သယံ ဂန္ထနံ န ဝဋ္ဋတိ, ဧဝံ ‘‘ဂန္ထာပေန္တိ’’တိ သာမညတော ဝုတ္တတ္တာ ပရိယာယေန ဂန္ထာပနမ္ပိ န ဝဋ္ဋတီတိ
အာပဇ္ဇတိ။ ဧဝဉ္စ သတိ ပရတော ‘‘ဧဝံ ဇာန, ဧဝံ ကတေ သောဘေယျ, ယထာ တောနိ ပုပ္ဖာနိ န ဝိကိရိယန္တိ, တထာ
ကရောဟီတိအာဒိနာ ကပ္ပိယဝစနေန ကာရေတုံ ဝဋ္ဋတီ’’တိ က္ကဒံ ဝိရုဇ္ဈတီတိ? န ဝိရုဇ္ဈတိ, ပရိယာယေန ဟိ ကာရာပနံ ဂန္
ထာပနမေဝ န ဟောတိ, တသ္မာ ယထာဝုတ္တနယေန ပရိယာယတော ကာရာပနံ ဝဋ္ဋတိ။ **သဗ္ဗံ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတ
ဗ္ဗန္တိ** ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တံ ဝိနိစ္ဆယမေဝ သင္ခေပတော နိဂမေတိ။ **ဟရဏာဒီသု ကသ္မာ အနာပတ္တီ** တိ ဝတ္ထုပူဇနတ္ထာ
ယ ဟရဏာဒီသု ကသ္မာ အနာပတ္တိ။ **ကုလိတ္ထိအာဒီနံ အတ္ထာယ ဟရဏတော** တိ ကုလိတ္ထိအာဒီနံ ဟရဏသ္သ တ
တ္ထ ဝုတ္တတ္တာတိ အဓိပ္ပာယော။ တေနေတဟ **‘‘ဟရဏာဓိကာရေ ဟီ’’**တိအာဒိ။ **မာလန္တိ** ပုပ္ဖအာမံ။ **မဉ္ဇရီ ဝိယာ** တိ
ကုသုမမဉ္ဇရီ ဝိယ။ **ဟာရသဒိသန္တိ** မုတ္တာဟာရသဒိသံ။

ဟစိတ္တိယဉ္စေဝ ဒုက္ကဋဉ္စာ တိ ပထဝီခဏနပစ္စယာ ဟစိတ္တိယံ, ကုလသင်္ဂဟပစ္စယာ ဒုက္ကဋံ။ **အကပ္ပိယတေ
ဟာရေနာ**တိ ‘‘က္ကဒံ ခဏ, က္ကဒံ ရောပေဟီ’’တိအာဒိအကပ္ပိယတေဟာရေန။ **ဒုက္ကဋမေဝ** တိ ကုလသင်္ဂဟပစ္စယာ ဒုက္က
ဋံ။ **ဥဘယတ္ထာ** တိ ကပ္ပိယာကပ္ပိယပထဝိယံ။ **သဗ္ဗတ္ထာ** တိ ကုလသင်္ဂဟပရိဘောဂအာရာမာဒိအတ္ထာယ ရောပိတေ။
ဒုက္ကဋမ္ပီ တိ န ကေဝလံ ဟစိတ္တိယမေဝ။ **ကပ္ပိယေနာ**တိ ကပ္ပိယေန ဥဒကေန။ **တေသံယေဝ ဒ္ဝိန္နန္တိ** ကုလဒူသနပရိ
ဘောကနံ။ **ဒုက္ကဋန္တိ** ကုလသင်္ဂဟတ္ထာယ သယံ သိဉ္စနေ ကပ္ပိယတေဟာရေန အကပ္ပိယတေဟာရေန တ သိဉ္စာပ
နေ စ ဒုက္ကဋံ, ပရိဘောဂတ္ထာယ ပန သယံ သိဉ္စနေ အကပ္ပိယတေဟာရေန သိဉ္စာပနေ စ ဒုက္ကဋံ။ **အာပတ္တိဗဟု
လတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ**တိ ဧတ္ထေ သယံ သိဉ္စနေ ဓာရာပစ္ဆေဒဂဏနာယ အာပတ္တိဂဏနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သိဉ္စာပနေ ပန ပုန
ပ္ပုနံ အာဏာပေန္တသ္သ တစာယ တစာယ အာပတ္တိ, သကိံ အာဏတ္တသ္သ ဗဟူနံ သိဉ္စနေပိ ကောဝ။

ဒုက္ကဋဟစိတ္တိယာနီ တိ ကုလသင်္ဂဟပစ္စယာ ဒုက္ကဋံ, ဘူတကာမပာတဗ္ဗတာယ ဟစိတ္တိယံ။ **အညတ္ထာ** တိ
ဝတ္ထုပူဇာဒိအတ္ထာယ ဩစိနနေ။ **သကိံ အာဏတ္တော** တိ အကပ္ပိယတေဟာရေန အာဏတ္တော။ **ဟစိတ္တိယမေဝ** တိ
အကပ္ပိယဝစနေန အာဏတ္တတ္တာ ဟစိတ္တိယံ။ ကပ္ပိယဝစနေန ပန ဝတ္ထုပူဇာဒိအတ္ထာယ ဩစိနာပေန္တသ္သ အနာပ
တ္တိယေဝ။

ဂန္ထနေန နိဗ္ဗတ္တံ **ဂန္တိမံ** ။ ဧသ နယော သေသေသုပိ။ **န ဝဋ္ဋတီ** တိ ကုလသင်္ဂဟတ္ထာယ ဝတ္ထုပူဇာဒိအတ္ထာ
ယ တ ဝုတ္တနယေန ကရောန္တသ္သ စ ကာရာပေန္တသ္သ စ ဒုက္ကဋန္တိ အတ္ထော။ **ပုရိမနယေနေဝ**တိ ‘‘ဘိက္ခုသ္
သ တ’’တိအာဒိနာ ဝုတ္တနယေန။ ဓမ္မာသနဝိတာနေ ဗဒ္ဓကဏ္ဍကေသု ပုပ္ဖာနိ ဝိဇ္ဈိတ္ဝာ ဌပေန္တီတိ သမ္ဗန္ဓော။ ဥပ
ရူပရိ ဝိဇ္ဈိတ္ဝာ ဆတ္တသဒိသံ ကတ္ဝာ အာဝုဏနတော **‘‘ဆတ္တာတိဆတ္တံ ဝိယာ’’** တိ ဝုတ္တံ။ ‘‘ကဒလိက္ခန္ဓမှိ’’တိ
အာဒိနာ ဝုတ္တံ သဗ္ဗမေဝ သန္ဓာယ **‘‘တံ အတိဩဠာရိကမေဝ’’**တိ ဝုတ္တံ, သယံ ကရောန္တသ္သ အကပ္ပိယဝစနေနေဝ
ကာရာပေန္တသ္သ စ ဒုက္ကဋမေဝတိ အတ္ထော။ **ပုပ္ဖဝိဇ္ဈနတ္ထ** န္တိ ဝုတ္တတ္တာ ပုပ္ဖာနိ ဝိဇ္ဈိတုံယေဝ ကဏ္ဍကံ
ဗန္ဓိတုံ န ဝဋ္ဋတိ, ပုပ္ဖအာမာဒိဗန္ဓနတ္ထံ ပန ဝဋ္ဋတိ။ **ကဏ္ဍကမ္ပိ ဗန္ဓိတုံ န ဝဋ္ဋတီ** တိ စ က္ကဒံ အဋ္ဌကထာစရိယပ္ပမာ
ဏေန ဂဟေတဗ္ဗံ။ **ပဝေသေတုံ န ဝဋ္ဋတီ** တိ ဝုတ္တတ္တာ ပုပ္ဖစ္ဆိဒ္ဒေ အပဝေသေတွာ ဥပရူပရိ ဌပေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဇာ
လမယံ ဝိတာနံ **ဇာလဝိတာနံ**။ **နာဂဒန္တက** မ္ပိ သစ္ဆိဒ္ဒကံယေဝ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **ပုပ္ဖပဋိစ္ဆကံ** ဒဏ္ဍာဒီဟိ ကတပုပ္ဖာဓာ
ရဏံ, တမ္ပိ သစ္ဆိဒ္ဒမေဝ ဂဟေ ဝုတ္တံ။ **အသောကပိဏ္ဍိယာ** တိ အသောကပုပ္ဖမဉ္ဇရိကာယ။ **‘‘ဓမ္မရဇ္ဇု** နာမ စေတိယံ
တ ဗောဓိံ တ ပုပ္ဖပဝေသနတ္ထံ အာဝိဇ္ဈိတ္ဝာ ဗဒ္ဓရဇ္ဇု’’တိ **မဟာဂဏ္ဌိပဒေ မဇ္ဈိမဂဏ္ဌိပဒေ စ** ဝုတ္တံ, တသ္မာ တ
ထာဗဒ္ဓာယ ရဇ္ဇုယာ စေတိယသ္သ စ အန္တရေ ပုပ္ဖာနိ ပဝေသေတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဝိညာယတိ။ **ဂဏ္ဌိပဒေ** ပန ‘‘ဓမ္မရဇ္ဇုန္
တိ သိထိလံ ဝဋ္ဋိကံ ရဇ္ဇုံ ကတ္ဝာ ဗောဓိံ တ စေတိယံ တ ပရိက္ခိပိတ္ဝာ ဓမ္မာသနေ တ လမ္ဗိတ္ဝာ တတ္ထ ပုပ္ဖာနိ ပဝေ
သေန္တိ’’တိ ဝုတ္တံ, တသ္မာ သိထိလဝဋ္ဋိကာယ ရဇ္ဇုယာ အန္တရေပိ ပုပ္ဖာနိ ပဝေသေတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဝိညာယတိ, ဝီမံသိ
တ္ဝာ ယုတ္တတရံ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ဥဘယတ္ထာပိ ပနေတ္ထ နေဝတ္ထိ ဝိရောဓောတိ အမှာကံ ခန္တိ။

မတ္ထကအာမ န္တိ ဓမ္မာသနာဒိမတ္ထကေ လမ္ဗကအာမံ။ **ပုပ္ဖေဟိ ဝေဌေန္တိ** တိ ပုပ္ဖအာမေန ဝေဌေန္တိ။ **တေသံ
ယေဝ**တိ ဥပ္ပလာဒီနံယေဝ။ **တကေန တ ဒဏ္ဍကေန တ** တိ ဝိသုံ အစ္ဆိန္နေန ပုပ္ဖသဟိတေနေဝ တကေန တ ဒဏ္ဍကေ
န တ။ **ခန္ဓေ ဌပိတကာသာဝသ္သာ** တိ ခန္ဓေ ဌပိတသင်္ဃာဋိံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ တဥ္ပဟိ တထာ ဗန္ဓိတုံ သက္ကာ ဘဝေ
ယျ။ က္ကမိနာဝ အညမ္ပိ တာဒိသံ ကာသာဝံ တ ဝတ္ထံ တ ဝုတ္တနယေန ဗန္ဓိတ္ဝာ တတ္ထ ပုပ္ဖာနိ ပက္ခိပိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ

သိဒ္ဓိ။ အံသဘာဏ္ဍိကံ ပသိဗ္ဗကေ ပက္ခိတ္တသဒိသတ္တာ ဝေဠိမံ နာမ န ဇာတံ, တသ္မာ သိထိလဗန္ဓသ္သ အန္တရန္တ ရာ ပက္ခိပိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဝဒန္တိ။

ပုပ္ဖပဋေ စ ဒဋ္ဌဗ္ဗ န္တိ ပုပ္ဖပဋံ့ ကရောန္တသ္သ ဒီဃတော ပုပ္ဖအမသ္သ ဟရဏပစ္စာဟရဏဝသေန ပူရဏံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ တိရိယတော ဟရဏံ ပန တယိမံ နာမ ဟောတိ, န ပူရိမံ။ **ပုရိမဋ္ဌာနံ အတိက္ကာမေတီ** တိ ဧတ္ထ "အဖုသာပေတွာပိ အတိက္ကာမေန္တသ္သ အာပတ္တိယေဝါ"တိ တီသုပိ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ။ "ပုရိမဋ္ဌာနံ အတိက္ကာမေ တီ"တိ အဝိသေသေန ဝုတ္တတ္တာ တံ ယုတ္တံ။ ကေစိ ပန "အညမညံ အဖုသာပေတွာ အနေကက္ခတ္တုံ ပရိက္ခိပိတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ ဝဒန္တီတိ ဝုတ္တံ, တတ္ထ ကာရဏံ န ဒိသ္သတိ။ **ဗန္ဓိတုံ ဝဋ္ဋတီ** တိ ပုပ္ဖရဟိတာယ သုတ္တကောဋိယာ တကကောဋိယာ တ ဗန္ဓိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **ကေတရံ ဟရိတွာ တ ပရိက္ခိပိတွာ တ** တိ ဣဒံ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တစေတိယာဒိပရိက္ခေပံ ပုပ္ဖပဋကရဏဉ္စ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, တသ္မာ စေတိယံ တ ဗောဓိံ တ ပရိက္ခိပန္တေန ကေတရံ ပရိက္ခိပိတွာ ပုရိမဋ္ဌာနံ သမ္ပတ္တေ အညသ္သ အာတဗ္ဗံ, တေနပိ ကေတရံ ပရိက္ခိပိတွာ တထေဝ ကာတဗ္ဗံ။ ပုပ္ဖပဋံ့ ကရောန္တေန စ ကေတ ရံ ဟရိတွာ အညသ္သ အာတဗ္ဗံ, တေနပိ တထေဝ ကာတဗ္ဗံ။ သစေပိ ဒွေဝယေဝ ဘိက္ခူ ဥဘောသု ပသ္သေသု ဌတွာ ပ ရိယာယေန ဟရန္တိ, ဝဋ္ဋတိယေဝါတိ ဝဒန္တိ။

ပူရိတ န္တိ ဒီဃတော ပသာရဏဝသေန ပူရိတံ။ **တယိတုံ န လဘတီ**တိ ဒီဃတော ပသာရိတေ တိရိယတော ဟရဏံ တယနံ နာမ ဟောတီတိ ကေတရမ္ပိ ပုပ္ဖဂုဏံ တိရိယတော ဟရိတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ **ပုပ္ဖာနိ ဌပေန္တေနာ** တိ အဂန္ထိတာနိ ဟ ကတိကပုပ္ဖာနိ ဌပေန္တေန။ ပုပ္ဖအမံ ပန ပူဇနတ္ထာယ ဘူမိယံ ဌပေန္တေန ဖုသာပေတွာ တ အဖုသာပေတွာ တ ဒိဂုဏံ ကတွာ တ ဌပေတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ ဝဒန္တိ။ **ဃဋိကအာမဉြလမ္ဗကော** တိ အန္တေ ဃဋိကာကာရယုတ္တော ယမကအာမဉြလမ္ဗကော။ ကေကံ ပန အမံ နိက္ခန္တသုတ္တကောဋိယာဝ ဗန္ဓိတွာ ဉြလမ္ဗိတုံ ဝဋ္ဋတိ, ပုပ္ဖအမဒွယံ သင္ဃဋ္ဋိတု ကာမေနပိ နိက္ခန္တသုတ္တကောဋိယာဝ သုတ္တကောဋိံ သင္ဃဋ္ဋိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **အမုစန္ဒာကာရေန မာလာဂုဏပရိက္ခေ ပေါ**တိ အမုစန္ဒာကာရေန မာလာဂုဏသ္သ ပုနပ္ပုနံ ဟရဏပစ္စာဟရဏဝသေန ပူရေတွာ ပရိက္ခိပနံ။ တေနေဝ တံ ပူရိ မေ ပဝိဋ္ဌံ, တသ္မာ တေမ္ပိ အမုစန္ဒာကာရံ ပုနပ္ပုနံ ဟရဏပစ္စာဟရဏဝသေန ပူရိတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ ကေတရံ ပန အမုစန္ဒာ ကာရေန မာလာဂုဏံ ဟရိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဝဒန္တိ။ **ပုပ္ဖအမကရဏ** န္တိ ဧတ္ထ သုတ္တကောဋိယံ ဂဟေတွာပိ ကေတော ကာတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ ဝဒန္တိ။ ဂေဏ္ဍုကာခရပတ္တအာမာနံ ပဋိက္ခိတ္တတ္တာ စေလာဒီဟိ ကတအာမမ္ပိ န ဝဋ္ဋတိ အကပ္ပိ ယာနုလောမတ္တာတိ ဝဒန္တိ။

"လာသိယနာဋကံ နာဋေန္တီ" တိ ဝတွာ တမေဝ ပရိယာယန္တရေန ဒဿေတုံ **"ရေစကံ ဒေန္တီ"** တိ ဝုတ္တံ, အဘိနယံ ဒဿေန္တီတိ အတ္ထော, အတ္တနော အဓိပ္ပာယံ ပကာသေတွာ "ဝေံ နစ္စိတဗ္ဗ"န္တိ ပဌမံ ဥဋ္ဌဟိတွာ နစ္စ နာကာရံ ဒဿေန္တီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ကေစိ ပန "မုခေ အင်္ဂုလိယော ပက္ခိပိတွာ သဒ္ဒံ ကရောန္တာ စက္ကမိဝ အ တ္တာနံ ဘမယမာနာ ရေစကံ ဒေန္တိ နာမာ"တိ ဝဒန္တိ။ ကေကာယ ပန္တိယာ အဋ္ဌ အဋ္ဌ ပဒာနိ အဿာတိ **အဋ္ဌပဒံ** ။ "အဋ္ဌာပဒ"န္တိပိ ပဌန္တိ။ ဒသပဒေပိ ဧသေဝ နယော။ **ပဒာနီ**တိ စ သာရိအာဒီနံ ပတိဋ္ဌာနဋ္ဌာနာနိ။ **ဒသပဒံ** နာမ ဒွီဟိ ပ န္တီဟိ ဝီသတိယာ ပဒေဟိ ကီဠနဇူတံ။ **အာကာသေယေဝ ကီဠန္တီ** တိ "အယံ သာရီ အသုကပဒံ မယာ နီတာ, အယံ အသုက ပဒ"န္တိ ကေဝလံ မုခေနေဝ ဝဒန္တာ အာကာသေယေဝ ဇူတံ ကီဠန္တိ။ **ဇူတဖလကေ**တိ ဇူတမဏ္ဍလေ။ **ဟသကကီဠာယ ကီဠန္တီ**တိ ဟသကံ ဝုစ္စတိ ဆသု ပဿေသု ကေကံ ယာဝ ဆက္ကံ ဒဿေတွာ ကတကီဠနံ, တံ ဝမေတွာ ယထာ လဒ္ဓကေကာဒိဝသေန သာရိယော အပနေန္တာ ဥပနေန္တာ စ ကီဠန္တိ။ ဃဋေန ကီဠာ **ဃဋိကာ**တိ ဧကေ။

မဉ္ဇဋ္ဌိယာ တ တိ မဉ္ဇဋ္ဌိရုက္ခသာရံ ဂဟေတွာ ပက္ကကသာဝံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **သလာကဟတ္ထ** န္တိ တာလဟီ ရာဒီနံ ကလာပဿေတံ အဓိဝစနံ။ ဗဟူသု သလာကာသု ဝိသေသရဟိတံ ကေံ သလာကံ ဂဟေတွာ တာသု ပက္ခိပိတွာ ပုန တံယေဝ ဥဒ္ဓရန္တာ သလာကဟတ္ထေန ကီဠန္တီတိ ကေစိ။ ပဏ္ဏေန ဝံသာကာရေန ကတာ နာဠိကာ **ပဏ္ဏနာဠိကာ**။ တေနေတဟ **"တံ မေန္တာ"** တိ။ ပုန္နန္တသ္သ မုခာဂတံ အက္ခရံ ဂဟေတွာ နဋ္ဌမုဋ္ဌိလာဘာလာဘာဒိဇာနနကီဠာ **အက္ခရိကာ** တိပိ ဝဒန္တိ။ **ဟတ္ထိသ္မိ** န္တိ နိမိတ္တတ္ထေ ဘုမ္မံ, ဟတ္ထိနိမိတ္တံသိပ္ပေတိ အတ္ထော။ **အဿသ္မိ**န္တိအာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ "ဥဿေဠေန္တီ အပ္ဖောဋေန္တီ"တိ ဒွိန္နံ ပဒာနံ အတ္ထော ဟေဋ္ဌာယေဝါတိ န ဝု တ္တော။ တတ္ထ **ဥဿေဠေန္တီ** တိ မုခေန ဥဿေဠနသဒ္ဒံ ပမုဉ္စန္တိ, မဟန္တံ ကတွာ အဗ္ဗုတ္တသဒ္ဒံ ပဝတ္တေ န္တီတိ အတ္ထော။ "အဇာနံ သည့ံ ဒေန္တာ အဇဟာလကာ ဝိယ မုခေန တတံ နိစ္ဆာရေန္တာ သုခုမံ အဗ္ဗုတ္တနာဒံ ပဝတ္

တေန္တိ”တိပိ ဝဒန္တိ။ **အပ္ဖောဋေန္တီ**တိ ဘုဇဟတ္ထသင်္ဃဋ္ဋနသဒ္ဒံ ပဝတ္တေန္တိ, ဝါမဟတ္ထံ ဥရေ ဌပေတွာ ဒက္ခိဏေန ပါဏိနာ တတ္ထ တာဠနေန သဒ္ဒံ ကရောန္တီတိ အတ္ထော။ **မုခဍိဏ္ဍိမ**န္တိ မုခဘေရိယာ ဧတံ အဓိဝစနံ။

၄၃၂. **ပသာဒအာဝဟေနာ**တိ ပသာဒဇနနကေန။ အဘိက္ကမန္တိ **အဘိက္ကန္တ**န္တိ အာဟ **“ဂမနေနာ”**တိ။ ပဋိက္ကမန္တိ **ပဋိက္ကန္တ**န္တိ။ **နိဝတ္တနေနာ**တိ နိဝတ္တိမတ္တံ ဒဿေတိ။ နိဝတ္တေတွာ ပန ဂမနံ ဂမနမေဝ။ အဘိမုခံ လောကိတံ အာလောကိတန္တိ အာဟ **“ပုရတော ဒဿနေနာ”**တိ။ **ဣတော စိတော စ ဒဿနေနာ**တိ အနုဒိသာပေက္ခနံ ဒဿေတိ။ ယံဒိသာဘိမုခော ဂစ္ဆတိ တိဋ္ဌတိ နိသီဒတိ, တဒဘိမုခံ ပေက္ခနံ **အာလောကိတံ,** တဒနုဂတဒိသာလောကနံ **“ဝိလောကိတ”**န္တိ ဟိ ဝုစ္စတိ။ အညာနိပိ ဟေဋ္ဌာ ဥပရိ ပစ္ဆတော ပေက္ခနဝသေန **ဩလောကိတဥလ္လောကိတာပလောကိတာနိ** နာမ ဟောန္တိ။ တာနိ ပန န သမဏသာရုပ္ပာနိ အပ္ပသာဒာဝဟာနိ, တေနေဝေတ္ထ အာလောကိတဝိလောကိတာနေဝ ဂဟိတာနိ။ **တေသ**န္တိ သမာသေ ဂုဏီဘူတာနိပိ ပဗ္ဗာနိ ပရာမသတိ။ “ပဗ္ဗသင်္ကောစနေနာ”တိ ဟိ ဝုတ္တတ္တာ ပဗ္ဗာနိ တတ္ထ ဂုဏီဘူတာနိ သင်္ကောစနဿ ပဓာနတ္တာ။ **သတိသမ္ပဇညေဟီ**တိ သာတ္ထကတာဒိပရိဂ္ဂဟိကာယ သတိယာ တထာပဝတ္တသမ္ပဇညေန စ သမန္တတော ပကာရေဟိ, ပကဋ္ဌံ ဝါ သဝိသေသံ ဇာနာတီတိ သမ္ပဇာနော, တဿ ဘာဝေါ **သမ္ပဇညံ**။ တထာပဝတ္တဉာဏဿေတံ အဓိဝစနံ။ **အဘိသင်္ခတတ္တာ**တိ သမ္မာ ပဝတ္တိတတ္တာ။ **ဟေဋ္ဌာခိတ္တစက္ခူ**တိ ခန္ဓံ အနာမေတွာဝ အဓောခိတ္တစက္ခု။ ခန္ဓံ နာမေတွာ ဟိ ဟေဋ္ဌာဝလောကနံ န သမဏသာရုပ္ပံ။ “ဩက္ခိတ္တစက္ခူ”တိ စ ဣမိနာ ယုဂမတ္တဒဿိတာ ဝုတ္တာ။

ဗောန္ဒောတိ လောလော မန္ဒဓာတုကောတိ အတ္ထော။ **ဘကုဋိံ ကတွာ**တိ ဘမုကဘေဒံ ကတွာ။ **သာခလ္ယေန ယုတ္တာ**တိ “တတ္ထ ကတမံ သာခလ္ယံ? ယာ သာ ဝါစာ နေလာ ကဏ္ဏသုခါ”တိအာဒိနာ (ဓ. သ. ၁၃၅၀) နယေန ဝုတ္တသာခလ္ယေန သမန္နာဂတာ, မုဒုဝစနာတိ အတ္ထော။ **နေလာ**တိ ဧလံ ဝုစ္စတိ ဒေါသော, နာဿာ ဧလန္တိ နေလာ, နိဒ္ဒေါသာတိ အတ္ထော။ **ကဏ္ဏသုခါ**တိ ဗျဉ္ဇနမဓုရတာယ ကဏ္ဏာနံ သုခါ, သူစိဝိဇ္ဈနံ ဝိယ ကဏ္ဏသူလံ န ဇနေတိ။ **အနနိဗဒ္ဓါနီ**တိ နိဗဒ္ဓအာသနာနိ။

“သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာနေ အာမန္တေသီ”တိ ဝတွာ “ဂစ္ဆထ တုမှေ ဟ သာရိပုတ္တာ”တိ ဝစနတော “သာရိပုတ္တာ”တိ ဣဒံ ဧကသေသနယေန ဝုတ္တန္တိ အယမတ္ထော ပါကဋောယေဝါတိ န ဝုတ္တော။ “သာရိပုတ္တာ”တိ ဟိ ဣဒံ ဧကသေသနယေန ဝုတ္တံ ဝိရူပေကသေသဿပိ ဣစ္ဆိတတ္တာ, တေနေဝေတ္ထ ဗဟုဝစနနိဒ္ဒေသော ကတောတိ။ **သဒ္ဓဿ ပသန္နဿာ**တိ ရတနတ္တယဿ သဒ္ဓါယ သမန္နာဂတဿ တတောယေဝ စ ပသန္နဿ, ကမ္မဖလသဒ္ဓါယ ဝါ သမန္နာဂတတ္တာ သဒ္ဓဿ ရတနတ္တယပ္ပသာဒဗဟုလတာယ ပသန္နဿ။

၄၃၃. **အာပတ္တိံ ရောပေတဗ္ဗာ**တိ ကုလဒူသကကမ္မေန အာပန္နာပတ္တိံ ရောပေတဗ္ဗာ။ **တသ္မိံ ဝိဟာရေ**တိ ဗဟိဂါမေ ဝိဟာရံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ အန္တောဂါမေ ဝိဟာရော ပန **“တသ္မိံ ဂါမေ န ဝသိတဗ္ဗ”**န္တိ ဣမိနာဝ သင်္ဂဟိတော ဂါမဂ္ဂဟဏေနေဝ ဂဟိတတ္တာ။ “တသ္မိံ ဝိဟာရေ”တိ ဝစနတော တဿ ဂါမဿ သာမန္တာ အညသ္မိံ ဝိဟာရေ ဝသိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **သာမန္တဂါမေ ပိဏ္ဍာယ န စရိတဗ္ဗ**န္တိ တသ္မိံ ဝိဟာရေ ဝသန္တဿ ပဋိက္ခိတ္တတ္တာ ယဒိ တတ္ထ ဝသတိ, တေန သာမန္တဂါမေပိ ပိဏ္ဍာယ န စရိတဗ္ဗန္တိ အဓိပ္ပါယော။ **တသ္မိံ ဂါမေ ပိဏ္ဍာယ န စရိတဗ္ဗ**န္တိ ယသ္မိံ ဂါမေ ကုလဒူသကကမ္မံ ကတံ, တသ္မိံ ဂါမေ န စရိတဗ္ဗံ။ ယသ္မိဉ္စ ဟိ ဂါမေ ဝါ နိဂမေ ဝါ ကုလဒူသကကမ္မံ ကတံ, ယသ္မိဉ္စ ဝိဟာရေ ဝသတိ, နေဝ တသ္မိံ ဂါမေ ဝါ နိဂမေ ဝါ စရိတုံ လဗ္ဘတိ, န ဝိဟာရေ ဝသိတုံ။ သာမန္တဝိဟာရေ ဝသန္တေန ပန သာမန္တဂါမေ စရိတုံ ဝဋ္ဋတိ တတ္ထ တဿ အပ္ပဋိက္ခိတ္တတ္တာ။

၄၃၅. **အဋ္ဌာရသ ဝတ္တာနီ**တိ “န ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗံ, န နိဿယော ဒါတဗ္ဗော, န သာမဏေရော ဥပဋ္ဌာပေတဗ္ဗော, န ဘိက္ခုနောဝါဒကသမ္မုတိ သာဒိတဗ္ဗာ, သမ္မတေန ဘိက္ခုနိယော န ဩဝဒိတဗ္ဗာ, ယာယ အာပတ္တိယာ သင်္ဃေန ပဗ္ဗာဇနီယကမ္မံ ကတံ ဟောတိ, န သာ အာပတ္တိ အာပဇ္ဇိတဗ္ဗာ အညာ ဝါ တာဒိသိကာ တတော ဝါ ပါပိဋ္ဌတရာ, ကမ္မံ န ဂရဟိတဗ္ဗံ, ကမ္မိကာ န ဂရဟိတဗ္ဗာ, န ပကတတ္တဿ ဘိက္ခုနော ဥပေါသထော ဌပေတဗ္ဗော, န ပဝါရဏာ ဌပေတဗ္ဗာ, န သဝစနီယံ ကာတဗ္ဗံ, န အနုဝါဒော ဌပေတဗ္ဗော, န ဩကာသော ကာရေတဗ္ဗော, န စောဒေတဗ္ဗော, န သာရေတဗ္ဗော, န ဘိက္ခူဟိ သမ္ပယောဇေတဗ္ဗ”န္တိ ဧဝမာဂတာနိ အဋ္ဌာရသ ဝတ္တာနိ။

အဿဇိပုနဗ္ဗသုကပ္ပဝဏ္ဏနာ **အဿဇိပုနဗ္ဗသုကာ** တိ ဝုတ္တာ သဟစရဏဉာယေန။ **အနုလောမပဋိပဒံ အပ္ပဋိပဇ္ဇ
နတာယာ**တိ ယထာပညတ္တသမ္မာဝတ္တသင်္ခာတံ အနုလောမပဋိပဒံ အပ္ပဋိပဇ္ဇနတာယ, ယေန ဝတ္တေန စိဏ္ဏေန သင်္
ဃော အနုလောမိကော ဟောတိ, တသ္မိံ အဝတ္တနတောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **န ပန္နလောမာ ဟောန္တီ** တိ ပတိတလောမာ
န ဟောန္တိ, အနုကူလဝုတ္တိနော န ဟောန္တီတိ အတ္ထော။ **နိတ္ထရဏမဂ္ဂံ န ပဋိပဇ္ဇန္တီ** တိ အနုလောမဝတ္တသင်္ခာ
တံ နိတ္ထရဏူပာယံ န ပဋိပဇ္ဇန္တိ, ယေန ဝတ္တေန စိဏ္ဏေန သာပတ္တိကဘာဝတော နိတ္ထိဏ္ဏာ ဟောန္တိ, တသ္မိံ
နိတ္ထရဏကဝတ္တသ္မိံ န ဝတ္တန္တိ, အာပတ္တိဝုဋ္ဌာနတ္ထံ တုရိတတုရိတာ ဆန္ဒဇာတာ န ဟောန္တီတိ ဝုတ္တံ ဟော
တိ။ **ဒသဟိ အက္ကောသဝတ္ထူဟီ** တိ ဇာတိနာမဂေါတ္တကမ္မသိပ္ပအာဗာဓလိင်္ဂကိလေသအာပတ္တိဟီနသင်္ခာတေဟိ
ဒသဟိ အက္ကောသကာရဏေဟိ။ **ဆန္ဒကမိတာ ဟာပေန္တီ** တိအာဒီသု **ယ**-ကာရော "သယံ အဘိညာ"တိအာဒီသု ဝိယ လု
တ္တနိဒ္ဒိဋ္ဌောတိ အာဟ **"ဆန္ဒကမိတာယပိ ဟာပေန္တီ"** တိအာဒိ။ **တေသန္တိ** အဿဇိပုနဗ္ဗသုကာနံ ဂဏပါမောက္ခာ
နံ။

၄၃၆-၄၃၇. နိဂမဿ အပါကဋတ္တာ တံ ဒဿေတုံ **"တတ္ထာ"** တိအာဒိမာဟ။ **ပရသန္တကံ ဒေတိ, ဒုက္ကဋမေ
တ**တိ ဝိဿာသဂ္ဂါဟေန ပရသန္တကံ ဂဟေတွာ ဒေန္တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **တဉ္စ ခေါ ဝတ္ထုပူဇနတ္ထာယာ** တိ
မာတာပိတူနမ္ပိ ဒေန္တေန ဝတ္ထုပူဇနတ္ထာယ ဧဝ ဒါတဗ္ဗန္တိ ဒဿေတိ။ **"မဏ္ဍနတ္ထာယ ပန သိဝလိင်္ဂါဒိပူဇနတ္
ထာယာ**တိ ဧတ္တကမေဝ ဝုတ္တတ္တာ ကမ္မံ ဝိက္ကိဏိတွာ ဇီဝိကမ္ပိ ကပ္ပေဿန္တီတိ မာတုအာဒီနံ ဒါတုံ ဝဋ္ဋ
တီ"တိ ဝဒန္တိ။ **ကဿစိပီ** တိ ဉာတကဿ အညာတကဿ ဝါ ကဿစိပိ။ **ဉာတိသာမဏေရေဟေဝါ**တိ အနုစ္ဆဝိ
ကတ္တာ ဝုတ္တံ။ **သမ္ပတ္တာနံ သာမဏေရာနံ ဥပဍ္ဎဘာဂံ ဒါတုံ ဝဋ္ဋတီ** တိ သင်္ဃိကဿ လာဘဿ ဥပစာရသီမဂတာနံ
သာမဏေရာနမ္ပိ သန္တကတ္တာ တေသမ္ပိ ဥပဍ္ဎဘာဂေ လဗ္ဘတေတိ ကတွာ ဝုတ္တံ။ **စူဠကန္တိ** ဥပဍ္ဎဘာဂတော
ပိ ဥပဍ္ဎံ။ စတုတ္ထဘာဂဿေတံ အဓိဝစနံ။

"သာမဏေရာ။ပေ။ ဌပေန္တီ" တိ ဣဒံ ဝဿဂ္ဂေန အဘာဇိယံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **တတ္ထ တတ္ထာ** တိ မဂ္ဂေ ဝါ
စေတိယင်္ဂဏေ ဝါ။ **ဒါပေတုံ န လဘန္တီ** တိ သာမဏေရေဟိ ဒါပေတုံ အနနုစ္ဆဝိကတ္တာ ဝုတ္တံ။ န ဟိ တံ ပုပ္ဖဒါနံ နာမ
သိယာ။ ယဒိ ဟိ တထာ အာဂတာနံ တေသံ ဒါနံ ပုပ္ဖဒါနံ ဘဝေယျ, သာမဏေရေဟိပိ ဒါတုံ န လဗ္ဘေယျ။ **သယမေ
ဝါ**တိ သာမဏေရာ သယမေဝ။ **ယာဂုဘတ္တာဒီနိ အာဒါယာ** တိ ဣဒံ ဘိက္ခူနံ အတ္ထာယ ယာဂုဘတ္တာဒိသမ္ပာဒနံ သန္
ဓာယ ဝုတ္တတ္တာ "န ဝဋ္ဋတီ"တိ အဝိသေသေန ဝုတ္တံ။

ဝုတ္တနယေနေဝါ တိ မာတာပိတူနံ တာဝ ဟရိတွာပိ ဟရာပေတွာပိ ပက္ကောသိတွာပိ ပက္ကောသာပေတွာပိ
ဒါတုံ ဝဋ္ဋတိ, သေသဉာတကာနံ ပက္ကောသာပေတွာဝ။ မာတာပိတူနဉ္စ ဟရာပေန္တေန ဉာတိသာမဏေရေဟေဝ ဟရာ
ပေတဗ္ဗံ, ဣတရေ ပန ယဒိ သယမေဝ ဣစ္ဆန္တိ, ဝဋ္ဋတီတိ ဣမံ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယံ ဖလေပိ အတိဒိသတိ, တသ္မာ ဖလ
မ္ပိ မာတာပိတူနံ ဟရဏဟရာပနာဒိနာ ဒါတုံ ဝဋ္ဋတိ, သေသဉာတီနံ ပက္ကောသာပေတွာဝ။ ဣဒါနိ "ယော ဟရိတွာ ဝါ
ဟရာပေတွာ ဝါ။ပေ။ ဣဿရဝတာယ ဒဒတော ထုလ္လစ္စယ"န္တိ ဣမံ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယံ ဖလေပိ သင်္ခိပိတွာ ဒဿ
ေန္တော **"ကုလသင်္ဂဟတ္ထာယ ပနာ"** တိအာဒိမာဟ။ **ခီဏပရိဗ္ဗယာန** န္တိ အာဂန္တုကေ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ဖလပရိစ္
ဆေဒေန ဝါ**တိ "ဧတ္တကာနိ ဖလာနိ ဒါတဗ္ဗာနီ"တိ ဧဝံ ဖလပရိစ္ဆေဒေန ဝါ။ **ရုက္ခပရိစ္ဆေဒေန ဝါ** တိ "ဣမေဟိ ရုက္
ခေဟိ ဒါတဗ္ဗာနီ"တိ ဧဝံ ရုက္ခပရိစ္ဆေဒေန ဝါ။ ပရိစ္ဆိန္နေသုပိ ရုက္ခေသု "ဣဓ ဖလာနိ သုန္ဒရာနိ, ဣတော ဂဏှ
ထာ"တိ ဝဒန္တေန ကုလသင်္ဂဟော ကတော နာမ ဟောတီတိ အာဟ **"ဧဝံ ပန န ဝတ္တဗ္ဗ"** န္တိ။

ရုက္ခစ္ဆလ္လီ တိ ရုက္ခတ္တစော။ တေသံ တေသံ ဂိဟီနံ ဂါမန္တရဒေသန္တရာဒီသု သာသနပဋိသာသနဟရဏံ **ဇင်္
ဃပေသနိကံ**။ တေနာဟ "ဂိဟီနံ ဒူတေယျံ သာသနဟရဏကမ္မ"န္တိ။ ဒူတဿ ကမ္မံ **ဒူတေယျံ** ။ **ပဌမံ သာသနံ အဂ္ဂ
ဟေတွာပိ။ပေ။ ပဒေ ပဒေ ဒုက္ကဋန္တိ** ဣဒံ တဿ သာသနံ အာရောစေဿာမီတိ ဣမိနာ အဓိပ္ပာယေန ဂမနံ သန္
ဓာယ ဝုတ္တံ, တဿ ပန သာသနံ ပဋိက္ခိပိတွာ သယမေဝ ကာရုညေန ဌိတော ဂန္တွာ အတ္တနော ပတိရူပံ သာသနံ အာ
ရောစေတိ, အနာပတ္တိ။ **ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တပ္ပကာရ** န္တိ "မမ ဝစနေန ဘဂဝတော ပါဒေ ဝန္ဒထာ"တိအာဒိနာ ဝုတ္တပ္ပကာ
ရံ သိက္ခာပဒေ ပဌမံ ဝုတ္တံ။ **ပက္ကမတာယသ္မာ** တိ ဣဒံ ပဗ္ဗာဇနီယကမ္မဝသေန ဝုတ္တံ။ ပုန **ပက္ကမတာယသ္မာ** တိ
ဣဒံ ပန ပဗ္ဗာဇနီယကမ္မကတဿ ဝတ္တဝသေန ဝုတ္တံ။ **ပဌမသင်္ဃဘေဒသဒိသာနေဝါ** တိ ဧတ္ထ အင်္ဂေသုပိ ယထာ
တတ္ထ ပရက္ကမနံ, ဧဝံ ဣဓ ဆန္ဒာဒီဟိ ပါပနံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ သေသံ တာဒိသမေဝါတိ။

ကုလဒူသကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

နိဂမနဝဏ္ဏနာ

၄၄၂. ပဌမံ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇနံ ဧတေသန္တိ **ပဌမာပတ္တိကာ** ။ **တတ္တကာနိ အဟာနိ** တိ ပဋိစ္ဆာဒိတဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ အာရောစိတဒိဝသော, တာဝ ဒိဝသပက္ခမာသသံဝစ္ဆရဝသေန ယတ္တကော ကာလော အတိက္ကန္တော, တတ္တကံ ကာလန္တိ အတ္ထော။ **အကာမေန အဝသေနာ**တိ ဧတ္ထ အပ္ပဋိကမ္မကတာယ အာပတ္တိယာ သဂ္ဂမောက္ခာဝရဏဘာဝတော အနိစ္ဆန္တေနပိ ပရိဝသိတဗ္ဗန္တိ အဓိပ္ပာယော။ **အဝ္ဟာတဗ္ဗော** တိ အဗ္ဘာနကမ္မဝသေန ပက္ကောသိတဗ္ဗော။ **တေ စ ဘိက္ခူ ဂါရယှာ** တိ ဧတ္ထ ယေ ဥဒ္ဒိဋ္ဌာ ဥတ္တာ အဗ္ဘေန္တိ, တေ ဘိက္ခူ စ ဂရဟိတဗ္ဗာ သာတိ သာရာ သဒေသာ, ဒုက္ကဋံ အာပဇ္ဇန္တီတိ အယမတ္ထော ဟာကဗ္ဗောယေတတိ န ဝုတ္တော။ **သာမီစီ**တိ ဝတ္တံ။

ကင်္ခါဝိတရဏိယာ ပါတိမောက္ခဝဏ္ဏနာယ

တေရသကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. အနိယတကဏ္ဍံ

၁. ပဌမအနိယတသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၄၄၃. ပုတ္တသဒ္ဒေန သာမညနိဒ္ဒေသတော ဧကေသေသနယေန တ ပုတ္တီပိ ဂဟိတာတိ အာဟ **"ဗဟူ ဓီတရော စာ"**တိ။ **အနုပ္ပအနေသူ** တိ ခုဒ္ဒကေသု စေဝ မဟန္တေသု စ အနေသု။ ဆဏံ နာမ အတ္တနော ဂေဟေ ကတ္တဗ္ဗမင်္ဂလန္တိ အာဟ **"အာဝါဟဝိဝါဟမင်္ဂလာဒီသူ"** တိ။ တတ္ထ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဖဂ္ဂုဏမာသာဒီသု ဥတ္တရဖဂ္ဂုဏာဒိအဘိလက္ခိတဒိဝသေသု သပရိဇနာနံ မနုဿာနံ မင်္ဂလကရဏမ္ပိ သင်္ဂဏှာတိ။ **အန္တရုဿဝေသူ** တိ မဟုဿဝဿ အန္တရန္တရာ ပဝတ္တိတဥဿဝေသု။ **အာသာဠ္ဟီပဝါရဏာနက္ခတ္တာဒီသူ** တိ ဧတ္ထ နက္ခတ္တသဒ္ဒော ပစ္စေကံ ယောဇေတဗ္ဗော။ တတ္ထ **အာသာဠ္ဟီနက္ခတ္တ** န္တိ ဝဿူပနာယိကပူဇာဒိဝသံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, **ပဝါရဏာနက္ခတ္တ** န္တိ ပဝါရဏာပူဇာဒိဝသံ သန္ဓာယ။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ယသ္မိံ နက္ခတ္တေ ကမနိဂမတသိနော တယော သတ္တ တ ဒိဝသေ နက္ခတ္တယောသနံ ကတွာ ယထာဝိဘဝံ အလင်္ကတပဋိယတ္တာ ဘောဂေ ပရိဘုဉ္ဇန္တာ နက္ခတ္တကီဠံ ကီဠန္တိ, တမ္ပိ သင်္ဂဏှာတိ။ **ဣမေပိ အရကာ**တိ အတ္တနော အရကေ သန္ဓာယ ဝဒန္တိ။ **တဒနန္တရ** န္တိ ဘိက္ခူနံ ဘောဇနာနန္တရံ။

၄၄၄-၄၄၅. **တံ ကမ္မ** န္တိ တံ အဇ္ဈာစာရကမ္မံ။ **ဘိက္ခု နိသိန္နေ** တိ ဧတ္ထ **ဘိက္ခူ** တိ ဘုမ္မတ္တေ ပစ္စတ္တဝစနံ, ဘုမ္မဝစနဿ တ လောပံ ကတွာ နိဒ္ဒေသောတိ အာဟ **"ဘိက္ခုမ္ဟိ နိသိန္နေ"** တိ။ ဟဋ္ဌိယံ "သောတဿ ရဟော"တိ ဣဒံ အတ္ထုဒ္ဓါရဝသေန ဝုတ္တံ, "ပဋိစ္ဆန္နေ အာသနေ"တိ ပန ဝစနတော "သက္ကာ ဟောတိ မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိသေဝိတု"န္တိ စ ဝုတ္တတ္တာ စက္ခုဿ ရဟော ဣဓာဓိပ္ပေတောတိ ဒဿေတုံ **"ကိဉ္စာပိ"** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ပရိစ္ဆေဒေါ ဝေဒိတဗ္ဗော**တိ ရဟော နိသဇ္ဇာပတ္တိယာ ပရိစ္ဆေဒေါ ဝဝတ္ထာနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဣဒာနိ စက္ခုဿ ရဟေနေဝ အာပတ္တိ ပရိစ္ဆိန္နိတွာ ဒဿေန္တော **"သစေပိ ဟိ"**တိအာဒိမာဟ။ **ပိဟိတကဝါဋဿ** တိ ဣမိနာ ပဋိစ္ဆန္နဘာဝတော စက္ခုဿ ရဟောသဗ္ဘာဝံ ဒဿေတိ။ **အပိဟိတကဝါဋဿ** တိ ဣမိနာ အပ္ပဋိစ္ဆန္နဘာဝံ ဒဿေတိ။ အပ္ပဋိစ္ဆန္နေ စ ဒုတိယသိက္ခာပဒေ အာဂတနယေန သောတဿ ရဟာဝသေနပိ ပရိစ္ဆေဒေါ ဝေဒိတဗ္ဗောတိ အာဟ **"အန္တောဒွါဒသဟတ္ထေပိ ဩကာသေ"**တိ ။ "အန္တောဒွါဒသဟတ္ထေ"တိ ဟိ ဣဒံ သောတဿ ရဟာဘာဝံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ယဒိ ဟိ စက္ခုဿေဝ ရဟာဘာဝံ သန္ဓာယ ဝဒေယျ , "အန္တောဒွါဒသဟတ္ထေ"တိ န ဝဒေယျ အပ္ပဋိစ္ဆန္နေ တတော ဒူရတရေ နိသိန္နေပိ စက္ခုဿ ရဟာသမ္ဘဝတော။ ယသ္မာ နိသီဒိတွာ နိဒ္ဒာယန္တော ကပိမိဒ္ဓပရေတော ကဉ္စိ ကာလံ စက္ခူနိ ဥမ္မီလေတိ, ကဉ္စိ ကာလံ နိမီလေတိ, န စ မဟာနိဒ္ဒံ ဩက္ကမတိ, တသ္မာ "နိဒ္ဒာယန္တောပိ အနာပတ္တိ ကရောတီ"တိ ဝုတ္တံ။ နိပဇ္ဇိတွာ နိဒ္ဒာယန္တော ပန တာဒိသော န ဟောတီတိ အာဟ **"နိပဇ္ဇိတွာ နိဒ္ဒာယန္တော န ကရောတီ"**တိ, အနာပတ္တိံ န ကရောတီတိ အတ္ထော။

ပဋိလဒ္ဓသောတာပတ္တိဖလာ တိ အန္တိမပရိစ္ဆေဒတော အရိယသာဝိကံ ဒဿေတိ။ **ပဋိဝိဒ္ဓစတုသစ္စာ** တိ သောတာပတ္တိမဂ္ဂေန ပဋိဝိဒ္ဓစတုသစ္စာ။ **တိဏ္ဏံ ဓမ္မာနံ အညတရေန ကာရေတဗ္ဗော** တိ နိသဇ္ဇံ ပဋိဇာနမာနဿ တိဏ္ဏံ ဓမ္မာနံ အညတရသမာယောဂေ ဟောတိယေတတိ ဝုတ္တံ။ ဟရာဇိကေန ပန သင်္ဃာဒိသေသေန စ ဟာစိတ္တိယေန စ တေနာကာရေန နိသဇ္ဇံ ပဋိဇာနမာနော ဝ ကာရေတဗ္ဗော။ **န အပ္ပဋိဇာနမာနော**တိ အလဇ္ဇိပိ အပ္ပဋိဇာနမာနော အာပတ္တိယာ န ကာရေတဗ္ဗောတိ အဝိသေသေန ဝုတ္တံ။ သော ဟိ ယာဝ န ပဋိဇာနာတိ, တာဝ နေဝ သုဒ္ဓေါ, န အသုဒ္ဓေါတိ တ ဝတ္တဗ္ဗော, ဝတ္တာနုသန္ဓိနာ ပန ကာရေတဗ္ဗော။ ဝုတ္တဥ္ဟေတံ –

> "ပဋိညာ လဇ္ဇီသု ကတာ၊ အလဇ္ဇီသု ဧဝံ န ဝိဇ္ဇတိ။
> ဗဟုမ္ပိ အလဇ္ဇီ ဘာသေယျ၊ ဝတ္တာနုသန္ဓိတေန ကာရယေ"တိ။ (ပရိ. ၃၅၉)။

ယေန ဝ သာ သဒ္ဓေယျဝစသာ ဥပါသိကာ ဝဒေယျ, တေန သော ဘိက္ခု ကာရေတဗ္ဗော တိ ဧတ္ထ "ပဋိဇာနမာနော"တိ အဝုတ္တေပိ အဓိကာရတ္တာ **"ပဋိဇာနမာနောဝ တေန သော ဘိက္ခု ကာရေတဗ္ဗော"** တိ ဝုတ္တံ။ တထာရူပါယ ဥပါသိကာယ ဝစနေန အညထတ္တာဘာဝတော ဒိဋ္ဌံ **နာမ တထာပိ ဟောတိ, အညထာပိ ဟောတီ** တိ ဒဿနေန အညထတ္တသမ္ဘဝံ ဒဿေတိ။ **ဧဝံ မဟိဒ္ဓိကာ နာမ။ပေ.။ ဝဒပေထာ** တိ ဣဒံ "ဧဝံ မဟိဒ္ဓိကာပိ တုမှေဟ ဝေရူပေ အာသင္ကနီယေ ဌာနေ ကသ္မာ အနုပပရိက္ခိတွာ နိသိန္နတ္ထ, တုမှာဒိသေဟိ နာမ အန္တရာယရေ နိသီဒန္တေဟိ ဥပပရိက္ခိ

တ္တတ ပတိရူပေ ဌာနေ နိသီဒိတဗ္ဗ”န္တိ ထေရံ ဩဝဒန္တော အာဟ, န ပန အသဒ္ဓဟန္တော။ ထေရော အတ္တနော အနုပပရိက္ခိတ္တတ အနိသိန္နဘာဝံ ဒဿေန္တော **“အန္တရဃရဿေဝေသော အာဝုသော ဒေသော”** တိ အာဟ။ **ဝေမကာသိန္နံ** တိ အတ္တနော နိဂူဟိတဗ္ဗမ္ပိ ဂုဏံ ပကာသေန္တော ဇဝံ ဝိယ ကုလ္လဒ္ဒိဟဒ္ဒိုဟာရိယံ အကာသိ။ **ရက္ခေယျာသိ မ** န္တိ “မာ မံ အသညေပိ ဇဝံ ဇာနန္တု”တိ အတ္တနော ဂုဏံ အဇာနာပေတုကာမော ဝဒတိ။

၄၄၆-၄၅၁. မာတုကမဿ မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိသေဝန္တော တိ ဧတ္ထ “မဂ္ဂေ”တိ ဟဌသေသော ဒဋ္ဌဗ္ဗောတိ အာဟ **“မာတုကမဿ မဂ္ဂေ”** တိ။ ရဟော နိသဇ္ဇဿာဒဿ အသတိပိ မေထုနရာဂဘာဝေ တပ္ပဋိဗဒ္ဓကိလေသတ္တာ ဝုတ္တံ **“မေထုနဓမ္မသန္နိဿိတကိလေသော ဝုစ္စတီ”** တိ, တေနေဝ **သန္နိဿိတ** ဂ္ဂဟဏံ ကတံ။ တံ သန္ဓာယ အ ဂတေပိ အသုဒ္ဓစိတ္တေန ဂတတ္တာ **“အဿာဒေ ဉပ္ပန္နေ ဟစိတ္တိယ”** န္တိ ဝုတ္တံ။ **ရဟဿာဒေ ဉပ္ပန္နေတိ အနာပတ္တီ**တိ သုဒ္ဓစိတ္တေန ဂန္တွာ နိသိန္နတ္တာ စိတ္တုပ္ပာဒမတ္တေနေတ္ထ အာပတ္တိ န ဟောတီတိ ဝုတ္တံ။ **အယံ ဓမ္မော အနိယတော** တိ ဧတ္ထ တိဏ္ဏံ အာပတ္တီနံ ယံ အာပတ္တိံ တ ဝတ္တုံ တ ပဋိဇာနာတိ, တဿ ဝသေန ကာရေတဗ္ဗတာယ အနိယတောတိ အယမတ္ထော ဟာကဋ္ဌောယေဝတိ န ဝုတ္တော။ ယံ အာပတ္တိံ ပဋိဇာနာတိ, တဿာ ဝသေနေတ္ထ အင္ဂဘေဒော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ပဌမအနိယတသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ဒုတိယအနိယတသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၄၅၂. “ဧကော”တိ ဝုတ္တတ္တာ “နိသဇ္ဇံ ကပ္ပေတုံ ပဋိက္ခိတ္တ”န္တိ ကုမိနာ သမ္ဗန္ဓော န ဃဋ္ဋတီတိ အာဟ **“ယံ ဧကော။ပေ။ သမ္ဗန္ဓော ဝေဒိတဗ္ဗော”** တိ။ **တေံ ပစ္စတ္တဝစန** န္တိ “ဧကော”တိ ဣဒံ ပစ္စတ္တဝစနံ။

၄၅၃. ဗဟိ ပရိက္ခိတ္တ န္တိ ဗဟိ ဟကာရာဒိနာ ပရိက္ခိတ္တံ။ **ပရိဝေဏင်္ဂဏ** န္တိ ပရိဝေဏမာဋ္ဋကံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ကုတ္တိပိ ပုရိသောပီ** တိ ဧတ္ထ ပဌမေ ကသ္မာ ကုတ္တိသတမ္ပိ အနာပတ္တိံ န ကရောတိ, ဣဓ ကောပိ ကသ္မာ အနာပတ္တိံ ကရောတီတိ? ဝုစ္စတေ – ပဌမသိက္ခာပဒံ “သက္ကာ ဟောတိ မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိသေဝိတု”န္တိ ဝုတ္တတ္တာ မေထုနဓမ္မဝသေန အာဂတံ, န စ မေထုနဿ မာတုကမော ဒုတိယော ဟောတိ။ ကုတ္တိယော ဟိ အညမညဿာ ဝဇ္ဇံ ပဋိစ္ဆာဒေန္တိ, တေနေဝ ဝေသာလိယံ မဟာဝနေ ဒ္ဒတရံ ဝိဝရိတ္တတ နိပန္နေ ဘိက္ခုမှပဟိ သမ္ဗဟုလာ ကုတ္တိယော ယာဝဒတ္ထံ ကတ္တတ ပက္ကမိံသု, တသ္မာ တတ္ထ “ကုတ္တိသတမ္ပိ အနာပတ္တိံ န ကရောတီ”တိ ဝုတ္တံ။ ဣဒံ ပန သိက္ခာပဒံ ဒုဋ္ဌုလ္လတစာဝသေန အာဂတံ “အလဥ္စ ခေါ ဟောတိ မာတုကမံ ဒုဋ္ဌုလ္လာဟိ တစာဟိ ဩဘာသိတု”န္တိ ဝုတ္တတ္တာ။ ဒုဋ္ဌုလ္လတစဥ္စ သုတ္တတ မာတုကမောပိ န ပဋိစ္ဆာဒေတိ။ တေနေဝ **ဒုဋ္ဌုလ္လတစာသိက္ခာပဒေ** ယာ တာ ကုတ္တိယော ဟိရိမနာ, တာ နိက္ခမိတ္တတ ဘိက္ခူ ဥဇ္ဈာပေသုံ, တသ္မာ ဣဓ “ကုတ္တိပိ အနာပတ္တိံ ကရောတီ”တိ ဝုတ္တံ။ ဣဓ အပ္ပဋိစ္ဆန္နတ္တာ ကုတ္တိပိ အနာပတ္တိံ ကရောတိ, တတ္ထ ပဋိစ္ဆန္နတ္တာ ကုတ္တိသတမ္ပိ အနာပတ္တိံ န ကရောတီတိ စ ဝဒန္တိ။

ကာယသံသဂ္ဂဝသေန **အနန္ဓော** ဝုတ္တော, ဒုဋ္ဌုလ္လတစာဝသေန **အဗဓိရော။ အန္ဓောဒ္ဒတဒသဟတ္ထေ ဩကာသေ**တိ သောတဿ ရဟာဘာဝေ ဝုတ္တော, ဧတေန “သောတဿ ရဟော ဒ္ဒတဒသဟတ္ထေန ပရိစ္ဆိန္ဒိတဗ္ဗော”တိ ဒဿေတိ ။ တသ္မာ ဒ္ဒတဒသဟတ္ထတော ဗဟိ နိသိန္နော အနာပတ္တိံ န ကရောတိ သတိပိ စက္ခုဿ ရဟာဘာဝေ သောတဿ ရဟာဘာဝတော။ ဣမသ္မိဥ္ဟိ သိက္ခာပဒေ အပ္ပဋိစ္ဆန္နတ္တာ သောတဿ ရဟောယေဝ အဓိပ္ပေတော။ ဟဋ္ဌိယံ ပန “စက္ခုဿ ရဟော”တိ အတ္ထုဒ္ဓာရဝသေန ဝုတ္တံ။ **ကေနစိ** ပန “ဒွေပိ ရဟာ ဣဓ အဓိပ္ပေတာ”တိ ဝုတ္တံ, တံ န ဂဟေတဗ္ဗံ။ န ဟိ အပ္ပဋိစ္ဆန္နေ ဩကာသေ စက္ခုဿ ရဟော သမ္ဘဝတိ ဒ္ဒတဒသဟတ္ထတော ဗဟိ ဒဿနဝိသယေ ဒူရတရေ နိသိန္နဿပိ ဒဋ္ဌုံ သက္ကုဏေယျဘာဝတော။ **နိဒ္ဒာယန္တောပီ** တိ ကုမိနာ “နိပဇ္ဇိတ္တတ နိဒ္ဒာယန္တောပိ ဂဟိတောယေဝတ”တိ တီသုပိ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ။ “နိပဇ္ဇိတ္တတ နိဒ္ဒာယန္တေပိ သတိပိ စက္ခုဿ ရဟေ အဗဓိရတ္တာ သောတဿ ရဟော နတ္ထီ”တိ **ဂဏ္ဌိပဒကာရာနံ** အဓိပ္ပာယော။ ယထာ ပန နိပဇ္ဇိတ္တတ နိဒ္ဒာယန္တော အန္ဓော ဝိယ ကိဉ္စိ န ပဿတီတိ စက္ခုဿ ရဟော သမ္ဘဝတိ, တထာ ဗဓိရော ဝိယ ကိဉ္စိ သဒ္ဒံ န သုဏာတီတိ သောတဿ ရဟောပိ သမ္ဘဝတီတိ သက္ကာ ဝတ္တုံ။ အဋ္ဌကထာယဉ္စ **ဋ္ဌိတော တ နိသိန္နော တတိ ဧတ္ထ**

ကမေဝ ဝုတ္တံ, ပဌမသိက္ခာပဒေ ဝိယ “နိပဇ္ဇိတွာ နိဒ္ဒါယန္တောပိ အနာပတ္တိံ န ကရောတီ”တိ ဣဒံ ပန န ဝုတ္တံ, တသ္မာ ဝိမံသိတွာ ယထာ န ဝိရုဇ္ဈတိ, တထာ ဂဟေတဗ္ဗံ။

သောတဿ ရဟာဘာဝေ ဣဓာဓိပ္ပေတတ္တာ **“ဗဓိရော ပန စက္ခုမာပီ”**တိ ဝုတ္တံ။ အန္ဓဿ အပ္ပဋိစ္ဆန္နမ္ပိ ပဋိစ္ဆန္နပက္ခံ ဘဇတီတိ ပဌမသိက္ခာပဒဿ ဝိသယတ္တာ ဝုတ္တံ **“အန္ဓော တ အဗဓိရောပိ န ကရောတီ”** တိ။ ယထေဝ ဟိ တတ္ထ အပိဟိတကဝါဋဿ ဂဗ္ဘဿ အန္ဓော သမီပေပိ ဌိတော အန္ဓော အနာပတ္တိံ န ကရောတိ, ဝေမယမ္ပီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ဥဘယတ္ထာပီ** တိ ဒွီသုပိ အနိယတေသု။ ယသ္မာ ဒွီဟိ သိက္ခာပဒေဟိ ဥဒာယိတ္ထေရံ အာရဗ္ဘ ဝိသုံ ပညတ္တာ ကာစိ အာပတ္တိ နာမ နတ္ထိ, တသ္မာ တဿ တဿ သိက္ခာပဒဿ အာဒိကမ္မိကေ သန္ဓာယ အာဒိကမ္မိကာနံ အနာပတ္တိ ဝုတ္တာ။ ဥပနန္ဒတ္ထေရာဒယော ဟိ ရဟော နိသဇ္ဇာဒီနံ အာဒိကမ္မိကာ။ ဘဂဝတာ ပန ပဌမံ ပညတ္တ သိက္ခာပအနိယေဝ ဂဟေတွာ ဥပနန္ဒဝတ္ထုသ္မိံ အနိယတက္ကမော ဒဿိတော။ ယဒိ ဣမေဟိ သိက္ခာပဒေဟိ ဝိသုံ ပညတ္တာ အာပတ္တိ နာမ နတ္ထိ, အထ ကသ္မာ ဘဂဝတာ အနိယတဒွယံ ပညတ္တန္တိ? ဝေရူပယပိ ဥပာသိကာယ ဝုစ္စမာနော ပဋိဇာနမာနောယေဝ အာပတ္တိယာ ကာရေတဗ္ဗော, န အပ္ပဋိဇာနမာနောတိ ဒဿနတ္ထံ ဘဂဝတာ ယာယ ကာယစိ အာပတ္တိယာ ယေန ကေနစိ စောဒိတေ ပဋိညာတကရဏံယေဝ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ ကတွာ ဝိနယဝိနိစ္ဆယလက္ခဏံ ဌပိတံ။ အထ ဘိက္ခုနိနံ အနိယတံ ကသ္မာ န ဝုတ္တန္တိ? ဣဒမေဝ လက္ခဏံ သဗ္ဗတ္ထ အနုဂတန္တိ န ဝုတ္တံ။

ဒုတိယအနိယတသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဣတိ သမန္တပာသာဒိကာယ ဝိနယဋ္ဌကထာယ သာရတ္ထဒီပနိယံ

အနိယတဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. နိဿဂ္ဂိယကဏ္ဍံ

၁. စီဝရဝဂ္ဂေါ

၁. ပဌမကထိနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၄၅၉. **သမိတာဝိနာ**တိ သမိတပာပေန။ **ကေတမကေ စေတိယေ**တိ ကေတမယက္ခဿ စေတိယဋ္ဌာနေ ကတဝိဟာရော ဝုစ္စတိ။ **ပရိဘုဉ္ဇိတုံ အနုညာတံ ဟောတီ** တိ ဘဂဝတာ ဂဟပတိစီဝရေ အနုညာတေ ဗဟူနိ စီဝရာနိ လဘိတွာ ဘဏ္ဍိကံ ကတွာ သီသေပိ ခန္ဓေပိ ကဋိယာပိ ဌပေတွာ အာဂစ္ဆန္တေ ဘိက္ခူ ဒိသွာ စီဝရေ သီမံ ဗန္ဓန္တေန တိစီဝရံ ပရိဘောဂတ္ထာယ အနုညာတံ, န ပန အဓိဋ္ဌာနဝသေန။ နဟာယန္တိ ဧတ္ထာတိ **နဟာနံ,** နဟာနတိတ္ထံ။

၄၆၀. ဧကော ကိရ ဗြာဟ္မဏော စိန္တေသိ "ဗုဒ္ဓရတနဿ စ သင်္ဃရတနဿ စ ပူဇာ ပညာယတိ, ကထံ နု ခော ဓမ္မရတနံ ပူဇိတံ နာမ ဟောတီ"တိ။ သော ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ တမတ္ထံ ပုစ္ဆိ။ ဘဂဝါ အာဟ "သစေပိ ဗြာဟ္မဏ ဓမ္မရတနံ ပူဇေတုကာမော, ဧကံ ဗဟုဿုတံ ပူဇေဟီ"တိ။ ဗဟုဿုတံ ဘန္တေ အာစိက္ခထာတိ။ ဘိက္ခုသင်္ဃံ ပုစ္ဆာတိ။ သော ဘိက္ခူ ဥပသင်္ကမိတွာ "ဗဟုဿုတံ ဘန္တေ အာစိက္ခထာ"တိ အာဟ။ အာနန္ဒတ္ထေရော ဗြာဟ္မဏာတိ။ ဗြာဟ္မဏော ထေရံ သဟဿဂ္ဃနကေန စီဝရေန ပူဇေသိ။ တေန ဝုတ္တံ **"ပဋိလာဘဝသေန ဥပ္ပန္န"** န္တိ။ **ဥပ္ပန္နံ**-သဒ္ဒော နိပ္ဖန္နပရိယာယောပိ ဟောတီတိ တံ ပဋိက္ခိပန္တော အာဟ **"နော နိပ္ဖတ္တိဝသေနာ"** တိ။ ပဌမမေဝ ဟိ တံ တန္တဝာယကမ္မေန နိပ္ဖန္နံ။

ထေရဿ သန္တိကေ ဥပဇ္ဈံ ကဟာပေတွာ သယံ အနုဿာဝနကမ္မံ ကရောတီ တိ ဧတ္ထ သာရိပုတ္တတ္ထေရောပိ တထေဝ ကရောတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဧဝံ ဧကမေကေန အတ္တနော ပတ္တစီဝရံ ဒတွာ ပဗ္ဗာဇေတွာ ဥပဇ္ဈံ ဂဏှာပိတာနိ ပဉ္စ ပဉ္စ ဘိက္ခုသတာနိ အဟေသုံ။ **အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ အတိဝိယ မမာယတီ** တိ အာနန္ဒတ္ထေရော တာဝ မမာယတု အခီဏာသဝဘာဝတော, သာရိပုတ္တတ္ထေရော ကထန္တိ? န ဣဒံ မမာယနံ ဂေဟဿိတပေမဝသေန, အထ ခော ဂုဏသမ္ဘာဝနာဝသေနာတိ နာယံ အေသော။ **နဝမံ တ ဒိဝသံ ဒသမံ တ**တိ ဘုမ္မတ္ထေ ဥပယောဂဝစနံ, နဝမေ တ ဒသမေ တ ဒိဝသေတိ အတ္ထော။ **သစေ ဘဝေယျာ** တိ သစေ ကဿစိ ဧဝံ သိယာ။ **ဝုတ္တသဒိသမေဝာ** တိ ဧတ္ထ "ဝုတ္တဒိသမေဝာ"တိပိ ပဌန္တိ။ **ဓာရေတု**န္တိ ဧတ္ထ "အာဟာ"တိ ဟဋ္ဌသေသော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

၄၆၂-၄၆၃. **နိဋ္ဌိတစီဝရသ္မိ** န္တိ ဘုမ္မဝစနဿ လောပံ ကတွာ နိဒ္ဒေသောတိ အာဟ **"နိဋ္ဌိတေ စီဝရသ္မိ"** န္တိ, စီဝရဿ ကရဏပလိဗောဓေ ဥပစ္ဆိန္နေတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဟာသပဋ္ဋဂဏ္ဌိကပဋ္ဋပရိယောသာနံ ယံ ကိဉ္စိ ကာတဗ္ဗံ, တံ ကတွာတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **သူစိယာ ပဋိသာမန**န္တိ ဣဒံ သူစိကမ္မဿ သမ္မာ ပရိနိဋ္ဌိတဘာဝဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ, သူစိကမ္မနိဋ္ဌာနမေဝေတ္ထ ပမာဏံ။ **ဓောတေသမ္ပိ** တိ ဝိနဋ္ဌာဒိ ပရာမသတိ။

ကထိနေ စ ဥဗ္ဘတသ္မိ န္တိ ယံ သင်္ဃဿ ကထိနံ အတ္ထတံ, တသ္မိံ ကထိနေ စ ဥဗ္ဘတေတိ အတ္ထော။ **ဒုတိယဿ ပလိဗောဓဿ အဘာဝံ ဒဿေတီ**တိ အာဝါသပလိဗောဓဿ အဘာဝံ ဒဿေတိ။ ဧတ္ထ စ "နိဋ္ဌိတစီဝရသ္မိံ ဥဗ္ဘတသ္မိံ ကထိနေ"တိ ဣမေဟိ ဒွီဟိ ပဒေဟိ ဒွိန္နံ ပလိဗောဓာနံ အဘာဝဒဿနေန အတ္ထတကထိနဿ ပဉ္စ မာသဗ္ဘန္တရေ ယာဝ စီဝရပလိဗောဓော အာဝါသပလိဗောဓော စ န ဥပစ္ဆိဇ္ဇတိ, တာဝ အနဓိဋ္ဌိတံ အဝိကပ္ပိတံ အတိရေကစီဝရံ ဒသာဟတော ပရမ္ပိ ဌပေတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဒီပေတိ။ အတ္ထတကထိနဿ ဟိ ယာဝ ကထိနဿ ဥဗ္ဘာရာ အနာမန္တစာရော အသမာဒာနစာရော ယာဝဒတ္ထစီဝရံ ဂဏဘောဇနံ ယော စ တတ္ထ စီဝရုပ္ပာဒောတိ ဣမေ ပဉ္စာနိသံသာ လဗ္ဘန္တိ။ ပက္ကမနံ အန္တော အဿာတိ **ပက္ကမနန္တိကာ**။ ဧဝံ သေသာပိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဝိတ္ထာရော ပနေတ္ထ အာဂတဋ္ဌာနေယေဝ အာဝိ ဘဝိဿတိ။

ခောမန္တိ ခောမသုတ္တေဟိ တယိတံ ခောမပဋ္ဋစီဝရံ, တထာ သေသာနိ။ **သာဏ**န္တိ သာဏတကသုတ္တေဟိ ကတစီဝရံ။ **ဘင်္ဂ** န္တိ ခောမသုတ္တာဒီနိ သဗ္ဗာနိ ဧကစ္စာနိ တ မိဿေတွာ ကတစီဝရံ။ ဘင်္ဂမ္ပိ တကမယမေဝာတိ ဧကေ။ ဒုကူလံ ပဋ္ဋုဏ္ဏံ သောမာရပဋ္ဋံ စီနပဋ္ဋံ ဣဒ္ဓိဇံ ဒေဝဒိန္နန္တိ ဣမာနိ ပန ဆ စီဝရာနိ ဧတေသံယေဝ အနုလောမာနီတိ ဝိသုံ န

ဝုတ္တာနိ။ **ဒုကူလ**ဥပါဟိ သာဏာသ္သ အနုလောမံ တကမယတ္တာ။ ပဌုဏ္ဏဒေသေ သဥ္ဇာတဝတ္ထံ **ပဌုဏ္ဏံ** ။ "ပဌု ဏ္ဏကောသေယျဝိသေသော"တိ ဟိ **အဘိဓာနကောသေ** ဝုတ္တံ။ သောမာရဒေသေ စီနဒေသေ စ ဇာတဝတ္ထာနိ **သော မာရစီနပဋာနိ**။ ပဌုဏ္ဏာဒီနိ တီဏိ ကောသေယျဿ အနုလောမာနိ ပာဏကေဟိ ကတသုတ္တမယတ္တာ။ **ဣဒ္ဓိဇံ** ဧ ဟိဘိက္ခုနံ ပုညိဒ္ဓိယာ နိဗ္ဗတ္တစီဝရံ, တံ ခောမာဒီနံ အညတရံ ဟောတီတိ တေသံ ဧဝ အနုလောမံ။ ဒေဝတာဟိ ဒိန္နံ စီဝရံ **ဒေဝဒိန္နံ,** တံ ကပ္ပရုက္ခေ နိဗ္ဗတ္တံ ဇာလိနိယာ ဒေဝကညာယ အနုရုဒ္ဓတ္ထေရဿ ဒိန္နဝတ္ထသဒိသံ, တမ္ပိ ခောမာ ဒီနံယေဝ အနုလောမံ ဟောတိ တေသု အညတရဘာဝတော။

မဇ္ဈိမဿ ပုရိသဿ ဝိဒတ္ထိ သန္ဓာယ **"ဒွေဝ ဝိဒတ္ထိယော"** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ဣမိနာ ဒီဃတော ဝဍ္ဍကီဟတ္ထ ပမာဏံ ဝိတ္ထာရတော တတော ဥပဍ္ဍပမာဏံ ဝိကပ္ပနုပဂန္တိ ဒဿေတိ။ တထာ ဟိ "သုဂတဝိဒတ္ထိ နာမ ဣဒါနိ မ ဇ္ဈိမဿ ပုရိသဿ တိဿော ဝိဒတ္ထိယော, ဝဍ္ဍကီဟတ္ထေန ဒိယဍ္ဍော ဟတ္ထော ဟောတီ"တိ **ကုဋိကာရသိက္ခာ ပဒဋ္ဌကထာယံ** (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၂.၃၄၈-၃၄၉) ဝုတ္တံ, တသ္မာ သုဂတင်္ဂုလေန ဒွါဒသင်္ဂုလံ ဝဍ္ဍကီဟတ္ထေန ဒိယဍ္ဍ ဟော ဟတ္ထောတိ သိဒ္ဓံ။ ဧဝဉ္စ ကတွာ သုဂတင်္ဂုလေန အဋ္ဌင်္ဂုလံ ဝဍ္ဍကီဟတ္ထပ္ပမာဏန္တိ ဣဒံ အာဂတမေဝ တိ။

တံ အတိက္ကာမယတော တိ ဧတ္ထ **တန္တိ** စီဝရံ ကာလံ တ ပရာမသတိ။ **တဿ ယော အရုဏော** တိ တဿ စီဝရု ပ္ပါဒဒိဝသဿ ယော အတိက္ကန္တော အရုဏော။ **စီဝရုပ္ပါဒဒိဝသေန သဒ္ဓိံ** န္တိ စီဝရုပ္ပါဒဒိဝသဿ အတိက္ကန္တ အရုဏေန သဒ္ဓိန္တိ အတ္ထော။ **ဒိဝသ**သဒ္ဒေန ဟိ တံဒိဝသနိဿိတော အရုဏော ဝုတ္တော။ **ဗန္ဓိတ္ွာ** တိ ရဇ္ဇုအာဒီဟိ ဗန္ဓိတ္ွာ။ **ဝေဌေတ္ွာ**တိ ဝတ္ထာဒီတိ ဝေဌေတ္ွာ။

ဝစနီယောတိ သဉ္စံ့ အပေက္ခိတ္ွာ ဝုတ္တံ။ **အညထာပိ ဝတ္တဗ္ဗ** န္တိ ဧတ္ထ "ယာယ ကာယစိ ဘာသာယ ပဒပဋိ ပာဋိယာ အဝတ္ွာပိ အတ္ထမတ္တေ ဝုတ္တေ ဝဋ္ဋတီ"တိ ဝဒန္တိ။ **တေနာ**တိ အာပတ္တိံ ပဋိဂ္ဂဏှာဟန္တေန။ ပဋိဂ္ဂါဟ ကေန **"ပဿသီ"** တိ ဝုတ္တေ ဒေသကေန ဝတ္တဗ္ဗဝစနံ ဒဿေတိ **"အာမ ပဿာမီ"** တိ။ ပုန ပဋိဂ္ဂါဟကေန ဝတ္ တဗ္ဗဝစနမာဟ **"အာယတိံ သံဝရေယျာသီ"** တိ။ ဧဝံ ဝုတ္တေ ပုန ဒေသကေန ဝတ္တဗ္ဗဝစနံ **"သာဓု သုဋ္ဌု သံဝရိဿ ာမီ"**တိ။ ဣမိနာ အတ္တနော အာယတိံ သံဝရေ ပတိဋ္ဌိတဘာဝံ ဒဿေတိ။ **ဒွိဝိသု ပန သမ္ဗဟုလာသု တ** တိ ဒွိဝိသု သမ္ဗ ဟုလာသု တ အာပတ္တီသု ပုရိမနယေနေဝ ဝစနဘေဒေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဥက္ကံယံ **အာပတ္တိံ သရတိ ဝိဝရတီ** တိ ဧတ္ထ ဒွ ဧဝ အာပတ္တိယောတိ တ သမ္ဗဟုလာ အာပတ္တိယောတိ တ ဝတ္တဗ္ဗန္တိ အဓိပ္ပာယော။ **စီဝရအနေပိ**တိ နိဿဋ္ဌစီဝ ရဿ အနေပိ။ **ဝတ္ထုဝသေနာ**တိ စီဝရဂဏနာယ။ **ဂဏာဿ ဝုတ္တာ ဟာဋ္ဌိယေဝေတ္ထ ဟာဋ္ဌိ** တိ ဒွိဝိသု ဣမာဟံ အာယသ္မ န္တာနံ နိဿဇ္ဇာမီတိ ဝစနေ ဝိသေသာဘာဝတော ဝုတ္တံ။ **ဇေ၀ါပေ.။ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတီ** တိ ဝတ္ွာ တတ္ထ ကာရဏမာဟ **"ဣတော ဂရုကတရာနီ"**တိအာဒိ။ တတ္ထ **ဣတော**တိ ဣတော နိဿဋ္ဌစီဝရအနတော။ ဥက္ကံကမ္မတော ဥက္ကံဒုတိယ ကမ္မံ ဂရုကတရန္တိ အာဟ **"ဣတော ဂရုကတရာနီ"**တိ။ **ဣမာဟံ စီဝရန္တိ** ဧတ္ထ "ဣမံ စီဝရ"န္တိပိ ပဌန္တိ။

၄၆၈. န ဣမေ သညာ ရက္ခတီ တိ ဣဒံ ဝေမတိကံ အနတိက္ကန္တသညဥ္စ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ယောပိ ဧဝံသညီ, တ ဿပိ**တိ န ကေဝလံ အတိက္ကန္တေ အတိက္ကန္တသညိဿ, အထ ခော ဝေမတိကဿ အနတိက္ကန္တသညိဿ ပီတိ အတ္ထော။ "န ဣမေ သညာ ရက္ခတီ"တိအာဒိနာ ဝုတ္တမတ္ထံ သေသတ္တိကေပိ အတိဒိသတိ။ **ဿေ နယော သဗ္ဗတ္ထ** တိ ဿေ နယော အဝိနဋ္ဌာဒီသုပီတိ အညေသံ စီဝရေသု ဥပစိကာဒီဟိ ခာယိတေသု "မယ္ဟမ္ပိ စီဝရံ ခာယိတ"န္တိ ဧ ဝံသညီ ဟောတီတိအာဒိနာ ယောဇေတဗ္ဗန္တိ ဒဿေတိ။ အနဋ္ဌတော အဝိလုတ္တဿ ဝိသေသမာဟ **"ပသယ္ဟဟာဝ ဟာရဝသေနာ"**တိ။ ထေယျာဝဟာရဝသေန ဂဟိတဥ္ပိ **နဋ္ဌ** န္တိ အဓိပ္ပေတံ, ပသယ္ဟာဝဟာရဝသေန ဂဟိတံ **ဝိလုတ္ တန္တိ**။ **အနာပတ္တိ အညေန ကတံ ပဋိလဘိတ္ွာ ပရိဘုဉ္ဇတီ** တိ ဣဒံ နိဿဇ္ဇနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ယံ ယေန ဟိ ပုရာဏသန္ထတဿ သာမန္တာ သုဂတဝိဒတ္ထိ အနာဒိယိတွာ အညံ နဝံ နိဿဇ္ဇနံ ကတံ, တဿ တံ နိဿဂ္ဂိ ယံ ဟောတိ။ တသ္မာ "အနာပတ္တိ အညေန ကတံ ပဋိလဘိတ္ွာ ပရိဘုဉ္ဇတီ"တိ ဣဒံ ပရဿ နိဿဂ္ဂိယံ အပရဿ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဣမမတ္ထံ သာဓေတိ။ **ပရိဘောဂံ သန္ဓာယ ဝုတ္တ** န္တိ အနတိက္ကန္တေ အတိက္ကန္တသညိဿ ဝေမတိကဿ စ ပရိဘုဉ္ဇန္တဿေဝ ဒုက္ကဋံ, န ပန အပရိဘုဉ္ဇိတ္ွာ ဌပေန္တဿာတိ အဓိပ္ပာယော။

၄၆၉. တိစီဝရံ အဓိဋ္ဌာတု န္တိ နာမံ ဝတ္တတ အဓိဋ္ဌာတုံ။ **န ဝိကပ္ပေတု** န္တိ နာမံ ဝတ္တတ န ဝိကပ္ပေတုံ။ သေ နယော သဗ္ဗတ္ထ။ တသ္မာ တိစီဝရာဒီနိ အဓိဋ္ဌဟန္တေန "ဣမံ သင်္ဃာဋိံ အဓိဋ္ဌာမိ"တိအာဒိနာ နာမံ ဝတ္တတ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗံ။ ဝိကပ္ပေန္တေန ပန "ဣမံ သင်္ဃာဋိံ"န္တိအာဒိနာ တသ္သ တသ္သ စီဝရသ္သ နာမံ အဂ္ဂဟေတွာတဝ "ဣမံ စီဝရံ တုယှံ ဝိကပ္ပေမိ"တိ ဝိကပ္ပေတဗ္ဗံ။ တိစီဝရံ တ ဟောတု အညံ တ, ယဒိ တံ တံ နာမံ ဂဟေတွာတ ဝိကပ္ပေတိ, အဝိကပ္ပိတံ ဟောတိ, အတိရေကစီဝရဋ္ဌာနေယေဝ တိဋ္ဌတိ။ **တတော ပရံ ဝိကပ္ပေတု** န္တိ "စတုမာသတော ပရံ ဝိကပ္ပေတွာတ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ အနုညာတ"န္တိ တီသုပိ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ။ ကေစိ ပန "တတော ပရံ ဝိကပ္ပေတွာတ ယာဝ အာကင်္ခတိ တာဝ ဧတ္ထ ရေ ဝသ္သာနံ စာတုမာသံ, တာဝ ဌပေတုံ အနုညာတ"န္တိပိ ဝဒန္တိ။ "တတော ပရံ ဝိကပ္ပေတုံ အနုဇာနာမီတိ တွော်ဝတာ ဝသ္သိကသာဋိကံ ကဏ္ဍုပ္ပဋိစ္ဆာဒိဥ့ တံ တံ နာမံ ဂဟေတွာတ ဝိကပ္ပေတုံ အနုညာတန္တိ ဝေမတ္တော န ဂဟေတဗ္ဗော တတော ပရံ ဝသ္သိကသာဋိကာဒိနာမသ္သေဝ အဘာဝတော။ တသ္မာ တတော ပရံ ဝိကပ္ပေန္တေနပိ နာမံ ဂဟေတွာတ န ဝိကပ္ပေတဗ္ဗံ။ ဥဘိန္နမ္ပိ တတော ပရံ ဝိကပ္ပေတွာတ ပရိဘောဂဿ အနုညာတတ္တာ တထာ ဝိကပ္ပိတံ အညနာမေန အဓိဋ္ဌဟိတွာတ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗ"န္တိ တီသုပိ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ။

ပစ္စုဒ္ဓရာမိ တိ ဌပေမိ, ပရိစ္စဇာမီတိ တ အတ္ထော။ **ဣမံ သင်္ဃာဋိံ အဓိဋ္ဌာမိ** တိ တွေ့ "ဣမံ စီဝရံ သင်္ဃာဋိံ အဓိဋ္ဌာမီတိ ဝေမ္ပိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ, တမ္ပိ "ဣမံ စီဝရံ ပရိက္ခာရစောဠံ အဓိဋ္ဌာမီ"တိ ဣမိနာ သမေတိ။ **ကာယဝိကာရံ ကရောန္တေနာ** တိ ဟတ္ထေန စီဝရံ ပရာမသန္တေန တ စာလေန္တေန တ။ **ဒုဝိဓန္တိ** သမ္မုခပရမ္မုခဘေဒေသု ဒုဝိဓံ။ **ဟတ္ထပာသေ** တိ ဣဒံ ဒွါဒသဟတ္ထံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, တသ္မာ ဒွါဒသဟတ္ထဗ္ဘန္တရေ ဌိတံ "ဣမ"န္တိ ဝတ္တတ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗံ။ တတော ပရံ "ဧတ"န္တိ ဝတ္တတ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗန္တိ ကေစိ ဝဒန္တိ။ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ပနေတ္ထ န ကိဉ္စိ ဝုတ္တံ။ ဟဋ္ဌိယံ အဋ္ဌကထာယဉ္စ သဗ္ဗတ္ထ "ဟတ္ထပာသော"တိ အဓုတေယျဟတ္ထော ဝုစ္စတိ, တသ္မာ ဣဓ ဝိသေသဝိကပ္ပနာယ ကာရဏံ ဂဝေသိတဗ္ဗံ။ **သာမန္တဝိဟာရေ** နာမ ယတ္ထ တဒဟေဝ ဂန္တွာ နိဝတ္တိတုံ သက္ကာ။ "သာမန္တဝိဟာရေ"တိ ဣဒံ ဒေသနာသီသမတ္တံ, တသ္မာ ဌပိတဋ္ဌာနံ သလ္လက္ခေတွာတ ဒူရေ ဌိတမ္ပိ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗန္တိ ဝဒန္တိ။ **ဌပိတဋ္ဌာနံ သလ္လက္ခေတွာတ** တိ စ ဣဒံ ဌပိတဋ္ဌာနသလ္လက္ခဏံ အနုစ္ဆဝိကန္တိ ကတွာ ဝုတ္တံ, စီဝရသလ္လက္ခဏမေဝေတ္ထ ပမာဏံ။

အဓိဋ္ဌဟိတွာတ ဌပိတဝတ္တေဟိ တိ ပရိက္ခာရစောဠနာမေန အဓိဋ္ဌဟိတွာတ ဌပိတဝတ္တေဟိ။ အဓိဋ္ဌာနတော ပုဗ္ဗေ သင်္ဃာဋိအာဒိတေဟာရသ္သ အဘာဝတော "ဣမံ ပစ္စုဒ္ဓရာမီ"တိ ပရိက္ခာရစောဠသ္သ ဝိသုံ ပစ္စုဒ္ဓာရဝိဓိ ဒဿေတိ။ ပရိက္ခာရစောဠနာမေန ပန အဓိဋ္ဌိတတ္တာ "ဣမံ ပရိက္ခာရစောဠံ ပစ္စုဒ္ဓရာမီ"တိ ဝုတ္တေပိ နေဝတ္ထိ ဒေသောတိ ဝိညာယတိ။ **ပစ္စုဒ္ဓရိတွာတ ပုန အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗာနီ** တိ ဣဒဥ့ သင်္ဃာဋိအာဒိစီဝရနာမေန အဓိဋ္ဌဟိတွာတ ပရိဘုဉ္ဇိတုကာမံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ပရိက္ခာရစောဠနာမေနေဝ အဓိဋ္ဌဟိတွာတ ပရိဘုဉ္ဇန္တဿ ပန ပုဗ္ဗေကတအဓိဋ္ဌာနမေဝ အဓိဋ္ဌာနံ။ **အဓိဋ္ဌာနကိစ္စံ နတ္ထိ** တိ ဣမိနာ ကပ္ပဗိန္ဒုအနကိစ္စမ္ပိ နတ္ထီတိ ဒဿေတိ။ မုဋ္ဌိပဉ္စကာဒိတိစီဝရပ္ပမာဏယုတ္တံ သန္ဓာယ **"တိစီဝရံ ပနာ"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ပရိက္ခာရစောဠံ အဓိဋ္ဌာတု** န္တိ ပရိက္ခာရစောဠံ ကတွာတ အဓိဋ္ဌာတုံ။ ဗဒ္ဓသီမာယံ အဝိပ္ပဝါသသီမာသမ္မုတိသဗ္ဘာဝတော စီဝရဝိပ္ပဝါသေပိ နေဝတ္ထိ ဒေသောတိ န တတ္ထ ဒုပ္ပရိဟာရတာတိ အာဟ **"အဗဒ္ဓသီမာယံ ဒုပ္ပရိဟာရ"** န္တိ။

အနတိရိတ္တပ္ပမာဏာ တိ သုဂတဝိဒတ္ထိယာ ဒီဃသော ဆ ဝိဒတ္ထိယော တိရိယံ အဓုတေယျဝိဒတ္ထိဥ့ အနတိက္ကန္တပ္ပမာဏာတိ အတ္ထော။ နနု စ ဝသ္သိကသာဋိကာ ဝသ္သာနာတိက္ကမေန, ကဏ္ဍုပ္ပဋိစ္ဆာဒိ အာဗာဓဝူပသမေန အဓိဋ္ဌာနံ ဝိဇဟတိ။ တေနေဝ **မာတိကာဋ္ဌကထာယံ** (ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. ကထိနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) "ဝသ္သိကသာဋိကာ ဝသ္သာနမာသာတိက္ကမေနပိ, ကဏ္ဍုပ္ပဋိစ္ဆာဒိ အာဗာဓဝူပသမေနပိ အဓိဋ္ဌာနံ ဝိဇဟတီ"တိ ဝုတ္တံ။ တသ္မာ "တတော ပရံ ပစ္စုဒ္ဓရိတွာတ ဝိကပ္ပေတဗ္ဗာ"တိ ကသ္မာ ဝုတ္တံ။ သတိ ဟိ အဓိဋ္ဌာနေ ပစ္စုဒ္ဓာရော ယုတ္တောတိ? တွေ့ တာဝ တီသုပိ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဣဒံ ဝုတ္တံ "ပစ္စုဒ္ဓရိတွာတတိ ဣဒံ ပစ္စုဒ္ဓရဏံ သန္ဓာယ န ဝုတ္တံ, ပစ္စုဒ္ဓရိတွာတတိ ပန ဝသ္သိကသာဋိကဘာဝတော အပနေတွာတတိ ဧဝမတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော။ တသ္မာ ဟေမန္တဿ ပဌမဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ အန္တောဒသာဟေ ဝသ္သိကသာဋိကဘာဝတော အပနေတွာတ ဝိကပ္ပေတဗ္ဗာတိ ဣမမတ္ထံ ဒဿေတုံ 'တတော ပရံ ပစ္စုဒ္ဓရိတွာတ ဝိကပ္ပေတဗ္ဗာ'တိ ဝုတ္တ"န္တိ။

ကေစိ ပန “ယထာ ကထိနမာသဗ္ဘန္တရေ ဥပ္ပန္နစီဝရံ ကထိနမာသာတိက္ကမေ နိဿဂ္ဂိယံ ဟောတိ, ဧဝမယံ ဝဿိကသာဋိကာပိ ဝဿာနမာသာတိက္ကမေ နိဿဂ္ဂိယာ ဟောတိ, တသ္မာ ကတ္တိကပုဏ္ဏမဒိဝသေ ပစ္စုဒ္ဓရိတွာ တတော ပရံ ဟေမန္တဿ ပဌမဒိဝသေ ဝိကပ္ပေတဗ္ဗာတိ ဧဝမတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော။ ပစ္စုဒ္ဓရိတွာ တတော ပရံ ဝိကပ္ပေတဗ္ဗာတိ ပဒယောဇနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ”တိ စ ဝဒန္တိ, တံ န ယုတ္တံ။ ကထိနမာသေ ဥပ္ပန္နဉှိ စီဝရံ အတိရေကစီဝရဋ္ဌာနေ ဌိတတ္တာ အဝသာနဒိဝသေ အနဓိဋ္ဌိတံ ကထိနမာသာတိက္ကမေ နိဿဂ္ဂိယံ ဟောတိ။ အယံ ပန ဝဿိကသာဋိကာ အဓိဋ္ဌဟိတွာ ဌပိတတ္တာ န တေန သဒိသာတိ ဝဿာနာတိက္ကမေ ကထံ နိဿဂ္ဂိယာ ဟောတိ။ အနဓိဋ္ဌိတအဝိကပ္ပိတမေဝ ဟိ တံတံကာလာတိက္ကမေ နိဿဂ္ဂိယံ ဟောတိ, တသ္မာ ဟေမန္တေပိ ဝဿိကသာဋိကာ ဒသာဟံ ပရိဟာရံ လဘတိယေဝ။ ဧဝံ ကဏ္ဍုပ္ပဋိစ္ဆာဒိပိ အာဗာဓဝူပသမေန အဓိဋ္ဌာနံ ဝိဇဟတိ, တသ္မာ တတော ပရံ ဒသာဟံ ပရိဟာရံ လဘတိ, ဒသာဟံ ပန အနတိက္ကမိတွာ ဝိကပ္ပေတဗ္ဗာတိ။

ကေစိ ပန “အဓိဋ္ဌာနဘေဒလက္ခဏေ အဝုတ္တတ္တာ ဝဿိကသာဋိကာ ဝဿာနမာသာတိက္ကမေပိ, ကဏ္ဍုပ္ပဋိစ္ဆာဒိ အာဗာဓေ ဝူပသန္တေပိ အဓိဋ္ဌာနံ န ဝိဇဟတိ, တသ္မာ ‘တတော ပရံ ပစ္စုဒ္ဓရိတွာ ဝိကပ္ပေတဗ္ဗာ’တိ ဣဒံ ဝုတ္တ”န္တိ ဝဒန္တိ, တံ **မာတိကာဋ္ဌကထာယ** န သမေတိ, **သမန္တပါသာဒိကာယ** ပန သမေတိ။ တတ္ထ ဟိ “ဝဿိကသာဋိကာ ဝဿာနမာသာတိက္ကမေနပိ, ကဏ္ဍုပ္ပဋိစ္ဆာဒိ အာဗာဓဝူပသမေနပိ အဓိဋ္ဌာနံ ဝိဇဟတီ”တိ ဣဒံ **သမန္တပါသာဒိကာယံ** နတ္ထိ, **ပရိဝါရဋ္ဌကထာယဉ္စ** “အတ္ထာပတ္တိ ဟေမန္တေ အာပဇ္ဇတိ, နော ဂိမှေ”တိ ဧတ္ထ ဣဒံ ဝုတ္တံ “ကတ္တိကပုဏ္ဏမာသိယာ ပစ္ဆိမေ ပါဋိပဒဒိဝသေ ဝိကပ္ပေတွာ ဌပိတံ ဝဿိကသာဋိကံ နိဝါသေန္တော ဟေမန္တေ အာပဇ္ဇတိ။ **ကုရုန္ဒိယံ** ပန ‘ကတ္တိကပုဏ္ဏမဒိဝသေ အပစ္စုဒ္ဓရိတွာ ဟေမန္တေ အာပဇ္ဇတီ’တိ ဝုတ္တံ, တမ္ပိ သုဝုတ္တံ။ စာတုမာသံ အဓိဋ္ဌာတုံ, တတော ပရံ ဝိကပ္ပေတုန္တိ ဟိ ဝုတ္တ”န္တိ (ပရိ. အဋ္ဌ. ၃၂၃)။

တတ္ထ **မဟာအဋ္ဌကထာယံ** နိဝါသနပစ္စယာ ဒုက္ကဋံ ဝုတ္တံ, **ကုရုန္ဒဋ္ဌကထာယံ** ပန အပစ္စုဒ္ဓာရပစ္စယာ။ တသ္မာ **ကုရုန္ဒိယံ** ဝုတ္တနယေနေဝ ဝဿိကသာဋိကာ ဝဿာနမာသာတိက္ကမေပိ အဓိဋ္ဌာနံ န ဝိဇဟတီတိ ပညာယတိ။ **ကုရုန္ဒိယဉှိ** “ဝဿာနံ စာတုမာသံ အဓိဋ္ဌာတုံ, တတော ပရံ ဝိကပ္ပေတု”န္တိ ဝစနတော ယဒိ ကတ္တိကပုဏ္ဏမာယံ န ပစ္စုဒ္ဓရေယျ, အဝိဇဟိတာဓိဋ္ဌာနာ ဝဿိကသာဋိကာ ဟေမန္တံ သမ္ပတ္တာ ဝိကပ္ပနက္ခေတ္တေ အဓိဋ္ဌာနသဗ္ဘာဝတော ဒုက္ကဋံ ဇနေတိ, တသ္မာ ကတ္တိကပုဏ္ဏမာယံ ဧဝ ပစ္စုဒ္ဓရိတွာ ဟေမန္တေ ဝိကပ္ပေတဗ္ဗာတိ ဣမိနာ အဓိပ္ပါယေန “ကတ္တိကပုဏ္ဏမဒိဝသေ အပစ္စုဒ္ဓရိတွာ ဟေမန္တေ အာပဇ္ဇတီ”တိ ဝုတ္တံ, တသ္မာ ဝီမံသိတွာ ယုတ္တတရံ ဂဟေတဗ္ဗံ။

နဟာနတ္ထာယ အနုညာတတ္တာ **“ဝဏ္ဏဘေဒမတ္တရတ္တာပိ စေသာ ဝဋ္ဋတီ”** တိ ဝုတ္တံ။ **ဒွေ ပန န ဝဋ္ဋန္တီ** တိ ဒွိန္နံ အဓိဋ္ဌာနာဘာဝတော ဝုတ္တံ။ “သစေ ဝဿာနေ အပရာ ဝဿိကသာဋိကာ ဥပ္ပန္နာ ဟောတိ, ပုရိမဝဿိကသာဋိကံ ပစ္စုဒ္ဓရိတွာ ဝိကပ္ပေတွာ စ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗာ”တိ ဝဒန္တိ။ **ပမာဏယုတ္တ** န္တိ ဒီဃသော သုဂတဝိဒတ္ထိယာ ဒွေ ဝိဒတ္ထိယော, ဝိတ္ထာရတော ဒိယဍ္ဎာ, ဒသာ ဝိဒတ္ထီတိ ဣမိနာ ပမာဏေန ယုတ္တံ။ **ပမာဏိကာ**တိ သုဂတဝိဒတ္ထိယာ ဒီဃသော စတဿော ဝိဒတ္ထိယော, တိရိယံ ဒွေ ဝိဒတ္ထိယောတိ ဧဝံ ဝုတ္တပ္ပမာဏယုတ္တာ။ **ပစ္စုဒ္ဓရိတွာ ဝိကပ္ပေတဗ္ဗာ**တိ ဧတ္ထ ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ, တံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တမေဝ။ “သကိံ အဓိဋ္ဌိတံ အဓိဋ္ဌိတမေဝ ဟောတိ, ပုန န ပစ္စုဒ္ဓရိယတိ ကာလပရိစ္ဆေဒာဘာဝတော”တိ ဝဒန္တိ။ အပရေ ပန “ကေဝစနေနေပိ ဝဋ္ဋတီတိ ဒဿနတ္ထံ ‘သကိံ အဓိဋ္ဌိတံ အဓိဋ္ဌိတမေဝ’တိ ဝုတ္တ”န္တိ ဝဒန္တိ။ ဥဘယတ္ထာပိ အဿ ဝစနဿ ဣမဝစနေ အပုဗ္ဗံ ပယောဇနံ န ဒိဿတိ, တေနေဝ **မာတိကာဋ္ဌကထာယံ** ဣမသ္မိံ ဌာနေ “သကိံ အဓိဋ္ဌိတံ အဓိဋ္ဌိတမေဝ ဟောတီ”တိ ဣဒံ ပဒံ န ဝုတ္တံ။

“အတ္တနော သန္တကဘာဝတော မောစေတွာ ဌပိတံ သန္ဓာယ မဟာပစ္စရိယံ အနာပတ္တိ ဝုတ္တာ”တိ ဝဒန္တိ။ ဣမိနာ ဘေသဇ္ဇံ စေတာပေဿာမိ, ဣဒံ မာတုယာ ဒဿာမီတိ ဌပေန္တေန အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗံ, ဣဒံ ဘေသဇ္ဇဿ, ဣဒံ မာတုယာတိ ဝိဿဇ္ဇေတွာ သကသန္တကဘာဝတော မောစိတေ အဓိဋ္ဌာနကိစ္စံ နတ္ထီတိ အဓိပ္ပါယော။ **သေနာသနပရိက္ခာရတ္ထာယ ဒိန္နပစ္စတ္ထရဏေ**တိ ဧတ္ထ “အနိဝါသေတွာ အပါရုပိတွာ စ ကေဝလံ မဉ္စပီဌေသုယေဝ အတ္ထရိတွာ ပရိဘုဉ္ဇိယမာနံ ပစ္စတ္ထရဏံ အတ္တနော သန္တကမ္ပိ အနဓိဋ္ဌာတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ ဝဒန္တိ။ ဟေဋ္ဌာ ပန “ပစ္စတ္ထရဏမ္ပိ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗမေဝါ”တိ အဝိသေသေန ဝုတ္တတ္တာ အတ္တနော သန္တကံ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗမေဝါတိ အမှာကံ ခန္တိ, ဝီမံသိတွာ ဂဟေတဗ္ဗံ။

“ဟီနာယာဝတ္တနေနာ တိ သိက္ခံ အပ္ပစ္စက္ခာယ ဂိဟိဘာဝူပဂမနေနာ”တိ တီသုပိ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ, တံ ယုတ္တံ အညဿ အနေ ဝိယ စီဝရေ နိရာလယဘာဝေနေဝ ပရိစ္စတ္တတ္တာ။ ကေစိ ပန “ဟီနာယာဝတ္တနေနာတိ ဘိက္ခုနိယာ ဂိဟိဘာဝူပဂမနေနာ”တိ ဝေမတ္တံ ဂဟေတွာ “ဘိက္ခု ပန ဝိဗ္ဘမန္တောပိ ယာဝ သိက္ခံ န ပစ္စက္ခာတိ, တာဝ ဘိက္ခုယေဝါတိ အဓိဋ္ဌာနံ န ဝိဇဟတီ”တိ ဝဒန္တိ, တံ န ဂဟေတဗ္ဗံ “ဘိက္ခုနိယာ ဟီနာယာဝတ္တနေနာ”တိ ဝိသေသေတွာ အဝုတ္တတ္တာ။ ဘိက္ခုနိယာ ဟိ ဂိဟိဘာဝူပဂမနေ အဓိဋ္ဌာနဝိဇဟနံ ဝိသုံ ဝတ္တဗ္ဗံ နတ္ထိ တဿာ ဝိဗ္ဘမနေနေဝ အဿမဏီဘာဝတော။ **သိက္ခာပစ္စက္ခာနေနာ** တိ ပန ဣဒံ သစေ ဘိက္ခုလိင်္ဂေ ဌိတောဝ သိက္ခံ ပစ္စက္ခာတိ , တဿ ကာယလဂ္ဂမ္ပိ စီဝရံ အဓိဋ္ဌာနံ ဝိဇဟတီတိ ဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ **ကနိဋ္ဌင်္ဂုလိနခဝသေနာ** တိ ဟေဋ္ဌိမပရိစ္ဆေဒံ ဒဿေတိ။ **ပမာဏစီဝရဿာ** တိ ပစ္ဆိမပ္ပမာဏံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ဒွေဝ စီဝရာနိ ပါရုပန္တဿာ** တိ အန္တရဃရပ္ပဝေသနတ္ထာယ **သုပ္ပဋိစ္ဆန္နသိက္ခာပဒေ** ဝုတ္တနယေန သင်္ဃာဋိံ ဥတ္တရာသင်္ဂဉ္စ ဧကတော ကတွာ ပါရုပန္တဿ။ **သင်္ကရိတဋ္ဌာနေ** တိ ဒွီသုပိ အန္တေသု သင်္ကရိတဋ္ဌာနေ။ **ဧသ နယော**တိ ဣမိနာ ပမာဏယုတ္တေသု ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဆိဒ္ဒံ အဓိဋ္ဌာနံ ဝိဇဟတိ, မဟန္တေသု ပန တတော ပရေန ဆိဒ္ဒံ အဓိဋ္ဌာနံ န ဝိဇဟတီတိ အယမတ္ထော ဒဿိတော။ **သဗ္ဗေသူ** တိ တိစီဝရာဒိဘေဒေသု သဗ္ဗစီဝရေသု။

အညံ ပစ္ဆိမပ္ပမာဏံ နာမ နတ္ထီ တိ သုတ္တေ အာဂတံ နတ္ထီတိ အဓိပ္ပာယော။ ဣဒါနိ တမေဝ ဝိဘာဝေတုံ **“ယဉ္ဟိ”**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ “တံ အတိက္ကမယတော ဆေဒနကံ ပါစိတ္တိယ”န္တိ ဝုတ္တတ္တာ အာဟ **“တတော ဥတ္တရိ ပဋိသိဒ္ဓတ္တာ”**တိ။ **တံ န သမေတီ**တိ ပရိက္ခာရစောဠဿ ဝိကပ္ပနုပဂပစ္ဆိမံ ပစ္ဆိမပ္ပမာဏန္တိ ဂဟေတွာ ဣတရေသံ တိစီဝရာဒီနံ မုဋ္ဌိပဉ္စကာဒိဘေဒံ ပစ္ဆိမပ္ပမာဏံ သန္ဓာယ “ဧသ နယော”တိအာဒိဝစနံ န သမေတိ တာဒိသဿ ပစ္ဆိမပ္ပမာဏဿ သုတ္တေ အဘာဝတောတိ အဓိပ္ပာယော။ **အန္ဓကဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တဝစနံ န သမေတီတိ ဣမိနာဝ ပဋိက္ခေပေန ဝိကပ္ပနုပဂပစ္ဆိမဿ အန္တော ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဆိဒ္ဒံ အဓိဋ္ဌာနံ ဝိဇဟတီတိ အယမ္ပိ နယော ပဋိက္ခိတ္တောယေဝါတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ တိစီဝရဉှိ ဌပေတွာ သေသစီဝရေသု ဆိဒ္ဒေန အဓိဋ္ဌာနဝိဇဟနံ နာမ နတ္ထိ, တသ္မာ အဓိဋ္ဌဟိတွာ ဌပိတေသု သေသစီဝရေသု ဝိကပ္ပနုပဂပစ္ဆိမံ အပ္ပဟောန္တံ ကတွာ ခဏ္ဍာခဏ္ဍိကံ ဆိန္နေသုပိ အဓိဋ္ဌာနဝိဇဟနံ နတ္ထိ။ သစေ ပန အဓိဋ္ဌာနတော ပုဗ္ဗေယေဝ တာဒိသံ ဟောတိ, အစီဝရတ္တာ အဓိဋ္ဌာနကိစ္စံ နတ္ထိ။ **ခုဒ္ဒကံ စီဝရ** န္တိ မုဋ္ဌိပဉ္စကာဒိဘေဒပ္ပမာဏတော အနူနမေဝ ခုဒ္ဒကစီဝရံ။ **မဟန္တံ ဝါ ခုဒ္ဒကံ ကရောတီ** တိ ဧတ္ထ တိဏ္ဏံ စီဝရာနံ စတူသု ပဿေသု ယသ္မိံ ပဒေသေ ဆိဒ္ဒံ အဓိဋ္ဌာနံ န ဝိဇဟတိ, တသ္မိံ ပဒေသေ သမန္တတော ဆိန္ဒိတွာ ခုဒ္ဒကံ ကရောန္တဿ အဓိဋ္ဌာနံ န ဝိဇဟတီတိ အဓိပ္ပာယော။

သမ္မုခါဝိကပ္ပနာ ပရမ္မုခါဝိကပ္ပနာ တိ ဧတ္ထ သမ္မုခေန ဝိကပ္ပနာ ပရမ္မုခေန ဝိကပ္ပနာတိ ဧဝမတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော။ **သန္နိဟိတာသန္နိဟိတဘာဝ** န္တိ အာသန္နဒူရဘာဝံ။ အာသန္နဒူရဘာဝေါ စ အဓိဋ္ဌာနေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ပရိဘောဂါဒယောပိ ဝဋ္ဋန္တီ** တိ ဧတ္ထ အဓိဋ္ဌာနဿပိ အန္တောဂဓတ္တာ သစေ သင်္ဃာဋိအာဒိနာမေန အဓိဋ္ဌဟိတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတုကာမော ဟောတိ, အဓိဋ္ဌာနံ ကာတဗ္ဗံ။ နော စေ, န ကာတဗ္ဗံ, ဝိကပ္ပနမေဝ ပမာဏံ, တသ္မာ အတိရေကစီဝရံ နာမ န ဟောတိ။ **မိတ္တော** တိ ဒဠှမိတ္တော။ **သန္ဒိဋ္ဌော** တိ ဒိဋ္ဌမိတ္တော နာတိဒဠှမိတ္တော။ **ဝိကပ္ပိတဝိကပ္ပနာ နာမေသာ ဝဋ္ဋတီ**တိ အဓိဋ္ဌိတအဓိဋ္ဌာနံ ဝိယာတိ အဓိပ္ပာယော **အဝိသေသေန ဝုတ္တဝစန** န္တိ တိစီဝရာဒိံ အဓိဋ္ဌေတိ, ဝဿိကသာဋိကံ ကဏ္ဍုပ္ပဋိစ္ဆာဒိဉ္စ ဝိကပ္ပေတီတိ အဝတွာ သဗ္ဗစီဝရာနံ အဝိသေသေန ဝိကပ္ပေတီတိ ဝုတ္တဝစနံ။ **တိစီဝရသင်္ခေပေနာ** တိ တိစီဝရနီဟာရေန, သင်္ဃာဋိအာဒိအဓိဋ္ဌာနဝသေနာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

တုယှံ ဒေမီတိအာဒီသု “တသ္မိံ ကာလေ န ဂဏှိတုကာမောပိ သစေ န ပဋိက္ခိပတိ, ပုန ဂဏှိတုကာမတာယ သတိ ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ ဝဒန္တိ။ **ဣတ္ထန္နာမဿာ** တိ ပရမ္မုခေ ဌိတံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **“တုယှံ ဂဏှာဟီ”တိ ဝုတ္တေ “မယှံ ဂဏှာမီ”တိ ဝဒတိ, သုဒိန္နံ သုဂ္ဂဟိတဉ္စာ**တိ ဧတ္ထ “ယထာ ပရတော ‘တဝ သန္တကံ ကရောဟီ’တိ ဝုတ္တေ ဒုဒ္ဒိန္နမ္ပိ ‘သာဓု, ဘန္တေ, မယှံ ဂဏှာမီ’တိ ဝစနေန ‘သုဂ္ဂဟိတံ ဟောတီ’တိ ဝုတ္တံ, ဧဝမိဓာပိ ‘တုယှံ ဂဏှာဟီ’တိ ဝုတ္တေ သုဒိန္နတ္တာ ‘မယှံ ဂဏှာမီ’တိ အဝုတ္တေပိ ‘သုဒိန္နမေဝ’”တိ ဝဒန္တိ။ **“ဂဏှာဟီ**တိ စ အာဏတ္တိယာ ဂဟဏဿ တပ္ပဋိဗဒ္ဓတာကရဏဝသေန ပဝတ္တတ္တာ တဒါ ဂဏှာမီတိ စိတ္တေ အနုပ္ပာဒိတေပိ ပစ္ဆာ ဂဟေတုံ န လဗ္ဘတီ”တိ ဝဒန္တိ။

တံ န ယုဇ္ဇတီ တိ ဝိနယကမ္မဿ ကရဏဝသေန ဂဟေတ္ဝာ ဒိန္နတ္တာ ဝုတ္တံ။ သစေ ပန ပရော သစ္စတောယေဝ ဝိဿာသံ ဂဏှာတိ, ပုန ကေနစိ ကာရဏေန တေန ဒိန္နံ တဿ န ဝဋ္ဋတီတိ နတ္ထိ။ နိဿဂ္ဂိယံ ပန စီဝရံ ဇာနိတွာ တ အဇာနိတွာ တ ဂဏှာန္တံ ''မာ ဂဏှာဟီ''တိ နိတရဏတ္ထံ ဝုတ္တံ။ ကာယတစာဟိ ကတ္တဗ္ဗအဓိပ္ပာယနိဝိကပ္ပနာနံ အကတတ္တာ ဟောတီတိ အာဟ **''ကာယတစာတော သမုဋ္ဌာတီ''** တိ။ စီဝရဿ အတ္တနော သန္တကတာ, ဇာတိပ္ပမာဏယုတ္တတာ, ဆိန္နပလိဗောဓဘာဝေ, အတိရေကစီဝရတာ, ဒသာဟာတိက္ကမောတိ ဣမာနေတ္ထ ပဉ္စ အင်္ဂါနိ။

ပဌမကထိနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ဥဒောသိတသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၄၇၁-၄၇၃. ဒုတိယေ အထာနန္ဒတ္ထေရော ကထံ သြကာသံ ပဋိလဘတိ, ကိံ ကရေယျာ စ အာဟိဏ္ဍတီတိ အာဟ **''ထေရော ကိရာ''**တိအာဒိ။ **အဝိပ္ပဝာသေ** တိ နိမိတ္တတ္ထေ ဘုမ္မံ, အဝိပ္ပဝာသတ္ထန္တိ အတ္ထော, ဝိပ္ပဝာသ ပစ္စယာ ယာ အာပတ္တိ, တဒဘာဝတ္ထန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၄၇၅-၄၇၆. **ဧဝံ ဆိန္နပလိဗောဓော** တိ ဧဝံ ဣမေဟိ စီဝရနိဋ္ဌာနကထိနုဗ္ဘာရေဟိ ဆိန္နပလိဗောဓော။ **အဓိဋ္ဌိတေသူ**တိ တိစီဝရာဓိဋ္ဌာနနယေန အဓိဋ္ဌိတေသု။ **တိစီဝရေန ဝိပ္ပဝုတ္ထော ဟောတီ** တိ ''ရုက္ခော ဆိန္နော, ပဗ္ဗော ဒဍ္ဎော''တိအာဒီသု ဝိယ အဝယဝေပိ သမုဒယတေဟာရော လဗ္ဘတီတိ ဝုတ္တံ။

၄၇၇-၄၇၈. **ပရိခာယ တ ပရိက္ခိတ္တော** တိ ဣမိနာ စ သမန္တာ နဒီတဠာကာဒိဥဒကေန ပရိက္ခိတ္တောပိ ပရိက္ခိတ္တောယေဝတိ ဒဿေတိ။ **တ္တောဝတာ** တိ ''ပရိက္ခိတ္တော''တိ ဣမိနာ ဝစနေန။ **အာကာသေ အရုဏံ ဥဋ္ဌာပေတီ** တိ ဃရဿ ဥပရိ အာကာသေ အမုတေယ္ယရတနပ္ပမာဏံ အတိက္ကမိတွာ အရုဏံ ဥဋ္ဌာပေတိ။ ဃရံ နိဝေသနဒေသိ တာဒိလက္ခဏမေဝ, န ပန ဟဋ္ဌိယေကူံ ဃရံ နာမ အတ္ထီတိ အာဟ **''တ္တေ စာ''** တိအာဒိ။

၄၇၉. ဟဋ္ဌိယံ ဝုတ္တနယေန ''သဘာယေ''တိ အဝတွာ **''သဘာယ''**န္တိ ပစ္စတ္တဝစနံ **သဘာယ**-သဒ္ဒဿ နပုံသကလိင်္ဂတာဝိဘာဝနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ **သဘာ**-သဒ္ဒပရိယာယောပိ ဟိ **သဘာယ**-သဒ္ဒော နပုံသကလိင်္ဂယုတ္တော ဣဓ ဝုတ္တောတိ ဣမမတ္ထံ ဒဿေန္တော **''လိင်္ဂဗျတ္တယေန သဘာ ဝုတ္တာ''** တိ အာဟ။ **စီဝရဟတ္ထပာသေ ဝသိ တဗ္ဗံ နတ္ထီ**တိ စီဝရဟတ္ထပာသေယေဝ ဝသိတဗ္ဗန္တိ နတ္ထိ။ **ယံ တဿာ။ပေ။ န ဝိဇဟိတဗ္ဗ** န္တိ တ္တေ တဿာ ဝီထိယာ သမ္မုခဋ္ဌာနေ သဘာယဒွာရာနံ ဂဟဏေနေဝ တတ္ထ သဗ္ဗာနိပိ ဂေဟာနိ သာ စ အန္တရဝီထိ ဂဟိတာယေဝ ဟောတိ။ **အတိဟရိတွာ ဃရေ နိက္ခိပတီ** တိ တံ ဝီထိံ မုဉ္စိတွာ ဌိတေ အညသ္မိံ ဃရေ နိက္ခိပတိ။ **ပုရတော တ ပစ္ဆတော တ ဟတ္ထပာသေ**တိ ဃရဿ ဟတ္ထပာသံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။

နိဝေသနာဒီသု ပရိက္ခိတ္တတာယ ဧကူပစာရတာ, အပရိက္ခိတ္တတာယ နာနူပစာရတာ စ ဝေဒိတဗ္ဗာတိ ဒဿေန္တော **''ဧတေနေဝုပာယေနာ''**တိအာဒိမာဟ။ နိဝေသနာဒီနိ ကမတော ဗဟိ သန္နိဝိဋ္ဌာနိ ဂဟိတာနီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အန္တော ကမေ ဌိတာနညဟိ ကမဂ္ဂဟဏေန ဂဟိတတ္တာ ကမပရိဟာရေယေဝတိ။ **သဗ္ဗတ္ထာပိ** တိ ကမာဒီသု အဖ္ဖောကာသပရိယန္တေသု ပန္နရသသု။ **ပရိက္ခေပဟာဒိဝသေနာ** တိ တ္တေ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန အပရိက္ခေပဿေဝ ဂဟဏံ ဝေဒိတဗ္ဗံ, န ဧကကုလာဒီနမ္ပိ။

၄၈၀-၄၈၇. **သြဝရကော** နာမ ဂဗ္ဘဿ အဗ္ဘန္တရေ အညော ဂဗ္ဘောတိပိ ဝဒန္တိ။ **မုဏ္ဍစ္ဆဒနပာသာဒော** တိ စန္ဒိကင်္ဂဏယုတ္တော ပာသာဒော။

၄၈၉. **သတ္ထော** တိ ဇင်္ဃသတ္ထော သကဋသတ္ထော တ။ **ပရိယာဒိယိတွာ**တိ ဝိနိဝိဇ္ဈိတွာ။ ဝုတ္တမေဝတ္ထံ ဝိဘာဝေတိ **''အန္တောပဝိဋ္ဌေန။ပေ။ ဌိတော ဟောတီ''** တိ။ တတ္ထ **အန္တောပဝိဋ္ဌေနာ** တိ ကမဿ နဒီယာ တ အန္တောပဝိဋ္ဌေန။ **နဒီပရိဟာရော စ လဗ္ဘတီ** တိ တ္တေ ''ဝိသုံ နဒီပရိဟာရဿ အဝုတ္တတ္တာ ကမာဒီဟိ အညတ္ထ ဝိယ စီဝရဟတ္ထပာသောယေဝ နဒီပရိဟာရော''တိ တီသုပိ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ။ **ဝိဟာရသီမ**န္တိ အဝိပ္ပဝာသသီမံ သန္ဓာယ ဟ။ **ဝိဟာရံ ဂန္တွာ ဝသိတဗ္ဗ** န္တိ အန္တောသီမာယ ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဝသိတဗ္ဗံ။ **သတ္ထသမီပေယေဝ** တိ ဣဒံ

ယထာဝုတ္တအဗ္ဘန္တရပရိက္ခါရဝသေန ဝုတ္တံ။ ဟဋ္ဌိယံ **နာနာကုလဿ သတ္ထော ဟောတိ, သတ္ထေ စီဝရံ နိက္ခိပိတ္ွာ ဟတ္ထပာသာ န ဝိဇဟိတဗ္ဗန္တိ** ဧတ္ထ **ဟတ္ထပာသော** နာမ သတ္ထဿ ဟတ္ထပာသောတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၄၉၀. **ကေကုလဿ ခေတ္တေ** တိ အပရိက္ခိတ္တံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ ယသ္မာ ''နာနာကုလဿ ပရိက္ခိတ္တေ ခေတ္တေ စီဝရံ နိက္ခိပိတ္ွာ ခေတ္တဒွာရမူလေ ဝါ တဿ ဟတ္ထပာသေ ဝါ ဝတ္ထဗ္ဗ''န္တိ ဝုတ္တံ, တသ္မာ ဒွာရမူလတော အညတ္ထ အန္တောခေတ္တေပိ ဝသန္တေန စီဝရံ ဟတ္ထပာသေ ကတ္ွာဝ ဝသိတဗ္ဗံ။

၄၉၁-၄၉၄. **''ဝိဟာရော** နာမ သပရိက္ခိတ္တော ဝါ အပရိက္ခိတ္တော ဝါ သကလော အာဝါသော''တိ ဝဒန္တိ။ ယသ္မိံ **ဝိဟာရေ**တိ ဧတ္ထ ပန ဧကံ ဂေဟမေဝ ဝုတ္တံ။ **ကေကုလနာနာကုလသန္တကတာ** ဧတ္ထ ကာရာပကာနံ ဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **ဆာယာယ ဖုဋ္ဌောကာသဿ အန္တော ဧဝ** တိ ယဒါ မဟာဝီထိယံ ဥဇုကမေဝ ဂစ္ဆန္တံ သူရိယမဏ္ဍလံ မဇ္ဈန္ဟိကံ ဟောတိ, တဒါ ယံ ဩကာသံ ဆာယာ ဖရတိ, တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **အဂမနပထေ**တိ ယံ တဒဟေဝ ဂန္တွာ ပုန အာဂန္တုံ သက္ကာ န ဟောတိ, တာဒိသံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

၄၉၅. **နဒီ ဩတရတီ**တိ ဟတ္ထပာသံ မုဉ္စိတ္ွာ ဩတရတိ။ **န အာပဇ္ဇတီ** တိ ပရိဘောဂပစ္စယာ ဒုက္ကဋံ နာပဇ္ဇတိ။ တေနာဟ **''သော ဟိ''**တိအာဒိ။ **အပရိဘောဂကရဟတ္တာ** တိ ဣမိနာ ဝ နိဿဂ္ဂိယစီဝရံ အနိဿဇ္ဇေတ္ွာ ပရိဘုဉ္ဇန္တဿ ဒုက္ကဋံ အစိတ္တကန္တိ သိဒ္ဓံ။ **ဧကံ ဟာရုပိတ္ွာ ဧကံ အံသကူဋေ ဌပေတ္ွာ ဂန္တဗ္ဗ** န္တိ ဣဒံ ဗဟူနံ သဉ္စာရဋ္ဌာနေ ဧဝံ အကတ္ွာ ဂမနံ န သာရုပ္ပန္တိ ကတ္ွာ ဝုတ္တံ။ **ဗဟိကမေ ဌပေတ္ွာ။ပေ။ ဝိနယကမ္မံ ကာတဗ္ဗ** န္တိ ဝုတ္ွာ တတ္ထာ အဓိဋ္ဌာနေ ဝိယ ပရမ္မုခါ ဋိတမ္ပိ နိဿဂ္ဂိယံ စီဝရံ နိဿဇ္ဇိတုံ နိဿဋ္ဌစီဝရဉ္စ အတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဂမနေ သဉ္ဇာဟတ္တာ **''နိဿယော ပန န ပဋိပ္ပဿမ္ဘတီ''** တိ ဝုတ္တံ။ **မုဟုတ္တံ သယိတ္ွာ။ပေ။ နိဿယော စ ပဋိပ္ပဿမ္ဘတီ**တိ ဧတ္ထ ''ဥဋ္ဌာဟေ အပရိစ္ဆေတ္တေပိ ဂမနဿ ဥပစ္ဆိန္နတ္တာ ပုန ဥဋ္ဌာယ သဉ္ဇာဟံ ဂစ္ဆန္တာနမ္ပိ အန္တရာ အရုဏေ ဥဋ္ဌိတေ နိဿယော ပဋိပ္ပဿမ္ဘတိယေဝ''တိ ဝဒန္တိ။ ပရတော **မုဟုတ္တံ ဌတ္ွာ**တိ ဧတ္ထာပိ ဧသေဝ နယော။ **အညမညဿ ဝစနံ အဂ္ဂဟေတ္ွာ ဂတာ** တိ ဧတ္ထ သစေ ဧကံ ဂစ္ဆန္တာ ''ပုရာရုဏာ အညမညံ ပဿိဿာမာ''တိ ဥဋ္ဌာဟံ ဝိနာဝ ဂတာ ဟောန္တိ, အရုဏုဂ္ဂမနေ နိဿယပဋိပ္ပဿဒ္ဓိ န ဝတ္တဗ္ဗာ ပဋ္ဌမတရံယေဝ ပဋိပ္ပဿမ္ဘနတော။ အထ ''ပုရာရုဏာ ပဿိဿာမာ''တိ သဉ္ဇာဟာဝ ဂစ္ဆန္တိ, နိဿယပဋိပ္ပဿဒ္ဓိယေဝ န ဝတ္တဗ္ဗာ။ ဧဝဉ္စ သတိ **''သဟ အရုဏုဂ္ဂမနာ နိဿယော ပဋိပ္ပဿမ္ဘတီ''** တိ ကသ္မာ ဝုတ္တံ? ဝုစ္စတေ – သဉ္ဇာဟတ္တာ ပဌမတရံ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိ န ဝုတ္တာ။ သတိပိ စ ဥဋ္ဌာဟာဘာဝေ ဧကတော ဂမနဿ ဥပစ္ဆိန္နတ္တာ ''မုဟုတ္တံ ဌတ္ွာ''တိ ဧတ္ထ ဝိယ သဟ အရုဏုဂ္ဂမနာ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိယေဝ ဝုတ္တာ။

အန္တောသီမာယံ ကမ န္တိ အဝိပ္ပဝါသသီမာသမ္မုတိယာ ပဉ္စာ ပတိဋ္ဌာပိတကမံ သန္ဓာယ ဝဒတိ ကမံ အန္တော ကတ္ွာ အဝိပ္ပဝါသသီမာသမ္မုတိယာ အဘာဝတော။ **နေဝ စီဝရာနိ နိဿဂ္ဂိယာနိ ဟောန္တိ** တိ အဝိပ္ပဝါသသီမာဘာဝတော ဝုတ္တံ, **န နိဿယော ပဋိပ္ပဿမ္ဘတီ** တိ သဉ္ဇာဟာဘာဝတော။ **အန္တရာမဂ္ဂေယေဝ စ နေသံ အရုဏံ ဥဂ္ဂစ္ဆတီ**တိ ဓမ္မံ သုတ္ွာ အာဂစ္ဆန္တာနံ အရုဏံ ဥဂ္ဂစ္ဆတိ။ **အဿုတိယာ ဂစ္ဆတီ** တိ အဿုတိယာ အတ္တနော စီဝရံ အပစ္စုဒ္ဓရိတ္ွာ ထေရဿ စီဝရံ အပစ္စုဒ္ဓရာပေတ္ွာ ဂစ္ဆတိ။ ဧဝံ ဂတေ တသ္မိံ ပဉ္စာ ထေရေန သရိတ္ွာ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗဝိဓိံ ဒဿေတိ **''အတ္တနော စီဝရံ ပစ္စုဒ္ဓရိတ္ွာ ဒဟရဿ စီဝရံ ဝိဿာသေန ဂဟေတ္ွာ ဌပေတဗ္ဗ''** န္တိ။ **ဂန္တွာ ဝတ္တဗ္ဗော** တိ အာဂတကိစ္စံ နိဋ္ဌပေတ္ွာ ဝိဟာရံ ဂတေန ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗဝိဓိံ ဒဿေတိ။ အနဓိဋ္ဌိတစီဝရတာ, အနတ္ထတကထိနတာ, အလဒ္ဓသမ္မုတိတာ, ရတ္တိဝိပ္ပဝါသောတိ ဣမာနေတ္ထ စတ္တာရိ အင်္ဂါနိ။

ဥဒေါသိတသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. တတိယကထိနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၄၉၇-၄၉၉. တတိယေ ဟဋ္ဌိယံ **စီဝရပစ္စာသာ နိက္ခိပိတု** န္တိ ဧတ္ထ စီဝရပစ္စာသာယ သတိယာ နိက္ခိပိတုန္တိ ဧဝမတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော။ ဘဏ္ဍိကာဗဒ္ဓါနိ ဘဏ္ဍိကဗဒ္ဓါနီတိပိ ပဌန္တိ, ဘဏ္ဍိကံ ကတ္ွာ ဗဒ္ဓါနီတိ အတ္ထော။ **နိဋ္ဌိ**

တစီဝရသ္မိံ ဘိက္ခုနာတိ ဧတ္ထ ပုရိမသိက္ခာပဒေ ဝိယ သာမိဝသေနေဝ ကရဏဝစနသ္သ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

၅၀၀. အနတ္တတေ ကထိနေ စီဝရမာသေ ဘိက္ခုနော ဥပ္ပန္နစီဝရံ အနဓိဋ္ဌိတံ အဝိကပ္ပိတံ တသ္မိံ မာသေ ဌပေတုံ ဝဋ္ဋ ဌတီတိ အာဟ **"ဧကံ ပစ္ဆိမကတ္တိကမာသံ ဌပေတုတ"** တိ။ ဧကေစိ ပန "ကာလေပိ အာဒိသ္သ ဒိန္နံ, ဧတံ အကာလစီဝရန္တိ ဝစနတော အနတ္ထတေ ကထိနေ ပစ္ဆိမကတ္တိကမာသသင်္ခာတေ စီဝရမာသေ ဥပ္ပန္နစီဝရသ္သပိ ပစ္စာသာစီဝရေ အသတိ ဒသာဟပရိဟာရောဝ, တတော ပရံ ဌပေတုံ န ဝဋ္ဋတီ"တိ ဝဒန္တိ, တံ အဋ္ဌကထာယ န သမေတိ။ တထာ ဟိ **အစ္စေကစီဝရသိက္ခာပဒဋ္ဌကထာယံ** (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၆၄၆-၆၄၉ အာဒယော) "ပဝါရဏမာသသ္သ ဇုဏှပက္ခပဉ္စမိယံ ဥပ္ပန္နသ္သ အစ္စေကစီဝရသ္သ အနတ္ထတေ ကထိနေ ဧကာဒသဒိဝသာဓိကော မာသော, အတ္ထတေ ကထိနေ ဧကာဒသ ဒိဝသာဓိကာ ပဉ္စ မာသာ ပရိဟာရော"တိ ဝုတ္တံ။ တမေဝ စ ပရိဟာရံ သန္ဓာယ "ဆဋ္ဌိတော ပဋ္ဌာယ ပန ဥပ္ပန္နံ အနစ္စေကစီဝရမ္ပိ ပစ္စုဒ္ဓရိတ္ဝာ ဌပိတစီဝရမ္ပိ ဧတံ ပရိဟာရံ လဘတိယေဝါ"တိ (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၆၄၆-၆၄၉) ဝုတ္တံ။ တသ္မာ စီဝရမာသေ ဒသာဟတော ပရမ္ပိ အနဓိဋ္ဌိတံ အဝိကပ္ပိတမ္ပိ ဌပေတုံ ဝဋ္ဋတိ။

ယဒိ ဧဝံ "ကာလေပိ အာဒိသ္သ ဒိန္နံ, ဧတံ အကာလစီဝရ"န္တိ ကသ္မာ ဝုတ္တန္တိ စေ? အကာလစီဝရသာမညတော အတ္ထုဒ္ဓါရဝသေန ဝုတ္တံ ပဌမာနိယတေ သောတသ္သ ရဟော ဝိယ။ ဧကာဒသမာသေ သတ္တမာသေ စ ဥပ္ပန္နဥ ဟိ စီဝရံ ဝုတ္တဝသေ္သဟိ သေသေဟိ စ သမ္မုခီဘူတေဟိ ဘာဇေတုံ လဗ္ဘတီတိ အကာလစီဝရံ နာမ ဇာတံ။ ကာလေ ပန "သင်္ဃသ္သ ဣဒံ အကာလစီဝရံ ဒမ္မီ"တိ အနုဒ္ဒိသိတ္ဝာ "သင်္ဃသ္သ ဒမ္မီ"တိ ဒိန္နံ ဝုတ္တဝသေ္သဟိယေဝ ဘာဇေ တဗ္ဗံ, န အညေဟီတိ ကာလစီဝရန္တိ ဝုစ္စတိ။ အာဒိသ္သ ဒိန္နံ ပန သမ္မုခီဘူတေဟိ သဗ္ဗေဟိယေဝ ဘာဇေတဗ္ဗန္တိ အကာလစီဝရံ, တသ္မာ ကာလေပိ အာဒိသ္သ ဒိန္နသ္သ ဝုတ္တဝသေ္သဟိ သေသေဟိ စ သမဗ္ဘေဟိ ဘာဇနီယတ္တာ အကာလစီဝရသာမညတော "ကာလေပိ အာဒိသ္သ ဒိန္နံ, ဧတံ အကာလစီဝရ"န္တိ အတ္ထုဒ္ဓါရဝသေန ဝုတ္တံ။ ယဒိ ဧဝံ "ဧကပုဂ္ဂလသ္သ ဝါ ဣဒံ တုယှံ ဒမ္မီတိ ဒိန္န"န္တိ ကသ္မာ ဝုတ္တံ။ န ဟိ ပုဂ္ဂလသ္သ အာဒိသ္သ ဒိန္နံ ဧကေနစိ ဘာဇနီယံ ဟောတီတိ? နာယံ ဝိရောဓော အာဒိသ္သ ဝစနသာမညတော လဗ္ဘမာနမတ္တံ ဒသ္သေတုံ တထာ ဝုတ္တတ္တာ။

ဧဝံ ပန အဝတွာတိ "တတော စေ ဥတ္တရိ"န္တိ ဣမသ္သ "မာသပရမတော ဥတ္တရိ"န္တိ ပဒဘာဇနံ အဝတွာ။ **တာဝ ဥပ္ပန္နံ ပစ္စာသာစီဝရ** န္တိ ပစ္စုတ္တဝစနံ **"အတ္တနော ဂတိကံ ကရောတီ"**တိ ကရဏကိရိယာယ ကတ္တုဘာဝ တော။ အန္တရာ ဥပ္ပန္နဥဟိ ပစ္စာသာစီဝရံ မာသပရမံ မူလစီဝရံ ဌပေတုံ အဒတွာ အတ္တနော ဒသာဟပရမတာယ ဧဝ ပရိ စ္ဆိန္ဒတီတိ အတ္တနော ဂတိကံ ကရောတိ။ **တတော ဥဒ္ဓံ မူလစီဝရ** န္တိ ဧတ္ထ ပန **မူလစီဝရ**န္တိ ပစ္စတ္တဝစနံ။ ဝီသတိမ ဒိဝသတော ဥဒ္ဒဥဟိ ဥပ္ပန္နံ ပစ္စာသာစီဝရံ ဒသာဟပရမံ ဂန္တုံ အဒတွာ မူလစီဝရံ အတ္တနာ သဒ္ဓိံ ကရဏသမ္ဗန္ဓတာမတ္ တေန သကကာလဝသေန ပရိစ္ဆိန္ဒတီတိ အတ္တနော ဂတိကံ ကရောတိ။ ပစ္စာသာစီဝရေ ပန လဘိတ္ဝာ ဝိသုံ ဌပေန္တသ္ သ ဒသာဟံ အနတိက္ကန္တေ နတ္ထိ တပ္ပစ္စယာ အာပတ္တိ။ ဟဋ္ဌိမံ **ဒသာဟာ ကာရေတဗ္ဗ** န္တိ ဧတ္ထ **ဒသာဟာ**တိ ကရ ဏတ္ထေ နိသ္သက္ကဝစနံ, ဒသာဟေနာတိ အတ္ထော။ **ပဉ္စာဟုပ္ပန္နေ** တိအာဒိံ ရည္သံ ကတ္ဝာပိ ပဌန္တိ။ **ဧကဝီသေ ဥ ပ္ပန္နေ။ပေ။ နတဟာ ကာရေတဗ္ဗ**န္တိအာဒိ ပစ္စာသာစီဝရသ္သ ဥပ္ပန္နဒိဝသံ ဌပေတ္ဝာ ဝုတ္တံ။

အညံ ပစ္စာသာစီဝရံ။ပေ။ ကာရေတဗ္ဗ န္တိ ဣဒံ သတိယာ ဧဝ ပစ္စာသာယ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ သစေ ပန "ဣတော ပဋ္ဌာယ စီဝရံ န လဘိဿာမီ"တိ ပစ္စာသာ ဥပစ္ဆိန္နာ, မူလစီဝရမ္ပိ ဒသာဟံ စေ သမ္ပတ္တံ, တဒဟေဝ အဓိဋ္ဌာ တဗ္ဗံ။ **ပစ္စာသာစီဝရမ္ပိ ပရိက္ခာရစောဠံ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗ** န္တိ ပဌမတရံ ဥပ္ပန္နံ ဝိသဘာဂပစ္စာသာစီဝရံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **အညမည**န္တိ အညံ အညံ, အယမေဝ ဝါ ပါဌော။ အင်္ဂံ ပနေတ္ထ ပဌမကထိနေ ဝုတ္တသဒိသမေဝ။ ဧကဝလဥဟိ တတ္ထ ဒသာဟာတိက္ကမော, ဣဓ မာသာတိက္ကမောတိ အယံ ဝိသေသော။

တတိယကထိနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. ပုရာဏစီဝရသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၅၀၃. စတုတ္ထေ **ဘတ္တဝိသ္သဂ္ဂ** န္တိ ဟဋ္ဌိပဒသ္သ ဘတ္တကိစ္စန္တိ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော, "ဘတ္တသံဝိ ဓာန"န္တိပိ ဧကေစိ။ **တတ္ထ နာမ တ္ဝံ** န္တိ ဣမသ္သပိ သော နာမ တွံတိ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော, "တာယ နာမ တွံ"န္တိ ဧကေစိ။

၅၀၅. ပိတာ စ မာတာ စ ပိတရော, ပိတူနံ ပိတရော ပိတာမဟာ, တေသံယေဝ ယုဂေ ပိတာမဟယုဂေ, တသ္မာ **ယာဝ သတ္တမာ ပိတာမဟယုဂါ** ပိတာမဟဒွဝန္ဒာတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ဧဝဉှိ ပိတာမဟဂ္ဂဟဏေနေဝ မာတာမဟောပိ ဂဟိတောတိ။ ''ယာဝ သတ္တမာ ပိတာမဟယုဂါ''တိ ဝစနတော ဟေဋ္ဌာ စ ဥဒ္ဓဉ္စ အဋ္ဌမယုဂေ ဉာတိ နာမ န ဟောတိ။ **ဒေသနာမုခမေဝ စေတန္တိ** **ပိတာမဟယုဂါတိ ပိတာမဟ**-ဂ္ဂဟဏံ ဒေသနာမုခံ ပိတာမဟီမာတာမဟီအာဒီနမ္ပိ အဓိပ္ပေတတ္တာ။ ပိတု မာတာ **ပိတာမဟီ**။ မာတု ပိတာ **မာတာမဟော** ။ မာတု မာတာ **မာတာမဟီ**။ ဧတ္ထ ကိဉ္စာပိ ပဥ္စသတသာကိယာနိနံ ဝသေန ဘိက္ခုနီဘာဝေ ဌတ္ဝာ ပရိဝတ္တလိင်္ဂာယ ဘိက္ခုနိယာ စ ဝသေန ဧကတောဉပသမ္ပန္နာ ဘိက္ခုနီ လဗ္ဘတိ, တထာပိ ပကတိနိယာမေနေဝ ဒဿေတုံ ''ဘိက္ခုနီ နာမ ဉဘတောသင်္ဃေ ဉပသမ္ပန္နာ''တိ ဝုတ္တံ။ **''ကပ္ပံ ကတ္ဝာတိ** ဝစနတော ဒိန္နကပ္ပမေဝ ဟစိတ္တိယံ ဇနေတီ''တိ ဝဒန္တိ။ ''ပုရာဏစီဝရံ နာမ သကိံ နိဝတ္ထမ္ပိ သကိံ ဟာရုတမ္ပီ''တိ ဣဒံ နိဒဿနမတ္တန္တိ အာဟ **''အန္တမသော ပရိဘောဂသီသေနာ''** တိအာဒိ။ ''ကာယေန ဖုသိတ္ဝာ ပရိဘောဂေနေဝ ပရိဘောဂေ နာမာ''တိ **ကုရုန္ဒိယံ** အဓိပ္ပာယော။

၅၀၆. **ကာယဝိကာရံ ကတ္ဝာ**တိ ဣဒံ ယာဝ ''ဩရတော ဌပေတိ''တိ ပဒံ, တာဝ သဗ္ဗပဒေသု သမ္ဗန္ဓိတဗ္ဗံ။ ယထာသာ ''ဓောတပေတုကာမော အယ''န္တိ ဇာနာတိ, ဧဝံ ကာယဝိကာရံ ကတ္ဝာတိ အတ္ထော။ ''ကာယဝိကာရံ ကတ္ဝာ''တိ ဝစနတော ကာယတစာဟိ ကဉ္စိ ဝိကာရံ အကတ္ဝာ ဟတ္ထေန ဟတ္ထေ ဒေန္တဿပိ အနာပတ္တိ။ **အန္တောဒွါဒသဟတ္ထေ ဩကာသေ**တိ ဣဒံ ဝိသေသနံ ယထာသမ္ဘဝံ ယောဇေတဗ္ဗံ။ တထာ ဟိ ဟတ္ထေန ဟတ္ထေ ဒေန္တဿ ဟဒမူလေ စ ဌပေတ္ဝာ ဒေန္တဿ ''အန္တောဒွါဒသဟတ္ထေ ဩကာသေ''တိ ဣဒံ ဝတ္တဗ္ဗန္တိ နတ္ထိ အညထာ အသမ္ဘဝတော။ သတိ ဟိ သမ္ဘဝေ ဗျဘိစာရေ စ ဝိသေသနံ သာတ္ထကံ ဟောတိ။ ဉပရိ ''ခိပတိ''တိအာဒီနိ ပန သန္ဓာယ ဣဒံ ဝိသေသနံ ဝုတ္တံ, တသ္မာ အန္တောဒွါဒသဟတ္ထေ ဩကာသေ ဌတ္ဝာ ဉပရိ ခိပန္တဿ အညဿ ဟတ္ထေ ပေသေန္တဿ စ အာပတ္တိ။ ဉပစာရံ ပန မုဉ္စိတ္ဝာ ကာယတစာဟိ ဝိကာရံ ကတ္ဝာ အာဏာပေန္တဿပိ အနာပတ္တိ။ **ဉပစာရေ**တိ အန္တောဒွါဒသဟတ္ထမေဝ ဩကာသံ ဝဒတိ။ **ဉပစာရံ မုဉ္စိတ္ဝာ** တိ ဒွါဒသဟတ္ထုပစာရံ မုဉ္စိတ္ဝာ။

ဧကေန ဝတ္ထုနာတိ ပဌမံ ကတ္ဝာ နိဋ္ဌာပိတံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ရဇနေ အနာပတ္တီ** တိ ရဇနံ ပစ္စာသီသန္တဿပိ ''ဓောဝိတ္ဝာ အာနေဟီ''တိ ဝုတ္တတ္တာ အနာပတ္တိ အနာဏတ္တိယာ ကတတ္တာ။ ''အဝုတ္တာ ဓောဝတီ''တိ ဣမိနာ ''အဝုတ္တာ ရဇတိ, အဝုတ္တာ အာကောဋေတီ''တိ ဣဒမ္ပိ ဝုတ္တမေဝ ဟောတီတိ အာဟ – **''အဝုတ္တာ ဓောဝတီတိ ဣမိနာ လက္ခဏေန အနာပတ္တီ''**တိ။ **သမ္ဗဟုလာ အာပတ္တိယော အာပဇ္ဇတီ** တိ ဟစိတ္တိယေန သဒ္ဓိံ ဒွေ ဒုက္ကဋာနိ အာပဇ္ဇတိ။ **ယထာဝတ္ထုကမေဝ**တိ နိဿဂ္ဂိယမေဝတိ အတ္ထော။ ပဉ္စ သတာနိ ပရိမာဏမေတာသန္တိ **ပဉ္စသတာ**။

၅၀၇. **စီဝရံ ဓောဝတိ။ပေ။ အာဏာပေန္တဿ** တိ ဧတ္ထ တာယ ဓောဝနံ ပစ္စာသီသန္တဿပိ အနာပတ္တိ။ ပုရာဏစီဝရတာ, ဉပစာရေ ဌတ္ဝာ အညာတိကာယ ဘိက္ခုနိယာ အာဏာပနံ, တဿာ ဓောဝနာဒီနိ စာတိ ဣမာနေတ္ထ တီဏိ အင်္ဂါနိ။

ပုရာဏစီဝရသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. စီဝရပဋိဂ္ဂဟဏသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၅၀၈. ပဉ္စမေ **အပညတ္တေ သိက္ခာပဒေ** တိ ဂဏမ္ဘောဇနသိက္ခာပဒေ အပညတ္တေ။ **ဝိဟာရဝတရန္တိ** ဝိဟာရပဋိဇဂ္ဂနတရံ။ **ကောဋ္ဌာသသမ္ပတ္တီ** တိ သကလာ အင်္ဂပစ္စင်္ဂသမ္ပတ္တိ။ **သဗ္ဗပရိယန္တ** န္တိ ဆဗ္ဗဿ အညစီဝရဿ အဘာဝတ ပဉ္စန္နံ စီဝရာနံ ဧကမေကံ သဗ္ဗေသံ ပရိယန္တန္တိ **သဗ္ဗပရိယန္တံ** ။ အန္တရဝါသကာဒီသု ဟိ ပဉ္စသု ဧကမေကံ အညဿ ဆဗ္ဗဿ အဘာဝတ ပဉ္စန္နံ အန္တမေဝ ဟောတိ။ အထဝါ ပဉ္စသု စီဝရေသု ဧကမေကံ အတ္တနော အညဿ ဒုတိယဿ အဘာဝတ အန္တမေဝ ဟောတီတိ သဗ္ဗမေဝ ပရိယန္တန္တိ **သဗ္ဗပရိယန္တံ,** သဗ္ဗသော ဝါ ပရိယန္တန္တိ **သဗ္ဗပရိယန္တံ**။ တေနာဟ – **''အညံ။ပေ။ နတ္ထီ''** တိ။ **ယထာ တဿ မနောရထော န ပူရတီ** တိ ''သရီရဟာရိပူရိံ ပဿိဿာမီ''တိ တဿ ဉပ္ပန္နော မနောရထော ယထာ န ပူရတိ။ **ဧဝံ ဟတ္ထတလေယေဝ ဒဿေတ္ဝာ** တိ သရီရံ အဒဿေတ္ဝာဝ အတဗ္ဗစီဝရံ ဟတ္ထတလေ ''ဟန္ဒာ''တိ ဒဿေတ္ဝာ။

၅၁၀. **ဝိဟတ္တတာယာ** တိ ဝိဟတဟတ္တတာယ, အဂဏာတာယ အပ္ပစ္စယတာယ အပ္ပဋိသရဏတာယာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **သမဘိတုန္နတ္တာ** တိ ပီဠိတတ္တာ။ ပရိဝတ္တေတဗ္ဗံ ပရိဝတ္တံ, ပရိဝတ္တမေဝ **ဟာရိဝတ္တကံ,** ပရိဝတ္တေတဗ္ဗတ ဒီဃမာနန္တိ အတ္ထော။

၅၁၂. **ဥပစာရေ**တိ ဒ္ဒတဒသဟတ္ထူပစာရံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **ဥပစာရံ တ မုဥ္စိတ္ဗတ ခိပန္တီ** တိ ဒ္ဒတဒသဟတ္ထံ မုဥ္စိတ္ဗတ ဩရတော ဌပေန္တိ, န ပုရိမသိက္ခာပဒေ ဝိယ ဒ္ဒတဒသဟတ္ထဗ္ဗန္တရေယေတတိ အဓိပ္ပာယော။ **အညတ္ထ ဟာရိဝတ္တကာ**တိ ယံ အန္တမသော ဟာရီတကခဏ္ဍမ္ပိ ဒတ္ဗတ တ ဒဿာမီတိ အာဘောဂံ ကတ္ဗတ တ ဟာရိဝတ္တကံ ဂဏှဟာတိ, တံ ဌပေတ္ဗတ။ **အစိတ္တကဘာဝေန န သမေတီ** တိ ယထာ အညာတိကာယ ဉာတိကသညိဿ ဝေမတိကဿ စ ဂဏှ ဟတော အစိတ္တကတ္တာ အာပတ္တိ , ဧဝမိဓာပိ ''ဘိက္ခုနိယာ သန္တကံ ဣဒ''န္တိ အဇာနိတ္ဗတ ဂဏှဟတောပိ အာပတ္တိ ယေတတိ အဓိပ္ပာယော။ **ဝဿာတသိကံ ဒေတီ** တိ ပုဂ္ဂလိကံ ကတ္ဗတ ဒေတိ။ ပံသုကူလံ အတ္တနော အတ္ထာယ ဌပိတဘာဝံ ဇာနိတ္ဗတ ဂဏှဟန္တေနပိ အညဿ သန္တကံ ဂဟိတံ နာမ န ဟောတီတိ အာဟ – **''သစေ ပန သင်္ကာရကူဋာဒီသူ''**တိအာဒိ။ အသာမိကဥ္ဟိ **ပံသုကူလ**န္တိ ဝုစ္စတိ။ **ပံသုကူလံ အဓိဋ္ဌဟိတ္ဗတ** တိ ''အသာမိကံ ဣဒ''န္တိ သညံ ဥပ္ပာဒေတ္ဗတ။ ဧဝံ ပန ပံသုကူလသညံ အနုပ္ပာဒေတ္ဗတ ဂဏှဟိတုံ န ဝဋ္ဋတိ။

၅၁၃. **အညာတိကာယ အညာတိကသညီ**တိ **တိကပာစိတ္တိယ** န္တိ ဧတ္ထ **ဣတိ**-သဒ္ဒော အာဒိအတ္ထော။ တီဏိ ပရိမာဏမဿာတိ တိကံ, တိကဥ္စ တံ ပာစိတ္တိယဥ္စာတိ **တိကပာစိတ္တိယံ,** တီဏိ ပာစိတ္တိယာနီတိ အတ္ထော။

၅၁၄. **ပတ္တတ္ထဝိကာဒိံ ယံကိဥ္စိ** တိ အနဓိဋ္ဌာနုပဂံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ ''စီဝရံ နာမ ဆန္နံ စီဝရာနံ အညတရံ စီဝရံ ဝိကပ္ပနုပဂံ ပစ္ဆိမ''န္တိ ဟိ ဝုတ္တတ္တာ အဓိဋ္ဌာနုပဂံ ယံကိဥ္စိ န ဝဋ္ဋတိ။ တေနေတဟ – **''ဝိကပ္ပနုပဂပစ္ဆိမစီဝရပ္ပ ပမာဏ''**န္တိအာဒိ။ ယသ္မာ ဘိသိစ္ဆဝိ မဟန္တာပိ သေနာသနသင်္ဂဟိတတ္တာ စီဝရသင်္ချံ န ဂစ္ဆတီတိ နေဝ အဓိဋ္ဌာနုပဂ န ဝိကပ္ပနုပဂ စ, တသ္မာ အနဓိဋ္ဌာနုပဂသာမညတော ဝုတ္တံ။ သစေပိ မဥ္စပ္ပမာဏာ ဘိသိစ္ဆဝိ ဟောတိ, ဝ ဋ္ဋတိယေဝတိ။ **ကော ပန တဒေ ပတ္တတ္ထဝိကာဒီသူ** တိ မဟတိယာပိ တာဝ ဘိသိစ္ဆဝိယာ အနဓိဋ္ဌာနုပဂတ္တာ အနာပတ္တိ, တတော ခုဒ္ဒကတရေသု အနဓိဋ္ဌာနုပဂေသု ပတ္တတ္ထဝိကာဒီသု ကိမေဝ ဝတ္တဗ္ဗန္တိ အဓိပ္ပာယော။ ပ ဋိဂ္ဂဟဏံ **ကိရိယာ,** အပရိဝတ္တနံ **အကိရိယာ**။ ဝိကပ္ပနုပဂစီဝရတာ, ဟာရိဝတ္တကာဘာဝေ, အညာတိကာယ ဟတ္ထ တော ဂဟဏန္တိ ဣမာနေတ္ထ တီဏိ အင်္ဂါနိ။

စီဝရပဋိဂ္ဂဟဏသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. အညာတကဝိညတ္တိသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၅၁၅. ဆဋ္ဌေ **ပတိကိဋ္ဌော** တိ နိဟီနော, လာမကောတိ အတ္ထော။ **လောလဇာတိကော**တိ လောလသဘာဝော။ ပဋ္ဌ ယေဝ **ပဋ္ဌော** ။ တေနာဟ **''ဆေကော''**တိအာဒိ။ **ကိဿိံ ဝိယာ** တိ ဧတ္ထ ''ကိဿိံ ဝိယာ''တိ နိပါတဝသေန သမာနတ္ထံ ''ကိံသု ဝိယာ''တိ နိပါတပဒန္တိ အာဟ **''ကိံသု ဝိယာ''**တိ, ကိံ ဝိယာတိ အတ္ထော, ဒုက္ခံ ဝိယာတိ အဓိပ္ပာယော။ တေနာ ဟ **''ကိလေသော ဝိယာ''**တိအာဒိ။ ဓမ္မဝသေန ဥပစာရဝသေန နိမန္တနာ **ဓမ္မနိမန္တနာ** တိ ဟဋ္ဌပဒဿ အတ္ထော ဝေဒိတ ဗ္ဗော။ သစေ ပန ''ဝဒေယျာထ, ဘန္တေ, ယေနတ္ထော''တိ ဣဒံ သစ္စမေဝ ဝုတ္တံ သိယာ, ပတရိတောယေဝ ဟောတိ။ ယသ္မာ ပန ပတရေတ္ဗတပိ အအာတုကာမော အပ္ပတရိတဌာနေယေဝ တိဋ္ဌတိ, တသ္မာ ဘဂဝ ပတရိတာပတရိတဘာဝံ အဝိစာရေတ္ဗတ ''ဉာတကော တေ, ဥပနန္ဒ, အညာတကော''တိ ဉာတကအညာတကဘာဝံယေဝ ဝိစာရေသိ။ **မုသိံသူ**တိ ဝိလု မ္ပိံသု။

၅၁၇. **အနုပုဗ္ဗကထာ**တိ အနုပုဗ္ဗေန ဝိနိစ္ဆယကထာ။ သေသပရိက္ခာရာနံ သဒ္ဓိဝိဟာရိကေဟိ ဂဟိတတ္တာ နိတသန ဟာရပနမတ္တမေဝ အဝသိဋ္ဌန္တိ အာဟ **''နိတသနဟာရပနမတ္တံယေဝ ဟာရိတ္ဗတ''** တိ။ သဒ္ဓိဝိဟာရိကာနံ တာဝ အာဂမနဿ တ အနာဂမနဿ တ အဇာနနတာယ ဝုတ္တံ **''ထေရေဟိ နေဝ တာဝ။ပေ။ ဘဥ္စိတဗ္ဗ''** န္တိ။ **ပရေသမ္ပိ အတ္ထာယ လဘန္တီ**တိ အတ္တနော စီဝရံ ဒဒမာနာ သယံ သာခာဘင်္ဂေန ပဋိစ္ဆာဒေန္တီတိ တေသံ အတ္ထာယပိ ဘဥ္စိတုံ လ ဘန္တိ။ ''တိဏေန ဝ ပဏ္ဏေန ဝ ပဋိစ္ဆာဒေတ္ဗတ အာဂန္တဗ္ဗ''န္တိ ဝစနတော ဤဒိသေသု ဘူတဂာမပာတဗ္ဗတာပိ

အနုညာတာယေဝ ဟောတီတိ အာဟ – **“နေဝ ဘူတကမဟာတဗ္ဗတာယ ဟစိတ္တိယံ ဟောတီ”** တိ။ န တေသံ ဓာရဏေ ဒုက္ကဋန္တိ တေသံ တိတ္တိယဒ္ဓဇာနံ ဓာရဏေပိ ဒုက္ကဋံ နတ္ထိ။

ယာနိ စ နေသံ ဝတ္ထာနိ ဒေန္တီတိ သမ္ဗန္ဓော။ ထေရာနံ သယမေဝ ဒိန္နတ္တာ ဝုတ္တံ **“အစ္ဆိန္နစီဝရဋ္ဌာနေ ဌိတတ္တာ”**တိ။ ယဒိ လဒ္ဓိ ဂဏှာတိ, တိတ္ထိယပက္ကန္တကော နာမ ဟောတိ, တသ္မာ ဝုတ္တံ **“လဒ္ဓိ အဂ္ဂဟေတ္ဝာ”**တိ။ ‘‘နော စေ ဟောတိ သင္ဃသ္သ ဝိဟာရစီဝရံ တ။ပေ။ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ’’တိ ဣမိနာ အန္တရာမဂ္ဂေ ပဝိဋ္ဌဝိဟာရတော နိက္ခမိတွာ အညတ္ထ အတ္တနော အဘိရုစိတဋ္ဌာနံ ဂစ္ဆန္တဿ ဒုက္ကဋံ ဝုတ္တံ။ ဣမိနာ စ ‘‘ယံ အာတသံ ပဌမံ ဥပဂစ္ဆတီ’’တိ ဝုတ္တံ အန္တရာမဂ္ဂေ ဌိတဝိဟာရမ္ပိ သစေ နဂ္ဂေ ဟုတွာ ဂစ္ဆတိ, ဒုက္ကဋမေဝာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ယဒိ ဧဝံ တတ္ထ ကသ္မာ န ဝုတ္တန္တိ စေ? အနောကာသတ္တာ။ တတ္ထ ဟိ ‘‘အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, အစ္ဆိန္နစီဝရဿ တ။ပေ။ စီဝရံ ဝိညာပေတု’’န္တိ ဣမိနာ သမ္ဗန္ဓေန သင္ဃိကမ္ပိ စီဝရံ နိဝာသေတုံ ဟာရုပိတုဥ္စ အနုဇာနန္တော ‘‘ယံ အာတသံ ပဌမံ။ပေ။ ဂဟေတွာ ဟာရုပိတု’’န္တိ အာဟ, တသ္မာ တတ္ထ အနောကာသတ္တာ ဒုက္ကဋံ န ဝုတ္တံ။

ဝိဟာရစီဝရန္တိ သေနာသနစီဝရံ။ **စိမိလိကာဟီ**တိ ပဋပိလောတိကာဟိ။ **တဿ ဥပရီ** တိ ဘူမတ္ထရဏဿ ဥပရိ။ **ဝိဒေသဂတေနာ**တိ အညံ စီဝရံ အလဘိတွာ ဝိဒေသဂတေန။ **ဧကသ္မိံ။ပေ။ ဌပေတဗ္ဗ** န္တိ ဧတ္ထ ‘‘လေသေန ဂဟေတွာ အဂတတ္တာ ဌပေတ္ဗေန စ သင္ဃိကပရိဘောဂေနေဝ ဌပိတတ္တာ အညသ္မိံ သေနာသနေ နိယမိတမ္ပိ အညတ္ထ ဌပေတုံ ဝဋ္ဋတီ’’တိ ဝဒန္တိ။ **ပရိဘောဂေနေတ**တိ အညံ စီဝရံ အလဘိတွာ ပရိဘုဥ္ဇနေန။

၅၁၉-၅၂၁. ပရိဘောဂဇိဏ္ဏာ န္တိ ယထာ တေန စီဝရေန သရီရံ ပဋိစ္ဆာဒေတုံ န သက္ကာ, ဧဝံ ဇိဏ္ဏံ။ **ကပ္ပိယတော ဟာရေနာ**တိ ကယဝိက္ကယာပတ္တိတော မောစနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ ‘‘ဝိညာပေန္တဿာ’’တိ ဣမသ္သေဝ အတ္ထံ ဝိဘာဝေတိ **“စေတာပေန္တဿ ပရိဝတ္တာပေန္တဿာ”** တိ။ အတ္တနော ဓနေန ဟိ ဝိညာပနံ နာမ ပရိဝတ္တနမေဝာတိ အဓိပ္ပာယော။ သင္ဃဝသေန ပဝာရိတာနံ ဝိညာပနေ ဝတ္တံ ဒဿေတိ **“ပမာဏမေဝ ဝဋ္ဋတီ”** တိ။ သင္ဃဝသေန ဟိ ပဝာရိတေ သဗ္ဗေသံ သာဓာရဏတ္တာ အဓိကံ ဝိညာပေတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ **ယံ ယံ ပဝာရေတီ**တိ ယံ ယံ စီဝရာဒိ ဒဿာမီတိ ပဝာရေတိ။ **ဝိညာပနကိစ္စံ နတ္ထီ**တိ ဝိနာ ဝိညတ္တိယာ ဒီယမာနတ္တာ ဝိညာပေတွာ ကိံ ကရိဿတီတိ အဓိပ္ပာယော။ **အညဿတ္ထာယာ**တိ ဧတ္ထာပိ ‘‘ဉာတကာနံ ပဝာရိတာန’’န္တိ ဣဒံ အနုဝတ္တတိယေဝာတိ အာဟ **“အတ္တနော ဉာတကပဝာရိတေ”**တိအာဒိ။ ဝိကပ္ပနုပဂစီဝရတာ, သမယာဘာဝေ, အညာတကဝိညတ္တိ, တာယ စ ပဋိလာဘောတိ ဣမာနေတ္ထ စတ္တာရိ အင်္ဂါနိ။

အညာတကဝိညတ္တိသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. တတုတ္တရိသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၅၂၂. သတ္တမေ ဟဋ္ဌိယံ **ပက္ကဟိကသာလ** န္တိ ဒုဿတဏ္ဍိကာနံ အာပဏံ။ ‘‘ပက္ကဟိတသာလ’’န္တိပိ ပဌန္တိ။

၅၂၃-၅၂၄. အဘီတိ ဥပသဂ္ဂေ တိ တဿ ဝိသေသတ္ထာဘာဝံ ဒဿေတိ။ တေနာဟ **“ဟရိတုန္တိ အတ္ထော”**တိ။ **ဝရ**-သဒ္ဒဿ ဣစ္ဆာယံ ဝတ္တမာနတ္တာ အာဟ **“ဣစ္ဆာပေယျာ”** တိ။ **ဒဠှ ခေမတော** တိ ဧတ္ထ ကထာဗန္ဓဝသေန အနုနာသိကလောပေ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **သအန္တရ** န္တိ အန္တရတသကသဟိတံ။ **ဥတ္တရ**န္တိ ဥတ္တရာသင်္ဂံ။ **အဿ စီဝရဿာ** တိ သာဒိတဗ္ဗစီဝရဿ။ **အစ္ဆိန္နသဗ္ဗစီဝရေနာ** တိ အစ္ဆိန္နာနိ သဗ္ဗာနိ တီဏိ စီဝရာနိ အဿာတိ အစ္ဆိန္နသဗ္ဗစီဝရော, တေနာတိ အတ္ထော။ ယဿ ဟိ အစ္ဆိန္နသမယေ တီဏိ စီဝရာနိ သန္နိဟိတာနိ ဟောန္တိ, တာနိ သဗ္ဗာနိ အစ္ဆိန္နာနီတိ သော ‘‘အစ္ဆိန္နသဗ္ဗစီဝရော’’တိ ဝုစ္စတိ။ တေနေဝ **“အစ္ဆိန္နသဗ္ဗစီဝရေန တိစီဝရကေနာ”**တိ ဝုတ္တံ။ **တိစီဝရကေနာ**တိ ဟိ အစ္ဆိန္နသမယေ တိစီဝရဿ သန္နိဟိတဘာဝံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, န ပန ဝိနယ တေစီဝရိကဘာဝံ ခုတင်္ဂတေစီဝရိကဘာဝံ ဝာ သန္ဓာယ။ **ဧဝံ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗ** န္တိ ‘‘သန္တရုတ္တရပရမံ တေန ဘိက္ခုနာ တတော စီဝရံ သာဒိတဗ္ဗ’’န္တိ ဝုတ္တဝိဓိနာ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗံ။ **အညေနာ**တိ အစ္ဆိန္နအသဗ္ဗစီဝရေန။ ယဿ တီသု စီဝရေသု ဧကံ ဝါ ဒွေ ဝါ စီဝရာနိ အစ္ဆိန္နာနိ ဟောန္တိ, တေနာတိ အတ္ထော။ **အညထာပီ**တိ ‘‘သန္တရုတ္တရပရမ’’န္တိ ဝုတ္တဝိဓာနတော အညထာပိ။ ယဿ ဟိ တီသု ဒွေ စီဝရာနိ အစ္ဆိန္နာနိ ဟောန္တိ, ဧကံ သာဒိတဗ္ဗံ။ ဧကသ္မိံ အစ္ဆိန္နေ န

သာဒိတဗ္ဗန္တိ န တဿ သန္တရုတ္တရပရမသာဒိယနံ သမ္ဘဝတိ, အယမေဝ စ အတ္ထော ပဒဘာဇနေန ဝိဘာဝိတော။ တေနာဟ **"တံ ဝိဘာဂံ ဒဿေတု"** န္တိ။

ကေစိ ပန "တိစီဝရေနာတိ ဝုတ္တတ္တာ တိစီဝရံ ပရိက္ခာရစောဠဝသေန အဓိဋ္ဌဟိတ္ဝာ ပရိဘုဉ္ဇတော တသ္မိံ နဋ္ဌေ ဗဟူနိပိ ဂဟေတုံ လဗ္ဘတီ"တိ ဝဒန္တိ, တံ န ဂဟေတဗ္ဗံ။ ပဒဘာဇနေသု ဟိ အဓိပ္ပာယံ ဒဿေန္တေန ယသ္မာ ပန "အစ္ဆိန္နသဗ္ဗစီဝရေန။ပေ။ တံ ဝိဘာဂံ ဒဿေတု"န္တိ ဝုတ္တံ, ပဒဘာဇနေ စ န တာဒိသော အတ္ထော ဥပလဗ္ဘတိ, တသ္မာ တံ န ဂဟေတဗ္ဗမေဝ။ ယမ္ပိ **မာတိကာဋ္ဌကထာယံ** (ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. တတုတ္တရိသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) ဝုတ္တံ "ယဿ အဓိဋ္ဌိတစီဝရဿ တီဏိ နဋ္ဌာနီ"တိ, တတ္ထာပိ အဓိဋ္ဌိတဂ္ဂဟဏံ သရူပကထနမတ္တန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ, န ပန တိစီဝရာဓိဋ္ဌာနေန အဓိဋ္ဌိတစီဝရဿေဝါတိ ဧဝမတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော ပါဠိယံ အဋ္ဌကထာယဉ္စ တထာ အတ္ထဿ အသမ္ဘဝတော။ န ဟိ တိစီဝရာဓိဋ္ဌာနေန အဓိဋ္ဌိတစီဝရဿေဝ ဣဒံ သိက္ခာပဒံ ပညတ္တန္တိ သက္ကာ ဝိညာတုံ။ ပုရိမသိက္ခာပဒေန ဟိ အစ္ဆိန္နစီဝရဿ အညာတကဝိညတ္တိယာ အနုညာတတ္တာ ပမာဏံ အဇာနိတ္ဝာ ဝိညာပနဝတ္ထုသ္မိံ ပမာဏတော သာဒိယနံ အနုဇာနန္တေန ဘဂဝတာ ဣဒံ သိက္ခာပဒံ ပညတ္တံ, တသ္မာ "ပရိက္ခာရစောဠိကဿ ဗဟုမ္ပိ သာဒိတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ အယမတ္ထော နေဝ ပါဠိယာ သမေတိ, န စ ဘဂဝတော အဓိပ္ပာယံ အနုလောမေတိ။

ယဿ တီဏိ နဋ္ဌာနိ, တေန ဒ္ဝေ သာဒိတဗ္ဗာနီ တိ ဧတ္ထ ယဿ တိစီဝရတော အဓိကမ္ပိ စီဝရံ အညတ္ထ ဌိတံ အတ္ထိ, တဿ တဿ စီဝရဿ အလဗ္ဘနီယဘာဝတော တေနပိ သာဒိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ပကတိယာဝ သန္တရုတ္တရေန စရတီ**တိ သာသင်္ကသိက္ခာပဒဝသေန ဝါ အဝိပ္ပဝါသသမ္မုတိဝသေန ဝါ ဝါတိယဿ အလာဘေန ဝါ စရတိ။ "ဒ္ဝေ နဋ္ဌာနီ"တိ အဓိကာရတ္တာ ဝုတ္တံ **"ဒ္ဝေ သာဒိတဗ္ဗာနီ"** တိ။ **ဧကံ သာဒိယန္တေနေဝ သမော ဘဝိဿတီ** တိ တိဏ္ဏံ စီဝရာနံ ဒ္ဝီသု နဋ္ဌေသု ဧကံ သာဒိယန္တေန သမော ဘဝိဿတိ ဥဘိန္နမ္ပိ သန္တရုတ္တရပရမတာယ အဝဋ္ဌာနတော။ **ယဿ ဧကံယေဝ ဟောတီ** တိ အညေန ကေနစိ ကာရဏေန ဝိနဋ္ဌသေသစီဝရံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

၅၂၆. "သေသကံ တုယှေဝ ဟောတူတိ ဒေန္တီ"တိ ဝုတ္တတ္တာ "ပမာဏယုတ္တံ ဂဏှိဿာမ, သေသကံ အာဟရိဿာမာ"တိ ဝတွာ ဂဟေတွာ ဂမနသမယေပိ "သေသကမ္ပိ တုမှာကညေဝ ဟောတူ"တိ ဝဒန္တိ, လဒ္ဓကပ္ပိယမေဝ။ **ပတရိတာန**န္တိ အစ္ဆိန္နကာလတော ပုဗ္ဗေယေဝ ပတရိတာနံ။ **ပါဠိယာ န သမေတီ**တိ သန္တရုတ္တရပရမတော ဥတ္တရိ သာဒိယနေ အနာပတ္တိဒဿနတ္ထံ "အနာပတ္တိ ဉာတကာနံ ပဝါရိတာန"န္တိ ဝုတ္တတ္တာ န သမေတိ။ သန္တရုတ္တရပရမံ သာဒိယန္တဿ ဟိ အာပတ္တိပ္ပသင်္ဂေါယေဝ နတ္ထိ, သတိ စ သိက္ခာပဒေန အာပတ္တိပ္ပသင်္ဂေ အနာပတ္တိ ယုတ္တာ ဒဿေတုန္တိ အဓိပ္ပာယော။ ကေစိ ပန **"ပမာဏမေဝ ဝဋ္ဋတီ** တိ ဣဒံ သလ္လေခဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တ"န္တိ ဝဒန္တိ။

ယသ္မာ ပနိဒံ။ပေ။ န ဝုတ္တ န္တိ ဧတ္ထာယမဓိပ္ပါယော – "အညဿတ္ထာယာ"တိ ဝုစ္စမာနေ အညေသံ အတ္ထာယ ပမာဏံ အတိက္ကမိတွာပိ ဂဏှိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ အာပဇ္ဇတိ, တဉ္စ အညဿတ္ထာယ ဝိညာပနဝတ္ထုသ္မိံ ပညတ္တတ္တာ ဝတ္ထုနာ သံသန္ဒိယမာနံ န သမေတိ။ န ဟိ ယံ ဝတ္ထုံ နိဿာယ သိက္ခာပဒံ ပညတ္တံ, တသ္မိံယေဝ အနာပတ္တိဝစနံ ယုတ္တန္တိ။ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ပန တီသုပိ "ဣမဿ သိက္ခာပဒဿ အတ္ထနော သာဒိယနပဋိဗဒ္ဓတာဝသေန ပဝတ္တတ္တာ 'အညဿတ္ထာယာ'တိ ဝတ္တုံ ဩကာသောယေဝ နတ္ထိ, တသ္မာ န ဝုတ္တ"န္တိ ကထိတံ။ ကိဉ္စ "အညဿတ္ထာယာ"တိ အဝုတ္တတ္တာ အညေသံ အတ္ထာယ ဉာတကပဝါရိတေသု အဓိကံ ဝိညာပေန္တဿ အာပတ္တီတိ စေ? န, တတ္ထ ပုရိမသိက္ခာပဒေနေဝ အနာပတ္တိသိဒ္ဓိတော။ တတုတ္တရိတာ, အစ္ဆိန္နာဒိကာရဏတာ, အညာတကဝိညတ္တိ, တာယ စ ပဋိလာဘောတိ ဣမာနေတ္ထ စတ္တာရိ အင်္ဂါနိ။

တတုတ္တရိသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. ပဌမဥပက္ခဋသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၅၂၇. အဋ္ဌမေ **အပိ မယ္ယာ** တိ ဟေဋ္ဌာပိ သောယေဝတ္ထော။ အယျာတိ ပန ဗဟုဝစနေန အာမန္တနံ ကတံ။

၅၂၈-၅၂၉. အပဒိဿာ တိ “ဣတ္ထန္နာမဿ ဘိက္ခုနော ဒဿာမီ”တိ ဧဝံ အပဒိသိတ္ဝာ။ **ပစ္စယံ ကတ္ဝာ** တိ ကာရဏံ ကတ္ဝာ။ **ဥဒ္ဒိဿာတိ ဧတ္ထ ယော ကတ္တာ** တိ “ဥဒ္ဒိဿာ”တိ ဣမိနာ ဝုတ္တဥဒ္ဒိသနကိရိယာယ ယော ကတ္တာ။ စီဝရံ စေတာပေန္တိ ပရိဝတ္တေန္တိ ဧတေနာတိ **စီဝရစေတာပန္နံ** ။ န-ကာရာဂမံ ကတ္ဝာ စီဝရစေတာပန္နန္တိ ဝုတ္တံ, “စီဝရစေတာပန”န္တိပိ ပဌန္တိ။ **ပစုရတေဟာရဝသေနာ**တိ ယေဘုယျတေဟာရဝသေန။ ယေဘုယျဝသေန ဟိ ဃရသာမိကံ ဒဋ္ဌုကာမာ တဿ ဃရံ ဂစ္ဆန္တီတိ တထေဝ ဗဟုလံ တေဟာရော။ **ဗုဒ္ဓါနမတ္ထမေဝ** တိ အတ္ထော နေ တဗ္ဗော နတ္ထီတိ အဓိပ္ပာယော။

၅၃၁. သမကေပိ ပန အနာပတ္တီ တိ ယဒဂ္ဃနကံ သော အတုကာမော ဟောတိ, တဒဂ္ဃနကေ အနာပတ္တိ မူလံ ဝဍ္ဍေတ္ဝာ အဓိကဝိဓာနံ အနာပန္နတ္တာ။ ဧတ္ထ စ “အတုကာမောမ္ဟီ”တိ အတ္တနော သန္တိကေ အဝုတ္တေပိ အတုကာမ တံ သုတ္ဝာ ယဒဂ္ဃနကံ သော အတုကာမော ဟောတိ, တဒဂ္ဃနကံ အာဟရာပေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **အပ္ပဂ္ဃဝမုနကဥဟိ ဣဒံ သိက္ခာပဒန္တိ ဧတ္ထ အပ္ပဂ္ဃဝမုနံ တေဿ အတ္ထီတိ** **အပ္ပဂ္ဃဝမုနကံ,** အပ္ပဂ္ဃဝမုနံ သန္ဓာယ ဣဒံ သိက္ခာပဒံ ပညတ္တန္တိ အဓိပ္ပာယော။ **စီဝရံ ဒေဟီ**တိ သဋ္ဌာဒိအာဒီသု ယံကိဉ္စိ စီဝရံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ စီဝရေ ဘိယျောကမျတာ, အညာတကဝိညတ္တိ, တာယ စ ပဋိလာဘောတိ ဣမာနေတ္ထ တီဏိ အင်္ဂါနိ။

ပဌမဥပက္ခဋသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅၃၂. ဒုတိယဥပက္ခဋေ ဝတ္တဗ္ဗံ နတ္ထိ။

၁၀. ရာဇသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၅၃၇-၅၃၉. ရာဇသိက္ခာပဒေ ပန “အဇ္ဇဏှော ဘန္တေ”တိ ဟဝေ “အဇ္ဇုဏှော ဘန္တေ”တိပိ ပဌန္တိ။ **ဘောဂကော**တိ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗော။ ယံ ဝုတ္တံ **မာတိကာဋ္ဌကထာယံ** “ဣမိနာ စီဝရစေတာပန္နေန စီဝရံ စေတာပေတ္ဝာ ဣတ္ထန္နာမံ ဘိက္ခုံ စီဝရေန အစ္ဆာဒေဟီတိ ဣဒံ အာဂမနသုဒ္ဓိံ ဒဿေတုံ ဝုတ္တံ။ သစေ ဟိ ‘ဣဒံ ဣတ္ထန္နာမဿ ဘိက္ခုနော ဒေဟီ’တိ ပေသေယျ, အာဂမနဿ အသုဒ္ဓတ္တာ အကပ္ပိယဝတ္ထုံ အာရဗ္ဘ ဘိက္ခုနာ ကပ္ပိယကာရကောပိ နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗော န ဘဝေယျ”တိ, တတ္ထ အာဂမနဿ သုဒ္ဓိယာ တ အသုဒ္ဓိယာ တ ဝိသေသပ္ပယောဇနံ န ဒိဿတိ။ သတိပိ ဟိ အာဂမနဿ အသုဒ္ဓဘာဝေ ဒူတော အတ္တနော ကုသလတာယ ကပ္ပိယတေဟာရေန ဝဒတိ, “ကပ္ပိယကာရကော န နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗော”တိ ဣဒံ နတ္ထိ, န စ ဒူတေန ကပ္ပိယတေဟာရဝသေန ဝုတ္တေ အယကေန ဣဒံ ကထံ ပေသိတန္တိ ဉာဒိသီ ဝိစာရဏာ ဥပလဗ္ဘတိ, အဝိစာရေတ္ဝာ စ တံ န သက္ကာ ဇာနိတုံ, ယဒိ ပန အာဂမနဿ အသုဒ္ဓတ္တာ ကပ္ပိယကာရကော နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗော န ဘဝေယျ, စီဝရာနံ အတ္ထာယ ဒူတဿ ဟတ္ထေ အကပ္ပိယဝတ္ထုံ ပေသိတေ သဗ္ဗတ္ထ အယကေန ကထံ ပေသိ တန္တိ ပုစ္ဆိတ္ဝာဝ ကပ္ပိယကာရကော နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗော ဘဝေယျ။ တသ္မာ အသတိပိ အာဂမနသုဒ္ဓိယံ သစေ သော ဒူ တော အတ္တနော ကုသလတာယ ကပ္ပိယတေဟာရဝသေန ဝဒတိ, ဒူတဿေဝ ဝစနံ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ယဒိ ဟိ အာဂမနသုဒ္ဓိယေ ဝေတ္ထ ပမာဏံ, မူလသာမိကေန ကပ္ပိယတေဟာရဝသေန ပေသိတဿ ဒူတဿ အကပ္ပိယတေဟာရဝသေန ဝဒတောပိ ကပ္ပိယကာရကော နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗော ဘဝေယျ, တသ္မာ သဗ္ဗတ္ထ ဒူတဝစနမေဝ ပမာဏန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ။

ဣမိနာ စီဝရစေတာပန္နေနာ တိအာဒိနာ ပန ဣမမတ္ထံ ဒဿေတိ – ကပ္ပိယ ဝသေန အာဂတမ္ပိ စီဝရမူလံ ဉာဒိသေ န ဒူတဝစနေန အကပ္ပိယံ ဟောတိ, တသ္မာ တံ ပဋိက္ခိပိတဗ္ဗန္တိ။ တေနေဝတဟ – “တေန ဘိက္ခုနာ သော ဒူတော ဧဝမဿ သ ဝစနီယော”တိအာဒိ။ သုဝဏ္ဏံ, ရဇတံ, ကဟာပဏော, မာသကောတိ ဣမာနိ ဟိ စတ္တာရိ နိဿဂ္ဂိယဝတ္ထူနိ, မုတ္တာ, မဏိ, ဝေဠုရိယော, သင်္ခော, သိလာ, ပဝါဠံ, လောဟိတင်္ကော, မသာရဂလ္လံ, သတ္တ ဓညာနိ, အသိအသံ, ခေတ္တံ, ဝတ္ထု, ပုပ္ဖာရာမဖလာရာမာဒယောတိ ဣမာနိ ဒုက္ကဋဝတ္ထူနိ စ အတ္တနော တ စေတိယသင်္ဃဂဏပုဂ္ဂလာနံ တ အတ္ထာ ယ သမ္ပဋိစ္ဆိတုံ န ဝဋ္ဋန္တိ, တသ္မာ တံ သာဒိတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ ဒဿနတ္ထံ “န ခော မယံ, အာဝုသော, စီဝရစေတာပန္နံ ပဋိဂ္ဂဏှာမာ”တိ ဝုတ္တံ, “စီဝရဉ္စ ခော မယံ ပဋိဂ္ဂဏှာမာ”တိ ဣဒံ ပန အတ္တနံ ဥဒ္ဒိဿ အာဘတတ္တာ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ, တသ္မာ ဝုတ္တံ။ “ဝေယျာဝစ္စကရော နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗော”တိ ဣဒံ “အတ္ထိ ပနာယသ္မတော ကောစိ ဝေယျာဝစ္စကရော”တိ ကပ္ပိယဝစနေန ဝုတ္တတ္တာ အနုညာတံ။ သစေ ပန ဒူတော “ကော ဣမံ ဂဏှာတီ”တိ တ “ကဿ ဒေမီ”တိ တ ဝဒတိ, န နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗော။ “အာရာမိကော တ ဥပာသကော တ”တိ ဣဒံ သာရုပ္ပတာယ ဝုတ္တံ, ဌပေတ္ဝာ

တ ပန ပစ္စု သဟဓမ္မိကေ ယော ကောစိ ကပ္ပိယကာရကော ဝဋ္ဋတိ။ “သော ခော, အာဝုသော, ဘိက္ခုနံ ဝေယျာဝစ္စကရော”တိ ဣဒံ ဘိက္ခုသ္သ ကပ္ပိယဝစနဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ ဝေမေဝ ဟိ ဝတ္တဗ္ဗံ, “တေဿ ဒေဟီ”တိအာဒိ န ဝတ္တဗ္ဗံ။ **သော တ စေတာပေဿတိ တ** တိ ဧတ္ထ ကော **တ**-သဒ္ဒော ပဒပူရဏော, “သညတ္တော သော မယာ”တိအာဒိ ပန ဒူတေန ဧဝံ အာရောစိတေယေဝ တံ စောဒေတုံ ဝဋ္ဋတိ, နေတဿ ဟတ္ထေ ဒတွာ ဂတမတ္တကာရဏေနာတိ ဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။

တောနိ ဟိ ဝစနာနိ။ပေ။ န ဝတ္တဗ္ဗော တိ ဧတ္ထ “ဧဝံ ဝဒန္တော ပဋိက္ခိတ္တဿ ကတတ္တာ ဝတ္တဘေဒေ ဒုက္ကဋံ အာပဇ္ဇတိ, စောဒနာ ပန ဟောတိယေဝ”တိ **မဟာဂဏ္ဌိပဒေ မဇ္ဈိမဂဏ္ဌိပဒေ** စ ဝုတ္တံ။ **ဥဒ္ဒိဋ္ဌစောဒနာပရိစ္ဆေဒံ ဒဿေတွာတ**တိ “ဒုတိယမ္ပိ ဝတ္တဗ္ဗော”တိအာဒိနာ ဒဿေတွာ။ **ပုန္တိယမာနော** တိ ဧတ္ထ ပုစ္ဆိယမာနေနာတိ အတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗောတိ အာဟ **“ကရဏတ္ထေ ပစ္စတ္တဝစန”** န္တိ။ **အာဂတကာရဏံ ဘဉ္ဇတိ** တိ အာဂတကာရဏံ ဝိနာသေတိ။

ဧတ္ထ ကေစိ ဝဒန္တိ “အာဂတကာရဏံ နာမ စီဝရဂ္ဂဟဏံ, တံ ဘဉ္ဇတီတိ ဝုတ္တတ္တာ ပုန တံ စီဝရံ ယေန ကေနစိ အာကာရေန ဂဟေတုံ န ဝဋ္ဋတီ”တိ။ ကေစိ ပန “အာဂတကာရဏံ နာမ ကာယတစာဟိ စောဒနာ, တံ ဘဉ္ဇတီတိ ဝုတ္တတ္တာ ပုန တံ ယေန ကေနစိ အာကာရေန စောဒေတုံ န လဘတိ။ သစေ သယမေဝ ဒေတိ, မူလသာမိကော တ အပေတိ, ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ ဝဒန္တိ။ အပရေ ပန “အာဂတကာရဏံ နာမ ဌာနံ, တံ ဘဉ္ဇတီတိ ဝုတ္တတ္တာ ယထာ ‘အတ္ထော မေ, အာဝုသော, စီဝရေနာ’တိ ကောယ စောဒနာယ ဒွေ ဝ ဌာနာနိ ဘဉ္ဇတိ, ဧဝမိဓာပိ သစေ အာသနေ နိသီဒတိ, ကောယ နိသဇ္ဇာယ ဒွေ ဝ ဌာနာနိ ဘဉ္ဇတိ။ အာမိသံ စေ ပဋိဂ္ဂဏှာတိ, ဧကေန ပဋိဂ္ဂဟဏေန ဒွေ ဝ ဌာနာနိ ဘဉ္ဇတိ။ ဓမ္မံ စေ ဘာသတိ, ဓမ္မဒေသနာသိက္ခာပဒေ ဝုတ္တပရိစ္ဆေဒအယ ကောယ တစာယ ဒွေ ဝ ဌာနာနိ ဘဉ္ဇတီ”တိ ဝဒန္တိ။ ဣမေသံ ပန သဗ္ဗေသမ္ပိ တဒံ “အယုတ္တ”န္တိ ပဋိက္ခိပိတွာ တီသုပိ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဣဒံ ဝုတ္တံ “အာဂတကာရဏံ နာမ ဌာနမေဝ, တသ္မာ ‘န ကတ္တဗ္ဗ’န္တိ တရိတဿ ကတတ္တာ နိသဇ္ဇာဒီသု ကတေသု ဆသု ဌာနေသု ဧကံ ဌာနံ ဘဉ္ဇတီ”တိ။

တတ္ထ တတ္ထ ဌာနေ တိဋ္ဌတီ တိ ဣဒံ စောဒကဿ ဌိတဋ္ဌာနတော အပက္ကမ္မ တတ္ထ တတ္ထ ဥဒ္ဒိဿ ဌာနံယေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ “သာမံ တ ဂန္တဗ္ဗံ, ဒူတော တ ဟာဟေတဗ္ဗော”တိ ဣဒံ သဘာဝတော စောဒေတုံ အနိစ္ဆန္တေနပိ ကာတဗ္ဗမေတတိ ဝဒန္တိ။ မုခံ ဝိဝရိတွာ သယမေဝ ကပ္ပိယကာရကတ္တံ ဥပဂတောတိ **မုခဝေဝဋ္ဋိကကပ္ပိယကာရကော။ အဝိစာရေတုကာမတာယာ**တိ ဣမသ္မိံ ပက္ခေ “နတ္ထမ္မဟာကံ ကပ္ပိယကာရကော”တိ ဣဒံ “တာဒိသံ ကရောန္တော ကပ္ပိယကာရကော နတ္ထီ”တိ ဣမိနာ အဓိပ္ပာယေန ဝုတ္တံ။

“မေဏ္ဍကသိက္ခာပဒေ ဝုတ္တနယေန ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗ” န္တိ ဝတွာ ဣအနိ တံ မေဏ္ဍကသိက္ခာပဒံ ဒဿေန္တော **“ဝုတ္တဥေ္ဓဟာတ”** န္တိအာဒိမာဟ။ ဣဒမေဝ ဟိ “သန္တိ, ဘိက္ခဝေ, သဒ္ဓါ ပသန္နာ”တိအာဒိဝစနံ ဘေသဇ္ဇက္ခန္ဓကေ မေဏ္ဍကဝတ္ထုသ္မိံ (မဟာဝ. ၂၉၉) ဝုတ္တတ္တာ “မေဏ္ဍကသိက္ခာပဒ”န္တိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ဟိ မေဏ္ဍကေန နာမ သေဋ္ဌိနာ –

“သန္တိ , ဘန္တေ, မဂ္ဂ ကန္တာရာ အပ္ပောဒကာ အပ္ပဘက္ခာ, န သုကရာ အပာထေယျေန ဂန္တုံ, သာဓု, ဘန္တေ, ဘဂဝါ ဘိက္ခူနံ ပာထေယျံ အနုဇာနာတူ”တိ –

ယာစိတေန ဘဂဝတာ –

“အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ပာထေယျံ ပရိယေသိတုံ။ တဏ္ဍုလော တဏ္ဍုလတ္ထိကေန, မုဂ္ဂေ မုဂ္ဂတ္ထိကေန, မာသော မာသတ္ထိကေန, လောဏံ လောဏတ္ထိကေန, ဂုဠော ဂုဠတ္ထိကေန, တေလံ တေလတ္ထိကေန, သပ္ပိ သပ္ပိတ္ထိကေနာ”တိ –

ဝတွာ ဣဒံ ဝုတ္တံ –

“သန္တိ, ဘိက္ခဝေ, မနုဿာ သဒ္ဓါ ပသန္နာ, တေ ကပ္ပိယကာရကာနံ ဟတ္ထေ ဟိရညံ ဥပနိက္ခိပန္တိ ‘ဣမိနာ အယျဿ ယံ ကပ္ပိယံ, တံ ဒေထာ’တိ။ အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ယံ တတော ကပ္ပိယံ, တံ သာဒိတုံ, န တွေဝါဟံ ဘိက္ခဝေ ကေနစိ ပရိယာယေန ဇာတရူပရဇတံ သာဒိတဗ္ဗံ ပရိယေသိတဗ္ဗန္တိ ဝဒါမီ”တိ။

ဟိရညံ ဥပနိက္ခိပန္တီတိ ဧတ္ထာပိ ဘိက္ခုဿ အာရောစနံ အတ္ထိယေဝါတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ အညထာ အနိဒ္ဒိဋ္ဌ ကပ္ပိယကာရကတ္တံ ဘဇတီတိ န စောဒေတဗ္ဗော သိယာ။ ယဒိ မူလံ သန္ဒါယ စောဒေတိ, တံ သာဒိတမေဝ သိယာတိ အာဟ **“မူလံ အသာဒိယန္တေနာ”**တိ။

“အညာတကအပ္ပဝါရိတေသု ဝိယ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗန္တိ ဣဒံ အတ္တနာ စောဒနာဌာနဉ္စ န ကာတဗ္ဗန္တိ ဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ အညံ ပန ကပ္ပိယကာရကံ ပေသေတွာ လောကစာရိတ္တဝသေန အနုယုဉ္ဇိတွာပိ ကပ္ပိယဝတ္ထုံ အာဟရာပေတုံ ဝဋ္ဋတိ အတ္တာနံ ဥဒ္ဒိဿ နိက္ခိတ္တဿ အတ္တနော သန္တကတ္တာ”တိ ကေစိ ဝဒန္တိ, တံ အဋ္ဌကထာယံ “အညာတကအပ္ပဝါရိတေသု ဝိယ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗံ။ သစေ သယမေဝ စီဝရံ အာနေတွာ ဒေန္တိ, ဂဟေတဗ္ဗံ။ နော စေ, ကိဉ္စိ န ဝတ္တဗ္ဗာ”တိ ဒဠှံ ကတွာ ဝုတ္တတ္တာ န ဂဟေတဗ္ဗန္တိ အမှာကံ ခန္တိ။ န ဟိ အညာတကအပ္ပဝါရိတံ သယံ အဝိညာပေတွာ အညေန ဝိညာပေတုံ ဝဋ္ဋတိ, န စ ယတ္ထ အညံ ပေသေတွာ အာဟရာပေတုံ ဝဋ္ဋတိ, တတ္ထ သယံ ဂန္တွာ န အာဟရာပေတဗ္ဗန္တိ သက္ကာ ဝတ္တုံ။ ယဒိ စေတ္ထ အညေန အာဟရာပေတုံ ဝဋ္ဋတိ, “အညာတကအပ္ပဝါရိတေသု ဝိယ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗ”န္တိအာဒိဝစနမေဝ နိရတ္ထကံ သိယာ။ “ဒူတေနာ”တိ ဣမဿ ဗျာဘိစာရံ ဒဿေတိ **“သယံ အာဟရိတွာပီ”**တိ။ ဒဒန္တေသူတိ ဣမိနာ သမ္ဗန္ဓော။ **ပိဏ္ဍပါတာဒီနံ အတ္ထာယာ**တိ ဣမိနာ ပန “စီဝရစေတာပန္န”န္တိ ဣမဿ ဗျာဘိစာရံ ဒဿေတိ။ “ဧသေဝ နယော”တိ ဝုတ္တတ္တာ ပိဏ္ဍပါတာဒီနံ အတ္ထာယ ဒိန္နေပိ ဌာနစောဒနာဒိ သဗ္ဗံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေနေဝ ကာတဗ္ဗံ။

ပဋိဂ္ဂဟဏေပိ ပရိဘောဂေပိ အာပတ္တီတိ ပဋိဂ္ဂဟဏေ ဟစိတ္တိယံ, ပရိဘောဂေ ဒုက္ကဋံ။ **သေ့ဝဝ သာပတ္တိကော**တိ ဒုက္ကဋာပတ္တိံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ ဣဒဉ္စ အဋ္ဌကထာပမာဏေနေဝ ဂဟေတဗ္ဗံ။ “ပရဿ နိဒ္ဒေသဘာဝဒဿနတ္ထံ သေ့ဝဝ သာပတ္တိကော သအေသောတိ ဝုတ္တံ ဟောတီ”တိပိ ဝဒန္တိ။ **“စောဒေတီ**တိ ဝုတ္တတ္တာ ပန အာပတ္တိယာ စောဒေတီတိ ကတွာ သေ့ဝဝ သာပတ္တိကောတိ ဣဒံ ဒုက္ကဋံယေဝ သန္ဓာယ ဝတ္တုံ ယုတ္တ”န္တိ တီသုပိ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ။ **ပဋိဂ္ဂဟဏေပိ ပရိဘောဂေပိ အာပတ္တိယေဝါ**တိ ဒုက္ကဋမေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ တဠာကဿပိ ခေတ္တသင်္ဂဟိတတ္တာ တဿ ပဋိဂ္ဂဟဏေပိ အာပတ္တိ ဝုတ္တာ။ **စတ္တာရော ပစ္စယေ သင်္ဃော ပရိဘုဉ္ဇတူတိ ဒေတီ**တိ ဧတ္ထ “ဘိက္ခုသင်္ဃော စတ္တာရော ပစ္စယေ ပရိဘုဉ္ဇတု, တဠာကံ ဒမ္မီ”တိ ဝါ “စတုပစ္စယပရိဘောဂတ္ထံ တဠာကံ ဒမ္မီ”တိ ဝါ ဝဒတိ, ဝဋ္ဋတိယေဝ။ “ဣတော တဠာကတော ဥပ္ပန္နေ စတ္တာရော ပစ္စယေ ဒမ္မီ”တိ ဝုတ္တေ ပန ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထိ။

အမှာကံ ဧကံ ကပ္ပိယကာရကံ ဌပေထာတိ ဝုတ္တေတိ ဣဒံ ဤဒိသံယေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ကပ္ပိယက္ကမေန သမ္ပဋိစ္ဆိတေသု ခေတ္တတဠာကာဒီသု ပန အဝုတ္တေပိ ကပ္ပိယကာရကံ ဌပေတုံ လဗ္ဘတိယေဝ။ ယသ္မာ ပရသန္တကံ နာသေတုံ ဘိက္ခုနော န ဝဋ္ဋတိ, တသ္မာ **“န သဿကာလေ”**တိ ဝုတ္တံ။ **“ဇနပဒဿ သာမိကော**တိ ဣမိနာဝ ယော တံ ဇနပဒံ ဝိစာရေတိ, တေနပိ အဓိဋ္ဌိတတ္တာ ဒိန္နံ ဝဋ္ဋတိယေဝါ”တိ ဝဒန္တိ။ **ဥဒကဝါဟက**န္တိ ဥဒကမာတိကံ။ **ကပ္ပိယဝေါဟာရေပီ**တိ ဧတ္ထ “ဝိဓာနံ ဝက္ခာမာ”တိ ဟဋ္ဌသေသော။ **ဥဒကဝသေနာ**တိ ဥဒကပရိဘောဂတ္ထံ။ **သုဒ္ဓစိတ္တာန**န္တိ ကေဝလံ ဥဒကပရိဘောဂတ္ထမေဝါတိ အဓိပ္ပာယော။ အလဇ္ဇိနာ ကာရာပိတေ ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထီတိ အာဟ **“လဇ္ဇီ ဘိက္ခုနာ”**တိ။ **ပကတိဘာဂေ** နာမ ဣမသ္မိံ ရဋ္ဌေ စတုအမ္ဗဏမတ္တံ။ အကဋ္ဌပုဗ္ဗံ **နဝသဿံ** နာမ။ **အပရိစ္ဆိန္နဘာဂေ**တိ “ဧတ္တကေ ဘူမိဘာဂေ ဧတ္တကော ဘာဂေါ ဒါတဗ္ဗော”တိ ဧဝံ အပရိစ္ဆိန္နဘာဂေ။

ရဇ္ဇုယာ ဝါ ဒဏ္ဍေန ဝါတိ ဧတ္ထ “ဟာဒေဟိပိ မိနိတုံ န ဝဋ္ဋတီ”တိ ဝဒန္တိ။ **ခလေ ဝါ ဌတွာ ရက္ခတီ**တိ ဧတ္ထ ပန ထေနေတွာ ဂဏှန္တေ ဒိသွာ “မာ ဂဏှထာ”တိ နိဝါရေန္တော ရက္ခတိ နာမ။ သစေ ပန အဝိစာရေတွာ ကေဝလံ တုဏှီဘူတောဝ ရက္ခဏတ္ထာယ ဩလောကေန္တော တိဋ္ဌတိ, ဝဋ္ဋတိ။ သစေပိ တသ္မိံ တုဏှီဘူတေ စောရိကာယ ဟရန္တိ, “မယံ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ အာရောစေဿာမာ”တိ ဧဝံ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဝဒန္တိ။ **နီဟရာပေတိ ပဋိသာ**

မေတီတိ ဧတ္တာပိ “သစေ ပရိယာယေန ဝဒတိ, ဝဋ္ဋတီ”တိ ဝဒန္တိ။ အပုဗ္ဗသ္မိ အနုပ္ပာဒိတတ္တာ အညေသံ ဝဋ္ဋတီ တိ အာဟ **“တသ္သေဝ တံ အကပ္ပိယ”** န္တိ။

နနု စ ဒုဗ္ဗိစာရိတမတ္တေန တသ္သေဝ တံ အကပ္ပိယံ, န သဗ္ဗေသံ ရူပိယသံဝေဟာရေ စတုတ္ထပတ္တော ဝိယ။ ဝုတ္တဉှိ တတ္ထ (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၅၈၉) “ယော ပန ရူပိယံ အသမ္ပဋိစ္ဆိတွာ ‘ထေရဿ ပတ္တံ ကိဏိတွာ ဒေဟီ’တိ ပဟိတကပ္ပိယကာရကေန သဒ္ဓိံ ကမ္မာရကုလံ ဂန္တွာ ပတ္တံ ဒိသွာ ‘ဣမေ ကဟာပဏေ ဂဟေတွာ ဣမံ ဒေဟီ’တိ ကဟာပဏေ အပေတွာ ဂဟိတော, အယံ ပတ္တော ဧတဿေဝ ဘိက္ခုနော န ဝဋ္ဋတိ ဒုဗ္ဗိစာရိတတ္တာ, အညေသံ ပန ဝဋ္ဋတိ မူလဿ အသမ္ပဋိစ္ဆိတတ္တာ”တိ။ တသ္မာ **ယံ တေ အာဟရန္တိ, သဗ္ဗေသံ အကပ္ပိယံ**။ **ကသ္မာ? ကဟာပဏာနံ ဝိစာရိတတ္တာ**တိ ဣဒံ ကသ္မာ ဝုတ္တန္တိ? ဧတ္ထ ကေစိ ဝဒန္တိ “ကဟာပဏေ သာဒိယိတွာ ဝိစာရိတံ သန္ဓာယ ဧဝံ ဝုတ္တ”န္တိ။ သင်္ဃိကတ္တာ စ နိဿဋ္ဌံ န သက္ကာ, တသ္မာ သဗ္ဗေသံ န ကပ္ပတီတိ ဧတေသံ အဓိပ္ပာယော။ ကေစိ ပန “အသာဒိယိတွာပိ ကဟာပဏာနံ ဝိစာရိတတ္တာ ရူပိယသံဝေဟာရော ကတော ဟောတိ, သင်္ဃိကတ္တာ စ နိဿဋ္ဌံ န သက္ကာ, တသ္မာ သဗ္ဗေသံ န ကပ္ပတီ”တိ ဝဒန္တိ။ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ပန တီသုပိ ဣဒံ ဝုတ္တံ “စတုတ္ထပတ္တော ဂိဟိသန္တကာနံယေဝ ကဟာပဏာနံ ဝိစာရိတတ္တာ အညေသံ ကပ္ပတိ, ဣဓ ပန သင်္ဃိကာနံ ဝိစာရိတတ္တာ သဗ္ဗေသံ န ကပ္ပတီ”တိ။ သဗ္ဗေသမ္ပိ တအော ဧတေန ဧတေန ပရိယာယေန ယုဇ္ဇတိယေဝ။

စတုသာလဒွာရေတိ ဘောဇနသာလံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ပရိယာယေန ကထိတတ္တာ**တိ “ဂဏှာ”တိ အဝတွာ “သီမာ ဂတာ”တိ ပရိယာယေန ကထိတတ္တာ။ ပကတိဘူမိကရဏတ္ထံ **“ဟေဋ္ဌာ ဂဟိတံ ပံသု”** န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **အသံဒမ္မိ**တိ ဧတ္ထ “မနုဿံ ဒမ္မီတိ ဝုတ္တေ ဝဋ္ဋတီ”တိ ဝဒန္တိ။ **ကုက္ကုစ္စသူကရာ။ပေ။ ဝဋ္ဋတီ** တိ ဧတ္ထ ကုက္ကုစ္စသူကရေသု ဒီယမာနေသု “ဣမေဟိ အမှာကံ အတ္ထော နတ္ထိ, သုခံ ဇီဝန္တု, အရညေ ဝိဿဇ္ဇေထ”တိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ။ “ခေတ္တဝတ္ထုပဋိဂ္ဂဟဏာ ပဋိဝိရတော ဟောတီ”တိအာဒိဝစနတော (ဒီ. နိ. ၁.၁၀, ၁၉၄) ခေတ္တာဒီနံ ပဋိဂ္ဂဟဏေ အယံ သဗ္ဗော ဝိနိစ္ဆယော ဝုတ္တော။ ကပ္ပိယကာရကဿ ဘိက္ခုနာ နိဒ္ဒိဋ္ဌဘာဝေ, ဒူတေန အပ္ပိတတာ, တတုတ္တရိ ဝါယာမော, တေန ဝါယာမေန ပဋိလာဘောတိ ဣမာနေတ္ထ စတ္တာရိ အင်္ဂါနိ။

ရာဇသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

နိဋ္ဌိတော စီဝရဝဂ္ဂေါ ပဌမော။

၂. ကောသိယဝဂ္ဂေါ

၁. ကောသိယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၅၄၂. ဟဋ္ဌိယံ **“ကောသိယကာရကေ”**တိ ဧတ္ထ ကောသံ ကရောန္တီတိ ကောသကာရကာတိ လဒ္ဓဝေဟာရာနံ ပာဏကာနံ ကောသတော နိဗ္ဗတ္တံ ကောသိယံ, တံ ကရောန္တီတိ ကောသိယကာရကာ, တန္တဝါယာ။ သံဟနနံ **သဏ္ဌာတော**, ဝိနာသောတိ အတ္ထော။ **ကောသိယမိဿက** န္တိ ကောသိယတန္တုနာ မိဿံ။ “အတယိမ”န္တိ ဝုတ္တတ္တာ တယိတွာ စေ ကရောန္တိ, အနာပတ္တိ။ **အနာပတ္တိ ဝိတာနံ ဝာ** တိအာဒိနာ ဝိတာနာဒီနံ အတ္ထာယ ကရဏေပိ ဧနာ ကာရေန ပရိဘောဂေပိ အနာပတ္တိ ဝုတ္တာ။

ဇေမ္ပိ မိဿေတွာ ကတမေဝ ဟောတီ တိ ဣမိနာ တတေန အာဟရိတွာ ဟတိဝေပိ အစိတ္တကတ္တာ အာပတ္တိယေဝါတိ ဒဿေတိ။ ကောသိယမိဿကတာ, အတ္တနော အတ္ထာယ သန္ထတဿ ကရဏံ ကာရာပနံ, ပဋိလာဘော စာတိ ဣမာနေတ္ထ တီဏိ အင်္ဂါနိ။

ကောသိယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅၄၇. သုဒ္ဓကာဠကသိက္ခာပဒံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။

၃. ဒွေဝဘာဂသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၅၅၂. ဒွေဝဘာဂသိက္ခာပဒေ ပန **ဒွေဝ ဘာဂ**ာတိ ဥက္ကဋ္ဌပရိစ္ဆေဒေ ကာဠကာနံ အဓိကဂ္ဂဟဏာသ္သ ပဋိက္ခေပဝသေန သိက္ခာပဒဿ ပညတ္တတ္တာ။ **တတိယံ ဩဒာတာနံ စတုတ္ထံ ဂောစရိယာနံ** တိ အယံ ဟေဋ္ဌိမပရိစ္ဆေဒေ တေသံ အဓိကဂ္ဂဟဏေ ပဋိက္ခေပဟဘာဝတော, တသ္မာ ကာဠကာနံ ဘာဂဒွယတော အဓိကံ န ဝဋ္ဋတိ, သေသာနံ ပန ဝုတ္တပ္ပမာဏတော အဓိကမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ။ ''ကာဠကာနံယေဝ စ အဓိကဂ္ဂဟဏာသ္သ ပဋိက္ခိတ္တတ္တာ ကာဠကာနံ ဥပမုံ ဩဒာတာနံ တ ဂောစရိယာနံ တ ဥပမုံ ဂဟေတုံ တပိ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ ဝဒန္တိ, ''အနာပတ္တိ ဗဟုတရံ ဩဒာတာနံ ဗဟုတရံ ဂောစရိယာနံ အာဒိယိတွာ ကရောတိ, သုဒ္ဓံ ဩဒာတာနံ သုဒ္ဓံ ဂောစရိယာနံ အာဒိယိတွာ ကရောတီ''တိ ဣမိနာ တံ သမေတိ။ ''ကာဠကေ ဩဒာတေ စ ဌပေတွာ သေသာ ဂောစရိယေသုယေဝ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆန္တီ''တိ ဝဒန္တိ။ **ဒွေဝ ကောဋ္ဌာသာ ကာဠကာန**န္တိ ဧတ္ထ ပန ''ကေသ္သပိ ကာဠကလောမဿ အတိရေကဘာဝေ နိဿဂ္ဂိယံ ဟောတီ''တိ **မာတိကာဋ္ဌကထာယံ** (ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. ဒွေဝဘာဂသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) တွတ္တံ, တံ ''ဓာရယိတွာ ဒွေ တုလာ အာဒာတဗ္ဗာ''တိ ဝစနတော တုလာဓာရဏာယ န သမေတိ ။ န ဟိ လောမေ ဂဏေတွာ တုလာဓာရဏာ ကရီယတိ, အထ ဂဏေတွာ ဓာရယိတဗ္ဗံ သိယာ, ကိံ တုလာဓာရဏာယ, တသ္မာ ဧဝမေတ္ထ အဓိပ္ပာယော ယုတ္တော သိယာ – အစိတ္တကတ္တာ သိက္ခာပဒဿ ပုဗ္ဗေ တုလာယ ဓာရယိတွာ ဌပိတေသု ဧကမ္ပိ လောမံ တတ္ထ ပတေယျ, နိဿဂ္ဂိယန္တိ။ အညထာ ဒုဗ္ဗိညေယျဘာဝတော ဒွေ တုလာ နာဒာတဗ္ဗာ, ဦနကတရာဝ အာဒာတဗ္ဗာ သိယုံ။

ဒွေဝဘာဂသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. ဆဗ္ဗဿသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၅၅၇. ဆဗ္ဗဿသိက္ခာပဒေ ပန ''ယေသံ နော သန္ထတေ အရက္ခာ ဥဟဒန္တိပိ ဥမ္မိဟန္တိပိ, ယေသံ နော သန္ထတာ ဥန္ဒူရေဟိပိ ခဇ္ဇန္တီ''တိ ဧဝံ ဟဋ္ဌပဒာနံ သမ္ဗန္ဓော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ဟဒ** ကရီသောသ္သဂ္ဂေ, **မိဟ** သေစနေတိ ပနိမဿတ္တံ သန္ဓာယာဟ **''ဝစ္စမ္ပိ ပဿာဝမ္ပိ ကရောန္တီ''** တိ။ ပတရဏာဥပေဟသထပဋ္ဌိပဒါဝသေသု သန္ထတံ ကရိတွာ ပုန ဆဗ္ဗေ ဝဿေ ပရိပုဏ္ဏေ ပတရဏာဥပေဟသထပဋ္ဌိပဒါဝသေသု ကရောန္တော **''ဆဗ္ဗဿာနိ ကရောတီ''**တိ ဝုစ္စတိ။ ဒုတိယဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ ကရောန္တော ပန **အတိရေကဆဗ္ဗဿာနိ ကရောတိ** နာမ။

ဆဗ္ဗဿသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. နိသီဒနသန္ထတသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၅၆၅-၆. နိသီဒနသန္ထတသိက္ခာပဒေ ပန **ပညာယိဿတီ** တိ သစေ သာ ကတိကာ မနာပ ဘဝိဿတိ, မနာပတာယ ဘိက္ခူသ္ဝေ သန္ဒိဿိဿတိ။ သစေ အမနာပ, အမနာပတာယ သန္ဒိဿိဿတီတိ အဓိပ္ပာယော, အာရညကင်္ဂါဒီနိ တီဏိ ဟဋ္ဌိယံ ပဓာနင်္ဂဝသေန ဝုတ္တာနိ, သေသာနိပိ တေ သမာဒိယိံသုယေဝတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တေနေတာဟ **''သန္ထတေ စတုတ္ထစီဝရသညိတာယာ''**တိ။ **ဥဇ္ဈိတွာ** တိ ဝိဿဇ္ဇေတွာ။

၅၆၇. နိသီဒနသန္ထတတ္တာ နိတသနဟာရပနကိစ္စံ နတ္ထီတိ အာဟ **''သကိံ နိသိန္နေဟေဝ နိပန္နာ''** တိ ။ **ဝိဒတ္ထိမတ္တ**န္တိ သုဂတဝိဒတ္ထိံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ ဣဒဉ္စ ဟေဋ္ဌိမပရိစ္ဆေဒဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ ''ဝိတာနာဒီနိံယေဝ အတ္ထာယ ကရဏေ အနာပတ္တိဝစနတော သစေ နိပဇ္ဇနတ္ထာယ ကရောန္တိ, အာပတ္တိယေဝ''တိ တီသုပိ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ။ အကပ္ပိယတ္တာ ပန **''ပရိဘုဉ္ဇိတုံ န ဝဋ္ဋတီ''** တိ ဝုတ္တံ။ ဣဒဉ္စ နိသီဒနသန္ထတံ နာမ နိသီဒနစီဝရမေဝ, နာညန္တိ ဝဒန္တိ။ နိသီဒနသိက္ခာပဒေပိ နိသီဒနံ နာမ သဒသံ ဝုစ္စတီတိ စ အဋ္ဌကထာယဉ္စ ''သန္ထတသဒိသံ သန္ထရိတွာ ဧကဿမိံ အန္တေ သုဂတဝိဒတ္ထိယာ ဝိဒတ္ထိမတ္တေ ပဒေသေ ဒွီသု ဌာနေသု ဖာလေတွာ တိဿော ဒသာ ကရီယန္တိ, တာဟိ ဒသာဟိ သဒသံ နာမ ဝုစ္စတီ''တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၅၃၁) ဝစနတော ဣမာပိ ''နိသီဒနံ နာမ သဒသံ ဝုစ္စတီ''တိ စ ''သန္ထတေ စတုတ္ထစီဝရသညိတာယာ''တိ စ ဝစနတော တံ ယုတ္တံ ဝိယ ဒိဿတိ။ ကေစိ ပန ''နိသီဒနသန္ထတံ ဒွေကလောမာနိ သန္ထရိတွာ သန္ထတံ ဝိယ ကရောန္တိ, တံ အတယိမံ အနဓိဋ္ဌာနုပဂံ, နိသီဒနစီဝရံ ပန ဆန္နံ စီဝရာနံ အညတရေန က

ရောတိ အဓိပ္ပာယ်ပဂံ, တံ ကရောန္တော စ နန္တကာနိ သန္ထရိတ္ဝာ သန္ထတသဒိသံ ကရောန္တိ”တိ ဝဒန္တိ, ဝီမံသိတ္ဝာ ယုတ္တတရံ ဂဟေတဗ္ဗံ။

နိသီဒနသန္ထတသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. ဧဠကလောမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၅၇၁. ဧဠကလောမသိက္ခာပဒေ ပန **အာသုမ္ဘိ** တိ ဧတ္ထ “အာသုမ္ဘိ”တိ ပဌန္တိ။ **ကိလန္တာ** တိ က္လမိနာ ကိလန္တတာယ တေ ဩနမိတ္ဝာ ဟတေတုံ န သက္ကောန္တီတိ ဒဿေတိ။ **အဒ္ဓါနမဂ္ဂပ္ပဋိပန္နဿာ** တိ ကြဒံ ဝတ္ထုမတ္တဒီပနဝသေန ဟဋ္ဌိယံ ဝုတ္တံ။ ယတ္ထ ကတ္ထစိ ပန ဓမ္မေန လဘိတ္ဝာ ဂဏှိတုံ ဝဋ္ဋတိယေဝ။ **တိယောဇနပရမန္တိ** စ ဂဟိတဋ္ဌာနတော တိယောဇနပ္ပမာဏံ ဒေသန္တိ ဧဝမတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော။

၅၇၂. **သဟတ္ထာ** တိ ကရဏတ္ထေ နိဿက္ကဝစနန္တိ အာဟ **“သဟတ္ထေနာ”** တိ။ **အသန္တေ ဟာရကေ** တိ ဟဋ္ဌိယံ ဘိက္ခုနော အနုရူပတာဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ, န ပန ဟာရကေ ဝိဇ္ဇမာနေ တိယောဇနဗ္ဘန္တရေ သဟတ္ထာ ဟရန္တဿ အာပတ္တိဒဿနတ္ထံ။ တိယောဇနတော ဗဟိ **ဗဟိတိယောဇနန္တိ** အာဟ **“တိယောဇနတော ဗဟိ ဟာတေတီ”**တိ။ **တေန ဟရိတေပိ အာပတ္တိယေဝ** တိ သဉ္ဉာဟတ္ထာ အနာဏတ္တိယာ ဟဋ္ဌတ္တာ စ။ သတိပိ ဟိ သဉ္ဉာဘာဟဘာဝေ အာဏတ္တိယာ စေ ဟရတိ, အနာပတ္တိ “အညံ ဟရာပေတီ”တိ ဝစနတော။ အညော ဟရိဿတီတိ အဓိပ္ပာယာဘာဝတော **“သုဒ္ဓစိတ္တေန ဌပိတ”** န္တိ ဝုတ္တံ။ **သဉ္ဉာဟတ္ထာ** တိ တိယောဇနာတိက္ကမနေ သဉ္ဉာဟတ္ထာ။ ကြဒ္ဓ “အညော ဟရိဿတီ”တိ အသုဒ္ဓစိတ္တေန ဌပိတံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, **အစိတ္တကတ္တာ** တိ ကြဒံ ပန သုဒ္ဓစိတ္တေန ဌပိတံ သန္ဓာယ။ **အနာပတ္တိ ဟဋ္ဌိယာ န သမေတီ** တိ “တိယောဇနံ ဟရတီ”တိအာဒိဟဋ္ဌိယာ, ဝိသေသတော “အညံ ဟရာပေတီ”တိ ဟဋ္ဌိယာ စ န သမေတိ။

သစေ သာမိကံ ဇာနာပေတ္ဝာ ဌပေတိ, အာဏတ္တိယာ ဟရာပေတိ နာမာတိ အာဟ **“သာမိကဿ အဇာနန္တဿ သေတ”**တိ။ **အဂစ္ဆန္တေပီ** တိ ဂမနံ ဥပစ္ဆိန္ဒိတ္ဝာ ဌိတယာနေပိ။ **ဟေဋ္ဌာ တ ဂစ္ဆန္တေ** တိ ဘူမိယံ ဂစ္ဆန္တေ။ **အညံ ဟရာပေတီ**တိ ဧတ္ထ **အည**-ဂ္ဂဟဏေန သာမညတော တိရစ္ဆာနဂတာပိ သင်္ဂဟိတာတိ အာဟ – **“အညံ ဟရာပေတီတိ ဝစနတော အနာပတ္တီ”**တိ။ **သုင်္ကဃာတေ အာပတ္တိ ဟောတီ** တိ အညံ ဟရာပေန္တဿ အာပတ္တိ။ **တတ္ထ အနာပတ္တီ**တိ အညဝိဟိတဿ ထေယျစိတ္တာဘာဝတော အနာပတ္တိ။

၅၇၅. **“တံ ဟရန္တဿာ** တိ ပုန တိယောဇနံ ဟရန္တဿာ”တိ **မဟာဂဏ္ဌိပဒေ** ဝုတ္တံ။ တံ ပန **မာတိကာဋ္ဌကထာယံ** အင်္ဂေသု “ပဌမပ္ပဋိလာဘော သတိ က္လမိနာ ဝစနေန န သမေတိ။ “ပဌမပ္ပဋိလာဘော”တိ ဟိ ကြဒံ ဒုတိယပ္ပဋိလာဘော အာပတ္တိယာ အင်္ဂံ န ဟောတီတိ ဒီပေတိ, တသ္မာ ဟဋ္ဌိယံ အဋ္ဌကထာယဉ္စ ဝိသေသာဘာဝတော အစ္ဆိန္နံ ပဋိလဘိတ္ဝာ ဟရန္တဿ ပုန တိယောဇနာတိက္ကမေပိ အနာပတ္တိ ဝုတ္တာတိ အမှာကံ ခန္တိ။ အညထာ အစ္ဆိန္နံ ပဋိလဘိတ္ဝာ ပုန တိယောဇနံ ဟရတီတိ ဝဒေယျ။ ဝီမံသိတ္ဝာ ယုတ္တတရံ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **အနာပတ္တိ ကတဘဏ္ဍ** န္တိ ဧတ္ထ “ကမ္ဗလကောဇဝဒိကတဘဏ္ဍမ္ပိ။ ပကတိစီဝရေ လဂ္ဂလောမာနိ အာပတ္တိံ ဇနေန္တိယေဝ”တိ ဝဒန္တိ။ တနုကပတ္တတ္ထဝိကန္တရေ အဃဋ္ဋနတ္ထံ ပက္ခိပန္တိ။ **ပက္ခိတ္တ** န္တိ ကဏ္ဏစ္ဆိဒ္ဒေ ပက္ခိတ္တံ။ **နိဓာနမုခံ နာမာ**တိ က္လမိနာ ကတဘဏ္ဍသင်္ခံ န ဂစ္ဆတီတိ ဒဿေတိ။ ဧဠကလောမာနံ အကတဘဏ္ဍတာ, ပဌမပ္ပဋိလာဘော, အတ္တနာ အာဒာယ တ အညဿ အဇာနန္တဿ ယာနေ ပက္ခိပိတ္ဝာ တ တိယောဇနာတိက္ကမနံ, အာဟရဏပစ္စာဟရဏံ, အဝသာဓိပ္ပာယတာတိ က္လမာနေတ္ထ ပဉ္စ အင်္ဂါနိ။

ဧဠကလောမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅၇၆. ဧဠကလောမဓောဝပနသိက္ခာပဒံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။

၈. ရူပိယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၅၈၃-၅၈၄. ရူပိယသိက္ခာပဒေ ပန **သတ္တုဝဏ္ဏော** တိ သတ္တုနာ သမာနဝဏ္ဏော။ သတ္တုနော ဝဏ္ဏော သတ္တုဝဏ္ဏော, သတ္တုဝဏ္ဏော ဝိယ ဝဏ္ဏော အဿာတိ သတ္တုဝဏ္ဏောတိ မဇ္ဈေပဒလောပီသမာသော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **ပာကတိကော** နာမ ဧတရဟိ ပကတိကဟာပဏော။ **ရုက္ခဖလဗီဇမယော**တိ တိန္တိဏိကာဒိရုက္ခာနံ ဖလဗီဇေန ကတော။ **ဣစ္စေတံ သဗ္ဗမ္ပိ** တိ ယထာဝုတ္တဘေဒံ သဗ္ဗမ္ပိ စတုဗ္ဗိဓံ နိဿဂ္ဂိယဝတ္ထု ဟောတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဇာတရူပမာသကော**တိ သုဝဏ္ဏကဟာပဏော။

ဂဏှေယျာ တိ အတ္တနော အတ္ထာယ ဒီယမာနံ တ ကတ္ထစိ ဌိတံ တ နိပ္ပရိဂ္ဂဟံ ဒိသွာ သယံ ဂဏှေယျ။ "ဣဒံ အယျဿ ဟောတူ"တိ ဧဝံ သမ္မုခါ တ "အသုကသ္မိံ နာမ ဌာနေ မမ ဟိရညသုဝဏ္ဏံ အတ္ထိ, တံ တုယှံ ဟောတူ"တိ ဧဝံ ပရမ္မုခါ ဌိတံ တ ကေဝလံ တစာယ တ ဟတ္ထမုဒ္ဒာယ တ "တုယှ"န္တိ ဝတွာ ပရိစ္စတ္တဿ ကာယတစာဟိ အပ္ပဋိက္ခိပိတွာ စိတ္တေန သာဒိယနံ **ဥပနိက္ခိတ္တသာဒိယနံ** နာမ။ "သာဒိယတီ"တိ ဝုတ္တမေဝတ္ထံ ဝိဘာဝေတိ **"ဂဏှာဟိတုကာမော ဟောတီ"**တိ။ **"ဣဒံ ဂုတ္တဋ္ဌာန"န္တိ အာစိက္ခိတဗ္ဗ** န္တိ ပစ္စယပရိဘောဂံယေဝ သန္ဓာယ အာစိက္ခိတဗ္ဗံ။ "ဣဓ နိက္ခိပာဟီ"တိ ဝုတ္တေ "ဥဂ္ဂဏှာပေယျ တ"တိ ဝုတ္တလက္ခဏေန နိဿဂ္ဂိယံ ဟောတီတိ အာဟ – **"ဣဓ နိက္ခိပာဟီတိ န ဝတ္တဗ္ဗ"** န္တိ။ ပရတော **"ဣမံ ဂဏှာ"တိ န ဝတ္တဗ္ဗ** န္တိ ဧတ္ထာပိ ဧသေဝ နယော။ **ကပ္ပိယဉ္စ အကပ္ပိယဉ္စ နိဿာယ ဌိတမေဝ ဟောတီ** တိ ယသ္မာ တတော ဥပ္ပန္နပစ္စယပရိဘောဂေ ကပ္ပတိ, တသ္မာ ကပ္ပိယံ နိဿာယ ဌိတံ။ ယသ္မာ ပန ဒုဗ္ဗိစာရဏာယ တတော ဥပ္ပန္နပစ္စယပရိဘောဂေပိ န ကပ္ပတိ, တသ္မာ အကပ္ပိယံ နိဿာယ ဌိတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

န တေန ကိဉ္စိ ကပ္ပိယဘဏ္ဍံ စေတာပိတ န္တိ ဧတ္တ စေတာပိတံ စေ, နတ္ထိ ပရိဘောဂုပာယော, တသ္မာ ဧဝံ ဝုတ္တံ။ အကပ္ပိယဥဂ္ဂဟိ နိဿဂ္ဂိယံ ဝတ္ထုံ ဥဂ္ဂဏှာပိတွာ တံ အနိဿဇ္ဇိတွာဝ စေတာပိတံ ကပ္ပိယဘဏ္ဍံ သင်္ဃဿ နိဿဋ္ဌမ္ပိ သဗ္ဗေသံ န ကပ္ပတိ။ ကေစိ ပန "ယသ္မာ နိဿဂ္ဂိယံ ဝတ္ထုံ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ စေတာပိတံ ကပ္ပိယဘဏ္ဍံ သင်္ဃဿ နိဿဇ္ဇာပိတံ နိဿဋ္ဌံ ဝိနာဝ ဥပာယံ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ, တသ္မာ 'န တေန ကိဉ္စိ ကပ္ပိယဘဏ္ဍံ စေတာပိတ'န္တိ ဝုတ္တ"န္တိ ဝဒန္တိ။ **"အာရာမိကာနံ တ ပတ္တဘာဂ** န္တိ ဣဒံ ဂိဟီနံ ဟတ္ထဂတောပိ သောယေဝ ဘာဂေတိ ကတွာ ဝုတ္တံ။ သစေ ပန တေန အညံ ပရိဝတ္တေတွာ အာရာမိကာ ဒေန္တိ, ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ **မဇ္ဈိမဂဏ္ဌိပဒေ စူဠဂဏ္ဌိပဒေ** စ ဝုတ္တံ။ **တတော ဟရိတွာ**တိ အညေသံ ပတ္တဘာဂတော ဟရိတွာ။ **ကသိဏပရိကမ္မ**န္တိ အာလောကကသိဏပရိကမ္မံ။ **မဇ္ဈပိဋ္ဌာဒီနိ တ** တိ ဧတ္ထ "တတော ဂဟိတမဇ္ဈပိဋ္ဌာဒီနိ ပရိဝတ္တေတွာ အညံ စေ ဂဟိတံ, ဝဋ္ဋတီ"တိ ဝဒန္တိ။ **ဆာယာပီ**တိ ဘောဇနသာလာဒီနံ ဆာယာပိ။ **ပရိစ္ဆေဒာတိက္ကန္တာ** တိ ဂေဟပရိစ္ဆေဒံ အတိက္ကန္တာ, ဆာယာယ ဂတဂတဋ္ဌာနံ ဂေဟံ နာမ န ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော။ **မဂ္ဂေနပီ** တိ ဧတ္ထ "သစေ အညော မဂ္ဂေ နတ္ထိ, မဂ္ဂံ အဓိဋ္ဌဟိတွာ ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ ဝဒန္တိ။ **ကီတာယာ**တိ တေန ဝတ္ထုနာ ကီတာယ။ **ဥပနိက္ခေပံ ဌပေတွာ သင်္ဃော ပစ္စယေ ပရိဘုဉ္ဇတီ**တိ သစေ ဥပာသကော "အတိဗဟု ဧတံ ဟိရညံ, ဣဒံ, ဘန္တေ, အဇ္ဈေဝ န ဝိနာသေတဗ္ဗ"န္တိ ဝတွာ သယံ ဥပနိက္ခေပံ ဌပေတိ, အညေန တ ဌပါပေတိ, ဧဝံ ဥပနိက္ခေပံ ဌပေတွာ တတော ဥဒယံ ပရိဘုဉ္ဇန္တော သင်္ဃော ပစ္စယေ ပရိဘုဉ္ဇတိ, တေန ဝတ္ထုနာ ဂဟိတတ္တာ **"အကပ္ပိယ"**န္တိ ဝုတ္တံ။

၅၈၅. **ပတိတောကာသံ အသမန္နာဟရန္တေန ဟတေတဗ္ဗ** န္တိ ဣဒံ နိရပေက္ခဘာဝဒဿနပရန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ, တသ္မာ ပတိတဋ္ဌာနေ ဉာတေပိဿ ဂူထံ ဆဍ္ဍေန္တဿ ဝိယ နိရပေက္ခဘာဝေနေဝ ပမာဏန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **အသန္တသမ္ဘာဝနာယာ** တိ အတ္တနိ အဝိဇ္ဇမာနဥတ္တရိမနုဿဓမ္မာရောစနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ထေယျပရိဘောဂေ** နာမ အနရဟဿ ပရိဘောဂေ။ ဘဂဝတာ ဟိ အတ္တနော သာသနေ သီလဝတော ပစ္စယာ အနုညာတာ, န ဒုဿီလဿ။ ဒာယကာနမ္ပိ သီလဝတော ဧဝ ပရိစ္စာဂေ, န ဒုဿီလဿ အတ္တနော ကာရာနံ မဟပ္ဖလဘာဝဿ ပစ္စာသီသနတော။ ဣတိ သတ္ထာရာ အနနုညာတတ္တာ ဒာယကေဟိ စ အပရိစ္စတ္တတ္တာ ဒုဿီလဿ ပရိဘောဂေ ထေယျပရိဘောဂေ။ ဣဏဝသေန ပရိဘောဂေ **ဣဏပရိဘောဂေ,** ပဋိဂ္ဂါဟကတော ဒက္ခိဏာဝိသုဒ္ဓိယာ အဘာဝတော ဣဏံ ဂဟေတွာ ပရိဘောဂေ ဝိယာတိ အတ္ထော။ **တသ္မာ** တိ "သီလဝတော"တိအာဒိနာ ဝုတ္တမေဝတ္ထံ ကာရဏဘာဝေန ပစ္စာမသတိ။ **စီဝရံ ပရိဘောဂေ ပရိဘောဂေ**တိ ကာယတော မောစေတွာ မောစေတွာ ပရိဘောဂေ။ ပုရေဘတ္တံ။ပေ.။ ပစ္ဆိမယာမေသု ပစ္စဝေက္ခိတဗ္ဗန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ တထာ အသက္ကောန္တေန ယထာဝုတ္တကာလဝိသေသဝသေန ဧကေသ္မိံ ဒိဝသေ စတုက္ခတ္တုံ တိက္ခတ္တုံ ဒွိက္ခတ္တုံ သကိံယေဝ တ ပစ္စဝေက္ခိတဗ္ဗံ။

သစဒ္ဒ အပစ္စဝေက္ခဏော အရဏော ဥဂ္ဂဏ္ဍတိ, ကြွဏပရိဘောဂဋ္ဌာနေ တိဋ္ဌတီ တိ ဧတ္ထ ''ဟိဃ္ယော ယံ မယာ စီဝရံ ပရိဘုတ္တံ, တံ ယာဝဒေဝ သီတဿ ပဋိဃာတာယ။ပေ.။ ဟိရိကောပီနပ္ပဋိစ္ဆာဒနတ္ထံ, ဟိဃ္ယော ယော မယာ ပိဏ္ဍပါတော ပရိဘုတ္တော, သော နေဝ ဒဝါယာတိအာဒိနာ သစေ အတီတပရိဘောဂပစ္စဝေက္ခဏံ န ကရေယ္ယ, ကြွဏပရိဘောဂဋ္ဌာနေ တိဋ္ဌတီ''တိ ဝဒန္တိ, ဝီမံသိတဗ္ဗံ။ **သေနာသနမ္ပိ ပရိဘောဂေ ပရိဘောဂေ** တိ ပဝေသေ ပဝေသေ။ ဧဝံ ပန အသက္ကောန္တေန ပုရေဘတ္တာဒီသု ပစ္စဝေက္ခိတဗ္ဗံ။ တံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေနေဝ သက္ကာ ဝိညာတုန္တိ ကြမ ဝိသုံ န ဝုတ္တံ။ **သတိပစ္စယတာ**တိ သတိယာ ပစ္စယဘာဝေ, ပဋိဂ္ဂဟဏဿ ပရိဘောဂဿ စ ပစ္စဝေက္ခဏသတိယာ ပစ္စယဘာဝေ ယုဇ္ဇတိ, ပစ္စဝေက္ခိတ္တာဝ ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗဉ္စာတိ အတ္ထော။ တေနေ တဟ **''သတိ ကတ္တာ''**တိအာဒိ။ **ဧဝံ သန္တေပီ** တိ ယဒိပိ ဒွိဝီသုပိ ဌာနေသု ပစ္စဝေက္ခဏာ ယုတ္တာ, ဧဝံ သန္တေပိ။ အပရေ ပနာဟု ''သတိပစ္စယတာတိ သတိဘေသဇ္ဇပရိဘောဂဿ ပစ္စယဘာဝေ ပစ္စယေတိ အတ္ထော။ ဧဝံ သန္တေပီတိ ပစ္စယေ သတိပီ''တိ, တံ တေသံ မတိမတ္တံ။ တထာ ဟိ ပစ္စယသန္နိဿိတသီလံ ပစ္စဝေက္ခဏာယ ဝိသုဇ္ဈတိ, န ပစ္စယသဗ္ဘာဝမတ္တေန။

နနု စ ''ပရိဘောဂေ ကရောန္တဿ အနာပတ္တီ''တိ ကြမိနာ ဟတိမောက္ခသံဝရသီလံ ဝုတ္တံ, တသ္မာ ပစ္စယသန္နိဿိတသီလဿ ဟတိမောက္ခသံဝရသီလဿ စ ကော ဝိသေသောတိ? ဝုစ္စတေ – ပုရိမေသု တာဝ တီသု ပစ္စယေသု ဝိသေသော ဟာကဋ္ဌာယေဝ, ဂိလာနပစ္စယေ ပန ယထာ ဝတ္ထံ ကတ္တတ ရက္ခမူလေ ကေပိတေ တဿ ဖလာနိပိ ရက္ခိတာနိ ယေဝ ဟောန္တိ, ဧဝမေဝ ပစ္စဝေက္ခဏာယ ပစ္စယသန္နိဿိတသီလေ ရက္ခိတေ တပ္ပဋိဗဒ္ဓံ ဟတိမောက္ခသံဝရသီလ မ္ပိ နိပ္ဖန္နံ နာမ ဟောတိ။ ဂိလာနပစ္စယံ အပစ္စဝေက္ခိတ္တတ ပရိဘုဉ္ဇန္တဿ သီလံ ဘိဇ္ဇမာနံ ဟတိမောက္ခသံဝရ သီလမေဝ ဘိဇ္ဇတိ, ပစ္စယသန္နိဿိတသီလံ ပန ပဋ္ဌာဘတ္တပုရိမယာမာဒီသု ယာဝ အရုဏုဂ္ဂမနာ အပစ္စဝေက္ခန္တဿ္သေဝ ဘိဇ္ဇတိ။ ပုရေဘတ္တဥဟိ အပစ္စဝေက္ခိတ္တတပိ ဂိလာနပစ္စယံ ပရိဘုဉ္ဇန္တဿ အနာပတ္တိ, ကြဒမေတေသံ နာနာကရဏံ။

ဧဝံ ပစ္စယသန္နိဿိတသီလဿ ဝိသုဒ္ဓိ ဒဿေတွတ တေနေဝ ပသင်္ဂေန သဗ္ဗာပိ သုဒ္ဓိယော ဒဿေတုံ **''စတုဗ္ဗိဓာ ဟိ သုဒ္ဓီ''**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ သုဇ္ဈတိ ဧတာယာတိ သုဒ္ဓိ, ယထာဓမ္မံ ဒေသနာဝ သုဒ္ဓိ **ဒေသနာသုဒ္ဓိ** ။ ဝုဋ္ဌာနဿာပိ စေတ္ထ ဒေသနာယ ဧဝ သင်္ဂဟော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ဆိန္နမူလာပတ္တီနံ ပန အဘိက္ခုတာပဋိညာဝ ဒေသနာ။ အဓိဋ္ဌာနဝိသိဋ္ဌော သံဝရောဝ သုဒ္ဓိ **သံဝရသုဒ္ဓိ** ။ ဓမ္မေန သမေန ပစ္စယာနံ ပရိယေဋ္ဌိ ဧဝ သုဒ္ဓိ **ပရိယေဋ္ဌိသုဒ္ဓိ** ။ စတူသု ပစ္စယေသု ဝုတ္တဝိဓိနာ ပစ္စဝေက္ခဏာဝ သုဒ္ဓိ **ပစ္စဝေက္ခဏာသုဒ္ဓိ** ။ ဧသ တာဝ သုဒ္ဓီသု သမာသနယော။ သုဒ္ဓိမန္တေသု သီလေသု ဒေသနာ သုဒ္ဓိ ဧတဿာတိ **ဒေသနာသုဒ္ဓိ** ။ သေသေသုပိ ဧသေဝ နယော။ **န ပုန ဧဝံ ကရိဿာမီ** တိ ဧတ္ထ **ဧဝန္တိ** သံဝရဘေဒံ သန္ဓာယာဟ။ **ပဟာယာ**တိ ဝဇ္ဇေတွတ, အကတွတာတိ အတ္ထော။ အာတဗ္ဗဒွေန အယံ, တံ အာဒိယန္တီတိ **အယာအာ,** အနနုညာတေသု သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ ပရိဘောဂကဘာဝတော အနုညာတေသုယေဝ စ ပရိဘောဂသဗ္ဘာဝ ဘာဝတော ဘိက္ခူဟိ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗပစ္စယာ ဘဂဝတော သန္တကာ။ **ဓမ္မအယာဒသုတ္တဉ္စေတ္ထ သာဓကေ** န္တိ –

> ''ဓမ္မအယာအ မေ, ဘိက္ခဝေ, ဘဝထ, မာ အာမိသအယာအာ။ အတ္ထိ မေ တုမှေသု အနုကမ္ပာ, 'ကိန္တိ မေ သာဝကာ ဓမ္မအယာအ ဘဝေယျုံ, နော အာမိသအယာအာ'''တိ (မ. နိ. ၁.၂၉) –

ဧဝံ ပဝတ္တံ ဓမ္မအယာဒသုတ္တဉ္စ ဧတ္ထ ဧတသ္မိံ အတ္ထေ သာဓကံ။

အဝီတရာကနံ တဏှာပရာဓသတာယ ပစ္စယပရိဘောဂေ သာမိဘာဝေ နတ္ထိ, တဒဘာဝေန ဝီတရာကနံ တတ္ထ သာမိ ဘာဝေ ယထာရုစိ ပရိဘောဂသဗ္ဘာဝတော။ တထာ ဟိ တေ ပဋိကူလမ္ပိ အပ္ပဋိကူလာကာရေန အပ္ပဋိကူလမ္ပိ ပဋိကူလာ ကာရေန တဒုဘယမ္ပိ ဝဇ္ဇေတွတ အဇ္ဈုပေက္ခနာကာရေန ပစ္စယေ ပရိဘုဉ္ဇန္တိ, ဒယကာနဉ္စ မနောရထံ ပရိပူရေန္တိ။ တေနာဟ – **''တေ ဟိ တဏှာယ အသဿံ အတီတတ္တာ သာမိနော ဟုတွတ ပရိဘုဉ္ဇန္တီ''** တိ။ ယော ပနာယံ သီလဝတော ပစ္စဝေက္ခိတပရိဘောဂေ, သော ကြွဏပရိဘောဂဿ ပစ္စနီကတ္တာ အာဏဏျပရိဘောဂေ နာမ ဟောတိ။ ယထာ ဟိ ကြွဏာယိကော အတ္တနော ရုစိယာ ကြစ္ဆိတဒေသံ ဂန္တုံ န လဘတိ, ဧဝံ ကြွဏပရိဘောဂယုတ္တော လောက တော နိဿရိတုံ န လဘတီတိ တပ္ပဋိပက္ခတ္တာ သီလဝတော ပစ္စဝေက္ခိတပရိဘောဂေ အာဏဏျပရိဘောဂေတိ ဝုစ္စတိ, တသ္မာ နိပ္ပရိယာယတော စတုပရိဘောဂဝိနိမုတ္တော ဝိသုံယေဝတယံ ပရိဘောဂေတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ သော ကြမ ဝိ

သုံ န ဝုတ္တော, အယဇ္ဇပရိဘောဂေယေဝ တ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆတီတိ။ သီလတပိ ဟိ ဣမာယ သိက္ခာယ သမန္နာဂတတ္တာ သေက္ခောတ္ဝေဝ ဝုစ္စတိ။ **သဗ္ဗေသ** န္တိ အရိယာနံ ပုထုဇ္ဇနာနဥ္စ။

ကထံ ပုထုဇ္ဇနာနံ ဣမေ ပရိဘောဂ သမ္ဘဝန္တီတိ? ဥပစာရဝသေန။ ယော ဟိ ပုထုဇ္ဇနဿပိ သလ္လေခပ္ပဋိပ တ္တိယံ ဌိတဿ ပစ္စယဂေဓံ ပဟာယ တတ္ထ အနုပလိတ္တေန စိတ္တေန ပရိဘောဂေ, သော သာမိပရိဘောဂေ ဝိယ ဟောတိ။ သီလဝတော ပန ပစ္စဝေက္ခိတပရိဘောဂေ အယဇ္ဇပရိဘောဂေ ဝိယ ဟောတိ အယကာနံ မနောရထဿ အ ဝိရာဓနတော။ တေနေဝ ဝုတ္တံ ''အယဇ္ဇပရိဘောဂေယေဝ တ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆတီ''တိ။ ကလျာဏပုထုဇ္ဇနဿ ပရိ ဘောဂေ ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထိ တဿ သေက္ခသင်္ဂဟတော။ သေက္ခသုတ္တဥ္ဖေဟတဿ အတ္ထဿ သာဓကံ။

လဇ္ဇီနာ သဒ္ဓိံ ပရိဘောဂေ နာမ လဇ္ဇိဿ သန္တကံ ဂဟေတွာ ပရိဘောဂေ။ **အလဇ္ဇီနာ သဒ္ဓိ** န္တိ တွော်ပိ ဧသေဝ နယော။ **အာဒိတော ပဋ္ဌာယ ဟိ အလဇ္ဇီ နာမ နတ္ထိ** တိ ဣမိနာ ဒိဋ္ဌဒိဋ္ဌေသုယေဝ အာသင်္ကာ န ကာတဗ္ဗာတိ ဒ ဿေတိ။ **အတ္တနော ဘာရဘူတာ** သဒ္ဓိဝိဟာရိကာဒယော။ **သောပိ နိဝာရေတဗ္ဗော** တိ ယော ပဿတိ, တေန နိဝာရေတ ဗ္ဗော။ ယသ္မာ အလဇ္ဇီပရိဘောဂေ နာမ လဇ္ဇီနော ဝုစ္စတိ, တသ္မာ အာပတ္တိ နာမ နတ္ထိ ဥဘိန္နမ္ပိ အလဇ္ဇီဘာဝတော, ''အလဇ္ဇီပရိဘောဂေ''တိ ဣဒံ နာမမတ္တမေဝ န လဗ္ဘတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ''အာပတ္တိ ပန အတ္ထိယေတတိ ဝဒန္ တီ''တိ တီသုပိ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ။

အဓမ္မိယော တိ အနေသနာဒီဟိ ဥပ္ပန္နော။ **ဓမ္မိယော** တိ ဘိက္ခာစရိယာဒီဟိ ဥပ္ပန္နော။ **သင်္ဃဿေဝ ဒေတိ** တိ ဘတ္တံ အဂ္ဂဟေတွာ အတ္တနာ လဒ္ဓသလာကံယေဝ ဒေတိ။ **သစေ ပန လဇ္ဇီ အလဇ္ဇီ ပဂ္ဂဏှာတိ။ပေ။ အန္တရဓာ ပေတီ**တိ ဧတ္ထ ကေဝလံ ပဂ္ဂဏှိတုကာမတာယ ဇ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတိ, ဓမ္မဿ ပန သာသနဿ သောတူနဥ္စ အနုဂ္ ဂဟတ္ထာယ ဝဋ္ဋတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ပုရိမနယေန ''သော အာပတ္တိယာ ကာရေတဗ္ဗော''တိ ဝုတ္တတ္တာ ဣမဿ အာ ပတ္တိယေဝတတိ ဝဒန္တိ။ ဥဒ္ဒေသဂ္ဂဟဏာဒိနာ ဓမ္မဿ ပရိဘောဂေ **ဓမ္မပရိဘောဂေ**။ ဓမ္မာနုဂ္ဂဟေန ဂဏှတ္ တဿ အာပတ္တိယာ အဘာဝေပိ ထေရော တဿ အလဇ္ဇီဘာဝံယေဝ သန္ဓာယ **''ဟဟော ကိံ ရာယ''**န္တိအာဒိမာဟ။ **တ သ္သ ပန သန္တိကေ**တိ မဟာရက္ခိတတ္ထေရဿ သန္တိကေ။

၅၈၆. ရာဇောရောဓာဒယောတိအာဒိ ''ဣဒံ ဂဏှိဟဿာမိ''တိ စေတနာမတ္တသမ္ဘဝတော ဝုတ္တံ။ **အဿတိယာ ဒိ န္နန္တိ** ဧတ္ထ အဿတိယာ ဒိန္နံ နာမ အပရိစ္စတ္တံ ဟောတိ, တသ္မာ ဒသန္တေ ဗဒ္ဓကဟာပဏာဒိ အဿတိယာ ဒိန္ နံ ဘိက္ခုနာ ဝတ္ထသညာယ ပဋိဂ္ဂဟိတဥ္စ, တတော နေဝ ရူပိယံ ဒိန္နံ, နာပိ ပဋိဂ္ဂဟိတဥ္စ ဟောတီတိ ဧတ္ထ အာပတ္တိ ဒေသနာကိစ္စံ နတ္ထိ, တံ ပန အယကာနမေဝ ပဋိအာတဗ္ဗံ။ တေန အကပ္ပိယဝတ္ထုနာ တေ စေ အယကာ သပ္ပိအာဒီနိ ကိဏိတွ် တန သင်္ဃဿ တဿ စ ဘိက္ခုနော ဒေန္တိ, သဗ္ဗေသံ ကပ္ပတိ အယကာနံယေဝ သန္တကတ္တာ။ အဋ္ဌကထာယံ ပန ပု ညကာမေဟိ ပရိစ္စဇိတွာ ဒိန္နမေဝ သန္ဓာယ ''ပုညကာမာ။ပေ။ ရူပိယေ အရူပိယသညီ ရူပိယံ ပဋိဂ္ဂဏှာတီတိ ဝေဒိ တဗ္ဗော''တိ ဝုတ္တံ, တသ္မာ ပရိစ္စဇိတွာ ဒိန္နံ ဝတ္ထသညာယ ဂဏှတောပိ နိဿဂ္ဂိယမေဝ။ တေန ယဒိ တေ အ ယကာ နော အာဂန္တွာ ဂဏှန္တိ, အယကေ ပုစ္ဆိတွာ အတ္တနော အတ္ထာယ စေ ပရိစ္စတ္တံ, သင်္ဃေ နိဿဇ္ဇိတွ် တ အာပတ္တိ ဒေသေတဗ္ဗာ။ **တဝ စောဒကံ ပဿာဟီ** ဟိ ဣမိနာ ဂိဟိသန္တကေပိ ''ဣဒံ ဂဏှာထ''တိအာဒိအကပ္ပိယ တေဟာရေန ဝိဓာနံ ဘိက္ခုနော န ကပ္ပတီတိ ဒီပေတိ။ **ကေပရိစ္ဆေအာနီ** တိ ကိရိယာကိရိယဘာဝတော ကေပရိစ္ဆေအာနိ။ ဇာတရူပရဇတဘာဝေ, အတ္တုဒ္ဒေသိကတာ, ကဟာပဏာဒီသု အညတရဘာဝေတိ ဣမာနေတ္ထ တီဏိ အင်္ဂါနိ။

ရူပိယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. ရူပိယသံဝေဟာရသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၅၈၇. ရူပိယသံဝေဟာရသိက္ခာပဒေ ဇာတရူပာဒိစတုဗ္ဗိဓမ္ပိ နိဿဂ္ဂိယဝတ္ထု ဣဓ ရူပိယဂ္ဂဟဏေနေဝ ဂဟိတန္ တိ အာဟ **''ဇာတရူပရဇတပရိဝတ္တန''** န္တိ။ **ပဋိဂ္ဂဟိတပရိဝတ္တနေ** တိ သာဒိတရူပိယဿ ပရိဝတ္တနေ, အသာဒိယိ တွ် တ ကပ္ပိယေန ကဟေန ပဋိဂ္ဂဟိတရူပိယပရိဝတ္တနေ။

၅၈၉. ဂ-ကာရသ္မႃ **က-ကာရံ** ကတ္ဝာ ''သီသူပက''န္တိ လိခိတံ, ပဒဘာဇနေ **ဃနကတန္တိ** ပိဏ္ဍံ ကတံ။ **သတ္တူ ဝဏ္ဏော**တိအာဒီသု ''သတ္တုဝဏ္ဏော စ ကဟာပဏော စ။ပေ။ ယေ စ တေဟာရံ ဂစ္ဆန္တီ''တိ ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထ သမုစ္စယော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ရူပိယေ ရူပိယသညီ**တိ သကသန္တကံ ဝဒတိ။ **ရူပိယံ စေတာပေတီ**တိ ပရသန္တကံ ဝဒတိ။ **''နိဿဂ္ဂိယ ဝတ္ထုနာ ဒုက္ကဋဝတ္ထုံ တ ကပ္ပိယဝတ္ထုံ တ စေတာပေန္တဿပိ ဧသေဝ နယော''**တိ ဣဒံ ကသ္မာ ဝုတ္တံ။ န ဟိ ''ရူပိယေ ရူပိယသညီ အရူပိယံ စေတာပေတိ , နိဿဂ္ဂိယံ ဟစိတ္တိယ''န္တိအာဒိတ္တိကော ဟဋ္ဌိယံ ဝုတ္တောတိ အာဟ **''ယော ဟီ''**တိအာဒိ။ **တဿာနုလောမတ္တာ** တိ ဧတ္တာယမဓိပ္ပာယော – ရူပိယသံဝေဟာရော နာမ န ကေဝလံ ရူပိယေန ရူပိယပရိဝတ္တနမေဝ, အထ ခော ''အရူပိယေ ရူပိယသညီ ရူပိယံ စေတာပေတီ''တိ ဝုတ္တတ္တာ အရူပိယေန ရူပိယစေတာပနမ္ပိ ရူပိယသံဝေဟာရော နာမ ဟောတီတိ ဧတသ္မိံ ပက္ခေပိ ရူပိယေ သတိ ရူပိယသံဝေဟာရောယေဝ ဟောတီတိ အယမတ္ထော အဝုတ္တောပိ ဝိညာယတီတိ။ **အရူပိယံ** နာမ ဒုက္ကဋဝတ္ထုကပ္ပိယဝတ္ထုန္တိ။ **ကေန္တေန ရူပိယပက္ခေ**တိ ဧကေန အန္တေန ရူပိယပက္ခေတိ အယံ အတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော။ ''ကေတော ရူပိယပက္ခေ''တိ တ ဟဋ္ဌော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ''ကေရူပိယပက္ခေ''တိပိ ပဌန္တိ, တတ္ထာပိ ကေတော ရူပိယပက္ခေတိ အယမေဝတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော။

ကပ္ပိယဝတ္ထုနာ ကပ္ပိယဝတ္ထုနော ကယဝိက္ကယေပိ တာဝ နိဿဂ္ဂိယံ ဟောတိ, ဒုက္ကဋဝတ္ထုနာ ဒုက္ကဋဝတ္ထုနော ကယဝိက္ကယေ ကသ္မာ န ဟောတီတိ **အန္တကဋ္ဌကထာယ** အဓိပ္ပာယော။ ဣဒံ သိက္ခာပဒံ။ပေ။ အရူပိယေန စ ရူပိယစေတာပနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဣဓာ**တိ ဣမသ္မိံ ရူပိယသံဝေဟာရသိက္ခာပဒေ။ **တတ္ထာ** တိ ကယဝိက္ကယ သိက္ခာပဒေ။ **တေနေတ**တိ ကပ္ပိယဝတ္ထုနာယေဝ။

ပုန ကပ္ပိယဘာဝံ နေတုံ အသက္ကုဏေယျတ္တာ **''မဟာအကပ္ပိယော နာမာ''**တိ ဝုတ္တံ။ **''န သက္ကာ ကေနစိ ဥ ပာယေန ကပ္ပိယော ကာတု**န္တိ ဣဒံ ပဋ္ဌန္နံယေဝ သဟဓမ္မိကာနံ အန္တရေ ပရိဝတ္တနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, ဂိဟီဟိ ပန ဂ ဟေတ္ဝာ အတ္တနော သန္တကံ ကတ္ဝာ ဒိန္နံ သဗ္ဗေသံ ကပ္ပတီ''တိ ဝဒန္တိ။ ''န သက္ကာ ကေနစိ ဥပာယေန ကပ္ပိယော ကာတု''န္တိ ပန ဣမိနာဝ ပဋိဂ္ဂဟိတရူပိယံ အနိဿဇ္ဇိတ္ဝာတဝ တေန စေတာပိတံ ကပ္ပိယဘဏ္ဍမ္ပိ သင်္ဃဿ နိဿ ဋ္ဌံ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ သိဒ္ဓံ။

ယေ ပန ''ပဋိဂ္ဂဟိတရူပိယံ အနိဿဇ္ဇိတ္ဝာတပိ တေန ပရိဝတ္တိတံ ကပ္ပိယဘဏ္ဍံ သင်္ဃဿ နိဿဋ္ဌံ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ ဝဒန္တိ, တေသံ ''န သက္ကာ ကေနစိ ဥပာယေန ကပ္ပိယော ကာတု''န္တိ ဣဒံ န ယုဇ္ဇတိ။ တေ ပနေတ္ထ ဧဝံ ဝဒန္တိ ''ယသ္မာ နိဿဇ္ဇိတဗ္ဗတ္ထုံ အနိဿဇ္ဇိတ္ဝာတဝ ဥပရူပရိ အညံ အညံယေဝ ကတံ, တသ္မာ ပရိစ္စာဂဘာဝတော ဣဓ နိဿဇ္ဇိတုံ အဝတ္ဝာ 'န သက္ကာ ကေနစိ ဥပာယေန ကပ္ပိယော ကာတု'န္တိ ဝုတ္တံ, ပရိစ္စာဂဘာဝတောယေဝ 'မူလေ မူလသာမိကာနံ , ပတ္တေ စ ပတ္တသာမိကာနံ ဒိန္နေ ကပ္ပိယော ဟောတီ'တိ စ န ဝုတ္တ''န္တိ။ ယဒိ ပဋိဂ္ဂဟိတရူပိယံ အနိဿဇ္ဇိတ္ဝာတ စေတာပိတံ ကပ္ပိယဘဏ္ဍမ္ပိ သင်္ဃဿ နိဿဋ္ဌံ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ, ဧဝံ သန္တေ ဣဓာပိ အဝသာနဝတ္ထုံ ဂဟေတ္ဝာ သင်္ဃဿ နိဿဋ္ဌံ ကသ္မာ န ဝဋ္ဋတိ, ''ယော ပန ရူပိယံ ဥဂ္ဂဏှိတ္ဝာ။ ပေ.။ ပတ္တေ စ ပတ္တသာမိကာနံ ဒိန္နေ ကပ္ပိယော ဟောတီ''တိ ဣမိနာပိ ပဋိဂ္ဂဟိတရူပိယံ အနိဿဇ္ဇိတ္ဝာတ စေတာပိ တံ ကပ္ပိယဘဏ္ဍမ္ပိ သင်္ဃဿ နိဿဋ္ဌံ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ သိဒ္ဓံ။ ယဒိ တံ နိဿဋ္ဌံ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋေယျ, ''မူလေ မူလသာမိကာနံ, ပတ္တေ စ ပတ္တသာမိကာနံ ဒိန္နေ ကပ္ပိယော ဟောတီ''တိ န ဝဒေယျ။ အပရေ ပနေတ္ထ ဧဝံ ဝဒန္တိ ''ယဒိ သင်္ဃဿ နိဿဋ္ဌံ ဟောတိ, ရူပိယပဋိဂ္ဂါဟကဿ န ဝဋ္ဋတိ, တသ္မာ တဿပိ ယထာ ဝဋ္ဋတိ, တထာ ဒဿနတ္ထံ 'မူလေ မူလသာမိကာန'န္တိအာဒိ ဝုတ္တ''န္တိ။

ဒုတိယပတ္တသဒိသောယေဝတ တိ ဣမိနာ ပဋ္ဌန္နမ္ပိ သဟဓမ္မိကာနံ န ကပ္ပတီတိ ဒဿေတိ။ တတ္ထ ကာရဏံ မာဟ **''မူလဿ သမ္ပဋိစ္ဆိတတ္တာ''** တိ။ အထ မူလဿ သမ္ပဋိစ္ဆိတတ္တာ ရူပိယပဋိဂ္ဂါဟကဿ တာဝ အကပ္ပိယော ဟောတု, သေသာနံ ပန ကသ္မာ န ကပ္ပတီတိ မညမာနော ပုစ္ဆတိ **''ကသ္မာ သေသာနံ န ကပ္ပတီ''** တိ။ ကာရဏံ မာဟ **''မူလဿ အနိဿဋ္ဌတ္တာ''** တိ။ ပတ္တဿ ကပ္ပိယဘာဝေပိ သမ္ပဋိစ္ဆိတမူလဿ နိဿဇ္ဇိတဗ္ဗဿ အနိဿဋ္ဌတ္တာ တေန ဂဟိတပတ္တော သေသာနမ္ပိ န ကပ္ပတိ။ ယဒိ ဟိ တေန သမ္ပဋိစ္ဆိတမူလံ သင်္ဃမဇ္ဈေ နိဿဋ္ဌံ သိယာ, တေန ကပ္ပိယေန ကမ္မေန အာရာမိကာဒီဟိ ဂဟေတ္ဝာ ဒိန္နပတ္တော ရူပိယပဋိဂ္ဂါဟကံ ဌပေတ္ဝာ သေသာနံ ဝဋ္ဋတိ။ အပရေ ပန ''မူလံ သမ္ပဋိစ္ဆိတ္ဝာ ဂဟိတပတ္တောပိ ယဒိ သင်္ဃဿ နိဿဋ္ဌော, သေသာနံ ကပ္ပ

တီ''တိ ဝဒန္တိ။ ဇဝံ သန္တေ ''မူလဿ အနိဿဋ္ဌတ္တာ''တိ န ဝတ္တဗ္ဗံ, ''သင္ဃဿ အနိဿဋ္ဌတ္တာ''တိ ဧဝ မေဝ ဝတ္တဗ္ဗံ။

ဒုဗ္ဗိစာရိတတ္တာ တိ ဣမိနာ ရူပိယသံဝေဟာရော အနေန ကတောတိ ဒဿေတိ။ **အညေသံ ပန ဝဋ္ဋတီ** တိ ယသ္မာ နေန ရူပိယသံဝေဟာရမတ္တမေဝ ကတံ, န မူလံ သမ္ပဋိစ္ဆိတံ, တသ္မာ ဝိနယကမ္မဝသေန သင္ဃဿ နိဿဋ္ဌကာလ တော ပဋ္ဌာယ အညေသံ ဝဋ္ဋတိ။ ဣမမတ္ထံယေဝ စ အတ္ထံ ပမာဏံ ဒဿေန္တော **''မဟာသုမတ္ထေရဿ ကိ ရာ''**တိအာဒိမာဟ။ အပရေ ပန ''ဒုဗ္ဗိစာရိတတ္တာတိ ဣမိနာ ကေဝလံ ဂိဟိသန္တကဘာဝေန ဌိတေ ဒုဗ္ဗိစာရိတမတ္တံ ဝု တ္တံ, န ရူပိယသံဝေဟာရာပဇ္ဇနံ, တသ္မာ ရူပိယသံဝေဟာရာဘာဝတော သော ပတ္တော နိဿဇ္ဇိတုံ န သက္ကာတိ တဿ န ကပ္ပတိ, အနိဿဋ္ဌောပိ အညေသံ ကပ္ပတိ။ အနိဿဋ္ဌတ္တေဝ စ အညေသံ ကပ္ပိယဘာဝဒဿနတ္ထံ 'မဟာသုမတ္ထေရဿ ကိရာ'တိအာဒိဝတ္ထုန္ုန ဥဒာဟဋ္ဌာနိ။ **သင္ဃဿ နိဿဇ္ဇီ** တိ ဣဒဥ္စ အညေသံ ကပ္ပိယတ္တာ ကေဝလံ သင္ဃဿ ပရိစ္စတ္တဘာဝံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, န ပန ဝိနယကမ္မဝသေန သင္ဃဿ နိဿဋ္ဌဘာဝံ။ ဣမမတ္ထ ဥ္စ အတ္ထဿ **သပ္ပိဿ ပူရေတွာ** တိ ဣဒံ ဝစနံ သာဓကေ''န္တိ ဝဒန္တိ။

၅၉၁. ရူပိယပဋိဂ္ဂဟဏရူပိယသံဝေဟာရေသု ယေန ဧကေကမေဝ ကတံ, တေန တတ္ထ တတ္ထ ဝုတ္တနယေနေဝ နိဿဇ္ဇိတဗ္ဗံ။ ယေန ပန ပဋိဂ္ဂဟိတရူပိယေနေဝ သံဝေဟာရော ကတော, တေန ကထံ နိဿဇ္ဇိတဗ္ဗန္တိ? နယိဒံ ဒု က္ကရံ, ''အဟံ, ဘန္တေ, နာနပ္ပကာရကံ ရူပိယသံဝေဟာရံ သမာပဇ္ဇိ''န္တိ ဧဝမေဝ နိဿဇ္ဇိတဗ္ဗံ။ ''ဣမသ္မိံ သိက္ခာပဒေပိ 'အရူပိယေ ရူပိယသညီ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ'တိအာဒိတ္တိကဿ အဝသာနပဒေ အနာပတ္တိယာ ဝု တ္တတ္တာ ကပ္ပိယဝတ္ထုဝသေနေဝ ဣဒံ တိကံ ဝုတ္တ''န္တိ တီသုပိ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ။ ကေစိ ပန ''အရူပိယဂ္ဂဟဏေ န ကပ္ပိယဝတ္ထုဒုက္ကဋဝတ္ထုနံ သင္ဂဟောတိ ပုရိမပဒဒွယံ ကပ္ပိယဝတ္ထုဒုက္ကဋဝတ္ထုနံ ဝသေန ဝုတ္တံ, အဝသာနပဒမေ ဝ ကပ္ပိယဝတ္ထုဝသေန ဝုတ္တ''န္တိ ဝဒန္တိ, တံ န ယုဇ္ဇတိ အနာပတ္တိမိဿိတေ အဝသာနတ္တိကေ သညာနာနတ္တံ ဌ ပေတွာ ဝတ္ထုနာနတ္တဿ အဘာဝတော။ ဒုက္ကဋဝတ္ထုနာ ပန ဒုက္ကဋဝတ္ထုနော စေတာပနံ နေဝ ဣမဧ, န တတ္ထ ဟဋ္ဌိ ယံ ဝုတ္တန္တိ ဝစနမေတ္ထ သာဓကံ။ ယံ အတ္တနော ခနေန ပရိဝတ္တတိ, တဿ တ ခနဿ တ ရူပိယဘာဝတော စေဝ, ပ ရိဝတ္တနဥ္စာတိ ဣမာနေတ္ထ ဒွေ အင္ဂါနိ။

ရူပိယသံဝေဟာရသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. ကယဝိက္ကယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၅၉၃. ကယဝိက္ကယသိက္ခာပဒေ ဟဋ္ဌိယံ **ဓာနာဟီ**တိ ဇွေ ဥပဓာရေဟီတိ အတ္ထော, သုဋ္ဌု ဥပဓာရေတွာ ဂဏှ ဟ, ဣဒံ န မနာပန္တိ ပုန အတုံ န သက္ခိဿသီတိ အဓိပ္ပာယော။

၅၉၄-၅၉၅. **ကယန္တိ** ပရဘဏ္ဍဿ ဂဟဏံ။ **ဝိက္ကယ** န္တိ အတ္တနော ဘဏ္ဍဿ အနံ။ တေနာဟ **''ဣမိနာ ဣမံ ဒေဟီ''**တိအာဒိ။ ယသ္မာ ကယိတံ နာမ ပရဿ ဟတ္ထတော ဂဟိတံ ဝုစ္စတိ, ဝိက္ကီတဥ္စ ပရဿ ဟတ္ထေ ဒိန္နံ, တ သ္မာ **''ကယိတဥ္စ ဟောတိ ပရဘဏ္ဍံ အတ္တနော ဟတ္ထဂတံ ကရောန္တေန, ဝိက္ကီတဥ္စ အတ္တနော ဘဏ္ဍံ ပရဟတ္ထဂတံ ကရောန္တေနာ''**တိ ဝုတ္တံ။ ယဒိ ဇဝံ ဟဋ္ဌိယံ ပရတော ''ကယိတဥ္စ ဟောတိ ဝိက္ကယိတဥ္စာ''တိ ဝတွာ ''အတ္တ နော ဘဏ္ဍံ ပရဟတ္ထဂတံ ပရဘဏ္ဍံ အတ္တနော ဟတ္ထဂတ''န္တိ ကသ္မာ ဝုတ္တန္တိ အာဟ **''ဣမိနာ ဣမန္တိအာဒိဝ စနာနုရူပတော ပနာ''**တိအာဒိ။ **ဣမိနာ**တိ ဟိ သကသန္တကံ ဝုတ္တံ။ တဒနုရူပတော ဟဋ္ဌိယံ ပဌမံ အတ္တနော ဘဏ္ဍံ ဒဿိ တံ, န ကယဝိက္ကယပဒာနုရူပတော။ တဥ္ဟိ ဝိပရီတတော ပရသန္တကဂ္ဂဟဏံ ပုရက္ခတွာ ဌိတံ။

ကာမံ သေသညာတကေပိ ''ဣမံ ဒေဟီ''တိ ဝဒတော ဝိညတ္တိ န ဟောတိ, သဒ္ဓာဒေယျဝိနိပါတနဿပိ ပန အ ဘာဝံ ဒဿေတုကာမော **''မာတရံ ပန ပိတရံ ဝါ''**တိ အာဟ။ **ဝိညတ္တိ န ဟောတီ** တိ ဣဒံ ဝိသုံ ဝိညာပနံ သန္ဓာယ ဝုတ္ တံ။ အညံ ကိဥ္စိ အဝတွာ ဇဝံ ဝဒန္တော အညာတကံ ဝိညာပေတိ နာမာတိ အာဟ – **''အညာတကံ 'ဣမံ ဒေဟီ'တိ ဝဒ တော ဝိညတ္တီ''**တိ။ အညံ ကိဥ္စိ အဝတွာ ''ဣမံ ဂဏှာဟီ''တိ ဒိန္နံ့ အညာတကဿ ဒိန္နံ့ နာမ ဟောတီတိ ဝုတ္တံ **''သဒ္ဓာဒေယျဝိနိပါတန''** န္တိ။ **တိဿော အာပတ္တိယော** တိ အညာတကဝိညတ္တိသဒ္ဓာဒေယျဝိနိပါတနကယဝိ က္ကယာပတ္တိသင္ခာတာ တိဿော အာပတ္တိယော။

ဣမံ နာမ ကရောဟီတိ ဝဒတိ, ဝဋ္ဋတီ တိ ဧတ္ထ ဘုတ္တောသိ, ဣဒါနိ ကသ္မာ န ကရောသီတိ ဝတ္တုမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ။ “နိဿဂ္ဂိယံ ဟာစိတ္တိယ”န္တိ ကိဉ္စာပိ သတိယေဝ နိဿဂ္ဂိယဝတ္ထုမ္ဟိ ဟာစိတ္တိယံ ဝုတ္တံ, အသတိပိ ပန တသ္မိံ ဟာစိတ္တိယန္တိ ဣဒံ အဋ္ဌကထာပမာဏေန ဂဟေတဗ္ဗန္တိ ဒဿေတုံ **“ကိဉ္စာပိ”** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ပရိဘုတ္တေ** တိ သပ္ပိအာဒိံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ယံ အတ္တနော ဓနေန ပရိဝတ္တေတိ, ယေန စ ပရိဝတ္တေတိ, တေသံ ကပ္ပိယဝတ္ထုတာ, အသဟဓမ္မိကတာ, ကယဝိက္ကယာပဇ္ဇနဉ္စာတိ ဣမာနေတ္ထ တီဏိ အင်္ဂါနိ။

ကယဝိက္ကယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

နိဋ္ဌိတော ကောသိယဝဂ္ဂေါ ဒုတိယော။

၃. ပတ္တဝဂ္ဂေါ

၁. ပတ္တသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၅၉၈-၆၀၂. ပတ္တဝဂ္ဂဿ ပဉ္စမေ **ဘဏ္ဍာ** န္တိ ဝိက္ကေတဗ္ဗဘဏ္ဍံ။ ယသ္မာ **ဝဏ္ဏာ**သဒ္ဒော သဏ္ဌာနဇာတိရူပာယတနကာရဏပမာဏဂုဏပသံသာဒီသု ဒိဿတိ။ “မဟန္တံ သပ္ပရာဇဝဏ္ဏံ အဘိနိမ္မိနိတွာ”တိအာဒီသု (သံ. နိ. ၁.၁၄၂) ဟိ သဏ္ဌာနံ ဝုစ္စတိ။ “ဗြာဟ္မဏောဝ သေဋ္ဌော ဝဏ္ဏော, ဟီနော အညော ဝဏ္ဏော”တိအာဒီသု (မ. နိ. ၂.၄၀၂) ဇာတိ။ “ပရမာယ ဝဏ္ဏပေါက္ခရတာယ သမန္နာဂတော”တိအာဒီသု (ဒီ. နိ. ၁.၃၀၃) ရူပာယတနံ။

“န ဟရာမိ န ဘဉ္ဇာမိ, အာရာ သိင်္ဃာမိ ဝါရိဇံ။
အထ ကေန နု ဝဏ္ဏေန, ဂန္ဓတ္ထေနောတိ ဝုစ္စတီ”တိ။ (သံ. နိ. ၁.၂၃၄; ဇာ. ၁.၆.၁၁၆) –

အာဒီသု ကာရဏံ။ “တယော ပတ္တဿ ဝဏ္ဏာ”တိအာဒီသု (ပာရာ. ၆၀၂) ပမာဏံ။ “ကဒါ သညူဠှာ ပန တေ ဂဟပတိ ဣမေ သမဏဿ ဂေါတမဿ ဝဏ္ဏာ”တိအာဒီသု (မ. နိ. ၂.၇၇) ဂုဏော။ “ဝဏ္ဏာရဟဿ ဝဏ္ဏံ ဘာသတီ”တိအာဒီသု (အ. နိ. ၄.၃) ပသံသာ။ တသ္မာ ဝုတ္တံ **“တယော ပတ္တဿ ဝဏ္ဏာတိ တီဏိ ပတ္တဿ ပမာဏာနီ”**တိ။

အဍ္ဎတေရသပလာ ဟောတီ တိ ဧတ္ထ “မာသာနံ အဍ္ဎတေရသပလာနိ ဂဏှာတီ”တိ ဝဒန္တိ။ “မဂဓနာဠိ နာမ ဆပသတာ နာဠီ”တိ ကေစိ။ “အဋ္ဌပသတာ”တိ အပရေ။ တတ္ထ ပုရိမာနံ မတေန တိပသတာယ နာဠိယာ ဒွေ နာဠိယော ဧကာ မဂဓနာဠိ ဟောတိ, ပစ္ဆိမာနံ စတုပသတာယ နာဠိယာ ဒွေ နာဠိယော ဧကာ မဂဓနာဠိ။ **အာစရိယဓမ္မပါလတ္ထေရေန** ပန “ပကတိယာ စတုမုဋ္ဌိကံ ကုဍုဝံ, စတုကုဍုဝံ နာဠိကံ, တာယ နာဠိယာ သောဠသ နာဠိယော ဒေါဏံ, တံ ပန မဂဓနာဠိယာ ဒွါဒသ နာဠိယော ဟောန္တီ”တိ ဝုတ္တံ, တသ္မာ တေန နယေန “မဂဓနာဠိ နာမ ပဉ္စ ကုဍုဝါနိ ဧကဉ္စ မုဋ္ဌိံ ဧကာယ မုဋ္ဌိယာ တတိယဉ္စ ဘာဂံ ဂဏှာတီ”တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

သဗ္ဗသမ္ဘာရသင်္ခတော တိ ဇီရကာဒိသဗ္ဗသမ္ဘာရေဟိ သင်္ခတော။ **အာလောပဿ အာလောပဿ အနုရူပ** န္တိ ဧတ္ထ “ဗျဉ္ဇနဿ မတ္တာ နာမ ဩဒနစတုတ္ထော ဘာဂေါ”တိ **ဗြဟ္မာယုသုတ္တဿ အဋ္ဌကထာယံ** (မ. နိ. အဋ္ဌ. ၂.၃၈၇) ဝုတ္တတ္တာ အာလောပဿ စတုတ္ထဘာဂပ္ပမာဏံ ဗျဉ္ဇနံ အာလောပဿ အနုရူပန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ဣဓ ပန သူပဿေဝ ဩဒနစတုတ္ထဘာဂပ္ပမာဏတံ ဒဿေတွာ တေဿ လက္ခဏေ ဒဿိတေ ဣတရဿပိ ဒဿိတမေဝ ဟောတီတိ ဗျဉ္ဇနဿ တထာ ဝိသေသေတွာ ပမာဏံ န ဒဿိတံ။

မဂဓနာဠိယာ ဥပဍ္ဎုပ္ပမာဏော ဣဓ ပတ္ထောတိ အာဟ **“ပတ္ထောဒနန္တိ မဂဓနာဠိယာ ဥပဍ္ဎနာဠိကောဒန”** န္တိ။ ဣမိနာ စ “ပတ္ထဒွယံ မဂဓနာဠီ”တိ ဒဿိတံ ဟောတိ။ ပတ္ထော စ “စတုပလော ကုဍုဝေါ, စတုကုဍုဝေါ ပတ္ထော”တိ ဣမိနာ လောကိယဝေါဟာရေန ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ဘာဇနပရိဘောဂေနာ**တိ ဥဒကာဟရဏာဒိနာ ဘာဇနပရိဘောဂေနာ။

၆၀၇. **ခေတေ**တိ ပရိဘောဂဝသာနဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ, န ပန ခေတေယေဝ ဒုက္ကဋံ အာပဇ္ဇတိ တတော ပုရေ တရံ ပရိဘောဂကာလေယေဝ အာပဇ္ဇနတော။

၆၀၈. **ပဥ္စဟိ ဒ္ဝီဟီ**တိ ဧတ္ထ "ဇွော၀တာ ကာဠ၀ဏ္ဏတာ သမ္ပဇ္ဇတီ"တိ ဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ "ယဒိ ပန ဧကေနပိ ဟာကေန ကာဠ၀ဏ္ဏော ဟောတိ, အဓိဋ္ဌာနုပဂေယေဝါတ"တိ ဝဒန္တိ။ ဟတ္ထာနာဂတဿပိ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗဘာဝဒဿနတ္ထံ **"ယဒိဟိ"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ဧတ္ထမိနာ စ ဒူရေ ဌိတမ္ပိ အဓိဋ္ဌာတုံ ဝိကပ္ပေတုဥ္စ လဘတိ, ဌပိတဋ္ဌာနသလ္လက္ခဏဥ္စ န ပမာဏန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **သုတ္တတ တ**တိ ပတ္တကာရကေန ပေသိတဘိက္ခုနာ အနာဏတ္တော ကေဝလံ တဿ ကထေန္တဿ ဝစနမတ္တံ သုတ္တံ။ **န ပမာဏ**န္တိ တေန အပေသိတတ္တာ။ **သာမန္တဝိဟာရေ** တိ ဧတ္ထ ဥပစာရမတ္တံ, တတော ဒူရေ ဌိတမ္ပိ အဓိဋ္ဌာတုံ ဝဋ္ဋတိယေဝ။ **ဌပိတဋ္ဌာနံ သလ္လက္ခေတွ** တိ ဧတ္ထမ္ပိ ဥပစာရမတ္တံ, ပတ္တသလ္လက္ခဏမေဝေတ္ထ ပမာဏံ။ **ပတ္တေ တ ဆိဒ္ဒံ ဟောတိ** တိ မုခဝဋ္ဋိတော ဟေဋ္ဌာ ဒွင်္ဂုလမတ္တောကာသတော ပဋ္ဌာယ ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဆိဒ္ဒံ ဟောတိ။ သေသမေတ္ထ ပဌမကထိနေ ဝုတ္တနယမေဝ။

ပတ္တသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ဦနပဉ္စဗန္ဓနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၆၁၀. ဒုတိယသိက္ခာပဒေ **ဟတ္ထေသု ပိဏ္ဍာယ စရတီ** တိ ဟတ္ထပဒဿ ဟတ္ထေသု လဘိတဗ္ဗပိဏ္ဍတ္ထာယ စရတီတိ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

၆၁၂-၆၁၃. **"တဿ သော အပတ္တော** တိ ဝစနတော သော ပတ္တော အဓိဋ္ဌာနမ္ပိ ဝိဇဟတိ အပတ္တတ္တာ။ အပတ္တဘာဝတောယေဝ ဟိ 'ပဉ္စဗန္ဓနံ ပတ္တံ စေတာပေတီ'တိ ဟဋ္ဌိယံ န ဝုတ္တ"န္တိ တီသုပိ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ။ ကေစိ ပန "အပတ္တောတိ ဧတ္ထ 'အညံ ပတ္တံ ဝိညာပေတုံ ဝဋ္ဋတီ'တိ ဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ, သော ပန ပတ္တော အဓိဋ္ဌာနံ န ဝိဇဟတီ"တိ ဝဒန္တိ, တံ ယုတ္တံ ဝိယ ဒိဿတိ "ယဿ ပဉ္စ ဧကောယေဝ တ ဒသင်္ဂုလာ, သော ဗန္ဓောပိ အဗန္ဓောပိ အပတ္တောယေဝါတ"တိ ဝက္ခမာနတ္တာ။ န ဟိ မုခဝဋ္ဋိယာ ပဉ္စသု ဌာနေသု ဒွင်္ဂုလမတ္တာဟိ ရာဇီဟိ အဓိဋ္ဌာနံ ဝိဇဟတီတိ သက္ကာ ဝတ္တုံ, ဧကာယ ပန ရာဇိယာ ဒသင်္ဂုလာယ သစေ တတ္ထ ဝုတ္တပ္ပမာဏော ဆိဒ္ဒော ပညာယတိ, ဆိဒ္ဒဒေနေဝ အဓိဋ္ဌာနဝိဇဟနံ သိယာတိ ယုတ္တံ ဝတ္တုံ။ ဗန္ဓနောကာသေ သတိ အသတိ တ ဗန္ဓနဝိရဟိတော ပတ္တော **အဗန္ဓနော**တိ ဝုတ္တော, ဗန္ဓနောကာသဝိရဟိတောယေဝ ပန **အဗန္ဓနောကာသော** တိ ဝုတ္တော။

တိပုသုတ္တကေန တ ဗန္ဓိတွတ တိ ဧတ္ထ "ဗန္ဓိတဗ္ဗော"တိ ဟဋ္ဌော ဂဟေတဗ္ဗော။ ပုရာဏဟေတ္တကေပိ ဟိ အယမေဝ ဟဋ္ဌော ဒိဿတိ။ **သုဒ္ဓေဟိ။ပေ။ န ဝဋ္ဋတီ** တိ ဧတ္ထ ဥဏှဟဘောဇနေ ပက္ခိတ္တေ ဝိလီယမာနတ္တာ ဝုတ္တံ။ **ဖာဏိတံ ဈာပေတွတ ဟာသာဏစုဏ္ဏေန ဗန္ဓိတုံ ဝဋ္ဋတီ** တိ ဟာသာဏစုဏ္ဏေန သဒ္ဓိံ ဖာဏိတံ ပစိတွတ တထာပက္ကေန ဟာသာဏစုဏ္ဏေန ဗန္ဓိတုံ ဝဋ္ဋတိ။

၆၁၅. **အနုကမ္ပာယ န ဂဏှာတိဿ ဒုက္ကဋ** န္တိ ဝုတ္တတ္တာ ယဿ သော ပတ္တော န ရုစ္စတိ, တဿပိ အဂဏှန္တဿ အနာပတ္တိ။ တေနေဝ **မာတိကာဋ္ဌကထာယံ** (ကင်္ခာ. အဋ္ဌ. ဦနပဉ္စဗန္ဓနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) ဝုတ္တံ "သစေ ထေရဿ ပတ္တော န ရုစ္စတိ, အပ္ပိစ္ဆတာယ တ န ဂဏှာတိ, ဝဋ္ဋတီ"တိ။ **ပတ္တပရိယန္တော** တိ ပရိယန္တပတ္တော, အဝသာနပတ္တောတိ အတ္ထော။ "သင်္ဃမဇ္ဈေ ပတ္တံ ကဟာပေန္တေန အလဇ္ဇိံ အကဟာပေတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ ဝဒန္တိ။ "အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ အာဓာရကန္တိ ဝုတ္တတ္တာ ပီဌာဒီသု ယတ္ထ ကတ္ထစိ အာဓာရံ ဌပေတွတ တတ္ထ ပတ္တံ ဌပေတုံ ဝဋ္ဋတိ အာဓာရဌပနောကာသဿ အနိယမိတတ္တာ"တိ ဝဒန္တိ။ **အပရိဘောဂေနာ**တိ အယုတ္တ ပရိဘောဂေန။

၆၁၆. ဟဋ္ဌိယံ "အဗန္ဓနေန ပတ္တေန အဗန္ဓနံ ပတ္တံ။ ဧကဗန္ဓနံ ပတ္တံ။ ဒွိဗန္ဓနံ ပတ္တံ။ တိဗန္ဓနံ။ စတုဗန္ဓနံ။ အဗန္ဓနောကာသံ။ ဧက။ ဒွိ။ တိ။ စတုဗန္ဓနောကာသံ ပတ္တံ စေတာပေတီ"တိ ဧဝံ ဧကေကေန ပတ္တေန ဒသဓာ ဒသဝိဓံ ပတ္တံ စေတာပနဝသေန ဧကနိဿဂ္ဂိယဟာစိတ္တိယသတံ ဝုတ္တံ။ ဧတ္ထမသ္မိံ သိက္ခာပဒေ ပမာဏယုတ္တံ အဂ္ဂဟိတကာ

ဋ္ဌဝဏ္ဏမ္ပိ ပတ္တံ ဝိညာပေန္တဿ အာပတ္တိယေဝါတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ အဓိဋ္ဌာနုပဂပတ္တဿ ဦနပဉ္စဗန္ဓနတာ, အတ္တုဒ္ဒေသိကတာ, အကတဝိညတ္တိ, တာယ စ ပဋိလာဘောတိ ဣမာနေတ္ထ စတ္တာရိ အင်္ဂါနိ။

ဦနပဉ္စဗန္ဓနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. ဘေသဇ္ဇသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၆၂၂. တတိယသိက္ခာပဒေ **ယေသံ မံသံ ကပ္ပတီ** တိ ဣဒံ နိဿဂ္ဂိယဝတ္ထုဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ, န ပန ယေသံ မံသံ န ကပ္ပတိ, တေသံ သပ္ပိအာဒီနိ န ကပ္ပန္တီတိ ဒဿနတ္ထံ။ မနုဿခီရာဒီနိပိ ဟိ နော န ကပ္ပန္တိ, ကုတော တေသံ သပ္ပီတိ အာဟ **"ယေသဉ္ဟိ ခီရံ အတ္ထိ, သပ္ပိပိ တေသံ အတ္ထိယေဝါ"** တိ။ "ဣဒ္ဓ ယေဘုယ္ယေန ဝုတ္တာ"န္တိ ဝါ ဒန္တိ။ **ဥဂ္ဂဟိတကံ ကတွာ နိက္ခိတ္တ** န္တိ အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတံ သယမေဝ ဂဟေတွာ နိက္ခိတ္တံ။ **သယံကတံ နိရာမိသမေဝ ဝဋ္ဋတီ**တိ တဒဟုပုရေဘတ္တမေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ အထ သယံကတံ နိရာမိသံ ဘုဉ္ဇန္တဿ ကသ္မာ သာမံပာကော န ဟောတီတိ အာဟ – **"နဝနီတံ တာပေန္တဿ ဟိ သာမံပာကော န ဟောတီ"** တိ။ သဝတ္ထုကပဋိဂ္ဂဟိတဿ ဝတ္ထုဂတိကတ္တာ အာဟ – **"သဝတ္ထုကဿ ပဋိဂ္ဂဟိတတ္တာ"** တိ။ **ပစ္ဆာဘတ္တံ ပဋိဂ္ဂဟိတေဟီ** တိ ပစ္ဆာဘတ္တံ ပဋိဂ္ဂဟိတခီရဒဓီဟိ။ ပုရေဘတ္တမ္ပိ စ ဥဂ္ဂဟိတကေဟိ ကတံ အဗ္ဘဉ္ဇနာဒီသု ဥပနေတဗ္ဗန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဥဘယေသမ္ပီ**တိ ပစ္ဆာဘတ္တံ ပဋိဂ္ဂဟိတခီရဒဓီဟိ စ ပုရေဘတ္တံ ဥဂ္ဂဟိတကေဟိ စ ကတာနံ။ **ဧသေဝ နယော**တိ နိဿဂ္ဂိယံ ဟောတီတိ အတ္ထော။ **အကပ္ပိယမံသသပ္ပိမှီ** တိ အကပ္ပိယမံသသတ္တာနံ သပ္ပိမှိ။ **ကာရဏပတိရူပကံ ဝတွာ**တိ သဇာတိယာနံ သပ္ပိဘာဝတောတိ ကာရဏပတိရူပကံ ဝတွာ။

သပ္ပိနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗ န္တိ နိရာမိသမေဝ သတ္တာဟံ ဝဋ္ဋတီတိ အတ္ထော။ **တေသ** တိ နဝနီတေ။ **ဓောတံ ဝဋ္ဋတီ**တိ အဓောတံ စေ, သဝတ္ထုကပဋိဂ္ဂဟိတံ ဟောတိ, တသ္မာ ဓောတံ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ သတ္တာဟံ နိက္ခိပိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ထေရာနံ အဓိပ္ပာယော။ **တက္ကတော ဥဒ္ဓဋမတ္တမေဝ ခါဒိံသူ** တိ ထေရ တက္ကတော ဥဒ္ဓဋမတ္တံ အဓောတမ္ပိ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ပရိဘုဉ္ဇန္တာ ဓောဝိတွာ ပစိတွာ စ ပရိဘုဉ္ဇိံသူတိ ဧဝမတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော။ ထေရဿ ဟိ ဒဓိဂုဠိကာဒိသဟိတမ္ပိ ပဋိဂ္ဂဟိတံ ပစ္ဆာ ဓောဝိတွာ ပစိတွာ စ ပရိဘုဉ္ဇန္တဿ သဝတ္ထုကပဋိဂ္ဂဟဏေ ဒေါသော နတ္ထီတိ အဓိပ္ပာယော, တေနေဝ ထေရဿ အဓိပ္ပာယံ ဒဿေန္တေန **"တသ္မာ နဝနီတံ ပရိဘုဉ္ဇန္တေန။ပေ။ အယမေတ္ထ အဓိပ္ပာယော"**တိ ဝုတ္တံ။ ကေစိ ပန "တက္ကတော ဥဒ္ဓဋမတ္တမေဝ ခါဒိံသူ"တိ ဝစနဿ အဓိပ္ပာယံ အဇာနန္တာ "တက္ကတော ဥဒ္ဓဋမတ္တံ အဓောတမ္ပိ ဒဓိဂုဠိကာဒိသဟိတံ ဝိကာလေပိ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ ဝဒန္တိ, တံ န ဂဟေတဗ္ဗံ။ န ဟိ ဒဓိဂုဠိကာဒိအာမိသေန သံသဋ္ဌရသံ နဝနီတံ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ သက္ကာ ဝတ္တုံ။ **နဝနီတံ ပရိဘုဉ္ဇန္တေနာ** တိ အဓောဝိတွာ ပဋိဂ္ဂဟိတနဝနီတံ ပရိဘုဉ္ဇန္တေန။ ဒဓိ ဧဝ **ဒဓိဂတံ** ယထာ "ဂူထဂတံ မုတ္တဂတ"န္တိ (မ. နိ. ၂.၁၁၉)။ **ခယံ ဂမိဿတီ**တိ ဝစနတော ခီရံ ပက္ခိပိတွာ ပက္ကသပ္ပိအာဒိပိ ဝိကာလေ ကပ္ပတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ကုက္ကုစ္စာယန္တိ ကုက္ကုစ္စကာ**တိ ဣမိနာ အတ္တနာပိ တတ္ထ ကုက္ကုစ္စသဗ္ဘာဝံ ဒီပေတိ။ တေနေဝ **မာတိကာဋ္ဌကထာယံ** (ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. ဘေသဇ္ဇသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) "နိဗ္ဗဋ္ဋိတသပ္ပိ ဝါ နဝနီတံ ဝါ ပစိတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ ဝုတ္တံ။ **တာနိ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ** တိ တာနိ ခီရဒဓီနိ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ။

ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ဌပိတဘေသဇ္ဇေဟီ တိ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ဌပိတယာဝဇီဝိကဘေသဇ္ဇေဟိ။ ဝုတ္တနယေန ယထာ တဏ္ဍုလာဒီနိ န ပစ္စန္တိ, တထာ လဇ္ဇီယေဝ သမ္မာဒေတွာ ဒေတီတိ လဇ္ဇီသာမဏေရဂ္ဂဟဏံ, အပိစ အလဇ္ဇိနာ အဇ္ဈောဟရိတဗ္ဗံ ယံ ကိဉ္စိ အဘိသင်္ခရာပေတုံ န ဝဋ္ဋတိ, တသ္မာပိ ဧဝမာဟ။ **တိလေ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ကတတေလ** န္တိ အတ္တနာ ဘဇ္ဇနာဒီနိ အကတွာ ဂဟိတတေလံ။ တေနေဝ **"သာမိသမ္ပိ ဝဋ္ဋတီ"** တိ ဝုတ္တံ။ **နိဗ္ဗဋ္ဋိတတ္တာ** တိ ယာဝကာလိကတော ဝိဝေစိတတ္တာ။ **ဥဘယမ္ပီ** တိ အတ္တနာ စ ပရေန စ ကတံ။ **ယာဝ အရုဏဿ ဥဂ္ဂမနာ တိဋ္ဌတိ, နိဿဂ္ဂိယ** န္တိ သတ္တမဒိဝသေ ကတတေလံ သစေ ယာဝ အရုဏုဂ္ဂမနာ တိဋ္ဌတိ, နိဿဂ္ဂိယံ။

၆၂၃. **အစ္ဆဝသ** န္တိ ဒုက္ကဋဝတ္ထုနော ဝသာယ အနုညာတတ္တာ တံသဒိသာနံ ဒုက္ကဋဝတ္ထူနံယေဝ အကပ္ပိယမံသသတ္တာနံ ဝသာ အနုညာတာ, န ထုလ္လစ္စယဝတ္ထူနံ မနုဿာနံ ဝသာတိ အာဟ **"ဌပေတွာ မနုဿဝသ"** န္တိ ။ **သံသဋ္ဌ** န္တိ ပရိဿာဝိတံ။ "ကာလေ ပဋိဂ္ဂဟိတံ ဝိကာလေ အနုပသမ္ပန္နေနပိ နိပ္ပက္ကံ သံသဋ္ဌံ ပရိဘုဉ္ဇန္တဿ

သ ဒွေဝပိ ဒုက္ကဋ္ဌာနိ ဟောန္တိယေဝတ''တိ ဝဒန္တိ။ ယသ္မာ ခီရဒဓိအာဒီနိ ပက္ခိပိတ္ဝာ တေလံ ပစန္တိ, တသ္မာ ကသဋ္ဌံ န ဝဋ္ဋတိ, တေလမေဝ ဝဋ္ဋတိ။ တေန ဝုတ္တံ **''ပက္ကတေလကသဋေ ဝိယ ကုက္ကုစ္စာယတီ''** တိ။ ''သစေ ဝသာယ သဒ္ဓိံ ပက္ကတ္တာ န ဝဋ္ဋတိ, ကုဒ္ဓံ ကသ္မာ ဝဋ္ဋတီ''တိ ပုစ္ဆန္တော **''ဘန္တေ''** တိအာဒိမာဟံသု။ **တေံ ဝဋ္ဋတီ** တိ နနု တေံ ဒဓိဂုဠိကာဒီဟိ ပက္ကံ နဝနီတံ ဝဋ္ဋတီတိ အတ္ထော။

''မဓုကရီဟိ နာမ မဓုမက္ခိကာဟီ တိ အယံ ခုဒ္ဒကမက္ခိကာနံ ဘမရမက္ခိကာနဉ္စ သာမညနိဒ္ဒေသော''တိ တီသုပိ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ။ ကေစိ ပန ''ဒဏ္ဍကေသု မဓုကရာ မဓုကရီ မက္ခိကာ နာမာ''တိ ဝတွာ ''တာဟိ မဓုကရီအာဒီဟိ တီဟိ မက္ခိကာဟိ ကတံ မဓု နာမာ''တိ ဝဒန္တိ။ **ဘမရမက္ခိကာဟီ** တိ မဟာဘမရမက္ခိကာဟိ။ **သိလေသသဒိသန္တိ** ဃနပက္ကံ ဝုတ္တံ။ **ဣတရန္တိ** တနုကမဓု။ **မဓုပဋလန္တိ** မဓုရဟိတံ ကေဝလံ မဓုပဋလံ။ ''သစေ မဓုသဟိတံ ပဋလံ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ နိက္ခိပန္တိ, ပဋလဿ ဘာဇနဋ္ဌာနိယတ္တာ မဓုနော ဝသေန သတ္တာဟာတိက္ကမေ နိဿဂ္ဂိယံ ဟောတီ''တိ ဝဒန္တိ, ''မဓုမက္ခိတံ ပန မဓုဂတိကမေဝာ''တိ ဣမိနာ တံ န သမေတိ။

''ဖာဏိတံ နာမ ဥစ္ဆုမ္ဟာ နိဗ္ဗတ္တ''န္တိ ဟဋ္ဌိယံ အဝိသေသေန ဝုတ္တတ္တာ အဋ္ဌကထာယဉ္စ ''ဥစ္ဆုရသံ ဥပာဒာယ။ပေ။ အဝတ္ထုကာ ဥစ္ဆုဝိကတိ 'ဖာဏိတ'န္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ''တိ ဝစနတော ဥစ္ဆုရသောပိ နိက္ကသဋော သတ္တာဟကာလိကောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ကေနစိ** ပန ''မဓုမ္ဟိ စတ္တာရော ကာလိကာ ယထာသမ္ဘဝံ ယောဇေတဗ္ဗာ, ဥစ္ဆုမ္ဟိ စာ''တိ ဝတွာ ''သမက္ခိကဏ္ဍသေဋ္ဌကံ ယာဝကာလိကံ, အနေဠကံ ဥဒကသမ္ဘိန္နံ ယာမကာလိကံ, အသမ္ဘိန္နံ သတ္တာဟကာလိကံ, မဓုသိတ္ထံ ပရိသုဒ္ဓံ ယာဝဇီဝိကံ, တထာ ဥစ္ဆု တ ရသော တ သကသဋော ယာဝကာလိကော, နိက္ကသဋော ဥဒကသမ္ဘိန္နော ယာမကာလိကော, အသမ္ဘိန္နော သတ္တာဟကာလိကော, သုဒ္ဓကသဋံ ယာဝဇီဝိက''န္တိ စ ဝတွာ ဥတ္တရိပိ ဗဟုံ ပပဉ္စိတံ။ တတ္ထ ''ဥဒကသမ္ဘိန္နံ မဓု တ ဥစ္ဆုရသော တ ဥဒကသမ္ဘိန္နော ယာမကာလိကော''တိ ဣဒံ နေဝ ဟဋ္ဌိယံ, န အဋ္ဌကထာယံ ဒိဿတိ။ ''ယာဝကာလိကံ သမာနံ ဂရုတရမ္ပိ မုဒ္ဒိကာဇာတိရသံ အတ္တနာ သံသဋ္ဌံ လဟုကံ ယာမကာလိကဘာဝံ ဥပနေန္တံ ဥဒကံ လဟုတရံ သတ္တာဟကာလိကံ အတ္တနာ သံသဋ္ဌံ ဂရုတရံ ယာမကာလိကဘာဝံ ဥပနေတီ''တိ ဧတ္ထ ကာရဏံ သောယေဝ ပုစ္ဆိတဗ္ဗော, သဗ္ဗတ္ထ ဟဋ္ဌိယံ အဋ္ဌကထာယဉ္စ ဥဒကသမ္ဘေဒေန ဂရုတရဿပိ လဟုဘာဝေပဂမနံယေဝ ဒဿိတံ။ ဟဋ္ဌိယမ္ပိ ဟိ ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဂိလာနဿ ဂုဠံ, အဂိလာနဿ ဂုဠောဒက''န္တိ (မဟာဝ. ၂၈၄) ဝဒန္တေန အဂိလာနေန ပရိဘုဉ္ဇိတုံ အယုတ္တောပိ ဂုဠော ဥဒကသမ္ဘိန္နော အဂိလာနဿပိ ဝဋ္ဋတီတိ အနုညာတော။

ယမ္ပိ စ ''ဥစ္ဆု စေ ယာဝကာလိကော, ဥစ္ဆုရသော စေ ယာမကာလိကော, ဖာဏိတံ စေ သတ္တာဟကာလိကံ, တစော စေ ယာဝဇီဝိကော''တိ အဋ္ဌကထာဝစနံ ဒဿေတွာ ''ဥစ္ဆုရသော ဥဒကသမ္ဘိန္နော ယာမကာလိကော''တိ အညေန **ကေနစိ** ဝုတ္တံ, တမ္ပိ တထာဝိဓဿ အဋ္ဌကထာဝစနဿ ဣမိဿာ သမန္တပာသာဒိကာယ ဝိနယဋ္ဌကထာယ အဘာဝတော န သာရတော ပစ္စေတဗ္ဗံ။ တတောယေဝ စ ''ဥစ္ဆုရသော ဥဒကေန သမ္ဘိန္နောပိ အသမ္ဘိန္နောပိ သတ္တာဟကာလိကောယေဝ''တိ ကေစိ အာစရိယာ ဝဒန္တိ။ **ဘေသဇ္ဇက္ခန္ဓကေ** စ ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဥစ္ဆုရသ''န္တိ (မဟာဝ. ၃၀၀) ဧတ္ထ တီသုပိ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** အဝိသေသေန ဝုတ္တံ ''ဥစ္ဆုရသော သတ္တာဟကာလိကော''တိ။

သယံကတံ နိရာမိသမေဝ ဝဋ္ဋတီ တိ ဧတ္ထ အပရိဿာဝိတံ ပဋိဂ္ဂဟိတမ္ပိ ကရဏသမယေ ပရိဿာဝေတွာ ကသဋံ အပနေတွာဝ အတ္တနာ ကတန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **ဈာမဥစ္ဆုဖာဏိတ** န္တိ အဂ္ဂိနာ ဒမေ ဥစ္ဆုခေတ္တေ ဈာမဥစ္ဆုနာ ကတဖာဏိတံ။ **ကောဋ္ဋိတဥစ္ဆုဖာဏိတ** န္တိ ခုဒ္ဒာနုခုဒ္ဒကံ ဆိန္ဒိတွာ ကောဋ္ဋေတွာ နိပ္ပီဠေတွာ ပက္ကံ ယေဘုယ္ယေန စ သကသဋံ ဖာဏိတံ။ တာဒိသဿ စ ကသဋဿ အဗ္ဗောဟာရိကတ္တာ **''တံ ယုတ္တ''** န္တိ ဝုတ္တံ။ **သီတုဒကေန ကတ** န္တိ မဓုကပုပ္ဖာနိ သီတောဒကေ ပက္ခိပိတွာ မဒ္ဒိတွာ ပုပ္ဖရသေ ဥဒကဂတေ သတိ တံ ဥဒကံ ဂဟေတွာ ပစိတွာ ကတဖာဏိတံ။ **ခီရံ ပက္ခိပိတွာ ကတံ မဓုကဖာဏိတံ ယာဝကာလိက** န္တိ ဧတ္ထ ခီရံ ပက္ခိပိတွာ ပက္ကတေလံ ကသ္မာ ဝိကာလေ ဝဋ္ဋတီတိ စေ? တေလေ ပက္ခိတ္တခီရံ တေလမေဝ ဟောတိ, အညံ ပန ခီရံ ပက္ခိပိတွာ ကတံ ခီရဘာဝံ ဂဏှာတီတိ ဣဒမေတ္ထ ကာရဏံ။ ယဒိ ဧဝံ ခဏ္ဍသက္ခရမ္ပိ ခီရံ ပက္ခိပိတွာ ကရောန္တိ, တံ ကသ္မာ ဝဋ္ဋတီတိ အာဟ **''ခဏ္ဍသက္ခရံ ပနာ''** တိအာဒိ။ တတ္ထ **ခီရဇလ္လိက** န္တိ ခီရဖေဏံ။

ဘေသဇ္ဇောဒိဿံ ဒဿေန္တေန **“သတ္တဝိဓေဟိ ဩဒိဿံ နာမာ”** တိအာဒိနာ ကတရာနိပိ အတ္ထုဒ္ဒါရဝသေန ဝုတ္တာနိ။ **ဝိကဋာနီ**တိ အပကတိဘေသဇ္ဇတ္တာ ဝိကဋာနိ, ဝိရူပါနီတိ အတ္ထော။ ဒုက္ကဋဝတ္ထုနမ္ပိ အကပ္ပိယမံသာနံ ဝသာယ အနုညာတတ္တာ **“ဝသောဒိဿ”** န္တိ ဝုတ္တံ။ ဩဠာရိကာနမ္ပိ အာဟာရတ္ထံ ဖရိတုံ သမတ္ထာနံ သပ္ပိအာဒီနံ ဘေသဇ္ဇနာမေန အနုညာတတ္တာ **“ဘေသဇ္ဇောဒိဿ”** န္တိ ဝုတ္တံ။ **“ပစ္ဆာဘတ္တတော ပဋ္ဌာယ သတိ ပစ္စယေ”**တိ ဝုတ္တတ္တာ ပဋိဂ္ဂဟိတဘေသဇ္ဇာနိ ဒုတိယဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ ပုရေဘတ္တမ္ပိ သတိ ပစ္စယေ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗာနိ, န အာဟာရတ္ထံ ဘေသဇ္ဇတ္ထာယ ပဋိဂ္ဂဟိတတ္တာ”တိ ဝဒန္တိ။

၆၂၄. **ဒုတရတတပဟနကတဋ္ဌေသူ**တိ မဟာဒုတရသ္သ တတပဟနာနဋ္ဌ ကတဋ္ဌဖလကေသု။ ကသာဝေ ပက္ခိတ္တာနိ တာနိ အတ္တနော သဘာဝံ ပရိစ္စဇန္တိ, တသ္မာ **“မက္ခေတဗ္ဗာနီ”** တိ ဝုတ္တံ, ဃုဏှပဏှကာဒိပရိဟာရတ္ထံ မက္ခေတဗ္ဗာနီတိ အတ္ထော။ **အဓိဋ္ဌေတီ** တိ “ကာအနိ မယှံ အဇ္ဈောဟရဏီယံ န ဘဝိဿတိ , ဗာဟိရပရိဘောဂတ္ထာယ ဂမိဿတီ”တိ စိတ္တံ ဥပ္ပာဒေတီတိ အတ္ထော။ တေနေတပ – **“သပ္ပိဉ္စ တေလဉ္စ ဝသဉ္စ မုဒ္ဓနိ တေလံ တ အဗ္ဘဉ္ဇနံ တ”**တိအာဒိ။ “ဧဝံ အဓိဋ္ဌိတဉ္စ ပဋိဂ္ဂဟဏံ ဝိဇဟတီ”တိ ဝဒန္တိ။

၆၂၅. **သစေ ဒုဝိန္နံ သန္တကံ ဧကေန ပဋိဂ္ဂဟိတံ အဝိဘတ္တံ ဟောတိ, ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ပန န ဝဋ္ဋတီ** တိ ဧတ္ထ မဇ္ဈေ ဟဋ္ဌော ပရိဟီနော, ဧဝံ ပနေတ္ထ ဟဋ္ဌော ဝေဒိတဗ္ဗော “သစေ ဒုဝိန္နံ သန္တကံ ဧကေန ပဋိဂ္ဂဟိတံ အဝိဘတ္တံ ဟောတိ, သတ္တာဟာတိက္ကမေ ဒုဝိန္နမ္ပိ အနာပတ္တိ, ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ပန န ဝဋ္ဋတီ”တိ။ အညထာ ပန သဒ္ဒပ္ပယောဂေါပိ န သင်္ဂစ္ဆတိ။ **ဂဏ္ဌိပဒေပိ** စ အယမေဝ ဟဋ္ဌော ဒဿိတော။ တတ္ထ **ဒုဝိန္နမ္ပိ အနာပတ္တီ** တိ ယထာ အညဿ သန္တကံ ဧကေန ပဋိဂ္ဂဟိတံ သတ္တာဟာတိက္ကမေန နိဿဂ္ဂိယံ န ဟောတိ ပရသန္တကဘာဝတော, ဧဝမိဒမ္ပိ အဝိဘတ္တတ္တာ ဥဘယသာဓာရဏမ္ပိ အဝိနိဗ္ဘောဂဘာဝတော နိဿဂ္ဂိယံ န ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော။ **ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ပန န ဝဋ္ဋတီ**တိ ဘိက္ခုနာ ပဋိဂ္ဂဟိတတ္တာ သတ္တာဟာတိက္ကမေ ယဿ ကဿစိ ဘိက္ခုနော ပရိဘုဉ္ဇိတုံ န ဝဋ္ဋတိ ပဋိဂ္ဂဟိတသပ္ပိအာဒီနံ ပရိဘောဂဿ သတ္တာဟေနေဝ ပရိစ္ဆိန္နတ္တာ။ “တာနိ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ သတ္တာဟပရမံ သန္နိဓိကာရကံ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗာနီ”တိ ဟိ ဝုတ္တံ။ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ပန တီသုပိ ကာစ ဟဋ္ဌဿ ပရိဟီနဘာဝံ အသလ္လက္ခေတွာ “ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ပန န ဝဋ္ဋတီတိ ကာဒံ အန္တောသတ္တာဟေ ပရိဘောဂံ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ သညာယ ဝိဿာသဂ္ဂါဟာဘာဝတော ပရိဘုဉ္ဇိတုံ န ဝဋ္ဋတီ”တိ ဧဝမတ္ထော ဝုတ္တော, သော န ဂဟေတဗ္ဗော။

အာဝုသော, ကာမံ တေလံ သတ္တာဟမတ္တံ ပရိဘုဉ္ဇ တွံဝ န္တိ ကာမိနာ ယေန ပဋိဂ္ဂဟိတံ, တေန အန္တောသတ္တာဟေယေဝ ပရဿ ဝိဿဇ္ဇိတဘာဝံ ဒဿေတိ။ **ကဿ အာပတ္တီ** တိ ပဉ္စမံ တာဝ ဥဘိန္နံ သာဓာရဏတ္တာ အနာပတ္တိ ဝုတ္တာ။ ကာအနိ ပန ဧကေန ကာတရဿ ဝိဿဋ္ဌဘာဝတော ဥဘယသာဓာရဏတာ နတ္ထီတိ ဝိဘတ္တသဒိသံ ဟုတွာ ဌိတံ, တသ္မာ ဧတ္ထ ပဋိဂ္ဂဟိတဿ သတ္တာဟာတိက္ကမေ ဧကဿ အာပတ္တိယာ ဘဝိတဗ္ဗန္တိ မညမာနော “ကိံ ပဋိဂ္ဂဟဏပစ္စယာ ပဋိဂ္ဂါဟကဿ အာပတ္တိ, ဥဒာဟု ယဿ သန္တကံ ဇာတံ, တဿာ”တိ ပုစ္ဆတိ။ နိဿဋ္ဌဘာဝတောယေဝ စ ကာစ “အဝိဘတ္တဘာဝတော”တိ ကာရဏံ အဝတွာ **“ယေန ပဋိဂ္ဂဟိတံ, တေန ဝိဿဇ္ဇိတတ္တာ”**တိ ဝုတ္တံ။ ကာဒဉ္စ ဝိဿဋ္ဌဘာဝတော ဥဘယသာဓာရဏတံ ပဟာယ ဧကဿ သန္တကံ ဟောန္တမ္ပိ ယေန ပဋိဂ္ဂဟိတံ, တတော အညဿ သန္တကံ ဇာတံ, တသ္မာ ပရသန္တကပဋိဂ္ဂဟဏေ ဝိယ ပဋိဂ္ဂါဟကဿ ပဋိဂ္ဂဟဏပစ္စယာ နတ္ထိ အာပတ္တီတိ ဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ, န ပန “ယေန ပဋိဂ္ဂဟိတံ, တေန ဝိဿဇ္ဇိတတ္တာ”တိ ဝစနတော အဝိဿဇ္ဇိတေ သတိ အဝိဘတ္တေပိ သတ္တာဟာတိက္ကမေ အာပတ္တီတိ ဒဿနတ္ထံ အဝိဿဇ္ဇိတေ အဝိဘတ္တဘာဝတောယေဝ အနာပတ္တိယာ သိဒ္ဓတ္တာ။ သစေ ပန ကာတရော ယေန ပဋိဂ္ဂဟိတံ, တဿေဝ အန္တောသတ္တာဟေ အတ္တနော ဘာဂမ္ပိ ဝိဿဇ္ဇေတိ, သတ္တာဟာတိက္ကမေ သိယာ အာပတ္တိ ယေန ပဋိဂ္ဂဟိတံ, တဿေဝ သန္တကဘာဝမာပန္နတ္တာ ကာတရဿ အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတတ္တာ။ ကာမိနာ တဿ သန္တကဘာဝေပိ အညေန ပဋိဂ္ဂဟိတသကသန္တကေ ဝိယ တေန အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတဘာဝတော အနာပတ္တီတိ ဒီပေတိ။ ကာဒံ ပန အဓိပ္ပာယံ အဇာနိတွာ ကာတော အညထာ **ဂဏ္ဌိပဒကာရာဒီဟိ** ပပဉ္စိတံ, န တံ သာရတော ပစ္စေတဗ္ဗံ။

အပရိဘောဂံ ဟောတီတိ ကဿစိ အမနုညဿ ပတိတတ္တာ ပရိဘောဂကရဟံ န ဟောတိ။ **ယေန စိတ္တေနာ** တိ ယေန ပရိစ္စဇိတုကာမတာစိတ္တေန။ “အန္တောသတ္တာဟေ”တိ အဓိကာရတ္တာ “အန္တောသတ္တာဟေ အနပေက္ခော ဒတွာ ပဋိလဘိတွာ ပရိဘုဉ္ဇတီ”တိ ကာမံ သမ္ဗန္ဓံ သန္ဓာယ မဟာသုမတ္ထေရေန **“ဧဝံ အန္တောသတ္တာဟေ

ဒတ္ဝတ''တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **မဟာပဒုမတ္ထေရော** ပန ယဒိ ဇေ ''ဝိဿဇ္ဇေတိ''တိ ဣမိနာ ဝ တံ သိဒ္ဓံ, သတ္တာဟာတိက္က ကန္တံ ပန နိဿဂ္ဂံ ပဋိလဘိတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ န ဝဋ္ဋတိ, တသ္မာ တဿ ပရိဘောဂါမုခဒဿနမိဒန္တိ အာဟ – **''န ယိဒံ ယာစိတဗ္ဗ''**န္တိအာဒိ။ **အညေန ဘိက္ခုနာ**တိ ထေရ သုဒ္ဓစိတ္တေန ဒိန္နတ္တာ သယမ္ပိ အာဟရာပေတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိယေဝ။ သပ္ပိအာဒီနံ ပဋိဂ္ဂဟိတဘာဝေ, အတ္တနော သန္တကတာ, သတ္တာဟာတိက္ကမောတိ ဣမာနေတ္ထ တီဏိ အင်္ဂါနိ။

ဘေသဇ္ဇသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. ဝဿိကသာဋိကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၆၂၇. စတုတ္ထေ **သိဗ္ဗနရဇနကပ္ပပရိယောသာနေန နိဋ္ဌာပေတွာ**တိ သူစိကမ္မနိဋ္ဌာနေန သကိမ္ပိ ဝဏ္ဏဘေဒမတ္တရဇနေန ကပ္ပဗိန္ဒုကရဏေန စ နိဋ္ဌာပေတွာ။ **သမယေ**တိ ဝဿာနသမယေ။

၆၂၈. **ကုစ္ဆိသမယော**တိ အန္တောသမယော။ ''အယမေကော အမုမာသော ပရိယေသနက္ခေတ္တဉ္စေဝ ကရဏက္ခေတ္တဉ္စ။ တေသ္မိဉ္ဟိ အန္တရေ ဝဿိကသာဋိကံ အလဒ္ဓံ ပရိယေသိတုံ လဒ္ဓံ ကာတုဉ္စ ဝဋ္ဋတိ, နိဝါသေတုံ အဓိဋ္ဌာတုဉ္စ န ဝဋ္ဋတီ''တိ ပောတ္ထကေသု ဟဒ္ဒော ဒိဿတိ, သော အပဟဒ္ဒော။ ဇေ ပနေတ္ထ ဟဒ္ဒေန ဘဝိတဗ္ဗံ ''အယမေ ကော အမုမာသော ပရိယေသနက္ခေတ္တံ။ တေသ္မိဉ္ဟိ အန္တရေ ဝဿိကသာဋိကံ အလဒ္ဓံ ပရိယေသိတုံ ဝဋ္ဋတိ, လ ဒ္ဓံ ကာတုံ နိဝါသေတုံ အဓိဋ္ဌာတုဉ္စ န ဝဋ္ဋတီ''တိ။ န ဟိ ဂိမှာနံ ပစ္ဆိမမာသဿ ပဌမော အမုမာသော ကရဏက္ခေ တ္တံ ဟောတိ။ ''အမုမာသော သေသော ဂိမှာနန္တိ ကတွာ နိဝါသေတဗ္ဗ''န္တိ ဝစနတော ပန ဂိမှာနံ ပစ္ဆိမမာသဿ သ ပစ္ဆိမော အမုမာသော ကရဏက္ခေတ္တဉ္စေဝ နိဝါသနက္ခေတ္တဉ္စ ဟောတိ။ တေနေဝ **မာတိကာဋ္ဌကထာယံ** (ကင်္ခာ. အဋ္ဌ. ဝဟိသကသာဋိကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) ''ဂိမှာနံ ပစ္ဆိမော မာသော ပရိယေသနက္ခေတ္တံ, ပစ္ဆိမော အ မုမာသော ကရဏနိဝါသနက္ခေတ္တမ္ပိ''တိ ဝုတ္တံ။ တသ္မာ ဟဋ္ဌိယာ မာတိကာဋ္ဌကထာယ စ အဝိရောဓံ ဣစ္ဆန္တေ န ဝုတ္တနယေနေဝ ဟဒ္ဒော ဂဟေတဗ္ဗော။

''ဝိညတ္တိံ ကတွာ နိပ္ဖာဒေန္တဿ အညာတကဝိညတ္တိသိက္ခာပဒေန အနာပတ္တိ'' တိ ဝဒန္တေန ''ပိဋ္ဌိသမ ယတ္တာ ဣမိနာ သိက္ခာပဒေန အာပတ္တီ''တိ ဒီပိတာ ဟောတိ။ န ဟိ ဉာတကပဝါရိတဋ္ဌာနတော ပိဋ္ဌိသမယေ သတုပ္ပာ ဒကရဏမတ္တေနပိ သမ္ဘဝန္တီ အာပတ္တိ တတော ဂရုကတရာယ ဝိညတ္တိယာ န ဟောတီတိ သက္ကာ ဝတ္တုံ။ တေ နေဝ **ဘဒ္ဒန္တဗုဒ္ဓဒတ္တာစရိယေန** ဝုတ္တံ –

''ကတွာ ပန သတုပ္ပာဒံ, ဝဿိကသာဋိစီဝရံ။
နိပ္ဖာဒေန္တဿ ဘိက္ခုဿ, သမယေ ပိဋ္ဌိသမ္ဘဝေ။

''ဟောတိ နိဿဂ္ဂိယာပတ္တိ, ဉာတကာဉာတကာဒိနော။
တေသုယေဝ စ ဝိညတ္တိ, ကတွာ နိပ္ဖာဒနေ တထာ''တိ။

ကေနဿ ဟောတိ အာပတ္တီ တိ အဿ မာတရံ စီဝရံ ယာစန္တဿ ကေန သိက္ခာပဒေန အာပတ္တီတိ ပုစ္ဆတိ။ ''ပရိဏတံ ဝိညာပေန္တဿ ပရိဏာမနသိက္ခာပဒေန အာပတ္တီ''တိ စောဒနာဘာဝံ ဒဿေတိ **နော စ သင်္ဃေ ပရိဏတ** န္တိ။ အထ အညာတကဝိညတ္တိသိက္ခာပဒေနာတိ စေ, တေမ္ပိ နတ္ထီတိ အာဟ **''အနာပတ္တိ စ ဉာတကေ''** တိ။ ''ဉာတ ကေ ဝိညာပေန္တဿ''တိ ဟဒ္ဒသေသော။ **ဣမမတ္ထံ သန္ဓာယာ** တိ ပိဋ္ဌိသမယေ ဝဿိကသာဋိကတ္ထံ ဉာတကပဝါ ရိတဋ္ဌာနေ သတုပ္ပာဒကရဏေန အာပတ္တိံ, အညာတကဝိညတ္တိသိက္ခာပဒေန အနာပတ္တိဉ္စ သန္ဓာယ။

အညာတကအပ္ပဝါရိတဋ္ဌာနတော။ပေ။ ဒုက္ကဋ္ဋ န္တိ ဣဒံ ဝဿိကသာဋိကံ အဒိန္နပုဗ္ဗေ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ တေနေဝေတ္ထ ဝတ္တဘေဒေ ဒုက္ကဋံ ဝုတ္တံ, ဒိန္နပုဗ္ဗေသု ပန ဝတ္တဘေဒော နတ္ထိ။ တေနေတဟ – **''ယေ မနုဿာ။ ပေ။ ဝတ္တဘေဒော နတ္ထိ''**တိ။ **ဣဒန္တိ** ယထာဝုတ္တနိဿဂ္ဂိယဟာစိတ္တိယံ။ **ဝိညတ္တိံ ကတွာ နိပ္ဖာဒေန္တဿ သာ**တိ အညာတကအပ္ပဝါရိတဋ္ဌာနတော ဝိညတ္တိံ ကတွာ နိပ္ဖာဒေန္တဿ။ **ပကတိယာ ဝဿိကသာဋိကအာယ**

ကာ နာမ သင္ဌ၀သေန တ ပုဂ္ဂလ၀သေန တ အပတရေတ္တ အနုသံ၀ဏ္ဏရံ ၀သ္သိကသာဋိကာနံ အယကာ။ **အညာတ ကဝိညတ္တိသိက္ခာပဒေန အနာပတ္တီ**တိ ဧတ္ထ ကြမိနာပိ သိက္ခာပဒေန အနာပတ္တီတိ ၀ေဒိတဗ္ဗံ။ ကုစ္ဆိသမယေ ဟိ အတ္တနော ဉာတကပတရိတဌာနတော ''ဒေထ မေ ၀သ္သိကသာဋိက''န္တိအာဒိနာ ၀ိညာပေန္တဿပိ အနာပတ္တိ။ တေ နေတဟ – **''န ၀တ္တဗ္ဗာ ဒေထ မေတိ ကြဒဥ္ဟိ ပရိယေသနကာလေ အညာတကအပ္ပ၀ာရိတေ ၀ေ သန္ဓာယ ၀ုတ္တ တ''**န္တိ။ **မာတိကာဌကထာယဥ္ဟိ** (ကင္ခါ. အဌ. ၀သ္သိကသာဋိကသိက္ခာပဒ၀ဏ္ဏနာ) ၀ုတ္တံ ''အတ္တနော ဉာတကပတ ရိတဌာနတော ပန 'ဒေထ မေ ၀သ္သိကသာဋိကစီ၀ရ'န္တိအာဒိကာယ ၀ိညတ္တိယာပိ ပရိယေသိတဗ္ဗ''န္တိ။

၆၂၉. **''အာကာသတော ပတိတဥဒကေနေ**တတိ ၀စနတော ဆဒနကောဋိယာ ပတိတဥဒကေန နဟာယန္တဿ အနာ ပတ္တိ''တိ တီသုပိ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ၀ုတ္တံ။

၆၃၀. **ဆ မာသေ ပရိဟာရံ လဘတီ**တိ ဧတေန အန္တော၀သ္သေပိ ယာ၀ ၀သ္သာနဿ ပစ္ဆိမဒိ၀သာ အကတာ ပရိ ဟာရံ လဘတီတိ ဒီပိတံ ဟောတိ။ ယသ္မာ မူလစီ၀ရံ ကရောန္တေန ဟေမန္တဿ ပစ္ဆိမဟေသထဒိ၀သေယေ၀ ကာတ ဗ္ဗံ, တသ္မာ ဂိမ္ဟာနတော ဧကူနတိံသဒိ၀သေ ပရိဟာရံ လဘတိ, ဧ၀ံ သန္တေပိ အပ္ပကံ ဉီနမဓိကံ တ ဂဏနူပဂံ န ဟောတီ တိ ကတ္တ **''တတော ပရမ္ပိ။ပေ။ ကေမာသ''** န္တိ ၀ုတ္တံ။ **ကောဟဒ္ဒ၀ီဟာဒိ၀သေန။ပေ။ လဒ္ဓာ စေ၀ နိဋ္ဌိတာ စာ** တိ ကြမိနာ ကောဟာနာဂတာယ ၀သ္သူပနာယိကာယ လဒ္ဓာ စေ၀ နိဋ္ဌိတာ စ, ဒ္ဒ၀ီဟာနာဂတာယ။ပေ။ ဒသာဟာနာဂတာယ ၀ သ္သူပနာယိကာယ လဒ္ဓာ စေ၀ နိဋ္ဌိတာ စ, အန္တော၀သ္သေ တ လဒ္ဓာ စေ၀ နိဋ္ဌိတာ စာတိ အယမတ္ထော ဒဿိ တော။ တတ္ထ အာသာဋ္ဌဟိမာသဿ ဇုဏ္ဟပက္ခပုဏ္ဏမိယံ လဒ္ဓာ စေ၀ နိဋ္ဌိတာ စ ၀သ္သိကသာဋိကာ ''ကောဟာနာဂ တာယ ၀သ္သူပနာယိကာယ လဒ္ဓာ စေ၀ နိဋ္ဌိတာ စာ''တိ ၀ုစ္စတိ။ ဧတေနေ၀ နယေန ဇုဏ္ဟပက္ခဿ ဆဋ္ဌိယံ လဒ္ဓာ စေ၀ နိဋ္ဌိတာ စ ''ဒသာဟာနာဂတာယ ၀သ္သူပနာယိကာယ လဒ္ဓာ စေ၀ နိဋ္ဌိတာ စာ''တိ ၀ုစ္စတိ။ ယာ၀ ပဌမကတ္တိက တေမာသပုဏ္ဏမီ, တာ၀ အန္တောတေမာသေ လဒ္ဓာ စေ၀ နိဋ္ဌိတာ စ ''အန္တော၀သ္သေ လဒ္ဓာ စေ၀ နိဋ္ဌိတာ စာ''တိ ၀ုစ္စတိ။ ပဌမကတ္တိကတေမာသပုဏ္ဏမိတော ပရဥ္ဟိ လဒ္ဓာ စေ၀ နိဋ္ဌိတာ စ ယာ၀ စီ၀ရကာလော နာတိက္ကမတိ, တာ၀ အနဓိဋ္ဌဟိတ္တ ဌပေတုံ ၀ဋ္ဋတီတိ န တတ္ရာယံ ၀ိစာရဏာ သမ္ဘ၀တိ။

တသ္မိံယေ၀ အန္တောဒသာဟေ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗာ တိ အ၀ိသေသေန ၀ုတ္တေပိ ၀သ္သာနတော ပုဗ္ဗေ ကောဟဒ္ဒ၀ီ ဟာဒိ၀သေန အနာဂတာယ ၀သ္သူပနာယိကာယ လဒ္ဓာ တေဟိ ဒိ၀သေဟိ သဒ္ဓိံ ဒသာဟံ အနတိက္ကမန္တေ ၀သ္သူပ နာယိကဒိ၀သတော ပဌာယ အဓိဋ္ဌာနက္ခေတ္တံ သမ္ပတ္တာယေ၀ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗာ, န တတော ပုဗ္ဗေ အဓိဋ္ဌာနဿ အ ခေတ္တတ္တာ။ အန္တော၀သ္သေ ပန လဒ္ဓာ တသ္မိံယေ၀ အန္တော၀သ္သေ လဒ္ဓဒိ၀သတော ပဌာယ ဒသာဟံ အနတိ က္ကာမေတ္တ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗာ။

နနု စ ၀သ္သာနတော ပုဗ္ဗေ အနဓိဋ္ဌဟိတ္တ ဒသာဟံ အတိက္ကာမေတုံ ၀ဋ္ဋတိယေ၀, တသ္မာ အဓိဋ္ဌာနဿ အ ခေတ္တဘူတေပိ ဒိ၀သေ ဂဟေတ္တ ''အန္တောဒသာဟေ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗ''န္တိ ကသ္မာ ၀ုတ္တံ? ယထာ ''အန္တော၀သ္သေ လဒ္ဓာပိ ယာ၀ န နိဋ္ဌာတိ, တာ၀ အနဓိဋ္ဌဟိတ္တ ဒသာဟံ အတိက္ကာမေတုံ ၀ဋ္ဋတီ''တိ အကတာယ အနဓိဋ္ဌာနက္ခ ခေတ္တသဒိသာပိ အတိက္ကန္တဒိ၀သာ ဒသာဟံ အတိက္ကာမေတ္တ နိဋ္ဌိတာယ ဂဏနူပဂာ ဟောန္တီတိ နိဋ္ဌိတဒိ၀သေ ယေ၀ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗာ, ဧ၀မိဓာပိ ၀သ္သာနတော ပုဗ္ဗေ အနဓိဋ္ဌာနက္ခေတ္တဘူတာပိ ဒိ၀သာ လဒ္ဓဒိ၀သတော ပဌာယ ဂ ဏနူပဂာ ဟောန္တီတိ ဒဿနတ္ထံ ၀ုတ္တံ။ ယဒိ ဧ၀ံ ''တသ္မိံယေ၀ အန္တောဒသာဟေ''တိ အ၀ိသေသေန ၀ုတ္တတ္တာ ဒသာဟာနာဂတာယ ၀သ္သူပနာယိကာယ ဆဋ္ဌိယံ လဒ္ဓာ ပုဏ္ဏမိယံ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗာတိ အာပဇ္ဇတီတိ? နာပဇ္ဇတိ ''စာ တုမာသံ အဓိဋ္ဌာတု''န္တိ ၀စနေနေ၀ ပဋိက္ခိတ္တတ္တာ။ ဧ၀ံ သန္တေ ''ဒသာဟာနာဂတာယာ''တိ ကြမိနာ ကိံ ပယောဇနန္တိ စေ? ၀သ္သာနတော ပုဗ္ဗေယေ၀ ဒသာဟေ အတိက္ကန္တေ ၀သ္သူပနာယိကဒိ၀သေ နိဋ္ဌိတာ တဒဟေ၀ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗာတိ ဒဿနတ္ထံ ၀ုတ္တန္တိ ကြဒမေတ္ထ ပယောဇနံ။ တေနေတဟ – **''ဒသာဟာတိက္ကမေ နိဋ္ဌိတာ တဒဟေ၀ အဓိ ဋ္ဌာတဗ္ဗာ''**တိ။

ဒသာဟေ အပ္ပဟောန္တေ စီ၀ရကာလံ နာတိက္ကမေတဗ္ဗာ တိ တေမာသဗ္ဘန္တရေ ဒသာဟေ အပ္ပဟောန္တေ လ ဒ္ဓာ စေ၀ နိဋ္ဌိတာ စ စီ၀ရကာလံ နာတိက္ကမေတဗ္ဗာတိ အတ္ထော။ ကြဒံ ၀ုတ္တံ ဟောတိ ''ပဌမကတ္တိကတေမာသပု ဏ္ဏမိတော ပုဗ္ဗေ သတ္တမိတော ပဌာယ လဒ္ဓာ စေ၀ နိဋ္ဌိတာ စ ၀သ္သိကသာဋိကာ ဒသာဟေ အနတိက္ကန္တေယေ၀

စီဝရကာလံ ဩတိဏ္ဏတ္တာ တတ္ထ အနဓိဋ္ဌဟိတ္ဝာပိ ဌပေတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ။ ဣမိနာ စ ဣမံ ဒီပေတိ – အကတာ စေ ဝ
ဿိကသာဋိကာ, ဝဿာနံ စာတုမာသံ အကတတ္တာယေဝ ပရိဟာရံ လဘတိ, ကတာယ ပန ဒသာဟပရမသိက္ခာပဒံ အဝိ
ကောပေတွာ ပရိဟာရော ဝတ္တဗ္ဗောတိ။

ယဒာ တ တဒာ တ အဓိဋ္ဌာတုံ ဝဋ္ဋတီ တိ စာတုမာသဗ္ဘန္တရေ ဒသာဟေ အတိက္ကန္တေပိ နတ္ထိ ဒောသောတိ အ
ဓိပ္ပာယော။ “ကဒာ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗာ။ပေ.။ ယဒိ နပ္ပဟောတိ, ယာဝ ကတ္တိကပုဏ္ဏမာ ပရိဟာရံ လဘတီ”တိ ဣမိနာပိ
ကုရုန္ဒိဝစနေန အကတာယ ဝဿိကသာဋိကာယ စာတုမာသံ ပရိဟာရော, ကတာယ ဒသာဟမေဝ ပရိဟာရောတိ အယမ
တ္ထော ဒီပိတောယေဝာတိ အာဟ **“အပိစာ”**တိအာဒိ။

ဟဉ္စိယံ **အစ္ဆိန္နစီဝရဿ နဋ္ဌစီဝရဿာ** တိအာဒိနာ နိဿဂ္ဂိယေန အနာပတ္တိ ဝုတ္တာ, ဥဒာဟု နဂ္ဂဿ န
ဟာယတော ဒုက္ကဋေန အနာပတ္တိ ဝုတ္တာတိ? ကိမေတ္ထ ပုစ္ဆိတဗ္ဗံ။ သဗ္ဗသိက္ခာပဒေသု ဟိ ယတ္ထ ယတ္ထ မူလ
သိက္ခာပဒေန အာပတ္တိပ္ပသင်္ဂေ, တတ္ထ တတ္ထ အနာပတ္တိဒဿနတ္ထံ အနာပတ္တိဝါရော အာရဘီယတီတိ ဣ
မာပိ နိဿဂ္ဂိယေန အနာပတ္တိဒဿနတ္ထန္တိ ယုတ္တံ ဝတ္တုံ။ န ဟိ မူလာပတ္တိယာ အနာပတ္တိံ အဒဿေတွာ
အညာ ဝုတ္တာယ ဧဝ အာပတ္တိယာ အနာပတ္တိဒဿနတ္ထံ အနာပတ္တိဝါရော အာရဘီယတီတိ။ တေနေဝ တီသုပိ
ဂဏ္ဌိပဒေသု ဣဒံ ဝုတ္တံ “အစ္ဆိန္နစီဝရဿ နဋ္ဌစီဝရဿ စာတိ ဧတ္ထ အစ္ဆိန္နသေသစီဝရဿ နဋ္ဌသေသစီဝရ
ဿ စ အသမယေ နိတသေန္တဿ ပရိယေသန္တဿ စ အနာပတ္တိ ။ အာပဒာသူတိ ဧတ္ထ အနိဝတ္ထံ စောရာ ဟရ
န္တီတိ အသမယေ နိတသေန္တဿ အနာပတ္တီ”တိ။ **မာတိကာဋ္ဌကထာယ** မ္ပိ (ကင်္ခာ. အဋ္ဌ. ဝဿိကသာဋိက
သိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) ဝုတ္တံ “အစ္ဆိန္နစီဝရဿ တ နဋ္ဌစီဝရဿ တ အနိဝတ္ထံ စောရာ ဟရန္တီတိ ဧဝံ အာပဒာသု တ နိ
တသယတော ဥမ္မတ္တကာဒီနဉ္စ အနာပတ္တီ”တိ။ အဋ္ဌကထာယံ ပန နဂ္ဂဿ နဟာယတော ဒုက္ကဋေနေဝ အနာပတ္တိံ
သန္ဓာယ “အစ္ဆိန္နစီဝရဿာတိ ဧတံ ဝဿိကသာဋိကမေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ တေသဉှိ နဂ္ဂါနံ ကာယောဝဿာပ
နေ အနာပတ္တိ။ ဧတ္ထ စ မဟဂ္ဃဝဿိကသာဋိကံ နိတသေတွာ နဟာယန္တဿ စောရုပဒ္ဒဝေ အာပဒါ နာမာ”တိ
ယံ ဝုတ္တံ, တတ္ထ ကာရဏံ ပရိယေသိတဗ္ဗံ။

အထ ဥဘယေနပိ အနာပတ္တိဒဿနတ္ထံ “အစ္ဆိန္နစီဝရဿာ”တိအာဒိ အာရဒ္ဓန္တိ ဧဝမဓိပ္ပာယော သိယာ,
ဧဝမ္ပိ “အစ္ဆိန္နစီဝရဿာတိ ဧတံ ဝဿိကသာဋိကမေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တ”န္တိအာဒိနာ ဝိသေသေတွာ န ဝတ္တဗ္ဗံ။
ဧဝဉှိ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ “အစ္ဆိန္နသေသစီဝရဿ နဋ္ဌသေသစီဝရဿ တ အသမယေ နိတသေန္တဿ ပရိယေသ
န္တဿ စ နိဿဂ္ဂိယေန အနာပတ္တိ, အစ္ဆိန္နဝဿိကသာဋိကဿ နဋ္ဌဝဿိကသာဋိကဿ တ နဂ္ဂဿ န
ဟာယတော ဒုက္ကဋေန အနာပတ္တိ, အာပဒာသု အနိဝတ္ထံ စောရာ ဟရန္တီတိ အသမယေ နိတသယတော နိဿဂ္ဂိ
ယေန အနာပတ္တိ, မဟဂ္ဃဝဿိကသာဋိကံ နိတသေတွာ နဟာယန္တဿ စောရာ ဟရန္တိ, နဂ္ဂဿ နဟာယတော
ဒုက္ကဋေန အနာပတ္တီ”တိ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။

အင်္ဂေသု ပန ဝဿိကသာဋိကာယ အတ္တုဒ္ဒေသိကတာ, အသမယေ ပရိယေသနတာ, တာယ စ ပဋိလာဘောတိ ဣ
မာနိ တာဝ ပရိယေသနာပတ္တိယာ တီဏိ အင်္ဂါနိ။ သစီဝရတာ, အာပဒါဘာဝေါ, ဝဿိကသာဋိကာယ သကဘာဝေါ, အ
သမယေ နိတသနန္တိ ဣမာနိ နိတသနာပတ္တိယာ စတ္တာရိ အင်္ဂါနိ။

ဝဿိကသာဋိကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. စီဝရအစ္ဆိန္ဒနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၆၃၁. ပဉ္စမေ **ယမ္ပိ တ္ယာဟ** န္တိ ဧတ္ထ **ယန္တိ** ကာရဏဝစနံ, တသ္မာ ဧဝမေတ္ထ သမ္ဗန္ဓော ဝေဒိတဗ္ဗော –
မယာ သဒ္ဓိံ ဇနပဒစာရိကံ ပက္ကမိဿတီတိ ယံ ကာရဏံ နိဿာယ အဟံ တေ, အာဝုသော, စီဝရံ အဒါသိံ, တံ န ကရော
သီတိ ကုပိတော အနတ္တမနော အစ္ဆိန္ဒီတိ။ **ယန္တိ** တ စီဝရံ ပရာမသတိ, တတ္ထ “မယာ သဒ္ဓိံ ဇနပဒစာရိကံ ပက္ကမိဿ
သတီတိ ယမ္ပိ တေ အဟံ စီဝရံ အဒါသိံ, တံ စီဝရံ ဂဏှိဿာမီတိ ကုပိတော အနတ္တမနော အစ္ဆိန္ဒီ”တိ သမ္ဗန္ဓိတဗ္
ဗံ။

၆၃၃. **အာဏတ္တော ဗဟူနိ ဂဏ္ဍဟာတိ, ကော် ဟစိတ္တိယ** န္တိ "စီဝရံ ဂဏ္ဍဟာ"တိ အာဏတ္တိယာ ကေစီဝရဝိသယတ္တာ ကေမေဝ ဟစိတ္တိယံ။ **တစာယ တစာယ ဒုက္ကဋ္ဌ** န္တိ တွေ အစ္စိန္နေသု ဝတ္ထုဂဏနာယ ဟစိတ္တိယာနိ။ ဧ **ကတစာယ သမ္ဗဟုလာ အာပတ္တိယောတိ** ကွဒံ အစ္စိန္နေသု ဝတ္ထုဂဏနာယ အာပဇ္ဇိတဗ္ဗ ဟစိတ္တိယာပတ္တိ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ အာဏတ္တိယာ အာပဇ္ဇိတဗ္ဗ ပန ဒုက္ကဋံ ကေမေဝ။

၆၃၄. **ဝေဝန္တိ** ကွမိနာ "ဝတ္ထုဂဏနာယ ဒုက္ကဋာနီ"တိ ကွဒံ ပရာမသတိ။ **သေဝ နယောတိ** သိထိလံ ကဋ္ဌဟဋ္ဌ ပက္ခိတ္တာသု အာပတ္တိယာ ဗဟုတ္တံ ကေတ္တဋ္ဌ အတိဒိသ္သတိ။

၆၃၅. **အာဝုသော, မယန္တိအာဒီသု** ဂဏ္ဍဟိတုကာမတာယ ဇဝံ ဝုတ္တေပိ တေနေဝ ဒိန္နတ္တာ အနာပတ္တိ။ **အမ္ဗဟာကံ သန္တိကေ ဥပဇ္ဈံ ဂဏ္ဍဟိသ္သတီတိ** ကွဒံ သာမဏေရသ္သပိ အနံ ဒီပေတိ။ တသ္မာ ကိဋ္ဌာပိ ဟဋ္ဌိယံ "ဘိက္ခုသ္သ သာမံ စီဝရံ ဒတ္တ"တိ ဝုတ္တံ, တထာပိ အနုပသမ္ပန္နကာလေ ဒတ္တပိ ဥပသမ္ပန္နကာလေ အစ္စိန္နန္သသ္သ ဟစိတ္တိယမေဝတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အစ္စိန္နသမယေ ဥပသမ္ပန္နဘာဝေယေဝ ဟေတ္ထ ပမာဏံ။ **ဒေတိတိ** တုဋ္ဌော တ ကုပိတော တ ဒေတိ။ **ရုန္ဓထာ** တိ နိတရေထ။ **ဇဝံ ပန အတုံ န ဝဋ္ဋတိ** တိ တွေ ဇဝံ ဒိန္နံ န တာဝ တသ္သ သန္တကန္တိ အနုမိဌဟိတ္တတဝ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **အာဟရာပေတုံ ပန ဝဋ္ဋတိ** တိ ဇဝံ ဒိန္နံ ဘတိသဒိသတ္တာ အာဟရာပေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **စဇိတ္တတ ဒိန္န** န္တိ ဝုတ္တနယေန အဒတ္တတ အနပေက္ခေန ဟုတ္တတ တသ္သေဝ ဒိန္နံ။ **ဘဏ္ဍာဂ္ဂေန ကာရေတဗ္ဗောတိ** သကသညာယ ဝိနာ ဂဏ္ဍဟန္တော ဘဏ္ဍံ အဂ္ဃာပေတ္တတ အာပတ္တိယာ ကာရေတဗ္ဗော။ ဝိကပ္ပနုပဂပစ္စိမစီဝရတာ, သာမံ ဒိန္နတာ, သကသညိတာ, ဥပသမ္ပန္နတာ, ကောဓဝသေန အစ္စိန္နံ အစ္စိန္ဒာပနံ တတိ ကွမာနေတ္ထ ပဉ္စ အင်္ဂါနိ။

စီဝရအစ္စိန္နသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. သုတ္တဝိညတ္တိသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၆၃၆. ဆဋ္ဌေ ဟဋ္ဌိယံ **စီဝရကာရသမယေတိ** ကွမိနာ ဝဿံဝုတ္ထဘိက္ခူနံ စီဝရကမ္မသမယတ္တာ စီဝရမာသော ဝုတ္တော, အထညောပိ ပန စီဝရကမ္မကာလော စီဝရကာရသမယောတိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ။

၆၃၈. **ပဉ္စဟိပိ မိသ္သေတွတ** တိ ခောမာဒီဟိ ပဉ္စဟိ မိသ္သေတွတ။ ဝီတဝီတဋ္ဌာနံ ယတ္ထ သံဟရိတွတ ဌပေန္တိ, တသ္သ **တုရီတိ** အဓိဝစနံ။ သုတ္တံ ပဝေသေတွတ ယေန အာကောဋ္ဌေန္တာ ဃနဘာဝံ သမ္ပာဒေန္တိ, တံ **ဝေမန္တိ** ဝုစ္စတိ။ **ယံ ယန္တိ** ယံ ယံ ပယောဂံ။ တန္တုနံ အတ္တနော သန္တကတ္တာ ဝီတဝီတဋ္ဌာနံ ပဋိလဒ္ဓမေဝ ဟောတီတိ အာဟ **"ဒီဃတော။ ပေ.။ ဝီတေ နိသ္သဂ္ဂိယံ ဟစိတ္တိယ"န္တိ**။ ဟဋ္ဌိယမ္ပိ ဟိ ကွမိနာဝ အဓိပ္ပာယေန "ပဋိလာဘေန နိသ္သဂ္ဂိယ"န္တိ ဝုတ္တံ, တသ္မာ ယာဝ စီဝရံ ဝဍ္ဍတိ, တာဝ ကွမိနာ ပမာဏေန အာပတ္တိယော ဝဍ္ဍန္တိ။

သေသော ကပ္ပိယောတိ တွေ ဟတ္ထကမ္မယာစနဝသေန။ **ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေန နိသ္သဂ္ဂိယ** န္တိ ဒီဃသော ဝိဒတ္ထိမတ္တေ တိရိယံ ဟတ္ထမတ္တေ စ ဝီတေ နိသ္သဂ္ဂိယံ။ **တေနေဝတိ** အကပ္ပိယတန္တုတာယေန။ **တထေဝ ဒုက္ကဋ္ဌ** န္တိ ပရိစ္ဆေဒေ ပရိစ္ဆေဒေ ဒုက္ကဋံ။ **ကေအာရဗဒ္ဓာဒီဟိ** တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန အစ္စိမဏ္ဍလဗဒ္ဓာဒိ ဂဟိတံ။ **တန္တေ ဌိတံယေဝ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗန္တိ** တွေ "ပဏ္ဏာ ဝီတဋ္ဌာနံ အဓိဋ္ဌိတဂတိကမေဝ ဟောတိ, ပုန အဓိဋ္ဌာနကိစ္စံ နတ္ထိ။ သစေ ပန ပရိစ္ဆေဒံ ဒသ္သေတွတ အန္တရန္တရာ အဝီတံ ဟောတိ, ပုန အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗ"န္တိ ဝဒန္တိ။ **သေဝ နယောတိ** ဝိကပ္ပနုပဂပ္ပမာဏမတ္တေ ဝီတေ တန္တေ ဌိတံယေဝ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။ စီဝရတ္ထာယ ဝိညာပိတသုတ္တံ, အတ္တ တုဒ္ဒေသိကတာ, အကပ္ပိယတန္တတာယေန တယာပနန္တိ ကွမာနေတ္ထ တီဏိ အင်္ဂါနိ။

မာတိကာဋ္ဌကထာယံ (ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. သုတ္တဝိညတ္တိသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) ပန တယာပေယျာတိ တွေ "စီဝရံ မေ, အာဝုသော, တယထာတိ အကပ္ပိယဝိညတ္တိယာ တယာပေယျာ"တိ အတ္ထံ ဝတွတ အင်္ဂေသုပိ "အကပ္ပိယတန္တတာယေန အကပ္ပိယဝိညတ္တိယာ တယာပန"န္တိ ဝိသေသေတွတ ဝုတ္တံ, တထာဝိဓံ ပန ဝိသေသဝစနံ နေဝ ဟဋ္ဌိယံ, န အဋ္ဌကထာယံ ဥပလဗ္ဘတိ။ ဟဋ္ဌိယမ္ပိ "ဉာတကာနံ ပဝါရိတာန"န္တိ တွေကမေဝ အနာပတ္တိတရေ ဝုတ္တံ, အဋ္ဌကထာယဉ္စ သုတ္တတန္တတာယနမေဝ ကပ္ပိယာကပ္ပိယဘာဝေန ဗဟုဓာ နယော ဒသ္သိတော , န ကပ္ပိယာကပ္ပိယဝိည

တ္တိဝသေနာတိ။ ‘‘အကပ္ပိယဝိညတ္တိယာ တယာပေယျာ’’တိ စ ဝိသေသေတ္ဝာ ဝဒန္တေန အယံ နာမ ကပ္ပိယဝိညတ္တီ တိ ဝိသုံ န ဒဿိတံ, တသ္မာ ဝီမံသိတ္ဝာ ဂဟေတဗ္ဗံ။

သုတ္တဝိညတ္တိသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. မဟာပေသကာရသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၆၄၂. သတ္တမေ **ကိဉ္စိမတ္တံ အနုပဒဇ္ဇေယျာ** တိ ဣဒံ တဿ ကတ္တဗ္ဗာကာရမတ္တဒဿနံ, အနံ ပနေတ္ထ အင်္ဂံ န ဟောတိ သုတ္တဝဍ္ဎနဝသေနေဝ အာပဇ္ဇိတဗ္ဗတ္တာ။ တေနေဝ ပဒဘာဇနေပိ ‘‘တဿ ဝစနေန အာယတံ ဝါ ဝိတ္ထတံ ဝါ အပ္ပိတံ ဝါ ကရောတိ, ပယောဂေ ဒုက္ကဋံ, ပဋိလာဘေန နိဿဂ္ဂိယ’’န္တိ သုတ္တဝဍ္ဎနာကာရမေဝ ဒဿေတ္ဝာ အာပတ္တိ ဝုတ္တာ။ **မာတိကာဋ္ဌကထာယ** မ္ပိ (ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. မဟာပေသကာရသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) ဝုတ္တံ ‘‘န ဘိက္ခုနော ပိဏ္ဍပာတဒာနမတ္တေန တံ နိဿဂ္ဂိယံ ဟောတိ။ သစေ ပန တေ တဿ ဝစနေန စီဝရသာမိကာနံ ဟတ္ထတော သုတ္တံ ဂဟေတ္ဝာ ဃနသကမ္ပိ အာယတံ ဝါ ဝိတ္ထတံ ဝါ အပ္ပိတံ ဝါ ကရောန္တိ, အထ တေသံ ပယောဂေ ဘိက္ခုနော ဒုက္ကဋံ, ပဋိလာဘေန နိဿဂ္ဂိယံ ဟောတီ’’တိ။ အာယတာဒီသု သတ္တသု အာကာရေသု အာဒိမ္ဟိ တယော အာကာရေ သုတ္တဝဍ္ဎနေန ဝိနာ န သက္ကာ ကာတုန္တိ အာဟ **‘‘သုတ္တဝဍ္ဎနအာကာရမေဝ ဒဿေတီ’’** တိ။ သုဝီတာဒယော ပန အာကာရေ ဝိနာပိ သုတ္တဝဍ္ဎနေန သက္ကာ ကာတုံ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ အညာတကအပ္ပဝါရိတာနံ တန္တဝါယေ ဥပသင်္ကမိတ္ဝာ ဝိကပ္ပမာပဇ္ဇနတာ, စီဝရဿ အတ္တုဒ္ဒေသိကတာ, တဿ ဝစနေန သုတ္တဝဍ္ဎနံ, စီဝရဿ ပဋိလာဘောတိ ဣမာနေတ္ထ စတ္တာရိ အင်္ဂါနိ။

မဟာပေသကာရသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. အစ္စေကစီဝရသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၆၄၆. အဋ္ဌမေ **အသမ္ဘောဟတ္ထ** န္တိ ဒသာဟာနာဂတပဒေ အသမ္ဘောဟတ္တံ။ **ပဝါရဏာပဒဿ** တိ ဒသာဟာနာဂတပဒဿ။ **တာနိ ဒိဝသာနီ**တိ တေသု ဒိဝသေသု။ **ဥပ္ပဇ္ဇေယျာ** တိ သင်္ဃတော ဝါ ဂဏတော ဝါ ဉာတိကံ အတ္တနောယေဝ ဝါ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ။ **ပဉ္စမိတော**တိ ဧတ္ထ ဝဿံ ဝသန္တဿ သင်္ဃဿ ပဉ္စမိတော ပုဗ္ဗေ ဥပ္ပန္နံ အစ္စေကစီဝရံ ပဉ္စမိယံ ဝိဘာဇိတ္ဝာ ဂဟိတံ အစ္စေကစီဝရပရိဟာရမေဝ လဘတိ။ ဉာတိကံ အတ္တနောယေဝ ဥပ္ပန္နံ စေ, ပဉ္စမိယံ ဥပ္ပန္နမေဝ အစ္စေကစီဝရပရိဟာရံ လဘတိ, န တတော ပုဗ္ဗေတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

သဒ္ဓါမတ္တက န္တိ ဓမ္မဿဝနာဒီဟိ တင်္ခဏုပ္ပန္နံ သဒ္ဓါမတ္တကံ။ **အာရောစိတံ စီဝရ**န္တိ အာရောစေတွာ ဒိန္နစီဝရံ။ ဆဋ္ဌိယံ ဥပ္ပန္နစီဝရဿ ကောဒသမော အရုဏော စီဝရကာလေ ဥဋ္ဌာတီတိ အာဟ **‘‘ဆဋ္ဌိတော ပဋ္ဌာယာ’’** တိ အာဒိ။ **ဌပိတစီဝရမ္ပိ** တိ ပဏ္ဏာစီဝရဒဿနမုခေန သဗ္ဗမ္ပိ အတိရေကစီဝရံ ဝုတ္တံ။ အထ ‘‘စီဝရမာသေပိ အတိရေကစီဝရံ နိက္ခိပိတုံ ဝဋ္ဋတီ’’တိ ဣဒံ ကုတော လဒ္ဓန္တိ စေ? ‘‘ဝိသုံ အနနုညာတေပိ ဣမသ္မိံ သိက္ခာပဒေ ‘စီဝရကာလသမယော နာမ အနတ္ထတေ ကထိနေ ဝဿာနဿ ပစ္ဆိမော မာသော, အတ္ထတေ ကထိနေ ပဉ္စ မာသာ’တိ ဝဒန္တေန တတိယ ကထိနသိက္ခာပဒေ ‘အကာလစီဝရံ နာမ အနတ္ထတေ ကထိနေ ဧကာဒသမာသေ ဥပ္ပန္နံ, အတ္ထတေ ကထိနေ သတ္တမာသေ ဥပ္ပန္န’န္တိ ဝဒန္တေန စ အနုညာတမေဝ ဟောတီ’’တိ ဝဒန္တိ။ ‘‘အဋ္ဌကထာဝစနပ္ပမာဏေန ဂဟေတဗ္ဗ’’န္တိ စ ကေစိ။

၆၅၀. ဣတအနိ ပဋ္ဌမကထိနာဒီသိက္ခာပဒေဟိ တဿ တဿ စီဝရဿ လဒ္ဓမာနံ ပရိဟာရံ ဣဓေဝ ဥပသံဟရိတ္ဝာ ဒဿေန္တော **‘‘ဣတိ အတိရေကစီဝရဿ ဒသာဟံ ပရိဟာရော’’** တိအာဒိမာဟ။ ‘‘အနတ္ထတေ ကထိနေ ဧကာဒသဒိဝသာဓိကော မာသော, အတ္ထတေ ကထိနေ ဧကာဒသဒိဝသာဓိကာ ပဉ္စ မာသာ’’တိ အယမေဝ ဟဗ္ဗော ဂဟေတဗ္ဗော။ ကေစိ ပနေတ္ထ ‘‘ကာမဉ္စေသ ‘ဒသာဟပရမံ အတိရေကစီဝရံ ဓာရေတဗ္ဗ’န္တိ ဣမိနာ ဝ သိဒ္ဓေါ, အဋ္ဌုပ္ပတ္တိဝသေန ပန အ ပုဗ္ဗံ ဝိယ အတ္ထံ ဒဿေတ္ဝာ သိက္ခာပဒံ ဌပိတ’’န္တိ ဟဋ္ဌံ ဝတ္ဝာ ‘‘ဒသဒိဝသာဓိကော မာသော, ဒသဒိဝသာဓိကာ ပဉ္စ မာသာတိ ဟဋ္ဌေန ဘဝိတဗ္ဗ’’န္တိ ဝဒန္တိ, တံ န ဂဟေတဗ္ဗံ တဿ ပမာဒဟဋ္ဌတ္တာ။ န ဟိ ဒသာဟေန အသမ္ပတ္တာယ

ကတ္တိကတေမာသိကပုဏ္ဏမာယ စီဝရကာလတော ပုဗ္ဗေ ဒသ ဒိဝသာ အဓိကာ ဟောန္တိ။ ဝေဥ္စပိ သတိ ''နတဟာနာဂ တံ ကတ္တိကတေမာသိကပုဏ္ဏမ''န္တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။

မာတိကာဋ္ဌကထာယမ္ပိ (ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. အစ္စေကစီဝရသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) ''ပဝာရဏမာသဿ ဇုဏှပက္ခပဉ္စမိတော ပဋ္ဌာယ ဥပ္ပန္နဿ စီဝရဿ နိဓာနကာလော ဒဿိတော ဟောတိ''တိ ဝတွာ ''ကာမဥ္စေသ 'ဒသာဟပရမံ အတိရေကစီဝရံ ဓာရေတဗ္ဗ'န္တိ ဣမိနာဝ သိဒ္ဓေါ, အဋ္ဌုပ္ပတ္တိဝသေန ပန အပုဗ္ဗံ ဝိယ အတ္ထံ ဒဿေတွာ သိက္ခာပဒံ ဌပိတ''န္တိ ဟဋ္ဌော ဒဿိတော, သောပိ ပမာဒပာဌောယေဝ။ ''ဇုဏှပက္ခပဉ္စမိတော ပဋ္ဌာယာ''တိ စ ဝုတ္တတ္တာ တတ္ထေဝ ပုဗ္ဗာပရဝိရောဓောပိ သိယာ, ဆဋ္ဌိတော ပဋ္ဌာယာတိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ ဝေဥ္စပိ သတိ ''ဒသာဟပရမသိက္ခာပဒေနေဝ သိဒ္ဓ''န္တိ သက္ကာ ဝတ္တုံ။ ဣမမေဝ စ ပမာဒပာဌံ ဂဟေတွာ **ဘဒန္တဗုဒ္ဓဒတ္တာစရိယေန** စ –

''တဿာစ္စာယိကဝတ္ထဿ၊ ကထိနေ တု အနတ္ထတေ။
ပရိဟာရေကမာသောဝ၊ ဒသာဟပရမော မတော။

''အတ္ထတေ ကထိနေ တဿ၊ ပဉ္စ မာသာ ပကာသိတာ။
ပရိဟာရော မုနိန္ဒေန၊ ဒသာဟပရမာ ပနာ''တိ။ –

ဝုတ္တံ။

အစ္စေကစီဝရကာလေ ဥပ္ပန္နတ္တာ **''အစ္စေကစီဝရသဒိသေ''** တိ ဝုတ္တံ။ ''ပဉ္စမိယံ ဥပ္ပန္နံ အနစ္စေကစီဝရံ ဒသာဟံ အတိက္ကာမယတော စီဝရကာလတော ပုဗ္ဗေယေဝ အာပတ္တိ ဟောတိ, န စီဝရကာလာတိက္ကမေ, တသ္မာ စီဝရကာလာတိက္ကမေ ပုန အာပဇ္ဇိတဗ္ဗာယ အာပတ္တိယာ အဘာဝံ သန္ဓာယ 'အနစ္စေကစီဝရေ အနစ္စေကစီဝရသညီ အနာပတ္တီ'တိ ဝုတ္တ''န္တိ တီသုပိ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ။ ဝိကပ္ပနုပဂပစ္ဆိမပ္ပမာဏဿ အစ္စေကစီဝရဿ အတ္တနော သန္တကတာ, ဒသာဟာနာဂတာယ ကတ္တိကတေမာသိကပုဏ္ဏမာယ ဥပ္ပန္နဘာဝေ, အနဓိဋ္ဌိတအဝိကပ္ပိတတာ, စီဝရကာလာတိက္ကမောတိ ဣမာနေတ္ထ စတ္တာရိ အင်္ဂါနိ။

အစ္စေကစီဝရသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. သာသင်္ကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၆၅၂. နဝမေ **အန္တရဃရေ** တိ အန္တရေ ဃရာနိ ဧတ္ထ, တေဿာတိ တ အန္တရဃရန္တိ လဒ္ဓတေဟာရေ ကေစ ရကမေ။ တေနာဟ **''အန္တောကမေ''** တိ။ ဟဋ္ဌိယံ **ဝိပ္ပဝသန္တီ** တိ ဣဒံ ယသ္မိံ ဝိဟာရေ ဝသန္တာ အန္တရဃရေ စီဝရံ နိက္ခိပိံသု, တတော အညတ္ထ ဝသန္တေ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ တသ္မိံဥ္စပိ ဝိဟာရေ အန္တရဃရေ စီဝရံ နိက္ခိပိတွာ ဝသိတုံ အနုညာတတ္တာ တတ္ထ တသော ဝိပ္ပဝသော နာမ န ဟောတိ။ ဒုဗ္ဗလစောဠာ **ဒုစ္စောဠာ** ဝိရူပစောဠာ တ, ဒုစ္စောဠဋ္ဌတွာ တာ ဧဝ **လူခစီဝရာ**။

၆၅၃. ''ပဌမံ ဗျာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတီ''တိ ဣမဿ **ဝိဘင်္ဂေ** ''ဥပသမ္ပဇ္ဇာ''တိ ဥဒ္ဓရိတဗ္ဗေ ''ဥပသမ္ပဇ္ဇ''န္တိ ဥဒ္ဓရိတွာ ''ယော ပဌမဿ ဗျာနဿ လာဘော ပဋိလာဘော''တိအာဒိ ဝုတ္တံ, တံ သန္ဓာယာဟ **''ဥပသမ္ပဇ္ဇန္တိအာဒီသု ဝိယာ''**တိ။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ''အနာပုစ္ဆံ တ ပက္ကမေယျာ''တိအာဒီနံ သင်္ဂဟော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **ဥပဂန္တွာ** တိ **ဥပ**-သဒ္ဒဿ အတ္ထမာဟ။ **ဝသိတွာ**တိ အခဏ္ဍံ ဝသိတွာ။ ''ယေန ယဿ ဟိ သမ္ဗန္ဓော, ဒူရဋ္ဌမ္ပိ စ တဿ တ''န္တိ ဝစနတော **''ဣမဿ။ပေ။ ဣမိနာ သမ္ဗန္ဓော''** တိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **ဣမဿာ** တိ ''ဥပဝဿ''န္တိ ပဒဿ။ **နိက္ခိပေယျာ** တိ ဌပေယျ။

တေ့ာဝတာ စ ပုရိမိကာယ ဥပဂန္တွာ အခဏ္ဍံ ကတွာ ဝုတ္ထဝဿေန အာရညကေသု သေနာသနေသု ဝိဟရန္တေန သကလံ ကတ္တိကမာသံ တိစီဝရေန ဝိပ္ပဝသိတုံ အနုညာတံ ဟောတိ။ အနတ္ထတကထိနဿ ဟိ စီဝရမာသေ ဝိပ္ပဝသော န ဝဋ္ဋတိ အတ္ထတကထိနာနံယေဝ အသမာဒာနစာရဿ အနုညာတတ္တာ။ ကေစိ ပန ''အနတ္ထတကထိနာနံ

စီဝရမာသေပိ အသမာဒါနစာရော လဗ္ဘတီ”တိ ဝတွာ ဗဟုနာ ပပဉ္စေန္တိ, တံ န ဂဟေတဗ္ဗံ။ **ဗုဇ္ဈနဝိစာရဏ**န္တိ “ဥပဝဿ ဥပဝဿိတွာ”တိအာဒိဝိစာရဏံ။ **တဿပိ** တိ “ဝုဋ္ဌဝဿာန”န္တိ ဝိဘင်္ဂပဒဿ။ **ဝုဋ္ဌဝဿာန**န္တိ စ နိဒ္ဓာရဏေ သာမိဝစနံ။ တေနာဟ – **“ဧဝရူပါနံ ဘိက္ခူနံ အဗ္ဘန္တရေ”** တိ။ **သေနာသနေသူ**တိ ဧတ္ထ တထာရူပေသူတိ သမ္ဗန္ဓိတဗ္ဗံ။

ပရိက္ခေပါရဟဋ္ဌာနတော တိ ဧတ္ထ “ပရိက္ခေပါရဟဋ္ဌာနံ နာမ ဒွေ လေဍ္ဍုပါတာ”တိ ဝဒန္တိ, တံ န ဂဟေတဗ္ဗံ။ အပရိက္ခိတ္တဿ ပန ဂါမဿ ပရိယန္တေ ဌိတဃရူပစာရတော ပဋ္ဌာယ ဧကော လေဍ္ဍုပါတော ပရိက္ခေပါရဟဋ္ဌာနန္တိ ဣဒမေတ္ထ သန္နိဋ္ဌာနံ။ တေနေဝ **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ** ပိ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၃၁) ဝုတ္တံ “အပရိက္ခိတ္တဿ ပဌမလေဍ္ဍုပါတတော ပဋ္ဌာယာ”တိ။ **သဗ္ဗပဌမ**န္တိ ကမာဘိမုခဒိသာဘာဂတော သဗ္ဗပဌမံ။ **တံ ပရိစ္ဆေဒံ ကတွာ** တိ တံ ပဌမသေနာသနာဒိံ ပရိစ္ဆေဒံ ကတွာ။ ဣဒဉ္စ **ဝိနယဓရာနံ** မတေန ဝုတ္တံ, **မဇ္ဈိမဘာဏကာနံ** မတေန ပန “သေနာသနာဒီနံ ဥပစာရေ ဌိတဿ ဧကလေဍ္ဍုပါတံ မုဉ္စိတွာ မိနိတဗ္ဗ”န္တိ **မဇ္ဈိမဘာဏကာ** ဝဒန္တိ။ တေနေဝ **မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယံ** “ဝိဟာရဿပိ ဂါမဿေဝ ဥပစာရံ နီဟရိတွာ ဥဘိန္နံ လေဍ္ဍုပါတာနံ အန္တရာ မိနိတဗ္ဗ”န္တိ ဝုတ္တံ။ **ပဉ္စဓနုသတိက**န္တိ အာရောပိတေန အာစရိယဓနုနာ ပဉ္စဓနုသတပ္ပမာဏံ။ **တတော တတော မဂ္ဂံ ပိဒဟတိ** တိ တတ္ထ တတ္ထ ခုဒ္ဒကမဂ္ဂံ ပိဒဟတိ။ **ဓုတင်္ဂစောရော** တိ ဣမိနာ ဣမဿပိ သိက္ခာပဒဿ အင်္ဂသမ္ပတ္တိယာ အဘာဝံ ဒီပေတိ။

“သာသင်္ကာနိ”တိ သမ္မတာနိ တိ စောရာနံ နိဝိဋ္ဌောကာသာဒိဒဿနေန “သာသင်္ကာနိ”တိ သမ္မတာနိ။ **သန္နိဟိတဗလဝဘယာနီ**တိ စောရေဟိ မနုဿာနံ ဟတဝိလုတ္တာကောဋ္ဋိတဘာဝဒဿနတော သန္နိဟိတဗလဝဘယာနီတိ အတ္ထော။ **သစေ ပစ္ဆိမိကာယ** တိအာဒိနာ ဝုတ္တမေဝတ္ထံ ဗျတိရေကမုခေန ဝိဘာဝေတိ။ **ယတ္ထ ဟိ ပိဏ္ဍာယ** တိအာဒိနာ ဝုတ္တပ္ပမာဏမေဝ ဝိသေသေတွာ ဒဿေတိ။ **သာသင်္ကသပ္ပဋိဘယမေတ** တိ ဧတ္ထ သာသင်္ကံ တ သပ္ပဋိဘယံ တ ဟောတု, ဝဋ္ဋတိယေဝ။

ဟဋ္ဌိယံ “သိယာ စ တဿ ဘိက္ခုနော ကောစိဒေဝ ပစ္စယော တေန စီဝရေန ဝိပ္ပဝါသာယ, ဆာရတ္တပရမံ တေန ဘိက္ခုနာ တေန စီဝရေန ဝိပ္ပဝသိတဗ္ဗ”န္တိ ဣမိနာ အန္တရဃရေ စီဝရံ နိက္ခိပိတွာ တဿမိံ ဝိဟာရေ ဝသန္တဿ အညတ္ထ ဂမနကိစ္စေ သတိ ဝိဟာရတော ဗဟိ ဆာရတ္တံ ဝိပ္ပဝါသော အနုညာတော။ ဝသနဋ္ဌာနတော ဟိ အညတ္ထ ဆာရတ္တံ ဝိပ္ပဝါသော ဝုတ္တော, န တဿမိံ ဝိဟာရေ ဝသန္တဿ။ တေန စ **“ပုန ဂါမသီမံ ဩက္ကမိတွာတိ ဧတ္ထ သစေ ဂေါစရဂါမတော ပုရတ္ထိမာယ ဒိသာယ သေနာသနံ, အယဉ္စ ပစ္ဆိမဒိသံ ဂတော ဟောတီ”**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတောယေဝ စ **မာတိကာဋ္ဌကထာယ** မ္ပိ (ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. သာသင်္ကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) “တတော စေ ဥတ္တရိ ဝိပ္ပဝသေယျာ”တိ ဧတ္ထ “ဆာရတ္တတော ဥတ္တရိ တဿမိံ သေနာသနေ သတ္တမံ အရုဏံ ဥဋ္ဌာပေယျာ”တိ အတ္ထော ဝုတ္တော။ **ဘဒ္ဒန္တဗုဒ္ဓဒတ္တာစရိယေန** ပန ဟာကဋ္ဌတရံ ကတွာ အယမေဝတ္ထော ဝုတ္တော။ ဝုတ္တဉှိ တေန –

“ယံ ဂါမံ ဂေါစရံ ကတွာ၊ ဘိက္ခု အာရညကေ ဝသေ။
တဿမိံ ဂါမေ ဌပေတုံ တံ၊ မာသမေကန္တု ဝဋ္ဋတိ။

“အညတ္ထေဝ ဝသန္တဿ၊ ဆာရတ္တပရမံ မတံ။
အယမဿ အဓိပ္ပါယော၊ ပဋိစ္ဆန္နော ပကာသိတော”တိ။

“ကောသမ္ဗိယံ အညတရော ဘိက္ခု ဂိလာနော ဟောတီ”တိ အာဂတတ္တာ **“ကောသမ္ဗကသမ္မုတိ အနုညာတာ”** တိ ဝုတ္တံ။ ကောသမ္ဗကဿ ဘိက္ခုနော သမ္မုတိ **ကောသမ္ဗကသမ္မုတိ**။ **သေနာသနံ အာဂန္တွာ** တိ ဝုသိတဝိဟာရဿေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တတ္တာ တဿမိံ ဂါမူပစာရေပိ အညဿမိံ ဝိဟာရေ အရုဏံ ဥဋ္ဌာပေတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ **ဝသိတွာ**တိ အရုဏံ ဥဋ္ဌာပေတွာ။ ဂတဋ္ဌာနဿ အတိဒူရတ္တာ **“ဇဝံ အသက္ကောန္တဿ”** တိ ဝုတ္တံ။ **တတ္ထေတ** တိ တဿမိံယေဝ ဂတဋ္ဌာနေ။

သာသင်္ကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. ပရိဏတသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၆၅၇-၆၅၉. ဒသမေ **ဥဒ္ဒိဿ ဌပိတဘာဂေ**တိ အတ္တနော ဃရေပိ ဥဒ္ဒိသိတွာ ဝိသုံ ဌပိတကောဋ္ဌာသေ။ “ဧကံ မယှံ, ဧကံ ဣမဿ ဒေဟီ”တိ ဧဝံ ဧကတဓာယ အာပဇ္ဇိတဗ္ဗတ္တာ **“အာပဇ္ဇေယျ ဧကတော”**တိ ဝုတ္တံ။ **တုမှာကံ သပ္ပိအာဒီနိ အာဘတာနီ**တိ တုမှာကံ အတ္ထာယ အာဘတာနိ သပ္ပိအာဒီနိ။ ပရိဏတဘာဝံ ဇာနိတွာပိ ဝုတ္တဝိဓိနာ ဝိညာပေန္တေန တေသံ သန္တကမေဝ ဝိညာပိတံ နာမ ဟောတီတိ အာဟ – **“မယှမ္ပိ ဒေထာတိ ဝဒတိ, ဝဋ္ဋတီ”**တိ။

၆၆၀. **ပုပ္ဖမ္ပိ အာရောပေတုံ န ဝဋ္ဋတီ**တိ ဣဒံ ပရိဏတံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ သစေ ပန ဧကသ္မိံ စေတိယေ ပူဇိတံ ပုပ္ဖံ ဂဟေတွာ အညသ္မိံ စေတိယေ ပူဇေတိ, ဝဋ္ဋတိ။ **ဌိတံ ဒိသွာ**တိ သေသကံ ဂဟေတွာ ဌိတံ ဒိသွာ။ **ဣမဿ သုနခဿ မာ ဒေဟိ, ဧတဿ ဒေဟီ**တိ ဣဒံ ပရိဏတေယေဝ။ တိရစ္ဆာနဂတဿ ပရိစ္စဇိတွာ ဒိန္နေ ပန တံ ပလာပေတွာ အညံ ဘုဉ္ဇာပေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **“ကတ္ထ ဒေမာ**တိအာဒိနာ ဧကေနာကာရေန ဟဋ္ဌိယံ အနာပတ္တိ ဒဿိတာ, ဧဝံ ပန အပုစ္ဆိတေပိ အပရိဏတံ ဣဒန္တိ ဇာနန္တေန အတ္တနော ရုစိယာ ယတ္ထ ဣစ္ဆတိ, တတ္ထ အပေတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ တီသုပိ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ။ **ယတ္ထ ဣစ္ဆထ, တတ္ထ ဒေထာ**တိ ဧတ္ထာပိ “တုမှာကံ ရုစိယာ”တိ ဝုတ္တတ္တာ ယတ္ထ ဣစ္ဆတိ, တတ္ထ အပေတုံ လဘတိ။ **ဟဋ္ဌိယံ အာဂတနယေနေတ**တိ “ယတ္ထ တုမှာကံ ဒေယျဓမ္မော”တိအာဒိနာ နယေန။ သင္ဃပရိဏတဘာဝတော, တံ ဉတွာ အတ္တနော ပရိဏာမနံ, ပဋ္ဌိလာဘောတိ ဣမာနေတ္ထ တီဏိ အင္ဂါနိ။

ပရိဏတသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

နိဋ္ဌိတော ပတ္တဝဂ္ဂေါ တတိယော။

ဣတိ သမန္တပါသာဒိကာယ ဝိနယဋ္ဌကထာယ သာရတ္ထဒီပနိယံ

နိဿဂ္ဂိယဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဒုတိယော ဘာဂေါ နိဋ္ဌိတော။